Corts Generals de 1645

.I.

Procés de l'escrivà reial en nom del protonotari

Edició a cura de
Miquel Fuertes Broseta

2024

fonts històriques valencianes

Corts Generals de 1645

.I.

Procés de l'escrivà reial
en nom del protonotari

fonts històriques valencianes
92A.

Corts Generals de 1645

.I.

Procés de l'escrivà reial
en nom del protonotari

Edició a cura de
Miquel Fuertes Broseta

2024

fonts històriques valencianes

Directors de la col·lecció
Antoni Furió i Enric Guinot

Sèrie
Acta Curiarum Regni Valentiae
3A.
en coedició amb
les Corts Valencianes

Comitè científic

President
Antoni Furió (Universitat de València)

Ramon Baldaquí (Universitat d'Alacant)
Juan Antonio Barrio (Universitat d'Alacant)
Teresa Canet Aparisi (Universitat de València)
Carmen Corona Marzol (†) (Universitat Jaume I)
Vicent García Edo (Universitat Jaume I)
Lluís Guia (Universitat de València)
María Magdalena Martínez Almira (Universitat d'Alacant)
Juan Francisco Mesa (Universitat d'Alacant)
Javier Palao Gil (Universitat de València)
Carles Rabassa (Universitat Jaume I)

© Miquel Fuertes Broseta, 2024
© D'aquesta edició:
Corts Valencianes, 2024
Universitat de València, 2024

Disseny de la col·lecció: J.P.

Il·lustració de la coberta:
Retaule de la capella del Palau de la Generalitat, obra de Joan de Sarinyena,
en què figuren els símbols dels tres estaments de les Corts Valencianes (València, 1606-1607).
Detall de la taula central, dedicada a la Mare de Déu del Puig (braç eclesiàstic).

Coordinació editorial:
Mònica Fernández Arizmendi (CV), Maite Simón (UV)
Correcció: Concha Ferragud (textos llatins) i Pau Viciano
Maquetació: Inmaculada Mesa

ISBN (obra completa):
(CV): 978-84-89684-75-1
(UV): 978-84-1118-417-5

ISBN (vol. I):
(CV): 978-84-89684-72-0
(UV): 978-84-1118-414-4

ISBN (digital)
(CV): 978-84-89684-76-8
(UV): 978-84-1118-418-2

DOI: http://doi.org/10.7203/PUV-OA-418-2

Aquesta obra està sota una Llicència Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional.

Estudi introductori

EL REGNE DE VALÈNCIA I LA CRISI DE LA MONARQUIA DE FELIP IV

L'any 1645 les Corts Valencianes forals es van reunir per última vegada. A aquella darrera convocatòria es dedica aquesta extensa edició. L'assemblea va tenir lloc quatre segles després que Jaume I conquerís la ciutat de València i seixanta-dos anys abans que s'abolissen els furs i es posàs punt i final al règim foral valencià. Les Corts van mantenir les seues funcions com a principal organisme de representació política del regne de València durant tot el període que va formar part de la Monarquia dels Àustria i no foren suprimides fins al 1707, ja sota el govern de la dinastia Borbó.

La unió dinàstica sorgida del matrimoni dels Reis Catòlics provocà que per primera vegada les corones de Castella i Aragó compartissen un mateix príncep sobirà. A aquests territoris se sumà l'herència europea de l'emperador Carles V, de la qual només es conservà una part després de la renúncia a la corona imperial. Al mateix temps, s'anaren incorporant progressivament per conquesta els nous territoris ultramarins americans i asiàtics.[1] El punt màxim d'extensió dels dominis dels Àustria d'Espanya arribà amb Felip II.[2] L'any 1581 el rei Prudent va accedir al tron de Portugal, la qual cosa amplià els dominis dels Habsburg, que controlaren tota la península Ibèrica i també nous territoris d'Àfrica, Amèrica i Àsia.[3]

¶ [1] A més de l'herència, cal citar la conquesta com a element fonamental en la construcció de la Monarquia. José J. Ruiz Ibáñez i Gaetano Sabatini , «Monarchy as Conquest: Violence, Social Opportunity, and Political Stability in the Establishment of the Hispanic Monarchy», *The Journal of Modern History*, 81-3 (2009), pp. 501-536. ¶ [2] Per als reis de la casa d'Àustria emprem la numeració castellana per ser la més difosa historiogràficament, però cal no oblidar que Felip II, Felip III i Felip IV eren respectivament Felip I, Felip II i Felip III de València i sovint apareixen citats amb el numeral valencià. ¶ [3] És preceptiu esmentar la clàssica obra de síntesi de John Elliott *Imperial Spain*, que ací citem en la versió en castellà. John H. Elliott , *La España Imperial. 1469-1726*, Barcelona, Vicens Vives, 2012.

La incorporació d'aquests territoris es va fer mantenint l'entitat política pròpia de cadascun i respectant les seues lleis i formes de govern. Es continuava així amb la tradició seguida pels reis de la Corona d'Aragó, els quals, en lloc d'incorporar les senyories novament conquerides als dos territoris fundadors de la Corona, optaren per crear nous regnes com van ser Mallorca, València o Sardenya. La mateixa situació es va donar amb Sicília i Nàpols, encara que no s'hi hagueren de crear regnes *ex novo*, sinó que eren entitats polítiques que ja existien prèviament i quan es van incorporar a la Corona d'Aragó, se'n van respectar les institucions, lleis i costums.[4] Aquest tipus d'unió de regnes es denominava *aeque principaliter* o unió igualitària, perquè significava la convivència dels territoris en peu d'igualtat sota una mateixa sobirania.[5] Molt diferent havia sigut l'experiència castellana, en la qual els territoris novament conquerits s'havien incorporat al regne principal, un mecanisme conegut com a unió accessòria.[6]

Quan es va produir la unió dinàstica entre els dominis castellans i els regnes i terres del rei d'Aragó, es va escollir la unió igualitària com a model. No debades Ferran el Catòlic és considerat l'artífex de la Monarquia Hispànica, a la qual va incorporar la seua experiència basada en les formes de govern de la Corona d'Aragó.[7] Així doncs, la Monarquia teòricament era la unió de diferents regnes i senyories que compartien un mateix monarca, tanmateix compartir un rei imposava l'aliança entre els territoris i facilitava la creació de llaços comercials, d'amistat i familiars, i que progressivament s'anés conformant un sentiment de pertinença a una mateixa

¶ [4] Ja fa més de mig segle que Joan Reglà escrivia sobre la unió dinàstica de les corones de Castella i Aragó: «La unió d'ambdues Corones va fer-se seguint els principis jurídics de la d'Aragó –unió personal, dinàstica de dos regnes distints que mantenen la seva organització respectiva–, ço que implicaria una paradoxa rica en projeccions vers l'esdevenidor entre l'hegemonia *de iure*, exercida per les institucions catalano-aragoneses i l'hegemonia *de facto* en mans de Castella. La distinció clara entre el predomini de dret i el predomini de fet és indispensable per a comprendre la problemàtica total del desenrotllament de l'ordre constitucional de la monarquia hispànica». De la mateixa opinió és Elliott, qui destaca l'aportació de la Corona d'Aragó en la forma d'unió a la monarquia i en la seua pràctica governativa. Joan Reglà Campistol, *Introducció a la Història de la Corona d'Aragó (Dels orígens a la Nova Planta)*, Palma, Moll, 1979 (1a edició, 1969), pp. 93-94. John H. Elliott, *La España Imperial…*, p. 41. ¶ [5] Així ho explicava el jurista valencià Cristòfol Crespí de Valldaura: «*Regna Castellae, Aragoniae, Lusitaniae, Flandriae, Neapolis, et Siciliae unita esse in Monarchia Hispanica aeque principaliter. Regna vero Indiarum Occidentalium unita esse accessoriae regno Castellae, et Indias Orientales regno Lusitaniae*». Cristóbal Crespí de Valldaura, *Observationes, decisionibus illustratae, Sacri Supremi Aragonum Consilii, Supremi Consilii Sanctae Crociatae et Regiae Audientiae Valentiae. Pars prima*, Lió, 1730, p. 187. ¶ [6] Jon Arrieta Alberdi, «Las formas de vinculación a la Monarquía y de relación entre sus reinos y coronas en la España de los Austrias. Perspectivas de analisis», en A. Álvarez-Ossorio i B. García, *La Monarquía de las naciones. Patria, nación y naturaleza en la Monarquía de España*, Madrid, Fundación Carlos de Amberes, 2004, pp. 303-326. ¶ [7] Així ho defensa Xavier Gil quan analitza l'estructura de la Monarquia dels Àustria i atribueix el paper d'artífex i d'arquitecte a Ferran el Catòlic, qui va aportar l'experiència política i administrativa de la Corona d'Aragó a la Unió Dinàstica. Xavier Gil Pujol, *La fábrica de la Monarquía. Traza y conservación de la Monarquía de España de los Reyes Católicos y los Austrias*, Madrid, Real Academia de la Historia, 2016, pp. 53-58.

comunitat. Aquesta situació era la que s'havia produït en la Corona d'Aragó en els segles anteriors i després es donà també amb la Monarquia Hispànica.

Pel que fa al funcionament intern i a les lleis i formes de govern de la Corona d'Aragó, i en concret del regne de València, el naixement de la Monarquia Hispànica no va suposar un canvi notable. Tanmateix, sí que va haver-hi una evolució i adaptació al nou context. En els segles XVI i XVII es va fer evident que el panorama polític havia canviat, la Corona d'Aragó ja no comptava amb la total atenció dels seus sobirans. Els regnes que la formaven havien passat a ser una part més d'un ens polític de més envergadura que abastava territoris en quatre continents. Aquesta situació provocà que des del regnat de Ferran el Catòlic es fes notar un major absentisme reial en els territoris de la Corona d'Aragó, condició que es va fer quasi permanent des que Felip II va decidir assentar la cort a Madrid.

En aquell context es desenvoluparen nous mecanismes polítics i institucionals que permeteren governar dominis tan llunyans i diversos. La necessitat de governar cada territori atenent-ne les especificitats i respectant el seu règim legal va obligar que el rei s'envoltés de persones expertes en la normativa i context de les seues senyories, i amb aquest objectiu es van crear els consells assessors del monarca i el sistema polisinodial. En el cas del regne de València, els seus assumptes eren revisats en el Consell Suprem d'Aragó per juristes aragonesos, catalans, valencians i sards, el que garantia que el monarca actués convenientment informat del context dels regnes de la Corona d'Aragó.[8]

Paral·lelament, s'havien anat desenvolupant altres dos organismes capitals en el govern i administració dels regnes de la Corona d'Aragó, el binomi virrei i Reial Audiència actuava com a reflex en el territori valencià del rei i el Consell d'Aragó. El virrei o lloctinent general era el principal representant del sobirà en el territori, en el qual delegava el monarca tots els seus poders amb la finalitat d'estar sempre present en cadascun dels seus regnes.[9] El complement necessari de l'*alter*

¶ [8] El precedent més clar del Consell Suprem d'Aragó és el Consell que acompanyava els monarques de la Corona d'Aragó, però amb Ferran el Catòlic va ser necessari donar-li estructura i aclarir-ne les funcions i la jurisdicció, que va quedar limitada a la Corona d'Aragó, mentre que l'antic consell reial dels reis de Castella es va convertir en el Consell de Castella. Aquest sistema va permetre que els assumptes de cada territori només fossen valorats per experts originaris d'aquells territoris, mantenint les estructures i formes de govern característiques de cadascun. Sobre aquest assumpte, vegeu Jon Arrieta Alberdi, *El Consejo Supremo de la Corona de Aragón (1494-1707)*, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 1994, pp. 29-56. ¶ [9] «La simetría más evidente y conocida en toda esta materia es sin duda la que se da entre la figura central, el rey y sus Consejos, y los virreinatos, donde el virrey preside el complejo provincial como cabeza de su Audiencia». Jon Arrieta Alberdi, «La simetría virreinal de príncipe y magistrados en la Monarquía de los Austrias: un modelo y sus variantes», *Anales del Museo de América*, 25 (2017), pp. 25-48. S'ha de consultar també: Jesús Lalinde Abadía, «El régimen virreino-senatorial en Indias», *Anuario de Historia del Derecho Español*, 37 (1967), pp. 5-244. Específicament sobre el paper dels virreis de València encara resulta molt interessant el treball d'Emilia Salvador sobre els lloctinents i les Corts Generals. Emilia Salvador Esteban, «Poder central y poder territorial. El virrey y las Cortes en el reino de Valencia», *Estudis. Revista de Historia Moderna*, 12 (1985-1986), pp. 9-28.

nos era la consolidació d'un consell assessor que l'ajudés en el govern. Ferran el Catòlic va fer permanent i va reformar l'antic Consell Reial que es formava per a ajudar els reis quan assistien a València i li va donar una estructura, va nàixer així la Reial Audiència. Aquest organisme va assumir el paper de tribunal suprem de justícia dins del regne i també de principal consell assessor del sobirà en el territori valencià, que, en absència d'aquest, aconsellava el virrei.[10] En conseqüència, en la capital valenciana residien tots els organismes necessaris per al govern del regne, que s'havien dissenyat com a imatge dels organismes de govern que acompanyaven el rei en la cort. De fet, en el cap i casal també es dissenyà una espècie de sistema polisinodial, ja que a més de la Reial Audiència com a consell de govern, acompanyava el lloctinent un Consell o Junta del Reial Patrimoni que l'ajudava en els assumptes de l'administració dels drets i béns reials.[11]

És evident que aquestes reformes en l'estructura de l'aparell administratiu permetien als reis delegar i estar menys pendents dels assumptes valencians, ja que havien de prestar atenció a tots els seus dominis, però també es cert que van dissenyar sobre el respecte a les formes de govern i les lleis de cadascun dels regnes. El desenvolupament de l'administració reial no estava renyit amb la pervivència i evolució del sistema pactista que caracteritzava el govern dels territoris que formaven la Corona d'Aragó. En el cas valencià, es dona la situació que els segles XVI i XVII, que s'han considerat com un període de decadència de les institucions forals i de reforçament de l'autoritarisme monàrquic, són també els segles en els quals es va teoritzar i escriure més sobre el pactisme valencià.[12] Així mateix, s'observa una gran vitalitat en l'activitat de les institucions de representació de la comunitat del regne, com ara les Juntes dels Estaments.

És cert que les Corts Generals, expressió més solemne del pactisme, van viure un període de certa irregularitat en els dos últims segles d'existència; mentre que Ferran el Catòlic i Carles V reuniren amb certa freqüència l'assemblea, els seus successors ho van fer cada cop menys. Felip II només es va reunir amb els braços en 1564 i 1585, Felip III tan sols en 1604 i Felip IV en 1626 i

¶ [10] Sobre la creació i funcionament de la Reial Audiència valenciana, vegeu Teresa Canet Aparisi, *La Audiencia valenciana en la época foral moderna*, València, Institució Alfons el Magnànim, 1986. ¶ [11] Leonardo Banacloche Giner, «Un estudio de la 'Junta Patrimonial'», *Estudis. Revista de Historia Moderna*, 29 (2003), pp. 131-177. Juan Francisco Pardo Molero, «Movidos de equidad. El Consejo Real y el gobierno del Patrimonio en Valencia (1506-1533)», en J. F. Pardo, *El gobierno de la virtud. Política y moral en la Monarquía Hispánica (siglos XVI-XVIII)*, Madrid, Fondo de Cultura Económica, 2017, pp. 53-88. ¶ [12] Amb l'excepció de Belluga, els juristes més importants que van teoritzar sobre el pactisme, com ara Tarazona, Jerónimo de León, Cerdán de Tallada, Crespí de Valldaura, Mateu i Sanz o Bas i Galcerán, van escriure en els segles XVI i XVII. ¶ [13] Sobre aquestes convocatòries, vegeu Emilia Salvador Esteban, *Cortes Valencianas del Reinado de Felipe II*, València, 1972; Eugenio Ciscar Pallarés, *Las cortes valencianas de Felipe III*, València, 1973; Dámaso de Lario Ramírez, *Cortes del reinado de Felipe IV. I. Cortes valencianas de 1626*, València, 1973; Lluís Guia Marín, *Cortes del reinado de Felipe IV. II. Cortes valencianas de 1645*, València, 1984.

1645. Carles II mai convocà l'assemblea valenciana.[13] Tanmateix, hi havia altres vies de diàleg entre els estaments i el rei que permeteren que el sistema pactista seguís funcionant.[14]

El distanciament cada vegada més gran entre les reunions de l'assemblea és principalment imputable a l'obligatorietat que fos el rei qui en presidís les sessions. Els negocis de la Monarquia mantenien el sobirà enormement ocupat i allunyar-lo de la cort durant les setmanes o mesos que podien durar unes corts podia suposar greus inconvenients. El pes relatiu dins de la Monarquia dels regnes de la Corona d'Aragó i en concret del regne de València, i els escassos beneficis que es podien traure de la reunió de les Corts, aconsellava convocar-les només quan les circumstàncies fossen idònies, bé quan la situació política de la Monarquia ho permetés, o bé quan fos estrictament necessari per necessitats urgents. De fet, per a apartar els monarques del despatx dels negocis el menor temps possible, es va fer un ús freqüent de les convocatòries de Corts conjuntes o simultànies a Aragó, València i Catalunya. No obstant això, sempre que va ser possible, els Àustria tractaven d'evitar els seus viatges a la Corona d'Aragó i encarrilaven els assumptes per vies extraparlamentàries de negociació amb els estaments. Tanmateix, la imposició de nous tributs, l'elaboració de nous furs i actes de cort o el jurament d'un nou rei només eren possibles dins de les Corts i per això, en certes circumstàncies, la reunió d'aquestes encara era ineludible.[15]

Vist aquest panorama general, és convenient endinsar-se en les raons per les quals l'any 1645 Felip IV va decidir reunir les Corts Generals a la ciutat de València. El Rei Planeta va accedir al tron l'any 1621 i juntament amb ell va ascendir el seu favorit, el comte d'Olivares.[16]

¶ [14] Resulta interessant la visió general aportada per Sebastià Garcia Martínez en els *Fonaments del País Valencià Modern* (1968), inclòs en *El País Valencià modern*, Catarroja, Afers, 2008, pp. 50-58, tema que jo he tractat també en Miquel Fuertes Broseta, «El Regne de València i la monarquia dels Àustria. Mecanismes de diàleg a l'època foral moderna», *Anuari de l'Agrupació Borrianenca de Cultura*, 30 (2019), pp. 65-75, i Miquel Fuertes Broseta, «La relació entre la Diputació i els estaments com a institucions representatives del Regne de València durant el segle XVII. Una cooperació necessària», *Pedralbes. Revista d'Història Moderna*, 40 (2020), pp. 287-311. ¶ [15] Una visió general d'aquesta problemàtica la va oferir Emilia Salvador fa alguns anys i jo vaig aportar algunes matisacions atenent a les noves informacions sobre les Corts que Carles II planejava convocar a València. Emilia Salvador Esteban, «La atonía de las Cortes valencianas durante los Austrias menores», en R. Ferrero i L. Guia (eds.), *Corts i Parlaments de la Corona d'Aragó. Unes institucions emblemàtiques en una monarquia composta*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2008, pp. 349-362. Miquel Fuertes Broseta, «Las Cortes valencianas de Carlos II. Noticias de una convocatoria frustrada (1677-1679)», *Chronica nova. Revista de Historia Moderna de la Universidad de Granada*, 47, pp. 243-273. ¶ [16] Sobre el personatge d'Olivares, el seu context i la seua relació amb Felip IV, segurament l'obra més completa siga la d'Elliott. John H. Elliott, *El conde-duque de Olivares. El político en una época de decadencia*, Barcelona, Crítica, 2012 (1a edició 1990). Més recentment s'ha publicat una nova biografia del personatge més eixuta i breu que la de l'autor anglés. Manuel Rivero Rodríguez, *El conde duque de Olivares. La búsqueda de la privanza perfecta*, Madrid, Polifemo, 2017.

Les lleis valencianes obligaven els reis a acudir al regne a convocar les Corts per a jurar els furs i ser jurats com a nous senyors dins d'un mes des del seu adveniment, però Felip IV no va reunir l'assemblea fins 1626. L'accés al tron del nou monarca es va produir quasi simultàniament al moment en què vencia la treva dels Dotze Anys i es reiniciaven les hostilitats als Països Baixos.

En aquell context, la màxima preocupació del jove rei (de tan sols setze anys) i del seu *valido* va ser la de recuperar la reputació perduda per la Monarquia i tractar d'acabar d'una vegada amb la rebel·lió a Flandes. Durant els primers anys, la situació bèl·lica semblava desenvolupar-se favorablement, amb importants victòries, especialment l'any 1625, en què es va aconseguir la rendició de la plaça de Breda, es va recuperar Salvador de Bahía i la flota anglesa fou derrotada a les costes de Cadis.[17] Aquesta conjuntura va ser aprofitada pel comte-duc d'Olivares per a impulsar un sistema de defensa mútua entre els regnes de la Monarquia, conegut com a Unión de Armas. Potser a través d'aquesta col·laboració es pretenia avançar cap a una integració major dels diferents territoris que formaven la Monarquia, tal com havia proposat en el memorial reservat o Gran Memorial que havia entregat a Felip IV uns anys abans. Tanmateix, perquè el sistema funcionés calia que tots els territoris acceptassen col·laborar en el projecte. Pel que fa a la Corona d'Aragó, l'any 1626 es reuniren simultàniament les Corts d'Aragó, València i Catalunya.[18] Així mateix, es va reunir el Parlament de Sardenya en una convocatòria extraordinària i monogràfica.[19] Va ser l'obligació que els braços reunits en Corts acceptassen la imposició de noves taxes per a finançar l'aportació la que va imposar la necessitat de reunir les assemblees de tota la Corona d'Aragó. La brevetat amb què es volia resoldre l'assumpte i que el viatge del rei s'allargués tan poc com fora possible va fer que Felip IV i Olivares, tot i que els furs prohibien la reunió fora del regne de València, decidiren convocar els valencians en la vila aragonesa de Montsó.[20]

¶ [17] L'any 1625 fou considerat per Elliot com un *annus mirabilis*, o any de les meravelles per les victòries que van aconseguir els exèrcits de Felip IV. Aquelles gestes militars foren emprades com a iconografia al Buen Retiro per a decorar el conegut Saló de Regnes, del qual encara es conserven algunes obres com *La Rendición de Breda* de Velázquez. John H. Elliott, *El conde-duque…*, pp. 234-249. ¶ [18] Una visió general, en John H. Elliott, *El conde-duque…*, pp. 251-272. Per a la situació aragonesa, Enrique Solano Camón, *Poder monárquico y estado pactista (1626-1652). Los aragoneses ante la Unión de Armas*, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 1987. Xavier Gil Pujol, *De las alteraciones a la estabilidad. Corona, fueros y política en el Reino de Aragón. 1585-1646*, Barcelona, Universitat de Barcelona, tesi doctoral, 1988, pp. 540-719. Per al cas català, John H. Elliott, *La revolta catalana, 1598-1640. Un estudi sobre la decadència d'Espanya*, València, Universitat de València, 2006 (1a ed. en anglés, 1963), pp. 197-284. Sobre el cas valencià, Dámaso de Lario Ramírez, *El comte-duc d'Olivares i el Regne de València*, València, Tres i Quatre, 1986; i també Amparo Felipo Orts, *El centralismo de nuevo cuño y la política de Olivares en el País Valenciano*, València, Ajuntament de València, 1988. ¶ [19] Gianfranco Tore, *Il regno di Sardegna nell'Età di Filippo IV. Centralismo monarchico, guerra e consenso sociale*, Milà, Franco Angeli, 1996. I també Gianfranco Tore (ed.), *Acta Curiarum Regnum Sardiniae. Il Parlamento straordinario del viceré Gerolamo Pimentel marchese di Bayona (1626)*, Càller, 1998. ¶ [20] Dámaso de Lario Ramírez, *El comte-duc…*, pp. 31-66.

De les congregacions que es produïren en 1626, l'aragonesa, la valenciana i la sarda van arribar a bon fi i els tres regnes acceptaren col·laborar en el projecte d'Olivares, si bé és cert que no acceptaren contribuir-hi en la forma i les quantitats sol·licitades. En canvi, en les Corts catalanes no es va arribar a cap acord aquell any i l'assemblea va quedar prorrogada indefinidament. L'any 1632 les Corts catalanes es van tornar a activar i, de fet, es va tractar de reunir-les de nou amb les d'Aragó i València, però finalment es va decidir que era millor no fer-ho. El que sí que va fer el rei va ser acudir per primera vegada a València, on va jurar els furs a la catedral.[21] Després del seu pas pel territori valencià, Felip IV va acudir a Barcelona on va reobrir les sessions i va deixar-les obertes sota la presidència del seu germà, el cardenal Ferran d'Àustria. Tanmateix, tampoc en aquella ocasió les negociacions arribaren a bon port.[22]

La situació exterior de la Monarquia havia empitjorat notablement des de l'any 1625. A la guerra en els Països Baixos s'havia sumat l'any 1628 el conflicte per la successió al ducat de Màntua —que anunciava el possible esclat de la guerra amb França, que va arribar el 1635. Les exigències bèl·liques eren cada vegada més grans i els diferents regnes foren cridats a col·laborar. L'amenaça sobre la integritat territorial de la Monarquia va ser aprofitada per Olivares per impulsar que la col·laboració militar entre els regnes fos encara més estreta. El regne de València no va ser una excepció en aquell context i va ser cridat a col·laborar en els diferents conflictes. En una primera etapa, l'aportació va ser principalment econòmica i de soldats pagats i reclutats per alguns nobles i, després de l'inici de la guerra amb Lluís XIII, els estaments començaren a aportar homes pagats per a la defensa dels Pirineus.[23]

La pressió es va fer sentir també a Catalunya, ja que es va pretendre obtenir l'ajuda bèl·lica que les Corts del Principat havien negat. La situació podia semblar propícia per a la corona, perquè hi perillaven les mateixes fronteres del Principat, com es va posar en evidència quan l'exèrcit francés va prendre la fortalesa de Salses l'any 1639, tot i que va ser recuperada l'any següent. Els catalans foren compel·lits a suportar nombrosos allotjaments de tropes, obviant qualsevol franquícia d'allotjament disposada per les constitucions catalanes. Els soldats foren acusats de multitud

¶ [21] Estant a València, en carta de 26 d'abril de 1632, el rei comunicava que altres negocis li impedien celebrar Corts Generals en aquell moment, però que tindria en compte la seua súplica. En juny d'aquell any va convocar Corts a la ciutat aragonesa de Terol, però mai es van celebrar. ARV, Reial Cancelleria, 533, ff. 230-231 i 246 i ss. Sobre la convocatòria de Corts a Terol en 1632-1633, també en parla Dámaso de Lario. Dámaso de Lario Ramírez, *El comte-duc…*, pp. 279-302. ¶ [22] John H. Elliott , *La revolta catalana…*, pp. 285-299. ¶ [23] James Casey , *El regne de València al segle XVII*, Catarroja/Barcelona, 2006 (1a ed. en anglés, 1979), pp. 257-282. Margarita Vila López, «La aportación valenciana a la guerra con Francia (1635-1640)». *Estudis. Revista de Historia Moderna*, 8 (1979-1980), pp. 125-148. Amparo Felipo Orts , *El centralismo de nuevo cuño…*, pp. 94-122.

de vexacions i abusos, com els saquejos de Vilafranca del Penedès en 1637 i de Palafrugell en 1638. Al Principat, el malestar anava en augment i les denúncies de contrafaccions fetes a Felip IV no obtenien resposta favorable. En aquest context d'insatisfacció creixent, el 7 de juny de 1640, dia del Corpus, un conflicte entre els segadors que acudien a Barcelona després de la collita i uns soldats de l'exèrcit reial va esdevenir un avalot generalitzat per tota la ciutat en el qual va morir el virrei, comte de Santa Coloma. La rebel·lió prompte es va estendre més enllà de la ciutat de Barcelona i va propagar-se per tot el Principat.[24]

Els diferents intents de mediació i d'arribar a un acord que evités el conflicte obert van fracassar. Al setembre de 1640 l'exèrcit reial va entrar en el Principat i lentament es va dirigir cap a Barcelona. Les institucions catalanes confirmaren en diverses ocasions la seua fidelitat a Felip IV i proposaren una espècie d'intercanvi d'obediència al monarca amb les contrapartides de l'indult dels amotinats, la reparació dels greuges comesos i la sortida de les tropes reials de Catalunya. Malauradament, aquests intents de negociació i la crida a la intermediació de les institucions aragoneses i valencianes van fracassar i es va obrir un escenari de guerra oberta.[25]

Mentre es produïa l'avanç de l'exèrcit del rei cap a la capital catalana, les institucions del Principat mantenien converses amb Lluís XIII de França perquè els defensés. El gener de 1641, pocs dies abans que l'exèrcit de l'hispànic posés setge a Montjuïc, la Junta General dels Braços de Catalunya va elegir el rei de França com a comte de Barcelona, desvinculant-se del pacte de fidelitat que els lligava a Felip IV.[26]

Des del moment que va esclatar la revolta de Catalunya, al rei se li va imposar la prioritat de tractar d'evitar que els altres regnes de la Corona d'Aragó s'unissen al Principat.[27] Aragó i València havien suportat les exigències de la guerra de la

¶ [24] John H. Elliott, *La Revolta catalana…*, pp. 315-455. Eva Serra i Puig (coord.), *La revolució catalana de 1640*, Barcelona, Crítica, 1991. Mathias Ledroit, *Philippe IV et les Catalans (1621-1659)*, París, Université Paris-Sorbonne, tesi doctoral, 2011. Daniel Aznar Martínez, *Cataluña y el rey. Representaciones y prácticas de la Majestad (1640-1655)*, Barcelona/París, Universitat de Barcelona / Université Paris-Sorbonne i, tesi doctoral, 2016. Antoni Simón Tarrés, *1640*, Barcelona, Rafael Dalmau, 2019. ¶ [25] Antoni Muñoz i Josep Català, *Ambaixadors catalans a Madrid. Els inicis de la Guerra de Separació (1640-1641)*, Barcelona, Rafael Dalmau, 2015. ¶ [26] Hi ha una edició de les actes d'aquella Junta de Braços dels anys 1640 i 1641: Basili de Rubí (ed.), *Les Corts Generals de Pau Claris. Dietari o Procés de Corts de la Junta General de Braços celebrada al Palau de la Generalitat del 16 de setembre del 1640 a mitjan març 1641*, Barcelona, Fundació Salvador Vives Casajuana, 1976. Sobre la possibilitat d'una breu república catalana en aquell gener de 1641, vegeu Núria Florensa i Soler, «La república catalana de 1641: un foc d'encenalls», *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, 15 (2004), pp. 75-88. En tot cas, segurament l'obra més completa sobre aquest context siga: Daniel Aznar Martínez, *Cataluña y el rey…*¶ [27] En aquest assumpte s'endinsa Casey per explicar la posició «lleialista» dels valencians. James Casey, *El regne de València…*, pp. 257-282. Més recentment n'ha parlat Xavier Gil, «Conservación y defensa como factores de estabilidad en tiempos de crisis: Aragón y Valencia en la década de

mateixa manera que ho havia fet el Principat i en aquests dos territoris tampoc es van poder evitar els greuges i les denúncies de contrafurs. Per exemple, l'any 1637 els elets dels tres estaments valencians denunciaven que s'havien fet manaments a diverses poblacions obligant-les a aportar homes a la guerra, així mateix l'any 1638 es va protestar perquè el rei havia ordenat que 2.000 homes de la milícia efectiva sortissen del regne per a anar al d'Aragó i en 1639 va replicar-se contra una crida que demanava 1.000 soldats per anar al rescat de Fuenterrabía.[28]

En aquella delicada situació, es va plantejar la possibilitat d'una convocatòria de Corts Generals al regne de València, una idea que ja havia estat rondant abans que els catalans es rebel·lassen. L'any 1639 s'havia tingut notícia que els tres regnes peninsulars de la Corona d'Aragó tindrien Corts. Una situació que va provocar la protesta dels estaments valencians, ja que el rei pretenia ajuntar els braços en la vila aragonesa de Daroca.[29] Finalment, després de l'avalot a Catalunya es va decidir convocar les Corts només a Aragó i a València, respectivament a Alcanyís i Morella, poblacions que distaven entre si una jornada de viatge, la qual cosa facilitava poder reunir les Corts dins de cada regne i que es desenvolupassen simultàniament.[30] Tanmateix, la situació bèl·lica va frustrar aquesta possibilitat.

La rebel·lió de Catalunya va ser seguida pocs mesos després per la de Portugal, però Felip IV es va veure obligat a prioritzar la recuperació del Principat perquè, si no ho feia, permetria que França ocupés territori més enllà dels Pirineus. Per controlar de prop les maniobres militars, el rei va traslladar-se a Saragossa durant diversos anys consecutius i, de fet, fou des d'aquella ciutat des d'on va redactar les cartes de convocatòria per a les Corts de 1645.

La crisi de 1640 va ser una de les més importants que la Monarquia hagué d'afrontar i que va conduir a la pèrdua de Portugal, oficialment reconeguda l'any 1668, i a una llarguíssima guerra per a recuperar Catalunya que no va concloure del tot fins 1659, amb la Pau dels Pirineus, si bé Barcelona havia estat recuperada l'any 1652 per les tropes de Joan d'Àustria.[31] Així mateix, en la mateixa dècada es van produir les rebel·lions de Nàpols, Messina i Palerm. Com a principal causa

1640», en J. Elliot *et al.*, *1640: La monarquía hispánica en crisis*, Barcelona, Crítica, 1991, pp. 44-101. També: «Más sobre las revueltas y revoluciones del siglo XVII y sobre su ausencia», en G. Parker (coord.), *La crisis de la monarquía de Felipe IV*, Barcelona, Crítica, 2006, pp. 351-392. ¶ [28] Els contrafurs denunciats entre 1637 i 1639. ARV, Reial Cancelleria, 534, ff. 125, 194-198 i 211-212. ¶ [29] Va ser enviat a la cort a protestar aquesta decisió Lluís Sorell, cavaller de Calatrava, qui va aconseguir que Felip IV canviés el lloc de la convocatòria a Morella. El problema era que per furs del regne no es podien celebrar les Corts fora del territori valencià. ARV, Reial Cancelleria, 535, ff. 6v-7. ¶ [30] Els aragonesos van aconseguir que el rei accedís a canviar el lloc a Calatayud i els elets dels estaments valencians, en reunió de 26 d'octubre de 1640, decidiren suplicar al rei que els fes mercé de reunir l'assemblea en la ciutat de València. ARV, Reial Cancelleria, 534, ff. 323-324. ¶ [31] Fernando Sánchez Marcos , *Cataluña y el gobierno central tras la Guerra de los Segadores (1652-1679)*, Barcelona, 1983.

d'aquells avalots i conflictes s'ha assenyalat la política excessivament agressiva d'Olivares, que es va veure obligat a retirar-se de la cort l'any 1643.[32] S'iniciava així el govern personal de Felip IV, ajudat sempre de Luís de Haro, una etapa caracteritzada per una major prudència en l'actuació i una major atenció en les relacions amb els diferents regnes.[33] Aquest canvi de tarannà després de la crisi de 1640 s'evidencia en les instruccions que Felip IV va deixar en el seu testament, segons les quals en tots els regnes de la Monarquia s'havien de respectar les lleis particulars, ja que «por no haverse guardado, resultaron los daños que se saben».[34]

La guerra de Catalunya va provocar que els valencians s'implicassen més en les campanyes militars, ja que el conflicte feia perillar la integritat del mateix regne de València. Encara que, argumentant els esforços fets en socors de Fuenterrabía l'any 1641, es va aconseguir evitar alçar noves lleves, des de l'any 1642 els estaments valencians aportaren homes per a la guarda i custòdia de la ciutat de Tortosa, última plaça forta que podia evitar que les tropes francocatalanes s'endinsassen en el territori valencià. L'any 1642 el regne de València, representat pels tres estaments, va comprometre's a aportar 2.000 homes, mentre que en 1643, 1644 i 1645 el servei ofert va ser de 1.200 soldats.[35] Precisament com a servei de les Corts de l'any 1645 es va sol·licitar la renovació d'aquella aportació militar.

A més a més, especialment el regne de Aragó, però també el de València, foren obligats a suportar altres càrregues que les campanyes militars comportaven. Al final de 1644 el rei manava que fossen allotjats al regne de València 1.400 soldats per a passar l'hivern i que les poblacions es fessen càrrec de les despeses, ja que els estaments mai arribaren a acceptar aquesta càrrega.[36] Tanmateix, el cost de l'allotjament i la manera en què es va fer, violentant furs i privilegis del regne i permetent entrar els soldats en el regne abans que els estaments s'hi pronunciassen, va enterbolir la negociació de la lleva per a l'any 1645, de manera que la convo-

¶ [32] Sobre el context de la crisi de la monarquia de la dècada de 1640, vegeu John H. Elliot *et al.*, *1640: La monarquía hispánica en crisis,* Barcelona, Crítica, 1991. I també G. Parker (coord.), *La crisis de la monarquía de Felipe IV*, Barcelona, Crítica, 2006. ¶ [33] Rafael Valladares Ramírez (ed.), *El mundo de un valido: Luis de Haro y su entorno, 1643-1661*, Madrid, Marcial Pons, 2016. ¶ [34] «Encargo al Príncipe, mi hijo, y a los demás sucesores y a la Reyna y a los tutores y governadores, y expresamente les mando, que guarden y hagan guardar a todos mis reynos y a cada uno de ellos sus leyes. fueros y privilegios, y que no permitan que se haga novedad en el govierno de ellos. Y que los consejos, chancillerías, tribunales, juzgados y audiencias se conserven como Yo los dexare, sin alterar, ni mandar en qualquier de mis reynos cosa alguna que toque al govierno, y que tengan mucho cuidado de que los cargos, oficios y beneficios se den a los naturales, y tengan presente lo que dispuso en éste y otros casos la señora reyna doña Isabel: pues por no averse guardado resultaron los daños que se saben». *Testamento de Felipe IV. Edición Facsímil. Introducción de Antonio Domínguez Ortiz*, Madrid, 1982, capítol 54 del testament de Felip IV, pp. 67-69. ¶ [35] James Casey , *El regne de València…*, pp. 257-282. Margarita Vila López, *La revolución catalana y sus repercusiones en Valencia*, València, Universitat de València, 1986. ¶ [36] Lluís Guia Marín , *Felipe IV y los avances del autoritarismo real en el País Valenciano: las Cortes de 1645 y la guerra de Cataluña*, València, Universitat de València, tesi doctoral, 1982, pp. 84-87.

catòria d'unes Corts Generals podia ser una bona manera d'assegurar l'aportació valenciana per als anys següents. Aquesta va ser, segurament, la principal raó que va motivar la reunió parlamentària, però també hi degué influir l'interés del rei per assegurar-se la fidelitat dels valencians. Per a fer-ho, es va aprofitar l'avinentesa que el príncep Baltasar Carles d'Àustria jurés els furs perquè fos reconegut pels braços com a successor de Felip IV.[37]

El context excepcional de la guerra condicionà enormement les Corts valencianes de 1645, que van durar només trenta-cinc dies, van ser inaugurades el dia 30 d'octubre i foren closes el 4 de desembre, ja que el rei havia de marxar a fer els preparatius per a la següent campanya militar. Les Corts d'Aragó, en canvi, es van veure beneficiades pel fet que el rei havia triat Saragossa per a dirigir les operacions de recuperació de Catalunya: foren obertes el 20 de setembre de 1645, es prorrogaren mentre el rei acudia a València i posteriorment a Madrid, i foren reactivades la primavera de 1646, la qual cosa donà temps als braços aragonesos per a redactar la nova legislació i evitar així les problemàtiques que es donaren a València per la brevetat de l'assemblea.[38]

LES CORTS GENERALS DE 1645: NOTA BIBLIOGRÀFICA

Les Corts Generals eren la forma més perfecta de representació del regne de València en el període foral.[39] El jurista valencià Llorenç Mateu definia les Corts Generals com:

¶ [37] Lluís Guia Marín , *Cortes del reinado de Felipe IV. II. Cortes valencianas de 1645*, València, Universitat de València, 1984, pp. 22-50. Miquel Fuertes Broseta , «Consolidación y legitimación durante la Revuelta Catalana. El juramento del príncipe Baltasar Carlos y las Cortes Valencianas de 1645», en J. J. Iglesias i I. M. Melero (coords.), *Hacer historia moderna. Líneas actuales y futuras de investigación*, Sevilla, Universidad de Sevilla, 2020, pp. 876-888.
¶ [38] Les Corts aragoneses de 1645-1646 han estat tractades en Enrique Solano Camón, *Poder monárquico…*, pp. 191-197. Xavier Gil Pujol , *De las alteraciones a la estabilidad…*, pp. 806-865.
¶ [39] Nosaltres, a diferència de la majoria de la historiografia que pren la denominació aragonesa que va proposar Jerónimo Blancas d'utilitzar el terme *generales* per a referir-se a la convocatòria conjunta de Corts als tres regnes peninsulars de la Corona d'Aragó, preferim utilitzar la que trobem en la documentació valenciana i que defensa també Mateu en el seu tractat: aquelles assemblees en què es reunien els braços valencians eren Corts Generals que, al seu torn, podien ser universals si es feien conjuntament amb els altres regnes o particulars si només ho feien els valencians. Utilitzat en aquest context el terme «General» identifica que es convoca el conjunt del regne i no només una part com passa quan es reuneix la Cort, terme emprat en l'època moderna per a denominar la Reial Audiència. Llorenç Mateu i Sanz , *Tratado de la celebración de Cortes Generales del reino de Valencia*, Madrid, 1677, pp. 3-5. També en el principat de Catalunya s'anomena Cort General, «Cort General se diu la convocatió y congregatió dels tres braços y staments de tota la província de Catalunya». Luis Peguera , *Pràctica, forma y stil de celebrar Corts Generals en Catalunya y materias incidents en aquella*, Barcelona, 1632, f. 3.

> La congregación universal de todo el reino llamado por su rey para tratar y resolver lo que conviene al buen govierno y servicio de su majestad.[40]

Una definició no molt diferent a la que havia fet dos segles abans el també valencià Pere Belluga:

> *Curia est congregatio populi facta in certo loco communi a principe vel alio habente potestatem Curiam celebrandi ad quam debent solemniter vocari decuriones, sive consiliarii, archiepiscopi, episcopi, duces et caeteri magnates, nobiles, milites et generosi et regni proceres.*

Per a després indicar que la causa de la seua reunió era:

> *Pro reparatione status pacifici regni et illius utilitatis et ut singulorum status iugiter conservetur illaesus pro iustitia et pace componenda ac ad regni honorem augendum et officiis regni providendum* [...], *alibi tamen iura inuunt curias congregandas ut depravata corrigantur et status provinciarum de bono in melius reformentur.* [...] *Ideo debent congregari ut controversia et laesiones decidantur, reparentur et corrigantur* [...], *alibi dicit ut maleficia reparentur et corrigantur* [...], *alibi dicit ut laesiones ad iustum iudicium deducantur.*[41]

Tots dos juristes tenien un mateix concepte del que eren les Corts: la congregació del poble o regne convocada pel monarca amb l'objectiu de decidir i reformar aquelles coses convenients al bon govern. Belluga descompon aquest últim objectiu en altres de més concrets, com ara establir la justícia i la pau, corregir els vicis i les lesions, i millorar l'estat de la província. En la documentació de les Corts medievals no és infreqüent trobar referencies a aquests propòsits, fent al·lusió a «pau e justícia e bon stament e reformació e tranquilitat de la nostra terra».[42] D'aquestes intencions derivarien les que són considerades com les funcions principals de les Corts: la reparació dels greuges, l'elaboració i reformació de la normativa pactada entre el rei i els braços, i la concessió d'un donatiu per ajudar al príncep a complir amb les seues obligacions de mantenir el regne en pau i justícia.

El rei congregava una representació del regne de València, els braços eclesiàstic, militar i reial, cadascun dels quals representava una part privilegiada de la societat valenciana: els religiosos, la noblesa i les ciutats de reialenc, que, com a portaveus de les elits, es considerava que representaven tots els habitants del regne o Generalitat, ja que la part millor i més sana parlava en nom del conjunt.[43] És fre-

¶ [40] Llorenç Mateu i Sanz, *Tratado*..., p. 3. ¶ [41] Per facilitar la lectura s'han eliminat les cites que l'autor fa a altres textos. Pere Belluga, *Speculum Principum*, Nàpols, 1580 (1a ed., 1530), rúbrica I, núms. 1 i 2. ¶ [42] La literatura sobre les Corts valencianes no ha emfatitzat la freqüència d'aquestes referències, però la catalana sí que ho ha fet. Una possible explicació pot ser que Mateu no va utilitzar aquestes paraules en el seu *Tratado* i en canvi Peguera sí. En tot cas, és fàcil trobar aquests termes en la majoria de les Corts Generals valencianes medievals, vegeu per exemple les nombroses Corts de Pere el Cerimoniós. *Furs e ordinacions del regne de València*, València, 1482, *Petri Secundi*. ¶ [43] La raó de ser d'aquest tipus de representació s'atribueix a la divisió de la societat del moment en tres ordes «*los tres braços que componen el reino,*

qüent trobar, en l'època, una comparació antropomòrfica que servia per explicar que el treball harmoniós de totes les parts i òrgans del cos era necessari per al correcte funcionament de l'ésser viu; així, en les Corts es reunia el cos de la república valenciana representat pels braços, que assumien la veu dels vassalls del regne, amb el rei, que era el cap i el cor del sistema.

Sobre les Corts Generals valencianes s'ha escrit molt i des d'antic. L'objectiu i extensió d'aquest estudi introductori no permet aprofundir tant com es desitjaria en l'estudi de la pràctica i l'estil de l'assemblea parlamentària valenciana, ni tampoc fer una contextualització tan exhaustiva com caldria per a poder establir comparacions i diferències amb altres organismes similars que van funcionar en diversos territoris europeus en l'edat mitjana i l'edat moderna.[44] Tanmateix, cal recordar que el regne de València des de la seua conquesta i fundació en el segle XIII va passar a formar part d'una entitat política major, la Corona d'Aragó. De fet, el sistema jurídic i polític del regne de València va crear-se a imatge d'aquell que funcionava en el regne d'Aragó i el Principat de Catalunya, i les Corts van ser un element també importat des d'aquells territoris.

La història i les dinàmiques compartides per les institucions parlamentàries de la Corona d'Aragó s'han evidenciat també en la historiografia recent. En el primer volum de les *Acta Curiarum Regni Sardiniae*, resultat d'un congrés celebrat l'any 1984, trobem una destacada presència d'autors que hi participaren amb relacions sobre les Corts de diferents territoris d'influència ibèrica com Aragó, València, Nàpols o la mateixa Sardenya.[45] Cal recordar també la presència d'estudis sobre les assemblees aragoneses, valencianes i sardes en el volum sorgit del congrés *Les Corts a Catalunya*, on també es van presentar estudis sobre Sicília, Castella, Navarra i Mallorca que evidencien la riquesa d'aquestes comparacions.[46] Així mateix, en el número doble que la revista *Ius Fugit* va dedicar a les Corts de la Corona d'Aragó trobem treballs dedicats a Aragó, Catalunya, València i Mallorca, amb la destacada

o por mejor decir le representan: eclesiástico, militar y real, porque d·estos tres géneros de gente consta eclesiásticos, nobles y plebeyos». Llorenç Mateu i Sanz, *Tratado…*, p. 32. ¶ [44] Podem trobar algunes visions generals sobre el parlamentarisme a Europa. Pierre Lalumière i A. Demichel, *Les régimes parlamentaires européens*, París, Presses Universitaires de France, 1978 (1a ed., 1966). Alec Reginald Myers, *Parliaments and Estates in Europe to 1789*, Londres, Thames and Hudson, 1975. Guido d'Agostino (coord.), *Le istituzioni parlamentari nell'Ancien Régime*, Nàpols, Guida Editore, 1980. Un breu resum en Jesús Lalinde Abadía, «Las assembleas políticas estamentales en la Europa latina», en *Les Corts a Catalunya. Actes del Congrés d'Història Institucional. 28, 29 i 30 d'abril de 1988*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1991, pp. 261-269. Claude Nières, «Les assemblees des États en Europe. Remarques préliminaires», *Ius fugit. Revista de Estudios Histórico-Jurídicos de la Corona de Aragón*, 10-11 (2001-2002), pp. 31-48. ¶ [45] *Acta Curiarum Regni Sardiniae*. 1. Istituzioni rappresentative nella Sardegna medioevale e moderna (Atti del Seminario di studi, Cagliari, 28-29 novembre 1984), Càller, Consiglio Regionale della Sardegna, 1986. ¶ [46] *Les Corts a Catalunya. Actes del Congrés d'Història Institucional. 28, 29 i 30 d'abril de 1988*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1991.

falta d'algun assaig dedicat al regne sard.[47] Trobem una visió més completa en el volum *Corts i parlaments de la Corona d'Aragó*, aparegut l'any 2008, en què participaren estudiosos de tots aquests territoris[48] i, més recentment, en un número monogràfic de la revista *eHumanista* publicat l'any 2021 i titulat *El arte de parlamentar en la Corona de Aragón (siglos XIII-XVIII)*.[49]

A més d'aquestes necessàries visions comparades que faciliten no perdre la perspectiva d'un passat compartit, des de cada territori s'ha iniciat un procés de posada en valor de la documentació parlamentaria pròpia, i que ofereix valuoses ferramentes als interessats i als investigadors. El projecte més avançat de transcripció i edició de les actes parlamentàries d'aquest tipus d'assemblees en la Corona d'Aragó són les *Acta Curiarum Regni Sardiniae*, patrocinades pel Consiglio Regionale della Sardegna.[50] També podem citar les *Acta Curiarum Regni Aragonum* que ja han editat un bon nombre de reunions d'època medieval, però encara no de la moderna.[51] Així mateix, a Catalunya, dins de la col·lecció Textos Jurídics Catalans, s'han publicat algunes actes de les assemblees d'època moderna i nombroses compilacions legislatives.[52] Per fi ha arribat el moment d'iniciar un projecte per a editar els processos de Corts del regne de València, que compta amb el suport de les Corts Valencianes actuals i del qual forma part aquest text.[53]

Resultaria impossible fer un repàs exhaustiu de la bibliografia existent sobre les Corts valencianes, perquè és abundant i de gran qualitat, però cal citar alguns treballs de referència. La primera obra de consulta obligada per a qualsevol que estudie les Corts valencianes ha de ser l'*Speculum principum* de Pere Belluga, en què l'autor analitza diferents aspectes parlamentaris a través de la seua experiència en les Corts de Montsó de 1435-1436 i en les de València dels anys 1437-1438.[54] El segon autor al qual convé acudir és Llorenç Mateu i Sanz. Ha estat utilitzat especialment el seu *Tratado de la celebración de Cortes Generales del Reino de Valencia* de 1677, que va ser redactat en llengua vulgar per a ser emprat com a manual de la pràctica parlamentària valenciana per aquells que havien de ser convocats a les

¶ [47] *Ius fugit. Revista de Estudios Histórico-Jurídicos de la Corona de Aragón*, 10-11 (2001-2002). ¶ [48] Remedios Ferrero i Lluís Guia (eds.), *Corts i Parlaments de la Corona d'Aragó. Unes institucions emblemàtiques en una monarquia composta*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2008. ¶ [49] Monogràfic de la revista *eHumanista: Journal of Iberian Studies*, 48 (2021). Número dedicat a *El arte de parlamentar en la Corona de Aragón (siglos XIII-XVIII)*, coordinat per Josep Capdeferro i Pla. ¶ [50] <http://www3.consregsardegna.it/acta_curiarum_presentazione.asp>. ¶ [51] <https://dara.aragon.es/opac/doma/actacuriarum.jsp>. ¶ [52] <https://justicia.gencat.cat/ca/departament/publicacions/col_leccions_actives/textos_juridics_catalans/>. ¶ [53] Se n'ha publicat ja el primer volum i els següents estan en procés de publicació. Vicent Baydal Sala, *Corts i assemblees parlamentàries. Jaume I, Pere el Gran, Alfons el Liberal i Jaume II (1238-1326)*, València, Corts Valencianes / Publicacions de la Universitat de València, 2023. ¶ [54] Pere Belluga, *Speculum Principum*, Nàpols, 1580 (1a ed., 1530). Manuel Vicent Febrer Romaguera, *Humanisme polític i teorització del pactisme en la València del segle XV. Vida, obra i ideari del jurista misser Pere Belluga (1392-1468)*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2017.

Corts que havia de reunir Carles II.[55] Així mateix, també resulta molt útil la part que hi va dedicar en el *Tractatus de regimine regni Valentiae* a la *Generalitate regni et eius representatione*, en què va fer un primer treball en llatí sobre les Corts que s'endinsa amb més detall en algunes qüestions.[56]

Pel que fa a autors no contemporanis a l'organisme analitzat, es pot destacar la sintètica, però útil aportació de Sylvia Romeu, que ofereix una visió general del paper de la institució.[57] I, pel que fa a les Corts de l'època moderna, és preceptiu citar els estudis introductoris de la legislació emanada de les assemblees que va ser publicada en edició facsímil en la dècada de 1970.[58] D'una entitat major va ser l'estudi introductori a la legislació de l'assemblea que es transcriu ací, obra de Lluís Guia que ha resultat fonamental per a la redacció d'aquest treball.[59]

Indubtablement, el treball de Guia és el més important sobre les Corts Generals que se celebraren al final de 1645 a la ciutat de València, però hi ha d'altres autors, anteriors i posteriors, que volem esmentar. Danvila y Collado va fer un estudi amb certa profunditat de les Corts a partir de la còpia del procés conservada en la Biblioteca Nacional d'Espanya.[60] Danvila no va fer una transcripció completa dels capítols emanats de l'assemblea, però va oferir un resum de tots ells i va assenyalar quin va ser el decret reial, una feina certament útil, tenint en compte que aquella legislació no havia estat encara publicada. Segurament la font consultada va ser la causa d'algunes inexactituds del seu estudi, ja que en el procés la legislació no apareix tan clarament diferenciada com en aquelles còpies que es feren només de les lleis i, en conseqüència, aquest estudiós va confondre alguns dels furs amb contrafurs.[61] Per la seua banda, Guia va anar molt més enllà d'on havia

¶ [55] Llorenç Mateu i Sanz, *Tratado…* Sobre el context en què es va redactar l'obra, vegeu Miquel Fuertes Broseta, «Las cortes valencianas de Carlos II...», pp. 243-273. ¶ [56] Llorenç Mateu i Sanz, *Tractatus de regimine regni Valentiae*, Lugo, 1704 (1a ed., 1677). ¶ [57] Sylvia Romeu Alfaro, *Les Corts valencianes*, València, Eliseu Climent editor, 1985. Es poden també citar altres obres d'interés, com ara: Bartolomé Ribelles, *Memorias histórico-críticas de las antíguas Cortes del Reyno de Valencia*, València, Miguel Domingo Impresor, 1810. Antonio de Capmany, *Práctica y estilo de celebrar Cortes en el reino de Aragón, principado de Cataluña y reino de Valencia y una noticia de las de Castilla y Navarra*, Madrid, 1821. Vicente Boix, *Apuntes históricos sobre los fueros del reino de Valencia*, València, Imprenta de Mariano de Cabrerizo, 1855. Manuel Danvila y Collado, *Estudios e investigaciones histórico-críticas acerca de las Cortes y Parlamentos del Antiguo Reino de Valencia*, Madrid, Real Academia de la Historia, 1905. Així mateix, és preceptiu citar el treball sobre les Corts de 1604 de Maria Lluïsa Muñoz Albert, *Les Corts valencianes de Felip III*, València, 2005. ¶ [58] Ernest Belenguer Cebrià, *Cortes del reinado de Fernando el Católico*, València, 1972. Ricardo García Cárcel, *Cortes del reinado de Carlos I*, València, 1972. Emilia Salvador Esteban, *Cortes valencianas del reinado de Felipe II*, València, 1972. Eugenio Císcar Pallarés, *Las Cortes valencianas de Felipe III*, València, 1973. Dámaso de Lario Ramírez, *Cortes del reinado de Felipe IV. I. Cortes valencianas de 1626*, València, 1973. ¶ [59] Lluís Guia Marín, *Cortes del reinado de Felipe IV. II. Cortes valencianas de 1645*, València, 1984. La transcripció de Guia de la normativa es va fer a partir de la còpia dels furs i actes de cort que es conserva a l'Arxiu del Regne de València. ARV, Reial Cancelleria, 520. ¶ [60] BNE, Manuscritos, 6926. ¶ [61] Manuel Danvila y Collado, «Cortes de Valencia en 1645», *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 38 (1901), pp. 329-388.

arribat Danvila i va transcriure la legislació emanada de l'assemblea acompanyant-la d'una completa anàlisi del context, del contingut legal i del seu impacte posterior.[62] Per últim, jo he fet algunes incursions en aquestes Corts, per un costat analitzant l'impacte simbòlic del jurament del príncep Baltasar Carles d'Àustria i, per un altre, estudiant el procés de creació i la reglamentació de la Junta de Contrafurs emanada d'aquesta assemblea.[63]

Les Corts de 1645 van ser les últimes del regim foral. Aquesta és una realitat, però no s'ha de caure en l'error de jutjar-les i aproximar-nos-hi com si es tractés de l'últim cant de cigne del pactisme. Que foren l'última ocasió en què la assemblea es va reunir no vol dir que els contemporanis considerassen que aquestes reunions no fossen necessàries ni que haguessen perdut la seua vitalitat.

Freqüentment s'ha assenyalat l'època moderna, i en concret el segle XVII, com un període de decadència de les Corts valencianes. Per als monarques de la casa d'Àustria la seua reunió era vista com un problema necessari i també com una oportunitat, però la necessitat de desplaçar-se a convocar-les, la lentitud en la presa de resolucions i la necessitat d'atorgar nombroses gràcies i mercés suposaven també una gran dificultat. Aquesta situació va fer que l'assemblea valenciana, i en general les de la Corona d'Aragó, es reunissen amb una freqüència molt menor que en el segle anterior, en el XVII tan sols hi van haver tres convocatòries, les de 1604, 1626 i 1645. Una situació similar a la d'Aragó, on els braços es van reunir en 1626, 1645-1646 i 1677.[64] Un nombre menor es va donar en Catalunya on només es va ajuntar la Cort General de 1626-1632, en una convocatòria que va fracassar. Per conseqüent, les lleis pactades catalanes estigueren més d'un segle sense actualitzar-se fins que el primer Borbó, Felip V, va convocar els estaments en 1701-1702.[65] De fet, València va ser l'únic dels regnes peninsulars de la Corona d'Aragó que no va reunir les Corts durant els primers anys de regnat del Borbó, ja que Aragó va inaugurar les Corts en 1702. Tampoc Carles III d'Habsburg va reunir els estaments valencians com sí que ho va fer a Catalunya en 1705, de manera que els darrers seixanta anys de vigència del sistema pactista valencià van

¶ [62] Lluís Guia Marín, *Cortes del reinado…* ¶ [63] Miquel Fuertes Broseta, «Consolidación y legitimación...», pp. 876-888. Id., *Interpretacions i aplicacions del pactisme polític a la València dels Austries. L'activitat de la Junta de Contrafurs i l'observança de les lleis (1645-1707)*, València, Universitat de València, tesi doctoral, 2022. ¶ [64] *Fueros y actos de Cortes del Reyno de Aragón de 1677 y 1678*, Saragossa, Pascual Bueno, 1678. Carmen Corona Marzol, «El pretendido neoforalismo, la excepcionalidad de las cortes del reino de Aragón y de sucesión a la corona de España», en E. Belenguer i Felipe V. Garín, *La Corona de Aragón. Siglos XII-XVIII*, València, Generalitat Valenciana, 2006, pp. 321-336. ¶ [65] Breu nota del problema en Victor Ferro i Pomà, *El dret públic català. Les institucions a Catalunya fins al decret de Nova Planta*, Barcelona, 2015, pp. 17-18. També en Jon Arrieta Alberdi, «Las cortes catalanas de Felipe V y de Carlos III. Datos y consideraciones para una valoración comparativa», en M. Deyá Bauzá (ed.), *1716: el final del sistema foral de la monarquía hispánica*, Mallorca, Lleonard Montaner, 2018, pp. 25-85.

transcórrer sense que les Corts es reunissen.[66] La situació dels tres regnes peninsulars contrasta especialment amb el regne de Sardenya. Des del regnat de Ferran el Catòlic, els braços havien consentit que la seua assemblea se celebrés en absència del rei i per això les seues Corts o Parlament General es van reunir en deu ocasions durant el segle XVII, a les quals cal afegir dues convocatòries extraordinàries i monogràfiques els anys 1621 i 1626.[67]

Si bé és cert que hi havia altres formes de representació estamental amb capacitat de negociar amb el monarca i que en el segle XVII les Corts valencianes es reuniren amb menor freqüència, l'assemblea valenciana encara era un element clau del sistema.[68] En les Corts es redactaven els furs i les actes de cort, lleis pactades entre els súbdits i el sobirà que tenien un caràcter superior a les que elaborava el rei en solitari, ja que vinculaven el rei i els braços a la seua observança perquè revestien força de contracte, i era necessària la reunió de l'assemblea per actualitzar aquesta normativa. La majoria d'autors que han teoritzat sobre les Corts plantegen que aquestes normes s'elaboraven a través d'un intercanvi, un *do ut des*, mitjançant el qual a canvi de l'aprovació de les lleis suplicades, el monarca rebia un donatiu, normalment monetari, la qual cosa els atorgava una força de contracte inviolable.

Així mateix, en les Corts es reparaven les possibles lesions que aquestes lleis podien haver sofert des de l'última convocatòria. La reparació dels greuges soferts per furs i actes de cort es feia abans que s'aprovés la nova legislació i s'oferís el donatiu, la qual cosa permetia compensar els agreujats i retornar les lleis pactades a la seua força. Remeiant en primer lloc les vulneracions, s'aconseguia encarar el final de l'assemblea en millors condicions, ja que s'hi havien solucionat alguns dels assumptes que podien enterbolir la negociació parlamentària.

¶ [66] Per al context de la Guerra de Successió, vegeu Carmen Pérez Aparicio , *Canvi dinàstic i guerra de successió: la fi del regne de València*, València, 3 i 4, 2008. I també Sergio Villamarín Gómez, *Fidelidad, Guerra y Castigo. Las Instituciones valencianas entre Felipe V de Borbón y Carlos III de Habsburgo*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2016. ¶ [67] Es podrien citar molts altres, però s'aconsella la lectura d'Antonio Marongiu , *I parlamenti sardi. Studio storico istituzionale e comparativo*, Milà, 1979. I també «Il Parlamento o Corti del vecchio Regno sardo. Relazione introduttiva», en *Acta Curiarum Regni Sardiniae 1. Istituzioni rappresentative nella Sardegna medioevale e moderna*, Sassari, 1989, pp. 15-126. Així mateix, vegeu Juan Dexart , *Capitula sive acta curiarum regni Sardiniae*, Càller, impressor Galcerín, 1645. ¶ [68] Sobre aquestes institucions en l'època moderna, vegeu Emilia Salvador Esteban , «Un ejemplo de pluralismo institucional en la España moderna. Los estamentos valencianos», en *Homenaje a Antonio de Béthencourt Massieu*, vol. 3, Gran Canaria, Cabildo de Gran Canaria, 1995, pp. 347-365. Lluís Guia Marín , «La Junta de Contrafurs: uns inicis conflictius», *Saitabi. Revista de la Facultat de Geografia i Història*, 42 (1992), pp. 33-45. Sergio Villamarín Gómez, «Estamentos y Generalidad, voces políticas del reino valenciano en los siglos XVII y XVIII», *Revista Jurídica Universidad Autónoma de Madrid*, 33 (2016), pp. 295-316. Isabel Lorite Martínez , *Las Juntas del Estamento Militar valenciano (1488-1598)*, Castelló, 2017. Miquel Fuertes Broseta , «La relació entre la Diputació i els estaments com a institucions representatives del Regne de València durant el segle XVII. Una cooperació necessària», *Pedralbes. Revista d'Història Moderna*, 40 (2020), pp. 287-311.

És cert que els estaments i els seus elets fora de Corts podien concedir donatius voluntaris al rei, sempre que això no signifiqués la imposició de nous tributs, i que des d'antic s'havien denunciat els greuges i contrafurs de forma extraparlamentària; però això no feia que les Corts fossen menys importants ni menys interessants ni per als braços ni per al rei: només al seu si es podien modificar i derogar les lleis pactades i no era possible establir noves imposicions generals o arbitris sense el consentiment de l'assemblea. Així mateix, era el principal escenari en què el monarca distribuïa la gràcia —que no només es pot veure en la concessió de títols i altres mercés, sinó també en les naturalitzacions, legitimacions, indults i remissions de delictes. En conseqüència, encara que hi havia mitjans de negociació extraparlamentària que permetien arribar a acords que facilitassen que el sistema pactista continués funcionant en el període entre les reunions de les Corts, això no vol dir que aquestes deixassen de ser necessàries. De fet, els estaments i les seues juntes delegades portaven segles reunint-se i mantenint obertes les vies de diàleg entre la corona i el regne de València i no per això les Corts havien desaparegut o perdut les seues capacitats.[69]

Les Corts Generals de 1645 van ser una assemblea particular perquè el context bèl·lic en què es va produir va condicionar-ne enormement el desenvolupament. Així mateix, han quedat fossilitzades com el model del parlamentarisme valencià, ja que quan Llorenç Mateu i Sanz va redactar el *Tratado* sobre les Corts valencianes ho va fer partint de la seua experiència personal com a membre del braç militar en aquestes corts. De manera que, pel que fa a temes protocol·laris, les Corts Generals de 1645 constitueixen el paradigma que ha arribat fins als nostres dies.

EL DESENVOLUPAMENT DE LES CORTS

La convocatòria

El dia 7 d'agost de 1645, Felip IV va decidir convocar les Corts Generals dels regnes d'Aragó i València. El rei va prendre aquella decisió quan es trobava a Saragossa, on havia acudit a coordinar les operacions militars acompanyat del seu fill Baltasar Carles. Ben prompte, el Consell d'Aragó començà a enviar les lletres de convocatòria per a les dues assemblees. Com que les Corts aragoneses s'havien de reunir el 20 de setembre, vint-i-sis dies abans que les valencianes —fixades per al 16 d'octubre—, es redactaren primer les cartes per a les veus dels braços d'Aragó,

¶ [69] He tractat aquests assumptes amb més profunditat en el treball que vaig dedicar a l'intent de convocatòria de Corts entre 1677 i 1679. Miquel Fuertes Broseta , «Las Cortes valencianas de Carlos II...».

que foren enviades el dia 11 d'agost.[70] Tan sols set dies després, el 18 d'agost, se signaven les convocatòries per als estaments valencians.[71]

En les lletres de convocatòria, el monarca recordava les seues obligacions de conservar la seua reial corona, mantenir els seus vassalls en pau i vetllar per la recta administració de la justícia. Aquests motius l'impulsaven, juntament amb el seu desig que el príncep jurés els furs, a reunir les Corts Generals del regne de València. A continuació, Felip IV indicava que s'havia elegit la ciutat de València com a lloc de la reunió i el dia 16 d'octubre com a data d'inici.

Com era costum, les cartes redactades en forma de la Cancelleria Reial d'Aragó eren signades pel rei i el seu secretari i enviades al batlle general del regne de València, que era l'encarregat de repartir-les. Encara que el Consell d'Aragó procurava enllestir les missives, també s'enviaven al batlle algunes cartes en blanc ja signades pel rei, de manera que aquest podia completar-les i enviar-les a aquells a qui calgués.

Segons el procés transcrit, es van convocar setze veus del braç eclesiàstic: l'arquebisbe de València; els bisbes de Sogorb, Tortosa i Oriola; l'abat del monestir de Santa Maria de Valldigna, de l'orde del Cister; el comanador de Bejís, de l'orde de Calatrava; l'abat de Benifassà, també cistercenc; el prior de Sant Miquel dels Reis; el prior de la cartoixa de Vall de Crist; el lloctinent general de l'orde de Santa Maria de Montesa; el comanador de Torrent, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem; el comanador d'Orxeta, de l'orde de Santiago i els representants dels capítols de València, Sogorb, Tortosa i Oriola. Tanmateix, també hi va assistir la veu que faltava i que no apareix en la llista de convocats, la del mestre general de l'orde de Nostra Senyora de la Mercé i Redempció de Captius, encara que segurament sí que va ser convocat, ja que consta en les llistes del Consell d'Aragó.[72] No apareix ni en la llista de convocats ni tampoc hi ha cap menció de la participació en el procés de l'abat de Poblet, també de l'orde del Cister. De tal manera que de les divuit veus que formaven l'estament eclesiàstic l'any 1645 només en van participar disset.[73] Tres dels comanadors d'ordes militars hagueren de delegar la seua participació en altres cavallers de la seua religió: el comanador de Bejís va delegar en Carles Vilarrasa; Jeroni Ferrer, comanador d'Orxeta, va delegar en Jeroni Fenollet i el comanador de Torrent va delegar en Maurici Mercader.

¶ [70] Biblioteca Històrica Municipal de Madrid, signatura I 244, 48. ¶ [71] ARV, Reial Cancelleria, 521, ff. 1v-2r. També es poden consultar en les còpies del procés conservades en l'Arxiu Municipal de València i en la Biblioteca Nacional d'Espanya. En aquesta edició vol. I. ¶ [72] «*Venerabilis, religioso et dilecto nostro comendatori de la Merced*». ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, exp. 82/6. ¶ [73] Divuit són les veus que refereix Mateu i Sanz. La veu de Calatrava es va introduir l'any 1653 en la persona del comanador del dret del Pes Reial, de manera que des d'aquell moment les veus en van ser dinou. Mateu i Sanz , *Tratado*..., pp. 76-80.

El braç militar era, sens dubte, el més nombrós; s'hi van enviar un total de 148 cartes de convocatòria i, encara que molts dels convocats no hi van assistir, el mateix dia de la inauguració n'hi havia una reunió de 192 membres.[74] El regent Mateu indica que hi van participar més de quatre-cents i el procés del braç militar recull vora cinc-cents habilitats. El fet de no rebre una carta de convocatòria no podia perjudicar aquells que tenien dret a participar i, després de presentar les seues credencials, podien ser habilitats per a intervenir en les juntes del braç.[75]

Per últim, per a formar el braç reial foren cridades les ciutats de València, Xàtiva, Oriola i Alacant, i les viles de Morella, Alzira, Castelló de la Plana, Vilareal, Ontinyent, Alcoi, Borriana, Cullera, Llíria, Biar, Bocairent, Alpont, Peníscola, Xèrica, Xixona, la Vila Joiosa, Capdet, Corbera, la Iessa, Vilanova de Castelló, l'Olleria, Carcaixent, Benigànim, Castellfabib, Ademús, Onda, Mutxamel i Penàguila.[76] La vila de Mutxamel va ser convocada pel rei, però, en reunió de 13 de novembre, el braç reial va decidir inhabilitar el síndic d'aquella població: després de llegir el reial privilegi de 1628, es va comprovar que a la súplica de tenir vot en el braç reial «la magestat del rey nostre senyor tan solament decretà que se ho recordàs en les primeres Corts».[77] Quedava patent que aquella vila no tenia dret a participar. Tanmateix, com que el síndic de Mutxamel, Batiste Berenguer, ja havia acudit a la ciutat de València amb poders del Consell General d'aquella població, va aconseguir que les súpliques de la vila fossen presentades i aprovades en el braç reial i que el rei les decretés. Així doncs, Mutxamel, sense ser acceptada entre les veus de les Corts ni tenir dret a vot, va poder presentar les seues súpliques en forma d'actes de cort del braç reial.[78]

La vila de Callosa del Segura no va ser convocada pel rei i en un primer moment no va ser admesa. El privilegi concedit per Felip IV en 1638 no era del tot clar sobre el dret de la vila a participar en les Corts i els habilitadors de l'estament reial optaren per no admetre'n el síndic, Miquel Cardona. Finalment, el 5 de desembre, després de conclosa l'assemblea, va aconseguir entrar a formar part de la Junta de l'Estament Reial gràcies a una carta de Felip IV de 29 de novembre de 1645 en què manava la seua acceptació.[79]

Per tant, trobem que participaren en les juntes del braç un total de quatre ciutats i vint-i-vuit viles, sortint Mutxamel de la llista i sumant-hi Callosa, que

¶ [74] ARV, Reial Cancelleria, 522, pp. 28-33. En aquesta edició, vol. II. ¶ [75] Mateu i Sanz, *Tratado*, pp. 23-25. De fet, la llista del Consell d'Aragó per a l'estament militar només comptava amb els noms de vint-i-cinc nobles titulats. ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, exp. 82/8. ¶ [76] La llista de cartes enviades concorda amb la que tenia el Consell d'Aragó. ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, exp. 82/5. El document transcrit en el procés no concorda amb la carta rebuda per la ciutat de València en què se li encarregava nomenar procurador, mentre que en el procés només se li encarrega estar present. ¶ [77] AMV, y·y, 31, f. 129. En aquesta edició, vol. III. ¶ [78] Capítols de Mutxamel. ARV, Reial Cancelleria, 531, ff. 401-403. Va ser ja editat en Lluís Guia Marín, *Cortes del reinado de Felipe IV...* ¶ [79] AMV, y.y, 31.

només va poder intervenir en les juntes posteriors al soli de clausura. Cadascuna de les ciutats i viles tenia un síndic que la representava en les juntes del braç, mentre que la ciutat de València, per ser capital del regne, en tenia uns quants. En les Corts de 1645, concretament, la ciutat de València va participar amb cinc síndics, encara que va intentar fer-ho amb més, basant-se en precedents antics, cosa que va despertar certa conflictivitat en les reunions del braç reial i va fer reviscolar l'antic enfrontament entre el cap i casal i la resta de ciutats i viles del regne.[80]

Així mateix, es van enviar missives convocant els oficials reials més importants del regne: el portantveus de general governador de València, el lloctinent del portantveus de general governador de València, el batlle general de València, el lloctinent de tresorer del regne de València, el mestre racional del regne de València, el portantveus de general governador d'enllà Xixona, el receptor de la batllia general d'Oriola, el lloctinent de governador de Xàtiva, el batlle de Xàtiva, el portantveus de governador de Castelló de la Plana, el lloctinent del portantveus de general governador de Castelló de la Plana i el batlle general d'enllà Xixona.[81] Encara que no apareguen entre els citats, també assistiren a les Corts els magistrats de la Reial Audiència. Tots aquests delegats reials, encara que tinguessen dret a intervenir en les juntes dels braços, estaven inhabilitats per ser delegats reials, però eren cridats en qualitat de consellers del rei per a ajudar-lo durant el desenvolupament de l'assemblea.

Les pròrrogues

Com ja havia advertit el Consell d'Aragó en consulta d'11 d'agost de 1645, la reunió de les Corts d'Aragó podia retardar l'arribada del rei a València, com finalment va ocórrer.[82] Felip IV inaugurà les Corts aragoneses a Saragossa el dia 20 de setembre, tal com estava previst, però no va arribar a València per iniciar-les el dia 16 d'octubre. Per afrontar aquell problema hi havia el mecanisme de les pròrrogues, mitjançant el qual el rei conferia poder a un dels seus consellers, que en el seu nom posposava l'inici de l'assemblea fins l'arribada del monarca, que no podia dilatar-se més de quaranta dies, ja que després caldria redactar noves cartes de convocatòria.[83] El Consell d'Aragó havia recomanat que portés a terme aquesta tasca un dels regents valencians del Consell, així que l'escollit va ser Cristòfol Crespí de Valldaura.

¶ [80] Aquesta controvèrsia va ser estudiada per Lluís Guia, nosaltres hi tornarem en l'estudi introductori al procés del braç reial. Lluís Guia Marín , «La ciudad de Valencia y el brazo real. Las Cortes de 1645», en *Homenaje al Dr. D. Juan Reglà Campistol*, vol. I, València, Universitat de València, 1975, pp. 583-596.

¶ [81] Les citacions als oficials reials no apareixen en el registre transcrit, es poden localitzar en ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, exp. 82/7.

¶ [82] ACA, Consell d'Aragó, llig. 1357, núm. 23. Transcrit en el vol. III, apèndix documental, document I.

¶ [83] Llorenç Mateu i Sanz , *Tratado…*, pp. 26-31.

El 16 d'octubre de 1645, dia assenyalat per a l'inici de les Corts, el rei ni tan sols havia sortit de Saragossa, de manera que s'havia de publicar la primera pròrroga. Sembla que ja se sabia que el monarca no estaria a València en la data indicada, ja que no havia arribat a la ciutat cap dels síndics de les ciutats i viles reials. En la publicació de les pròrrogues, es feia un pregó convocant els braços en el lloc on s'havia d'inaugurar l'assemblea; en el cas de les Corts de 1645, l'església del convent de Sant Doménec de Predicadors. A l'hora indicada, els braços acudien i la persona comissionada pel rei publicava la pròrroga i llegia el poder que el monarca li havia conferit. Segons furs i privilegis del regne, només el rei i el seu primogènit podien presidir les Corts i fer manaments als braços, de manera que després de pronunciada la prorrogació els síndics dels braços entregaven documents de protesta amb la finalitat que les lleis valencianes no fossen lesionades pel precedent que una persona diferent al monarca hagués manat la prorrogació.

Durant la primera pròrroga van sorgir algunes dificultats que provocaren el primer conflicte entre la corona i els braços durant l'assemblea de 1645. El matí del 16 d'octubre, els síndics dels tres estaments s'informaren de com se solien fer aquests actes per mitjà dels processos d'assemblees anteriors i detectaren que en l'any 1604 la persona que havia fet la pròrroga s'havia alçat de la seua cadira i havia estat en peu mentre els síndics dels braços entregaven les seues protestes com a mostra de deferència vers aquells que encarnaven la representació del regne de València.[84] Poc abans de les tres de la vesprada, hora destinada per a la prorrogació, els síndics visitaren el regent Crespí a sa casa i li exposaren la seua pretensió que s'alcés quan ells pujassen a l'entarimat. Ell va respondre que tenia exemples contraris al que defensaven els estaments i que ell no s'alçaria, perquè tenia poder per a representar la persona del rei i que aquell no s'alçava davant els braços. Crespí no estava fent altra cosa que defensar les regalies del monarca, ja que tenia plenes facultats delegades per a ocupar el lloc del sobirà.[85] Aquesta disputa per qüestions protocol·làries va provocar que aquell dia, quan es va pronunciar la pròrroga, els síndics dels tres estaments decidissen no acudir a l'església del convent de Predicadors amb l'objectiu de no perjudicar els drets del regne amb aquell acte.

Els estaments hi van veure un possible greuge al regne i van decidir que acudirien en ambaixada a Felip IV perquè proporcionés el remei més adequat. Abans d'això, tal com disposaven els furs, s'havia de fer ambaixada al virrei per a demanar-li que en el termini de deu dies donés una solució. Tanmateix, el duc

¶ [84] En 1604 el comissari per a fer les pròrrogues fou el regent valencià del Consell d'Aragó Josep Pérez de Bañatos. Aquelles Corts han estat ben estudiades per Maria Lluïsa Muñoz Altabert , *Les Corts valencianes de Felip III...*, pp. 51-53.

¶ [85] La comissió que donava poder a Crespí indicava que se li atorgava potestat «*vices nostras regias vobis et utrique vestrum plenaria committimus*».

d'Arcos ja havia marxat de la ciutat de València i es trobava a Dénia, on es disposava a embarcar rumb a Nàpols, de manera que els síndics i altres representants dels braços foren enviats a denunciar l'ofensa. Mentrestant, els tres estaments i els substituts dels síndics continuaren negociant amb el regent Crespí, qui finalment va accedir a alçar-se quan els síndics presentassen els protests per les pròrrogues que s'haurien de pronunciar en dies posteriors.[86]

Així, abans que els enviats a denunciar el greuge tornassen a la ciutat de València, el 20 d'octubre es va produir la segona pròrroga, en la qual Crespí va actuar amb la cortesia deguda als representants dels braços.[87] En aquella ocasió, per l'absència dels síndics, que encara no havien tornat de Dénia, van ser els seus substituts qui entregaren els protests acostumats explicitant que la falta de la protesta el dia 16 no podia suposar menyscapte de les lleis i drets del regne.

La tercera i última pròrroga abans de l'inici de les sessions es va fer el 24 d'octubre amb total normalitat i amb la presència dels elets dels tres estaments que ja havien tornat a la capital valenciana.

L'obertura de les Corts

El dia 30 d'octubre de 1645 Felip IV ja havia arribat a la ciutat de València i es va fer una crida convocant els estaments en l'església del convent de Predicadors a la una de la vesprada.

Poc abans de l'hora acordada, el rei eixí del Palau Reial en un cotxe de sis tirs, transport reservat als monarques i els seus principals representants.[88] L'acompanyaven un bon nombre de grans d'Espanya, nobles i oficials reials que formaven part del seu seguici. Amb aquesta formació va entrar Felip IV dins dels murs de la ciutat en el que segurament va ser una multitudinària cercavila mentre es dirigia al convent de Predicadors.

Com era d'esperar, el seguici reial no va arribar al convent de Sant Doménec fins a les tres tocades. En l'església s'havia preparat un gran cadafal sobre el qual Crespí havia publicat les pròrrogues i sobre aquell s'havia posat una bastida més menuda en què s'havia situat la cadira del rei ornamentada amb teixits de seda i d'or. Felip IV, vestit rigorosament de negre i amb l'hàbit ordinari de capa i espasa,

¶ [86] La primera pròrroga, en ARV, Reial Cancelleria, 521, ff. 11r-17r. En aquesta edició, vol. I. S'ha transcrit també en apèndix (doc. II) la protesta que els elets dels tres estaments presentaren al duc d'Arcos sobre el protocol a seguir en les prorrogacions. ARV, Reial Cancelleria, 539, ff. 218-220. ¶ [87] S'indica clarament que quan els representants dels braços pujaren al cadafal a lliurar els documents de protesta, el regent es va alçar i va esperar en peu que en baixaren: «*statim surgente dicto nobili et magnífico regente et commisario*». ARV, Reial Cancelleria, 521, f. 21r. En aquesta edició, vol. I. ¶ [88] Emilio Callado Estela, «Seis mulas para fray Pedro de Urbina: un conflicto de preeminencias entre el arzobispo de Valencia y la corona en el siglo XVII», *Estudis. Revista de Historia Moderna*, 29 (2003), pp. 179-190.

va ascendir la graderia i va seure en el tron, acompanyat del seu seguici.[89] Al costat del rei se situaren els seus servidors més propers, el marqués del Carpio, el comte de Puñoenrostro, el regent del Consell d'Aragó Cristòfol Crespí de Valldaura, i José de Villanueva, secretari del rei, qui feia les funcions de protonotari de la Corona d'Aragó. Així mateix, en aquella mateixa grada superior se situaren quatre servidors reials anomenats reis d'armes, dos a la dreta i dos a l'esquerra, que portaven les maces del rei que representaven la seua suprema jurisdicció.[90]

En un graó inferior del cadafal, a mà dreta del rei, es va situar el regent de la Reial Cancelleria i seguidament els magistrats de la Reial Audiència. A l'esquerra del rei, hi havia els oficials més importants del regne, com el portantveus de general governador de València, el batlle general de València, el mestre racional, els seus lloctinents i els seus homòlegs de més enllà del riu de Xixona.

Enfront de l'altar, asseguts als bancs de l'església, es van situar els tres braços, l'eclesiàstic a la mà dreta del rei, el militar a l'esquerra i el reial enfront. Com era costum, en els estaments eclesiàstic i reial es respectava un estricte ordre de precedència, mentre que en el militar s'asseien tal com anaven arribant, perquè el seu nombre ho dificultava —fins i tot alguns hagueren d'estar drets, ja que aquell dia hi van assistir 224 membres.

Tal com marcava l'estricte protocol d'aquells actes, quan el rei va entrar a l'església tots els presents es van alçar dels seus seients i es van descobrir els caps. Encara que el registre no ho refereix explícitament, quan el rei entrava en el mateix espai en què estaven els estaments, les maces del regne es baixaven i es recolzaven en el terra com a símbol de respecte i submissió a l'autoritat del monarca.[91] Una vegada el rei va prendre el seu lloc, un dels reis d'armes va pronunciar les tradicionals paraules: «su magestad manda que os sentéys, su magestad manda que os cubráys, su magestad manda que os oigáis». Obeint el manament reial, els braços s'assegueren i cobriren els seus caps; no ho van fer així la resta d'assistents, que continuaren drets i descoberts.

¶ [89] S'assenyala que acompanyaven el rei: Diego López de Haro, marqués del Carpio, cavallerís major; Francisco Fernández de la Cueva, duque de Albuquerque; Jaime Emanuel de Cárdenas, duque de Maqueda; Juan de la Vega, comte del Grajal; Arias González de Bobadilla, comte de Puñoenrostro i Fernando de Borja, comanador major de Montesa. Pel que fa a la indumentària i elements simbòlics de la majestat cal recórrer a Mateu qui informa que en altres temps els reis acudien a les Corts amb capa vermella, corona, orbe, ceptre i altres elements de la reialesa, però en el seu temps anaven vestits de capa i espasa, decorat només amb el collar de Gran Maestre del Toisó d'Or, i acompanyat per un servent que portava l'espasa desembeinada com a únic símbol del poder reial. Llorenç Mateu i Sanz, *Tratado…*, p. 49. ¶ [90] Mateu explica les funcions dels reis d'armes i dona com a sinònim la paraula *heraldo*. El *Diccionario de la Lengua Española* també ens dona una definición de «*rey de armas*»: «*En las cortes medievales, oficial que tenía el cargo de transmitir mensajes de importancia, ordenar las grandes ceremonias y llevar los registros de la nobleza de la nación*» <https://dle.rae.es/rey#LR2JETi>. ¶ [91] Llorenç Mateu i Sanz, *Tratado…*, p. 46.

Abans que es procedís a llegir la proposició reial, els síndics dels tres braços pujaren al cadafal i entregaren al rei sengles documents de protesta contra les prorrogacions fetes pel regent Crespí, per tal que no servissen com a precedent legal i no significassen cap dany als furs, que prohibien la presidència de les Corts per una altra persona que no fos el sobirà.

Immediatament després, el secretari José de Villanueva va llegir la proposició reial o discurs de la corona. Aquest discurs d'obertura servia per informar els braços sobre l'estat de la monarquia i l'objectiu pel qual s'havia fet reunir els estaments.[92]

Normalment, tal com es va fer en les Corts de 1626, el rei exposava la situació política i bèl·lica dels seus dominis, i explicava els motius que l'havien fet retardar la convocatòria de les Corts, però en 1645 Felip IV només feia referència al fet que la situació era coneguda per tots i que evitava repetir els successos dels últims anys, ja que «no es poden referir sens gran dolor». Tot seguit, al·ludia al fet que la seua major preocupació havia sigut conservar aquells territoris, la protecció dels quals Déu li havia confiat i, per això, s'havia preocupat de defensar les fronteres valencianes i d'evitar les càrregues als valencians. Una de les seues prioritats havia estat protegir Tortosa, perquè de la conservació d'aquella plaça depenia la defensa del regne de València. Aquests esforços havien comportat que la hisenda reial estigués del tot esgotada. El rei reconeixia que els valencians, imitant els seus avantpassats, havien acudit en ajuda del monarca, de la qual cosa en tindria particular memòria en el futur. Felip IV manifestava que havia decidit portar amb ell el príncep Baltasar Carles perquè també observés l'amor amb què els valencians servien el seu senyor i que, mitjançant el jurament recíproc de l'observança dels furs per part de l'hereu i de fidelitat per la banda dels braços, el vincle entre la corona i els valencians es veiés reforçat.

El jurament del príncep era la raó principal que el monarca adduïa par a haver reunit l'assemblea, però també citava «fer les ordinacions que convinga a glòria de Déu omnipotent (que és lo principal fi de totes mes accions) y que importen a mon servici y al bon govern de aquest regne, a la recta administració de la justícia» i «juntament resoldre y assentar la millor disposició de la conservació, custòdia y defensa de aquell». Una clara al·lusió a la tasca legislativa de les Corts i al servei militar que s'esperava obtenir.

Després de llegida la proposició, pujaren al cadafal l'arquebisbe de València, Isidoro Aliaga; el comte d'Elda, i Gaspar Joan Zapata, racional de la ciutat de València, en representació de cadascun dels tres braços del regne, i l'arquebisbe pronuncià la resposta:

¶ [92] Perquè tot el món restés informat del que sa majestat volia comunicar al regne, el discurs d'obertura va ser imprés a l'època i traduït al castellà. ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, exp. 9/1 i 9/2.

> Los tres Estamentos que aquí presentes representan al reyno procurarán mostrar con efectos quan gran estimación sea la que hacen destas mercedes y el reconocimiento de las nuevas obligaciones que por ellas se le recreçen y el desseo de acertar a servir y agradar a vuestra magestad siempre y particularmente en esta occación de las presentes Cortes con todas las fuerças de su possibilidad.[93]

Acabada de llegir la contestació del regne, els síndics dels braços tornaren a pujar a la grada per a repetir les protestes i deixar per escrit que no havien consentit les pròrrogues fetes pel regent Crespí. En acabar, es va publicar la contumàcia contra els convocats que no havien assistit al soli d'obertura en què se'ls assenyalaven vuit dies per a personar-se en les Corts i es prorrogaren les sessions per al dia tres de novembre.

Les habilitacions

Abans d'obrir-se els debats, dins de cada estament es procedia a la inspecció d'aquells que havien d'intervenir en els braços, en un procés conegut com a «habilitacions». Realment es tractava més aviat d'un tràmit per a comprovar que els participants tenien dret d'intervenir en els braços i poders suficients per a fer-ho, i excloure els que no hi havien de participar o aquells dels qui es tenien dubtes que podien fer-ho.[94]

En l'estament eclesiàstic participaven prelats i altres dignitats eclesiàstiques, però també els representants de capítols catedralicis o els delegats dels principals comanadors dels ordes militars al regne de València, de manera que es comprovava que aquests portaveus de capítols i delegats dels comanadors portaven poder suficient per a votar i participar en el procés parlamentari en nom d'aquells a qui representaven.[95]

Un procés molt similar es feia en el braç reial, on s'examinaven els poders concedits per cada ciutat o vila al síndic que havia d'intervenir en les Corts, que a més havia de complir el requisit d'ésser natural d'aquella població o tenir-hi casa per més de deu anys. En cas que no es complissen aquestes exigències o que el poder no fos suficient, el síndic no podria participar en les reunions del braç fins que se solucionassen aquestes deficiències. Per a fer totes les comprovacions es nomenaven sis habilitadors.

¶ [93] El discurs de la corona i la resposta dels braços han estat transcrits per Lluís Guia , *Cortes del reinado de Felipe IV*..., pp. 195-204. ¶ [94] Per a Mateu, el procediment anomenat d'habilitació no era tal, sinó un procediment d'admissió. El procés d'una veritable habilitació es donava quan una persona no complia els requisits per a ser admés i llavors, amb llicència del rei i consentiment dels braços, se li permetia participar en l'assemblea. Llorenç Mateu i Sanz , *Tratado*..., pp. 148-149. ¶ [95] No es conserva el procés del braç eclesiàstic, però Mateu ens indica quina era la manera en què s'admetien o no els participants. Llorenç Mateu i Sanz , *Tratado*..., pp. 149-150.

En 1645 l'elecció dels habilitadors no va estar exempta de conflictes, a causa de l'enfrontament entre la capital i la resta de ciutats. El 23 d'octubre de 1645, el Consell General de València havia designat sis síndics perquè representassen la ciutat en les Corts.[96] La pretensió de tenir sis delegats en compte de cinc va despertar l'oposició de la resta de ciutats i viles del regne, ressuscitant un antic conflicte. Fora de Corts, la ciutat de València actuava en nom de tot l'estament reial i eren els jurats, síndic i racional els que nomenaven elets per a les juntes d'estaments. La ciutat també pretenia representar la meitat dels vots del braç quan les Corts estaven reunides, la qual cosa permetia argumentar que nomenar més dels cinc síndics que havien acostumat fins aleshores, no suposava un canvi en els equilibris de les votacions, ja que igualment els vots de la capital valdrien la meitat de l'estament. La metròpoli va recuperar precedents antiquíssims en els quals s'havien escollit més d'una dotzena de representants per a les Corts. En aquelles ocasions dels segles XIII i XIV no s'havia causat perjudici a la resta de ciutats i viles, com tampoc hi havia hagut dany a la capital quan s'havia nomenat un nombre menor de procuradors, ja que igualment els seus vots valien la meitat del braç. Aquesta argumentació implicava que totes les decisions del braç haurien de comptar amb el vistiplau dels representants de la capital, perquè sense ells no era possible aconseguir cap majoria. Per la seua banda, la resta de ciutats i viles diferien d'aquesta opinió i consideraven que cada seient en les juntes del braç reial es corresponia amb un vot i, per tant, tenir un procurador més o menys importava molt.

El conflicte sobre el nombre de representants de la ciutat de València es va concloure el 4 de novembre, quan el Consell General va acceptar la renúncia de l'advocat Marc Roig.[97] La representació va quedar limitada a cinc vots, que en aquelles Corts foren exercits per només quatre representants, atés que Gaspar Joan Zapata exercia dos veus, una per jurat en cap i altra per comendatari de racional.

La ciutat de València no va recular en la seua pretensió d'exercir la meitat de vots del braç, la qual cosa es va evidenciar el mateix 4 de novembre en la votació d'habilitadors. La capital va protestar perquè un dels seleccionats no havia comptat amb el suport de la ciutat que «en Corts fa la mitat de l'estament, de manera tal que los síndichs de les demés ciutats y viles del regne tan solament representen la altra mitat el estament real de hon se infferix que en lo dit braç real no es pot prendre resolució alguna que no sia ab vot y parer de la dita ciutat de València, cap y metròpoli del regne».

La resta de l'estament acceptava que el vot del cap i casal valia la meitat dels vots del braç, però això requeria que tots els representants de la ciutat de València

¶ [96] AMV, *Manual de Consells*, A-174, ff. 311-318.
Transcripció en el volum III, apèndix, doc. IV.
¶ [97] AMV, *Manual de Consells*, A-174, ff. 343-345.
En aquesta edició, vol. III, apèndix, doc. VI.

es pronunciassen unànimement, la qual cosa no s'havia produït i, per tant, els vots dels síndics tenien valor individual. En certa manera es va produir una tímida contestació al privilegi de la capital amb l'argument que, en el repartiment dels donatius, el municipi només aportava la part que li corresponia per població i no la meitat de la quantia, però això no es va arribar a presentar al rei amb la intenció de retirar a la capital els privilegis dels quals gaudia.

El conflicte es va dilatar fins al dia 6 i les votacions es van repetir diverses vegades fins que es va arribar a un resultat que satisfeia tothom.[98] Els seleccionats foren: el doctor Carlos del Mor i Josep Pérez Roca, síndics de València; el doctor Josep Menor, síndic de Xàtiva; el doctor Ginés Palau, síndic de Castelló de la Plana; Macià Cardona, síndic de Peníscola i el doctor Jaume Garrigues, síndic de Carcaixent.[99]

La tasca dels habilitadors del braç reial era comprovar el dret de les ciutats i viles a participar en les Corts, que els síndics enviats tinguessen poders suficients per poder intervenir en les juntes i que reunissen els requisits legals per a fer-ho. Aquesta missió, teòricament senzilla, va tornar-se dificultosa i els habilitadors van haver d'intervenir en diferents ocasions.

La qüestió més important que els habilitadors de l'estament reial hagueren d'afrontar fou la inhabilitació per manament reial dels síndics de la ciutat de València. El problema fonamental raïa en el fet que el 23 d'octubre de 1645 la ciutat de València havia limitat el poder dels seus síndics i només els va atorgar poder per a debatre i referir al Consell General els acords sobre el donatiu parlamentari, però no facultat per a concedir-lo.[100] Aquesta situació va plantejar problemes des de l'inici de les sessions i va obligar el rei a prohibir la intervenció dels representants de la capital si no portaven poders suficients per a decidir durant l'assemblea, qüestió que va obligar el Consell General de València a atorgar poders decisoris als seus representants el 14 de novembre. No obstant això, l'assemblea de la ciutat va limitar l'actuació dels seus síndics redactant noves instruccions secretes en què els encarregava no aprovar cap servei o donatiu sense referir-ho al Consell General.[101]

La limitació de poders atorgats als síndics podia dificultar o retardar l'expedició dels negocis i per això la corona es va preocupar perquè totes les veus que participaven en l'estament reial tinguessen facultat suficient per a resoldre tots els assumptes que havien de tractar-se en seu parlamentària. De fet, el cas de 1645 va servir de pretext perquè el vicecanceller Crespí redactés una de les seues *obser-*

¶ [98] Aquests conflictes han estat tractats per Lluís Guia Marín , «La ciudad de Valencia y el brazo real: Las Cortes de 1645»... ¶ [99] Així es comprova a través del procés del braç reial. AMV, y·y, 31. En aquesta edició, vol. III.

¶ [100] AMV, *Manual de Consells*, A-174, ff. 311-318. Vegeu en aquesta edició, vol. III, apèndix, doc. IV. ¶ [101] AMV, *Manual de Consells*, A-174, ff. 367-369. En aquesta edició, vol. III, apèndix, doc. IX.

vationes. Així, en l'*Observatio XII* analitzava amb detall les raons per les quals el rei havia pogut acceptar la participació dels síndics de València per a l'acte del jurament. Felip IV havia pogut concedir aquella gràcia especial perquè no significava admetre'ls per a la resta de negocis, ja que, a diferència de la majoria d'assemblees, el jurament del príncep es va celebrar de forma separada al soli de les Corts. No obstant això, tan prompte com la ciutat de València va atorgar bastant potestat, va córrer el rumor que s'havien redactat instruccions secretes que limitaven els poders que públicament s'havien concedit.

La Junta de Matèries de les Corts, formada, entre altres, pel mateix Crespí, havia reflexionat sobre si aquella situació podia provocar que els síndics de la capital fossen inhabilitats, però es va decidir que no era així. Les instruccions no podien anul·lar ni limitar la facultat concedida amb instrument públic i, encara que obligassen a consultar el Consell General abans de prendre una decisió, això no retirava al delegat la llibertat de vot. Com explicava Crespí, els síndics o procuradors en les Corts parlaven amb dos veus, una era la pròpia i l'altra de la comunitat a la qual representaven, per això no podia retirar-se la capacitat de control del delegat. Tanmateix, encara que les instruccions secretes limitassen els poders, els procuradors podien accedir a les propostes del rei sense atendre aquestes restriccions si reunien certes condicions. Les decisions preses sense consultar el consistori municipal havien de ser d'acord a la raó i utilitat pública, és a dir, havia d'haver-hi una causa justa per a no obeir el manament que els síndics tenien d'aquells a qui representaven. El vicecanceller, en les seues *Observationes*, ho compara amb els principis que s'aplicaven en l'actuació virregnal, ja que encara que el rei entregués instruccions secretes que limitassen les potestats de l'*alter nos*, en rares ocasions el monarca podia punir els virreis per accions contràries a aquelles, atés que pels instruments públics a ells atorgats tenien plena potestat d'actuació. En conseqüència, es va concloure que les instruccions secretes no podien anul·lar un poder públic i tots els documents i actes fets pel delegat eren plenament vàlids tant si obeïen aquelles instruccions secretes com si no.[102]

Així doncs, els cinc síndics nomenats per la ciutat de València van ser acceptats en el braç reial, ja que tenien facultat suficient per a portar a terme totes les tasques de l'assemblea. De fet, el 27 de novembre, els síndics de la capital obeïren les instruccions secretes que el Consell General els havia entregat. Poc abans que el braç reial aprovés l'oferta del servei dels 1.200 homes per a la guarda de Tortosa, se sotmeté l'acord a la votació del Consell General de la ciutat de València, que es mostrà conforme i autoritzà els síndics perquè ho acceptassen.[103]

¶ [102] Cristòfol Crespí de Valldaura ,
Observationes illustratae decisionibus Sacri Supremi Regii Aragonum..., pp. 160-163.
¶ [103] AMV, Manual de Consells, A-174, ff. 388v-391r. Vegeu vol. III, apèndix, doc. 10.

Menys rebombori van generar unes altres intervencions dels habilitadors del braç reial, per tal com afectaven viles de menor rellevància en la política regnícola. No foren admeses les viles de Mutxamel i Callosa, encara que aquesta fou acceptada dins de l'estament reial després del soli de clausura. Hi hagué també certes dificultats per habilitar la participació del síndic de Castellfabib, Pedro Lázaro de Castellblanc, perquè no hi havia proves que fos natural i habitant d'aquell municipi —exigències recollides en el fur 1 *de extravaganti*—, la qual cosa propicià que fos inhabilitat el 13 de novembre «reservant-li dret a la dit vila de Castielfabí perquè puga nomenar altre síndich en les calitats contengudes en dit fur».[104] Castellfabib va nomenar ràpidament un substitut, Guillem Esparsa, que fou admés sense més dificultats una vegada comprovat que reunia els requisits.[105]

El braç militar era el més nombrós i també el que establia un procés més complex a l'hora d'admetre els particulars que havien de participar en les seues juntes. Es nomenaven sis habilitadors, tres nobles i tres cavallers o generosos, que ajudats pel síndic de l'estament havien de comprovar que només s'hi permetia l'entrada d'aquelles persones que feien constar que tenien privilegi militar. Cal advertir que en aquestes Corts i altres de l'edat moderna, els nobles no podien subdelegar el seu vot i la seua presència en les Corts era obligatòria, llevat d'absències justificades. La publicació continuada de crides i contumàcies amb imposició de penes als absents tenia precisament l'objectiu que tots acudissen a l'assemblea. La necessitat de participació presencial i que només s'admetessen en el braç militar els naturals del regne pot ajudar a explicar les absències dels títols més importants i que residien fora del regne, com evidència que no acudí cap dels set ducs que trobem en les cartes de convocatòria.

Alguns dels ducs convocats —com ara els de l'Infantado, Béjar, Maqueda, Lerma i Villahermosa— no tenien dret a intervenir en el braç per no ser naturals del regne.[106] Segurament aquests i altres nobles van ser convocats en qualitat de senyors de vassalls per a participar en el jurament del príncep i no per a intervenir en les juntes del braç militar, ja que en l'acte del compromís i homenatge a l'hereu van participar particulars que en aquell moment no podien intervenir en el braç militar, com el marqués de Guadalest i almirall d'Aragó, que va ser el primer a besar les mans a Baltasar Carles i jurar-li fidelitat, mentre que en la resta de les Corts no podia participar en les juntes dels militars per ser oficial reial, atés que era batlle general de València.

El 31 d'octubre, la Junta del Braç Militar va escollir els seus habilitadors, que foren: Pedro Boïl d'Arenós, senyor de Borriol; Vicent Vallterra i Blanes i Gaspar de Rocafull i Boïl, comte d'Albatera, com a nobles; i els cavallers Joan Feliciano

¶ [104] AMV, y·y, 31, f. 128v. En aquesta edició, vol. III. ¶ [105] AMV, y·y, 31, f. 79. En aquesta edició, vol. III. ¶ [106] ARV, Reial Cancelleria, 521, ff. 3r-6r. En aquesta edició, vol. I.

Gostans de Soler; Josep Gil de Perelló i Francesc Ferragut Martí de Pujades, baró de Chova i Bellota. El procés d'habilitacions va ser llarg i complex, va iniciar-se aquell mateix 31 d'octubre i va durar fins al 12 de novembre.[107]

Sense entrar en profunditat en l'elevat nombre de persones habilitades, es poden destacar tres vies per a ser acceptat en el braç. La primera era provar que havien participat en unes Corts anteriors o que un dels seus ascendents ho havia fet, per a la qual cosa l'individu en qüestió havia d'acreditar que era descendent legítim i natural del regne mitjançant documents i testimonis. La segona via era presentar privilegi de cavalleria o de noblesa que inclogués el dret a la participació en el braç i acreditar naturalesa del regne. La tercera forma era la fama pública de noblesa, la qual cosa es registrava amb les paraules «a *notorio* consta», sense que calgués aportar cap altra prova documental.

Cal destacar que entre les habilitacions del braç militar es localitzen moltes declaracions emeses en favor de persones absents, impedides o menors d'edat. Això revela que en molts casos l'objectiu de l'habilitació no era participar en les Corts, sinó obtenir un document que provés la pertinença a l'estament militar i, per tant, que es formava part de la noblesa valenciana. Aquesta situació pot explicar l'elevat nombre d'habilitacions, que en aquestes Corts estigué al voltant de les cinc-centes.[108]

El jurament dels furs pel príncep Baltasar Carles

Com el mateix Felip IV havia reconegut, un dels principals objectius d'aquella reunió de les Corts Generals era que el seu fill Baltasar Carles d'Àustria, de 16 anys d'edat, fes el jurament d'observar els furs del regne. A canvi, els braços havien d'oferir el compromís de fidelitat del regne.

En el context de la dècada de 1640 en què la continuïtat dinàstica dels Àustria havia estat qüestionada al Principat de Catalunya —on, fins i tot, s'havia escollit el rei de França com a sobirà—, era summament important garantir la permanència del llinatge i la fidelitat dels altres regnes de la Corona d'Aragó.[109] En conseqüència, portant amb ell el príncep, Felip IV s'assegurava que els valencians es familiaritzassen amb qui havia de ser el seu futur rei, mentre que el jove príncep també començava a conéixer la gent i les formes de govern dels seus regnes, element fonamental en la seua educació política. Tal com havia dit el monarca en el discurs d'obertura de les Corts, l'objectiu de tot allò era que «reste ab esta

¶ [107] Es pot contrastar amb el procés del braç militar on consten prop de cinc-centes habilitacions. ARV, Reial Cancelleria, 522. En aquesta edició, vol. II. ¶ [108] Les habilitacions ocupen una bona part del procés de l'estament militar. ARV, Reial Cancelleria, 522, pp. 525-839. En aquesta edició, vol. II. ¶ [109] Vaig abordar el tema amb més deteniment en «Consolidación y legitimación...», pp. 876-888.

demostració més establit lo amor que yo desitge que us tinga y sé que vosaltres a mi y al príncep nos teniu».[110]

Amb aquests propòsits, el 6 de novembre de 1645 el rei va enviar una ambaixada als braços, que feu el comte de Lumiares, en la qual demanava rapidesa a resoldre els assumptes parlamentaris i comunicava el seu desig que el jurament de l'hereu fos el dilluns 13. La decisió del rei fou acceptada pels tres estaments, que es mostraren conformes a fer el jurament de fidelitat.

No obstant això, la situació dins del braç reial plantejava alguns problemes, ja que els síndics de la ciutat de València no podien actuar en les Corts, atés que el Consell General de la ciutat no els havia conferit poder per a ajustar i acordar sense primer demanar l'aprovació del consistori.[111] El 8 de novembre, el rei va enviar un nou missatge al braç reial instant-lo a acabar l'habilitació dels síndics vigilant que tinguessen poder suficient per a intervenir en les Corts. Donat que l'assumpte no va tenir la ràpida resolució que el monarca desitjava, el rei va signar un decret el dia 11 de novembre, ordenant que fins que no portassen poder suficient els síndics de la ciutat de València no participassen en les Corts, ni fossen acceptats en el braç reial. Tanmateix, sí que permetia que participassen en el jurament del príncep del dia 13.

La Junta de Matèries que assessorava el rei per als assumptes de les Corts, formada pel comte de Monterrey, Fernando de Borja i el regent Crespí, va redactar una consulta el dia 12 donant suport a la decisió del rei. Si bé els síndics de la ciutat havien intentat que el monarca commutés la falta de poders que el Consell General els havia conferit, la Junta de Matèries aconsellava no fer-ho, perquè això podia comportar algunes dificultats a l'hora de cobrar el donatiu aprovat. Per una altra banda, la Junta considerava adequada la decisió que els representants de la capital participassen en la cerimònia del jurament, ja que València era la ciutat més destacada del braç reial i era important que l'estament al complet fes el jurament de fidelitat i no pogués argumentar-se que per faltar els delegats del cap i casal s'havia produït algun defecte en aquell acte.[112] Per tant, es va decidir que els síndics de la ciutat de València participarien en el jurament, però que no serien admesos en cap altre acte de les Corts. Un problema que es resoldria amb l'ampliació dels poders dels síndics l'endemà del jurament.

El dia 13, entre les tres i les quatre després de migdia, Felip IV i el príncep Baltasar Carles sortiren del Palau Reial de València acompanyats d'una nodrida comitiva en direcció a l'església del convent de Sant Doménec. La disposició de l'entarimat i els assistents era molt similar a la del dia del soli d'obertura. La prin-

¶ [110] ARV, Reial Cancilleria, 521, f. 55v.

¶ [111] Es pot veure en el procés del braç reial transcrit en el vol. III. AMV, y·y, 31.

¶ [112] ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, exp. 26. En aquesta edició, vol. III, apèndix, doc. VIII.

cipal diferència era que al cim del cadafal on se situava el rei i els seus ministres, al costat dret de la cadira reial, havia aparegut un segon seient per al príncep.

Com era costum, els tres braços havien esperat l'arribada del rei i del príncep ja situats en els bancs de l'església, just enfront de l'altar on s'havien de col·locar el rei i el seu hereu, de manera que, quan el monarca i el príncep es van asseure, es va iniciar la cerimònia amb el tradicional manament de cobrir-se, seure i oir, que els assistents obeïren. Immediatament després, quatre representants de cada estament s'acostaren al rei, i els representants dels braços eclesiàstic i militar se situaren a la dreta i els del reial a la esquerra. Després de fer les degudes reverències, Gaspar Juan, lloctinent de Montesa, va lliurar a Felip IV tres cèdules: les protestes i condicions del jurament, la fórmula del jurament del príncep i les clàusules del compromís dels braços. Aquells documents foren entregats a José de Villanueva, secretari del rei, que en va fer la lectura en veu alta.

En primer lloc, es van llegir les condicions del jurament, que eren que constés que els braços no tenien cap obligació de jurar l'hereu, que la fórmula emprada fos la que definien els furs i que quan Baltasar Carles accedís al tron acudís a València a jurar com a rei dins d'un mes, tal com fixaven les lleis del regne. Després de la lectura, el document va ser entregat al rei, que va acceptar la proposta dels estaments, cosa que també va fer el príncep.

En segon lloc, es va llegir el jurament de Baltasar Carles com a príncep hereu, que incloïa el compromís d'observar i guardar «los Furs e Actes de Cort de la dita ciutat y regne e privilegis reals otorgats generalment o especial a la dita ciutat o regne» i també la seua intenció d'acudir a jurar els furs en el moment en què accedís al tron. Després, va ascendir a l'entarimat Alfonso Pérez de Guzmán, capellà major del rei i patriarca de les Índies. Portava a les mans un missal obert i un crucifix amb una relíquia de la Vera Creu. El príncep es va agenollar davant la creu i va posar la mà dreta sobre el missal; el secretari Villanueva va preguntar a l'hereu: «¿Assí lo jura vuestra alteza?» i Baltasar Carles va respondre «Assí lo juro».

Quan se sentiren aquelles paraules, els membres dels estaments es posaren dempeus i es descobriren en senyal de respecte; era el moment en què el regne, representat pels braços, feia el jurament de fidelitat.

Villanueva va iniciar llavors la lectura del compromís dels braços que quan arribés el moment de la mort de Felip IV, acceptarien el príncep Baltasar Carles d'Àustria com a rei i senyor natural.

> Juram que tindrem e jurarem per rey y senyor natural nostre a vostra alteza y li serem lleals y fels vassalls contra tots los hòmens y li guardarem son cos e membres e tota la sua terra de mal e de dany ab tot nostre poder e en consells e altres coses serem lleals y fels y obeirem y servirem totes aquelles coses que los verdaders y naturals vassalls son obligats servar segons Furs y privilegis del dit regne.

Després, totes les veus dels tres braços anaren pujant al cadafal per a jurar sobre el llibre missal i besar les mans del rei i del príncep. Aquella antiga herència de l'homenatge feudal servia com a mostra que el monarca i el seu fill eren acceptats com a senyors naturals. Com a anècdota, cal destacar que el rei apartava la mà cada vegada que un sacerdot o prelat de l'estament eclesiàstic intentava besar-li-la, ja que els capellans només feien aquell *osculum* quan era el monarca qui jurava, de manera que aquests només besaren les mans al príncep.

Una vegada hi havien passat totes les veus dels tres braços per ordre, primer l'eclesiàstic i al darrere el reial, el regent Crespí va prorrogar les sessions.

Una assemblea d'assemblees: juntes de braços, tractadors, examinadors, jutges de greuges i elets de contrafurs

És sobradament conegut que en les Corts Generals el rei i els braços només compartien un mateix espai en els dos solis d'obertura i clausura i en els juraments dels furs. En la resta d'ocasions cada junta d'estament o braç es reunia separadament per a debatre i resoldre els diferents assumptes parlamentaris. Cada estament feia l'oferta del servei per separat i després comunicava la seua decisió als altres dos. Aquesta manera d'operar provocava que en el cas valencià es deixés quasi sempre la iniciativa al braç militar, que havia de prendre les decisions per unanimitat dels assistents, la qual cosa retardava notablement la presa dels acords. En la majoria d'assumptes s'esperava que els nobles prenguessen una decisió i després els altres dos l'acceptaven o rebutjaven. S'actuava molt semblantment amb els furs i actes de cort, que eren redactats i aprovats per un braç i després es comunicaven als altres dos cercant-ne l'adhesió. Com és sabut, la presentació d'aquests documents i la comunicació entre les diferents juntes es feia mitjançant l'intercanvi de missatgeries i ambaixades entre els diferents espais on es produïen les reunions simultànies.[113]

En les Corts Generals de 1645, l'espai escollit per les congregacions va ser, com era habitual quan les Corts se celebraven en la ciutat de València, el convent de Sant Doménec de Predicadors, ja que oferia llocs idonis per a les diferents congregacions. Les sessions solemnes que reunien els tres braços amb el rei, que en 1645 foren tres —l'obertura, la clausura i el jurament del príncep— se celebraven en l'església, per ser l'espai més solemne i més ampli. Les reunions del braç eclesiàstic es feien en l'aula capitular del convent. Les juntes del braç militar es realitzaven en el refectori i quan es reunien comissions menors d'aquest braç delegades per motius diversos ho feien en la cel·la prioral del convent. Per la seua

¶ [113] Especialment interessants per a l'estudi d'aquestes qüestions resulten les actes del braç reial en què trobem els projectes de legislació que l'eclesiàstic i el militar enviaren al reial i la decisió que s'hi va prendre. AMV, y·y, 31. En aquesta edició, vol. III.

banda, el braç reial es congregava en la capella anomenada del Capítol. Per a les reunions dels tractadors es va escollir la sala destinada als novicis.[114]

L'altre espai essencial de les Corts era el Palau Reial, on residia el rei durant la seua estada en la capital valenciana i des d'on partien les ambaixades i arribaven els missatges que donaven notícia de les deliberacions. Així mateix, en aquest palau també se celebraven certs actes solemnes, com el jurament dels tractadors, examinadors i jutges de greuges que tingué lloc en la sala anomenada de les Comèdies, per ser el lloc on es realitzaven les representacions teatrals. I diverses missatgeries dels braços a Felip IV foren rebudes en la sala dels Àngels del Palau Reial.

Encara que les comunicacions més solemnes es feien mitjançant les protocollàries ambaixades, hi havia una sèrie d'organismes mixtos, formats per representants dels braços i del rei, que facilitaven la resolució d'alguns dels negocis parlamentaris.

Segurament, entre els oficis més importants de les Corts estaven els dels tractadors, encarregats de posar en comú i tractar d'apropar postures entre els braços i la corona abans que els assumptes passassen a debatre's en les juntes. El regent Mateu en diu «medianeros», és a dir, intermediaris mitjançant els quals la corona i els braços es comunicaven i negociaven d'una manera més fluïda i menys solemne que les missatgeries, que sempre estaven marcades per un rígid protocol.

El 14 de novembre, un dia després del jurament del príncep, el rei feu el nomenament dels tractadors següents: el comte de Monterrey, Fernando de Borja, Cristòfol Crespí de Valldaura, el comte de Lumiares, el comte de Puñoenrostro, Josep de Villanueva, Basili de Castellví, portantveus de general governador de València; l'almirall d'Aragó, batlle general de València; Jeroni Sanoguera, mestre racional; Roderic de Borja, lloctinent del tresorer general; Lluís Ferrer de Próxida, governador d'enllà Xixona i Jeroni Valls, lloctinent de governador a Castelló de la Plana.

Com a tractadors del braç eclesiàstic foren escollits Tomàs Corbí, canonge de la Seu de València; Gaspar Joan, lloctinent de Montesa, Eiximén Pérez Argent de Calatayud, canonge de València; Josep Sanz, ardiaca d'Alzira i canonge de València; Maurici Mercader, per l'hàbit de Sant Joan de Jerusalem, en nom del comanador de Torrent; Carles Villarrasa, cavaller de Calatrava; fra Pere Noguera, per l'orde de la Mercé; Joan Josep Carsí, pel capítol de Sogorb; fra Rafael Trobado, abat de la Valldigna; Pau Ruiz i Rossell, degà del capítol d'Oriola; Jeroni Fenollet, de l'orde de Santiago, en nom del comanador d'Orxeta, i Cristòfol Bellvís, canonge de València i síndic de l'estament.

¶ [114] Es pot comprovar en els processos dels braços militar i reial, i també confrontar amb allò que diu Mateu. ARV, Reial Cancelleria, 522. AMV, y·y, 31. En aquesta edició, vols. II i III. Llorenç Mateu i Sanz, *Tratado…*, pp. 71-74.

Els tractadors escollits pel braç militar foren: Gaspar Vidal, Pedro de Caspe, Cristòfol Cabanilles, Sebastià Pertusa i Bonastre; Pedro Boil d'Arenós, senyor de Borriol; Llorenç Bou Penarroja; Sebastià Adell; Francesc Artés i Munyoz; Joan Andreu Coloma, comte d'Elda i Anna; Josep Gil de Perelló, Pere Arnau Llançol de Romaní, senyor de Gilet i Gaspar Joan Català.

Els seleccionats pel braç reial foren Gaspar Joan Zapata, jurat en cap i comendatari del racional de la ciutat de València; Carlos del Mor i Mateu Moliner, com a representants de la ciutat de València; Josep Menor, síndic de Xàtiva; Andreu Marc d'Alcanyís, síndic d'Oriola; Pere Joan de Pere, síndic d'Alacant; Josep Querol, síndic de Morella; Diego Pujalt, síndic d'Alzira; Vicent Cubelles, síndic d'Ontinyent; Vicent Margarit, síndic d'Alcoi; Francesc Joan Mira, síndic de Xixona, i Antonio Almunia, síndic de Benigànim.

Aquell mateix 14 de novembre es va fer el nomenament i jurament dels examinadors i jutges de greuges, organismes necessaris per a la reparació dels greuges. En les Corts Generals es denunciaven dos tipus de greuges, els greuges simples i els contrafurs. En els primers, el damnificat per la vulneració era una persona particular i, per tant, aquella presentava les instàncies davant les Corts perquè els jutges de greuges decidissen. En els contrafurs, encara que el dany de l'acció l'hagués rebut algun individu concret, els braços es mostraven com a part interessada perquè el que estava en joc era la vigència de la norma vulnerada i allò perjudicava tot el regne. La diferència entre uns i altres era substancial: en els greuges simples es buscava la compensació a l'individu del dany que havia sofert, mentre que en els contrafurs es cercava garantir l'observança de la normativa foral.

Per a la presentació dels greuges simples, que només es podia fer en Corts Generals, els tres braços nomenaven delegats per a revisar els memorials entregats pels afectats per les presumptes vulneracions dels furs. L'objectiu era rebutjar aquells casos que no tenien substància i millorar la resta perquè poguessen ser presentats al judici durant les Corts. Encara que algun cas fos descartat pels examinadors, si el damnificat insistia, es presentava la matèria als jutges de greuges, atés que l'opinió dels examinadors no anul·lava el dret a fer la reclamació.

Perquè la denúncia d'un greuge presentada per un particular fos admesa en el judici, havia de complir cinc requisits: 1) que no pogués ser reparat per la via ordinària de justícia, 2) que la denúncia mirés pel bé comú i no hi hagués perjuí de tercer, 3) que el dany l'hagués ocasionat un oficial exercint un càrrec públic, 4) que la exposició pública del cas no produís deshonor a la persona denunciant, i 5) que la denúncia tingués com a objectiu obtenir remei del greuge.[115]

Per decidir en quins casos denunciats s'havia transgredit la legislació foral i, si així era, proporcionar-hi el remei que fos oportú, es nomenaven jutges

¶ [115] Llorenç Mateu i Sanz , *Tratado…*, pp. 198-207.

en igual nombre per rei i braços, que també haurien d'acudir a jurar el mateix 14 de novembre.[116] En les Corts de 1645 els estaments nomenaren les mateixes persones com a examinadors de greuges i com a jutges, mentre que el rei només va nomenar jutges, ja que els oficials reials no participaven en les reunions dels examinadors.

Els examinadors i jutges de greuges foren els següents:

Examinadors i jutges de greuges nomenats pels braços.

De l'estament eclesiàstic

Diego Serrano, bisbe de Sogorb.

Fèlix de Guzman, bisbe d'Oriola.

Cristòfol Bellvís i Cabanilles, canonge de la Seu de València, síndic de l'estament.

Fra Francesc Pasqual Mingot, prior de Sant Miquel dels Reis.

Fra Tomàs Capellades, abat de Benifassà.

Fra Francesc Marcos Salmerón, general de la Mercé.

Fra Josep del Villar, prior de Vall de Crist.

Carlos Villarrasa, pel comanador de Bejís.

Maurici Mercader, pel comanador de Torrent de l'orde de Sant Joan de Jerusalem.

Jeroni Fenollet, pel comanador d'Orxeta.

Del braç militar

Vicent Catalan i López.

Vicent Gascúe.

Lluís de Monsoriu.

Severino Feo de Esfòrcia.

Blai Villarrasa.

Josep Esteve Aznar.

Josep Pellicer.

Guillem Ramon Anglesola.

Lluís Palavicino.

Josep Vicent de l'Olmo.

¶ [116] «Todos los quales examinadores y provisores de greuges, assí los nombrados por su magestad como por los tres estamentos, los que estáys presentes juráys en manos de su magestad, a Dios nuestro señor y a sus santos quatro evangelios que corporalment tocáys con vuestras manos que en el examen de los greuges y su decisión y exercicio de vuestro officio os havréys bien y fielmente según Dios y vuestras consciencias, administrando derecho y justicia a las partes y postpuestos todo odio, amor, favor, rincor, buena o mala voluntat y guardaréys los fueros del reyno de Valencia y lo demás que de derecho tenéys obligación de guardar y complir. Assí lo juráis». ARV, Reial Cancelleria, 521, f. 91r-v. En aquesta edició, vol. I.

Del braç reial

Gaspar Joan Zapata, comendatari de racional de la ciutat de València.
Carlos del Mor, advocat, síndic de València.
Josep Menor, síndic de Xàtiva.
Pere Joan de Pere, síndic d'Alacant.
Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Vicent Cubelles, síndic d'Ontinyent.
Joan Jeroni Castillo, síndic de Xèrica.
Joan Batiste Diez, síndic de Capdet.
Agostí Morant, síndic de Castelló de la Vilanova.
Jaume Garrigues, síndic de Carcaixent.

Jutges de greuges nomenats pel rei

Cristòfol Crespí, regent en el Consell d'Aragó.
Juan Jerónimo Blasco, regent de la Reial Cancelleria de València.
Basili de Castellví, portantveus de general governador de València.
L'almirall d'Aragó, batlle general de València.
Onofre Sanz, lloctinent del batlle general de València.
Jeroni Zanoguera, mestre racional.
Josep Polo, lloctinent del mestre racional.
Roderic de Borja, lloctinent del tresorer general.
Nicolau Montllor, advocat fiscal.
El doctor Braulio Esteve, advocat patrimonial.
El comte d'Almenara, governador d'enllà Xixona.
Jaume Rossell, batlle general d'enllà Xixona.
Francesc Milà d'Aragó, lloctinent de governador a Xàtiva.
Jeroni Valls i Cubells, lloctinent de governador a Castelló de la Plana.[117]

L'últim òrgan compost per membres dels tres braços i que funcionava durant les Corts era la Junta d'Electes de Contrafurs. Com s'ha dit, les presumptes transgressions de la legalitat que afectaven el conjunt del regne, eren denunciades mitjançant una sèrie de capítols de contrafurs que el rei decretava per proveir del remei necessari per a retornar a la llei la seua força.[118]

Per a formar aquells capítols de contrafurs, es nomenaven sis electes de cada braç perquè veiessen els memorials presentats pels particulars i, amb l'ajuda d'advocats, s'examinava si tenien fonament legal. Si els elets veien sospita de transgres-

¶ [117] Els nomenaments de tractadors, examinadors i jutges de greuges, en ARV, Reial Cancelleria, 521, ff. 83r-92v. En aquesta edició, vol. I.

¶ [118] *Se forma de cada uno un capítulo de contrafuero reglándoles en quaderno aparte porque todos juntos se presentan a su magestad para que provea de remedio*. Llorenç Mateu i Sanz, *Tratado…*, pp. 192-193.

sió dels furs, es redactava un capítol que es presentava al rei perquè el decretés. A diferència dels greuges simples, on jutjaven igual nombre de jutges del rei i dels braços, en els contrafurs la decisió final requeia en el monarca. La justificació que els estaments no participassen en la sentència d'aquests casos era que no podien ser al mateix temps denunciants i jutges, i en correspondre'ls la funció de vigilar i vetllar per l'observança, no els podia competir pronunciar-s'hi. En paraules del regent Mateu i Sanz:

> Aunque sea cierto que quanto se resuelve, después de formada la Corte, debe ser consintiendo los Braços, esta regla tiene fallencia en aquellas cosas en que la Corte se muestra parte formal. Y así se ve en las Cortes modernas que tenemos impressas, pues comiençan por estos capítulos propuestos por los electos de los tres Estamentos y decretados por su Magestad solo, de cuya suma justificación debe el reino creer que aplicará y aplica el remedio que más conviene.[119]

En el procés del secretari reial no queda cap rastre dels elets de contrafurs, tan solament els tres capítols que redactaren i presentaren al rei, però trobem el seu nomenament en els processos dels braços. Com que, malauradament, no s'ha conservat el procés del braç eclesiàstic, només coneixem els elets dels braços militar i reial.

El dia 5 de novembre de 1645 el braç militar va nomenar els sis elets de contrafurs, que foren els nobles Josep de Calatayud, senyor d'Agres; Giner Rabassa de Perellós, i Felip Boïl de l'Escala, senyor de Manises, i els cavallers Galcerán Anglesola,[120] Melcior Cruïlles i Tomàs Anglesola. Per la seua banda, el 8 de novembre el braç reial va nomenar els seus sis representants: el doctor Cristòfol Mor i Mateu Moliner, síndics de València; el doctor Josep Menor, síndic de Xàtiva; Francesc Sanchot, síndic de Vila-real; Macià Cardona, síndic de Peníscola i el doctor Jaume Garrigues, síndic de Carcaixent.[121]

La urgència del servei

Les Corts Generals de 1645 van estar condicionades des de la mateixa convocatòria per la necessitat d'obtenir tan aviat com fos possible el compromís dels braços d'aportar homes per a la guerra. La petició d'un servei parlamentari en homes pagats i armats per a la guerra s'havia produït ja l'any 1626, però finalment el donatiu concedit va ser monetari. No obstant això, de forma extraparlamentària, els estaments i les ciutats i viles del regne ja feia temps, des de l'inici de la guerra amb França l'any 1635, que aportaven terços als exèrcits del rei, de manera que oferir un servei en soldats armats ja no suposava una novetat, sinó la continuació del que s'estava fent.

¶ [119] *Ibidem*, pp. 194-195. ¶ [120] ARV, Reial Cancelleria, 522, p. 65. En aquesta edició, vol. II. ¶ [121] Es pot comprovar en el vol. III d'aquesta edició. AMV, y·y, 31, f. 22v.

En les Corts de 1645, ja en la proposició reial llegida el 30 de octubre, s'insinuava la sol·licitud d'ajuda militar i amb l'ambaixada del 6 de novembre es va fer evident. Aquell dia, Felip IV va enviar el comte de Lumiares amb un missatge per als braços en el qual el monarca sol·licitava una ajuda militar de 2.500 homes armats, 1.500 per a servir en els exèrcits reials en les diferents campanyes i els altres 1.000 per a custodir la plaça de Tortosa.[122]

El rei havia planificat restar a València molts pocs dies i després marxar a Madrid per a preparar la pròxima campanya militar i tornar a Saragossa a l'inici de la primavera per a poder concloure les Corts d'Aragó i dirigir des d'allí les operacions bèl·liques. No obstant això, els tres estaments no s'ajustaren a la sol·licitud del rei ni van prendre un acord amb la rapidesa que el monarca desitjava, la qual cosa va provocar que el 14 de novembre el rei enviés els comtes de Lumiares i Puñoenrostro amb un missatge per a recordar als braços la urgència que requeria aquell assumpte.[123] La mateixa operació es va repetir el dia 18 quan el rei va comunicar als estaments que havia fixat la seua partida de València per al 27 de novembre.

La pressió perquè es prengués una decisió amb la major brevetat possible va anar augmentant en els següents dies i la va sentir especialment el braç militar, ja que en aquest requeia la iniciativa i els altres dos estaments estaven esperant la resolució dels nobles. Això es pot veure en les ambaixades que va rebre el braç militar els dies 21 i 22 de novembre, en què s'instava a allargar les reunions d'aquest perquè poguessen resoldre abans.[124]

El 23 de novembre es va augmentar encara més la pressió amb dos nous missatges del rei. En el primer manava als nobles que no arribassen tard a les juntes i que complissen amb les seues obligacions.[125] El segon era més llarg i molt més aspre, de fet per a donar-li relleu es va fer que els nobles comprovassen que el document l'havia escrit el rei de la seua pròpia mà. En aquest paper Felip IV recordava com d'important era que marxés prompte per a poder fer els preparatius bèl·lics i la confiança que havia posat en el regne que els negocis parlamentaris es resolguessen abans de la seua partida, que estava assenyalada per al dia 27 de novembre. Finalment, es recordava que cada dia de retard en la seua marxa suposava augmentar el risc per a la Monarquia i que arribaria el moment d'haver de partir de València deixant dissoltes les Corts, de la qual cosa se seguirien notables inconvenients per haver-se de tornar a convocar i reunir, augmentant encara més les incomoditats i les despeses.[126]

La insistència al braç militar es va fer sentir una vegada més quan, els dies 24 i 25 de novembre, el braç eclesiàstic va fer dues ambaixades als nobles instant-los a prendre resolució, atés que els altres dos estaments estaven esperant la seua decisió.[127]

¶ [122] ARV, Reial Cancelleria, 521, ff. 62v-63r. En aquesta edició vol. I. ¶ [123] ARV, Reial Cancelleria, 522, p. 180. En aquesta edició, vol. II. ¶ [124] ARV, Reial Cancelleria, 522, pp. 239-253. En aquesta edició, vol. II. ¶ [125] ARV, Reial Cancelleria, 522, pp. 262-263. En aquesta edició, vol. II. ¶ [126] ARV, Reial Cancelleria, 522, pp. 268-269. En aquesta edició, vol. II. ¶ [127] ARV, Reial Cancelleria, 522, pp. 279-291. En aquesta edició, vol. II.

El 26 de novembre, dia anterior a la partida del rei, encara no s'havia pres cap resolució i el braç militar va determinar reunir-se durant tota la nit, però encara així no s'arribava a cap acord. Entre les tres i les quatre del matí del 27 de novembre, quan encara estaven reunits, van arribar a la junta els comtes de Lumiares i Puñoenrostro amb un nou missatge del rei molt més dur que els anteriors. Felip IV exposava que havia posat tot de la seua part perquè tot estigués llest a fi que quan arribés a València els assumptes parlamentaris es resolguessen amb brevetat, però que a poques hores de la seua partida encara no s'havia resolt cap cosa. El rei argumentava que no havia demanat cap donatiu per a ell i que amb el servei sol·licitat només pretenia que el regne financés una part de la seua pròpia defensa, però, tot i això, no se li havia presentat ni l'oferta del servei ni tampoc s'havien fet les súpliques dels furs i actes de cort que havien de ser decretats abans del soli. En conseqüència, donava fins a les nou del matí següent per a prendre resolució; si això no es produïa, les Corts quedarien clausurades.[128]

Sembla que aquesta última notificació va tenir efecte, perquè aquella mateixa nit el braç militar va acordar *nemine discrepante* oferir 1.200 homes armats per sis campanyes per a la guarda i custòdia de Tortosa, sempre que el monarca acceptés algunes condicions.[129] Feta aquesta deliberació, es feu ambaixada als tractadors del rei per a comunicar la notícia. Poc després, el braç reial, per majoria de vots, va acceptar fer la mateixa oferta que havia realitzat el militar.[130]

Després de revisar l'oferta, el dia 28 el monarca va enviar la resposta als braços, demanant-los algunes correccions en els mesos que havia de durar cada campanya i en la resta de les condicions.[131] El 29 es comunicà que el dia 2 de desembre era la nova data escollida per a la celebració del soli i la partida del rei cap a la cort.

L'assumpte del servei encara no estava completament resolt i el 30 de novembre encara es feren instàncies als braços perquè modificassen les condicions ajustant-se al que Felip IV havia respost. El dia 1 de desembre, amb diferents deliberacions, el braç militar modificà algunes de les condicions aprovades el dia 27.[132] Tanmateix, la resta dels assumptes parlamentaris retardaren la celebració del soli de clausura i la marxa del rei fins al dia 4. En el soli de clausura es va fer formalment l'oferta del servei dels 1.200 homes per sis campanyes, que va ser acceptada.[133]

Per a la gestió del servei, una vegada concloses les Corts, els braços nomenaren una junta d'elets dels tres estaments, formada per sis de cadascun i els tres síndics, que funcionaria en els anys següents, continuant amb la tasca de les juntes del servei que havien funcionat amb anterioritat.[134]

¶ [128] ARV, Reial Cancelleria, 522, pp. 321-323. En aquesta edició, vol. II. ¶ [129] ARV, Reial Cancelleria, 522, pp. 323-326. En aquesta edició, vol. II. ¶ [130] AMV, y·y, 31, ff. 59r-60r. En aquesta edició, vol. III. ¶ [131] ARV, Reial Cancelleria, 522, pp. 345-347. En aquesta edició, vol. II. ¶ [132] ARV, Reial Cancelleria, 522, pp. 380-385. En aquesta edició, vol. II. ¶ [133] ARV, Reial Cancelleria, 521, ff. 425r-429r. En aquesta edició, vol. I. ¶ [134] Sobre el paper d'aquesta junta els anys successius, vegeu Lluís Guia Marín , *Felipe IV y los avances del autoritarismo real en el País Valenciano…*, pp. 309 i ss.

El soli de clausura

El 4 de desembre, entre les 11 i les 12, el rei va sortir del Palau Reial en un carruatge tirat de sis mules i acompanyat del seu seguici per a celebrar la clausura de les Corts. La posició dels assistents i la disposició del cadafal era la mateixa que en les anteriors cerimònies solemnes. L'única diferència substancial era que al costat del tron reial s'havia posat un petit faristol amb un missal obert i un crucifix d'or. Quan el rei va arribar a l'església del convent de Predicadors i s'assegué al tron, rebé de mans del marqués del Carpio una espasa desembeinada, símbol de la sobirania i justícia del rei.[135] Tal com marcava el protocol, els reis d'armes pronunciaren la fórmula perquè els membres dels braços es cobriren, s'assegueren i escoltaren.

Immediatament després, l'arquebisbe de València, el comte d'Elda i Gaspar Joan Zapata, en representació dels tres estaments, i els tres síndics pujaren al cadafal per a entregar al rei els documents de l'oferta del donatiu, que fou acceptada. Després, els mateixos tres representants dels braços seguits dels síndics tornaren a pujar on estava situat el tron reial i lliuraren els documents amb les súpliques dels estaments que contenien els furs i actes de cort i la sol·licitud d'indult i remissió general dels delictes. Tots aquests documents van ser rebuts pel secretari Josep Villanueva i tot seguit el rei en va jurar l'observança agenollant-se davant el crucifix i posant la mà dreta sobre el missal. Una vegada el rei tornà a seure en el tron, pujaren a besar-li la mà en sentit d'agraïment, fidelitat i afecte tots els participants dels tres estaments, primer els eclesiàstics, després els militars i finalment els síndics de les ciutats i viles del regne.

Acabat el llarguíssim besamans, els braços se situaren al seu lloc i el rei va sortir de l'església acompanyat del seu seguici. A la porta l'esperava el seu carruatge de sis mules que immediatament després de concloure les Corts va posar rumb cap a Madrid, sense aturar-se a la ciutat de València ni un sol dia més.[136]

L'elaboració legislativa i el problema de les «decretates»

Una de les principals funcions de les Corts era la d'elaborar la legislació pactada i que obligava el rei i el regne a la seua observança i obediència. Resulta evident que en les Corts Generals d'època moderna i en la legislació que n'emana,

¶ [135] «Prengué lo estoc y·l possà punta per avall y la creu per amunt entre·ls genolls». Sobre aquest assumpte apuntava Mateu que: «En tiempo antiguo para hacer las proposiciones estilavan nuestros ínclitos reyes venir adornador de las insignias reales, esto es: manto o clámide, corona, cetro y globo, ya solo usan ir con el trage ordinario de capa y espada y por seña de la magestad el estoque desnudo que significa su soberano poder y suprema jurisdición». Llorenç Mateu i Sanz, *Tratado*..., p. 49. ¶ [136] ARV, Reial Cancelleria, 521, ff. 121r-130v. També en ARV, Reial Cancelleria, 522, pp. 505-507. En aquesta edició, vols. I i II.

s'observa clarament que a l'hora de legislar el rei i els braços no estaven en una posició d'igualtat, sinó que tenien funcions clarament diferenciades. La iniciativa legislativa requeia en els braços que redactaven els capítols que eren presentats al rei perquè els decretés.

La major part dels juristes valencians d'aquell període consideraven que la força de la norma derivava del sentit del decret reial i no de la súplica estamental. De manera que el monarca es pronunciava sobre la petició dels braços acceptant-la, matisant-la o rebutjant-la.[137] Aquesta situació no invalida que les disposicions normatives emanades de l'assemblea tinguessen caràcter pactat ja que, perquè una suplica passés a ser norma, el sobirà s'havia de pronunciar en la mateixa direcció que la súplica dels braços i, per tant, cadascuna de les normes aprovades pot considerar-se fruit d'un acord.

A més a més, es considerava que aquesta normativa estava revestida d'una força contractual que la feia inviolable sense un nou acord de les dues parts contractants, el rei i els braços reunits en Corts Generals. Es plantejava la situació com una espècie d'intercanvi en què el donatiu o servei que oferien els braços era el pagament pel decret de les noves lleis. En conseqüència, haver rebut una quantitat a canvi donava més garanties jurídiques de l'observança dels furs.

En les Corts Generals valencianes es redactaven dos tipus de legislació pactada: els furs i els actes de cort. Els furs eren aquells capítols acordats i presentats pels tres braços i que, per tant, obligaven generalment a tot el regne.[138] Els actes de cort, en canvi, eren suplicats per un o dos dels braços i, per tant, només comprometien els estaments que ho sol·licitaven i aquells sobre els quals exercien jurisdicció.

En les Corts de l'any 1645, la tasca legislativa va estar enormement condicionada per la pressa amb què el rei havia de partir. Això va provocar que la redacció dels furs i actes de cort hagués d'estar conclosa en poc més d'un mes perquè poguessen ser suplicats i decretats abans de la celebració del soli de clausura, moment en què amb la publicació de la normativa i jurament per part del monarca entrava en vigor. És lògic pensar que l'elaboració normativa requeria molta atenció i reflexió,

¶ [137] Açò corrobora una visió decretista de la legislació de les Corts que va ser defensada per la majoria de juristes de l'època. Segons la cultura política del moment, tota norma emanava del rei «*rex legibus solutus*». Vegeu, entre altres, Jon Arrieta Alberdi , «Cristóbal Crespí y su generación ante los fueros y las Cortes», en R. Ferrero i L. Guia (eds.), *Corts i parlaments de la Corona d'Aragó. Unes institucions emblemàtiques en una monarquia composta*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2008, pp. 43-68. ¶ [138] En l'època medieval sota la denominació de furs trobem també legislació nascuda de la voluntat reial i publicada amb aprovació i consentiment dels braços, normativa equivalent a allò que al principat de Catalunya anomenaven «constitucions». Aquesta normativa també pactada es pot identificar molt fàcilment per la seua redacció, ja que en lloc de aparéixer la súplica dels braços seguida del decret del rei i la rúbrica del vicecanceller, és el monarca qui estableix i mana («statuim e ordenam») amb el consell dels braços de les Corts.

i que les propostes inicials anaven modificant-se per tal que la proposta de la nova disposició pogués ser acceptada per la resta de braços i també pel sobirà. En aquest sentit, és possible que l'elaboració de furs estigués presidida per un consens entre totes les parts interessades perquè la legislació fos aprovada. En la recerca d'aquests acords resulten d'enorme rellevància les ambaixades i missatgeries entre braços i també el recurs als tractadors que permetien sondejar l'opinió dels altres estaments i de la corona sobre les propostes.

Normalment les súpliques dels futurs furs i actes de cort solien entregar-se al rei o als seus tractadors amb un temps prudencial perquè els assessors del rei poguessen revisar les propostes i es notificassen als braços els possibles decrets. Aquest procediment permetia que els estaments corregissen les seues propostes i responguessen a aquells primers decrets per a tractar de convéncer el rei i els seus ministres sobre la conveniència de l'aprovació de certes súpliques. La brevetat de les Corts de 1645 no va permetre que es produís aquest procés de revisió prèvia de la normativa, la qual cosa derivà en un conflicte entre el rei i els braços, que prompte mostraren la seua disconformitat amb alguns dels decrets publicats en el soli de clausura.

De fet, abans de la clausura de les Corts, els braços només havien tingut notícia de la resposta reial sobre vint-i-nou dels furs que van rebre els dies 28 de novembre i 1 de desembre,[139] però no sobre la resta de capítols ni tampoc van tenir temps per a respondre als decrets dels primers furs decretats abans de la clausura de les Corts el dia 4 de desembre. Aquesta peculiar situació va iniciar la problemàtica amb les *decretates* que s'allargaria els anys següents.[140]

El dia 25 de gener de 1646 el regent valencià del Consell d'Aragó, Cristòfol Crespí de Valldaura, signava un llarguíssim informe en el qual exposava el seu parer sobre cadascun dels capítols que encara no s'havien decretat. El regent exposava que abans de la clausura de les Corts s'havien decretat la major part dels furs, però que «el día antes del solio se entregaron algunos más y tantos capítulos de corte que no solo no se pudieron determinar en tan poco tiempo, pero ni le había para leerlos, porque del braço real solos son más de trecientos y ochenta».[141] No obstant això, els decrets no es van enviar immediatament i els mateixos estaments hagueren de reclamar-los a l'inici de març de 1646, una vegada els soldats compromesos amb el servei de les Corts estaven ja marxant cap a Tortosa.[142]

¶ [139] Consultes de la Junta de Matèries de València de 28 de novembre i 1 de desembre de 1645. ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, exp. 43 i 48/2. ¶ [140] Aquesta situació ha estat estudiada per Lluís Guia i remet a la seua obra per a una visió més completa de l'assumpte. Lluís Guia Marín , *Cortes del reinado de Felipe IV…*, pp. 156-192. ¶ [141] ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, núm. 48/7-26. Vegeu vol. III, apèndix, doc. XII. ¶ [142] ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, núm. 48/28. Vegeu vol. III, apèndix, doc. XIV.

La Junta de Matèries de València, composta pel virrei comte Oropesa, el regent Crespí i el secretari Villanueva, que es formà el mateix dia del soli de clausura, també va insistir en la necessitat que els decrets dels furs arribassen ràpidament, atés que d'això depenia la col·laboració de les institucions regnícoles. La junta va haver de recordar al rei la importància de l'assumpte fins en tres ocasions, el 13 de març, 10 d'abril i 8 de maig de 1646.[143]

A aquesta problemàtica s'unia l'enfrontament entre la Junta de Matèries i el Consell d'Aragó sobre a qui corresponia pronunciar-se i aconsellar el rei sobre l'assumpte. El problema residia principalment en el fet que, a diferència de les Corts de l'any 1626, en què les consultes dels decrets foren redactades pels dos regents valencians del Consell d'Aragó que s'havien desplaçat a l'efecte a la capital valenciana, on podien consultar amb els estaments, en 1645 només Crespí i el secretari Villanueva eren a València, mentre que el regent Pedro Villacampa i el comte d'Albatera, recentment designat conseller, eren a Madrid.

Aquesta situació va provocar que el Consell d'Aragó revisés les recomanacions que arribaven des de València, a desgrat dels membres de la Junta de Matèries que havien restat a València, ja que pensaven que el seu parer arribava al rei mediatitzat per les opinions del Consell. Així es comprova en la consulta de 6 de juny de 1646. Pocs dies abans, les *decretates* dels nous furs i actes de cort havien arribat a València i la Junta de Matèries hi va observar que alguns capítols no venien redactats com ells havien proposat. En algunes concessions de privilegi de milícia, la Junta advertia que el decret havia d'especificar que l'interessat hauria de demanar el privilegi per cancelleria i pagant la *media annata*. Així mateix, es feia constar que alguns capítols ni tan sols venien decretats i que en altres calia fer petites modificacions per evitar interpretacions contràries al propòsit del decret.[144]

Poc després que els decrets arribassen a València, els elets de la Junta del Servei en començaren la lectura i prompte veieren que era convenient sol·licitar algunes modificacions.[145] El 6 de desembre, el virrei Oropesa envià al rei les sollicituds estamentals que aquest va contestar el dia 16 de gener de 1647 aclarint alguns dubtes, però deixant clar que els decrets no es modificarien.[146] Aquesta resposta no va frenar la protesta dels estaments, que al març següent lliuraren un nou memorial al virrei indicant aquells capítols que creien que requerien millores.

¶ [143] Consulta de la Junta de Matèries a 10 d'abril de 1646. ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, núm. 48/30. A aquesta consulta el rei va respondre: «Ya están allá las decretatas». De manera que quan va contestar la consulta, teòricament, s'havien enviat. No obstant, en la consulta de 8 de maig, la Junta de Matèries feia saber al rei que els decrets no havien arribat a València. ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, núm. 48/31. ¶ [144] ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, núm. 48/35-36. ¶ [145] ARV, Reial Cancelleria, 539, ff. 238r a 247v. Transcrit en vol. III, apèndix, doc. XVI. ¶ [146] Carta de Felip IV al virrei Oropesa de 16 de gener de 1647. ACA, Consell d'Aragó, llig. 1357, exp. 55/6.

Certament, el memorial de 1647 conté un nombre de rèpliques molt menor que els apunts realitzats uns mesos abans, la qual cosa fa pensar que els estaments s'inclinaven per un acord ràpid.[147]

El Consell d'Aragó es va pronunciar sobre la queixa estamental en consulta de 10 d'abril de 1647 indicant al rei que les *decretates* no podien modificar-se de com s'havien publicat el dia del soli, perquè amb aquell acte quedaven establertes amb força de contracte. Es considerava que tampoc aquells capítols decretats després del soli podien modificar-se, ja que havien quedat registrats en el procés de les Corts i, per tant, era con si haguessen estat publicats en l'acte del soli. El Consell recomanava a Felip IV accedir a algunes de les súpliques dels estaments, però com a mesura de gràcia, sense modificar el decret de les lleis pactades.[148]

El 13 d'abril de 1647 el rei va enviar dues cartes al virrei Oropesa, una explicant les raons per les quals no es podien modificar els decrets i la segona atorgant com a gràcies algunes de les súpliques estamentals. En concret, es modificaven quatre dels capítols més conflictius.

En primer lloc, es millorava la concessió del fur 9 concedint que hi hagués de forma permanent un conseller de capa i espasa del regne de València en el Consell d'Aragó, amb un salari pagat per compte del rei. El rei també accedia a pagar una tercera part de les dues places de capa i espasa que es crearien en la Reial Audiència, cosa que millorava notablement el primer decret, en el qual havia accedit que la plaça del Consell d'Aragó fos alternativa amb els altres regnes, i obligava el regne a pagar la totalitat de les tres places.

En segon lloc, respecte al fur 16, Felip IV concedia que les denúncies de contrafurs es resolguessen en favor del regne si en tres mesos des que s'havien entregat els documents al Consell d'Aragó no s'havia rebut resposta del rei.

La tercera millora tractava de l'acte de cort 23 dels braços eclesiàstic i reial, en què s'havia suplicat que es pogués entrar de forma franca en el regne moneda d'or castellana per un valor equivalent al de les mercaderies que s'havien declarat al sortir de València. En el primer decret el rei havia accedit a franquejar la meitat de la quantitat i ara es millorava al total sol·licitat fins a la següent convocatòria de Corts.

Finalment, s'accedia a millorar l'acte de cort 30 del braç reial, en què s'havia sol·licitat que els soldats de la companyia del Centenar de la Ploma estiguessen subjectes a la jurisdicció de la capitania general. Aquesta petició inicialment havia estat rebutjada i després de la modificació s'acceptava.

¶ [147] ACA, Consell d'Aragó, llig. 1357, núm. 55/3-4. Aquests dos documents han estat editats en el vol. III, apèndix, docs. XVII i XVIII. Amb carta del virrei al rei de 21 de març de 1647. ACA, Consell d'Aragó, llig. 1357, núm. 55/1-2.

¶ [148] Consulta del Consell d'Aragó de 10 d'abril de 1647. ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, núm. 48/4. Vegeu vol. III, apèndix, doc. XIX.

A més a més, en aquella carta, el rei atenia algunes mercés exposant que estudiaria la pretensió d'una pensió que demanava la catedral de Sogorb, que escriuria al governador de Tortosa a fi que no posés cap dificultat perquè els soldats valencians tornassen al regne al final de cada campanya militar i que s'informaria sobre quina era l'opció més convenient per a l'elecció dels oficis de la ciutat de València. Cal recordar que aquesta carta es va escriure en un context especialment conflictiu perquè el privilegi de la insaculació als oficis de la ciutat de València s'havia derogat i era important apaivagar els ànims dels estaments, que havien vist una clara violació dels privilegis de la ciutat en aquella cancel·lació.

Quan aquesta carta arribà a València, el virrei la va llegir als juristes de la Reial Audiència, que van ser de diferent parer al Consell d'Aragó. L'Audiència opinava que els decrets podien millorar-se després del soli si la modificació anava en favor de la súplica dels braços i que en altres ocasions s'havia fet així sempre que els capítols no haguessen estat ja pregonats i impresos. De fet, es considerava que reconéixer que no poder modificar els decrets després del soli significaria que en futures convocatòries de Corts els braços no acceptarien reunir-se ni oferir cap servei fins que no estiguessen perfectament ajustats els capítols.

Per tot això, el virrei considerà que era millor no lliurar als estaments la carta en què el rei explicava les raons per a concedir les millores com a meres gràcies sense modificar els decrets i només comunicà l'altra missiva, en la qual el rei feia les noves concessions. Els síndics dels estaments es negaren a acceptar la resolució del monarca esgrimint arguments similars a l'Audiència i defensant que sa majestat havia acceptat el servei amb la condició d'aprovar els capítols convenients al bé públic, compromís al qual havia faltat com aquesta lletra feia evident. De fet, els elets de la Junta del Servei advertien que només tenien poder dels braços per a organitzar les lleves amb les condicions recollides en la oferta del servei i que en cas de no arribar les *decretates* en la forma requerida, perillaven les aportacions valencianes a les campanyes bèl·liques dels anys successius.[149] L'assumpte de les *decretates* es complicava i començava a ser un problema potencial en la relació entre el rei i el regne de València.

Aprofitant que Josep Sanz, canonge de València i ardiaca d'Alzira, es trobava en la cort reial com a ambaixador del regne de València per a denunciar diferents contrafurs, la Junta del Servei li encarregà entregar un memorial sobre l'assumpte de les *decretates*. En el document s'argumentava que el regne havia accedit a celebrar el soli de clausura per l'extrema necessitat que tenia el rei de marxar, preferint el benefici de la monarquia a la conveniència del regne, però ho havia fet amb la condició que el monarca estudiaria i decretaria els capítols presentats.

¶ [149] Carta del virrei a Felip IV. ACA, Consell d'Aragó, llig. 1357, núm. 56/12-13. En aquesta edició vol. III, apèndix, doc. XXII.

En conseqüència, no es veia just que per avantposar l'interés del rei i de la corona al propi, el regne fos castigat. A més a més, constaven precedents que després del soli s'havien decretat els capítols i havien quedat establerts com a furs i actes de cort i no com en aquella ocasió «como simple y desnuda merced». No obstant això, la raó de més pes que s'hi aportava era que el servei s'havia concedit amb la condició que s'aprovassen els furs i actes de cort, la qual concessió tenia força de contracte i, si el rei l'incomplia, el regne quedava alliberat de l'obligació.[150] De fet, després de consultar teòlegs i juristes, s'havia arribat a la conclusió que si s'anul·lava el contracte sobre el servei, els elets de la Junta del Servei ja no tenien poder delegat dels braços de les Corts per a poder reclutar les lleves de soldats. En definitiva, es vinculava l'assumpte de les *decretates* a la continuació de la col·laboració militar valenciana.[151]

Després de la protesta formal dels estaments, el conflicte encara s'allargaria. L'any 1648 la pesta s'havia fet present en el regne i el virrei Oropesa informà Felip IV de les dificultats que podien sorgir si se sol·licitava el servei en aquelles circumstàncies i també recordava que la continuïtat de l'aportació valenciana depenia de l'arribada de les *decretates* en la forma que el regne desitjava. El Consell d'Aragó redactà la consulta de 22 de març de 1648, segons la qual estava d'acord amb Oropesa sobre la conveniència d'esperar que millorés la situació epidèmica per a organitzar la lleva de soldats, ja que a Tortosa tampoc admetrien els soldats valencians. Pel que fa a les *decretates*, intentaven acontentar en certa mesura el regne, ja que «se puede conceder disponiéndolo en la mejor forma que se pueda para que se tenga la firmeza que dessea el reyno, haziéndose sin faltar a la berdad de lo que passó en las Cortes».[152] Tanmateix, encara que el rei hi va estar d'acord, no es van enviar immediatament i s'hagué d'esperar fins al final de maig.[153]

La solució proposada pel Consell d'Aragó el 22 de març de 1648 fou la que s'hi aplicà finalment, atés que en els capítols aprovats en el soli es troba la modificació dels quatre decrets que el rei havia modificat en la carta reial de 13 d'abril de 1647. Però, per no «faltar a la berdad de lo que passó en las Cortes» els capítols apareixen amb dos decrets, l'original i el posterior, amb la indicació expressa que

¶ [150] «Lo primero, porque el servicio que el Reyno ofreció a vuestra magestad de los 1200 hombres pagados por seis campañas, fue condicional, conque vuestra magestad se sirviesse de concederle los capítulos contenidos en dichas súplicas, y assi esto fué, y se considera como un reciproco, y mutuo contrato, celebrado entre vuestra magestad y dicho reyno, y cada uno quedó obligado a la observancia, y cumplimiento de lo que le tocava, y de la manera, que no cumpliendo el reyno con el servicio ofrecido, vuestra magestad quedava desobligado a concederle lo contenido en dichas súplicas. Assí también parece lo queda el reyno no le haziendo vuestra magestad la merced, con cuya condición ofreció dicho servicio.» ¶ [151] ACA, Consell d'Aragó, llig. 1357, núm. 56/11. Vegeu vol. III, apèndix, doc. XXIII. ¶ [152] ACA, Consell d'Aragó, llig. 570, núm. 12/25-26. En aquesta edició vol. III, apèndix, doc. XXIV. ¶ [153] ACA, Consell d'Aragó, llig. 570, núm. 12/29-30. Vegeu vol. III, apèndix, doc. XXV.

el rei havia modificat el decret amb posterioritat «*Postea iusit sua Sacra Catolica Regia Maiestas hanc concesionem sive decretationem modo sequenti commutari*». De fet, en el procés original, en el fur 16 ja no hi havia espai per fer la modificació, que apareix situada en nota marginal.[154] En totes les còpies posteriors dels capítols d'aquelles Corts, en els furs 9 i 16 i en els actes de cort 23 dels braços eclesiàstic i reial i en el 30 del braç reial, trobem els dos decrets del rei i la indicació que el segon fou atorgat pel monarca amb posterioritat a les Corts.[155]

Finalment, quasi tres anys després de la clausura de les Corts, els estaments havien vist assolits parcialment alguns dels seus objectius, però molts altres capítols no s'havien resolt favorablement. Potser aquesta dilació en el decret dels capítols i una resolució final no massa satisfactòria van anar retardant la impressió de la legislació emanada de la reunió de 1645, que no fou publicada fins 1984.[156] Tanmateix, sembla que els estaments aprengueren bé la lliçó de les Corts de 1645 i amb ocasió de les Corts *non natae* de 1677-1679 i de 1701-1702 es nomenaren juntes d'elets per a fer els apuntaments de la nova legislació abans que el rei arribés a València, amb l'objectiu que la brevetat de les sessions no fos un obstacle per a una correcta operativitat de la funció legislativa de l'assemblea.[157]

L'impacte institucional de les últimes Corts valencianes

El últims seixanta-un anys d'existència del règim foral valencià van discórrer sense cap reunió de les Corts Generals. Això vol dir que la legislació emanada de 1645 fou l'última actualització dels furs i actes de cort, que no pogueren derogar-se ni modificar-se amb posterioritat per l'absència d'assemblees posteriors.

També d'aquelles Corts van sorgir tres organismes que funcionarien durant els anys posteriors amb poder delegat dels braços: la Junta del Servei, la Junta dels 36 de la Costa i la Junta de Contrafurs.[158] Com s'ha dit adés, les juntes dels tres estaments —eclesiàstic, militar i reial— es reunien assíduament des d'antic fora de Corts i, per executar les decisions que prenien, solien delegar en juntes d'elets dels tres estaments amb poders molt concrets, els quals cessaven en la seua activitat en el moment que assolien l'objectiu que tenien encomanat. És a dir que, cada any, els tres estaments podien delegar en diverses juntes que els representaven i que funcionaven de forma paral·lela amb funcions i objectius concrets.

¶ [154] ARV, Reial Cancelleria, 521, f. 154r. En aquesta edició, vol. I. ¶ [155] ARV, Reial Cancelleria, 520. AMV, Z²-50. BNE, Manuscrits, 6926. ¶ [156] Lluís Guia Marín, *Cortes del reinado…*, pp. 205-424. ¶ [157] Miquel Fuertes Broseta, «Las Cortes valencianas de Carlos II...». També «El Regne de València i la monarquia dels Àustria...», pp. 65-75. ¶ [158] Lluís Guia va qualificar les Juntes del Servei i la Junta de Contrafurs com dos dels «*logros*» d'aquestes Corts. Realment aquestes dues juntes suposaven més novetat que la dels 36 de la Costa, que només era una modificació de la dels vint-i-quatre elets que havia funcionat fins al moment. Lluís Guia Marín, *Cortes del reinado de Felipe IV…*, pp. 138-148.

Això no vol dir que algunes juntes no prolongassen la seua activitat durant anys o dècades si l'assumpte que tenien encarregat s'enquistava. Tanmateix, en les Corts de 1645 s'observa una tendència a instituir juntes d'elets amb vocació de permanència que tenien encomanades problemes o funcions d'interés general dels estaments.

No és cap novetat que els braços decidissen nomenar comissions permanents d'ells mateixos per a gestionar assumptes d'interés general del regne, de fet la més coneguda i més antiga d'aquestes comissions potser siga la Diputació del General, encarregada de la recaptació i custòdia dels drets de la Generalitat. En 1645 es van reglar o reformar tres juntes delegades dels braços de les Corts, la del Servei, la de la Costa i la de Contrafurs.

L'anomenada Junta del Servei funcionà els sis anys posteriors a les Corts de 1645, període de vigència del donatiu. Tenia com a funció gestionar les lleves del servei concedit durant les Corts i vetllar pel compliment de les condicions en què s'havia aprovat, per això pogué implicar-se activament en el problema de les *decretates*. Estava formada per sis elets de cada braç i els tres síndics, un total de vint-i-una persones. La seua formació aportava poca novetat, atés que ja s'havien format juntes d'elets per a recaptar els serveis oferts en Corts anteriors i en les seues funcions fou hereva directa de les Juntes de la Lleva formades per a gestionar l'aportació militar valenciana durant els anys anteriors a les Corts de 1645. Amb posterioritat, els estaments van accedir a prorrogar la col·laboració militar, però les juntes d'elets per a gestionar els serveis posteriors van funcionar amb delegació de les juntes d'estaments conferida en aquell moment i ja no com a comissió delegada de les Corts de 1645.[159]

La Junta dels 36 elets de la Costa, en canvi, funcionà des de 1645 fins a la fi del règim foral en 1707. Aquest organisme tampoc era una novetat, sinó que era la modificació de la Junta dels 24 de la Costa instituïda en 1626, que, al seu torn, havia heretat les funcions d'altres anteriors que havien existit des de 1528.[160] La seua funció principal era vetllar perquè la costa marítima del regne estigués ben defensada; els dotze elets de cada braç decidien com invertir els diners que la Diputació recaptava per al manteniment i la millora del sistema defensiu valencià. A aquests els corresponia construir i mantenir les fortificacions, supervisar les obres,

¶ [159] Sobre l'activitat de l'organisme, vegeu Lluís Guia Marín , *Felipe IV y los avances del autoritarismo real en el País Valenciano…*, pp. 309 i ss. Sobre les noves concessions de servei posteriors, Id., «Los Estamentos valencianos y el duque de Montalto: los inicios de la reacción foral», *Estudis. Revista de Historia Moderna*, 4 (1975), pp. 129-145. ¶ [160] En 1528 es va crear amb 18 integrants, en 1547 el nombre es va elevar a 24, en 1552 es va reduir a 18; el sistema es va confirmar en 1564 i de nou en 1585; en 1604 es va augmentar fins a 54, en 1626 tornà a disminuir a 24 i finalment en 1645 es fixà en 36.

comprar artilleria i altres tasques relacionades. Com que la defensa del regne era una funció compartida i que interessava igualment el rei i el regne, algunes reunions de la Junta de la Costa es feien amb participació i presidència del virrei al Palau Reial de la ciutat de València.[161]

Finalment, la Junta de Contrafurs reglada en les Corts de 1645 també funcionà fins 1707. Aquesta institució era hereva de les juntes d'elets dels estaments que s'havien format, almenys des del segle anterior, per a la denúncia de greuges i contrafurs concrets. La novetat principal era que fins al moment la defensa de l'observança dels furs havia correspost als estaments que, quan consideraven que una decisió del rei o dels seus ministres vulnerava la normativa foral, encarregaven a una junta d'elets formada expressament que sol·licités la reparació del cas. Quan la Junta de Contrafurs es creà, els divuit elets que la formaven, sis de cada braç, juntament amb els síndics dels tres estaments, tenien capacitat per a decidir quines conductes havien de ser denunciades i suplicar-ne al rei el remei. Així doncs, aquesta junta no només era l'encarregada de denunciar totes les possibles contravencions comeses pel rei i els seus ministres, sinó que també li corresponia decidir sobre quines conductes havien de ser denunciades, una funció que fins al moment els braços o estaments no havien delegat en cap junta d'elets.[162]

La importància d'aquestes institucions fou encara més gran del que s'esperava, perquè el fet que les Corts Generals no es tornassen a reunir provocà que les juntes de la Costa i de Contrafurs funcionassen sense cap modificació ni reforma des d'aleshores fins a la fi del règim foral en 1707.

¶ [161] Sebastià Garcia Martínez, *El País Valencià…*, pp. 55-56. Lluís Guia Marín, «El sistema defensivo del País Valenciano en época de los Austrias: la junta de electos de la costa», en *Ciudad y Mar en la Edad Moderna*, Cartagena, 1984. Id., «Defensa de la Costa: concordàncies d'actuació del poder polític a València i Sardenya en la segona meitat del segle XVI», *El poder real de la Corona de Aragón (siglos XIV-XVI)*, Saragossa, 1996, vol. 3, pp. 121-134. Id., «Defensa de la costa y control del territorio. La organización defensiva del País Valenciano durante el siglo XVII», en B. Anatra, M. G. Mele, G. Murgia i G. Serreli (ed.), *«Contra moros y turcos». Politiche e sistemi di difesa degli Stati mediterranei della Corona di Spagna in Età Moderna*, Càller, 2008, pp. 275-292. Sergio Villamarín Gómez, «Estamentos y Generalitat...», p. 297, nota 4. ¶ [162] L'estudi més complet sobre la institució és el de Miquel Fuertes Broseta, *Teoritzacions i aplicacions del pactisme polític…* Cal citar també els treballs de Sebastià Garcia Martínez, *Valencia bajo Carlos II. Bandolerismo, reivindicaciones agrarias y servicios a la monarquía*, València, 1991; Lluís Guia Marín, «La Junta de Contrafurs uns inicis conflictius», *Saitabi*, 42 (1992), pp. 33-45; Carmen Pérez Aparicio, «Centralisme monàrquic i resposta estamental: l'ambaixada valenciana del senyor de Cortes (1667-1668)», *Pedralbes. Revista d'Història Moderna*, 13-1 (1993), pp. 327-340. I, de la mateixa autora, «El proceso de consolidación de la monarquía autoritaria y la reacción foral valenciana. La Junta de Contrafurs», en *Mayans y la Ilustración. Simposio internacional en el bicentenario de la muerte de Gregorio Mayans*, València, 1982, pp. 131-151.

Aquest volum correspon a la transcripció del Procés de les Corts Generals de 1645, és a dir, d'aquelles actes que recullen l'activitat de la corona i els actes que se celebraven en presència dels braços. Normalment aquestes actes havien de ser registrades pel protonotari del rei en la Corona d'Aragó, però en aquest cas aquesta funció fou delegada en dos escrivans de manament, Fèlix Monçó i Vicent Ferrera.

El document editat es conserva a l'Arxiu del Regne de València i correspon al volum 521 de la Reial Cancelleria (original A). Aquest llibre és el registre de les sessions de les Corts elaborades pels escrivans al servei de la corona. D'aquell document es feu una còpia posterior que es conserva a l'Arxiu Municipal de València, amb signatura Z^2-50 (còpia B). Així mateix, l'any 1686 es realitzà una tercera còpia que es conserva a la Biblioteca Nacional d'Espanya (còpia C) i que és més fidel a l'original que l'exemplar de l'Arxiu Municipal de València.

Tots tres, l'original (A) i les còpies (B i C), són volums amb la mesura de full. L'original i la còpia de la Biblioteca Nacional d'Espanya (C) conserven l'enquadernació en pergamí, mentre que la còpia de l'Arxiu Municipal de València (B) l'ha perduda. La llengua principal del text és el valencià, de manera que aquells fragments en altres llengües, castellà i llatí, s'han transcrit en cursiva. Tant l'original com les còpies estan redactades en humanística cursiva, encara que les còpies B i C estan redactades amb una lletra molt més acurada. La mida de la lletra també és molt dispar i el contingut que en l'original (A) ocupa un full pot emplenar més del doble en la còpia B, mentre que la C té una lletra molt més menuda i ordenada que l'original.

L'extensió dels textos és, com s'ha dit, molt diversa. La còpia B, encara que no està foliada, ocupa poc més de 400 fulls, mentre que l'original (A) consta d'un total de 657 fulls. Aquesta divergència es deu a què la còpia (B) no recull les legitimacions i només conté el procés i la legislació. La còpia C sí que recull tot el contingut de l'original incloses les súpliques de legitimacions, tanmateix el text només ocupa 393 fulls degut a la major cura de la redacció i a una lletra més menuda. A més a més, l'original (A) registra anotacions marginals i correccions que les còpies posterior (B i C) no contenen. De fet, l'original, en algunes parts, especialment en el soli de clausura, inclou documents inserits redactats pels braços, la qual cosa genera espais en blanc i augmenta el nombre de fulls de l'original. Aquestes raons han fet que la transcripció s'haja fet únicament de l'original (A) incloent les notes marginals i les correccions i modificacions que s'hi observen. Les notes marginals s'han incorporat al text principal assenyalant-ho entre claudàtors ([marge dret] o [marge esquerre]), mentre que les correccions i cancel·lacions s'han indicat amb nota al peu i, en aquells casos que ha estat possible llegir-les, se n'ha transcrit el contingut.

S'ha decidit no fer una comparació sistemàtica de les diferents versions dels textos conservats del *Procés de l'escrivà reial* (volum I), ja que això hauria carregat de notes cadascuna de les pàgines. Alguns termes que apareixen contínuament es

redacten diversament en dos dels textos, per exemple, la paraula síndic en l'original (A) quasi sempre s'escriu «síndich», mentre que a la còpia (B) apareix com a «syndic». Així mateix en l'original és freqüent trobar paraules acabades amb «ch», mentre que a la còpia normalment apareixen només amb «c». La còpia C en canvi manté majoritariament les grafies originals. De manera que s'ha descartat assenyalar aquestes divergències ja que la seua freqüència hauria obligat a inserir notes cada poques paraules. Tanmateix, les diferències de contingut entre els dos textos s'han assenyalat bé en nota al peu o bé indicant-ho entre claudàtors.

Cal advertir que en l'original (A) es va perdre el primer full, corresponent als actes de cort de la vila de Xixona, de manera que no es recull ni en les còpies (B i C) ni en la còpia manuscrita de la legislació de 1645,[163] per tant s'ha completat a partir del procés del braç reial, però que només conté la suplica i no el decret reial, així que no sabem si els capítols foren acceptats o rebutjats.

Còpies del procés transcrit

Còpies conservades:

Original (A). ARV, Reial Cancelleria, 521.
Còpia (B). AMV, Z²-50.
Còpia (C). BNE, Manuscrits, 6926.

ESTRUCTURA I CRITERIS D'EDICIÓ

L'obra que el lector té a les mans, dividida en tres volums, és el resultat de la recopilació i transcripció de la majoria de la documentació conservada sobre les Corts Generals que se celebraren a la ciutat de València entre el 30 d'octubre i el 4 de desembre de 1645. El volum I conté la transcripció del procés registrat per l'escrivà reial de les Corts Generals celebrades a la ciutat de València a finals de l'any 1645, el volum II correspon a les actes del braç militar del regne i el volum III correspon al registre d'actes del braç reial. A més de la transcripció d'aquests tres llibres d'actes, en el volum III s'ha inclòs un nodrit apèndix amb documents complementaris procedents de diversos arxius.

Els textos transcrits són majoritàriament originals i contemporanis a les Corts i en general mantenen un bon estat de conservació. La lletra de tots els documents és la humanística cursiva típica d'aquella època, encara que presenta diferències segons el copista.

¶ [163] ARV, Reial Cancelleria, 520.

La major part de documents transcrits comparteixen el valencià com a llengua predominant, que, per tant, s'ha transcrit en redona, mentre que els fragments en altres llengües —castellà i llatí— s'han copiat en cursiva. En els textos de l'apèndix documental s'ha optat per deixar en redona la llengua principal del text, ja que alguns d'ells estan redactats majoritàriament en castellà.

A diferència de les Corts d'època medieval, els documents transcrits contenen molt poques abreviatures. Principalment en trobem de dos tipus, les que fan referència a un títol o tractament d'alguna persona o institució i les que al·ludeixen a algun epígraf de les recopilacions dels furs. En ambdós casos s'han desenvolupat en el text per a facilitar la lectura, així que en comptes de trobar «S. C. R. Mt.», directament s'ha desenvolupat «Sacra Catòlica Reial Majestat» o el freqüentíssim «v. Magt» s'ha escrit sempre «vostra magestat» respectant la *g* que apareix en l'abreviatura. Això mateix s'ha fet amb expressions com «*sub. tit. de crim. n.*» on directament s'ha transcrit «*sub titulo de criminibus numero*». Així doncs, en el text es troben molt poques marques, la qual cosa en facilita notablement la lectura.

Pel que fa als fragments en llatí, s'ha intentat ser fidel a l'original sempre que ha estat possible, però s'han fet algunes modificacions per correcció gramatical i per facilitar la comprensió del text.[164] En alguns casos el text original no respecta una unitat gràfica en algunes paraules, de manera que s'ha unificat escollint la més correcta (preferint *scilicet* a *sciliset*; *sindicus* a *syndicus*; *brachi* a *bracchi*, etc.). En altres casos, com *scedula* i *cedula*, s'han substituït per la forma correcta *schedula* per a facilitar la lectura, però explicant en nota que les altres dues formes són les que apareixen en l'original. En el manuscrit es detecta que hi ha una tendència a la geminació d'algunes consonants (*delliberatione*, *Mattheo*, *proppositione*...) que en les còpies A i B ha estat corregida; s'ha optat per escollir la opció més correcta ortogràficament assenyalant-ho en nota al peu. Així mateix, quan per correcció gramatical s'exigeix una concordança del verb o un canvi de cas d'un adjectiu o substantiu, s'ha optat per l'opció més correcta i s'ha assenyalat en nota.

En tots els volums s'ha optat per inserir dins del text una sèrie de títols orientatius que faciliten la recerca de certes informacions i també donen una idea més clara de l'estructura del text.

A més de les advertències fetes sobre la documentació i que han condicionat l'edició dels textos, amb l'objectiu de fer el text més comprensible i facilitar la lectura, s'han aplicat els següents criteris de transcripció:

¶ [164] Dec a la professora Concepción Ferragut la minuciosa i atenta revisió dels fragments en llatí i la fixació dels criteris per a facilitar la comprensió del text des d'una lectura actual.

1. S'han conservat sempre que ha estat possible les grafies originals.
2. S'han aplicat les normatives de puntuació segons les normes i convencions actuals.
3. S'han accentuat les paraules segons les regles ortogràfiques actuals.
4. Encara que es respecta l'escriptura original, s'han regularitzat les grafies «i/j», «u/v» i «ç/c» segons el seu ús actual.
5. S'han desenvolupat contraccions i reduccions.
6. La grafia *ll* s'ha substituït per *l·l* quan té un valor geminat.
7. S'han regularitzat majúscules i minúscules segons la normativa actual.
8. S'ha emprat la dièresi i el guió segons l'ús actual.
9. S'han desenvolupat sigles i abreviatures.
10. S'ha utilitzat l'apòstrof segons la normativa actual.
11. Les formes verbals del verb *haver* «ha» i «he», quan no porten *h* s'han assenyalat amb un accent gràfic de la següent manera: «à» i «é».
12. S'ha emprat el punt volat per a indicar l'elisió de vocals.
13. Els números romans van en versaletes i entre punts: .III., .MDCXXXXV.
14. S'ha utilitzat la cursiva per assenyalar paraules, frases o paràgrafs en llengua diferent a la principal del document.
15. Les lletres o paraules omeses per l'escrivà i restituïdes per l'editor van entre claudàtors [abc].
16. Les paraules il·legibles per deteriorament del document van entre claudàtors [abc].
17. Els espais en blanc de l'original s'han indicat de la manera següent: (en blanc).
18. Les indicacions de l'editor referents a aspectes formals del text van entre claudàtors [al marge] i s'ha reservat l'ús del parèntesi per a aquelles ocasions en què apareix en el document original.
19. Les lectures dificultoses o il·legibles per mala conservació del document en què no ha estat possible reconstruir el text, s'indiquen amb punts suspensius entre claudàtors: [...].
20. Les cancel·lacions i paraules o frases ratllades són indicades en nota al peu i en cursiva, mentre que el text de l'editor es troba en redona.
21. Els interlineats i notes marginals del text principal han estat inserits al seu lloc.
22. S'han fet les correccions imprescindibles i s'han indicat en nota al peu.
23. La foliació o paginació s'ha assenyalat de la següent manera: ||[1].
24. Els títols orientatius introduïts per l'editor s'han assenyalat en versaletes perquè no siguen interpretats com a part de l'original.

SIGLES I ABREVIATURES

ACA	Arxiu de la Corona d'Aragó
ACV	Arxiu de la Catedral de València
AMV	Arxiu Municipal de València
ARV	Arxiu del Regne de València
BNE	Biblioteca Nacional d'Espanya
doc.	document
ed.	editor
exp.	expedient
f./ff.	foli/folis
núm.	número
p./pp.	pàgina/pàgines
r	*recto*
reg.	registre
v	*verso*
vol.	volum

BIBLIOGRAFIA

Acta Curiarum Regni Sardiniae: 1. Istituzioni rappresentative nella Sardegna medioevale e moderna (Atti del Seminario di studi, Cagliari, 28-29 novembre 1984), Càller, Consiglio Regionale della Sardegna, 1986.

ARRIETA ALBERDI, Jon: *El Consejo Supremo de la Corona de Aragón (1494-1707)*, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 1994.

ARRIETA ALBERDI, Jon: «Las formas de vinculación a la Monarquía y de relación entre sus reinos y coronas en la España de los Austrias. Perspectivas de analisis», en A. Álvarez-Ossorio i B. García, *La Monarquía de las naciones. Patria, nación y naturaleza en la Monarquía de España*, Madrid, Fundación Carlos de Amberes, 2004, pp. 303-326.

ARRIETA ALBERDI, Jon: «Cristóbal Crespí y su generación ante los fueros y las Cortes», en R. Ferrero i L. Guia (eds.), *Corts i parlaments de la Corona d'Aragó. Unes institucions emblemàtiques en una monarquia composta*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2008, pp. 43-68.

ARRIETA ALBERDI, Jon: «La simetría virreinal de príncipe y magistrados en la Monarquía de los Austrias: un modelo y sus variantes», *Anales del Museo de América*, 25 (2017), pp. 25-48.

ARRIETA ALBERDI, Jon: «Las cortes catalanas de Felipe V y de Carlos III. Datos y consideraciones para una valoración comparativa», en M. Deyá Bauzá (ed.), *1716: el final del sistema foral de la monarquía hispánica*, Mallorca, Lleonard Montaner, 2018, pp. 25-85.

AZNAR MARTÍNEZ, Daniel: *Cataluña y el rey. Representaciones y prácticas de la Majestad (1640-1655)*, Barcelona/París, U. Paris-Sorbonne i U. de Barcelona, tesi doctoral, 2016.

BANACLOCHE GINER, Leonardo: «Un estudio de la 'Junta Patrimonial'», *Estudis. Revista de Historia Moderna*, 29 (2003), pp. 131-177.

BAYDAL SALA, Vicent: *Corts i assemblees parlamentàries. Jaume I, Pere el Gran, Alfons el Liberal i Jaume II (1238-1326)*, València, Corts Valencianes/Publicacions de la Universitat de València, 2023.

BELENGUER CEBRIÀ, Ernest: *Cortes del reinado de Fernando el Católico, Valencia*, València, 1972.

BELLUGA, Pere: *Speculum Principum*, Nàpols, 1580 (1a ed., 1530).

BOIX, Vicente: *Apuntes históricos sobre los fueros del reino de Valencia*, València, Imprenta de Mariano de Cabrerizo, 1855.

CALLADO ESTELA, Emilio: «Seis mulas para fray Pedro de Urbina: un conflicto de preeminencias entre el arzobispo de Valencia y la corona en el siglo XVII», *Estudis. Revista de Historia Moderna*, 29 (2003), pp. 179-190.

CANET APARISI, Teresa: *La Audiencia valenciana en la época foral moderna*, València, Institució Alfons el Magnànim, 1986.

CAPDEFERRO I PLA, Josep (coord.): *El arte de parlamentar en la Corona de Aragón (siglos XIII-XVIII)*, *eHumanista. Journal of Iberian Studies* (núm. monogràfic), 48 (2021).

CAPMANY, Antonio de: *Práctica y estilo de celebrar Cortes en el reino de Aragón, principado de Cataluña y reino de Valencia y una noticia de las de Castilla y Navarra*, Madrid, 1821.

CASEY, James: *El regne de València al segle XVII*, Catarroja/Barcelona, 2006 (1a ed. en anglés, 1979), pp. 257-282.

CISCAR PALLARÉS, Eugenio: *Las cortes valencianas de Felipe III*, València, 1973.

CORONA MARZOL, Carmen: «El pretendido neoforalismo, la excepcionalidad de las cortes del reino de Aragón y de sucesión a la corona de España», en E. Belenguer i Felipe V. Garín, *La Corona de Aragón. Siglos XII-XVIII*, València, Generalitat Valenciana, 2006, pp. 321-336.

CRESPÍ DE VALLDAURA, Cristóbal: *Observationes, decisionibus illustratae, Sacri Supremi Aragonum Consilii, Supremi Consilii Sanctae Crociatae et Regiae Audientiae Valentiae. Pars prima*, Lió, 1730.

D'AGOSTINO, Guido (coord.): *Le istituzioni parlamentari nell'Ancien Régime*, Nàpols, Guida Editore, 1980.

DANVILA Y COLLADO, Manuel: «Cortes de Valencia en 1645», *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 38 (1901), pp. 329-388.

DANVILA Y COLLADO, Manuel: *Estudios e investigaciones histórico-críticas acerca de las Cortes y Parlamentos del Antiguo Reino de Valencia*, Madrid, Real Academia de la Historia, 1905.

DEXART, Juan: *Capitula sive acta curiarum regni Sardiniae*, Càller, impressor Galcerín, 1645.

ELLIOT, John H. *et al.*: *1640, la monarquía hispánica en crisis*, Barcelona, Crítica, 1991.

ELLIOTT, John H.: *La revolta catalana, 1598-1640. Un estudi sobre la decadència d'Espanya*, València, Universitat de València, 2006 (1a ed. en anglés, 1963).

ELLIOTT, John H.: *El conde-duque de Olivares. El político en una época de decadència*, Barcelona, Crítica, 2012 (1a ed., 1990).

ELLIOTT, John H.: *La España Imperial. 1469-1726*, Barcelona, Vicens Vives, 2012.

FEBRER ROMAGUERA, Manuel Vicent: *Humanisme polític i teorització del pactisme en la València del segle XV. Vida, obra i ideari del jurista misser Pere Belluga (1392-1468)*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2017.

FELIPO ORTS, Amparo: *El centralismo de nuevo cuño y la política de Olivares en el País Valenciano*, València, Ajuntament de València, 1988.

FERRERO, Remedios, i Lluís GUIA (eds.): *Corts i Parlaments de la Corona d'Aragó. Unes institucions emblemàtiques en una monarquia composta*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2008.

FERRO I POMÀ, Victor: *El dret públic català. Les institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta*, Barcelona, Societat Catalana d'Estudis Jurídics / Institut d'Estudis Catalans, 2015.

FLORENSA I SOLER, Núria: «La república catalana de 1641: un foc d'encenalls», *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, 15 (2004), pp. 75-88.

Fueros y actos de Cortes del Reyno de Aragón de 1677 y 1678, Saragossa, Pascual Bueno, 1678.

FUERTES BROSETA, Miquel: «Consolidación y legitimación durante la Revuelta Catalana. El juramento del príncipe Baltasar Carlos y las Cortes Valencianas de 1645», en J. J. Iglesias i I. M. Melero (coords.), *Hacer historia moderna. Lineas actuales y futuras de investigación*, Sevilla, Universidad de Sevilla, 2020, pp. 876-888.

FUERTES BROSETA, Miquel: «El Regne de València i la monarquia dels Àustria. Mecanismes de diàleg a l'època foral moderna», *Anuari de l'Agrupació Borrianenca de Cultura*, 30 (2019), pp. 65-75.

FUERTES BROSETA, Miquel: «La relació entre la Diputació i els Estaments com a institucions representatives del Regne de València durant el segle XVII. Una cooperació necessària», *Pedralbes. Revista d'Història Moderna*, 40 (2020), pp. 287-311.

FUERTES BROSETA, Miquel: «Las Cortes valencianas de Carlos II. Noticias de una convocatoria frustrada (1677-1679)», *Chronica nova. Revista de Historia Moderna de la Universidad de Granada*, 47, pp. 243-273.

FUERTES BROSETA, Miquel: *Interpretacions i aplicacions del pactisme polític a la València dels Àustries. L'activitat de la Junta de Contrafurs i l'observança de les lleis (1645-1707)*, València, Universitat de València, tesi doctoral, 2022.

Furs e ordinacions del regne de València, València, 1482.

GARCIA MARTÍNEZ, Sebastià: *Els fonaments del País Valencià modern*, València, Garbí, 1968.

GARCIA MARTÍNEZ, Sebastià: *El País Valencià modern*, Catarroja, Afers, 2008.

GIL PUJOL, Xavier: *De las alteraciones a la estabilidad. Corona, fueros y política en el Reino de Aragón. 1585-1646*, Barcelona, Universitat de Barcelona, tesi doctoral, 1988.

GIL PUJOL, Xavier: «Conservación y defensa como factores de estabilidad en tiempos de crisis: Aragón y Valencia en la década de 1640», en J. Elliot *et al.*, *1640, la monarquía hispánica en crisis*, Barcelona, Crítica, 1991, pp. 44-101.

GIL PUJOL, Xavier: «Más sobre las revueltas y revoluciones del siglo XVII y sobre su ausencia», en G. Parker (coord.), *La crisis de la monarquía de Felipe IV*, Barcelona, Crítica, 2006, pp. 351-392.

GIL PUJOL, Xavier: *La fábrica de la Monarquía. Traza y conservación de la Monarquía de España de los Reyes Católicos y los Austrias*, Madrid, Real Academia de la Historia, 2016.

GUIA MARÍN, Lluís: «La ciudad de Valencia y el brazo real. Las Cortes de 1645», en *Homenaje al Dr. D. Juan Reglà Campistol*, València, Universitat de València, 1975, vol. 1, pp. 583-596.

GUIA MARÍN, Lluís: «Los Estamentos valencianos y el duque de Montalto: los inicios de la reacción foral», *Estudis. Revista de Historia Moderna*, 4 (1975), pp. 129-145.

GUIA MARÍN, Lluís: *Felipe IV y los avances del autoritarismo real en el País Valenciano: las Cortes de 1645 y la guerra de Cataluña*, València, Universitat de València, tesi doctoral, 1982.

GUIA MARÍN, Lluís: *Cortes del reinado de Felipe IV, II. Cortes valencianas de 1645*, València, 1984.

GUIA MARÍN, Lluís: «El sistema defensivo del País Valenciano en época de los Austrias: la junta de electos de la costa», en *Ciudad y Mar en la Edad Moderna*, Cartagena, 1984.

GUIA MARÍN, Lluís: «La Junta de Contrafurs, uns inicis conflictius», *Saitabi. Revista de la Facultat de Geografia i Història*, 42 (1992), pp. 33-45.

GUIA MARÍN, Lluís: «Defensa de la Costa: concordances d'actuació del poder polític a València i Sardenya en la segona meitat del segle XVI», en *El poder real de la Corona de Aragón (siglos XIV-XVI)*, Saragossa, 1996, vol. 3, pp. 121-134.

GUIA MARÍN, Lluís: «Defensa de la costa y control del territorio. La organización defensiva del País Valenciano durante el siglo XVII», en B. Anatra, M. G. Mele, G. Murgia e G. Serreli (eds.), *«Contra moros y turcos». Politiche e sistemi di difesa degli Stati mediterranei della Corona di Spagna in Età Moderna*, Càller, 2008, pp. 275-292.

Ius fugit. Revista de Estudios Histórico-Jurídicos de la Corona de Aragón, 10-11 (2001-2002).

LALINDE ABADÍA, Jesús: «El régimen virreino-senatorial en Indias», *Anuario de Historia del Derecho Español*, 37 (1967), pp. 5-244.

LALINDE ABADÍA, Jesús: «Las asambleas políticas estamentales en la Europa latina», en *Les Corts a Catalunya. Actes del Congrés d'Història Institucional. 28, 29 i 30 d'abril de 1988*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1991, pp. 261-269.

LALUMIÈRE, Pierre, i A. DEMICHEL: *Les régimes parlamentaires européens*, París, Presses Universitaires de France, 1978 (1a ed., 1966).

LARIO RAMÍREZ, Dámaso de: *Cortes del reinado de Felipe IV. I. Cortes valencianas de 1626*, València, 1973.

LARIO RAMÍREZ, Dámaso de: *El comte-duc d'Olivares i el Regne de València*, València, Editorial 3 i 4, 1986.

LEDROIT, Mathias: *Philippe IV et les Catalans (1621-1659)*, París, Université Paris-Sorbonne, tesi doctoral, 2011.

Les Corts a Catalunya. Actes del Congrés d'Història Institucional. 28, 29 i 30 d'abril de 1988, Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1991.

LORITE MARTÍNEZ, Isabel: *Las Juntas del Estamento Militar valenciano (1488-1598)*, Castelló, 2017.

MARONGIU, Antonio: *I parlamenti sardi. Studio storico istituzionale e comparativo*, Milà, 1979.

MARONGIU, Antonio: «Il Parlamento o Corti del vecchio Regno sardo. Relazione introduttiva», en *Acta Curiarum Regni Sardiniae 1. Istituzioni rappresentative nella Sardegna medioevale e moderna*, Sàsser, 1989, pp. 15-126.

MATEU I SANZ, Llorenç: *Tratado de la celebración de Cortes Generales del reino de Valencia*, Madrid, 1677.

MATEU I SANZ, Llorenç: *Tractatus de regimine regni Valentiae*, Lió, 1704 (1a ed., 1677).

MUÑOZ ALTABERT, Maria Lluïsa: *Les Corts valencianes de Felip III*, València, 2005.

MUÑOZ, Antoni, i Josep CATÀ: *Ambaixadors catalans a Madrid. Els inicis de la Guerra de Separació (1640-1641)*, Barcelona, Rafael Dalmau, 2015.

MYERS, Alec Reginald: *Parliaments and Estates in Europe to 1789*, Londres, Thames and Hudson, 1975.

NIÈRES, Claude: «Les assemblees des États en Europe. Remarques préliminaires», *Ius fugit. Revista de Estudios Histórico-Jurídicos de la Corona de Aragón*, 10-11 (2001-2002), pp. 31-48.

PARDO MOLERO, Juan Francisco: «Movidos de equidad. El Consejo Real y el gobierno del Patrimonio en Valencia (1506-1533)», en J. F. Pardo, *El gobierno de la virtud. Política y moral en la Monarquía Hispánica (siglos XVI-XVIII)*, Madrid, Fondo de Cultura Económica, 2017, pp. 53-88.

PARKER, Geoffrey (coord.): *La crisis de la monarquía de Felipe IV*, Barcelona, Crítica, 2006.

PEGUERA, Lluís de: *Pràctica, forma y stil de celebrar Corts Generals en Catalunya y materias incidents en aquella*, Barcelona, 1632.

PÉREZ APARICIO, Carmen: «El proceso de consolidación de la monarquía autoritaria y la reacción foral valenciana. La Junta de Contrafurs», en *Mayans y la Ilustración. Simposio internacional en el bicentenario de la muerte de Gregorio Mayans*, València, 1982, pp. 131-151.

PÉREZ APARICIO, Carmen: «Centralisme monàrquic i resposta estamental: l'ambaixada valenciana del senyor de Cortes (1667-1668)», en *Pedralbes. Revista d'Història Moderna*, 13-1 (1993), pp. 327-340.

PÉREZ APARICIO, Carmen: *Canvi dinàstic i guerra de successió: la fi del regne de València*, València, Editorial 3 i 4, 2008.

REGLÀ CAMPISTOL, Joan: *Introducció a la Història de la Corona d'Aragó (Dels orígens a la Nova Planta)*, Palma, Moll, 1979 (1a ed., 1969).

RIBELLES, Bartolomé: *Memorias histórico-críticas de las antiguas Cortes del Reyno de Valencia*, València, Miguel Domingo Impresor, 1810.

RIVERO RODRÍGUEZ, Manuel: *El conde duque de Olivares. La búsqueda de la privanza perfecta*, Madrid, Polifemo, 2017.

ROMEU ALFARO, Sylvia: *Les Corts valencianes*, València, Eliseu Climent, 1985.

RUBÍ, Basili de (ed.): *Les Corts Generals de Pau Claris. Dietari o Procés de Corts de la Junta General de Braços celebrada al Palau de la Generalitat del 16 de setembre del 1640 a mitjan març 1641*, Barcelona, Fundació Salvador Vives Casajuana, 1976.

RUIZ IBÁÑEZ, José J., i Gaetano SABATINI: «Monarchy as Conquest: Violence, Social Opportunity, and Political Stability in the Establishment of the Hispanic Monarchy», *The Journal of Modern History*, 81-3 (2009), pp. 501-536.

SALVADOR ESTEBAN, Emilia: *Cortes Valencianas del Reinado de Felipe II*, València, 1972.

SALVADOR ESTEBAN, Emilia: «Poder central y poder territorial. El virrey y las Cortes en el reino de Valencia», *Estudis. Revista de Historia Moderna*, 12 (1985-1986), pp. 9-28.

SALVADOR ESTEBAN, Emilia: «Un ejemplo de pluralismo institucional en la España moderna. Los estamentos valencianos», en *Homenaje a Antonio de Béthencourt Massieu*, Gran Canaria, Cabildo de Gran Canaria, 1995, vol. 3, pp. 347-365.

SALVADOR ESTEBAN, Emilia: «La atonía de las Cortes valencianas durante los Austrias menores», en R. Ferrero i L. Guia (eds.), *Corts i Parlaments de la Corona d'Aragó. Unes institucions emblemàtiques en una monarquia composta*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2008, pp. 349-362.

SÁNCHEZ MARCOS, Fernando: *Cataluña y el gobierno central tras la Guerra de los Segadores (1652-1679)*, Barcelona, 1983.

SERRA I PUIG, Eva (coord.): *La revolució catalana de 1640*, Barcelona, Crítica, 1991.

SIMÓN TARRÉS, Antoni: *1640*, Barcelona, Rafael Dalmau, 2019.

SOLANO CAMÓN, Enrique: *Poder monárquico y estado pactista (1626-1652). Los aragoneses ante la Unión de Armas*, Saragossa, Institución Fernando el Católico, 1987.

Testamento de Felipe IV. Edición Facsímil. Introducción de Antonio Domínguez Ortiz, Madrid, 1982.

TORE, Gianfranco: *Il regno di Sardegna nell'Età di Filippo IV. Centralismo monarchico, guerra e consenso sociale*, Milà, Franco Angeli, 1996.

TORE, Gianfranco (ed.): *Acta Curiarum Regnum Sardiniae. Il Parlamento straordinario del viceré Gerolamo Pimentel marchese di Bayona (1626)*, Càller, 1998.

VALLADARES RAMÍREZ, Rafael (ed.): *El mundo de un valido: Luis de Haro y su entorno, 1643-1661*, Madrid, Marcial Pons, 2016.

VILA LÓPEZ, Margarita: «La aportación valenciana a la guerra con Francia (1635-1640)», *Estudis. Revista de Historia Moderna*, 8 (1979-1980), pp. 125-148.

VILA LÓPEZ, Margarita: *La revolución catalana y sus repercusiones en Valencia*, València, Universitat de València, 1986.

VILLAMARÍN GÓMEZ, Sergio: «Estamentos y Generalidad, voces políticas del reino valenciano en los siglos XVII y XVIII», *Revista Jurídica Universidad Autónoma de Madrid*, 33 (2016), pp. 295-316.

VILLAMARÍN GÓMEZ, Sergio: *Fidelidad, Guerra y Castigo. Las instituciones valencianas entre Felipe V de Borbón y Carlos III de Habsburgo*, València, Publicacions de la Universitat de València, 2016.

IN NOMINE

Domini Nostri Iesu Christi.

Pateat vniuersis, quod anno à Natiuit.
Domini Millesimo Sexcentesimo quadra-
gesimo quinto. Cum Serenissimus, et Catholico
PHILIPPO (Dei gratia) REX
Castellæ, Aragonum, Legionis, vtriusq; Siciliæ
Hierusalem, Portugalliæ, Hungariæ, Dalmatiæ
Croatiæ, Nauarræ, Granatæ, Toleti, Va-
lentiæ, Galletiæ, Maioricarum, Hispaliæ,
Sardiniæ, Cordubæ, Corsicæ, Murciæ, Giennis
Algarbij, Algeziræ, Gibraltaris, Insularum
Canariæ; necnon Indiarum Orientalium, et
occidentalium, Insularum, et terræ firmæ
Maris oceani, Archiduces Austriæ, Duces
Burgundiæ, Brabantiæ, Mediolani, Athe-
narum, et Neopatriæ, Comes Ab Spurgi, Flandriæ,
Tirolis, Barcinonæ, Rossillionis, et Ce-
ritaniæ, Marchis Oristani, et Comes Goceani.
Decreuisset et Iussisset in subscriptis litteris expressis
Curiam conuocari apud præsentem Ciuitatem Valentiæ
omnibus Proceribus Regni Valentiæ. Propterea Catholicus
et Regia Maiestas eiusdem Catholici Regis Phi-
lippi, existens in Ciuitate Cesaraugustæ, die decimo
octauo Augusti Annipraeteriti, mandauit expedi-
Litteras eiusdem conuocationis Curiarum seriei sequentis,

ARV, *Reial Cancelleria*, 521, f. 1r.

Procés de l'escrivà reial en lloc del protonotari

||contraportada *Día del Corpus que contammos 10 de junio 1762 se empezó ha extraerar y substanciar este libro.*

CONVOCATÒRIA

||1 *In nomine Domini nostri Iesuchristi.*

Pateat universis quod anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto, cum serenissimus et catholicus Philippus Dei gratia rex Castellae, Aragonum, Legionis, utriusque Siciliae, Hierusalem, Portugalliae, Hungariae, Dalmatiae, Croatia, Navarrae, Granatae, Toleti, Valentiae, Galletiae, Maioricarum, Hispalis, Sardiniae, Cordubae, Corsicae, Murtiae, Giennis, Algarbii, Algezirae, Gibraltaris, Insularum Canariae, necnon Indiarum Orientalium et Occidentalium, insularum et terrae firmae maris oceani; archidux Austriae; dux Burgundiae, Brabantiae, Mediolani, Athenarum et Neopatriae; comes Abspiorgi, Flandriae, Tirolis, Barchinonae, Rossillionis et Caeritaniae; marchis Oristani et comes Goceani decrevisset ex causis in subscriptis litteris expresis Curias convocari apud praesentem Civitatem Valentiae omnibus incolis Regni Valentiae.

Propterea Catholica et Regia Maiestatis eiusdem catholici regis Philippi existens in civitate Caesaraugustae die decima octava augusti anni praedicti mandavit expediri litteras eiusdem convocationis Curiarum seriei sequentis:

Pro brachio ecclesiastico Valentiae.

Philippus Dei gratia rex Castellae, Aragonum, Legionis, utriusque Siciliae, Hierusalem, Portugalliae, Hungariae, Dalmatiae, Croatia, Navarrae, Granatae, Toleti, Valentiae, Galletiae, Maioricarum, Hispalis, Sardiniae, Cordubae, Corsicae, Murtiae, Giennis, Algarbii, Algezirae, Gibraltaris, Insularum Canariae, necnon Indiarum Orientalium et Occidentalium, insularum et terrae firmae maris oceani; archidux Austriae; dux Burgundiae, Brabantiae, Mediolani, Athenarum et Neopatriae; comes Abspiorgi, Flandriae, Tirolis, Barchinonae, Rossillionis et Caeritaniae; marchis Oristani et comes Goceani.

Admodum reverendo in Christo patri archiepiscopo valentino, salutem et dilectionem. Cum nos pro divini numinis cultu et iuramento serenissimo principi Balthasari Carolo,[1] *filio primogenito nostro charissimo, per regna Aragonum et Valentiae praestando, meum erga tot tantosque optimos et fideles vasallos praecipuum amorem et animi propensionem imittetur, et pro servitio nostro honore, tuitione et conservatione nostri regii diadematis ac beneficio et tranquillo statu et deffensione nostri Regni Valentiae bonaque iustitiae administratione omnibus illius incolis et habitatoribus Curias statuerimus celebrare, ad quam quidem celebrationem pro isto Valentiae regno civitatem Valentiae tamquam magis commodam et opportunam elegimus, eandem civitatem et diem decimam sextam mensis octobris praesentis anni cum dierum sequentium continuatione harum serie assignamus.*

Ideo vos rogamus et monemus attente quod loco ||[2] *et die praestatutis celebrationi huiusmodi curiarum intersitis. Nos enim rex et dictus serenissimus princeps ibidem personaliter erimus de eodem Altissimo concedente. Dattus in civitate nostra Cesaraugustae die decima octava mensis augusti anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto.*

Yo el rey.

Dominus rex mandavit mihi Petro de Villanueva.

Sub simili forma, datta, firma et referendata fuerunt expeditae litterae aliis personis ecclesiasticis dicti regni sequentibus:

Reverendo in Christo patri episcopo Segobricensi.

Reverendo in Christo patri episcopo Dertusensi.

Reverendo in Christo patri episcopo Oriolensi.

Venerabili religioso et dilecto nostro abbati monasterii Vallis Dignae.

Dilecto nostro commendatori de Bexix et Castell de Castells, ordinis de Calatrava.

Venerabili religioso et dilecto nostro abbati de Benifaça.

Venerabili religioso et dilecto nostro priori monasterii Regum ordinis Sancti Hieronymi extra muros civitatis Valentiae.

¶ [1] En la còpia B, *Balthazari.*

Venerabili religioso et dilecto nostro priori monasterii Vallis Christi.

Nobili et dilecto nostro Don Gaspari Joan, locumtenenti generali nostri magistratus Beatae Virginis Mariae Montesiae et Sancti Georgii de Alfama.

Dilecto nostro commendatori de Torrent.

Dilecto nostro commendatori de Orcheta ordinis Sancti Jacobi de Spatta.

Pro capitulis:

Dilectis nostri decano, canonicis et capitulo sedis Valentiae. Fiat prout supra usque: Ideo vos rogamus et monemus attenta nostra regia auctoritate quod constituatis aeconomum vel procuratorem vestrum plena potestate suffultum, qui vice et nomine vestris loco et die praestatutis celebrationi huiusmodi curiarum intersit. Nos enim etcetera. Fiat deinde usque ad finem.

Sub simili forma fuerunt expeditae litterae sequentibus:

Dilectis nostris decano, canonicis et capitulo Segobricensi.

Dilectis nostris decano, canonicis et capitulo Dertusensi.

Dilectis nostris decano, canonicis et capitulo Oriolensi.

Convocatòries al braç militar

||[3] *Pro brachio militari.*

Philippus Dei gratia rex Castellae, Aragonum, etcetera.

Illustri duci del Infantado*, salutem et regiam dilectionem. Cum nos pro divini numinis cultu et iuramento serenissimo principi Balthasari Carolo,*[2] *filio primogenito nostro charissimo, per regna Aragonum et Valentiae praestando, servitio nostro honoreque et tuitione et conservatione nostri regii diadematis ac beneficio et tranquillo statu nostri Regni Valentiae ac bona iustitiae administratione illius incolis et habitatoribus Curias instituimus celebrare ac assuetum iuramentum praestare, anteponentes vestro tam petito ac optato desiderio nostrae praesentiae et iuramento ac consolatione et beneficio universali istius regni omne quod in regimine tantorum regnorum tantarumque rerum nunc concurrentium obstare et impedire aeque poterat, cum cura regalis nostra veluti paternalis cura omnibus sit adhibenda, ad quam [quidem] celebrationem pro isto Valentiae regno civitatem Valentiae tamquam magis commodam et oportunam elegimus, eandem civitatem et diem decimam sextam mensis octobris praesentis anni cum dierum sequentium continuatione harum serie asignamus.*

Ideo vobis dicimus et mandamus quod loco et die praestatutis celebrationi huiusmodi curiarum intersitis. Nos enim rex et dictus serenissimus princeps ibidem personaliter erimus die eodem Altissimo concedente. Dattus in civitate nostra Cesaraugustae die decima octava mensis augusti anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto.

Yo el rey.

Dominis rex mandavit mihi Petro de Villanueva.

¶ [2] En la còpia B, *Balthazari.*

Sub simili forma fuerunt expeditae literae directae sequentibus:
Admodum illustri duci Sugurbii.
Illustri duci de Bexar.
Illustri duci Gandiae.
Illustri duci de Lerma, marchioni de Denia.
Illustri duci de Maqueda, marchioni de Elig.
Illustri duci de Villahermosa.
Illustri marchioni de Quirra.
Illustri marchioni de Guadalest, almiranti Aragonum.
Illustri marchioni de Benavites.
Illustri marchioni de Albayda.
Illustri marchioni de Ariza.
Illustri marchioni de Navarres.
Illustri marchioni de Lombay.
Illustri marchioni de la Casta.
Illustri marchioni de Almonazir.
||4 *Egregio comiti de Sinarcas.*
Egregio comiti de Almenara.
Egregio comiti de Carlet.
Egregio comiti de Bunyol.
Egregio comiti del Real.
Egregio comiti de Pavies.
Egregio comiti de Anna.
Egregio comiti del Castellar.
Egregio comiti de Elda.
Egregio comiti de Cocentayna.
Egregio comiti de Aranda.
Egregio comiti de Gestalgar.
Egregio comiti de la Granja.
Egregio comiti de Albatera.
Egregio comiti de la Villanueva.

Nobili et dilecto nostro don Basilio de Castelvi, gerentivices generalis gubernatoris in civitate et regno nostro Valentiae.

Nobili et dilecto nostro don Ludovico Ferrer de Proxida, gerentivices generaliis gubernatoris ultra Sexonam.

Nobili et dilecto nostro don Onuphrio Sanz de la Llosa, locumtenenti in oficio Bayuli Generalis in civitate et regno Valentiae.

Nobili, magnifico et dilecto nostro consiliario et magistro rationali curiae nostrae in nostro Valentiae regno don Hieronymo Zanoguera.

Nobili et dilecto nostro don Francisco Milan de Aragon, gerentivices generalis gubernatoris in regno nostro ultra Sucronem.

Nobili et dilecto nostro don Hieronymo Valls et Cubells, gerentivices gubernatoris villae Castellionis Planiensis.

Nobili, magniffico et dilecto consiliari nostro don Roderico a Borja, locumtenenti generalis thessaurarii.

Nobili et dilecto nostro don Iacobo Rossell, bayulo generali ultra Sexonam.

Nobili et dilecto nostro don Josepho Rossell.

Nobili et dilecto nostro don Philippo Milan.

Nobili et dilecto nostro don Guillermo Carros.

Nobili et dilecto nostro don Vincentio a Borja.

Nobili et dilecto nostro don Joannis de Roxas.

Nobili et dilecto nostro don Antonio Folch de Cardona.

Nobili et dilecto nostro don Martino Diaz Giron de Rebolledo.

Nobili et dilecto nostro don Roderico Villarasa.

Nobili et dilecto nostro don Ludovico de Monsoriu.

Nobili et dilecto nostro don Blasio Villarasa.

Nobili et dilecto nostro don Christophoro Cabanilles.

Nobili et dilecto nostro don Francisco Milan de Aragon.

Nobili et dilecto nostro don Francisco Carros Vidal.

Nobili et dilecto nostro don Petro Pardo de la Casta.

Nobili et dilecto nostro don Gaspari Ferrer.

Nobili et dilecto nostro don Francisco Calatayu.

Nobili et dilecto nostro don Ferdinando Ferrer.

Nobili et dilecto nostro don Hyacintho de Mompalau.

Nobili et dilecto nostro don Didaco Vidal.

Nobili et dilecto nostro don Ludovico Castella de Vilanova.

Nobili et dilecto nostro don Ferdinando Diaz Giron de Rebolledo.

Nobili et dilecto nostro don Vincentio Vallterra et Blanes.

Nobili et dilecto nostro don Ludovico Pallas.

Nobili et dilecto nostro don Ludovico Mercader.

Nobili et dilecto nostro don Vincentio Pardo de la Casta.

Nobili et dilecto nostro don Valerio Vidal.

Nobili et dilecto nostro don Christoforo Zanoguera.

Nobili et dilecto nostro don Gaspari Mercader.

||5 *Nobili et dilecto nostro don Arnaldo Lançol de Romani.*

Nobili et dilecto nostro don Josepho Calatayu et Pallas.

Nobili et dilecto nostro don Philippo Boyl.

Nobili et dilecto nostro don Petro Boyl de Arenos.

Nobili et dilecto nostro don Januario Rabaça de Perellos.

Nobili et dilecto nostro don Gerardo Cervellon et Mercader.

Nobili et dilecto nostro don Auzrasio Crespi.

Nobili et dilecto nostro don Joanni Sanz de Alboy.

Nobili et dilecto nostro don Antonio de Roxas.
Nobili et dilecto nostro don Christophoro Casanova.
Nobili et dilecto nostro don Agapito Salvador.
Nobili et dilecto nostro don Joanni Vivas de Canyamas.
Nobili et dilecto nostro don Didaco Sanz de la Llosa.
Nobili et dilecto nostro don Didaco Escriva de Romani.
Nobili et dilecto nostro don Joanni de Castellvi.
Nobili et dilecto nostro don Dionisio Carros de Villaragut.
Nobili et dilecto nostro don Francisco Roca.
Nobili et dilecto nostro don Didaco Sanz de Seniera.
Nobili et dilecto nostro don Joanni de Proxida.
Nobili et dilecto nostro don Petro de Rocafull.
Nobili et dilecto nostro don Antonio Rotla.
Nobili et dilecto nostro don Henrico Tallada.
Nobili et dilecto nostro don Balthasari Portadora.
Nobili et dilecto nostro don Gaspari Texidor.
Nobili et dilecto nostro don Nicolao de Rocamora.
Nobili et dilecto nostro don Francisco Almodover.
Nobili et dilecto nostro don Antonio Togores.
Nobili et dilecto nostro don Josepho Ortiz.
Nobili et dilecto nostro don Joanni Malla.
Nobili et dilecto nostro don Christoforo Milan.
Nobili et dilecto nostro don Petro Colomer.
Nobili et dilecto nostro don Hieronymo Vallebrera.
Nobili et dilecto nostro don Alexandro Pasqual.
Nobili et dilecto nostro don Julio Escorcia.
Nobili et dilecto nostro don Nicolao Escorcia.
Nobili et dilecto nostro don Francisco Judici de Acharte.
Nobili et dilecto nostro don Raimondo Vidal de Blanes.
Nobili et dilecto nostro don Joanni de Castellvi.
Nobili et dilecto nostro don Galcerando Anglesola.
Dilecto nostro Guillermo Raymundo Anglesola.
Dilecto nostro Sebastiano Bonastre de Pertusa.
Dilecto nostro Melchiori Cruyllas.
Dilecto nostro Feliciano Gostans de Soler.
Dilecto nostro Joanni Aliaga de Tallada.
Dilecto nostro Ludovico Ygnacio Royo.
Dilecto nostro Onuphrio Dassio et Boyl.
Dilecto nostro Laurentio Bou Penarroja.
Dilecto nostro Onuphrio Cucalo.
Dilecto nostro Alvaro Vives.

Dilecto nostro Josepho Artes Munyoz.
Dilecto nostro Joanni Pertusa.
Dilecto nostro Joanni Despuig.
Dilecto nostro Petro de Valda.
Dilecto nostro Joanni Baptista Matheu.
Dilecto nostro Zepherino Feo de Sforcia.
Dilecto nostro Francisco Artes et Munyoz.
Dilecto nostro Vincentio de Gascue.
Dilecto nostro Josepho Stephano Aznar.
Dilecto nostro Francisco Ferragut.
Dilecto nostro Lucae Joanni Navarro.
Dilecto nostro Josepho Daça de Bassagaystegui.
Dilecto nostro Josepho Algidio Perello.
||6 *Dilecto nostro Francisco de Benavente.*
Dilecto nostro Johanni Baptista de Valda.
Dilecto nostro Bartholomeo Lascant.
Dilecto nostro Alfonso Rocafull.
Dilecto nostro Josepho Yvarra.
Dilecto nostro Johanni Baptista Palavicino.
Dilecto nostro Andrea Perez de Sarrio.
Dilecto nostro Ludovico Rogla et Canicia.
Dilecto nostro Fidelici Armengol de Folc.
Dilecto nostro Ambrosio Morla.
Dilecto nostro Petro de Caspe.
Dilecto nostro Johanni Baptista Catala.
Dilecto nostro Francisco Rocca de Ferrer.
Dilecto nostro Onorato Escriva.
Dilecto nostro Balthasari Mayques.
Dilecto nostro Nicolao Pascual.
Dilecto nostro Francisco Garcia de la Tonda.
Dilecto nostro Christoforo Sisternes.

Convocatòries al braç reial

Pro brachio regali.

Philippus etcetera.

Dilectis et fidelibus nostris iuratis, rationali et sindico civitatis Valentiae, salutem et dilectionem. Cum nos pro divini numinis cultu et iuramento serenissimo principi Balthasari Carolo, filio primogenito nostro charissimo, per regna Aragonum et Valentiae praestando meum erga tot tantosque optimos et fideles vassallos praecipuum amorem et animi propensionem

imittetur, et pro servitio nostro honoreque, tuitione et conservatione nostri regii diadematis ac beneficio et tranquillo statu et deffensione nostri Regni Valentiae bonaque iustitiae administratione omnibus illius incolis et habitatoribus Curias statuerimus celebrare, ad quam quidem celebrationem pro isto Regno Valentiae civitatem Valentiae tamquam magis commodam et opportunam elegimus, eandem civitatem et diem decimam sextam mensis octobris praesentis anni cum dierum sequentium continuatione harum serie assignamus.

Ideo vobis dicimus et mandamus quod loco et die praestatutis celebrationi huiusmodi Curiarum intersitis. Nos enim rex et dictus serenissimus princeps ibidem personaliter erimus die eodem Altissimo concedente. Dattus in civitate nostra Cesaraugustae die decima octava mensis augusti anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto.

Yo el rey.

Dominus rex mandavit mihi Petro de Villanueva.

Sub simili forma fuerunt expeditae litterae dictae sequentibus:
Dilectis et fidelibus nostris iuratis et concilio Setabis.
Dilectis et fidelibus nostris iuratis et concilio civitatis Oriolae.
||7 *Dilectis et fidelibus nostris iuratis et concilio civitatis Alicantis.*
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae Morellae.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae Algezirae.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae Castellionis Planitiei.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae Villae Regalis.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Ontinyent.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Alcoy.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Burriana.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Cullera.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Lyria.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Biar.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Bocayrent.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Alpuente.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Paniscola.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Xérica.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Sexona.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Vila Joyosa.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Capdet.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Corbera.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de La Yesa.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae Castellionis de la Vilanova.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de La Olleria.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Carcaixent.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Beniganim.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Castelfabib.

Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Ademuz.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Onda.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Muchamel.
Fidelibus nostris iuratis et concilio villae de Penaguila.
||[8-10] (en blanc)

PRÒRROGUES

PRIMERA PRÒRROGA. 16 D'OCTUBRE

||[11] *Prima prorrogatio.*

Adveniente autem die decima sexta mensis octobris anno praedicto computato a nativitate Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto ad celebrationem Curiarum praedictarum ad Regnum Valentiae per praefatam regiam catholicam maiestatem Philippi regis domini nostri (ut praefertur assignata) in praesenti civitate Valentiae, quia sua maiestas magnis [et] arduis negotiis servitium et statum suum concernentibus occupata ad dictam et praesentem civitatem dicta die personaliter adesse non potuit, propterea nobili et magnifico don Cristoforo Crespi de Valldaura, regenti cancelleriam in Sacro Supremo Regio Consilio, sua regia maiestas suas patentes litteras comissionis omni qua decet solemnitate expeditas destinavit, quarum tenor est iste:

Commissio ad prorrogandum Curias concessa per suam regiam maiestatem.

Philippus etcetera. Nobilibus, magnificis dilectisque consiliariis, don Christoforo Crespi de Valldaura et don Andrea Sanz, regentibus cancelleriam in nostro Sacro Supremo Aragonum Consilio et utrique vestrum in solidum, salutem et dilectionem. Cum nos Curias praelatis ecclesiasticis personis, ducibus, marchionibus, comitibus, vicecomitibus, baronibus, nobilibus, militibus, civibus et probis hominibus civitatum, villarum et locorum nostri Valentiae Regni in eadem civitate indicerimus diemque decimam sextam mensis octobris praesentis anni ad eas inchoandum praefixerimus, et si forsan aliquibus magnis et arduis negotiis servitium nostrum concernentibus impediti die praefixo ad celebrandum dictas Curias in dicta civitate Valentiae personaliter adesse minime valeamus, eapropter regia aucthoritate nostra et consulto vobis et utrique vestrum simul et in solidum dicimus et mandamus quatenus si nos die (ut praefertur) assignata in praedicta civitate Valentiae non erimus, vos seu alter vestrum vice nostra praedictas Curias prorrogetis naturalibus et incolis dicti Valentiae regni ad diem vigesimam eiusdem mensis si feriata non erit, sinautem ad diem proximam sequentem non feriatam, et postea de die in diem vel ad illud tempus quod vobis et utrique vestrum videbitur toties quoties opportuerit et benevissum fuerit quoad nos in dictam civitatem Valentiae ad effectum praedictum perveniamus. Nos enim super his et dependentibus ex eis vel aliis necessariis ||[12] vices nostras regias vobis et utrique vestrum plenarie committimus cum praesentibus, per quas supplemus omnem defectum solemnitatum si qui vel quae apparuerint super istis de nostrae regiae potestatis plenitudine. Dattus in

civitate nostra Cesaraugustae die decima octava mensis augusti anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto.

Yo el rey.

Vidit Vico regens.

Vidit Magarola regens.

Vidit Bayetola regens.

Vidit Villanueva pro conservatore generali.

Virtute quarum quidem litterarum idem nobilis et magnifficus don Christoforus Crespi de Valldaura regens cancelleriam [et] comissarius praedictus fieri et publicari mandavit per loca solita huius civitatis Valentiae praeconizationem sequentem:

Praeconium.

Ara ojats que us fan a saber de part de la Sacra Cathòlica Real Magestat del rey nostre senyor. Que com Corts sien estades convocades al regne de València en la present ciutat en lo convent de Sant Domingo de l'orde de Predicadors per al present dia de huy. Que tots los que són estats convocats compareguin, entre les tres y quatre hores aprés michorn, en la església de dit convent per a ohir y entendre lo que sa magestat mana. Y perquè ygnorància no sia al·legada, es mana fer la present crida en los llochs acostumats de la present ciutat.

Quia quidem praeconizatio more solito dictae civitatis Valentiae alta et intelligibili voce fuit publicata sono thubae et tympani primitus emisso in locis solitis praesentis civitatis et in platea Divi Dominici coram domo dicti nobilis regentis per Petrum Pi, tubicinem publicum Valentiae, inter undecimam et duodecimam horam ante meridiem ipsius diei prout iamdictus Petrus Pi, tubicen publicus praedictus, retulit et fidem fecit mihi don Francisco Alrreus, Sacrae Catholicae Regiae Maiestatis scribae mandati et ad haec specialiter nominato per magnifficum et dilectum prothonotarium suae maiestatis Petrum de Villanueva.

Post premissa enim ipsa et eadem die intitulata decima sexta octobris iamdicti anni a nativitate Domini millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, praefatus nobilis don Christophorus Crespi de Valldaura regens cancelleriam personaliter constitutus intus ecclesiam monasterii Dominici ordinis Praedicatorum praesentis civitatis Valentiae ascendit regium solium quod supra quoddam tabulatum ||[13] erat constructum. Factisque prius tribus humiliationibus eidem solio, sedit in scanno posito in tabulato praedicto ad dexteram eiusdem sedentibusque in scannis et iam in dicto tabulato positis nobilibus, egregiis et magnificis conciliariis et ministris regiis subscriptis in ordine sequenti scilicet:

Ad manum dexteram dicti regii solii.

Regiae Audientiae Valentiae doctoribus:

Don Petro Vilacampa et Pueyo.

Don Antonio Joan de Centellas.

Joanne Arques Jover.

Francisco de Aguirre.

Don Michaele Vives.

Victoriano de Calahorra.
Nicholao de Monllor et Blanes, regii fisci advocato.
Braulio Esteve, advocato regii patrimonii.

Ad manumque sinistram solii praedicti.
Don Basilio de Castellvi, aequite ordinis et religionis Beatae Virginis Mariae de Calatrava, gerentevices generalis gubernatoris praesentis civitatis et regno Valentiae.
Don Onuphrio San<s> de la Llosa, locumtenente bayuli generalis dictae civitatis et regni.
Don Hieronymo Zanoguera, aequite ordinis militaris Sancti Iacobi de Spatta, magistro rationali regiae curiae dictae civitatis et regni.
Don Josepho Polo, locumtenente in dicto officio magistri rationalis.
Don Antonio Ferrer, assessore in causis criminalibus gerentisvices generalis gubernatoris dictae civitatis et regni Valentiae.
Don Antonio de Borja, assessore dicti gubernatoris in causis civilibus.
Gaspare Josepho Guitart, assessore bayuli generalis dictae civitatis et regni.

Praesentibusque et sedentibus personis infrascriptis, videlicet ecclesiasticis in scannis ad dexteram et militaribus in scannis ad sinistram infra tabulatum iam dicti solii apositis, nempe:

Pro brachio ecclesiastico Regni Valentiae:
Don Gaspare Mathia Joan, ordinis militaris Virginis Mariae Montesiae, pro locumtenente generali suae maiestatis administratoris perpetui dicta religionis.
Don Iacobo Pertusa, aequite ordinis Sancti Johannis Hierosolymitani, pro commendatore loci de Torrent eiusdem ordinis.

Pro brachio militari:
Don Ludovico Maça seniore.
||[14] *Don Ludovico Maça iuniore.*
Don Blasio Villarasa.
Don Francisco Scorsia et Ladron, iuris utriusque doctore.
Don Agapito Salvador.
Don Franciso Roca y Borja.
Don Martino Diaz Giron de Rebolledo.
Don Antonio Clara.
Don Matheo Perpinya et Aguilo, domino loci de Petres.
Don Didaco Sanz de la Llosa.
Don Francisco Calatayu.
Don Raymundo de Blanes.
Don Christophoro Sanoguera, domino loci de Alcacer.
Don Josepho Calatayu et Pallas, domino baroniae de Agres.
Joanne Baptista Trilles.
Antonio García de Padilla.
Joanne Baptista Boyl.

Pro brachio regali dicti Regni Valentiae:

Nullus comparuit.

Pulsata iam quarta hora post meridiem ipsius diei decimae sextae octobris ad interessendum dictis Curiis voce praeconia (uti praefertur) assignata, praefatus nobilis regens don Christoforus Crespi de Valldaura modo praedicto et in praesentia predictorum tradidit mihi don Francisco Alrreus, per magnificum Petrum de Villanueva, sua maiestatis prothonotarium absentem, ad hoc specialiter nominato, preinsertas regias litteras quae alta et intelligibili voce de mandato dicti nobilis regentis canciliarii et commissarii praedicti fuerunt lectae per me in praesentia omnium praedictorum ibidem convocatorum et congregatorum ad sonum campanae ecclesiae praedictae. De mandato eiusdem domini regentis et cum legebantur nomina et titula suae maiestatis surgentes omnes supradicti nudatis capitibus steterunt. Quibus quidem litteris lectis in continenti praefatus dominus regens [et] commissarius regius tradidit mihi dicto don Francisco Alreus quandam scripturam sive schedulam[3] *prorrogationem curiarum in se continentem, quam in conspectu omnium praedictorum sic sedentium surgentium et stantium capitibus nudatis cum nomen suae maiestatis proferebatur alta et intelligibili voce legi et publicavi, cuius tenor est huiusmodi:*

Schedula prorrogationis.

Com la Sacra Cathòlica Real Magestat haja convocat Corts als regnícols y habitadors del regne de València per al dia de huy, que contam setze ||[15] del mes de octubre, en la present ciutat de València, per al qual dia sa magestat havia de ser present en esta ciutat per a celebrar les dites Corts. Y perquè per justs impediments no ha pogut arribar encara y reselant açò, ha manat despachar commissió a mi, don Christòfol Crespí de Valldaura, assessor general de la orde y religió de Montesa, del Consell de sa magestat y son regent la Real Cancellaria en lo Sacro Supremo Real Consell de Aragó, per a poder prorrogar les dites Corts. Per tant, de manament de sa magestat y en virtut del poder a mi donat y atribuït, prorrogue les dites Corts y convocació de aquelles per a el dia de divendres que contarem vint de present mes de octubre en esta ciutat en lo lloch present y senyalat per a elles.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt nobiles don Alvarus de Castellvi, equestris ordinis et religionis Beatae Mariae Montesiae et Sancti Georgii de Alfama, Nicolaus Franci, presbyter, et Rocus Sanchis, portarius domus Deputationis, iamdictae civitatis Valentiae habitatores.

Deinde vero iamdictus dominus regens cancellarius commissarius praedictus ut praefata prorrogatio Curiarum nota sit omnibus mandavit fieri et publicari per loca solita huius civitatis praeconizationem seriei sequentis:

¶ [3] La paraula *schedula* i les seues variants apareixen en l'original sempre en les formes *cedula* o *scedula*, s'ha optat per corregir-ho en tot el text per tal de fer el llatí més comprensible.

Praeconium.

Ara ojats que eus fan a saber. Que com la Sacra Cathòlica Real Magestat del rey nostre senyor haja convocat Corts als regnícols y habitadors del present regne de València per al dia de huy, que contam setse dies del corrent mes de octubre, en la present ciutat de València en lo convent de Sanct Domingo de l'orde de Predicadors, per a el qual dia sa magestat havia de ser present en esta dita ciutat de València per a celebrar dites Corts. Y perquè per justs impediments no ha pogut arribar encara y rezelantt açò, ha manat despachar commissió al noble y amat conceller de sa magestat don Christòfol Crespí de Valldaura, cavaller y assessor general de la orde y cavalleria de nostra Senyora de Montesa y sanct Jordi de Alfama, del consell de sa magestat y regens la Real Cancelleria en lo Supremo de Aragó, per a poder prorrogar les dites Corts, y aquell, de manament de sa magestat y en virtut del poder a ell donat y atribuït, haja prorrogat les dites Corts y convocació de aquelles per al dia de divendres primervinent, que contarem vint del present mes de octubre, en la dita y present ciutat ||[16] així als presents com als absents. E perquè ignorancia alguna no puguen al·legar, se mana fer la present crida en la present ciutat de València y llocs acostumats de aquella.

Quae quidem praeconizatio more solito alta et intelligibili voce fuit publicata in locis solitis praesentis civitatis et in platea Divi Dominici coram domo dicti nobilis regentis et commissarii sono thubae et tympani primitus emisso per Petrum Pi, praeconem publicum praesentis civitatis, inter quintam et sextam horas post meridiem ipsius diei, prout idem praeco retulit et fidem fecit.

Acord sobre el protocol de les pròrrogues

Se ha de advertir que en esta jornada de setze de octubre no comparegueren los syndics dels estaments, per la pretensió que tingueren de que lo noble regent don Christòfol Crespí de Valldaura havia de alçar-se y estar en peus al temps que dits syndics muntassen al trono real a entregar en mans del lloctinent de prothonotari les supplicacions de comparació y protests acostumats, portar-les-hi, comunicar-les-hi y tornar ab la resolución fins que se'n baixa-sse'n.

Y en dènou del dit mes de octubre, havent-hi hagut differents trasteigs entre lo dit noble regent y dits síndics y diverses persones dels braços, fonch acordat que per a la segona prorrogació feta per a vint del dit y present mes de octubre, quant los dits syndichs muntaren a donar la primera supplicassió, que es de presentació y comparació, la qual ha acostumat donar-se ans de llegir-se la prorrogació y entregar-se per dits syndichs en mans del llochtinent de prothonotari, des de la penúltima grada del cadafal machor del sòlio hagués de fer lo dit noble regent y commissari als dits syndichs la cortesia corresponent, a la que aquells li farien alsant-se del banquet. De manera que, pues los syndichs no havien de fer altra cossa que donar-la y tornar-se'n a baixar, hagués de estar en peus lo temps que seria

necessari per a donar dita supplicassió fins a girar les espalles per a baixar-se'n. Y que al dit noble regent lo hague-se'n de acompañar en lo dit sòlio dos ministres reals del regne, lo hu de garnacha y lo altre de capa y espassa a sa elecció, lo qual la feu del noble don Joan Gerony Blasco, regent la Real Cancelleria en la llochtinència de València, y del noble don Basilio de Castellví, portantveus de general gobernador del dit regne. Y així mateix, fonc acordat que després se lligqués la cèdula de la prorrogació per lo llochtinent de prothonotari. Y després de haver-se ||[17] llegit y publicat, muntassen los syndichs a donar les supplicassions dels protests y no les dona-sse'n al dit llochtinent de prothonotarii des de la penúltima grada com se acostumava, sinó que arriba-sse'n a donar-les en mans del dit noble regent y commissari, lo qual, puix ja se havia de alçar per a anar-se'n, estigués en peus y allí breument se donassen per llegides y es fessen los protests que se acostuma sens detenció ab què es donàs fi a aquell acte.

Del qual concert en la damunt dita forma acordat me'n feu relació lo dit noble regent don Christòfol Crespí de Valldaura a mi, dit don Francisco Alreus, en lloc y per lo prothonotari de sa magestat, y·m manà en fes adnotació y memòria en lo present procés per a tenir-la en lo sdevenidor en dènou dies del mes de octubre del present any mil sis-cents quaranta-y-cinc.

Segona pròrroga. 20 d'octubre

Secunda prorrogatio.

Postea autem adveniente die vigesima mensis octubris anni praesentis computati a nativitate Domini millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti Valentiae, ad quam diem dictae Curiae prorrogatae fuerant ut praefertur, quia sua regia maiestas arduis negotiis servitium et statum suum concernentibus occupata ad dictam et praesentem civitatem dicta die prorrogata personaliter addesse non potuit, propterea nobilis don Christophorus Crespi [commisarius] regensque cancellariam in Supremo Aragonum Concilio vigore comissionis superius insertae fieri et publicari mandavit praeconium per loca solita praesentis civitatis huiusmodi thenoris:

Praeconium.

Ara ojats que us fan a saber de part de la Sacra Cathòlica Real Magestat al regne de València en la present ciutat en lo convent de sanct Domingo del orde de predicadors per a el dia de setse del corrent mes de octubre sien estades prorrogades de manament de sa magestat per lo noble don Christòfol Crespí de Valldaura, cavaller y assessor general de la orde y cavalleria de Nostra Senyora de Montesa y Sant Jordi de Alfama, del Consell de sa magestat en lo Sacro Supremo Real Consell de Aragó, y per especial commissió y manament que té de aquella, per a el present dia en la present ciutat, que tots aquells que són estats convocats compareguen huy, entre les tres y les quatre hores aprés migjorn, en la església del dit convent per a ohir y entendre lo que sa magestat mana. ||[18] Y perquè ignorància no puga ser al·legada mana fer la present crida en los llochs acostumats de la present ciutat.

Quae quidem praeconizatio more solito alta et intelligibili voce fuit publicata in locis solitis urbis et in platea Divi Dominici et coram domo dicti nobilis regentis voce thubae et tympani primitus emissa per Petrum Pi, praeconem publicum huius civitatis, inter undecimam et duodecimam horas ante meridiem ipsius diei prout idem praeco relationem fecit et dixit.

Post premissa enim ipsa et eadem die vigesima octubris anni praedicti millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, Valentiae, praefatus nobilis don Christophorus Crespi de Valldaura regens cancelleriam et commissarius praedictus personaliter constitutus intus ecclesiam monasterii Divi Dominici ordinis Praedicatorum praesentis civitatis sedensque in tabulato magno solii, in scanno ad manum dexteram eiusdem posito cum nobilibus don Joanne Hieronymo Blasco, regente cancelleriam Regiae Audientiae Valentinae, et don Basilio Castellvi, aequite ordinis et militiae de Beatae Virginis Mariae de Calatrava, gerentevices generalis gubernatoris urbis et regni, quorum dictus regens cancelleriam Valentiae secundum et gerensvices generalis gubernatoris tertium obtinuerunt locum, ac praesentibus etiam et sedentibus de dictis Curiis personis subscriptis, videlicet ecclesisticis in scannis infra tabulatum solii positis ad dexteram, militaribus ad sinistram et sindicis brachii regalis a transverso manus dexterae iam[dicti] solii, nempe:

Pro brachio ecclesiastico Valentino:

Don Thoma Corbi, presbytero canonico metropolitanae ecclesiae Valentinae, pro admodum reverendo archiepiscopo Valentino.

Don Gaspare Joan, equite ordinis et militiae Beatae Mariae Montesiae et Sancti Georgii de Alfama, locumtenente generali suae maiestatis administratoris perpetui dictae religionis.

Eximen Perez Argent de Calatayu, canonico sedis Valentinae, pro reverendo episcopo Segobricensi.

Petro Giner, presbytero, sacrae theologiae doctore, canonico sedis Valentiae pro reverendo episcopo Dertusensi.

Don Hieronymo Fenollet, milite ordinis et militiae Sancti Jacobi de Spatta pro commendatore de Orcheta.

Michaele Hieronymo Perez de Ystella, canonico valentino pro capitulo et canonicis sedis Oriolensis.

Fratre Francisco Pascual Mingot, priore conventus et monasterii Sancti Michaelis Regum ordinis Divi Hieronymi.

||[19] *Don Fratre Petro Benaventi, ordinis Cartusiensis pro priore monasterii Vallis Christi.*

Fratre Josepho Antoli, presbytero ordinis Cistersiensis pro abbate de Benifaza.

Pro brachio militari:

Don Hyacintho Marc.

Don Gaspare de Rocafull Boyl, comite de Albatera.

Don Hieronymo Valeriola.

Don Gerardo de Servello, domino baroniae de Orpesa.

Don Christoforo Casanova et Jofre.
Don Emanuele de Castellvi et Ladron.
Don Vicentio Figuerola.
Don Martino Diaz Giron de Rebolledo.
Don Joachino de Aguirre.
Don Basilio Polo.
Don Gaspare d'Esplugues, domino baroniae de la Pobla Llarga.
Don Didaco Sanz.
Don Francisco Ladron.
Don Johanne Tolsa.
Don Francisco Valeriola.
Don Ludovico de Monsoriu.
Don Anselmo Olginat de Medicis.
Don Seraphino Miquel.
Don Gaspare Vidal, iuris utriusque doctore.
Don Francisco Escorcia, iuris utriusque doctore.
Don Felice Falco.
Don Francisco Calatayu.
Don Agapito Salvador.
Don Ludovico Maça de Vallterra seniore.
Don Ludovico Maça de Vallterra iuniore.
Johanne Baptista de Valta, iuris utriusque doctore.
Ludovico Jofre.
Josepho Bayarri.
Balthasare Vives iuniore.
Johanne Baptista Gaçull, iuris utriusque doctore.
Josepho del Olmo.
Raphaele Salat.
Justiniano Roca de la Cerna.
Valerio Sanz.
Michaele Saburgada de Espinola.
Michaele Angelo de Gaona.
Francisco de Benavent.
Pontiano Matheu.
Josepho Estefano Aznar.
Francisco Ferragut, iuris utriusque doctore.
Ludovico Rotla et Cabrera.
Josepho Artes Munyoz.
Severino Feo de Esforcia.
Johanne Mendez.
Anthonio Rotla.

Petro de Caspe.
Nicolao Pasqual.
Vincentio de Gascue.
Andrea Cifre.
||20 *Constantino Descals.*
Pedro Antonio Cabrera.
Foelice Armengol de Folc.
Ludovici Johanne Blasco de Lanuça.
Don Michaele Pasqual de Rebolledo.
Don Filippo Boyl, domino baroniae de Manizes.
Don Guillermo Raymundo de Blanes.
Don Joanne Ripoll.
Don Maximo de Monsoriu.
Don Joanne de Castellvi.
Don Sebastiano Adell.
Don Thoma Castellvi, comite del Castellar.
Don Ludovico Ruiz de Liori.
Don Christoforo Zanoguera.
Don Gaspare Roig.
Don Jacobo Ruiz de Corella.
Don Philippo Sigler de Cardona.
Don Dionysio Carroz.
Don Vincentio Catala et Lopez.
Don Fruela Boyl, domino loci Massamagrell.
Don Ludovico Pallas, domino baroniae de Cortes.
Don Josepho Beneyto.
Don Alberto de Castellvi.
Don Josepho de Calatayu et Pallas, domino baroniae de Agres et oppidi de Sella.
Don Mattheo de Perpinya et Aguilo, domino locorum de Petres et Miraflor.
Don Josepho Mayor.
Don Petro Boyl de Arenos, domino loci de Borriol.
Don Januario Rabaça de Perellos, domino barioniae de Dosaygües et loci de Benetuser.
Don Antonio Anguerot.
Don Joanne Josepho Pertusa, domino loci de Vinalesa.
Don Leandro Lloris.
Don Ignacio Sanz.
Marco Antonio de Caspe.
Martino Perez de Roa.
Bartholomeo de Caspe.
Joanne Aliaga de Tallada.
Ignatio Gamir et Borja.

Don Antonio Carroz.
Don Vincentio Giner.
Don Francisco Alconchell.
Don Hieronymo Torres.
Don Guillermo Carroz.
Don Petro Arnaldo Llançol de Romani, domino loci de Gilet.
Don Blasco Villarrasa.
Don Michaele Mayor.

Pro brachio regali:

Matheo Moliner, cive, sindico Valentiae.

Pulsata iam quarta hora post meridiem ipsius diei vigesimae[4] *octobris ad interessendum dictis Curiis voce praeconia (ut praefertur) assignata praefatoque nobili et magnifico don Christophoro Crespi de Valldaura,* ||[21] *regente cancelleriam in dicto Sacro Supremo Regio Aragonum Consilio, in tabulato dicti solii ut predicitur sedente sedentibusque nobilibus don Joanne Hieronymo Blasco, regente cancellariam in Regia Valentini Audientia, et don Basilio de Castellvi, gerentevices generalis gubernatoris urbis et regni, tunc don Archileus Figuerola presbyter, canonicus sedis Valentiae, substitutus a don Francisco Fenollet, canonico eiusdem sedis, sindico brachii ecclesiastici Regni Valentiae; Felicianus Gostans de Soler, generosus, substitutus per Franciscum Hieronymum Mascarell, generossum, sindicum strenui brachii militari dictae civitatis et regni, et Matheus Moliner, cives, sindicus Valentiae et nomine totius brachii regalis eiusdem civitatis et regni, ascenderunt usque ad primum tabulatum dicti solii, et statim surgente dicto nobili et magnifico regente et commisario (una cum nobilibus regente cancelleriam Regiae Audientiae Valentinae et gerentevices generalis gubernatoris praedictis stetis) et successive tradiderunt dicto nobili regenti et commissario et dictus nobilis regens mihi, dicto don Francisco Alreus pro magnifico Petro de Villanueva, suae maiestatis prothonotario, singulas schedulas sive scripturas praesentationis et comparationis, unam scilicet pro uno quoque dictorum trium brachiorum, quas dictus dominus regens per organum vocis mei dicti don Francisci Alrreus admissit, quarum quidem supplicationum thenor talis est:*

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Venia petita et obtenta.

Don Arquileo Figuerola, prevere, canonge de la Seu de València, syndic del bras ecclesiàstich de la present ciutat y regne de València, diu que per quant vostra magestat, ab ses reals lletres de convocació dades en la ciutat de Zaragoza en díhuit de agost proppassat, és estat servit convocar als tres estaments ecclesiàstich, militar y real del dit regne de València per a tenir y celebrar Corts als regnícols de aquell per a el dia setse de octubre present en la present ciutat de València. Y per

¶ [4] L'original i les còpies diuen *vigesimi*, pero la correcció gramatical i el tenor del text aconsellen *vigesimae*.

quant lo dit dia setse, per justs y llegítims impediments, no pogué assistir a fer la presentació y comparació que entén fer. Per ço, implorant lo benifet de restitució *in integrum* o altre qualsevol remey pus apte de dret que en nom de son estament ||[22] li competeix, protesta que no li puga parar prejuhí algú no haver fet dita presentació y comparació en lo dit dia de setze del present, la qual huy fa y es presenta en dit nom davant vostra mercé, supplicant humilment que de la dita presentació, comparació y restitució *in integrum* que ab tota reverència demana ab lo dit protest li sia manat rebre acte públic per a tots los efectes que més en dit nom li puguen aprofitar y manar continuar en lo procés de la present Cort. *Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Venia petita et obtenta.

Feliciano Gostans de Soler, generós, subdelegat del syndic del estrènuo braç militar de la ciutat y regne de València per la absència de Francés Geronu Mascarell, síndic del dit braz, diu que, per quant vostra magestat, ab ses reals lletres de convocació dades en la ciutat de Zaragoza en díhuyt de agost proppassat, és estat servit convocar als tres estaments ecclesiàstic, militar y real del dit Regne per al dia de setze de octubre present en la present ciutat de València per a tenir y celebrar Corts als regnícols de aquell. Y, per quant lo dit dia del setze, per justs y llegítims impediments, no pogué assistir a fer la presentació y comparació que ara entén fer. Per ço, implorant lo benefici de restitució *in integrum* altre qualsevol remey pus apte de dret que en nom de son estament li competeix, protesta que no li puga parar perjuhí algú no haver fet dita comparició y presentació en lo dit dia de setze, la qual huy fa y es presenta en dit nom davant vostra magestat, supplicant humilment que de la dita presentació y comparició y restitució *in integrum* que ab tota reverència demana ab lo dit protest li sia manat rebre acte públich per a tots los efectes que més li puguen aprofitar y manar continuar en lo procés de la present Cort. *Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Venia petita et obtenta.

Matheu Moliner, ciutadà, syndich del bras real de la present ciutat y regne de València, diu que, per quant vostra magestat, ab ses reals lletres de convocació dades en la ciutat de Çaragoza en díhuit de agost proppassat, és estat servit convocar los tres estaments ecclesiàstic, militar ||[23] y real del dit Regne per al dia de setze de octubre present en la present ciutat, y per a tenir y celebrar Corts als regnícols de aquell. Y per quant lo dit dia setse, per justs y llegítims impediments, no pogué asistir a fer la presentació y comparició que entén fer. Per ço, implorant lo benefici de restitució *in integrum* o altre qualsevol remey pus apte de dret que en

nom de son estament li competeix, protesta que no li puga parar prejuhí no haver fet dita presentació y comparició en lo dit dia setze, la qual huy fa y es presenta en dit nom davant vostra magestat, supplicant humilment que de la dita presentació y comparició y restitució *in integrum* que ab tota reverència demana ab lo dit protest li sia manat rebre acte públic per a tots los efectes que més en dit nom li puguen aprofitar y manar continuar en el procés de la present Cort. *Et licet etcetera.*

Altissimus etcétera.

Quibus factis praedictus nobilis regens et commisarius sedit descendentesque dicti sindici sederunt iterum in suis scannis et successive dictus nobilis regens [et] commissarius tradidit mihi dicto don Francisco Alreus quandam schedulam prorrogationem Curiarum in se continentem, quam in conspectu praedictorum ibidem convocatorum ad sonum campanae ecclesiae praedictae de mandato eiusdem nobilis regentis alta et intelligibili voce legi, cuius schedula tenor talis est:

Schedula prorrogationis.

Com la Sacra Cathòlica Real Magestat del rey nostre senyor haja convocat Corts als regnícols y habitadors del regne de València per al dia de setze del corrent mes de octubre, per al qual dia sa magestat havia de ser present en la ciutat de València per a celebrar les dites Corts. Y per justs y llegítims impediments, no ha pogut arribar encara ni per a dit dia ni fins lo dia de huy, y rezelant açò haja manat despachar commissió a mi, don Christòfol Crespí de Valldaura, assessor general de la orde y religió de Nostra Senyora de Montesa y Sant Jordi de Alfama, del consell de sa magestat y son regent la Real Cancelleria en lo Sacro Supremo Real Consell de Aragó, per a poder prorrogar les dites Corts y aquelles sien estades per mi prorrogades per al present dia de huy, que contam vint del present mes de octubre. Y per quant per no haver arribat encara sa magestat és forçós prorrogar dites Corts y convocació de aquelles ||[24] altra vegada. Per ço, de manament de sa magestat y en virtut del poder a mi donat y atribuït, prorrogue les dites Corts y convocació de aquelles per al dia de dimarts primervinent, que contarem vint-y-quatre del present mes de octubre, en esta ciutat de València, en lo present lloch senyalat per a elles.

Et lecta ut praedicitur dicta schedula supradicti sindici trium brachiorum dicti Regni ascendentes ut dictum est solium et ad locum ubi dictus nobilis et regius commissarius sedebat, surgenteque statim atque stante ut praehabetur dicto regio commissario traddiderunt ei quasdam schedulas sive scripturas protestationum quas ipse pro factis habuit. Et earum thenor talis est:

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Venia petita et obtenta.

Per vostra mercé lo molt noble doctor don Christòfol Crespí de Valldaura, regent del Sacro Supremo Real Consell de Aragó, en virtut de certa comissió de sa magestat dirigida a vostra mercé ab poder de fer prorrogació de les presents

Corts convocades per a la present ciutat de València per a setze del present mes de octubre, fonc feta prorrogació dit dia de setze per al present dia de vint. Y en lo present dia se ha fet altra prorrogació, les quals prorrogacions en dit nom fetes, parlant tostemps ab aquella humil y subjecta reverència que es pertany a sa magestat, per furs y privilegis del present regne de València no ha ni pot haver lloc, com altra persona que sa magestat o la de son primogènit puga fer acte algú de Cort, per ample o gran poder que tinga de sa magestat. Per ço, don Archileo Figuerola, prevere, canonge de la Seu de València, síndic de l'estament ecclesiàstic de la ciutat y regne de València, per quant en lo dia de setze de octubre corrent, per justs y llegítims impediments, no pogué assistir a fer lo protest que ara ha de fer, intentant e implorant o altre qualsevol remey que de dret li puixa competir, diu que tots los actes fets en lo dia de setse y dels fets y fahedors en lo dia de huy per vostra mercé, a tots aquells expressament dissent y contradiu, protestant reverentment de tot ço e quan li sia llícit y permés protestar per conservació dels furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne. Supplicant los dits protests y disentiments ésser-li admesos y continuats en los actes y processos de la Cort a tota salvetat dels dits furs ||[25] y privilegis. Y per dita prorrogació de Corts y qualsevols actes fahedors, no·ls sia fet no causat prejuhí algú als furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne de València. Supplicant de dites coses ésser-li rebuda carta pública per a haver-ne memòria en lo sdevenidor.

Venia petita et obtenta.

Per vostra mercé lo molt noble don Christòfol Crespí de Valldaura, regent del Sacro Supremo Real Consell de Aragó, en virtut de certa comissió de la magestat dirigida a vostra mercé ab poder de fer prorrogació de les presents Corts convocades per a la present ciutat de València per a setze del present mes de octubre, fonc feta prorrogació dit dia de setze per al present dia de vint, y en lo present dia se ha fet altra prorrogació. Les quals prorrogacions en dit nom fetes, parlant tostemps amb la reverència que pertany a sa magestat, per furs y privilegis del present regne de València no ha ni pot haver lloch, com altra persona que la de sa magestat y son primogènit puga fer acte algú de Cort, per ample y gran poder que tinga de sa magestat. Per ço, Feliciano Gostans de Soler, generós, subdelegat de en Francés Gerony Mascarell, síndic de l'estrenu braç militar de la present ciutat y regne de València, per quant en lo dia de setze del corrent mes de octubre, per justs y llegítims impediments, no pogué assistir a fer lo protest que ara se ha de fer, intentant e implorant lo benefici de restitució *in integrum* o altre qualsevol remey que de dret li puga competir, diu que de tots los actes fets en lo dia de setse y dels fets fehedors en lo dia de huy per vostra mercé, a tots aquells expressament dissent y contradiu, protestant reverentment de tot ço e quant li és llícit y permés protestar per conservació dels furs, privilegis, usos y bons costums de dit regne. Supplicant los dits protests y dissentiments ésser-li admesos y continuats en los actes y processos de la Cort a tota salvetat dels dits furs y privilegis. Y per dita prorrogació

de Cort y qualssevol actes fets o fahedors, ||[26] no·ls sia causat ni fet prejuhí algú als furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne de València. Supplicant de dites coses ésser-li rebuda carta pública per haver-ne memòria en lo sdevenidor.

Venia petita et obtenta.

Per vostra mercé lo molt noble doctor don Christòfol Crespí de Valldaura, regent del Sacro Supremo Real Consell de Aragó, en virtut de certa comissió dirigida a vostra mercé ab poder de fer prorrogació de les presents Corts convocades per a la present ciutat de València per a setze del present mes de octubre, fonc feta prorrogació dit dia de setze per al present dia de vint, y en lo dia de huy se ha fet altra prorrogació. Les quals prorrogacions en dit nom fetes, parlant tostemps ab aquella humil y subjecta reverència que pertany a sa magestat, per furs y privilegis del present regne de València no ha ni pot haver lloc, com altra persona que la de sa magestat y la de son primogènit puga fer acte algú de Cort, per ample o gran poder que tinga de sa magestat. Per ço, Matheu Moliner, ciutadà, syndic de l'estament real de la ciutat y regne de València, per quant en lo dia de setze de octubre corrent, per justs y llegítims impediments, no pogué assistir o fer lo protest que ara ha de fer, intentant e implorant lo benefici de restitució *in integrum* o altre qualsevol remey que de dret li puga competir, diu que tots los actes fets o fahedors en lo dia de huy per vostra mercé, a tots aquells expressament dissent y contradiu, protestant reverentment de tot ço e quant li sia llícit y permés protestar per conservació dels furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne. Supplicant los dits protests y dissentiments ésser-li admesos y continuats en los actes y processos de la Cort a tota salvetat de dits furs y privilegis. Y per dita prorrogació de Corts y qualsevol actes fets o fehedors, no·ls sia causat prejuhí algú als furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne de València. Supplicant de dites coses ésser-li rebuda carta pública per a haver memòria en lo sdevenidor.

Quibus quidem schedulis sive scripturis ibidem ut prafertur, oblatis et praesentatis ac praemissis omnibus et singulis sic gestis et requisitis, protinus et immediate praefatus nobilis et magnificus dominus regens ||[27] cancellariam stans modo convento ut supra dictum est, prainsertas schedulas, dissentimenta, protestationes et requisitiones tam verbo quam scriptis per praenominatos sindicos etiam stantes modo et forma superius contentis oblatas et factas et facta dixit per organum vocis mei don Francisci Alreus praedicti quod non admittebat ea, sed quod remittebat responsiones inde faciendas sua Catholicae ac Regiae Maiestati cum sua regia maiestas fuerit praesens praedictis Curiis, mandando mihi quod instrumenta protestationum, requisitionum et dissentimentorum nullatenus clauderem aut claudere possem donec per suam maiestatem responsum et provissum fuerit.

Et statim praedicti sindici dissentientes et protestantes dixerunt nominibus quibus supra quod stabant et perseverabant in dissentimentis, protestationibus et requisitionibus desuper (ut patet) per eum factis singula suis singulis referendo.

Praefatus vero dominus regens dixit per organum vocis mei don Francisci Alreus quod stabat et perseverabat in prorrogatione praedicta et in non admissione protestationum ac mandato et aliis supradictis.

Et sic tam praefati dissentientes, protestantes et requirentes et quilibet eorum quam dictus dominus regens steterunt et perseverarunt, scilicet ipsorum quilibet in dictis gestis factis, protestatis et requisitis per eos ut superius continetur.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt Nicolaus Franci presbyter, Didacus de Arroyo, portarius regius Consilii Suppremi Aragonum, et Eusebius Benavides, scriptor, Valentiae reperti.[5]

Postea vero dictus nobilis et magnificus don Christoforus Crespi de Valldaura, regens cancelleriam et commissarius praedictus, ut praefata prorrogatio Curiarum innotesceret mandavit fieri et publicari per loca solita huius civitatis Valentiae praeconizationem seriei sequentis:

Praeconium.

Ara ojats que us fan a saber. Que com la Sacra Cathòlica Real Magestat del rey nostre senyor haja convocat Corts als regnícols y habitadors del present regne per al dia de setze del corrent mes de octubre, per al qual dia sa magestat havia de ésser present en esta ciutat de València per a celebrar les dites Corts. Y perquè per justs y llegítims impediments no ha pogut arribar per a dit dia, ni encara fins lo dia de huy. Y rezelant açò, ha manat despachar comissió al noble y amat conceller de sa magestat don Christòfol ||[28] Crespí de Valldaura, cavaller y assessor general de la orde y cavallaria de Nostra Senyora de Montesa y Sant Jordi de Alfama, del consell de sa magestat y regent la real cancelleria en lo Sacro Supremo Real Concell de Aragó, per a poder prorrogar les dites Corts y convocació de aquelles, les quals sien estades prorrogades per al dia de huy, que conta vint del present mes de octubre. Y per quant per no haver arribat encara sa magestat és estat forçós haver prorrogar dites Corts y prorrogació de aquelles altra vegada, de manament de sa magestat y en vitut del poder a ell donat y atribuït, per ço ha prorrogat les dites Corts y convocació de aquelles per al dia de dimarts que contarem vint-y-quatre del present mes de octubre en la present ciutat de València. Y per quant ignorància no sia al·legada, mana fer y publicar la present pública crida en dita y present ciutat y llocs acostumats de aquella.

Quae quidem praeconizatio more solito alta et intelligibili voce fuit publicata per loca solita urbis et in platea conventus Divi Dominici coram domo dicti nobilis regentis sono thubae et tympani primitus emisso per Petrum Pi, tubicinem et praeconem publicum dictae civitatis Valentiae, inter quintam et sextam horas post meridiem ipsius diei prout idem praeco die sequenti retulit et fidem fecit.

¶ [5] En còpia B, *vicini et habitatores*.

Tercera pròrroga. 24 d'octubre

Tertia prorrogatio.

Deinde autem, cum venerit dies vigesima quarta iamdicti et praesentis mensis octubris anni a nativitate Domini millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti Valentiae, ad quam[6] *diem Curiae praedictae prorrogatae fuerunt ut praedicitur, quia sua maiestas arduis occupationibus et negotiis servitium et statum suum concernentibus occupata esset ad dictam et presentem civitatem dicta die prorrogata personaliter adesse non potuit, idcirco nobilis et magnifficus don Christoforus Crespi de Valldaura, miles equestris ordinis et militiae Beatae Mariae Montesiae et Sancti Georgii de Alfama, assessorque generalis dictae religionis, regens cancelleriam in Sacro Supremo Regio Aragonum Consilio vigore comissionis praeconium per loca solita praesentis civitatis, cuius thenor sequens est:*

Praeconium.

Ara ojats que us fan a saber de part de la Sacra Cathòlica Real Magestat del rey nostre senyor. Que com per rahó de les ||[29] Corts convocades per manament de la dita Sacra Cathòlica Real Magestat al regne de València en la present ciutat, per a setze del present mes de octubre, sien fetes dos prorrogacions, la una per a vint y la altra per al present dia de huy, que contam vint-y-quatre del corrent mes de octubre, en la dita ciutat per lo noble don Christófol Crespí de Valldaura, cavaller y assessor general de la orde y cavalleria de Sant Jordi de Alfama, del consell de sa magestat y regent la real Cancelleria en lo Sacro Supremo Real Consell de Aragó, per especial comissió y manament que té de aquella, que tots aquells que són estats convocats compareguen huy, entre les tres y les quatre hores aprés mijorn, en la església del convent de Sant Domingo de la present ciutat per a oir y entendre lo que sa magestat mana. E perquè ignorància no puga ésser al·legada es mana fer y publicar la present pública crida.

Quod quidem praeconium factum fuit more solito per loca solita et publica praesentis civitatis et in platea monasteri Divi Dominici coram domo dicti nobilis regentis alta voce et intelligibili et omnia contenta in eo voce thubae et tympani primitus emissa per Petrum Pi, publicum praeconem huius civitatis, prope duodecimam horam ante meridiem ipsius diei prout ipso praeco fidem fecit et retulit.

Facto iam praeconio, facto ipso a eodem die vigesimo quarto octobris iamdicti anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti Valentiae, praefatus nobilis et magnificus don Christoforus Crespi de Valldaura, regens cancelleriam [et] commissarius praedictus constitutus personaliter intus ecclesiam conventus et monasterii Sancti Dominici ordinis Praedicatorum praesentis civitatis (pulsata hora quarta post meridiem) sedensque in scanno in supremo gradu solii regii, ad manum dexteram dicti solii in primo loco una cum nobili don Basilio Castellvi, aequite ordinis et militiae Beatae Virginis Mariae de Calatrava, gerentevices generalis

¶ [6] L'original i las còpies diuen quem, pero la correcció gramatical i el tenor del text aconsellen quam.

gubernatoris praesentis civitatis et regni, quorum primum dictus nobilis regens et commissarius secundum nobilis gerensvices generalis gubernatoris urbis et regni, obtinuerunt locum praesenti busque ac sedentibus de dictis ‖[30] *Curiis personis infrascriptis, scilicet in scannis infra tabulatum ad dexteram solii, militaribus in aliis scannis ad sinistram, et sindico Valentiae et brachii regalis infrascripto in scanno a transverso manus dexterae eiusdem solii positis, nempe:*

Pro brachio ecclesiastico Valentino:[7]

Don Gaspare Mathiae Joan, [milite] ordinis militaris Virginis Mariae Montesiae pro locumtenente generali suae maiestatis administratoris perpetui dictae religionis.

Don Hieronymo Fenollet, milite ordinis et militiae Sancti Jacobi de Spatta pro commendatore de Orcheta.

Don Carolo Villarrasa milite ordinis et militiae Virginis Mariae de Calatrava pro comendatore de Bexix.

Don Marco Antonio Julia, milite ordinis et militiae Sancti Johannis Hierosolymitani pro commendatore de Torrent.

Pro brachio militari:

Don Vincentio Julia.
Don Josepho Mayor.
Don Martino Diez Giron de Rebolledo.
Don Francisco Carroz.
Francisco de Benavent.
Don Joachino de Aguirre.
Don Emanuel de Castellvi et Ladron.
Don Jacobo Ruiz de Corella.
Michaele Saburgade de Espinola.
Don Hieronymo Valeriola et Carroz.
Don Johanne Baptista Roig.
Don Eiximen Perez Lloriz.
Johanne Onuphrio Dassio.
Felice Armengol de Folc.
Don Henrico Marc de Esplugues.
Don Ludovico Valeriola.
Don Blasio Villarrasa.
Ludovico Escriva.
Johanne Baptista Matheu.
Vincentio Valerio Sanz.
Don Michaele Pasqual de Rebolledo.
Don Matheo Perpinya, domino de Petres et Miraflor.
Don Ludovico Luna Cornell, olim don Francisco Lladro.

¶ [7] En còpia B: *Valentiae.*

Don Christoforo Casanova et Jofre.
Don Petro Quexal.
Johanne Mendez de Cavallon.
Johanne Araus.
||31 *Don Fruela Boyl et Vives, domino de Massamagrell.*
Don Leandro Lloriz.
Don Vincentio Figuerola.
Don Ludovico Maça seniore.
Don Ludovico Maça iuniore.
Don Ludovico de Monsoriu.
Vincentio Matheu.
Ponciano Matheu.
Vincentio de Gascue.
Don Vincentio Vallterra et Blanes.
Don Emmanuele Cernesio.
Don Francisco de Borja.
Constantino Cernecio.
Don Antonio Anguerot.
Joanne Francisco Aliaga de Tallada.
Josepho del Olmo.
Joanne Baptista Gazull, iuris utriusque doctore.
Martino Perez de Roa.
Don Michaele Falco.
Don Mattheo Gozalvo.
Don Vincentio Pellicer.
Hieronymo Torrelles.
Balthazare Cros.
Don Petro Boyl de Arenos, domino de Borriol.
Don Laurentio Fenollet.
Constantino Descals.
Ludovico Blasco de Lanuça.
Don Johanne Tolsa.
Don Ludovico Pallas, domino de Cortes.
Don Francisco Vilacampa et Pueyo.
Don Gerardo de Servelló, domino de Orpesa.
Don Josepho Calatayu, domino de Agres.
Don Johanne Escriva.
Petro Antonio Cabrera.
Don Ludovico Lloriz.
Don Petro Beamont.
Don Christoforo Zanoguera.

Guillermo Raymondo Anglesola.

Don Januario Rabaça de Perellos, domino baroniae de Dos Aygues et loci de Benetuser.

Don Petro Jofre.

Don Thomae de Castellvi, commite del Castellar.

Don Sebastiano Adell.

Don Johanne Cabanilles.

Don Raymundo de Blanes.

Hieronymo Aguilar.

Don Ludovico Ruiz.

Feliciano Gostans de Soler.

Ignatio Royo.

||[32] *Sefferino Feo de Esforcia.*

Philippo Aliaga.

Josepho Aznar.

Don Vincentio Giner.

Don Josepho Beneyto.

Don Bernardino Darder.

Pro brachio regali:

Josepho Perez Roca, cive, sindico praesentis civitatis Valentiae nomine totius brachii regalis.

Pulsata iam ut dictum est. Hora quarta post meridiem ipsius diei vigesimi quarti dicti et praesentis mensis octobris ad interessendum dictis Curiis praeconia voce (ut praefertur) asignatis et asignata, sedente praefato nobili et magnifico don Christoforo Crespi de Valldaura, regente cancelleriam in Sacro Supremo Regio Aragonum Consilio in tabulato dicti solii ut praedicitur, dictus nobilis commisarius tradidit mihi Foelici Monjo quandam shcedulam prorrogationis Curiarum, quam in conspectu omnium praedictorum ibidem convocatorum et congregatorum ad sonum campanae praedictae de mandato dicti nobilis ac regii commissari alta et intelligibili voce legi, cuius shcedulae tenor sequens est:

Schedula prorrogationis.

Com la Sacra Cathòlica Real Magestat del rey nostre senyor haja convocat Corts als regnícols y habitadors del regne de València per al dia de setze del corrent mes de octubre, per al qual dia sa magestat havia de ser present en esta ciutat de València per a celebrar les dites Corts, y per justs respectes no haja pogut arribar per a dit dia ni encara fins lo dia de huy y recelant açò, ha manat despachar commissió a mi, don Christòfol Crespí de Valldaura, assessor general de la orde y religió de Nostra Senyora de Montesa y Sant Jordi de Alfama, per a poder prorrogar les dites Corts. Y per rahó de aquelles sien estades fetes dos prorrogacions, la una per al dia de vint de octubre y la altra per al present dia de vint-y-quatre del dit e present

mes. Y per quant per no haver arribat tampoc encara sa magestat és forçós haver de prorrogar les dites Corts y convocació de aquelles altra vegada, per ço, de manament de la prefata Real Magestat y en virtut del poder per aquella a mi atribuït y donat, prorrogue les dites Corts y convocació de aquelles per al dia de dilluns primerament que contarem trenta del present mes de octubre, en lo lloc acostumat en la present ciutat de València.

Lectaque dicta schedula prorrogationis, don Franciscus Fenollet, presbyter, canonicus sedis Valentiae, sindicus brachii ecclesiastici, Franciscus Hieronymus Mascarell, miles, sindicus strenui brachii militaris, et Josephus Perez Roca, civis, sindicus brachii regalis dictae civitatis et Regni Valentiae, nomine totius regni ||[33] *praedicti ascendentes (me dicto Foelice Monso presente) ad locum ubi dictus nobilis et regius commissarius sedebat, surgenteque statim atque pro exequutione dicti convenii facti decimanona die eiusdem et concurrentis mensis stante dicto regio commissario tradiderunt ei quasdam schedulas sive scripturas protestationum, quas ipse regius commissarius pro lectis habuit, earumque thenor talis est:*

Venia petita et obtenta.

Per vostra mercé lo doctor don Christòfol Crespí de Valldaura, del consell del rey nostre senyor y regent la Real Cancelleria del Sacro Supremo Real Consell de Aragó, en virtut de certa comissió de sa magestat dirigida a vostra mercé ab poder de fer prorrogació de les Corts Generals, que en vint dies del present mes de octubre foren prorrogades per al dia de huy en la present ciutat de València, la qual prorrogació, parlant tostemps ab aquella humil y subjecta reverència que es pertany, no ha ni pot haver lloc segons furs y privilegis del present regne de València, conforme als quals alguna altra persona que la de sa magestat o la de son primogènit no pot fer acte algú de Cort, per ample o gran poder que tinga de sa magestat. Per ço, don Francisco Fenollet, prevere, síndich de l'estament ecclesiàstic de la ciutat y regne de València, insistint y perseverant en altra suplicació de dissentiment y protest per aquell en lo dit nom posada en lo dit dia de vint del present, no consent *ut supra* parlant en la prorrogació *modo praedicto* feta e per lo consemblant, diu que no consent en los actes fets y fahedors per vostra mercé, ans expressament dissent y contradiu a aquells, protestant reverentment de tot ço e quant li és llícit e permés protestar per conservació dels furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne. Supplicant los dits protests y dissentiments ésser-li admesos y continuats en los actes y procés de la present Cort ab tota salvetat dels dits furs y privilegis, y per aquells per dita real comissió y prorrogació y qualsevols actes fets y fahedors no sia causat perjuhí algú, ans aquells resten en sa deguda força y valor. Supplicant de les dites coses ésser-li rebuda carta publica per a haver-ne memòria en lo sdevenidor.

Venia petita et obtenta.

Per vostra mercé lo doctor don Christòfol Crespí de Valldaura, del consell del rey nostre senyor y regent la Real Cancelleria del Sacro Supremo Real

Consell de Aragó, en virtut de certa commissió de sa magestat dirigida a vostra mercé ab poder de fer prorrogació de les Corts Generals, que en vint dies del present mes de octubre foren prorrogades per al dia de huy en la present ciutat de València, és estada feta prorrogació de aquelles per a trenta del dit y corrent mes de octubre ||[34] en la dita ciutat de València, la qual prorrogació, parlant tostemps ab aquella humil y subjecta reverència que es pertany, no ha ni pot haver lloc segons furs y privilegis del present regne de València, conforme als quals alguna altra persona que la de sa magestat o de son primogènit no pot fer acte algú de Cort, per ample o gran poder que tinga de sa magestat. Per ço, Francés Gerony Mascarell, síndic de l'estrenu braç militar, insistint y perseverant en altra supplicació de dissentiment y protest per aquell en dit nom posada en lo dit dia de vint del present, no consent *ut supra* parlant en la prorrogació *modo praedicto* feta, e per lo consemblant diu que no consent en los actes fets y fahedors per vostra mercé, ans expressament dissent y contradiu a aquells, protestant reverentment de tot ço e quant li és llícit e permés protestar per conservació dels furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne. Supplicant los dits protests y dissentiments ésser-li admesos y continuats en los actes y procés de la present Cort ab tota salvetat dels dits furs y privilegis, y per aquells per dita real comissió y prorrogació y qualsevols actes fets y fahedors no sia causat perjuhí algú, ans aquells resten en sa deguda força y valor. Supplicant de les dites coses ésser-li rebuda carta pública per a haver-ne memòria en lo sdevenidor.

Venia petita et obtenta.

Per vostra mercé lo doctor don Christòfol Crespí de Valldaura, del consell del rey nostre senyor y regent la Real Cancelleria del Sacro Supremo Real Consell de Aragó, en virtut de certa commissió de sa magestat dirigida a vostra mercé ab poder de fer prorrogació de les Corts Generals, que en vint dies del present mes de octubre foren prorrogades per al dia de huy en la present ciutat de València, és estada feta prorrogació de aquelles per a trenta del dit y corrent mes de octubre en la dita ciutat de València, la qual prorrogació, parlant tostemps ab aquella humil y subjecta reverència que es pertany, no ha ni pot haver lloc segons furs y privilegis del present regne de València, conforme als quals alguna altra persona que la de sa magestat o de son primogènit no pot fer acte algú de Cort, per ample o gran poder que tinga de sa magestat. Per ço, Francés Gerony Mascarell, síndic de l'estrenu braç militar, insistint y perseverant en altra supplicació de dissentiment y protest per aquell en dit nom posada en lo dit dia de vint del present, no consent *ut supra* parlant en la prorrogació *modo praedicto* feta, e per lo consemblant diu que no consent en los actes fets y fahedors per vostra mercé, ans expressament dissent y contradiu a aquells, protestant reverentment de tot ço e quant li és llícit e permés protestar per conservació dels furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne. Supplicant los dits protests y dissentiments ésser-li admesos

y continuats en los actes y procés de la present Cort ab tota salvetat dels dits furs y privilegis, y per aquells per dita real comissió y prorrogació y qualsevols actes fets y fahedors no sia causat perjuhí algú, ans aquells resten en sa deguda força y valor. Supplicant de les dites coses ésser-li rebuda carta pública per a haver-ne memòria en lo sdevenidor.

Venia petita et obtenta.

Per vostra mercé lo doctor don Christòfol Crespí de Valldaura, del consell del rey nostre senyor y regent sa Real Cancelleria del Sacro Supremo Real Consell de Aragó, en virtut de certa commissió de sa magestat dirigida a vostra mercé ab poder de fer prorrogació de les Corts Generals, que en vint dies del present mes de octubre foren prorrogades per al dia de huy en la present ciutat de València, és estada feta prorrogació de aquelles per a trenta del dit y corrent mes de octubre en la dita ciutat de València, la qual prorrogació, parlant tostemps ab aquella humil y subjecta reverència que es pertany, no ha ni pot haver lloc segons furs y privilegis del present regne de València, conforme als quals alguna altra persona que la de sa magestat o de son primogènit no pot fer acte algú de Cort, per ample o gran poder que tinga de sa magestat. Per ço, Joseph Pérez Roca, ciutadà, síndic del braç real, insistint y perseverant en altra supplicació de dissentiment y protest per aquell en lo dit nom posada en lo dit dia de vint del present, no consent *ut supra* parlant en la prorrogació *modo praedicto* ||[35] feta, e per lo consemblant diu que no consent en los actes fets y fahedors per vostra mercé, ans expressament dissent y contradiu a aquells, protestant reverentment de tot ço e quant li és llícit y permés protestar per conservació dels furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne. Supplicant los dits protests y dissentiments ésser-li admesos y continuats en los actes y procés de la present Cort ab tota salvetat dels dits furs y privilegis, y per aquells per dita real comissió y prorrogació y qualsevols actes fets y fahedors no sia causat perjuhí algú, ans aquells resten en sa deguda força y valor. Supplicant de les dites coses ésser-li rebuda carta pública per a haver-ne memòria en lo sdevenidor.

Quibus quidem papyri schedulis ut dictum est ibidem oblatis et praesentatis et praemissis omnibus sic gestis et requisitis, protinus et immediate praefatus nobilis regens et commissarius praeinsertas schedulas, dissentimenta, protestationes et requisitiones tam verbo quam scriptis per praenominatos sindicos modo praedicto oblatas et factas factaque dixit per organum vocis mei Foelicis Monso praedicti quod non admittebat ea, sed quod remittebat responsiones inde faciendas Catholicae ac Regie Maiestati cum sua regia maiestas praesens fuerit in dictis Curiis, mandando mihi dicto Foelici Monso quod instrumenta dictarum protestationum, requisitionum et dissentimentorum nullatenus claudere possem donec super illis per suam Catholicam et Regiam Maiestatem responsum et provisum fuerit.

Et statim praedicti dissentientes et protestantes dixerunt quod ipsi nominibus quibus supra stabant et perseverabant in dissentimentis, protestationibus et requisitionibus per eos desuper (ut patet) factis singula suis singulis referendo.

Praefatus vero dominus regens cancelleriam [et] commissarius praedictus dixit per organum vocis mei dicti Foelici Monso quod stabat et perseverabat in prorrogatione praedicta et in non admissione protestationum ac mandato et aliis per eum desuper factis.

Et sic tam praedicti dissentientes, protestantes et requirentes et quilibet eorum quam dictus regens cancelleriam et commissarius steterunt et perseverarunt, scilicet ipsorum quilibet in gestis praedictis factis et protestatis atque requisitis per eos, ut superius dictum est et continetur.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt Didacus Philippus de Arroyo, portarius Consilii Supremi Aragonum, Roccus Sanchiz, [portarius] Domus Deputationis regni, et Josephus Giner notarius, Valentiae habitatores.

Postea vero supradictus nobilis dominus regens et commissarius ut praefata prorrogatio omnibus sit nota mandavit fieri ||[36] *et publicari per loca solita huius civitatis Valentiae praeconium thenoris sequentis:*

Praeconium.

Ara ojats que us fan a saber. Que com la Sacra Cathòlica Real Magestat del rey nostre senyor haja convocat Corts als regnícols y habitadors del regne de València per al dia de setze del present mes de octuble, per al qual dia sa magestat havia de ser present en esta ciutat de València per a celebrar les dites Corts, y per justs respectes no ha pogut arribar per a dit dia ni encara fins lo dia de huy y rezelant açò, haja manat despachar commissió al noble don Christòfol Crespí de Valldaura, cavaller y assessor general de la orde y cavalleria de Nostra Senyora de Montesa y Sant Jordi de Alfama, del consell de sa magestat, regent la Real Cancelleria en lo Supremo de Aragó, per a poder prorrogar les dites Corts. Y per rahó de aquelles sien estades fetes dos prorrogacions, la una per al dia de vint del present mes de octubre y la altra per al present dia de huy, que contam vint-y-quatre del dit y present mes de octubre. Per ço, de manament de la prefata real magestat y en virtut del poder per aquella donat y attribuhït al dit noble regent la real Cancelleria, ha prorrogat les dites Corts y convocació de aquelles per al dia de dilluns primervinent, que contarem trenta del dit y present mes de octubre en la dita y present ciutat de València y lloc acostumat. Y perquè ignorància no puga ésser al·legada en la present ciutat de València y llocs acostumats de aquella.

Quae quidem praeconizatio more solito alta et intelligibili voce fuit publicata per loca solita urbis et in platea conventus Sancti Dominici coram domo dicti nobilis regentis sono thubae et tympani primitus[8] *emisso per Petrum Pi, tubicinem et praeconem publicum dictae civitatis Valentiae, inter quintam et sextam horas ipsius diei prout idem praeco retulit et fidem fecit.*

¶ [8] L'original i les còpies indiquen *primittus*, però correctament és *primitus*.

PROCURADORS I SÍNDICS QUE PARTICIPAREN EN LES CORTS

LLISTA DE PROCURADORS DEL BRAÇ ECLESIÀSTIC

Procuratores personarum brachii ecclesiastici qui comparuerunt in Curiis trigesima die mensis octubris anno millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto et diebus sequentibus:

Don Carolus Villarrasa, dominus baroniae de Faura, miles ordinis et ||[37] *militiae Virginis Mariae de Calatrava, procurator commendatoris de Bexis dicti ordinis, constitutus instrumento acto in villa Matriti recepto per Johanem Hieronymum Ricart, scribam mandati et camerae suae maiestatis in Supremo Aragonum Consilio, die vigesimo tertio iulii anni praedicti.*

Don Mauritius Mercader, miles ordinis et militiae Sancti Johannis Hierosolymitani, procurator frey *don Martini de Sesse, dicti ordinis commendatoris de Torrent, constitutus instrumento recepto per Petrum Vella Melini, notarium, die decimo non octubris anni millesimi sexcentesimi quadragesimi tertii.*

Don Josephus Sanz, presbyter, canonicus sedis Valentiae, sindicus et procurator capituli et canonicorum dictae sedis, constitutus instrumento recepto per Franciscum Joannem Brossio, notarium, die tertio novembris dicti anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti.

Josephus Joannes Carsi, presbyter, sacrae theologiae doctor, canonicus sedis Segobricensis, sindicus et procurator capituli et canonicorum dictae sedis, constitutus instrumento recepto per Hieronymum Ruiz de Ripodas, notarium, die vigesimo septimo octobris dicti anni millesimi sexcentesimi quadragentimi quinti.

Don Paulus Ruiz et Rossell, sacrae theologiae doctor, praepositus sedis Oriolensis, sindicus et procurator capituli et canonicorum eiusdem sedis, constitutus instrumento recepto per Franciscum Munyos, notarium, die vigesimo sexto octobris praedicti anni .MDC. quadragesimi quinti.

Don Thomas Corbi, presbyter, canonicus sedis Valentiae, procurator admodum reverendi archiepiscopi Valentini, constitutus instrumento recepto per Vincentium Ayerve, notarium, die quarto novembris dicti anni currentis.

Don Hieronymus Fenollet, miles ordinis et militiae Beati Jacobi de Spata, procurator don Hieronymi Ferrer, commendatoris de Orcheta, constitutus instrumento recepto per Gasparem Sepulcre, notarium, die vigesimo tertio octobris anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quarti.

Don Christoforus Bellvis et Cabanilles, decretorum doctor, canonicus sedis Valentiae, sindicus capituli et canonicorum dictae sedis, constitutus instrumento recepto per Antonium Joannem Torrella, notarium, die vigesimo octavo octobris dicti et praesenti anni .MDC. quadragesimi quinti.

Don Franciscus Oliver, canonicus et artiacha sedis Dertusensis, sindicus et procurator capituli et canonicorum dictae sedis,constitutus instrumento recepto per Bernardinum Vincentium Llop, notarium, die nono novembris dicti et praesentis anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti.

Síndics del braç reial

||[38] *Sindici et procuratores civitatum et villarum regalium Regni Valentiae qui in Curiis comparuerunt diebus infrascriptis.*

Die trigesima octobris anni praedicti millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti comparuerunt Gaspar Johannes Zapata, civis, iuratus in capite civitatis Valentiae, commendatarius officii rationalis eiusdem civitatis; Carolus del Mor, iuris utriusque doctor, advocatus ordinarius eiusdem civitatis; Matheus Moliner et Josephus Perez Roca, cives, sindici iamdictae civitatis, et omnes praedicti sindici, actores et procuratores dictae civitatis et Consilii Generalis eiusdem ad decidendum in omnibus casibus excepto casu donativi suae maiestati faciendi quoniam isto capite ad referendum solum posse habent et constituti fuerunt instrumento recepto per Josephum Eximeno, scribam aulae iuratorum praesentis civitatis, vigesima tertia die octobris istius anni. Et provicione et deliberatione[9] *dicti brachii regalis sumpta septima die novembris dicti et praesentis anni fuerunt habilitati ad curias cum pacto hostendendi obtinendique potestatem decidendi in capite donativi regiae maiestati faciendi.*

Et postea sua regia maiestas declaravit non posse intervenire dictos sindicos in Curiis cum dicta potestate, quae declaratio inserta manet deinde hoc in processu sub die undecimo novembris huius anni.

Postremo vero alio instrumento recepto per (en blanc) *fuerunt*[10] *praedicti Gaspar Johannes Zapata, civis, iuratus in capite civium et commandatarius rationalatus praesentis civitatis; Carolus del Mor, iuris utriusque doctor, advocatus ordinarius; Matheus Moliner et Josephus Perez Roca, cives, constituti sindici et procuratores ad decidendum et servitium modo et forma in dicto instrumento contentis suae maiestati offerendum.*

Item, comparuit Josephus Rocca et Banyatos, iuris utriusque doctor, sindicus et procurator villae de Onda, constitutus instrumento recepto per Josephum Stephanum Verdier, notarium, die primo novembris praesentis anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, et habilis ad Curias fuit repertus deliberatione in dictum brachium regale facta die septima novembris eiusdem anni.

Item, comparuit Vincentius Cubells, civis, sindicus, actor et procurator villae de Ontinyent, constitutus instrumento recepto per Michaelem Barber, notarium, die octava septembris praesentis anni, qui habilis fuit repertus ad Curias per brachium regale factas die septima dicti mensis novembris.

¶ [9] En l'original *delliberatione*, en les còpies ja apareix corregit. En el text s'ha corregit aquesta errada totes les vegades que apareix. ¶ [10] En ambdues còpies del procés es va deixar espai en blanc per a copiar-hi més tard el nom del notari, però finalment mai no es va copiar.

||[39] Item, comparuit Michael Vidal, civis, et sindicus et procurator Villae de la Olleria, constitutus instrumento recepto per Augustinum Mico, notarium, aulae et concilii dictae villae scribam, die decima octobris praesentis anni, habilis repertus ad interessendum Curiis deliberatione sumpta in dicto brachio et stamento regali die septima dicti mensis novembris.

Item, comparuit Franciscus Johannes Mira, notarius, sindicus et procurator villae de Seixona, constitutus instrumento recepto per Hieronymum Carbonell, notarium, die vigesima secunda octobris dicti et praesentis anni, approbatus ad Curiis interessendum deliberatione facta per brachium et estamentum regale die septimo dicti mensis novembris.

Item, comparuit Franciscus Sanchot, sindicus, actor et procurator villae Ville Regalis, constitutus instrumento recepto per Didacum Porta, notarium, die vigesima sexta dicti mensis octobris, habilitatus ad interessendum in dictis Curiis per dictum stamentum regale deliberatione et provissione per eum facta dicta die septima novembris praesentis anni.

Item, comparuit Augustinus Moranti civis, sindicus et procurator villae Villaenovae Castellionis, constitutus instrumento recepto per Franciscum Calpi, notarium, vigesima prima die septembris praesentis anni, habilis ad dictas Curias repertus deliberatione facta in dicto brachio regali dicta die septima novembris praesentis anni.

Item, comparuit Vincentius Margarit civis, sindicus, actor et procurator villae de Alcoy, instrumento recepto per Petrum Sanz, notarium, quarta die septembris dicti et praesentis anni, habilitatus ad interessendum Curiis deliberatione dicti brachii regalis eadem die sumpta.

Item, comparuit Didacus Pujalt civis, sindicus, actor et procurator villae Algezirae, instrumento recepto per Augustinum de Albadia et Peralta, notarium, die tertia iamdicti mensis septembris praesentis anni, approbatus ad Curias deliberatione facta in dicto brachio regali eadem die.

Item, comparuit Andreas Marc de Alcanyis, sindicus, actor et procurator civitatis Oriolae, constitutus instrumento recepto per Ildefonsum Ortiz, notarium, die octavo praedicti mensis septembris, approbatus ad Curias per brachium regale.

Item, comparuit Michael Puerto filius Hieronymi, sindicus, actor et procurator villae de Bocayrent, constitutus instrumento recepto per Josephum Calatayu, notarium, die vigesima sexta octobris dicti et praesentis anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, qui deliberatione dicti regalis facta eadem die septima novembris iamdicti anni praesentis ||[40] fuit approbatus ad interveniendum in praedictis Curiis.

Item, comparuit Petrus Joan civis, sindicus, actor et procurator civitatis Alicantis, constitutus duobus instrumentis receptis per Genuasium Arcayna, notarium, die decima iamdicti mensis septembris, approbatus ad Curias eadem die per dictum brachium regale.

Item, comparuit Jocobus Domenec, sindicus et procurator villae de Penaguila, instrumento recepto per Petrum Antonium Companys die vigesima nona praedicti mensis septembris, qui approbatus et habilitatus extitit per dictum brachium regale ad Curias praedictas deliberatione sumpta die praedicta septima novembris praesentis anni.

Item, comparuit Antonius Armunia, sindicus et procurator villae Beniganim, instrumento recepto per Petrum Blasium Bosca, notarium, die octava octobris praesentis anni, qui approbatus fuit ad Curias per brachium regale.

Item, comparuit Petrus Ferrero, sindicus et procurator villae de La Yessa, instrumento recepto per Johannem Chrisostomum Solaz, notarium, die vigesima octava praedicti mensis octobris, qui fuit approbatus per brachium regale deliberatione per id sumpta eadem die septima mensis novembris praedicti.

Item, comparuit Dionisius Sesse notarius, sindicus et procurator villae de Alpuente, constitutus instrumento recepto per Franciscum Martinez de la Raga, notarium, die prima dicti mensis novembris, qui die septima eiusdem mensis fuit approbatus per dictum brachium regale ad interessendum praedictis Curiis.

Item, comparuit Johannes Hieronymus Castillo, notarium, sindicus et procurator villae de Xerica, constituto instrumento recepto per Josephum Gil, notarium, die quarta novembris praedicti anni, et fuit approbatus ad Curias deliberatione facta per brachium regale supradicta die.

Item, comparuit Johannes Baptista Diez, civis, sindicus villae de Capdet, constitutus instrumento recepto per Johannem Baptistam Sanchez, notarium, die prima dicti mensis octobris, et fuit habilis repertus ad Curias in dicto brachio regale eodem die.

Item, comparuit Jacobus Llinares, civis, sindicus villae de Vilajoyossa, constitutus instrumento recepto per Salvatorem Linares, notarium, die decima septima praedicti mensis septembris et approbatus extitit ad Curias deliberatione iamdicta ||[41] *die septima novembris praesentis anni sumpta in dicto brachio regali.*

Item, comparuit Josephus Querol medicinae doctor, sindicus, actor et procurator villae Morellae, constitutus instrumento recepto per Petrum Anthonium Sales, notarium, die decima septima praedictis mensis octobris, et habilis fuit repertus per dictum brachium regale deliberatione per illud facta eadem die septima novembris eiusdem anni praesentis.

Item, comparuit Michael Johannes Piquer, sindicus et procurator villae Corbera, constitutus instrumento recepto per Jacobum Lopez, notarium, die vigesima octava praedicti mensis septembris, et approbatus fuit per brachium regale ad Curias provisione et deliberatione facta eadem die.

Item, comparuit Jacobus Giner iuris utriusque doctor, sindicus et procurator villae Castellionis Planiciei, constitutus duobus instrumentis per Jacobum Castellet, notarium, diebus septima septembris et sexta novembris praesentis anni receptis, et approbatus fuit ad curias deliberatione sumpta in dicto stamento regali die octava dicti mensis novembris praesentis anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti.

Item, comparuit Mathias Cardona, utriusque iuris doctor, sindicus et procurator villae Paninsulae, constitutus instrumento recepto per Augustinum Aysa, notarium, die trigesimo primo mensis octobris praedicti, qui fuit approbatus ad Curias deliberatione sumpta in brachio regali eadem die octava mensis novembris praedicti et praesentis anni.

Item, comparuit Johannes Ferrando, notarius, sindicus et procurator villae de Borriana, constitutus instrumento recepto per Michaelem Rocca, notarium, die nona iamdicti mensis octobris, et habilis ad Curias repertus deliberatione octava die iamdicti mensis novembris in dicto brachio regale sumpta.

Item, comparuit Josephus Menor, iuris utriusque doctor, sindicus et procurator civitatis Setabis, constitutus instrumento recepto per Philippum Monfort, notariun, die sexta septembris praesentis anni, et approbatus extitit ad Curias deliberatione eadem die septima novembris iamdicti et praesentis anni in brachio regali sumpta.

Item, comparuit Jacobus Garrigues, iuris utriusque doctor, sindicus et procurator villae de Carcaixent, constitutus instrumento recepto per Jacobum Armengol, notarium, die vigesima octava octobris iamdicti anni praesentis, et fuit habilis declaratus in brachio regali iamdicta die octava praedicti mensis novembris.

Item, comparuit Sebastianus Molina civis, sindicus villae de Biar, constitutus instrumento recepto per Johanem Gutierrez, notarium, die vigesimo tertio mensis octobris praesentis anni, et habilis repertus eadem die octava ||[42] *novembris brachium regale ad praedictas Curias.*

Item, comparuit Didacus de Aguirre notarius, sindicus et procurator villae de Lyria, constitutus instrumento recepto per Michaelem Symo, notarium, vigesima octava die praedicti mensis octobris, et approbatus extitit ad Curias deliberatione sumpta in dicto brachio regali eadem die octava novembris praedicti et praesentis anni .MDC. quadragesimi quinti.

SOLI D'OBERTURA I PROPOSICIÓ REIAL. 30 D'OCTUBRE

||[43] *Propositio.*

Littera autem die computata trigesima iamdicti mensis octobris annique a nativitate Domini millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti sua regia maiestas mandavit fieri per loca solita huius civitatis praeconium huiusmodi thenoris.

Praeconium.

Ara ojats que us fan a saber de part de la Sacra Cathòlica Real Magestat del rey nostre senyor. Que com haja convocat Corts als regnícols y habitadors del regne de València per al dia de setze del present mes de octubre, y per no haver pogut arribar sa magestat per a dit dia aquelles són estades prorrogades per al present dia de huy, que contam trenta del dit y present mes de octubre, y és arribat ja sa magestat a celebrar dites Corts, que tots aquells que són estats convocats a elles compareguen en lo convent de Sant Domingo huy a la una hora aprés mijorn. Y perquè ignorància no puga ésser al·legada es mana fer y publicar la present pública crida en la present ciutat de València y llocs acostumats de aquella.

Quae quidem praeconizatio more solito dictae civitatis Valentiae alta et intelligibili voce fuit publicata per Petrum Pi, praeconem publicum eiusdem civitatis (emisso prius sono thubae et tympani) in locis solitis in plateaque monasterii Sancti Dominici coram domo nobilis don Christofori Crespi de Valldaura, Sacri Supremi Regii Aragonum Consilii regentis et regii commissarii, et etiam coram Regio Palatio inter undecimam et duodecimam horas ante meridiem ipsius diei prout praeco ipsa die retulit fidemque fecit.

Proppositio.

Pateat universis quod die quae computabatur trigesima octobris anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto, cum sua regia maiestas propositionem suam omnibus ad Curiam convocatis facere constituisse, pulsata iam hora tertia praedicti diei venit ad ecclesiam Divi Dominici ordinis Praedicatorum dictae et praesentis civitatis, locum celebrationi Curiarum destinatum, ibique comitatu illustrium don Didaci Lopez de Haro, marchionis del Carpio, praefecti aequitii maioris; don Francisci de Cardenas, ducis de Alburquerque; don Jacobi Emmanuelis de Cardenas, ducis de Maqueda et Najara; don Joannis de la Vega, comitis de Grajal; don Arias Gonzalez de Bobadilla, comitis de Puñoenrostro; don Ferdinandi de Borja, maioris commendatoris Montessiae ||[44] *omnium cubiculariorum et aliorum.*

Prolato ense regio per dictum illustrem marchionem del Carpio ascendit solium regium aureis et sericis pannis quemadmodum decebat ornatum sedensque sua regia maiestas in regia sede in superiori et parvulo tabulato posita, accepit eundem ensem et posuit eum inter crura supra magnum et infimum tabulatum. Stabant capite nudato nullo inter eos ordine servato praedicti duces, marchiones et committes et caeteri viri praeclarissimi.

In tabulato autem magno dicti solii usque ad inferiores gradus eiusdem stabant ad dexteram videlicet manum don Joannes Hieronymus Blasco, regens cancelleriam in civitate et regno Valentiae, qui superiorem obtinebat locum. Deindeque in ordine modo sequenti: don Petrus de Rejaul, don Petrus Vilacampa et Pueyo, Franciscus Bono, don Antonius Joan de Centellas, Joannes Arques Jover, don Michael Vives, Michael Hieronymus Querol, Victorianus de Calahorra, omnes regii consiliarii in Regia Audientia Valentiae. Nicholaus de Monllor et Blanes, regii fisci advocatus; Josephus Ferriol, Regii Patrimoni advocatus iubilo donatus et Braulius Esteve, patrimoni regii advocati.

Ad sinistram vero stabant ordine praedicto nobilis don Basilius de Castellvi, gerensvices generalis gubernatoris dictae et praesentis civitatis et regni Valentiae, qui superiorem tenebat locum. Deinde illustris don Franciscus Ruiz de Liori, Folc, Borja et Cardona, marquio de Guadalest, Almirantis Aragonum, bayulus generalis dictae civitatis et regni; don Hieronymus Zanoguera, magister rationum regiae curiae; don Josephus Polo et Vallterra, locumtenens in dicto oficio magistri rationalis; egregius don Ludovicus Ferrer de Proxita, comes de Almenara, gerensvices generalis gubernatoris in civitate Alicantis; don Antonius a Borgia, iuris utriusque doctor, dicti gerentisvices gubernatoris Valentiae in causis civilibus assessor; don Antonius Ferrer, iuris utriusque doctor, in criminalibus assessor dicti gerentisvices gubernatoris et Gaspar Guitart, iuris utriusque doctor, bayuli generali assessor.

Necnon ad dexteram solii regii et ad pedem inferioris gradus secundi et parvi tabulati solii suae maiestatis proximiores stabant, primum obtinentes locum, praefatus marchio del Carpio, praefectus equitii regii, qui ensem regium praeportaverat; deinde dictus comes de Puñoenrostro, officium exercens praefecti maioris; nobilis don Christoforus Crespi de Valldaura, miles et assessor generalis religionis militaris Beatae Virginis Mariae Montesiae et Divi Georgii, regens cancelleriam in Sacro Supremo Regio Aragonum Consilio, et nobilis don Joseph a Villanueva, ||[45] *secretarius et loco prothonotarii suae maiestatis.*

Steteruntque quatuor famuli suae maiestatis sub titulo de reys de armes, *quorum duo dexteram duoque sinistram regii solii in dicto tabulato magno propter ultimum illius gradum manus obtinebant.*

Qui autem ex convocatis ad Curias comparuerunt sunt sequentes.

Pro brachio ecclesiastico.

Admodum reverendus don frater Ysidorus Aliaga, archiepiscopus Valentinus.

Don Gaspar Joan, ordinis et religionis militaris Virginis Mariae Montesiae et Sancti Georgii, locumtenens generalis suae maiestatis administratoris perpetui dictae religionis.

Reverendus dominus frater Ludovicus de Guzman, episcopus Oriolensis.

Doctor don Christoforus Bellvis, canonicus sedis Valentiae, sindicus brachii ecclesiastici et capituli et canonicorum eiusdem sedis.

Magister Rafael Tribado, abbas conventus et monasterii Virginis Mariae de Valldigna ordinis cisterciensis.

Frater Thomas Capellades, abbas de Benifaza eiusdem ordinis.

Frater Marcus Salmeron, magister generalis ordinis Virginis Mariae de Mercede.

Doctor Petrus Giner, presbyter, canonicus sedis Valentiae, sindicus capituli et canonicorum sedis Dertusensis.

Michael Hieronymus Perez de Ystella, canonicus Valentinus, sindicus et procurator capituli et canonicorum sedis Oriolensis.

Frater Josephus Pascual Mingot, prior conventus et monasterii Sancti Michaelis Regum ordinis Divi Hieronymi.

Frater don Josephus del Villar, prior conventus et monasterii Vallis Christi ordinis Cartusiensis.

Don Carolus Villarrasa, substitutus a commendatore de Bexix pro voce ordinis et religionis militaris Virginis Mariae de Calatrava.

Don Mauritius Mercader, subdelegatus a commendatore de Torrent, pro voce ordinis et religionis militaris Sancti Johannis Hierosolymitani.

Don Hieronymus Fenollet, procurator don Hieronymi Ferrer, commendatoris de Orcheta, pro voce Sancti Jacobi de Espata.

Pro brachio militari:

Don Franciscus Faxardo.

Don Johannes Baptista Roig, iuris utriusque doctor.

Don Gaspar Roig.

||46 *Don Vincentius Vallterra et Blanes.*

Valerius Sanz.

Raymundus Anglesola.

Melchior de Cruylles.

Don Michael Falco de Bellarsaga.

Don Ludovicus Ambrosius Palavezino, dominus baroniae Frignestani.

Don Vincentius Anguerot.
Don Johannes Tolsa.
Don Ludovicus Palavicino.
Don Raphael Darder.
Don Josephus de Castellvi et Lladro.
Don Emmanuel de Castellvi.
Don Antonius de Rojas.
Don Blasius Villarrasa senior.
Don Blasius Villarrasa iunior.
Don Anselmus Olginat de Medicis.
Don Fruela Boyl.
Johannes Franciscus Aliaga de Tallada.
Johannes Philippus Aliaga.
Josephus Aliaga.
Johannes Araus.
Nicolaus Pasqual.
Josephus Balaguer.
Josephus Aegidius de Perello, dominus loci de Benifaraig.
Josephus Daça de Bassaristegui.
Franciscus Ferragut Marti de Pujades, iuris utriusque doctor, dominus baroniae de Chova.
Don Franciscus Sanz Tolsa.
Don Johannes Andreas Coloma, comes de Elda et Ana.
Don Matheus Perpinya et Aguilo, dominus locorum de Petres et Miraflor.
Don Michael Pasqual Bonança et Rebolledo.
Vincentius de Gascue.
Don Franciscus Mila de Aragon.
Don Johannes Ripoll.
Don Petrus Boyl de Arenos, dominus loci de Borriol.
Don Alfonsus Fenollet.
Don Martinis Diaz Giron de Rebolledo.
Franciscus Hieronymus Mascarell.
Don Vincentius a Borgia.
Ignatius Gamir et Borja.
Don Carolus de Borja et Brisuela.
Don Christoforus Zanoguera.
Petrus Artes.
Don Isidrus Palavezino.
Johannes Ludovicus Gamir.
Don Franciscus Alcongell.
Don Christoforus Casanova.

Don Bartholomeus Mercader.
Don Johannes Mercader.
Don Johannes de Castellvi.
||47 *Vincentius Matheu.*
Don Didacus Sanz de la Llosa.
Don Eiximenis Perez de Calatayud, comes del Real.
Don Franciscus Calatayud.
Don Joachinus Salvador.
Franciscus Artes et Munyoz.
Don Gaspar Salvador.
Don Antonio Clara.
Don Johannes Escriva.
Don Gondissalvus de Castellvi.
Don Ludovicus Mercader, dominus loci de Gestalcamp.
Don Vincentius Catala et López.
Don Hyacinthus Marc.
Andreas Mercader.
Don Thomas Villarrasa.
Don Vincentius Julian.
Josephus Bayarri.
Johannes Josephus Pertusa, dominus loci de Vinalesa.
Don Emanuel Zernezio.
Don Guillermo Carroz.
Don Franciscus Joan de Torres.
Don Ludovicus de Monsoriu.
Don Sebastianus Adell.
Constantinus Cernezio.
Hyacinthus Rocca.
Don Petrus Beamont.
Balthasar Cros.
Don Januarius Rabaça de Perellos, dominus baroniae Dos Aygues et loci de Benetuser.
Justinianus Rocca.
Don Petrus Queixal.
Don Eximeneus Calatayud.
Don Thomas Vilanova et Castellvi, comes del Castellar.
Don Laurentius Fenollet.
Don Antonius Fenollet.
Don Gaspar de Montoliu.
Don Vincentius Figuerola.
Don Rodericus Villarrasa.
Petrus de Valda.

Ferdinandus de Balda Carroz de Sllava.
Hieronymus Torrelles.
Don Josephus Beneyto.
Petrus Antonius Cabrera.
Don Petrus Cerda.
Don Crespianus Cerda.
Onuphrius Cucaló, dominus loci de Carcer.
Don Matheus Gonzalo.
Don Vincentius Pellicer.
Don Josephus Brisuela.
Don Michael Mayor.
Don Michael Sanchiz Dalmau.
Josephus Vincentius del Olmo.
Franciscus Hieronymus Mascarell e Pertusa.
Don Vincentius Ferrer.
Don Franciscus de Borja.
||48 *Don Franciscus Jofre, dominus loci de Pardines.*
Gaspar Alçamora.
Don Michael Christoforus Moles.
Don Johannes Herrera.
Don Ludovicus Maça senior.
Franciscus de Benavent.
Franciscus Ferragut Marti de Pujades senior.
Don Didacus Vidal.
Don Gaspar Vidal, iuris utriusque doctor.
Aurelius Navarro senior.
Lucas Johannes Navarro.
Aurelius Navarro iunior.
Ludovicus Escriva.
Don Hieronymus Valeriola.
Ludovicus Almunia.
Don Josephus Rocafull, dominus loci de Alfarrazi.
Don Eximeni Perez Lloriz.
Don Franciscus Valeriola.
Don Vallebrera.[11]
Don Ludovicus Valeriola.
Don Balthasar de Ribera.
Johannes Baptista Gazull, iuris utriusque doctor.

¶ [11] El nom queda en blanc en l'original.

Don Michael Falco iunior.
Don Ludovicus Lloriz.
Ludovicus Arinyo.
Don Felix Falco.
Petrus de Caspe.
Don Henricus Marc de Splugues.
Don Ludovicus Ruiz de Liori, iuris utriusque doctor.
Don Joachimus de Aguirre.
Don Vincentius Sanz Tolsa.
Don Ludovicus Pallas.
Félix Armengol de Folch.
Gaspar Johannes Cathala.
Johannes Baptista Matheu.
Constantinus Descals.
Laurentius Matheu, iuris utriusque doctor.
Matheu Febrer.
Don Christoforus de Cardona.
Don Alfonsus Sanz Tolsa.
Anthonius Rogla.
Don Agapitus Salvador.
Don Ludovicus Luna Cornell olim don Franciscus Lladro.
Don Franciscus Jofre.
Michael Sabugarda de Espinola.
Sefferinnus Feo.
Ludovicus Blasco de Lanuça.
Don Leandrus Lloriz.
Raymundus Montur.
Don Hieronymus Mercader.
Don Michael Mercader.
Michael Blasco de Lanuça.
Don Jacobus Ruiz de Corella.
Don Raymundus Vidal de Blanes.
Don Franciscus Carroz.
Don Ignatius Sanz.
Martinus Perez de Roa.
Johannes Mendez de Cavallon.
||49 *Josephus Estephanus Aznar.*
Don Franciscus del Pueyo et Villacampa.
Don Anthonius Sanz.
Don Ignatius Sanz iunior.
Don Laurentius Torres.

Don Felix Sanz.
Franciscus Vaziero.
Pontianus Matheu.
Don Valerius Mila.
Don Anthonius Carroz.
Don Christoforus Cabanilles.
Don Didacus Mercader.
Don Albertus de Castellvi.
Don Didacus Romani.
Basilius Polo.
Ludovicus Albero.
Don Gaspar Mercader.
Don Petrus Gonzalo.
Don Franciscus Rocca.
Don Maximus Monsoriu.
Don Vincentius del Rejaul.
Don Petrus Castello, dominus loci de Benifallim.
Don Ludovicus Valeriola.
Felicianus Gostans de Soler.
Don Antonius Anguerot.
Onoratus Escriva.
Don Josephus Pellicer.
Don Franciscus Escorcia et Ladron.
Don Franciscus de Leon.
Don Carolus Boyl.
Don Hyacinthus de Mompalau.
Don Josephus de Calatayu et Pallas, dominus de Agres.
Don Bernardus de Soto.
Don Philippus Boyl, dominus baroniae de Manizes.
Onuphrius Sanzo.
Johannes Baptista de Valda, iures utriusque doctor.
Raphael Garcia Salat.
Don Petrus Pardo de la Casta.
Ludovicus Perez de Ystella.
Don Vincentius Giner.
Don Philippus Boyl de Liori, Folch, Borja et Cardona.
Don Gaspar Esplugues.
Don Thomas Villarrasa.
Don Ferdinandus Diaz Giron de Rebolledo, dominus loci de Andilla.
Don Balthazar Pardo de la Casta, marchio de la Casta.
Raphael Lloqui.

Felix Lloqui.
Don Gaspar Guerau de Arellano.
Don Basilius Guerau.
Don Christophorus del Mila.
Petrus Herrera.
Ignatius Royo.

Pro brachio regali:

Gaspar Johannes Zapata, iuratus primarius ||[50] *civium civitatis Valentiae et racionalis dictae civitatis.*

Matthoeus Moliner, civis, sindicus dictae civitatis Valentiae.

Josephus Perez Roca, civis, sindicus dictae civitatis et brachii regalis dicti regni Valentiae.

Carolus del Mor, iuris utriusque doctor, advocatus et sindicus civitatis Valentiae praedictae.

Marcus Roig, iuris utriusque doctor, advocatus et sindicus dictae civitatis Valentiae.
Josephus Menor, iuris utriusque doctor, sindicus civitatis Setabis.
Andreas Marc, sindicus civitatis Oriolae.
Josephus Querol, medicinae doctor, sindicus villae Morellae.
Franciscus Sant Jordi, sindicus villae Villae Regalis.
Vincentius Cubells, sindicus villae de Ontinyent.
Vincentius Margarit, sindicus villae de Alcoy.
Johannes Ferrando, sindicus villae de Borriana.
Blasius Armengol, sindicus villae de Cullera.
Didacus Aguirre, notarius, sindicus villae Lyriae.
Michel Puerto, sindicus villae de Bocayrent.
Maximianus Rodriguez, notarius, sindicus villae Peninsulae.
Franciscus Johannes Mira, sindicus villae Seixona.
Johannes Baptista Diez, sindicus villae Capdet.
Augustinis Moranti, sindicus villae de la Olleria.
Antonius Almunia, sindicus villae de Beniganim.
Josephus Roca, iuris utriusque doctor, sindicus villae de Onda.

Quae omnes personae dictorum trium brachiorum dicti regni Valentiae steterunt infra dictum tabulatum nudatis capitibus, scilicet ecclesiastici ad manum dexteram ordine supradicto, militares ad sinistram et dicti regales a tranverso ad dexteram eiusdem solii.

Quibus omnibus sic stantibus sua regia maiestas per organum vocis unius de dictis famulis sub titulo de reys de armes *iussit praedictis personis praedictorum stamentorum sedere, capita coperire et audire sub his verbis hispano sermone et cum aliqua intermissione prolatis, nempe:* Su magestad manda que os sentéys, su magestad manda que os cubráys, su magestad manda que os oigáis. *Et successive praedictae personae dictorum*

trium stamentorum sederunt in scannis et coperierunt capita. Quibus sic sedentibus capitibusque copertis necnon officialibus regiis et aliis personis supra contentis stantibus nudato capite ut dictum est, praedictus don Josephus de Villanueva ascendit regium solium per dexterum latus et genuflexus tradidit suae maiestati schedulam praedictae propossitionis, illam prius de osculando, quam sua regia maiestas illico illi restituit et mandavit quod alta et intelligibili voce legeret. Et in continenti, antequam praedicta schedula propositiones legeretur don Christophorus Bellvis, canonicus sedis Valentiae et sindicus capituli dictae sedis totiusque brachii ecclesiastici; Franciscus Hieronymus ||[51] *Mascarell, generosus, sindicus brachii militaris, et Josephus Perez Roca, civis, sindicus civitatis Valentiae et totius brachii regalis dicti Regni Valentiae, surgentes a scannis praedictis et ascendentes regium solium tradiderunt suae maiestati singulas papyri schedulas dissentimentorum et protestationum quae per suam maiestatem fuerunt traditae dicto don Josepho de Villanueva et ipsas consilio nobilis don Christofori Crespi de Valldaura, regentis Cancelleriam et commissarii praedicti, inseri in praesenti processu iussit sua regia maiestas, et illarum tenor talis est:*

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Antre proppositionem.

Venia petita et obtenta.

Les prorrogacions fetes en la present ciutat de València a setze, a vint y a vint-y-quatre del present mes de octubre per lo noble don Christòfol Crespí de Valdaura, del real consell de vostra magestat y regent la Real Cancelleria en lo Supremo de Aragó, ab commissions particulars de vostra magestat de les Corts Generals, que és estat servit convocar per a la dita y present ciutat ab ses reals lletres dades en díhuit de agost proppassat, parlant ab la humil y subjecta reverència que a vostra magestat se deu, són contra els furs, privilegis, usos y bons costums del regne de València, conforme als quals ninguna altra persona que la de vostra magestat o son primogènit podia y pot fer dites prorrogacions ni altres actes de Cort, segons que en altres supplicacions més llargament se ha referit. Per ço, lo doctor don Christòfol Bellvís, canonche de la Seu de València, síndich del bras ecclesiàstich del regne de València, fins así à dissentit e tostemps contradit a les dites prorrogacions fetes, com se ha dit, per lo dit don Christòfol Crespí de Valldaura ab commissió de vostra magestat y en tots los altres actes fins ací per aquells en dit nom fets. E así mateix, ara ans de fer-se la propposició que vol y mana fer vostra magestat en lo dia de huy, insisteix y persevera en les mateixes protestacions ja alt dites. Protestant que per rahó de les dites prorrogacions y demés actes *ut supra* fets, no puga ser ni sia causat perjuhí algú als dits furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne de València e que los dits actes ni algú de aquells no puguen ésser ni sien trets en ús ni en conseqüència, ara ni en lo sdevenidor, contra lo dit regne de València y estament ecclesiàstic y particulars de aquell, ni que per los dits actes puga ser adquirida cosa alguna en proprietat ni en possessió a vostra magestat contra lo dit regne de València y estament ecclesiàstic y particular de aquell; ans no obstant ||[52] los dits

actes, los dits furs y privilegis, usos y bons costums del dit regne resten en sa força y valor, així com si fossen estats fets, perseverant tostemps y no apartant-se dels dits dissentiments y protests, supplicant a vostra magestat sia mercé per conservació dels dits furs, privilegis y bons costums del dit regne de València jo, el dit estament ecclesiàstic y particulars de aquell salvar-los tots los dits drets que·ls pertanyen e poden pertànyer, segons que és estat dit mandat y protestat. Manant no res menys la present supplicació de dissentiment y protest ésser insertats y continuats en los actes y procesos de la present Cort per a memòria en lo sdevenidor. E que en sia rebuda carta pública e lliurada còpia autèntica així al dit syndic de l'estament ecclesiàstic com a qualsevol particular de aquell tota hora y quant haver-la voldran *et licet* etcètera.

Altissimus etcetera.

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Ante propositionem.

Venia petita et obtenta.

Les prorrogacions fetes en la present ciutat de València a setze, a 20 y a 24 del present mes de octubre per lo noble don Christòfol Crespí de Valldaura, del real Consell de vostra magestat, regent la Real Cancelleria en lo Supremo de Aragó, ab commissions particulars de vostra magestat, de les Corts Generals que és estat servit convocar per a la dita ciutat de València ab ses reals lletres dades a díhuit de agost proppassat, parlant ab la humily subjecta reverència que a vostra magestat se deu, són contra als furs, privilegis, usos y bons costums del regne de València, conforme als quals ninguna altra persona que la de vostra magestat o son primogenit podia y pot fer dites prorrogacions ni altres actes de Corts, segons que en altre supplicacions més llargament se ha referit. Per ço, Francés Gerony Mascarell, cavaller, syndic del braç militar del regne de València, fins ací ha dissentit e tostemps contradit a les dites prorrogacions fetes com fahedores per don Christòfol Crespí de Valdaura ab commissió de vostra magestat, y en tots los actes fins ací per aquell en dit nom fets e així mateix ara, ans de fer-se la propposició que vol y mana fer vostra magestat, en lo dia de huy insisteix y persevera en les mateixes protestacions ja alt dites. Protestant que per rahó de les dites prorrogacions y demés actes *ut supra* fets no puga ser ni sia causat prejuhí algú als dits furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne de València, y que los dits actes ni algú de aquells no puguen ésser ni sien trets en ús ne ||[53] en conseqüència ara ni en lo sdevenidor contra lo dit regne de València y estament militar y particulars de aquell, ni per los dits actes puga ser adquirida cosa alguna en proprietat ni en possessió a vostra magestat contra lo dit regne de València y estament militar ni particulars de aquell; ans no obstant los dits actes, los dits furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne retenen sa força y valor, axí com si no fossen estats fets, perseverant tostemps y no apartant-se dels dits dissentiments y protests. Supplicant a vostra magestat sia mercé, per conserva-

ció dels dits furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne de València y del dit estament militar y particulars de aquell, salvar-los tots los drets que·ls pertanyen e poden pertànyer segons que és estat dit, narrat y protestat. Manant no res menys la present supplicació de dissentiment y protest ésser insertada y continuats en los actes y procés de la present Cort per a haver-ne memòria en lo sdevenidor, e que sia rebuda carta pública e lliurada còpia authèntica, així al dit síndic de l'estament militar com a qualsevols particulars de aquell tota hora y quant haver-la voldran. *Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Ante propositionem.

Venia petita et obtenta.

Les prorrogacions fetes en la present ciutat de València a setze, a vint y vint-y-quatre del present mes de octubre per lo noble don Christòfol Crespí de Valldaura, del real consell de vostra magestat y regent la real Cancelleria en lo Supremo de Aragó, ab commissions particulars de vostra magestat, de les Corts Generals que és estat servit convocar per a la dita ciutat de València ab ses reals lletres dades en díhuyt de agost proppassat, parlant ab la humil y subjecta reverència que a vostra magestat se deu, són contra·ls furs, privilegis, usos y bons costums del regne de València, conforme als quals ninguna altra persona que la de vostra magestat o son primogènit podia y pot fer dites prorrogacions ni altres actes de Corts, segons que en altre supplicacions més llargament se ha referit. Per ço, Joseph Pérez Roca, ciutadà, syndic del braç real del regne de València, fins ací ha dissentit e tostemps contradit a les dites prorrogacions fetes, com se ha dit, per lo dit don Christòfol Crespí de Valldaura ab commissió de vostra magestat y en tots los altres actes fins ací per aquell en dit nom fets. E així mateix, ara ans de fer la propposició que vol y mana fer vostra magestat en lo dia de huy, insisteix y persevera en les mateixes ||[54] protestacions ja alt dites. Protestant que per rahó de les dites prorrogacions y demés actes *ut supra* fets no puga ser ni sia causat perjuhí algú als dits furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne de València, e que los dits actes ni algú de aquells no puguen ser trets ni sien en ús ni en conseqüència, ara ni en lo sdevenidor, contra lo dit regne de València y estament real y particulars de aquell ni que per los dits actes puga ser adquirida cosa alguna en proprietat ni en possessió a vostra magestat contra lo dit regne de València y estament real y particulars de aquel; ans, no obstant los dits actes, los dits furs, privilegis, usos y bones costums del dit regne resten en sa força y rahó així com si no fossen estats fets, perseverant tostemps y no apartant-se dels dits dissentiments y protests supplicant a vostra magestat sia mercé per consevació dels dits furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne de València y del dit estament real y particulars de aquell salvar-los tots los drets que es pertanyen e poden pertanyer segons és estat dit, narrat

y protestat. Manant no res menys la present supplicació de dissentiment y protest ésser insertats en los actes y procés de la present Cort per a haver-ne memòria en lo sdevenidor, e que els sia rebuda carta pública e lliurada còpia auctèntica així al dit syndic del estament real com a qualsevols particulars de aquell tota hora quant haver-la voldran. *Et licet etcaetera.*

Altissimus etcaetera.

Proposició o discurs de la corona

Et nihilominus praedictus nobilis secretarius don Josephus de Villanueva stans in medio fere dicti tabulati maioris ad manum dexteram solii capite nudato dictam legit propositionem alta et intelligibili voce et eius tenor sequitur sub his verbis:

Propositio.

Notori és al món lo amor que he tengut a este Regne. Y també és notori que és degut a l'efecte ab que en totes occasions haveu acudit los naturals de aquell a mon real servici. També són notoris los successos d'estos anys y les occasions de les guerres. Y així és escusat referir-los perquè ningú de vossaltres los ignora y perquè no es poden referir sens gran dolor.

Lo que us vull dir és que per ma part he procurat ab tota vigilància y cuidado que m'és estat posible prevenir-los y evitar-los y cumplir ab la obligació en què Nostre Senyor és estat servit de posar-me. Y encara que m'ha encarregat tants y tan escampats regnes y tan dilatada Monarchia, lo cuidado y desvel sancerament se pot dir que se ha ||[55] encaminat a vostra defensa y he procurat ab totes les veres que se experimenteassen los efectes en la vostra seguretat. Bé ho han mostrat les contínues jornades que he fet a aquesta Corona y la assistència en lo Regne de Aragó y des de allí mirava de tal manera vostra defensa que podia paréixer que no y havia altra cosa en la nostra consideració. La conservació de Tortosa és estada de mos cuydados majors per ser plaça de tanta importància per a aquest regne, a qui també he desijat y sol·licitat escusar-li tot lo gravamen e inconvenients que solen portar les guerres tan veïnes. Lo caudal de mon Real Patrimoni de tota la mia Monarchia he gastat ben lliberament en juntar més exèrcits y armades y conservar-los, havent arribat en totes les parts de mos regnes a estar ma Real Hazienda en lo últim apreto y necessitat y casi de tot punt exhausta y acabada.

De molt bona gana la consumiria quant no y haguera altre interés que vostra quietud y conservació per a mostrar-vos lo entranyable amor que us tinc. Y que la defensa d'este regne la estime com a una de les més cares prendes de la mia Monarchia. Vossaltres me haveu per vostra part ajudat, imitant a vostros antecessors que en tots los temps se han senyalat en servici de ma real corona, derramant la sanc per ella y conservant no sols los estats que possehia, sinó adquirint-hi altres de nou ab son valor, de lo qual he tengut y tendré sempre molt particular memòria.

Y desijós de que la tinga també lo príncep mon amat fill y conega per sa pròpria persona y experiència los mèrits per a ser estimats y favorits, he volgut portar-lo a vostra presència y que us preste lo jurament de sa persona fent lo ell conforme vostres furs de sa observància y vosaltres el de la fidelitat que se acostuma per a que tantost reste ab esta demostració més establit lo amor que yo desitge que us tinga y sé que vosaltres a mi y al príncep nos teniu.

Bé he desitjat totes les vegades que he vingut a esta Corona visitar-vos y donar-vos contentament ab la mia presència, però des de l'any mil sis-cents trenta-y-dos en què passí ab gran gust per esta ciutat y regne no és estat possible fins ara, y he vençut per a executar-ho moltes dificultats que se han ofert que miren no sols a la causa universal sinó a la particular conveniència d'esta Corona y d'esta Ciutat y Regne en què tinc tan posats los ulls y el cor.

||[56] Ja em teniu a mi y al príncep entre vosaltres fidelíssims vassalls per a fer les ordinacions que convinga a glòria de Déu omnipotent (que és lo principal fi de totes mes accions) y que importen a mon servici y al bon govern de aquest regne, a la recta administració de la justícia y per a resoldre y assentar la millor disposició de la conservació, custòdia y defensa de aquell, que juntament ab lo jurament del príncep són los fins per a que he convocat les presents Corts, encaminant-lo tot a vostron major benefici que és lo que sempre estarà molt principalment en la mia consideració. Sols us demane que ab lo meu exemple que les pròpies comoditats y tantes coses generals y particulars postposse per a acudir a les vostres, vosaltres de la mateixa manera acudeixcau al bé comú, com tots devem y ens incumbeix en conciènsia. Y per a aconseguir aquestos fins me ajudeu ab la vostra intel·ligència, fidelitat y diligència que soleu, corresponent a l'amor y confiança que de vostra innata bondat tan justament tinch.

Qua quidem propositione sic ut praedicitur lecta in conspectu omnium praedictorum, surrexerunt a scannis in quibus sedebant praedictus admodum reverendus archiepiscopus Valentinus, egregius comes de Elda et magnifficus Gaspar Zapata, iuratus in capite civium, et rationalis civitatis Valentiae. In medio stante dicto archiepiscopo Valentino cumque dexteram dictus comes et sinistram iuratus praedictus haberent, ascenderunt dictum solium regium et respondendo dictae propositioni viva voce respondit dictus reverendus archiepiscopus verbis infrascriptis prout in schedula quam dicto secretario don Josepho a Villanueva dedit continetur, cuius series sic se habet:

Resposta dels braços

Señor.

Este reyno reconoze quan grande merced es la que vuestra magestad se ha servido hazerle, honrándolo y favoreciéndolo no solo con su real presencia, sinó con la del príncipe nuestro señor (que Dios guarde) y juntamente de celebrarle Cortes viniendo para esto las

dificultades del tiempo y de los negocios que tan precisamente como es notorio llaman y esperan a vuestra magestad. Esto y los motivos y demás cosas referidas en la propposición que se ha hecho declaran el zelo y amor con que vuestra magestad trata el beneficio deste su reyno y de sus maiores convenientias. Los tres estamentos que aquí presentes representan al reyno procurarán mostrar con efectos quan gran estimación sea la que hacen destas mercedes y el reconocimiento de las ||[57] *nuevas obligaciones que por ellas se le recrecen y el desseo de acertar a servir y agradar a vuestra magestad siempre y particularmente en esta occación de las presentes Cortes con todas las fuerças de su possibilidad.*

Et illico supradicti doctor don Christoforus Bellvis, canonicus sedis Valentiae, sindicus capituli et canonicorum eiusdem sedis et totius brachii ecclesiastici; Franciscus Hieronymus Mascarell, generosus, sindicus brachii militaris, et Josephus Perez Roca, civis, sindicus praesentis civitatis et nomine aliarum civitatum et villarum regalium dicti regni Valentiae, adherere volentes ascendentes iterum modo supradicto dictum regium solium, tradiderunt suae maiestati tres supplicationes, unam scilicet quilibet, et eas sua regia maiestas tradidit don Josepho Villanueva, secretario praedicto et loco prothonotarii, qui per latus dexterum ascenderat dictum solium, ipsasque dictus nobilis regens et commissarius inseri in prasenti procesu mandauit suo ordine ut ecce.

Sacra Catòlica Reial Majestat.

Venia petita et obtenta.

Lo braç ecclesiàstich del regne de València y en nom de aquell lo doctor don Christòfol Bellvís, canonge de la Seu de la present ciutat de València, síndic de aquel, (parlant ab sa humil y subjecta reverència e degut actament que a vostra magestat se deu) ha dissentit y protestat fins ací de les prorrogaciones de les presents Corts fetes en la ciutat de València a setze, vint y vint-y-quatre del present mes de octubre per lo noble don Christòfol Crespí de Valldaura, regent la Real Cancelleria en lo Supremo de Aragó ab commissió de vostra magestat y ab tots los demés actes per aquell fets en dit nom segons en les supplicacions dels dits protests és contengut de les quals se refir. E no res menys perseverant en los dits dissentiments y protests *herum et quatenus opus sit* (ab lo sobredit acatament y reverència) diu que no consent, ans bé expressament dissent en tots los dits actes *ut supra* fets y en les accusacions y contumàcies *ex inde* fahedores als absents particulars del dit braç y en qualsevols altres per dita rahó fahedors, en aquell (*ut supra* parlant) no puguen ésser fets en perjuhí dels dits ||[58] furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne ni del dit braç ecclesiàstic ni particulars de aquell per les causes y rahons ja dites, les quals vol haver ací per expressades. Protestant último perquè per los dits actes no sia fet ni causat prejuhí algú directament ni indirecta, ara ni en lo sdenidor, als dits Furs, Privilegis, usos y bons costums del dit regne de València, ni al dit braç ecclesiàctic, ni particulars de aquell, supplicant la present supplicasió de dissentiment y protest ésser manada insertar e continuar en los actes y procés de la present Cort per a

haver-ne memòria en lo sdevenidor. Requirint sia rebuda carta pública e lliurada còpia autèntica al dit síndic del braç ecclesiàstic e qualsevol particulars de aquell que haver-la voldran *et licet etcetera*.

Altissimus etcetera.

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Venia petita et obtenta.

Lo braç militar del regne de València y en nom de aquell, Francés Gerony Mascarell, cavaller, síndic de aquell, parlant ab la humil y subjecta reverència y degut acatament que a vostra magestat se deu, ha dissentit y protestat fins ací de les prorrogacions de les presents Corts fetes en la ciutat de València a 15, a 20 y a 24 del present mes de octubre per lo noble don Christòfol Crespí de Valldaura, regent la Real Cancelleria en lo Supremo de Aragó, ab commissió de vostra magestat y ab tots los demés actes per aquell en dit nom fets, segons en les supplicacions dels dits protests és contengut a les quals se refir. E no res menys perseverant en los dits dissentiments y protests *iterum et quatenus opus sit*, ab lo sobredit acatament y reverència, diu que no consent, ans expressament dissent en tots los dits actes *ut supra* fets y en les accusacions de les contumàcies axí *inde* fahedores als absents particulars del dit braç y en qualsevols altres per dita rahó fahedors, com aquells, *ut supra* parlant, no puguen ésser fets en perjuhí dels dits furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne de València per les causes y rahons ja dites, les quals vol haver ací per expressades. Protestant último que per los dits actes no sie fet ni causat prejuhí algú directa ni indirectament, ara ni en lo sdevenidor, als dits furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne ni al dit braç militar y particulars de aquell supplicant la present supplicació de dissentiment y protest ésser manada insertar y continuar en los actes y procés de la present Cort per a haver-ne memòria en lo lo sdevenidor e que li'n sia rebuda còpia autèntica al dit síndic del braç militar e qualsevol particulars de aquell que haver-la voldran. *El licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

||[59] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Venia petita et obtenta.

Lo braç real del regne de València y en nom de aquell Joseph Pérez Roca, ciutadà, síndic de aquell parlant ab la humil y subjecta reverència e degut acatament que a vostra magestat se deu ha dissentit y protestat fins ací de les prorrogacions de les presents Corts fetes en la ciutat de València a setze, a vint y a vint-y-quatre del present mes de octubre per lo noble don Christòfol Crespí de Valldaura, regent la Real Cancelleria en lo Supremo de Aragó, ab commissió de vostra magestat y ab tots los demés actes per aquell en dit nom fets segons en les supplicacions dels dits protests y dissentiments es contengut a les quals se refir. E no res menys perseverant

en los dits dissentiments y protests *iterum et quatenus opus sit*, ab lo sobredit acatament y reverència diu que no consent, ans expressament dissent en tots los dits actes *ut supra* fets y en les accusacions de contumàcies *ex inde* fahedores als absents particulars del dit braç y qualsevol altres per dita rahó fahedors, com aquells (*ut supra* parlant) no puguen ésser fets en prejuhí dels dits furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne de València per les causes y rahons ja dites les quals vol haver ací per expressades. Protestant último que per los dits actes no sia fet ni causat prejuhí algú directament ni indiracta, ara ni en lo sdevenidor, als dits furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne ni al dit braç real y particulars de aquell, supplicant la present supplicació de dissentiment y protest ésser manada insertar y continuar en los actes y procés de la present Cort per a haver-ne memòria en lo sdevenidor, requerint sia rebuda carta publicada e lliurada còpia autèntica al dit síndic del braç real e qualsevol particulars de aquell que haver-la voldrà. *Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

Et nihilominus post factam dictam propositionem et responsiones praedictas oblatis dictis supplicationibus ante et post dictam propositionem suae maiestati in solio sedenti per praenominatos sindicos nominibus quibus supra, illico dictus nobilis don Christoforuns Crespi de Valldaura, regens et commissarius praefatus una cum dicto secretario don Josepho de Villanueva accessit ad pedes suae maiestatis per manum dexteram dicti solii et habito colloquio cum eadem regia maiestate ipsa iussit admitti contumatiam omnibus ad praesentem Curiam citatis concessitque quatuor dies proximos illos qui nondum comparuerant, mandando sindicis universitatum et procuratoribus particularium personarum quod infra dictos quatuor dies fidem faciant de eorum potestatibus, aliter non admittentur. Et quod prorrogentur et continuentur praesentes Curiae ad diem tertiam novembris primo venientis, et etiam dedit et concessit ||[60] *commissionem dicto nobili regenti ad concedendum octo dies gratiae omnibus ad praesentem Curiam citatis et convocatis ultra dictos quatuor per suam maiestatem concessos ad prorrogandum et continuandum praesentes Curias, sic quod possit et valeat in personam suae maiestatis et pro ea dictos octo dies gratiae absentibus concederé praesentesque Curias semel et pluries toties quoties opus fuerit prorrogare et continuare ad tempus seu die in diem vel dies prout illi placuerit. Mandando dicto secretario don Josepho de Villanueva quatenus hanc commisionem in praesenti processu insereret seu inserere et continuare faceret.*

Quo facto, descenderunt dicti nobilis regens et secretarius don Joseph de Villanueva et dictus secretarius exivit in medio fere dicti tabulati magni legitque schedulam admissionis contumatiae et prorrogationis supradictam et suplicavit dictam commisionem hispano sermon, et tenor dictae schedulae admissionis contumatiae et continuationis et prorrogationis est huiusmodi:

Sa magestat admet la contumàcia a tots los citats a la present Cort. Y per gràcia especial concedeix quatre dies pròxims als que són estats convocats y no han acudit encara, manant al syndics de les universitats y procuradors de les partculars persones que dins los quatre dies fazen fe de les dites potestats altrament que no seran admessos.

Y sa magestat prorroga y continua les presents Corts per a divendres, que contarem tres del mes de noviembre primervinent.

De quibus omnibus et singulis omnes superius nominati de dicta Curia petierunt et requisierunt et Sacra Catholica Regia Maiestas mandavit fieri ac tradi istis et aliis quorum interest et intersit unum et plura publicum et publica instrumentum et instrumenta per dictum secretarium.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt illustres: comes de Monterey; don Francisco Fernandez de la Cueva, dux de Alburquerque; don Jacobus Emanuel de Cardenas, dux de Maqueda et Najera; don Didacus Lopez de Haro, marchio del Carpio, praefectus aequitii maior; don Joannes de la Vega, comes de Grajal; don Ausias Gonzalez de Bovadilla, comes de Puñoenrostro; et don Ferdinandus de Borja, comendator maior Montesiae, omnes cubicularii suae maiestatis.

SESSIONS DE LES CORTS

PRÒRROGA DE 3 DE NOVEMBRE

||[61] *Ulterius vero die veneris quae computabatur tertia novembris dicti anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, cum sua regia maiestas concessisset omnibus citatis et convocatis ad praesentem Curiam gratiam et indulgentiam octo dierum amplius et ad hoc faciendum dedisset commissionem nobili don Christoforo Crespi de Valldaura, militi et assessori generali ordinis et religionis militaris Beatae Mariae Montesiae et Sancti Georgii, regenti cancelleriam in Sacro Supremo Regio Aragonum Consilio, ideo vigore praedictae commissionis idem nobilis regens et commissarius personaliter constitutus intus ecclesiam Divi Dominici ordinis Praedicatorum praesentis civitatis una cum don Josepho a Villanueva, secretario locoque prothonotarii suae maiestatis, ascendit solium regium seditque in scanno ad dexteram manum eiusdem posito in tabulato magno ac etiam dictus secretarius sedit in dicto scanno, primum obtinendo locum dictus nobilis regens et commisarius, et statim tradidit mihi Foelici Monço, regii scribae mandati, locumtenenti prothonotarii suae maiestatis, quandam schedulam concessionis dierum gratiae specialis per dictam regiam maiestatem absentibus concessam et attributtae prorrogationisque et continuationis Curiarum quam in conspectu sindicorum regni Valentiae infracriptorum et aliarum personarum legi alta et intelligibili voce forma sequenti:*

Sa magestat per gràcia especial concedeix quatre dies pròxims als que són estats convocats y no han acudit encara. Y sa magestat prorroga y continua les presents Corts per al dimarts primervinent, que contarem set del present mes de nohembre.

Qua schedula lecta, statim doctor don Christoforus Bellvis, canonicus sedis Valentiae, sindicus capituli et canonicorum dictae sedis et totius brachii ecclesiastici; Hieronymus Mascarell, generosus, sindicus brachii militaris, et Josephus Perez Roca civis, sindicus praedictae civitatis Valentiae et nomine totius brachii regalis, ascendentes solium regium, tuncque surgentibus dictis nobili regente et commissario et don Josepho a Villanueva, secretario, et nomine prothonotarii suae maiestatis, dixerunt viva voce quod in dicta concessione, continuatione

et prorrogatione Curiarum minime consentiebant nec consintierunt,[12] *quinimmo stabant et perseverabant in protestatis et dissentitis.*[13]

Et dictus dominus commisarius per organum vocis mei dicti Foelicis Monso dixit quod sua regia maiestas seu ipse in eius personam stabat et perseverabat prout stetit et perseveravit in dictis concesione, continuatione et prorrogatione Curiarum per illum factis.

Et sic tam predicti dissentientes, protestantes ||[62] *et requirentes et quilibet eorum quam dictus nobilis regens et commissarius steterunt et perseverarunt, scilicet ipsorum quilibet in dictis gestis factis et protestatis per eos ut superius dictum est.*

Testes qui praemissis praesentes fuerunt sunt Eusebius Benavides, scriptor, et Rochus Sanchiz, portarius Domus Deputationis regni, et Nicolaus Franci, presbyter, civitatis Valentiae habitatores.

Ambaixada als braços sobre el servei. 6 de novembre

Deinde die lunae sexta novembris computata eiusdem anni, pro parte suae maiestatis cum illustri comite de Lumiares tribus brachiis regni fuit missa legatio huiusmodi:

Recado a los braços en seys de noviembre.

Que como ha propuesto su magestad a los braços el amor que tiene a este reyno y la fineza con que en todas occasiones accuden los naturales dél a su real servicio obligan a su magestad a mucho sentimiento de no poderse detener en él todo lo que quisiera, pues le es forçosos abreviar su vuelta a Madrid por las provisiones generales del año que viene de que depende el mayor resguardo de la corona, que es uno de los principales cuidados de su magestad por lo que le merezen tan fieles vassallos. Que por este respeto se ajuste brevemente todo lo conveniente a la administración de la justicia y gobierno y defensa deste reyno y que se trate desde luego de las disposiciones necesarias para este fin que a no estar en todas partes tan exausta la Real Hazienda escusar agravar a reyno que tanto estima, pero la necesidad es tan grande como la confiança que su magestad tiene de que en esta occasión han de exceder en las demostraciones (movidos de su fineza los naturales) aun a sus cortas fuerças.

||[63] *Que el servicio que se pide a este reyno son dos mil y quinientos hombres pagados durante la guerra con Cataluña, los mil y quinientos para campear con el exército de su magestad y los mil para el presidio de Tortosa y guarnición de la armada (que ha de guardar estas costas) conforme pidieren la necesidad y accidentes de la guerra que su magestad espera han de imitar a sus gloriosos antecessores. Y para tratar destas materias tocantes a conveniencias del reyno y servicio de su magestad desea se habiliten horas para que se adelanten todas las que se pudiere, como lo espera su magestad y fía de los braços que, aunque esto toca a su defensa natural, lo harán más que por ella por su real servicio y amor.*

También desea su magestad que el juramento de su alteza sea el lunes treze deste y que se disponga todo lo necessario para ello.

¶ [12] La forma *consenserunt* és la més correcta i apareix en altres llocs del text, tanmateix en original i còpia diu *consintierunt*. S'ha decidit respectar la forma de l'original.
¶ [13] En la còpia B, *protestatis et disentimentis*.

Pròrroga de 7 de novembre

Amplius autem die martis septima novembris eiusdem anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, ad quam diem dictae Curiae prorrogatae et continuatae fuerant, eisque more solito ad sonum campanae in dicta ecclesia Divi Dominici praesentis civitatis convocatis et congregatis, nobilis don Christoforus Crespi de Valldaura, regens cancelleriam, commissarius praedictus, in dicta ecclesia Divi Dominici personaliter constitutus sedensque una cum don Josepho de Villanueva, secretario et loco prothonotarii suae maiestatis, in scanno posito in tabulato magno solii regii ad dexteram manum modo supradicto, tradidit mihi dicto Foelici Monso, regii mandati scribae, locumtenenti prothonotarii suae maiestatis, quandam papyri schedulam concessionis dierum gratiae spetialis continuationem et prorrogationem curiarum in se continentem, quam in praesentia sindicorum trium brachiorum regni infrascriptorum et aliarum personarum legi alta et intelligibili voce in forma sequenti:

Sa magestat per gràcia especial concedeix quatre dies pròxims als que són estats convocats y que no han acudit encara y sa magestat prorroga y continua les presents Corts per al dilluns primervinent, que contarem tretze del present mes de nohembre.

Qua schedula lecta et publicata, statim don Archileus a Figuerola, canonicus sedis Valentiae, sindicus capituli et canoricorum dictae sedis et totius brachii ecclesiastici dicti regni, substitutus per doctorem Christoforum Bellvis, canonicum eiusdem sedis; ‖[64] Franciscus Hieronymus Mascarell, generosus, sindicus brachii militaris, et Josephus Perez Roca, civis, sindicus civitatis Valentiae et totius brachii regalis, surrexerunt a scanno infra tabulatum posito in quo sedebant, ascentesque solium regium accesserunt ad dictum nobilem regentem et commissarium qui supradictae concordiae adeundo una cum dicto secretario don Josepho de Villanueva surrexerat et stabat modo et forma iamdictis, et stantibus omnibus supradictis capite nudato dixerunt viva voce praedicti brachiorum regni Valentiae sindici quod non[14] *consintiebant in praedictis continuatione et prorrogatione curiarum, immo stabant et perseverabant in dictis et protestatis.*

Et dictus nobilis commissarius per organum vocis mei dicti Foelicis Monso dixit quod sua regia maiestas seu ipse in eius personam stabat et perseverabat prout stetit et perseveravit in dicta continuatione et prorrogatione per illum facta.

Et tam dicti dissentientes et protestantes atque requirentes et quilibet eorum quam dictus nobilis regens et commissarius steterunt et protestarunt et perseverarunt, scilicet quilibet illorum in dictis gestis factis et protestatis per eos ut supra dictum est.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt Didacus Philippus de Arroyo, portarius Supremi Aragonum Consilii; Roccus Sanchiz, portarius Domus Deputationis regni, et Josephus Giner, notarius, Valentiae reperti.

¶ [14] En l'original, *quod non* es repeteix dues vegades.

Missatge del rei al braç reial de 8 de novembre

||[65] *Postea die mercurii octava novembris eiusdem anni sua regia maiestas missit brachio regali regni legationem cum illustri comite de Lumiares sequentem:*

Recado al estamento real en ocho de noviembre.

Que en todas las ocasiones las ciudades y villas del reyno han acudido con gran puntualidad al servicio de su magestad y en esta se espera lo mismo, y assí se representa que para esto se consiga es necessario esté corriente el estamento que hasta ahora no lo ha estado. Y también se entiende no se ha acabado la habilitación y estimará su magestad se concluya y ajuste de suerte que todas las vozes de que se compone el braço tengan los poderes suficientes para qualquier materia que se aya de tratar en estas Cortes.

Decret del rei sobre la participació dels síndics de València. 11 de novembre

Praeterea die sabbati computata undecima iamdicti mensis novembris sua regia maiestas super defectu potestatis sindicorum civitatis Valentiae mandavit fieri et expediri decretum huiusmodi:

El rey.

Por quanto los síndicos que ha nombrado la ciudad de Valencia para intervenir en las Cortes que está celebrando en ella han presentado sus poderes y se ha visto en ellos que no los tienen suficientes para todo lo que se a de tratar y se expresó en las cartas de convocación, pues en parte se les ha dado limitado ad referendum, *con lo qual no pueden ser admitidos ni habilitados para entrevenir en las Cortes, pues desde el principio es necessario que traygan para todo suficiente poder y de otra manera deber ser reputados por contumazes, pues es lo mismo no comparecer en las Cortes que venir a ellas con poderes no bastantes, y por este respeto los habilitadores del estamento real han declarado que habilitaban a los dichos síndicos con que suppliessen con otros poderes el que les faltava para dicha intervención y hasta ahora no se ha otorgado. Por tanto, he resuelto que devía mandar,* ||[66] *como en la presente mando, que los dichos síndicos de la ciudad de Valencia no sean admitidos a entrevenir en las presentes Cortes ni acto alguno de aquellas hasta que traygan los poderes necesarios y suficientes para dicho efeto, excepto en el juramento del príncipe mi muy charo y amado hijo, para el qual por la presente de gracia especial les admitto y habilito para esta vez y sin que pueda ser sacado en conseqüencia. Y mando a las personas a quien toca la executión en esta conformidad que assí procede de mi voluntad. Dattus en Valencia a once de noviembre .MDCXXXXV.*

Yo el rey.

Joseph de Villanueva secretarius.

Don Christoforus Crespi regens.

Admisión para la jura de su alteza a los síndicos de la ciudad de Valencia y exclusión para los demás actos de las Cortes.

JURAMENT DEL PRÍNCEP BALTASAR CARLES. 13 DE NOVEMBRE

||[67] *Iuramentum serenissimi principis Balthasaris Caroli.*

Adveniente autem die lunae quae computabatur decima tertia novembris praedicti anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, ad quam diem dictae Curiae generales continuatae et prorrogatae extiterant, cum tria brachia et stamenta regni Valenctiae convenissent et concordassent super iuramento praestando serenissimo Balthasari Carolo, principi Castellae, Aragonum, Valentiae, Portugalliae, etcetera, Sacrae Catholicae Regiae Maiestatis Philipi Quarti filio primogenito, domino nostro, aetatis sexdecim annorum, sua regia maiestas inter tertiam et quartam horas post meridiem ipsius diei exiens Regio Palatio venit ad ecclesiam Divi Dominici ordinis Praedicatorum, locum celebrationi huiusmodi Curiarum destinatum, una cum praefato serenissimo principe Balthasare Carolo comitatu illustrium ducis de Arisco; don Francisci a Borgia et Centelles, ducis Gandiae; don Francisci Fernandez de la Cueva, ducis de Alburquerque; don Jacobi Emanuelis de Cardenas, ducis de Maqueda et Najara; don (en blanc) *comitis de Monterrey; don Didaci Lopez de Haro, marchionis del Carpio; don Johannis de la Vegam, comitis de Grajal; don Arias Gonzalez de Bobadilla, comitis de Puñoenrostro, officium praefecti maioris domus suae maiestatis exercentis; comitis de Lumiares; don Ferdinandi a Borgia, commendatoris maioris Montesiae et aliorum illustrium et nobiliorum. Praedicto illustri marchione del Carpio ensem regium portante et ascendentes praefati dominus rex et serenissimus princeps solium regium quod supra secundum et parvulum tabulatum erat constructum pannis aureis et sericis ut decebat ornatum, sederunt in singulis sedibus ibidem positis, dominus rex scilicet ad dexteram et serenissimus princeps ad sinistram manus, et statim possuerunt coram sedibus regiis stratum aureis pannis ornatum.*

Et in tabulato magno dicti solii usque ad inferiorem gradum eiusdem stabant ad dexteram vero manum don Joannes Hieronymus Blasco, regens cancellariam in civitate et regno Valentiae, qui superiorem obtinebat locum, deindeque in ordine modo sequenti: don Petrus de Rejaul, don Petrus Vilacampa et Pueyo, Franciscus Bono, don Antonius Joan de Centelles, don Michael Vives, Michael Hieronymus Querol ||[68] *et Victorianus Calahorra, omnes Regii Consilii doctores in dicta civitate et Regno Valentiae; Nicolaus de Monllor et Blanes, regii fisci advocatus; Josephus Ferriol iubilo datus et Braulius Esteve, Patrimonii regii advocati. Ad sinistramque stabant ordine praedicto nobilis don Basilius de Castellvi, gerensvices generalis gubernatoris praesentis civitatis et regni; illustris marchio de Guadalest, almirantius Aragonum, bayulus generalis dictae civitatis et regni; don Onophrius Sanz de la Llosa, locumtenens in dicto oficio; don Hieronymus Zanoguera, magistri rationalis regiae curiae; don Josephus Polo et Vallterra, locumtenens officio praedicto magistri rationalis, egregius don Ludovicus Ferrer et Proxita, comes de Almenara, gerensvices generalis gubernatoris in civitate Alicantis; don Jacobus Rosell, bayulus civitatis praedictae Alicantis; don Antonius de Borgia, gerensvices generalis gubernatoris Valentiae in causis civilibus assessor; don Antonius Ferrer, in criminalibus eiusdem gubernatoris assessor, et Gaspar Guitart, dicti*

bayuli generalis dictae civitatis et regni Valentiae assessor. Necnon ante dictos regentem cancelleriam et doctores Regiae Audientiae in tabulato magno ad dexteram illustres marchio del Carpio primum obtinens locum, deinde comes de Puñoenrostro, comes del Real, nobiles don Christoforus Crespi de Valldaura, eques et assessor generalis religionis Montesiae et Sancti Georgii de Alfama, regens cancellariam in Sacro Supremo Regio Aragonum Consilio, et don Josephus Villanueva, secretarius et loco prothonotarii suae maiestatis. Et ad sinistram antepositis praedictis gubernatori Valentiae et aliis officialibus regiis inde sequitis reverendus don Alphonsus Perez de Guzman, patriarca Indiarum, et caeteri duces, marchiones et comites atque viri nobiles et praeclari supradicti et etiam quatuor famuli suae maiestatis sub titulo de reys de armes *steterunt in dicto tabulato magno, duo vero dexteram duoque sinistram obtinentes manus.*

Qui enim comparuerunt ex convocatis sunt sequentes.

Pro brachio ecclesiastico.

Admodum reverendus don fratrer Isidorus Aliaga, archiepiscopus Valentinus.

Don Gaspar Joan, miles, ordinis et religionis Virginis Mariae Montesiae et Sancti Georgii de Alfama, locumtenens generalis suae maiestatis, administratoris perpetui dictae religionis.

Reverendus don frater Didacus Serrano, episcopus Segobricensis.

Reverendus don frater Joannes Baptista Campaña, episcopus Dertusensis.

||69 *Reverendus don frater Felix de Guzman, episcopus Oriolensis.*

Don Christofforus Bellvis, canonicis sedis Valentiae, sindicus et procurator capituli et canonicus dictae sedis et totius brachii ecclesiastici.

Magister Raphael Trobado, abbas conventus et monasterii Virginis Mariae Vallis Dignae ordinis Cisterciensis.

Frater Thomas Capellades, abbas de Beniffaça dicto ordinis Cisterciensis.

Frater Marcus Salmeron, magistri generalis ordinis et religionis Beatae Virginis Mariae de Mercede.

Doctor Johannes Josephus Carci, canonicus sedis Segobricensis, sindicus capituli et canonicorum dictae sedis.

Don Paulus Ruiz et Rossell, canonicus sedis civitatis Oriolensis, sindicus et procurator capituli et canonicorum eiusdem sedis.

Frater Franciscus Pasqual Mingot, prior conventus et monasterii Sancti Michaelis Regum ordinis Divi Hieronymi.

Frater don Josephus del Villar, prior conventus et monasterii Virginis Mariae Vallis Christi ordinis Cartusiensis.

Don Carolus Villarrasa, miles ordinis et religionis de Calatrava, substitutus a commendatore praeceptoriae de Bexix pro religione de Calatrava.

Don Hieronymus Fenollet, miles ordinis et militiae Sancti Jacobi de Spata, substitutus a don Hieronymo Ferrer commendatore de Orcheta pro voce dicti ordinis.

Don Mauritius Mercader, ordinis Sancti Johannis Hierosolymitani, procurator commendatoris de Torrent pro dicta voce Sancti Joannis Hierosolymitani.

Pro brachio militari:

Don Franciscus de Leon.
Don Didacus Villarrasa.
Don Felix Sanz de la Llosa.
Don Christoforus Cassanova et Joffre.
Don Nicholaus Munyoz.
Don Joseph Egual.
Don Ludovicus Lloriz.
Don Ludovicus Ruiz de Liori.
Don Michael Sisternes.
Don Carolus Boyl.
Don Franciscus Alconchell.
Don Hieronymus Valeriola et Carroz.
Don Ludovicus Rotla et Canicia.
Don Ludovicus Maça senior.
Don Josephus de Castellvi.
Don Raphael Darder.
Don Gaspar Mila.
Don Vincentius Giner.
Don Michael Sanchis Dalmau.
Don Baptista Lloriz.
||70 *Don Vincentius Figuerola.*
Don Johannes Moles.
Don Hieronymus Egual.
Don Christoforus de Miralles.
Don Aristeus Puig de Pascues.
Ignatius Gamir de Borja.
Franciscus Vaziero et Beneyto.
Bartholomoeus de Caspe.
Johannes Tarrega et Sanz.
Johannes Ludovicus Gamir et Borja.
Marcus Antonius de Caspe.
Poncianus Matheu.
Marcelus Matheu.
Josephus Estephanus Aznar.
Joannes Mendez de Cavaller.
Jacobus de Ona.
Hieronymus Raymundus Montaner.

Gaspar Malferit.
Franciscus Bou de Monsonis.
Vincentius de Gascue.
Ludovicus Albero.
Michael Gavalda senior.
Alfonsus de Rocafull.
Bernardus Calduc.
Josephus Vincentius del Olmo.
Don Josephus Torres.
Don Balthasar Torres.
Don Didacus Bellvis.
Don Ferdinandus Ferrer.
Don Josephus Brisuela.
Don Petrus Queral.
Don Ignatius Sanz.
Don Ferdinandus Mazparrota.
Don Gaspar Salvador.
Don Gerardus Cervellon, dominus baroniae de Orpesae.
Don Januarius Rabaça de Perellos, dominus baroniae de Dos Aygues et de Benetuser.
Don Joachinus Salvador.
Don Matheus de Roda.
Don Gaspar de Montoliu.
Don Vincentius Vallterra et Blanes.
Don Henricus Marc de Splugues.
Don Jacobus Ruiz de Corella.
Don Vincentius Aznar Pardo de la Casta.
Don Franciscus Joannes Tallada.
Don Vincentius Sanz.
Franciscus Muxica.
Joannes Felicianus Gostans de Soler.
Constantinus Descals.
Josephus Descals.
Josephus Egidus de Perello, dominus loci de Benifaraig.
Christoforus Modronyo.
Joannes Baptista Matheu.
Josephus Bayarri.
Josephus Balaguer.
||[71] *Nicolaus Pasqual.*
Hieronymus Torrelles.
Ludovicus Joannes Escriva et Despuig.

Joannes Lucas Navarro.
Valerius San de Xeta.
Joannes Ludovicus Blasco de Lanuça.
Joanes Morales.
Laurentius Bou Penarroja.
Ludovicus Almunia et Proxita.
Philipus Armengol de Folc.
Felix Armengol de Folc.
Franciscus Ferragut Marti de Pujades iunior, iuris utriusque doctor.
Franciscus Hieronymus Mascarell.
Petrus Ludovicus Cerdan et Ramos.
Josephus Daça de Bassagaistegui.
Franciscus Ferragut Marti de Pujades, dominus loci de Chova et Bellota.
Vincentius Pascual.
Christoforus Merita.
Don Vincentius a Borja.
Don Franciscus Carroz.
Don Hieronymus Marc.
Don Ferdinandus Diaz Giron de Rebolledo, dominus loci de Andilla.
Don Josephus de Rocafull, dominus loci de Alfarrazi.
Don Thomas Roig.
Don Ludovicus Luna Cornell olim don Franciscus Ladro.
Don Alexander Pasqual.
Don Emanuel Cernezio.
Don Franciscus Joan de Torres.
Don Gaspar Mercader.
Don Leandro Lloriz.
Don Ludovicus Castella de Vilanova.
Don Ludovicus Carroz.
Don Sebastianus Adell.
Don Petrus Boy de Arenos, dominus loci de Borriol.
Don Raymundus Vidal de Blanes.
Don Ludovicus Rocca.
Don Joannes Cabanilles.
Don Christoforus Cabanilles.
Don Joannes Escriva.
Don Vincentius Vallterra iunior.
Don Petrus Gonzalo.
Don Josephus Mayor.
Don Leonardus Palavezio.
Josephus Yvarra.

Michael Saburgada de Espinola.
Thomas Viudes.
Chrespianus Cerda.
Nicholaus Serra.
||72 *Augustinus Gamir.*
Didacus de Aguirre.
Petrus de Reus.
Bernardus Ros de Ursins.
Joannes Ludovicus de Alçamora.
Petrus Esteve de Lago.
Jacobus Josephus de Olzina.
Jacobus Domingo.
Joannes Franciscus Aliaga de Tallada.
Joannes Philippus Aliaga de Tallada.
Josephus Aliaga de Tallada.
Johannes Mathias Balaguer.
Petrus de Caspe.
Johannes Baptista Gazull, iuris utriusque doctor.
Joanes de Araus.
Antonius García de Padilla.
Martinus Perez de Roa.
Gerardus Cucalo.
Joannes Baptista Trilles.
Don Franciscus Judici de Acharte.
Don Ludovicus Palavicino iunior.
Don Ludovicus Ambrosius Palaviciono, dominus baroniae de Frignestani.
Don Isidorus Palavicino.
Don Joannes Ripoll.
Don Joannes Villarrasa.
Don Joannes Vives de Canyamas, dominus loci de Benifayro.
Joannes Descals.
Don Fruela Boyl, dominus loci de Massamagrell.
Don Gaspar de Rocafull Boyl, comes de Albatera.
Don Henricus Villagrassa.
Don Petrus Colomer.
Don Franciscus Valeriola et Castellvi.
Don Joannes Vayllo de Llanos.
Don Michael Christoforus Moles.
Don Franciscus Jofre.
Don Andreas Soler de Cornellà.
Don Didacus Estanya.

Don Petrus Beaumont.
Don Petrus Jofre.
Don Petrus Artes.
Don Hieronymus Aguilar.
Don Balthasar Vives et Munyoz.
Eximeneus Pérez Ruiz de Liori.
Petrus Soler.
Ludovicus Ignatius Royo.
Ignatius Royo.
Joannes Josephus Pertusa de Bonastre.
Justinianus Rocca de la Cerna.
Thomas Anglesola.
Joannes Baptista Capero.
Sefferinus Feo de Esforcia.
Bernardus Ros de Ursins.
||73 *Joannes Ludovicus de Alçamora.*
Don Ludovicus Mercader.
Don Hieronymus Mompalau.
Aurelius Navarro.
Franciscus de Benavent.
Balthasar Cros.
Vincentius Navarro.
Hieronymus Aguilar
Joannes Baptista Boyl.
Joannes Baptista de Baroa.
Don Alfonsus Sanz.
Don Basilius Polo.
Don Hieronymus Vallebrera.
Don Emanuel Borras.
Don Anthonius Clara.
Don Gaspar Roig iunior.
Don Hieronymus Torres.
Don Ludovicus Maça iunior.
Don Josephus Calatayu et Pallas, dominus baroniae de Agres.
Don Petrus Pardo de la Casta.
Don Balthasar Pardo de la Casta, marchio de la Casta.
Don Didacus Sanz de la Llosa.
Don Joannes de Castellvi Figuerola et Vilanova.
Don Ausiazius Crespi de Valldaura.
Don Josephus Zaydia et Ramos.
Don Petrus Arnaldus Lançol de Romani, dominus loci de Gilet.

Don Josephus Pellicer.
Don Basilius Grau.
Don Laurentius Torres.
Don Valerius Mola.
Don Joannes Mathias Vallterra, comes de Villanueva.
Alvarus Vives et Sapena, dominus loci de Pamies.
Don Blasius Villarrasa.
Don Josephus Sancho.
Don Gabriel Sancho.
Don Antonius Borras.
Don Joannes Borras.
Don Gaspar Vidal, iuris utriusque doctor.
Don Gaspar de Ribera.
Don Federicus de Villarrasa.
Don Joannes Ludovicus Despuig.
Don Mansuetus Vallterra.
Don Joannes Andreas Coloma, comes de Elda et Ana.
Don Petrus Artes.
Don Ludovicus Pallas.
Don Michael Mayor.
Don Gregorius Ortiz.
Don Joannes Escriva.
Don Gaspar Esplugues, dominus loci de la Pobla.
||74 *Don Thomas Villarrasa.*
Don Maximianus Miquel.
Don Eximeneus Lloriz.
Don Gaspar de la Figuera.
Don Franciscus Carroz.
Don Franciscus a Borgia.
Don Agapitus Salvador.
Don Martinus Lloriz.
Don Alfonsus de Rocafull.
Don Anselmus Olginat de Medicis.
Don Franciscus Faxardo de Mendoça.
Don Petrus Siverio.
Don Franciscus Escriva.
Don Gonzalus de Castellvi.
Don Franciscus Sanz.
Don Joachinus de Aguirre.
Don Thomas Guerau.

Pro brachio regali:

Gaspar Joannes Zapata, civis, iuratus primarius et commendatoris rationalis civitatis Valentiae.

Matheus Moliner civis, sindicus dictae civitatis.

Josephus Perez Roca, civis, sindicus dictae civitatis Valentiae et totius brachii regalis.

Carolus del Mor, iuris utriusque doctor, advocatus et sindicus iamdictae civitatis Valentiae.

Josephus Menor, iuris utriusque doctor, sindicus civitatis Saetabis.

Andreas Marc, sindicus civitatis Oriolae.

Josephus Querol, medicinae doctor, sindicus villae Morellae.

Didacus Pujalt, civis, sindicus villae Algezirae.

Jacobus Giner, iuris utriusque doctor, sindicus villae Castellionis Planitiei.

Franciscus Sanchot, civis, sindicus villae Villae Regalis.

Vincentius Cubelles, civis, sindicus villae de Ontinyent.

Vincentius Margarit, civis, sindicus villae de Alcoy.

Johannes Ferrando, notarius, sindicus villae de Borriana.

Didacus de Aguirre, notarius, sindicus villae Lyriae.

Sebastianus Molinae, civis, sindicus villae de Biar.

Michael Puerto, sindicus villae de Bocayrent.

Dionysius Sesse, notarius, sindicus villae de Penaguila.

Joannes Hieronymus Castillo, notarius villae de Xérica.

Franciscus Johannes Mira, notarius, sindicus villae Sexonae.

Jacobus Linares, civis, sindicus villae de Villajoyosa.

||75 *Johannes Baptista Diez, civis, sindicis villae de Capdet.*

Michael Joannes Piquer, civis, sindicus villae de Corbera.

Augustinus Moranti, civis, sindicus Villanovae Castellionis.

Petrus Ferrero, sindicus Villae de la Yessa.

Michael Vidal, civis, sindicus villae de la Olleria.

Jacobus Garrigues, iuris utriusque doctor, sindicus villae de Carcaixent.

Antonius Armunia, sindicus villae de Beniganim.

Josephus Rocca et Banyatos, iuris utriusque doctor, sindicus villae Ondae.

Quae omnes personae dictorum trium brachiorum stabant infra dictum tabulatum nudatis capitibus, nempe personae braccii ecclesiastici ad dexteram, militaris ad sinistram ac brachii regalis a transverso manus dexterae iamdicti solii. Et omnibus praedictis sic stantibus sua regia maiestas per organum unius ex supradictis personis sub titulo reys de armes *iussit quod sederent et capita coperirent sub verbis infrascriptis hispano sermone cum aliqua intermissione prolatis, scilicet* Su magestad manda que os sentéys, su magestad manda que os cubráis, su magestad manda que oygáis. *Et in continenti omnes praedicti sederunt et coperierunt capita.*

Et praedictis personis dictorum trium brachiorum sic sedentibus capitibusque, necnon officialibus regiis et aliis personis supra contentis nudato capite existentibus et stantibus,

ascenderunt tunc regium solium duodecim personae, quattuor scilicet pro unoquoque dictorum trium brachiorum electae et nominatae videlicet:

Pro brachio ecclesiastico:

Don Gaspar Joan, miles ordinis et militiae Beatae Virginis Mariae Montesiae et Divi Georgii, locumtenens generalis suae maiestatis, administratoris perpetui dictae religionis.

Reverendus don Frater Didacus Serrano, episcopus Segobricensis.

Magister Raphael Trobado, abbas conventus et monasterii de Valldigna ordinis Cisterciensis.

Don Mauritius Mercader, miles ordinis et religionis Sancti Johannis Hierosolymitani, procurator commendatoris de Torrent.

||[76] *Pro brachio militari:*

Don Gerardus Cervellon, dominus Baroniae de Orpesa.

Joannes Felitianus Gostans de Soler.

Don Ludovicus Castella de Vilanova.

Franciscus Rocca et Ferrer.

Pro brachio regali:

Gaspar Joannes Zapata, civis, iuratus et commendatarius rationalis civitatis Valentiae.

Carolus del Mor, iuris utriusque doctor, sindicus dictae civitatis.

Petrus Joan de Petro, iuris utriusque doctor, sindicus civitatis Alicantis.

Josephus Querol, medicinae doctor, sindicus et procurator villae Morellae.

Et isto ordine servato ascenderunt graduati, ita ut latera unius ecclesiastici unus militaris ad dexteram et unus regalis ad sinistram claudebant. Et deveniens praedictus don Gaspar Joan ad pedes suae maiestatis tradidit ei tres schedulas, quarum prima oblationem iuramenti aliaque in ea contenta; secunda iuramentum per serenissimum principem prestandum; tertia vero iuramentum per tria brachia et stamenta faciendum continebant. Et relictis dictis tribus schedulis in manibus suae maiestatis, eas sua regia maiestas eam sua regia maiestas tradidit praefato don Josepho a Villanueva, secretario suae maiestatis ibi existenti [ut] illas legeret et praedictae duodecim personae dictorum trium estamentorum regressae fuerunt ad scanna in quibus sedebant. Et per dictum secretarium a supradicto tabulato magno ad dexteram more solito alta et intelligibili voce lecta fuit et publicata praedicta schedula oblationis iuramenti, quae est tenoris sequentis:

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços de la Cort General del regne de València que per manament de vostra magestat se ha convocat als regnícols del dit regne, tractant los negocis y afers de dita Cort, procurant lo temps que toca al servey de vostra magestat y al benefici universal del dit regne, ab tota la solicitut y diligència possible han vist que vostra magestat per fer-los la mercé ab tot lo compliment que es pot pensar

ha portat la persona del sereníssim senyor príncep don Balthasar Carlos a la present ciutat de València y que és servit vostra magestat que es jure lo dit sereníssim senyor príncep. Per hon los dits braços, desijant servir a vostra magestat com tostemps han fet per la gran e natural fidelitat y amor y afecció que han tengut y tenen a vostra magestat a sa alteza y a ||[77] la real corona, han ofert voluntàriament lo jurament del dit sereníssim senyor príncep tostemps y quant vostra magestat sia servit se faça y preste.

Y que vostra magestat los ha notificat sa real voluntat en que lo dit jurament se faça en lo present dia de huy, lo qual encara que no sia necessari sinó voluntari, enaixí que los dits braços conforme als furs y privilegis del dit regne no poden ser compel·lits ni forçats de prestar lo dit jurament. No res menys emperò per les causes y raons dessús dites y ab les salvetats y protestacions que depús se diran, y no sens elles ni en altra manera, dihuen que per satisfer a la voluntat de vostra magestat y per haver-ho així ofert y sens lesió ni derogació alguna dels dits furs, privilegis, usos y bons costums, e salva també la fidelitat e plena senyoria de vostra magestat, e prestat que sia primer per lo dit sereníssim senyor príncep lo juramente que *juxta* y conforme los dits furs y privilegis se ha y deu prestar.

És a saber de tenir e observar, loar, approvar e confermar perpètuament a la dita ciutat y regne de València e a tots los poblats y vehins y habitadors de aquell los furs, privilegis e actes de cort com en particular atorgats e atorgades, pragmàtiques, lletres e provisions, usos e bons costums e qualsevol contractes fets entre los predecessors de vostra magestat e la dita ciutat, e totes e qualsevols altres coses que són estades atorgades per los sereníssims reys predecessors de vostra magestat e per vostra magestat jurades. E així mateix, que tota hora e quant lo sereníssim senyor prínciep pervindrà a la dignitat real e succehirà e vindrà a la successió e regiment del dit regne de València, vindrà personalment a la ciutat dins lo temps en los dits furs y privilegis contingut e celebrarà Corts Generals en la dita ciutat als regnícols del dit regne, en les quals ans que li sia prestat lo jurament de fidelitat per los braços e singulars de aquella los jurarà e confermarà e de nou otorgarà los dits furs, actes de cort, privilegis, pragmàtiques, provisions, lletres y contractes fets ab la dita ciutat e altres qualsevols ciutats e viles reals, barons, nobles, cavallers e altres persones del dit regne per los dits predecessors de vostra magestat, usos y bones costums de la dita ciutat y regne, y que aquelles observarà y guardarà y no contravindrà.

Són contents de son bon grat per sa mera voluntat de jurar al dit sereníssim senyor don Balthasar Carlos per príncep de aquells durant la llarga e ben aventurada vida de vostra magestat. Y en cas que finissin los felices dies de vostra magestat, prometten fer lo semblant de prestar al dit sereníssim senyor príncep en la ciutat de València, venint personalment a aquella dins lo termini per dits furs y privilegis, ||[78] estatuït lo jurament en la mateixa forma y manera que el prestaren a vostra magestat com a rey y senyor de aquells. Ço és, que tindran al dit sereníssim príncep per son rey y senyor natural e li seran lleals e fels contra tots hòmens e guardaran son

cos e sos membres e tota la sua terra de mal e de dany ab tot llur poder e en consells e altres coses li seran lleals y fels e que lo obeiran y li servaran totes aquelles coses que los verdaders e naturals vassalls són obligats a servar segons furs e privilegis.

E entenen fer *pro hac vice tantum* ab expressa protestació e salvetat e no sens aquella, que lo dit jurament no puga ésser tret en alguna forma e manera en lo sdevenidor en ús y en conseqüència, ni que per aquell sia ni puga ésser fet ni causat prejuhí derogació o lesió alguna als furs, privilegis e llibertats, usos y bons costums de la dita ciutat y regne de València, ans aquells resten en sa força y valor e integritat. Supplicant a vostra magestat sia de sa real mercé acceptar lo dit jurament e oferta de aquell ab les condicions protestacions e salvetats dessús dites e consentir aquelles, lloar-les y approvar-les per observància dels dits furs, privilegis e conservació dels drets dels dits tres braços de la dita Cort e de la dita ciutat y regne de València e poblats en aquell. Manant la present supplicació ésser insertada en lo procés de les presents Corts y ésser lliurat trellat de aquella als dits braços francament del dret de segell per lo prothonotari de vostra magestat *et licet etcetera*.

Altissimus etcetera.

Et finito thenore dictae supplicationis illico praedictus don Josephus Villanueva accessit ad suam regiam maiestatem et ad dictum serenissimum principem, et sua regia maiestas et serenissimus princeps expresse dixerunt quod acceptabant oblationem iuramenti dicti serenissimi principis cum protestationibus in eadem supplicatione expressis. Et iniunxit dicto secretario quod suo nomine ita publicaret dictis personis trium estamentorum, et mandata regia exequendo a dicto tabulato magno voluntatem praemissam suae maiestatis personis dictorum trium brachiorum patefecit et ad alios actus non diversos schedulam iuramenti per dictum serenissimum principem praestandi e dicto loco clare legit, quae est thenoris sequentis:

Jurament dels furs pel príncep

||[79] *Iuramentum serenissimus principis.*

Lo sereníssim senyor don Balthasar Carlos, príncep de Castella, de Aragó, de València, de Portugal, etcètera, de edat de setze anys, en presència de la Sacra Catòlica Reial Magestat del rey don Felip nostre senyor, jura per Nostre Senyor Déu e a la creu de Jesuchrist y als sants quatre Evangelis ab les sues mans corporalment tocats, que tindrà y observarà als prelats, religiosos, eclesiàstics, barons, nobles, cavallers, generosos y a la ciutat de València e altres ciutats, viles y llocs del dit regne y als ciutadans, vehins y habitadors de aquelles, los furs e actes de cort de la dita ciutat y regne, e privilegis reals otorgats generalment o especial a la dita ciutat o regne, o a alguna ciutat, vila o lloc de aquell, fets y otorgats per los reys de alta recordació, predecessors seus y per sa magestat, usos y bons costums de la dita ciutat y regne e pragmàtiques lletres e provisions reals fets y fetes e fahedores e qualsevol

contractes fets entre sos predecessors y la dita ciutat de València e altres qualsevol ciutats, viles reals, barons, nobles, cavallers e altres persones del dit regne, los quals lloa y approva y conferma perpetualment a la dita ciutat y regne de València, vehins y habitadors de aquells.

Y més, jura y promet que en sa benaventurada successió en lo dit regne de València, e venint a la dignitat real dins lo termini en los furs y privilegis del dit regne contingut, personalment vindrà a la dita ciutat y celebrarà Corts generals en la dita ciutat de València, en les quals ans que li sia prestat lo jurament de fidelitat per los estaments y singulars de la dita ciutat y regne, los jurarà e conservarà e de nou otorgarà los dits furs, actes de cort, privilegis y pragmàtiques, provisions, lletres reals e contractes fets per los reys predecessors ab la dita ciutat y ab les altres ciutats, viles reals, barons, nobles, cavallers y altres persones del dit regne, usos y bons costums de la dita ciutat y regne y aquells observarà y observar farà e no contravindrà per si ni per altri *iuxta forma* dels furs y privilegis del rey en Pere Primer e del rey en Alfonso Segon.

Lo qual jurament y actes fa ab les salvetats y protests suplicats per los dits braços, ab la supplicació per aquells posada davant sa magestat y poc anys llesta y admesa e la qual haja de ser insertada en lo present jurament. Als quals protest y salvetats assenteix ||[80] e vol que lo present acte de jurament sia lliurat francament a la present Cort del dit regne y als dits braços.

Et lecta dicta schedula praenominatus don Didacus de Guzman, Indiarum patriarca et capellanus maior, ascendens solium per manum laevam posuit quoddam missale apertum et in illo signum crucis aureae cum ligno verae ac venerandae crucis supra stratum quod ibi erat appositum coram dicto solio, et statim dictus serenissimus princeps a sua sede surgens genuflexus deosculavit et adoravit crucem posuitque manum dexteram supra dictum missale, assistentibus praedicto patriarcha ad dictam manum sinistram et ad dexteram dicto secretario don Joseph a Villanueva genuflexo, et dixit quod iurabat modo et forma in schedula contentis, hoc scilicet modo, quod dictus secretarius dixit haec verba dicto serenissimo principi, nempe: Assi lo jura vuestra alteza*, qui respondens dixit:* Assi lo juro*, et isto medio tempore omnes personae dictae Curiae surgentes steterunt capite nudato. Quo facto praedictum stratum cum missale aversum fuit et relictum manum laevam versus iamdicti solii.*

Jurament de fidelitat dels braços

Et statim iamdictus secretarius don Joseph de Villanueva regressus ad tabulatum legit iuramentum fidelitatis per superius nominatas personas dictae Curiae praestandum prout in inferius inserta schedula continetur, cuius tenor talis est:

Iuramentum trium brachiorum.

Delliberadament y de certa sciència, per nos e nostros successors juram per Nostre Senyor Déu e sobre la creu de Nostre Senyor Déu Jesuchrist e los sants

quatre Evangelis per nosaltres e cascú de nosaltres corporalment tocats a vostra alteza lo sereníssim senyor don Balthasar Carlos, príncep de Castella, de Aragó, de València e de Portugal, etcètera en príncep nostre e primogènit de la sacra catòlica real magestat del rey don Felip senyor nostre y en lo cas que finissen los llarchs e benaventurats dies de la dita real magestat, prometem de jurar e prestar lo jurament a vostra alteza en la ciutat de València venint dins lo termini en los furs y privilegis del dit regne contingut a la dita ciutat en la mateixa forma y manera que jurarem e prestarem lo jurament de la prefata real magestat del rey nostre senyor en la dita ciutat de València.

Juram que tindrem y haurem per rey y senyor natural nostre a vostra alteza y li serem lleals y fels vassalls contra tots hòmens y li guardarem son cos e membres e tota la sua terra de mal y de dany ab tot nostre poder e en consells y altres coses serem lleals y fels y obeirem ||[81] y servarem totes aquelles coses que los verdaders y naturals vassals són obligats servar segons furs y privilegis del dit regne, salva sempre la fidelitat e plenària senyoria de la dita real magestat durant sa benaventurada vida ab tot emperò pacte y condició que lo present acte de jurament, lo qual se presta per aquesta vegada tant solament per les causes y rahons deduhïdes en la supplicació poc ans per los dits braços de la Cort dels regnícols de València davant sa magestat possada e per lo secretari llegida, no puga ésser tret a ús e en conseqüència en lo sdevenidor ni per aquell sia vist ni fet prejuhí algú ni lesió als furs y privilegis e llibertats de la dita ciutat y regne. Ab totes les salvetats y protestacions en la dita supplicació de la oferta del dit jurament per los dits tres braços e nosaltres possada, les quals e altres que més puguen aprofitar a la dita ciutat y regne de València y singulars de aquells volem haver per posades e repetides de paraula a paraula, e les quals vostra alteza consenta e assenteixca e que sia insertada la dita supplicació per lo secretari rebedor de aquella en lo present acte de jurament. Lo qual en sa pública forma sia lliurat en la present Cort e braços del dit regne de València francament.

Et lecta et publicata huiusmodi iuramenti schedula fidelitatis illico e scannis manus dexterae solii regii surrexerunt ecclesiastici praedicti. Et ordine quo supra graduati solium regium ascenderunt et tactis per eos Sacrosanctis quattuor Evangeliis iurarunt solemniter prout in supradicta iuramenti schedula continetur, manibusque osculatis primum dicti serenissimi principis per omnes etiam sacerdotes et episcopos et postea suae maiestatis per eos qui non erant sacerdotes (quoniam regia maiestas noluit quod sibi manum deoscularent dicti episcopi et sacerdotes cum hoc solum fiat quando fidelitatis iuramentum praestatur) descenderunt et iterum insederunt.

Et successive illustres don Philippus Ruiz de Liori Folc de Borja et Cardona, marchio de Guadalest, filius illustris Almirantis Aragonum; et don Joannes Mathias Vallterra, comes de Villanueva et dominus baroniae de Torres-Torres, aliique nobiles et generosi atque milites superius nominati unus post alium sine ordine aliquo regium solium ascenderunt et possitis manibus super dicto missali cum assistencia dicti secretarii don Josephi de Villanueva et idem iuramentum fidelitatis praestiterunt et reliqua ut praedicti ecclesiastici adimpleverunt.

Postea vero iuratus et sindici civitatis Valentiae una cum aliis sindicis superius nominatis idem iuramentum fidelitatis praestiterunt et reliqua et ecclesiastici et militares fecerunt, assis- ||[82] *tebatque dictus nobilis regens et dicto principi et suae maiestati dicebat nomina eorum qui manus deosculabant et iuramentum praestabant.*

Pròrroga de les sessions

Quo facto praedictus nobilis regens don Christoforus Crespi accessit ad pedes suae maiestatis habuitque colloquium cum sua regia maiestate et continuo descendit et alloquutus fuit dicto secretario don Josepho de Villanueva ut praesentes Curias prorrogaret, qui statim schedulam publicavit thenoris sequentis:

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts per a divendres primervinent, que contarem desset del present mes de nohembre.

Qua schedula lecta sua regia maiestas et serenissimus princeps egressi sunt a dicta ecclesia et omnes personae dictae Curiae etiam abierunt.

De quibus omnibus et singulis omnes superius nominati de dicta Curia petierunt et requisierunt, et dicta sacra regia maiestas mandavit fieri et tradi sibi et aliis quorum intersit unum et plura publicum et publica instrumentum et instrumenta ac tot quot inde petierint et habere voluerint per me Foelicem Monso, mandati scribam suae maiestatis. Prasentibus pro testibus supradictis illustribus duce de Ariscolt, duce Gandiae, duce de Maqueda et Najera, marchione del Carpio, comite de Monterey, comite de Lumiares, comite de Puñoenrostro et comite del Real, don Ferdinando a Borja, commendatore maiore Montesiae quam plurimisque personis ibi existentibus.

JURAMENT DELS EXAMINADORS I JUTGES DE GREUGES I NOMENAMENT DE TRACTADORS. 14 DE NOVEMBRE

||[83] *Iuramentum examinatorum gravaminum Curiarum anni 1645.*

Die martis decima quarta novembris praedicti anni .MDC. quadragesimi quinti existente Sacra Catolica ac Regia Maiestate in Regio Palatio Valentiae in quadam aula eiusdem vulgo dicta de las Comedias*, nobilis don Christoforus Crespi de Valldaura, regens cancelleriam in Sacro Supremo Regio Aragonum Consilio, exposuit suae maiestati esse ibi paratos iudices gravaminum pro parte trium estamentorum electos ad iurandum in manibus suae maiestatis.*

Et praemissis respondens sua regia maiestas vultu hilari acceptavit quae pro parte dictorum trium estamentorum oblata fuerunt et etiam supplicationes quae diebus praeteritis fuerunt oblatae et traditae nobili secretario don Josepho a Villanueva, quarum thenor est huiusmodi:

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Lo estament ecclesiàctic del regne de València ofir a vostra magestat los tractadors que per aquell són estats elets y nomenats par a tractar, comunicar y apuntar com és acostumat, ensemps ab los tractadors dels altres braços del dit Regne y sens aquells, e si quant als dits braços pareixerà e ben vist los serà ab los tractadors que per vostra magestat seran elets, los negocis y afers de les presents Corts. Ab tal que los dits tractadors no tinguen poder algú de cloure ni diffinir algú dels dits negocis que així tractaran sens orden consentiment y determinació del dit estament ecclesiàstic, los quals tractadors són los següents.

Don Thomàs Corbí, doctor en sacra teologia, canonge de la Seu de València.

Don Gaspar Mathies Joan per la orde de Montesa.

Eximén Pérez Argent de Calatayú, canonge de dita Seu.

Don Joseph Sanz, arcediano de Alzira y canonge de la dita Seu.

Don Mauricio Mercader, per lo comanador de Torrent.

Don Carlos Villarrasa, per Calatrava.

El pare mestre fray Pere Noguer, per lo general de la Mercé.

Joan Joseph Carcí, canonge de Sogorb, per lo capítol de aquell.

Fray Rafel Trobado, abbat de Valldigna.

Don Pau Ruiz y Rossell, degà y pavorde de la Seu de Oriola.

Don Gerony Fenollet, per lo comanador de Orgeta.

Don Christòfol Bellvís, canonge de la Seu de València, síndic del dit estament.

Supplicant a vostra magestat sia de sa mercé admettre la dita elecció y nominació de tractadors Corts y decretar aquella en la forma acostumada e manar la present supplicació ésser insertada en lo procés de les presents Corts, *et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

Sua regia maiestas mandat huiusmodi supplicationem in processu inserí et acceptat nominationem tractatorum et pro parte sua nominat in tractatores et praesidentes: comitem de Monterrey;[15] *don Fernandum a Borja, ordinis et religionis Beatae Virginis Mariae Montesiae commendatorem maiorem; nobilem don Christoforum Crespi* ‖[84] *de Valladura dicti ordinis et religionis assessorem generalem, de consilio suae maiestatis in Sacro Supremo Regio Aragonum Consilio regentem cancelleriam; comitem de Lumiares; don Arias Gonzalez de Bovadilla, comitem de Puñoenrostro; don Joseph de Villanueva a consilio suae maiestatis secretariumque in rebus et negotiis huius regni Valentiae; don Basilium de Castellvi, gerentemvices generalis gubernatoris civitatis et regni; don Franciscum Ruiz de Liori Folc, Borja et Cardona, marchionem de Guadalest, almirantem Aragonum et bayulum generalem dictae*

¶ [15] En l'original i en la còpia es va deixar l'espai en blanc per a copiar més tard el nom i cognoms del comte de Monterrey, cosa que no es va fer mai.

civitatis et regni; don Onophrium Sanz de la Llosa, locumtenentem in officio Bayuli Generalis urbis et regni; don Hieronymum Sanoguera, magistrum rationalem regiae curiae in dicta civitate et regno; don Rodericum a Borja, locumtenentem generalis thesaurarii Aragonum in dicta civitate et regno; don Ludovicum Ferrer et Proxita, comitem de Almenara, gerentemvices ultra Sexonam praedicti regni Valentiae; don Jacobum Rossell, bayulum generalem dicti regni dictae partis; don Franciscum Milan de Aragón, gerentemvices gubernatoris civitatis Setabis, et don Hieronymum Valls et Cubells Villae Castellionis Planitiei, gerentemvices gubernatoris. Quibus omnibus supradictis concedit facultatem iuxta supplicata.

[Canvi de mà]

Provissa per suam maiestatem die .XIV. mensis novembris .MDCXXXXV. in Curiis Valentiae.

Joseph de Villanueva [signatura autògrafa]

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Lo braç militar del regne de València ofir a vostra magestat los tractadors que per aquell són estats elets y nomenats per a tractar comunicar y apuntar com és acostumat, ensemps ab los tractadors dels altres braços del dit regne y sens aquells, e sie quant als braços pareixerà e ben vist lo serà, ab los tractadors que per vostra magestat seran elets, los negocis y afer de la present Cort. Ab tal que los dits tractadors no tinguen poder algú de cloure ni diffinir algú de dits negocis que així tractaran sens orde consentiment y determinació del dit braç militar, los quals tractadors són los següents.

Don Gaspar Vidal.

En Pedro de Caspe.

Don Christòfol Cabanilles.

En Sebastià Pertusa Bonastre.

Don Pedro Boyl de Arenós.

En Llorenç Bou Penarroja.

Don Sebastià Adell.

En Francisco Artés y Munyoz.

Don Johan Andreu Coloma, comte de Elda y Ana.

En Joseph Gil de Perelló.

Don Pedro Arnaldo Llançol de Romaní.

En Gaspar Joan Català.

Supplicant a vostra magestat sia de sa mercé admetre la dita elecció y nominació de tractadors de Cort y decretar aquella en la forma acostumada e manar la present supplicació ésser insertada en lo procés de les presents ||[85] Corts. *Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

Sua regia maiestas acceptat dictam nominationem confertque praedictis una cum nominatis per suam maiestatem et brachium ecclesiasticum et regale facultatem in supplicatione dicti brachii ecclesiastici concessam.

[canvi de mà]

Provisa per suam maiestatem die .XIV. mensis novembris .MDCXXXXV. in Curiis Valentiae.

Joseph de Villanueva [signatura autògrafa]

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Lo braç real del regne de València ofir a vostra magestat los tractadors que per aquell són estats elets y nomenats per a tractar, comunicar y apuntar com és acostumat, ensemps ab los tractadors dela altres braços del dit regne y sens aquells, e sie quant als dits braços pareixerà e ben vist los serà, ab los tractadors que per vostra magestat seran elets, los negocis y afers de la present Cort. Ab tal que los dits tractadors no tinguen poder algú de cloure ni diffinir algú dels dits negocis que així tractaran sens orde, consentiment y determinació del dit braç real. Los quals tractadors són los següents:

Síndics de València

Gaspar Joan Zapata, jurat.
Carlos del Mor, advocat.
Matheu Moliner.
Micer Joseph Menor, síndic de Xàtiva.
Andreu Martí de Alcanyiz, síndic de Oriola.
Micer Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.
Joseph Querol, síndic de Morella.
Diego Pujalt, síndic de Alzira.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Vicent Margarit, síndic de Alcoy.
Francés Joan Mira, síndic de Seixona.
Antonio Almunia, síndic de Benigànim.

Suppliquen a vostra magestat sia de sa mersè admetre la dita elecció y nominació de tractadors de Cort y decretar aquella en la forma acostumada en lo procés de les presents Corts. *Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

Sua maiestas acceptat dictam nominationem confertque praedictis una cum nominatis per suam maiestatem et brachium ecclesiasticum et militare facultatem in supplicatione praedicti brachii ecclesiastici attributam.

[canvi de mà]

Provisa per suam maiestatem die .XIV. mensis novembris .MDCXXXXV.

Joseph de Villanueva [signatura autògrafa]

Sacra Catòlica Reial Magestat

Los examinadors de greuges que lo estament ecclesiàstic del regne de València ha elet y nomenat per als efectes y negocis que se guarden al dit ofici són los que desús se especifficaran, los quals dit estament ecclesiàstic ofir a vostra megestat supplicant ||[86] sia de sa real mercé donar y conferir a aquells lo poder acostumat, ensemps ab los examinadors de greuges elets per los altres braços del dit regne e ab els que per vostra magestat seran nomenats, los quals són los següents:

Fray don Diego Serrano, bisbe de Sogorb.

Fray don Félix de Guzman, bisbe de Oriola.

Don Christòfol Bellvís y Cabanilles, canonge de la Seu de València, síndic.

Fray Francés Pascual Mingot, prior de sant Miquel de los Reyes.

Fray Thomàs Capellades, abbat de Benifaçà.

Fray Francisco Marcos Salmerón, general de la Mercé.

Fray don Joseph del Villar, prior de Vall de Christ.

Don Carlos Villarrasa, per lo comanador de Bexix.

Don Mauricio Mercader, per lo comanador de Torrent.

Don Gerony Fenollet, per lo comanador de Orcheta.

Supplicant a vostra magestat sia servit manar admetre dita nominació de examinadors de greuges y authorizar y decretar aquella en la forma acostumada. Y que la present supplicació sia insertada en lo procés de les presents Corts.

Altissimus etcetera.

Sua regia maiestas mandat huiusmodi supplicationem in processu inseri et acceptam dictam nominationem examinatorum et provisorum gravaminum electionem nominatque pro sua parte in examinatores et provisores: nobilem et dilectum regium consiliarium don Christoforum Crespi de Valldaura, regentem cancelleriam in Sacro Supremo Regio Aragonum Consilio; don Joannem Hieronymum Blasco, regentem cancelleriam in civitate et Valentiae regno; don Basilium de Castellvi, gerentemvices generalis gubernatoris urbis et regni Valentiae; illustrem marchionem de Guadalest, almirantum Aragonum, baiulum generalem urbis et regni; don Onuphrium Sanz de la Llosa, locumtenentem in dicto officio; don Rodericum a Borja, locumtenentem generalis thesaurarii Aragonum in regno Valentiae; Nicolaum Monllor et Blanes, regii fisci advocatum in civitate et regno Valentiae; Braulium Esteve, regii patrimonii advocatum; don Ludovicum Ferrer et Proxita, comitem de Almenara, locumtenentem generalis gubernatoris ultra Sexonam; don Jacobum Rosel, bayulum generalem eiusdem partis et districtus; don Franciscum Milan de Aragón, locumtenentem gubernatoris districtus villae Castellionis Planitiei. Quibus omnibus supranominatis confert eam potestatem quae aliis iudicibus gravaminum Curiarum solita est concedi cum expressa reservatione quod licet nominati per suam maiestatem non sint pares numero aliis per Curiam nominatis, habeant tamen in iudicando tot posse quot nominati per Curiam.

[canvi de mà]

Provisa per suam maiestatem die .XIV. mensis novembris .MDCXXXXV. in Curiis Valentiae.

Joseph de Villanueva [signatura autògrafa]

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los examinadors de greuges que lo braç militar del regne de València ha elet y nomenat ||[87] per als efectes y negocis que se esguarden al dit ofici són los que desús se especificaran, los quals lo dit braç militar ofir a vostra magestat supplicant humilment sia de sa real mercé donar y conferir a aquells lo poder acostumat, ensemps ab los examinadors de greuges elets per los altres braços del dit regne e ab los que per vostra magestat seran nomenats, los quals són los següents.

Don Vicent Catalan y López.
En Vicent Gascue.
Don Luis de Monsoriu.
En Severino Feo de Esfòrcia.
Don Blay Villarrasa.
En Joseph Esteve Aznar.
Don Joseph Pellicer.
En Guillem Ramon Anglesola.
Don Luys Palavezino.
En Joseph Vicent de l'Olmo.

Supplicant a vostra magestat sia servit manar admettre dita nominació de examinadors de greuges y authorizar y decretar aquella en la forma acostumada. Y que la present supplicació sia insertada en lo procés de les presents Corts. *Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

Sua maiestas acceptat dictam nominationem conceditque praedictis nominatis per suam maiestatem et brachium ecclesiasticum et regale potestatem in supplicatione dicti brachii ecclesiastici.

[Canvi de mà]

Provisa per suam maiestatem die .XIV. mensis novembris .MDCXXXXV. in Curiis Valentiae.

Joseph de Villanueva [signatura autògrafa]

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los examinadors de greuges que lo bras real del regne de València ha elet y nomenat per a los effectes y negocis que se guarden al dit ofici són los que desús se especifficaran, los quals lo dit braç real offir a vostra magestat. Supplicant humilment sia de sa real mercé donar y conferir a aquells lo poder acostumat, ensemps ab los examinadors de greuges elets per los altres braços del dit regne e ab los que per vostra magestat seran nomenats, los quals són los següents.

Gaspar Joan Zapata, comendatari de racional.
Carlos del Mor, advocat, síndic de València.

Micer Joseph Menor, síndic de Xàtiva.
Pere Joan de Pere, síndic de Alacant.
Micer Jaume Giner de Palau, síndic de Castelló de la Plana.
Vicent Cubelles, síndic de Ontinyent.
Joan Gerony Castillo, síndic de Xèrica.
Joan Batiste Diez, síndic de Capdet.
||88 Agostí Morant, síndic de Castelló de la Vilanova.
Micer Jaume Garríguez, síndic de Carcaixent.

Supplicant a vostra magestat sia servit manar admetre dita nominació de examinadors de greuges y authorizar aquella en la forma acostumada de manar la present supplicació ésser insertada en lo present procés de les presents Corts. *Et licet etcetera.*

Altissimus etcetera.

Sua maiestas acceptat dictam nominationem confertque praedictis una cum nominatis per suam maiestatem et brachium ecclesiasticum et militare facultatem in supplicatione dicti brachii ecclesiastici atributam.

[Canvi de mà]

Provissa per suam maiestatem die .XIV. mensis novembris .MDCXXXXV. in Curiis Valentiae.

Joseph de Villanueva [signatura autògrafa]

Et factis praemissis omnes praedicti examinatores et provisores gravaminum per suam maiestatem nominati et successive per dicta tria brachia nominati (praeter don Johannem Hieronymum Blasco, regentem cancelleriam in civitate et regno Valentiae quia infirmus, don Rodericum de Borja, locumtenentem generalis thesaurarii, quia absens, et don Jacobum Rossell, baiulum generalem ultra Sexonam qui finito juramento aliorum venit), personaliter constituti in dicta aula Palatii Regii iurarunt in praesentia mei don Josephi de Villanueva, secretarii, et testium infrascriptorum, in manibus et posse suae maiestatis dictum iuramentum actualiter recipientis per dominum Deum et eius Sancta quatuor Evangelia manibus suis corporaliter tacta, quod in examine et decissione gravaminum exercitioque dicti oficii se habebunt fideliter et legaliter atque bene secundum Deum et suas bonas conscientias, ius et iustitiam partibus facient et administrabunt ommisis et postpositis amore, favore, odio, rincore, bona vel mala voluntate et praecibus, foros dicti regni et alia ad quae de iure teneantur observabunt.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt illustres Didacus Lopez de Aro, marchio del Carpio; don Franciscus de la Cueva, dux de Alburquerque; don Jacobus Emmanuel de Cardenas, dux de Maqueda et Najara, et don Joannes de Vega, comes de Grajal, omnes cubicularii suae maiestatis.

Modus vero dicti iuramenti explicabitur lingua materna in hunc modum:

Foren convocats los jutges de greuges per a les nou hores del matí del dimarts comptants catorce del mes de nohembre del dit y present any mil sis-cents

quaranta-y-cinc per a Palacio (que encara que en les Corts de l'any mil sis-cents y quatre es feu aquest jurament en la llibreria del convent de Sant ||[89] Domingo en les de l'any mil sis-cents y vint-y-sis se feu en Palacio) y havent-se consultat a sa magestat lo que manava resolgué, ab consulta de la junta, que fos en Palacio com en lo any mil sis-cents vint-y-sis.

Y així dit dia de catorce del dit mes de nohembre del dit any estigueren a les nou hores del matí lo noble con Christòfol Crespí de Valldaura, regent en lo Sacro Supremo Real Consell de Aragó y commisari per a les dites prorrogacions per sa magestat nomenat, y lo secretari don Joseph de Villanueva en la antecàmara de Palacio que està en la primera peça després de la sala dels Alavarders. Y allí vingueren los demés officials reals, lo regne arribà després ab ses maces davant, y venien de tres en tres los jutges de greuges nomenats per los tres braços, ço és un eclesiàstic en mig, un militar a la mà dreta y un real a la esquerra. Y arribant a la porta de la antecàmara los tres primers entraren detenint-se los demés per son orde en la sala dels Alabarders per ser molts. Hixqué lo secretari de la càmera de la magestat y dix que la magestat manava que entrassen los dits noble don Christòfol Crespí y don Joseph de Villanueva, y així entraren en la peça hon havia de estar sa magestat que encara no havia eixit. Esperaren molt poc en dita peça prop de la porta que es tancà tantost que aquells entraren. Hixqué sa magestat a la peça referida, que és la que dihuen de les comèdies y té dos balcons que ixen al segon pati, y assegué sa magestat en una cadira al costat de un bufet que estava prop de la porta de la peça que dihuen del estrado, que quasi tocava la cadira en la porta, feu lo dit don Christòfol Crespí ses tres reverències, besà la mà a sa magestat y li dix que estaven allí los jutges de greuges per a prestar lo jurament. Respongué sa magestad: *Hazed que entren*.

També li digué lo dit noble regent que lo mestre racional pretenia que havia de prestar lo jurament primer que lo lloctinent en lo ofici de batle general, però que los eixemplars estaven en contrari, y així es podria manar que lo lloctinent de batle juràs immediatament després del batle y ans del mestre racional, sens prejuhí dels drets de les parts a les quals los restassen salvos, no obstant esta precedència. Y respongué sa magestat: *Hágasse assí*.

Posaren-se don Christòfol Crespí y don Joseph de Villanueva a la mà dreta del puesto hon estava sa magestat, no arrimats a la paret sinó a dos passos d'ella, y venien a estar casi en front del costat ||[90] dret del bufetet sobre el qual estava lo missal y la creu per al jurament que estaria tres passos davant de sa magestat y en front per línia recta.

Entraren primerament los ministres reals fent cada hu una reverència o dos conforme la diferència y anaren possant-se immediatament per son orde, després del secretari don Joseph de Villanueva. Y després entraren los del regne ab ses maces davant, que es posaren tantost en terra y se apartaren a un costat los porters que les portaven. Y de tres en tres los dels braços com venien es posaren a la mà esquerra, que es hix als balcons del segon pati, distant dos passos de la paret, de

manera que lo primer eclesiàstic venia a estar en front del dit noble don Christòfol Crespí y d'esta manera per son orde estigueren los ministres reals a la mà dreta y los del regne a la esquerra. Havent acabat de entrar lo secretari don Joseph de Villanueva y fet una reverència dix:

Los juezes de greuges y tractadores de Cortes que el reyno ha nombrado se contienen en estas peticiones que presentó el otro día a vuestra magestad. Y los que vuestra magestad se ha servido de nombrar son los siguientes.

Tractadores nombrados por vuestra magestad:
El conde de Monterrey.
Don Fernando de Borja.
Don Christóval Crespi de Valldaura.
El conde de Lumiares.
El conde de Puñoenrostro.
Don Joseph de Villanueva.
Don Basilio de Castellvi, portanvezes de general governador de Valencia.
El almirante de Aragón, bayle general de Valencia.
Don Onofre Sanz, lugarteniente en el officio de bayle general de Valencia.
Don Gerónymo Zanoguera, maestro racional.
Don Rodrigo de Borja, lugarteniente de thesorero general.
Don Luys Ferrer de Próxida, governador de allà Xixona.
Don Francisco Milán de Aragón, lugarteniente de governador en Xátiva.
Don Gerónymo Valls y Cubells, lugarteniente de governador en Castellón de la Plana.

Juezes de greuges por vuestra magestad nombrados:
Don Christóval Crespi, regente en el Supremo de Aragón.
Don Juan Gerónymo Blasco, regente de la real cancillería de Valencia.
Don Basilio de Castellvi, portanvezes de general governador de Valencia.
||91 *El almirante de Aragón, bayle general.*
Don Onofre Sanz, lugarteniente en el dicho oficio.
Don Gerónymo Zanoguera, maestro racional.
Don Joseph Polo, lugarteniente en el dicho officio.
Don Rodrigo de Borja, lugarteniente de thesorero general.
Don Nicolás Monllor, avogado fiscal.
El doctor Braulio Esteve, avogado patrimonial.
El conde de Almenara, governador de allà Xixona.
Don Jayme Rosel, bayle general del mismo distrito.
Don Francisco Milán de Aragón, lugarteniente de governador en Xátiva.
Don Gerónymo Valls y Cubells, lugarteniente de governador en Castellón de la Plana.

Vuestra magestad assí a los nombrados por vuestra magestad como a los que el reyno ha nombrada se sirve de darles el poder que se ha acostumbrado dar, con expresa reservación

que aunque los nombrados por la corte tengan con todo en el juzgar tanta potestad como los nombrados por la Corte.

E immediatament lligqué lo jurament dels dits jutges de greuges que és del thenor següent:

Todos los quales examinadores y provisores de greuges, assí los nombrados por su magestad como por los tres estamentos, los que estáys presentes juráys en manos de su magestad, a Dios nuestro señor y a sus santos quatro Evangelios que corporalment tocáys con vuestras manos que en el examen de los greuges y su decisión y exercicio de vuestro officio os havréys bien y fielmente según Dios y vuestras consciencias, administrando derecho y justícia a las partes y postpuestos todo odio, amor, favor, rincor, buena o mala voluntat y guardaréys los fueros del reyno de Valencia y lo demás que de derecho tenéys obligación de guardar y complir. Assí lo juráis.

Publicat lo qual jurament, lo dit don Christòfol Crespí del puesto hon estava feu dos reverències, la una en lo mateix puesto y la altra davant del bufetet en que estava lo missal, agenollàs de un genoll, posà la mà sobre la creu y missal y besà-la. Alçà's y feu altra reverència y passà per mà esquerra del missal, que era la dreta de sa magestat, y feu altra reverència, agenollà's de un genol y besà la mà de sa magestat. Y després, fent altra reverència, es restà en la mateixa part davant del bufet que estava al costat de la cadira real. E immediatament ||[92] feu lo governador de València ses reverències (perquè lo regent don Joan Gerony Blasco no s'í trobà, per malalt). Y aprés de haver fet la dita cerimònia, passà per la altra part a besar la mà a sa magestat. Y fent al tornar-se'n dos reverències, prengué son puesto. Y lo mateix feren los demés officials reals per lo orde que estan nomenats. Y quant cada hu de aquells arribava ahon estava lo missal, deya don Christòfol Crespí a sa magestat qui era, nomenant los noms y ofici que tenia ab veu baixa que apenes ho podia entendre altri que sa magestat.

Després de l'últim ministre real jurà lo primer eclesiàstic que fonc lo bisbe de Sogorb (perquè se advertí que a est acte no anaven subdelegats). Y després del dit bisbe, don Vicent Català y López, que era del braç militar. Y dix lo dit don Christòfol Crespí a sa magestat que conforme a los eixemplars de les Corts passades, primer juraren tots los del braç ecclesiàstic, després los del militar y últimament los del braç real; però que puix venien interposats y no y havia prejuhí de algú, era millor deixar que juraren conforme venien. Y sa magestat respongué: *Está bien*. Jurà després lo del braç real. Y d'esta manera alternativament, de tres en tres, juraren tots y després se n'hixqueren los dels braços y aprés de aquells los ministres reals fent cascú una reverència y eixint començant a eixir primer lo que estava en darrer lloc, que era lo més pròxim prop de la porta. Y restaren allí don Christòfol Crespí y don Joseph de Villanueva fins que acabaren tots de anar-se'n. Y després, fent sa reverència, se n'hixqueren també ab que tingué fi aquest acte. Arrimats a les portes estaven alguns *grandes* cuberts y altres de la casa de sa magestat descuberts.

Protestes sobre precedències

Se ha de notar que en esta jornada hi hagué differència entre les persones del braç ecclesiàstic sobre la precedència dels puestos y muntar a besar la mà a sa alteza, perquè exceptades les cinc primeres veus, les demés al·legaren que no y havia senyalat puesto. Y reconeguts los exemplars antics, es trobà gran differència en ells y així lo noble don Cristòfol Crespí muntà al trono real a comunicar esta differència y sa magestat manà que, sens perjuhí dels drets de les parts, muntasen a besar la mà a sa alteza per lo orde que estaven seyts y es sentasen així com vinguesen després de les cinc primeres veus y que no causàs perjuhí algú a ninguna de les parts, sinó que totes elles allegasen de son drets y sobre açò es consultàs a sa magestat; tot lo qual fonc així fet.

Així mateix, hi hagué differència entre don Noffre Sanz, lloctinent de balle, y don Gerony Çanoguera, mestre racional, sobre la precedència y havent consultat a sa magestat lo noble regent sobre esta differència, sa magestat resolgué que, puix per los exemplars constava que lo dit lloctinent de balle havia preferit al dit mestre racional, no se innovàs cosa alguna y açò sens perjuhí dels drets del dit mestre racional, los quals li resten salvos e il·lesos en tot y per tot.

CONTINUACIÓ DE LES SESSIONS

Pròrroga de 17 de novembre

||[93] *Deinde vero die veneris intitulata decima septima iamdicti mensis novembris, ad quam diem Curiae praedictae continuatae et prorrogatae fuerant, illisque more solito ad sonum campanae in dicta ecclesia monasterii Divi Dominici praesentis civitatis convocatis, nobiles don Christoforus Crespi de Valldaura, regens cancelleriam in Sacro Supremo Regio Aragonum Consilio, commissarius praedictus constitutus dicta ecclesia et loco ad dictas curias assignato una cum praedicto secretario don Joseph a Villanueva in scanno in tabulato magno posito dicti solii et ad illius manum dexteram tradidit mihi Foelici Monso, scribae mandati suae maiestatis et locumtenenti prothonotarii, schedulam prorrogationis infrascriptam, quam in modum sequentem publicavi:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts per a dimarts primervinent, que contarem vint-y-hu del present mes de nohembre.

Et cum prolata fuisset, statim nobilis don Carolus Villarrasa, miles ordinis et militiae Virginis Mariae de Calatrava pro commendatore praeceptoriae de Bexixi uti sindicus totius brachii ecclesiastici; Franciscus Hieronymus Mascarell, generosus, sindicus brachii militaris, et Carolus del Mor, iuris utriusque doctor, sindicus civitatis Valentiae et totius brachii regalis, ascenderunt solium et tunc dicti nobiles regens et secretarius Josephus de Villanueva

steterunt et dicti sindici protestati sunt quod in dicta continuatione et prorrogatione Curiarum nullatenus consentiebant nec consenserunt, quinimmo stabant et perseverabant prout steterunt et perseverarunt in protestatis et dissentitis per eos ut supra. Et dictus regens et commissarius per organum vocis mei dicti Foelicis Monso dixit quod sua regia maiestas seu ipse in eius personam stabat et perseverabat in dictis continuatione et prorrogatione Curiarum per eum facta.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt Josephus Giner, notarius; Didacus Philippus de Arroyo, portarius Consilii Suppremi Aragonum, et Roccus Sanchiz, portarius Domus Deputationis, civitatis Valentiae habitatores.

Pròrroga de 21 de novembre

||[94] *Praeterea die martis vigesima prima*[16] *novembris eiusdem anni ad quam Curiae prorrogatae extiterant, et illis more solito ad sonum campanae in dicta ecclesia conventus Divi Dominici iamdictae et praesentis civitatis convocatis et prorrogatis, dictus nobilis regens don Christoforus Crespi de Valldaura commissarius praefatus constitutus in dicta ecclesia, loco ad dictas Curias designato, sedens in scanno posito ad dexteram manum tabulati magni regii solii tradidit mihi Foelici Monso, regii mandati scribae, schedulam prorrogationis infra contentam, quam publicavi exiens ad laevam manum tabulati magni dicti solii sub thenore sequente:*

Sa magestat continua y prorroga les presents Corts per a demà dimecres, que contarem vint-y-dos del present mes de nohembre.

Et post publicationem dictae schedulae nobilis don Carolus Villarrasa, eques militiae Beatae Mariae de Calatrava pro commendatore de Bexix, sindicus brachii ecclesiastici; Franciscus Hieronymus Mascarell, generosus, sindicus brachii militaris, et Josephus Perez Rocca, sindicus civitatis Valentiae et totius brachii regalis, ascenderunt solium et tunc dictus nobilis regens stetit et dicti sindici protestati sunt vivae vocis oraculo quod in dicta continuatione et prorrogatione Curiarum nullatenus consentiebant nec consenserunt, quinimmo stabant et perseverabant prout steterunt et perseverarunt in protestatis et dissentitis per eos ut suppra. Et dictus ||[94v] *regens et commissarius per organum vocis mei dicti Foelicis Monso dixit quod sua regia maiestas seu ipse in eius personam stabat et perseverabat in dictis continuatione et prorrogatione Curiarum per eum facta.*[17]

Testes qui praemissis interfuerunt sunt don Hieronymus Ferrer, miles ordinis militaris Sancti Jacobi de Spata, comendator praeceptoriae de Orcheta; Didacus de Arroyo, portarius Suppremi Aragonum Consilli, et Roccus Sanchiz, portarius Domus Deputationis, Valentiae habitatores.

¶ [16] L'original i les còpies indiquen *vigésimo primo*, però per correcció gramatical i tenor del text ha de ser en femení: *vigésima prima*.

¶ [17] L'original i les còpies diuen *facta*, tanmateix per correcció gramatical correspon *factis*.

Pròrroga de 22 de novembre

||[95] *Deinde die mercurii computata vigesima secunda eorumdem mensis et anni ad quam Curiae prorrogatae extiterant, et illis more solito ad sonum campanae in dicta ecclesia conventus Divi Dominici iamdictae et praesentis civitatis convocatis et prorrogatis supradictus nobilis regens et commissarius don Christoforus Crespi de Valdaura constitutus in dicta ecclesia Sancti Dominici stans ad dexteram manum tabulati magni solii tradidit mihi dicto Foelici Monso, regii mandati scribae et locumtenenti prothonotariii, inferius scriptam schedulam prorrogationis, et eam stans ad laevam manum solii publicavi alta et intelligibili voce in modo sequentem:*

Sa magestat continua y prorroga les presents Corts per a demà dijous, que contarem vint-y-tres dies del present mes de nohembre.

Quo facto supradicti sindici don Carolus Villarasa; Franciscus Hieronymus Mascarell, generorus, et Josephus Perez Roca trium brachiorum respective, ascenderunt solium regium et tunc dictus nobilis regens et commisarius surgens stetit et vivae vocis oraculo protestati sunt dicti sindici quod in dicta continuatione et prorrogatione Curiarum minime consentiebant nec consenserunt, quinimmo stabant et perserverabant, prout steterunt et perseverarunt in dictis protestatis et dissentitis. Et dictus nobilis regens et commissarius per organum vocis mei dicti Monso dixit quod sua maiestas seu ipse in eius personam stabat et perseverabat in dictis continuatione et prorrogatione Curiarum per eum factis.

Testes fuerunt Josephus Giner notarius; Didacus Philippus de Arroyo, portarius Regii Supremi Consilii Aragonum et (en blanc) *Cardona*[18] *regius alguazirius, Valentiae habitatores.*

Pròrroga de 23 de novembre

||[96] *Rursus autem die iovis vigesima tertia iamdicti mensis novembris anno quo supra millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto, ad quam diem Curiae prorrogatae extiterant, moreque solito ad sonum campanae in dicta ecclesia monasterii Divi Dominici convocatae, supradictus nobilis regens et commissarius don Christophorus Crespi de Valldaura constitutus in dicta ecclesia in tabulato magno solii ad dexteram manum tradidit mihi praedicto Foelici Monso, regii mandati scribae ac locumtenenti prothonotarii, infrascripam schedulam prorrogationis, et ego dictus Monso alta et intelligibili voce illam stans ad laevam dicti solii publicavi sub his verbis:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts per a demà divendres, que contarem vint-y-quatre del present mes de nohembre.

Quo facto supradictus don Carolus Villarrasa, ordinis et militae Beatae Virginis Mariae de Calatrava, sindicus brachii ecclesiastici; Franciscus Hieronymus Mascarell, generosus, sindicus brachii militaris, et Carolus del Mor, sindicus brachii regalis, ascenderunt solium, et (stantibus omnibus) praedicti sindici nomine dictorum trium brachiorum viva voce protestati fuerunt quod in dicta prorrogatione et continuatione Curiarum minime consentiebant nec consenserunt, immo stabant et perseverabant prout steterunt in dictis protestatis

¶ [18] Es va deixar el nom en blanc, però no es va completar mai.

et dissentitis. Et dictus nobilis regens et commissarius per organum vocis mei dicti Foelicis Monso dixit quod sua regia maiestas seu ipse nomine suae maiestatis stabat et perseverabat in dictis continuatione et prorrogatione Curiarum per eum factis.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt don Hieronymus Ferrer, miles ordinis et militae Divi Jacobi de Spata, commendator praeceptoriae de Orcheta; Josephus Giner, notarius, Valentiae habitatores, et Didacus Philippus de Arroyo, portarius Regii Suppremi Consilii Aragonum.

PRÒRROGA DE 24 DE NOVEMBRE

||[97] *Postea die veneris vigesima quarta dictorum mensis et anni ad quam more solito dictae Curiae continuatae et prorrogatae fuerunt, constitutus in ea praedictus nobilis regens et commissarius don Christoforus Crespi de Valldaura stans in tabulato magno solii ad dexteram manum tradididt mihi dicto Foelici Monso, regii mandati scribae et locumtenenti prothonotarii, schedulam prorrogationis et continuationis Curiarum, et ipsam stans ad dexteram manum dicti solii alta et intelligibili voce publicavi subsequenti thenore:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts per a demà dissapte, que contarem vint-y-cinc del present mes de nohembre.

Et dicta schedula lecta et publicata, cum praedicti Franciscus Hieronymus Mascarell, generosus, sindicus brachii militaris, et Carolus del Mor, iuris utriusque doctor, sindicus brachii regalis regni, ascendissent solium regium, (stantibus omnibus) protestati sunt viva voce quod nullatenus in dictis prorrogatione et continuatione Curiarum consentiebant nec consenserunt, immo stabant et perseverabant prout steterunt et perseverarunt in protestatis et dissentitis. Et dictus nobilis regens et commissarius per organum vocis mei praefati Monso dixit quod sua regia maiestas et ipse in suae maiestatis personam stabat et perseverabat in praedictis prorrogatione et continuatione Curiarum per eum facta.[19]

Testes fuerunt Antonius Pardo, notarius; Didacus de Arroyo, portarius Sacrii Supremi Regii Aragonum Consilii, et Alphonsus Garcia, Valenciae reperti.

PRÒRROGA DE 25 DE NOVEMBRE

||[98] *Et adveniente die sabbathi vigesima quinta*[20] *iamdictorum mensis et anni, ad quam diem continuatae et prorrogatae Curiae praedictae fuerant, in ecclesia monasterii Sancti Dominici praedictus nobilis regens et commissarius don Christoforus Crespi de Valldaura constitutus intus dictam ecclesiam stans in tabulato solii ad dexteram manum tradidit mihi dicto Foelici Monso, locumtenenti prothonotarii, quandam schedulam prorrogationis et continuationis dictarum Curiarum, et illam alta et intelligibili voce publicavi serie subsequenti:*

¶ [19] L'original i les còpies diuen *facta*, per correcció gramatical correspon *factis*. ¶ [20] L'original diu *vigesimo quinto*, en masculí, però correspon *vigesima quinta*, en femení.

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts per a demà diumenge, que contarem vint-y-sis del present mes de nohembre.

Quo peracto illico ascendentes dictum solium don Josephus Sanz, presbyter, canonicus sedis Valentiae, sindicus brachii ecclesiastici; Franciscus Hieronymus Mascarell, sindicus brachii militaris, et Carolus del Mor, iure consultus, sindicus brachii regalis praedicti regni, (omnibus stantibus) protestati sunt vocis prolatione quod in prorrogatione et continuatione praedictis minime conssentiebant ipsique sindici steterunt et perseverarunt in protestatis et dissentitis. Et dictus nobilis regens et commissarius per saepedictum vocis organum mei dicti Foelicis Monso dixit quod sua regia maiestas sive ipse in illius personam stabat et perseverabat statitque perseveravit in prorrogatione et continuatione praedictarum Curiarum iamdictis per eumque factis.

Testes fuerunt Josephus Giner; Antonius Pardo, notarii, et Roccus Sanchiz, portarius Domus Deputationis, regni Valentiae habitatores.

Pròrroga de 26 de novembre

|||[99] *Postea autem adveniente die dominica computata vigesima sexta dicti mensis novembris eiusdemque anni ad quam Curiae fuerant*[21] *continuatae et prorrogatae in dicta ecclesia Sancti Dominici,*[22] *constitutus in ea et in solio regio in scanno ad dexteram posito supradictus nobilis regens et commissarius don Christoforus Crespi de Valldaura tradidit schedulam prorrogationis seu continuationis Curiarum mihi praenominato Foelici Monso, loco prothonotarii suae maiestatis, et illam stans ad laevam manum dicti solii alta voce atque intelligibili legi et publicavi sub his verbis:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts per a demà dilluns, que contarem vint-y-set del present mes de nohembre fins les nou hores del matí.

Et lecta ut praedicitur dicta schedula propedicti sindici trium brachiorum don Josephus Sanz, presbyter, canonicus; Franciscus Hieronymus Mascarell et Carolus del Mor, iure consultus, cum ascendissent dictum solium et dictus nobilis regens surgens stetisset protestati fuerunt vivae vocis oraculo quod in dictis continuatione et prorrogatione Curiarum nullatenus consentiebant neque consenserunt, immo in protestatis et dissentitis stabant et perseverabant, et steterunt et perseverarunt. Et dictus nobilis regens et commissarius dixit quod sua regia maiestas seu ille in personam suae maiestatis stabat et perseverabat atque stetit et perseveravit in praemissis continuatione et prorrogatione Curiarum per eum factis.[23]

Testes qui praemissis fuerunt presentes sunt Vincentius Gazull, notarius; Didacus Philippus de Arroyo, portarius Sacrii Supremi Regii Aragonum Consilii, et Roccus Sanchiz, portarius Domus Deputationis Valentiae.

¶ [21] La còpia B diu *fuerunt*.
¶ [22] Hi ha una nota marginal amb un *6*.
¶ [23] Original i còpies diuen *facta*, per correcció gramatical pertoca *factis*.

Pròrroga de 27 de novembre

||[100] *Praeterea die lunae vigesima septima novembris iamdicti anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti ad quam Curiae continuatae et prorrogatae extiterunt, pulsata octava hora ante meridiem, constitutus dictus nobilis regens don Christoforus Crespi de Valldaura intus saepedictam ecclesiam Divi Dominici stans in corpore eiusdem ecclesiae tradidit mihi dicto Foelici Monso, locumtenenti prothonotarii, schedulam continuationis et prorrogationis dictarum Curiarum, et illam publicavi alta et intelligibili voce subsequentibus verbis:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts per a demà dimarts, que contarem vint-y-huit del present mes de nohembre.

Qua schedula publicata supradicti sindici trium brachiorum, nempe canonicus don Joseph Sanz; Franciscus Hieronymus Mascarell et Carolus del Mor, in utroque iure doctor, accedentes (et stante dicto nobili regente) protestati sunt viva voce quod in dicta continuatione et prorrogatione Curiarum non consentiebant neque consenserunt, immo steterunt et perseverarunt in protestatis et dissentitis. Et dictus nobilis regens dixit quod sua regia maiestas seu ille in personam suae maiestatis stabat et perseverabat in continuatione et prorrogatione Curiarum praemissis per eum factis.[24]

Testes fuerunt don Onophrius Sanz de la Llosa; Josephus Giner, notarius, Valentiae habitatores, et Didacus Philippus de Arroyo, portarius Sacrii Supremi Regii Aragonum Consilii.

Pròrroga de 28 de novembre

||[101] *Cum autem venerit dies martis vigesima octava*[25] *saepedictorum mensis et anni, et nobilis regens et commissarius don Christoforus Crespi de Valldaura constitutus in dicta ecclesia monasterii Sancti Dominici, loco celebrationi Curiarum destinato, ascendisset solium regium, stans ad dexteram manum eiusdem ut consueverat tradidit mihi praenominato Foelici Monso quandam schedulam prorrogationis et continuationis dictarum Curiarum, quam a laeva manu eiusdem solii alta et intelligibili voce publicavi sub his verbis:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts per a demà dimecres, que contarem vint-y-nou del present mes de nohembre.

Et finito thenore dictae schedulae ascenderunt dictum solium praenominati sindici trium stamentorum, scilicet canonicus don Joseph Sanz, Franciscus Hieronymus Mascarell et Carolus del Mor, et ascendentes ad dictum solium dixerunt dicto nobili regenti stanti quod in dicta continuatione et prorrogatione Curiarum minime consetiebant nec conceserunt, immo steterunt et perseverarunt in protestatis et dissentitis. Et tunc dictus nobilis regens dixit quod sua maiestas seu ipse in suam personam stabat et perseverabat in dictis continuatione et prorrogatione Curiarum per eum factis.[26]

Testes fuerunt Josephus Giner, notarius; Josephus Espinoça et Antonius Pardo etiam notarii Valentiae habitatores.

¶ [24] Ídem. ¶ [25] L'original i les còpies diuen *vigesimo octavo*, per correcció gramatical pertoca *vigesima octava*. ¶ [26] L'original diu *facta*, gramaticalment ha de ser *factis*.

Prorroga de 29 de novembre

||[102] *Praeterea vero die mercurii computata vigesima nona eorundem mensis novembris et anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, supradictus nobilis regens don Christoforus Crespi de Valldaura constitutus intus dictam ecclesiam Divi Dominici et in corpore eiusdem ecclessiae, tradidit mihi dicto Foelici Monso schedulam prorrogationis Curiarum et continuationis, et eam alta voce et intelligibili legi et publicavi sub his verbis:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts per a demà dijous, que contarem trenta del present mes de nohembre.

Qua schedula lecta e publicata illico praenominati don Joseph Sanz, canonicus valentinus, et Franciscus Hieronymus Mascarell, sindici brachiorum ecclesiastici et militaris respective, et Josephus Perez Roca, civis, sindicus civitatis Valentiae et totius brachii regalis, ibi stantes protestati fuerunt et dixerunt quod in continuatione et prorrogatione dictarum Curiarum premissis nullatenus consentiebant neque consenserunt, immo stabant et perseverabant in protestatis et dissentitis. Quibus dictus nobilis regens dixit quod sua regia maiestas stabat et perseverabat seu ipse in personam suae maiestatis in dictis continuatione et prorrogatione Curiarum per eum factis.[27]

Testes fuerunt Josephus Giner; Antonius Pardo, notarii, et Roccus Sanchis, portarius Domus Deputationis, Valentiae habitatores.

Pròrroga de 30 de novembre

||[103] *Deinde die iovis trigesima iamdicti mensis novembris saepedicti anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, ad quam diem Curiae prorrogatae et continuatae fuerant, praefatus nobilis don Christoforus Crespi de Valldaura, regens cancelleriam in Sacro Supremo Regio Aragonum Consilio et commisarius praedictus constitutus in praenominata ecclesia monasterii Sancti Dominici in corpore eiusdem ecclesiae dedit mihi Foelici Monso, locumtenenti prothonotarii, quandam prorrogationis dictarum Curiarum et continuationis earum schedulam, quam alta et intelligibili voce legi atque publicavi et cuius thenor sic se habet:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts per a demà divendres, que contarem lo primer mes de dehembre.

Et lecta ut praedicitur schedula dicta, tunc ascendentes don Joseph Sanz, presbyter, canonicus sedis Valentiae, sindicus capituli et canonicorum eiusdem sedis et totius Status ecclesiastici [et] don Vincentius Pardo de la Casta, sindicus brachii regalis Regni,[28] *protestati fuerunt et dixerunt quod in prorrogatione et continuatione dictarum Curiarum minime consentiebant neque consenserunt, immo stabant et perseverabant in protestatis et dissentitis prout steterunt et perseverarunt. Et praefatus nobilis regens responsum dedit et dixit quod*

¶ [27] L'original i les còpies diuen *facta*, la correcció gramatical exigeix *factis*. ¶ [28] Apareix en la mateixa forma en l'original i en les còpies, però deu ser un error perquè don Vicent Pardo de la Casta formava part de l'estament militar i, per tant, havia d'actuar en nom del braç nobiliari i no del reial.

sua regia maiestas seu ipse in personam suam stabat et perseverabat, stetit ac perseveravit in continuatione et prorrogatione praemissis per eum dictarum Curiarum facta.[29]

Testes fuerunt Josephus Montes, clericus; Gabriel Dolz et Alexander Ripoll, scriptores, Valentiae habitatores.

Pròrroga d'1 de desembre

||[104] *Et cum venerit dies veneris prima decembris praedicti anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti inter quartam et quintam horas post meridiem, ad quam diem Curiae prorrogatae fuerant, more solito ad sonum campanae in dicta ecclesia constitutus in ea supradictus nobilis regens don Christoforus Crespi de Valldaura ascendit solium regium et sedit in scanno ad dexteram manum posito in tabulato magno eiusdem solii deditque mihi Vincentio Ferrera, locumtenenti prothonotarii, quandam schedulam prorrogationis et continuationis. Et in continenti stans ad laevam praedicti solii dictam schedulam legi et publicavi alta ac intelligibili voce in hunc modum:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts per a demà disapte, que contarem dos del present mes de dehembre fins les dotce hores de migjorn.

Qua schedula lecta et publicata, ascenderunt statim praedictum solium don Joseph Sanz, presbyter et canonicus sedis Valentinus, sindicus capituli et canonicorum eiusdem sedis et totius brachii ecclesiastici; don Gaspar Boyl et Rocafull, comes de Albatera, sindicus brachii militaris substitutus a Francisco Hieronymo Mascarell; et Josephus Perez Roca, sindicus totius brachii regalis et civitatis Valentiae, et surgente atque stante praedicto nobili regente dicti sindici dixerunt atque protestati sunt quod in dictis continuatione et prorrogatione Curiarum minime consentiebant neque consenserunt, immo stabant et perseverabant in protestatis et dissentitis prout in eis steterunt et perseverarunt. Quibus omnibus praedictus dominus regens dixit quod sua regia maiestas seu ipse in personam suam stabat et perseverabat, stetitque ac perserveravit in continuatione et prorrogatione dictarum Curiarum praemissis pro eum factis.[30]

Testes fuerunt don Carolus Joan de Torres, miles ordinis et militiae Divi Jacobi commendator praeceptoriae de Museros, don Emmanuel de Castellvi, ordinis Beatae Mariae Montesiae et Felix Monso, regii mandati scriba.

Primera pròrroga de 2 de desembre

|||[105] *Rursus vero die sabbathi secunda decembris saepedicti anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, ad quam sono campanae dicti conventus et monasterii Divi Dominici Curiae more solito fuerunt continuatae et prorrogatae, sedens propraedictus nobilis regens don Christo-*

¶ [29] De nou en l'original i les còpies apareix *facta*, però gramaticalment correspon *factis*.
¶ [30] Ídem.

forus Crespi de Valldaura in scanno in tabulato magno solii et ad dexteram posito tradidit mihi Vincentio Ferrera quandam schedulam prorrogationis et continuationis dictarum Curiarum, quam extans ad laevam dicti solii alta et intelligibili voce legi et publicavi sub sequentibus verbis:

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts dins les cinc hores de la vesprada del present dia de huy, que contam dos del present mes de dehembre.

Quo facto don Joseph Sanz, presbyter, canonicus sedis Valentinae, sindicus capituli eiusdem et totius brachii ecclesiastici; Felitianus Gostans de Soler, sindicus brachii militaris substitutus a Francisco Hieronymo Mascarell; et Josephus Perez Roca, sindicus civitatis Valentiae et brachii regalis regni, ascenderunt dictum solium et surgente dicto nobili regente et stantibus illo et dictis sindicis protestati sunt et dixerunt idem sindici quod in dictis continuatione et prorrogatione Curiarum non consentiebant nec consenserunt, immo stabant et perseverabant in protestatis et dissentitis. Et dictus nobilis regens dixit quod sua regia maiestas stabat et perseverabat et ille stetit et perseveravit in dictis continuatione et prorrogatione Curiarum in personam suae maiestatis.

Testes qui praemissis inferfuerunt sunt don Joannes Coll, Foelix Monso, regii mandati scriba, et Didacus de Arroyo, portarius Consilii Suppremi Aragonum.

Segona pròrroga de 2 de desembre

||[106] *Dicta et eadem die sabbathi secunda decembris praedicti anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti inter quartam et quintam horas post meridiem, praedictus nobilis regens et commisarius don Christoforus Crespi de Valldaura ascendit iterum solium regium seditque ut consueverat in scanno ad dexteram in tabulato magno solii posito, et tunc tradidit mihi praenominato Vincentio Ferrera, loco prothonotarii suae maiestatis, schedulam infrascriptam continentem prorrogationem et continuationem dictarum Curiarum, et illam ad laevam manum eiusdem solii stans in dicto tabulato alta et intelligibili voce legi et publicavi sub verbis materno sermone pronuntiatis sequentibus:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts fins les set hores de la vesprada del present dia de huy, que comptam dos del present mes de dehembre.

Qua schedula publicata propraedicti sindici, nempe canonicus don Joseph Sanz; Foelicianus Gastan de Soler et Josephus Perez Roca ascendentes solium regium surgenteque et stante illo et dictis sindicis protestati fuerunt dixeruntque quod in dicta continuatione et prorrogatione nullatenus consentiebant neque consenserunt, immo stabant et perseverabant in dissentitis et protestatis prout steterunt et perseverarunt. Et dictus nobilis regens dixit quod sua regia maiestas seu ille in personam suae maiestatis stabat et perseverabat in dictis continuatione et prorrogatione Curiarum per eum factis.[31] *Quibus sugestis descenderunt de dicto tabulato.*

Testes qui praemissis interfuerunt sun Foelix Monso, regii mandati scriba, Stephanus Navarro, civis, Valentiae residentes, et Didacus de Arroyo, portarius Consilii Suppremi Aragonum.

¶ [31] En l'original i les còpies apareix *facta*, però gramaticalment correspon *factis*.

Tercera pròrroga de 2 de desembre

||[107] *Praeterea inter sextam et septimam horas post meridiem iamdicti diei sabbathi secundi decembris dicti anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, constitutus et sedens ut praedictum est in scanno saepenominatus nobilis regens una cum secretario don Joseph a Villanueva etiam sedente tradidit mihi praefato Vincentio Ferrera aliam schedulam continuationis et prorrogationis Curiarum, quam modo praemisso alta et intelligibili voce publicavi sub verbis quae sequuntur:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts fins demà diumenge, que contarem tres dies del present mes de dehembre fins les huyt hores del matí.

Et lecta dicta schedula praenominati sindici don Joseph Sanz, canonicus, et Felitianus Gostans de Soler brachiorum ecclesiastici et militaris respective, et Gaspar Johanes Zapata, iuratus in capite et sindicus civitatis Valentiae nomine totius brachii regalis, ascenderunt eundem solium, et stantibus dicto nobili regente secretario et sindicis praedicti sindici dixerunt et protestati sunt quod minime consentiebant in dicta prorrogatione et continuatione Curiarum, et steterunt et perseverarunt in dissentitis et protestatis. Et dictus nobilis regens dixit quod sua regia maiestas seu ipse in personam suae maiestatis stabat et perseverabat in continuatione et prorrogatione Curiarum praemissis per eum factis. Quibus factis descenderunt omnes a dicto tabulato solii.

Testes qui praemissis fuerunt praesentes sunt don Gastonus Mercader, miles ordinis et militiae Beatae Mariae Montesiae et Divi Georgii; Stephanus Navarro, civis, Valentiae habitatores, et Didacus Arroyo, portarius Consilii Suppremi Aragonum, Valentiae residens.

Primera pròrroga de 3 de desembre

||[108] *Adveniente autem die dominica tertia dicti mensis decembris annique millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti inter septimam et octavam horas ante meridiem, ad quam praedictae Curiae continuatae et prorrogatae extiterant, illisque more solito convocatis sono campanae in dicto monasterio Divi Dominici, constitutus in ecclesia eiusdem praefatus nobilis regens in corpore illius dedit mihi praenominato Vincentio Ferrera, locumtenenti prothonotarii, quandam schedulam prorrogationis et continuationis Curiarum, et ipsam alta voce et intelligibili publicavi sub his verbis:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts fins les dotce hores de migjorn del present dia de huy, que contam tres del present mes de dehembre.

Et tunc supranominatus canonicus don Joseph Sanz, sindicus brachii ecclesiastici, cum adesset protestatus est quod non consentiebat in dicta prorrogatione et continuatione, immo stetit et perseveravit in dissentitis et protestatis. Et dictus nobilis regens responsum dedit et dixit quod sua regia maiestas seu ipse in illius personam stabat et perseverabat in continuatione et prorrogatione Curiarum praemissis per eum factis prout stetit et perseveravit. Et factis supradictis abierunt.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt don Onuphrius Sanz de la Llosa et Roccus Sanchez, portarius Domus Deputationis, Valentiae habitatores.

Segona prorroga de 3 de desembre

||[109] *Postea autem inter undecimam et duodecimam hora ante meridiem ipsius diei dominicae computatae tertiae decembris iamdicti anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, idem dominus regens don Christoforus Crespi de Valldaura sedens in scanno ad dexteram manum solii in tabulato magno eiusdem posito tradidit mihi dicto Vincentio Ferrera aliam schedulam prorrogationis et continuationis Curiarum, quam modo praenarrato alta et intelligibili voce legi et publicavi in hunc modum:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts fins les tres hores de la vesprada del present dia de huy, que comptam tres del present mes de dehembre.

Et finito thenore dictae schedulae don Joseph Sanz, presbyter, canonicus sedis et totius brachii ecclesiastici; don Gaspar Boyl et Rocafull, comes de Albatera, sindicus brachii militaris, et Josephus Perez Rocca, civis, sindicus brachii regalis et civitatis Valentiae ascendentes dictum solium, et surgente dicto nobili regente et stantibus illo et dictis sindicis protestati sunt et dixerunt praedicti sindici quod in prorrogatione et continuatione Curiarum praemissis minime consentiebant neque consenserunt, immo stabant et perseverabant in dissentitis et protestatis per eos ut supra prout steterunt et perseverarunt. Et dictus nobilis regens dixit quod sua regia maiestas seu ipse in suam personam stabat et perseverabat prout stetit et perseveravit in continuatione et prorrogatione praemissis per eum factis. Et his factis descenderunt omnes a dicto solio.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt don Petrus Villacampa et Pueyo, de consilio suae maiestatis in Regia Audientia Valentiae; Braulius Esteve, iuris utriusque doctor et regii patrimonii advocatus, et don Onophrius Sanz de la Llosa, Valentiae habitatores.

Tercera pròrroga de 3 de desembre

||[110] *Dictis die et anno inter secundam et tertiam hores post meridiem, praefatus nobilis regens don Christoforus Crespi de Valldaura et don Josephus a Villanueva, secretarius suae maiestatis, ascenderunt praedictum solium regium sederuntque in scannis modo solito positis ad dexteram eiusdem solii, et cum dictis nobilis regens tradidisset mihi praenominato Vincentio Ferrera, locumtenenti prothonotarii, quandam aliam schedulam prorrogationis Curiarum, illam modo et forma saepedictis publicavi et legi alta et intelligibili voce sub sequenti thenore:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts fins les quatre hores de la vesprada del present dia de huy, que comptam tres del present mes de dehembre.

Et publicata dicta schedula ascenderunt idem solium praedicti canonicus don Joseph Sanz, sindicus brachii ecclesiastici; Franciscus Hieronymus Mascarell, sindicus brachii militaris et Josephus Perez Roca, sindici Valentiae et nomine totius brachii regalis et surgentibus dictis nobili regente et secretario don Josepho Villanueva (stantibusque omnibus) praedicti sindici protestati sunt dixeruntque quod in dictis prorrogatione et continuatione Curiarum minime consentiebant neque consenserunt immo stabant et perserverabant prout steterunt et perseverarunt in protestatis et dissentitis per eos ut supra. Et dictus nobilis regens dixit quod

sua regia maiestas seu ipse in personam suam stabat et perseverabat prout stetit et perseveravit in continuatione et prorrogatione Curiarum praemissis per eum factis. Quibus gestis descenderunt omnes a dicto solio.

Testes qui praemissis fuerunt praesentes sunt don Antonius Joan de Centellas, Regiae Audientiae doctor; Braulius Esteve, regii patrimonii advocatus, et Petrus Paulus Baudes, presbyter, Valentiae habitatores.

Quarta pròrroga de 3 de desembre

||[111] *Praedictis die et anno inter tertiam et quartam horas post meridiem, cum ascendissent praedictum solium regium praelibati dominus regens don Christoforus Crespi de Valldaura et don Joseph a Villanueva, secretarius suae maiestatis, sederunt modo praedicto in scanno ad latum dextrum solii in tabulato eiusdem magno posito et continuo dictis nobilis regens tradidit mihi praefato Vincentio Ferrera aliam schedulam prorrogationis Curiarum, et dictam schedulam modo praefixo alta ac intelligibili voce legi et publicavi sub thenore huiusmodi:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts fins les cinc hores de la vesprada del present dia de huy, que comptam tres dies del present mes de dehembre.

Qua schedula lecta, idem solium ascendentes praenominati canonicus don Joseph Sanz, sindicus capituli et canonicorum sedis Valentiae et totius brachii ecclesiatici; Franciscus Hieronymus Mascarell, generosus, sindicus brachii militaris, et Josephus Perez Rocca, civis, sindicus Valentiae nomine totius brachii regalis, (surgentibusque dictis nobili regente et secretario don Josepho de Villanueva et stantibus illis et dictis sindicis) dixerunt et protestati fuerunt quod in continuatione et prorrogatione Curiarum praemissis minime consentiebant nec consenserunt, immo stabant et perseverabant in protestatis et dissentitis per eos ut supra, et steterunt et perseverarunt. Et dictus nobilis regens dixit quod sua regia maiestas seu ipse in suam personam stabat et perseverabat in continuatione et prorrogatione praedictis per eum factis prout stetit et perseveravit. Quibus sic gestits descenderunt omnes supranominati a dicto solio.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt Josephus Espinçola, notarius, et Didacus de Arroyo, portarius Domus Deputationis Valentiae.

Cinquena pròrroga de 3 de desembre

||[112] *Et pulsata hora quarta post meridiem ipsius diei dominicae et tertiae decembris praedicti anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, ascendentes iterum praenominatum solium regium praefati nobiles regens et secretarius sederunt in praefixo scanno posito modo saepedicto, tradiditque dictus nobilis regens mihi dicto Vincentio Ferrera aliam schedulam prorrogationis et continuationis Curiarum, quam modo solito legi et publicavi alta et intelligibili voce sub verbis huiusmodi:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts fins les cinc hores y mija de la vesprada del present dia de huy que comptam tres del present mes de dehembre.

Et finito thenore dictae schedulae ascenderunt idem solium praedictus canonicus don Joseph Sanz, sindicus stamenti ecclesiastici; Zepherinus Feo de Esforcia, sindicus brachii militaris, et Josephus Perez Rocca, sindicus brachii regalis et civitatis Valentiae, et stantibus illico dictis domino regente et secretario Villanueva nec non praedictis sindicis, protestati fuerunt ipsi sindici et dixerunt quod non consentiebant neque consenserunt in praedicta prorrogatione, immo stabant et perserverabant in protestatis et dissentitis ut supra per eos prout steterunt et perseverarunt. Et dictus nobilis regens dixit quod sua regia maiestas stabat seu ipse in personam suae maiestatis perseverabat, stetitque et perseveravit in continuatione et Curiarum prorrogatione praemissis per eum factis. Quibus omnibus sic gestis descenderunt a praedicto solio.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt Foelix Monso, regii mandati scriba, et Didacus de Arroyo, portarius Consilii Suppremi Aragonum.

Sisena pròrroga de 3 de desembre

||[113] *Iterum paulo post pulsatam horam quintam post meridiem ipsius diei dominicae et tertiae iamdicti mensis decembris, ascendit praelibatum solium saepenominatus dominus regens don Christoforus Crespi de Valldaura seditque ut solebat in scanno superius memoriato, et cum sederet tradidit mihi dicto Vincentio Ferrera schedulam prorrogationis infrascriptam, et eam alta et intelligibili voce ut assuevi legi et publicavi sub his verbis:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts fins les huyt hores de la nit del present dia de huy diumenge, que comptam tres del present mes de dehembre.

Et finito tenore dictae schedulae ascendentes praedicti canonicus don Joseph Sanz, presbyter, sindicus capituli sedis Valentiae et totius brachii ecclesiastici; Franciscus Hieronymus Mascarell, generosus, sindicus brachii militaris, et Josephus Perez Rocca, civis, sindicus Valentiae nomine totius brachii regalis solium regium, et surgente tunc dicto nobili regente stanteque illo et praedictis sindicis protestati sunt et dixerunt dicti sindici minime consentire in continuatione et prorrogatione praemissis neque consenserunt, immo steterunt et perseverarunt in protestatis et dissentitis per eos ut supra. Et dictus dominus regens dixit quod sua regia maiestas seu ipse in personam suam stabat et perseverabat, stetitque et perseveravit in prorrogatione praedicta et continuatione dictarum Curiarum per eum factis. Quibus sic gestis praedictus nobilis regens et sindici descenderunt a dicto solii tabulato.

Testes qui interfuerunt sunt Foelix Monso, regii mandati scriba, et Didacus de Arroyo, portarius Suppremi Consilii Aragonum.

Setena pròrroga de 3 de desembre

||[114] *Deinde dicta die dominica et tertia praedicti mensis decembris inter septimam et octavam horas post meridiem, cum iterum ascendisset solium praedictum nobilis regens don Christoforus Crespi de Valldaura et in scanno antedicto sederet et tradidisset mihi dicto Vincentio Ferrera schedulam prorrogationis et continuationis Curiarum, legi et publicavi eam alta et intelligibili voce sub thenore huiusmodi:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts fins les nou hores de la nit del present dia de huy que compyam tres del present mes de dehembre.

Et illico proxime dicti sindici trium brachiorum, nempe canonicus don Joseph Sanz; Franciscus Hieronymus Mascarell et Josephus Perez Rocca ascendentes solium (surgente et stante dicto nobili regente et stantibus etiam praedictis sindicis) protestati sunt dicentes quod in dictis prorrogatione et continuatione nullatenus consentiebant nec consenserunt, immo et perseverabant, et steterunt et perseverarunt in protestatis et dissentitis per eos ut supra. Quibus respondens dictus nobilis regens dixit quod sua regia maiestas seu ipse in personam suae maiestatis stabat et perseverabat prout stetit et perseveravit in continatione et prorrogatione praemissis per eum factis. Et his gestis tam dictus nobilis regens et commisarius quam praefati sindici descenderunt de dicto solio.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt praedicti Foeliz Monso, scriba regii mandati, et Didacus de Arroyo, portarius Consilii Suppremi Aragonum.

Huitena pròrroga de 3 de desembre

||[115] *Et dicta et eadem die dominica tertia iamdicti mensis decembris inter octavam et nonam horas post meridiem praefatus nobilis regens ascendens praenominatum solium sedit ut consueverat in scanno, et sic sedens tradidit mihi, supradicto Vincentio Ferrera, locumtenenti prothonotari, quandam schedulam prorrogationis et continuationis Curiarum, quam alta et intelligibili voce modo et forma praedictis legi atque publicavi sub verbis huiusmodi:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts fins les deu hores de la nit del present dia de huy, que comptam tres del present mes de dehembre.

Qua schedula lecta sindici trium brachiorum regni, nempe supradicti don Joseph Sanz, canonicus valentinus; Franciscus Hieronymus Mascarell, generosus, et Josephus Perez Roca, civis, (cum idem solium ascendissent et praefatus dominus regens et dicti sindici stetissent) protestati sunt dicti sindici dicentes quod in dictis prorrogatione minime consentiebant neque consenserunt, immo stabant et perseverabant prout steterunt et perserverarunt in protestatis et dissentitis per eos ut supra. Et dictus nobilis regens et commissarius dixit et respondit quod sua regia maiestas seu ipse in personam suam stabat et perseverabat in prorrogatione et continuatione Curiarum praemissis per eum factis prout stetit et perseveravit. Et his sic gestis descenderunt omnes praedicti a dicto solio.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt Foelix Monso, regii mandati scriba; Marcus Roig, iure consultus, et Didacus Philippus de Arroyo, portarius Consilii Suppremi Aragonum.

Novena pròrroga de 3 de desembre

||[116] *Et inter nonam et decimam horas post meridiem ipsius diei dominicae et tertia saepedicti mensis decembris, praenominatus nobilis regens ascendens solium sedit in scanno ut consueverat ac dedit mihi praefato Vincentio Ferrera, locumtenenti prothonotarii, quandam schedu-*

lam prorrogationis et continuationis Curiarum, quam alta et intelligibili voce modo ac forma praedictis legi et publicavi sub huiusmodi thenore:

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts fins a les dotce hores de la nit del present dia de huy, que comptam tres del present mes de dehembre.

Qua schedula lecta praefari canonicus don Joseph Sanz, sindicus capituli sedis Valentiae et brachii ecclesiastici; Franciscus Hieronymus Mascarell, generosus, sindicus brachii militaris et Petrus Joan de Pere, iure consultus, sindicus civitatis Alicantis nomine totius brachii regalis, ascenderunt dictum solium, et (cum praefatus dominus regens et commissarius surgens stetisset et simul dicti sindici) protestati sunt dicti sindici dicentes quod in praemissis prorrogatione et continuatione minime consentiebant nec consenserunt, immo steterunt et perseverarunt in dissentitis et protestatis per eos ut supra. Et dictus nobilis regens dixit quod sua regia maiestas seu ipse in personam suae maiestatis stabat et perseverabat prout stetit et perseveravit in continuatione et prorrogatione praemissis dictarum Curiarum per illum factis. Et factis praedictis de dicto solii tabulato descenderunt.

Testes qui fuerunt praesentes sunt Braulius Esteve, iuris utriusque doctor, regii patrimonii advocatus, et Foelix Monso, regii mandati scriba, Valentiae habitatores.

Dècima pròrroga de 3 de desembre

||[117] *Et cum advenisset hora undecima post meridiem ipsius diei dominicae et tertiae decembris praedicti, paulo post pulsatam illam, idem nobilis regens constitutus una cum praenominato secretario don Joseph a Villanueva in corpore ecclesiae dicti monasterii dedit ac tradidit mihi dicto Vincentio Ferrera schedulam prorrogationis infrascriptam quam sub forma antedicta alta et intelligibili voce legi et publicavi sub thenore isto:*

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts per a demà dilluns, que comptam quatre del present mes de dehembre, fins les huyt hores del matí.

Et finito tenore dictae schedulae praedictus canonicus don Josephus Sanz, sindicus brachii ecclesiastici; Zepherinus Feo, generosus, sindicus brachii militaris et Matheus Moliner, civis, sindicus Valentiae et totius brachii regalis, protestati sunt quod in dicta Curiarum prorrogatione et continuatione non consentiebant nec consenserunt, immo in dissentitis et protestatis per eos ut supra steterunt et perseverarunt. Et praedictus nobilis regens responsum dedit et dixit quod sua maiestas scripse in personam suam stabat atque perseverabat in praedictis prorrogatione et continuatione per eum ut supra factis prout iterum stetit et perseveravit. Et his sic gestis omnes praedicti abierunt.

Testes qui fuerunt praesentes sunt don Januarius Rabaça de Perellos et Braulius Esteve, regii patrimonii advocatus, Valentiae habitatores.

Primera pròrroga de 4 de desembre

||[118] *Praeterea vero die lunae quarta praedicti mensis decembris anni iamdicti millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti inter septimam et octavam hores ante meridiem, praefatus*

nobilis don Christoforus Crespi de Valldaura regens cancelleriam in Sacro Supremo Regio Aragonum Consilio, commisarius regius, constitutus in ecclesia saepedicti monasterii Divi Dominici in corpore eiusdem tradidit mihi supranominato Vincentio Ferrera, locumtenenti prothonotarii, quandam schedulam prorrogationem et continuationem Curiarum continentem, et ipsam alta et intelligibili voce legi et publicavi et eius tenor sic se habet:

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts fins les deu hores ans de migjorn del present dia de huy, que comptam quatre del present mes de dehembre.

Et lecta dicta schedula, cum egregius don [Gaspar] Boyl et Rocafull, sindicus brachii militaris, adesset protestatus est dicens quod in dicta prorrogatione et continuatione Curiarum minime consentiebat, immo stetit et perseveravit in protestatis et dissentitis per sindicos trium brachiorum ut supra. Et dictus dominus regens dixit quod sua regia maiestas seu ipse in personam suae maiestatis stabat et perseverabat prout stetit et perseveravit in dictis prorrogatione et continuatione Curiarum per eum factis.[32] *Et his factis abierunt.*

Testes qui interfuerunt sunt don Petrus Villacampa et Pueyo, Regiae Audientiae Valentinae doctor, et Didacus de Arroyo, portarius Consilli Supremi Aragonum.

Segona prorroga de 4 de desembre

||[119] *Deinde vero dicta et eadem die inter nonam et decimam horas ante meridiem, constitutus praefatus nobilis regens don Christoforus Crespi de Valldaura in dicta ecclesia conventus Divi Dominici in medio eiusdem ecclesiae dedit mihi saepenominato Vincentio Ferrera aliam schedulam prorrogationis et continuationis dictarum Curiarum, quam statim legi et publicavi ut supra in modum sequentem:*

Sa magestat continua y prorroga les presents Corts fins les dotce hores de mijorn del present dia de huy, que comptam quatre del present mes de dehembre.

Et cum adesset canonicus don Joseph Sanz, sindicus brachii ecclesiastici, pari modo protestatus est quod minime consentiebat in praefata prorrogatione et continuatione ut supra facta, immo stabat et perseverabat, et stetit et perseveravit in protestatis et dissentitis per sindicos dicti regni ut supra. Et dictus nobilis regens dixit quod sua regia maiestas seu ille in personam suae maiestatis stabat et perseverabat prout in dicta prorrogatione et continuatione stetit et perseveravit. Et his gestis abierunt.

Testes fuerunt doctor Braulius Esteve, regii patrimonii advocatus, et don Josephus Polo et Vallterra, Valentiae habitatores.

Tercera prorroga de 4 de desembre

||[120] *Demum tamen inter undecimam et duodecimam horas ante meridiem ipsius diei et quartae decembris iamdicti anni millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti, praedictus nobilis*

¶ [32] Original i còpies diuen *facta*, tanmateix per correcció gramatical pertoca *factis*.

regens et commissarius stans in tabulato solii mandavit mihi Foelici Monso, regii mandati scribae, ut prorrogationem et continuationem Curiarum infrascriptam legerem et publicarem, et ita alta voce ac intelligibili ipsam sub thenore sequenti publicavi:

Sa magestat prorroga y continua les presents Corts fins a la una hora després migjorn del present dia de huy, que comptam quatre del present mes de dehembre.

Et supradicti canonicus don Joseph Sanz, sindicus capituli sedis Valentiae et totius brachii ecclesiastici, Fransciscus Hieronymus Mascarell generosus, sindicus brachii militaris et Josephus Perez Rocca, civis, sindicus Valentiae et nomine totius brachii regalis, cum adessent protestati sunt ut supra quod non consentiebant nec consenserunt in dicta continuatione et prorrogatione praedictarum Curiarum, immo steterunt et perserverarunt in prostestatis per eos ut antea et dissentitis. Dictusque nobilis regens stetit nomine suae maiestatis in dicta prorrogatione et continuatione per eum facta.

Testes qui praemissis interfuerunt sunt don Petrus Villacampa et Pueyo, de consilio suae maiestatis in Regia Audientia Valentiae; Braulius Esteve, regii patrimonii advocatus et Didacus de Arroyo, portarius Consilii Suppremi Aragonum.

SOLI DE CLAUSURA

||[121] *Solium.*

Amplius vero praedicta et eadem die lunae et quarta praedicti mensis decembris annique millesimi sexcentesimi quadragesimi quinti inter easdem undecimam et duodecimam hores ante meridiem, paulo post dictam ultimam prorrogationem, cum sua regia maiestas solium celebrare et servitium per regnum Valentiae deliberatum suspicere et acceptare decrevisset, ex Regio Palatio extra muros Valentiae sito curru sex mularum venit ad ecclesiam Beati Dominici ordinis Praedicatorum, locum Curiis destinatum, comitantibus illustribus (en blanc) *duce de Ariscolt;* (en blanc) *duce de Medina de las Torres;*[33] *don Francisco a Borja et Centelles, duce Gandiae et comite Olivae; don Francisco Fernandez de la Cueva, duce de Alburquerque; don Ludovico Mendez de Aro, marchione del Carpio; comite de Lumiares; don Eximeneo Perez Calatayud, comite de Real, et aliis quam plurimis variis nobilibus et praeclaris, ense regio de more praelato per dictum illustrem marchionem del Carpio, et ascendens regium solium quod erat pannis aureis et sericis (ut decebat) ornatum sedit dicta regia maiestas in sede regia in throno dicti solii apposita, et statim accepit dictum ensem de manibus dicti marchionis del Carpio posuitque illum inter crura, et ad laevam erat quod dam stratum parvulum pannis etiam aureis ornatum et in eo signum crucis auri supra quoddam missale ibi aperto.*

Stabantque praedicti duces, marchiones et comites nullo inter eos ordine servato in tabulato solii magno, et in eodem ad dexteram ordine infra declarando usque ad gradus

¶ [33] Es va deixar l'espai en blanc per a indicar els noms dels ducs d'Ariscolt i de Medina de las Torres.

inferiores tabulati nobilis don Joannes Hieronymus Blasco, regens cancelleriam in civitate et regno primum et superiorem obtinendo locum; deinde don Petrus del Rejaul; don Petrus Villacampa et Pueyo; Francisco Bono; don Antonius Joan de Centellas; Cosme Gombau; Franciscus de Aguirre; don Michael Vives; Michael Hieronymus Querol et Victorianus de Calahorra, omnes doctores Regii Consilii urbis et regni; Nicolaus de Monllor et Blanes, regii fisci advocatus; Josephus Ferriol, regii patrimonii advocatus iubilo donatus, et Braulius Esteve, advocatus etiam regii patrimonii; ad laevam autem steterunt ordine praedicto don Basilius de Castellvi, ordinis de Calatrava, gerensvices generalis gubernatoris urbis et regni; illustris don Franciscus Ruiz de Liori Folc Borja et Cardona, marchio de Guadalest, almirantus Aragonum, baiulus generalis eiusdem civitatis et regni; don Hieronymus Zanoguera, ordinis Sancti Jacobi Spata, magistri rationum regiae curiae in praefata civitate et regno Valentiae, et don Joseph Polo de Vallterra, locumtenens in dicto officio, necnon nobilis don Christoforus Crespi de Valldaura de consilio suae maiestatis regens cancelleriam in Sacro Supremo Regio Aragonum Consilio Commissarius praedictus, et don Joseph a Villanueva, secretarius suae maiestatis, praeferendo praedictis nobili regenti et doctoribus Regiae Audientiae steterunt ||[122r] *ad dictam dexteram manum solii.*

Stabant pariter in dicto tabulato circa ultimum eius gradum quatuor famuli praefatae regiae maiestatis sub titulo de reys de armes, *duo videlicet dexteram et duo sinistram tenentes manus.*

Et qui ex convocatis comparuerunt, sunt qui sequuntur:
Pro brachio ecclesiastico.

Admodum reverendus don frater Isidorus Aliaga, archiepiscopus valentinus.

Don Gaspar Joan, miles ordinis et religionis Beatae Virginis Mariae Montesiae et Divi Georgii, locumtenens generalis suae maiestatis administratoris perpetui dictae religionis.

Reverendus don frater Didacus Serrano, episcopus Segobricenus.

Reverendus don frater Joannes Baptista Campania, episcopus Dertusensis.

Reverendus don frater Felix de Guzman, episcopus Oriolensis.

Don Josephus Sanz, presbyter, canonicus sedis Valentiae, sindicus capituli et canonicorum eiusdem sedis et totius brachii ecclesiastici.

Magister Raphael Trobado, abbas conventus et monasterii virginis Mariae Vallis Dignae ordinis Cisterciensis.

Frater Thomas Capellades, abbas de Benifaça dicti ordinis Cisterciensis.

Frater Marcus Salmeron, magistri generalis ordinis et religionis Mariae Mercedum.

Doctor Joannes Josephus Carsi, canonicus sedis Segobricensis, sindicus capituli et canonicorum dictae sedis.

Don Paulus Ruiz et Rossell, canonicus sedis Oriolensis, sindicis capituli et canonicorum eiusdem sedis.

Frater Franciscus Pasqual Mingot, prior monasterii Sancti Michaelis Regum ordinis Divi Hieronymi.

Frater don Josephus del Villar, prior conventus Virginis Mariae Vallis Christi ordinis Cartusiensis.

Don Carolus Villarrasa, miles ordinis et militae de Calatrava, substitutus a commendatore praeceptoriae de Bexixi pro religione de Calatrava.

Don Hieronymus Fenollet, miles ordinis et militiae Beati Jacobi de Spata, substitutus a don Hieronymo Ferrer eiusdem ordinis [et] militiae commendatore de Orcheta praedicta religione.

Don Mauritius Mercader, ordinis Sancti Johannis Hierosolymitani, procurator commendatoris de Torrent pro voce Sancti Johannis Hierosolymitani.

Pro brachio militari.

Egregius don Joannes Andreas Coloma, comes Eldae et Anae.

||[123] *Egregius don Gaspar de Rocafull Boyl, comes de Albatera.*

Don Januarius Rabaça de Perellos, dominus baroniae de Dos Aygues et loci de Benetuser.

Don Vincentius Vallterra et Blanes.

Don Hyacinthus Marc de Velazco.

Don Ludovicus Ambrosius Palavicino, baronus Frignestani.

Vincentius de Gascue.

Franciscus Hieronymus Mascarell.

Guillermus Raymundus Anglesola.

Aurelius Navarro.

Don Matheus Aguilo et Perpinya, baronus de Petres et dominus Miraflor.

Don Blasius Villarrasa.

Franciscus Ferragut Marti de Pujades dierum maior.

Don Vincentius Catalan et Lopez.

Don Mathias Balaguer.

Don Agapitus Salvador.

Franciscus Hieronymus Mascarell de Pertusa.

Zepherinus Feo de Esforcia.

Don Balthasar Jacobus Portadora.

Don Henricus Tallada.

Marcellus Matheu.

Vincentius Matheu.

Ludovicus Alexander Almunia.

Don Balthasar de Ribera maior dierum.

Don Onuphrius Bellvis.

Don Petrus Colomer.

Don Joannes Ripoll.

Don Balthasar de Ripoll.

Don Ludovicus Lloriz.

Don Michael Christoforus Moles.

Don Vincentius Aznar Pardo de la Casta.

Don Petrus Gonzalo.

Don Alexander Pasqual.
Don Jacobus Proxita et Valencia.
Don Jacobus Ruiz de Corella.
Don Vincentius del Rejaul.
Don Joannes Vayllo de Llanos.
Don Vincentius Adell.
Don Matheus de Roda.
Don Ignatius Sanz.
Don Ferdinandus Mazperrota.
Don Ferdinandus Ferrer de Proxita.
||124 *Joannes Baptista Gazull.*
Joannes de Osta.
Ludovicus de Osta.
Joannes Mendez de Cavallon.
Hieronymus Torrelles.
Hieronymus Raymundus Montaner.
Johannes Baptista Cusida.
Ludovicus Joannes Blasco de Lanuça.
Jacobus Santacilia.
Gaspar Ludovicus.
Don Blasio de Azor.
Don Laurentius Bellvis.
Don Vincentius a Borja.
Don Didacus Estanya.
Don Joachimus de Aguirre.
Don Emanuel Borras.
Don Antonius Borras.
Don Johannes Baptista Roig.
Don Franciscus Roca et Ferrer.
Don Thomas Roig.
Don Franciscus Roig.
Don Joseph Pellicer et Despuig.
Don Vincentius Pellicer.
Don Joseph Torres.
Don Balthasar Torres.
Don Matheus Gonsalo.
Don Michael Sisternes de Oblites.
Don Petrus Bellvis.
Don Ludovicus Mercader.
Don Hieronymus Vallebrera.
Don Hyacinthus de Mompalau.

Don Franciscus Escorcia et Ladron.
Don Franciscus Judici de Acharte.
Don Petrus Arnaldus Lançol de Romani, dominus baroniae de Gilet.
Don Johannes Moles.
Egregius don Eiximenus Perez de Calatayu, comes del Real.
Don Ludovicus Castella de Vilanova.
Johannes Felicianus Gostans de Soler.
||125 *Petrus de Caspe.*
Phelippus Armengol de Folc.
Balthasar Mayques Peres.
Laurentius Matheu.
Joannes Morales.
Melchior de Cruylles.
Petrus Ludovicus Cerdan et Ramos.
Franciscus Garcia de la Tonda.
Ignatius Gamir et Borja.
Laurentius Bou Penarroja.
Joannes Baptista Gavalda.
Christoforus Madronyo.
Pontianus Matheu.
Lucas Johannes Navarro.
Aurelius Navarro iunior.
Isidorus Sanfeliu.
Gaspar Joannes Catala et Ribot.
Balthasar Catala.
Don Petrus Valerius Siverio.
Don Ludovicus Ruiz de Liori.
Don Antonius Anguerot.
Don Joannes de Castellvi Figuerola et Vilanova.
Don Petrus Castello, dominus loci de Benifallim.
Don Raymundus del Rejaul.
Don Ludovicus Pallas, dominus baroniae de Cortes.
Don Isidrus Palavicino.
Don Leonardus Palavicino.
Don Baptista Valles.
Don Antonius Clara.
Don Anselmus Olginat de Medicis.
Don Philippus Sigler de Cardona.
Don Franciscus Alconchell.
Don Franciscus Sanz de Monserrat.
Don Gaspar Vidal.

Don Andreas Soler de Cornella.
Don Alonsus de Rocafull.
||126 *Don Joseph Brisuela.*
Don Raymundus de Rocafull.
Ludovicus Rotla et Canicia.
Nicholaus Pasqual.
Bartholomeus de Caspe.
Joannes Tarrega et Sanz.
Didacus Angel.
Antonius Garcia de Padilla.
Balthasar Vives et Muñoz.
Ludovicus Guardia.
Vincentius Pasqual.
Joannes Philippus Aliaga.
Joannes Franciscus Aliaga.
Petrus de Valda.
Michael Saburgada de Espinola.
Franciscus Ferragut Marti de Pujades iunior, baronus locorum de Chova et Bellota.
Franciscus Artes et Munyoz.
Josephus Stephanus Aznar.
Thomas Anglesola.
Don Emanuel de Castellvi et Lladro.
Don Michael Mayor.
Don Januarius Rabaça de Perellos iunior.
Don Gaspar Mila.
Don Gondissalvus de Castellvi.
Don Gaspar Roig iunior.
Don Ludovicus Luna Cornell, olim don Franciscus y Lladro.
Don Vincentius Anguerot.
Don Petrus Queixal.
Don Felix Falco.
Don Berengarius Perez Pastor.
Don Franciscus Carroz.
Don Christoforus Zanoguera, dominus loci de Alcazer.
Don Josephus Mingot et Pasqual.
Don Philippus Boyl, dominus loci de Manizes.
Don Sebastianus Adell.
Don Joachimus Salvador.
Don Antonius Carroz.
Don Carolus de Borja et Brisuela.
Don Fruela Boyl, dominus loci de Massamagrell.

||127 *Don Vincentius Giner.*
Joseph Bayarri.
Johannes Araus.
Marcus Antonius de Caspe.
Johannes Baptista Matheu.
Bernardus Calduc.
Alvarus Vives, dominus loci de Pamies.
Johannes Baptista de Valda.
Ludovicus Ariño.
Ludovicus Ignatius Royo.
Gerardus Cucalo.
Ludovicus Joannes Escriva et Despuig.
Petrus Miquel.
Michael Angelus Gaona.
Valerius San de Xeta.
Don Joannes Tolsa.
Don Joannes Baptista Falco et Belaojaga, dominus loci de Benifayo.
Don Michael Falco de Belaojaga.
Don Michel Pasqual.
Don Ludovicus Roca.
Don Johannes Cabanillas.
Don Basilius Polo.
Don Gaspar Salvador.
Johannes Onuphrius Dassio et Boyl, dominus loci de Berfull.
Balthasar Cros.
Vincentius Noguera.
Petrus Joannes Noguera.
Don Franciscus Joannes Tallada, dominus loci Manuel.
Don Emanuel Valero Siverio.
Don Franciscus a Borja.
Don Balthasar Pastor.
Don Leander Lloriz.
Don Raphael Darder.
Don Hieronymus Valeriola et Carroz.
Don Joseph Calatayu et Pallas, dominus baroniarum de Agres et Sella.
||128 *Don Franciscus Calatayu.*
Don Franciscus Valeriola.
Joseph Gil de Perello, dominus loci de Benifaraig.
Andreas Cifre.
Joseph Zaydia.
Martinys Perez de Roa.

Michael Gavalda.
Petrus Soler.
Franciscus Vaziero et Beneyto.
Sebastianus Pertusa et Bonastre.
Don Alexander Pasqual.
Don Gaspar Lluqui.
Don Ludovicus Ferrer et Aragon.
Don Ludovicus Maça de Vallebrera senior.
Don Ludovicus Maça de Vallebrera iunior.
Don Feliz Sanz de la Llosa.
Don Johannes de Malla.
Don Albertus de Castellvi.
Don Thomas Villarrassa.
Don Gregorius Ortiz.
Don Gaspar Guerau de Arellano.
Don Didacus Sanz de la Llosa.
Don Joannes Escriva.
Don Auzias Crespi de Valldaura, dominus loci de Sumacarcer.
Don Gaspar de Montoliu.
Don Johannes Sanz de Alboy.
Don Ludovicus Mila.
Don Martinus Diez Giron de Rebolledo.
Don Joseph de Castellvi.
Don Joseph Mayor.
Don Ludovicus Lluqui.
Don Gaspar Mercader.
Joseph Artes et Munyoz.
Joannes Joseph Pertusa, dominus loci de Vinalessa.
Joachimus Madronyo.

Pro brachio regali:

Gaspar Joannes Zapata, civis, iuratus in capite et comendatarius rationalis civitatis Valentiae.

Matheus Moliner, civis, sindicus dictae civitatis.

Josephus Perez Roca, civis, sindicus dictae civitatis Valentiae et totius brachii Regalis.

Carolus del Mor, iuris utriusque doctor, advocatus et sindicus dictae civitatis Valentiae.
Joseph Menor, iuris utriusque doctor, sindicus civitatis Setabis.
Andreas Marc, sindicus civitatis Oriolae.
Petrus Joan, iuris utriusque doctor, sindicus civitatis Alicantis.
Joseph Querol, medicinae doctor, sindicus villae Morellae.

Didacus Pujalt, civis, sindicus villae Algezirae.
Jacobus Giner, iuris utriusque doctor, sindicus villae Castellionis Planitiei.
Franciscus Sanchot, civis, sindicus villae Villae Regalis.
Vincentius Cubelles, civis, sindicus villae de Ontinyent.
Vincentius Margarit, civis, sindicus villae de Alcoy.
Joannes Ferrando, notarius sindicus villae Borriana.
Didacus de Aguirre, notarius sindicus villae Lyriae.
Sebastianus Molina, civis, sindicus villae de Biar.
Michael Puerto, sindicus villae de Bocayrent.
Dionysius Sesse, notarius, sindicus villae de Alpuente.
Mathias Cardona, iuris utriusque doctor, sindicus villae Peninsulae.
Jacobus Domenec, sindicus villae de Penaguila.
Joannes Hieronymus Castillo, notarius, sindicus villae de Xerica.
Franciscus Joannes Mira, notarius, sindicus villae Sexonae.
Jacobus Llinares, civis, sindicus villae de Vila Joyosa.
Joannes Baptista Diez, civis, sindicus villae de Corbera.
Augustinus Moranti, civis, sindicus Villaenovae Castellionis.
Petrus Ferrero, sindicus villae de La Yessa.
Michael Vidal, civis, sindicus villae de la Olleria.
Jacobus Garriguez, iuris utriusque doctor, sindicus villae de Carcaixent.
||130 *Antonius Armunia, sindicus villae de Beniganim.*
Joseph Roca et Bannatos, iuris utriusque doctor, sindicus villae de Onda.

Quae omnes personae dictorum trium stamentorum stabant infra dictum tabulatum nudatis capitibus, nempe ecclesiastici ad dexteram, militares ad sinistram et regales a transverso manus dexterae iamdicti solii. Et omnibus praedictis sic stantibus sua regia maiestas per organum vocis unius ex dictis famulis sive reys de armes *iussit quod sederent, capita coperirent et tacerent sub his verbis hispano sermone cum aliqua intermissione prolatis:*

Su magestad manda que os sentéys. Su magestad manda que os cubráys. Su magestad manda que os oygáys.

Quod per omnes praedictos de dicta Curia continuo factum fuit, et praefata regia maiestate sic sedente et dictis personis brachiorum copertis capitibus sedentibus, necnon officialibus regiis caeterisque ducibus, marchionibus, comitibus et aliis personis supra contentis nudato capite existentibus et stantibus, statim ad dictum solium regium, ascenderunt admodum reverendus don frater Isidorus Aliaga, archiepiscopus ||130v *valentinus; egregius don Joannes Andreas Coloma, comes de Elda et Ana, et magnificus Gaspar Joannes Zapata, civis, iuratus primarius et sindicus civitatis Valentiae, commendatariusque officii rationalis dictae civitatis. Et incontinenti ascenderunt don Joseph Sanz, canonicus sedis Valentiae ac sindicus totius brachi ecclesiastici; Franciscus Hieronymus Mascarell, generosus, sindicus brachii militaris, et Josephus Perez Roca, civis, sindicus Valentiae et brachii regalis, per dicta tria brachia electi, et suae maiestati obtulerunt infrascriptam schedulam oblationis. Et etiam per*

dictum don Joseph a Villanueva fuerunt editi fori et actus curiae infrascripti qui prius eidem secretario ab eadem Curia fuerunt traditi et quos consensu dictae Curiae sua maiestas habuit pro lectis, exceptis capitulis oblationis, absolutionis et remissionis generalis et acceptationis, cuius partem a supremo dicti solii praedictus nobilis secretarius don Josephus a Villanueva, loco et vice prothonotarii suae maiestatis, a tabulato magno dicti solii legit altaque et intelligibili voce publicavit. Quorum quidem fororum et capitulorum curiae tenor est iste: ||[131-132] (en blanc)

Capítols suplicats en el soli

Capítols de contrafurs

||[133] *Contrafueros*.[34]

Primerament, per quant lo dia de la Pascua de Reys, contants sis de janer de l'any 1643, sent lloctinent y capità general de la present ciutat y regne, lo duch de Arcos feu donar un garrot a un home nomenat Cosme Miquel, sens denunciació ni sentència, ni dilació de tres y dos dies, sinó tant solament ab una informació que·s rebé y confessions *ex officio*. Tot lo qual fonch fet contra furs, privilegis, ussos y bones costums del dit y present regne. Suppliquen per ço los tres braços ecclesiàstich, militar y real a vostra magestat, per sa real clemència, mane declarar tots los enantaments dessús dits per nul·les, com a fets contra dits furs, usos y bones costums. Y que·s laceren les parts hon estiguen continuats per a que no es puguen traure en conseqüència y sien dits furs, y privilegis, ussos y bons costums inviolablement observats.

Plau a sa magestat.

Ítem, per quant lo dit duc de Arcos manà posar en la presó a Leandro Escales, tancant-lo en un guineu ab cadena, grillons y guardes de vista ahon estigué molts mesos. Y una nit accedí a dita presó don Francisco Alreus, escrivà de manament, de orde del dit duc de Arcos y lo embarcà en lo Grau de la present ciutat, y el portaren a un galeó de la armada real que estava a vista de Tarragona; y de allí fonch portat a la fortalea del Penyó a hon actualment està, lo que és contra el privilegi 29 del rey Alfonso el tercer, furs, ussos y bons costums així per no haver-

¶ [34] Els capítols s'han transcrit a partir de l'original (còpia A), situat en ARV, Reial Cancelleria, 521. Els capitols també es troben transcrits en les còpies B i C, però l'original ens aporta informacions sobre certes cancel·lacions i modificacions que sofriren els furs i actes de cort i que hem indicat mitjançant notes al peu de pàgina. Aquest és el principal motiu que justifica la transcripció d'aquest capítols, ja que són una evidència important del camí que recorrien les propostes dels braços fins que arribaven a ser lleis del regne.

se-li fet càrrech dins tres dies, com també perquè sens preceir denunciació, procés, ni cognició de causa és estat desterrat impossant-li una pena tan rigurosa, qual és lo estar en lo Penyó. Suppliquen Per tant, los dits tres braços a vostra magestat, per sa real clemència, mane declarar tots los dessusdits enantaments ésser fets contra dits furs, privilegis, ussos y bons costums, revocant y lacerant aquelles de les parts hon estiguen continuats, per a que no es puxen traure en conseqüència y posat lo dit Leandro Escales en llibertat.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents.

||[134] Ítem, senyor, per quant per furs y privilegis del present regne, *et signanter* per lo privilegi primer del senyor rey don Fernando el segon, està dispost que ninguna persona puga ser condemnada en pena alguna sens procés y sentència. Y estos anys propassats, de orde de alguns ministres reals, se li aja fet derrocar una casa que tenia en lo lloc de Masamagrell a Guillem Ramon Anglesola, generós, després de haver-lo tengut pres molt temps. Y també foren portats ab ferros a Fuenterrabia Galceran Anglesola, generós; don Ximen Pérez Loris, don Geroni Loris; don Jaume Ruiz de Corella; Valero Sanz, generós, y altres, després de haver patit molts mesos de pressó. Los quals estigueren en Fuenterrabia dos anys, y lo dit Ramon Anglesola tot lo dit temps tenint la vila de Madrid per pressó. Y també foren embiats a la vila de Madrid don Vicent Vallterra y Blanes y lo dit Guillem Ramon Anglesola sens haver-los fulminat procés ni sentència, contra la disposició de dits furs y reals privilegis. Per tant, los tres brazos suppliquen a vostra magestat sia servit proveir, declarar, y manar que los dits procehiments fets contra aquells se encontren ab dits furs, y reals privilegis, y que sien reintegrats del perjuhí y danys que han patit y sostengut per rahó de aquells y que no es traga en conseqüència *in eventum.*

Plau a sa magestat que se administre justícia sobre lo contengut en lo present capítol per los jutges de greujes.

||[135-136] (en blanc)

Furs

||[137] Senyor.

1. Primerament. Per quant la devoció que los vehins y habitadors de la present ciutat y regne sempre han tengut y tenen a la Inmaculada Concepció de la gloriosa sempre verge Maria Mare de Déu Nostre Senyor és molt gran, y per la molta reverència que se li deu, suppliquen a vostra magestat los tres brazos sia servit intercedir ab Sa Sanctedat per a que lo dia de la festa de la Concepció sia de precepte en la dita ciutat y regne, manant a son embaxador que assistix en Roma obtinga letres o breu per a dit efecte.

Plau a sa magestat.

2. Ítem, per quant és just y a rahó conforme que les commandes de la orde y religió de Nostra Senyora de Montesa y de les altres òrdens militars de Santiago y Calatrava que hi ha en lo present regne sien provehides en persones de dites religions militars, respectivament, y no les de una religió en persones de altra y menys en estrangers del present regne, ni en dones, encara que sien naturals del dit e present regne. Per ço, suppliquen a vostra magestat los dits tres brazos sia servit provehir y manar que de hui avant les dites comandes sien provehides en persones de les altres religions militars ni estrangeres del present regne, ni en dones encara que sia per via de comanda o administració.

Plau a sa magestat fins al sòlio de las primeras Corts.[35]

3. Ítem, senyor, los dits tres brazos suppliquen a vostra magestat que, attessa la calitat del marqués de Guadalest y que és originari del present regne de València, y que vostra magestat és estat servit estos anys passats manar cobrir en sa presència moltes y diverses cases de tots sos regnes, per ço sia vostra magestat servit fer gràcia y mercet al dit marqués de Guadalest de manar-lo cobrir en sa real presència ab les preeminències que altres títols y grans gozen dins e fora de la Corona de Aragó.

Sa magestat tindrà particular memòria de la casa de dit marqués, atenent a sa calitat y servicis.

4. Ítem, senyor, los dits tres brazos suppliquen a vostra magestat que per quant la renda que té lo Hospital ‖[138] General de la present ciutat de València és molt tènue y de poca consideració, y ab aquella y les almoynes no pot accudir a les obligacions y gastos ordinaris per causa dels molts malats que accudixen y es curen en aquell, sia vostra magestat servit senyalar *exnunc* una pensió de quatre mília lliures cascun any *et in perpetuum* sobre lo archebisbat de la present ciutat y diòcesis, y per a en cas de la primera vacant per a el dit Hospital, manant al embaxador de vostra magestat que assistix o assistirà en Roma que inste y cuide es despache lo breu apostòlic per a dit effecte.

Plau a sa magestat fer mercé a l'Hospital General de dos míllia liures de pensió en la primera vacant de l'archebisbat de la present ciutat y altres dos mil en les altres esglésies.

5. Ítem, senyor, per quant és just y convenient que los naturals del present regne que són virtuosos y tenen bona capacitat y lletres, que són molts que tenen semblants qualitats, sien premiats y los demés se animen y esforcen a estudiar y treballar en la virtut, suppliquen los tres brazos a vostra magestat sia servit provehir, estatuir

¶ [35] Apareix cancel·lat un primer decret:
Plau a sa magestat durant lo servici fet en les presents Corts.

y manar que en qualsevol cas o casos que vaquen de hui avant, lo archebisbat de la present ciutat y los demés bisbats del present regne hajen de ser provehits en naturals del present regne *vere et non ficte* y no estrangers.

Plau a sa magestat en respecte dels bisbats fins el soli de les primeres Corts, y en quant a l'archebisbat tindrà memòria dels naturals de aquest regne.[36]

6. Íttem, per quant és convenient y encara necessari que les persones que han de exercir jurisdicció en lo present regne sien no sols perites en drets, però encara que tinguen notícia pràctica e intel·ligència dels furs, privilegis y pragmàtiques, ussos y bons costums de aquella. Per tant, los tres brazos suppliquen a vostra magestat que de hui avant los que no són naturals del present regne *vere et non ficte* no puguen tenir ni exercir officis de vicaris generals de l'archebisbe y bisbes de la present ciutat y regne, oÿdors de causes pies, officials vissitadors, canciller, officials foràneos, inquisidors contra la herètica gravetat, fiscals, advocats, procuradors fiscals de dita Inquisició, ni tenir altre offici algú que exercite jurisdicció ecclesiàstica o cecular, ordinària o delegada o de altre gènero. Y així mateix, que los escrivans y altres ministres dels desús dits officials, dignitats y magistrats hajen de ser naturals del present regne, *vere et non ficte*.

Plau a sa magestat intercedir ab Sa Sanctedat lo que si li supplica.[37]

||[139] *Senyor.*

7. Íttem, per quant en los furs 16 y 17 rúbrica *De rerum divisione*; fur 16 que comensa donam e otorgam *sub rubrica De pasturis* y ab los furs 2, 4, 10, 11 y 12 rúbrica *De leuda*[38] y ab los privilegis 8 del rey en Jaume primer; privilegis 109 y 110 *Petri secundi*; privilegi 2 *Ioannis primi*; privilegis 4 y 20 *Petri primi*; privilegi 1 *Alfonsi primi*; privilegis 3 y 9 *Iacobi secundi*; privilegis 15 y 148 *Alfonsi secundi*, està dispost y ordenat que los vehins y habitadors de la present ciutat y tenint franquea de aquella sien franchs de tots drets, peatje, quema, almodinatge, passatge, pontatge, herbatge, monta, asadura, degolla y de qualsevol altres drets, que dir y nomenar-se puguen, així en lo present regne com per tots los regnes y terres de vostra magestat.

Y este mateix privilegi se ha concedit a totes les demés ciutats, viles y llocs del present regne y alguns particulars de aquells, ab diferents reals privilegis ab què se à estés dita exempció, immunitat y franquea. Se ha seguit que los arrendadors del peatge que són estats, y hui són des de l'any 1632, han attentat de fet, ajudats de l'advocat patrimonial de vostra magestat, a restrényer y llimitar les referides exemptions y franquea, obligant a que les que concedia, així la present ciutat com altres,

¶ [36] Apareix cancel·lat un primer decret: *Plau a sa magestat en respecte dels bisbats durant lo servici de les presents Corts y en quant a l'archebisbat tindrà memòria dels naturals de aquest regne*. ¶ [37] Hi ha cancel·lat un primer decret: *Sa magestat formarà una junta de consellers de Estat y del Suppremo de Aragó per a dispondré el modo de intercedir ab Sa Sanctedat en lo que es supplica en lo present capítol*. ¶ [38] A l'original, *lleuda*.

que no fosen admeses sens la ferma de l'advocat patrimonial, lo qual restringia la llibertat de aquelles a ussos propris tan solament. Sent així que la concessió és general y sens limitació alguna, així en ussos propis com en mercaduries portades per mar y terra, y encara han pretés que les naus que passaven de Castella a Ytàlia, sens tocar en playa y port del present regne, per quant tocarien en lo realme de Castella, devien pagar dret de peatge y quema, ocasionant molts litigis y plets, així en la present ciutat com a les demés ciutats, viles reals, y llocs del present regne y veïns de aquells, ab notable detriment y dispendi de sos drets, llibertats y patrimonis, causant grosíssimes despeses a la defensa de les dites causes, ocasionant per no voler admetre les franquees de Aragó, que pagasen los naturals del present regne lo dret de peatge y altres de que eren exempts en dit regne, lo que és expressa contravenció de lo concedit y ordenat en dits furs y privilegis. Per tant, acudint al reparo de aquells, suppliquen los tres brasos a vostra magestat sia de son real servici, que lo contengut en dits furs sia observat y guardat a la lletra y manat a l'advocat patrimonial, pena de privació de offici, no se entrometra a fermar dites franquees ab la restitució de ussos propris ni de altra manera, y que sols ab la concessió de dites franquees, feta per les ciutats, viles y llochs y particulars que tenen privilegi de concedir-les, les hajen de admetre ||[140] los arrendadors del peatge que hui són y per temps seran, y lo mateix se entenga quant los drets reals estaran en administració sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat finit lo present arrendament.[39]

8. Íttem, per quant vostra magestat en lo mes de octubre proppassat ha manat fer venda al cardenal de Borja, arquebisbe de Toledo, de les nou gavelles de la sal, del quint del peix, del terç delme del pa y vi de la Horta de la present ciutat y del terç delme de la mar ab la jurisdicció, y com la sal y altres referits drets, per furs y privilegis del present regne sien regalia de vostra magestat, y de les principals regalies y drets inseparables de la corona real, y la dita venda y alienació se encontra principalment ab los furs 33, 34 y 37 rúbrica *De rebus non alienandis*, que prohibixen les alienations de mer y mixt imperi, y ab los furs 72 y 80 rúbrica *De iurisdictione omni iudicum*, per los quals està reservada la jurisdicció a vostra magestat, respecte de les persones militars, y ab los privilegis 5, 6 y 7 del senyor rey don Alfonso tercer y ab les reals letres del senyor rey don Fernando, dades en Granada en 11 dies del mes de març de l'any 1501, ab què està prohibit vendre y comprar sal de altra part que de les dites gavelles, sots pena de mort y confiscació, y per medi de dita venda

¶ [39] Apareix ratllada i cancel·lada una primera resolución del rei: *Plau a sa magestat finit lo present arrendament y mentre dure aprés lo servici de las presents Corts ab que no·s comprenguen los francesos, portuguesos ni altres ab qui tinga guerra sa magestat y per esta o altra rahó poder ser expelits del present regne o no admesos*. Hi ha també cancel·lada altra versió: *Plau a sa magestat finit lo present arrendament y mentre dure aprés lo servici de las presents Corts ab que no s'entenga a les nations dels enemichs*.

estarien subjectes no sols les persones del bras real, sinó les dels brasos militar y ecclessiàstic, al dit cardenal Borja. Per tant, y per què lo dit patrimoni real de vostra magestat sia reintegrat, y los dits furs, privilegis y provisions reals observades, y per a que cessen los grans inconvenients que es poden seguir, suppliquen los tres braços a vostra magestat sia servit proveir, estatuir, y declarar que la dita alienació y venda de tots los referits drets y de cascú de aquells és nul·la, manant-la revocar y cancel·lar des de la primera línea fins la darrera com si feta no fos.

Plau a sa magestat revocar la venta feta en favor del cardenal de Borja des de la primera línea fins a la darrera, com si feta no fos.

9. Ítem, senyor, com sia just que en lo present regne los subjectes de capa y espasa tinguen premi y puestos competents com los tenen en altres regnes y províncies, y per a que tots se animen y esforcen al servici de vostra magestat y a merèxer dits puestos,y perquè ha de redundar en major servici de vostra magestat y utilitat de la cosa pública, ||[141] Per tant, los tres brasos suppliquen a vostra magestat sia servit de estatuir, ordenar, y manar que en lo Sacro Supremo Consell de Aragó, de hui en avant, hi haja un subjecte de capa y espasa natural del present regne, lo qual tinga vot decissiu en tots los negocis de govern y gràcia ab lo salari, emoluments y preeminències que tenen los regents del dit Supremo Consell y altres dos subjectes de capa y espasa naturals també del present regne en la Real Audiència criminal de la present ciutat y regne, los quals tinguen també vot decissiu en los negocis de govern y gràcia, ab lo salari, emoluments y preeminències que tenen los doctors de la sala criminal.

Plau a sa magestat ab que pague lo regne los salaris de les de València, les quals duren fins el soli de las primeras Corts y que lo vot en les matèries de gràcia y govern sia com los dels demés consellers de dits consells respectivament, reservant-se facultat en la plaça del Consell Supremo, que ha de pagar sa magestat, de concedir aquesta alternativa a los demés regnes d'esta corona, començant esta vegada per València.[40]

Postea iussit sua Sacra Catolica et Regia Maiestas hanc concesionem sive decretationem modo sequenti commutari.

Plau a sa magestat ab què del salari de les dos places de València, pague lo regne les dos parts y la tercera sa maiestat, com se paguen les demàs de la Real Audiència criminal y que la obligació de provehir-les en ella dure solament fins al sòlio de les primeres Corts, y que la del Consell Supremo, que ha de ser perpètua,

¶ [40] Apareix cancel·lada una versió distinta del decret: *Plau a sa magestat durant lo present servici ab què pague lo regne los salaris de les de València, les quals plaças de València pague el regne y duren asta el sòlio las primeras Corts y que lo vot en les matèries de gràcia y govern sia com los dels demés consellers de dits consells respectivament reservant-se facultat en la plaça del consell supremo, que ha de pagar sa magestat, de concedir aquesta alternativa a los demés regnes d'esta corona, començant esta vegada per València.*

pague sa magestat, y que lo vot de les tres en les matèries de gràcia y govern sia com lo dels demés consellers de dits consells respectivament.

||[142] **10.** Ítem, per quant lo venerable sacerdot mosén Francés Geroni Simó és natural de la present ciutat y és mort en reputació de grant servent de Déu Nostre Senyor, los tres brazos del present regne supliquen a vostra magestat sia servit de intercedir ab Sa Sanctedat per a que, no obstant que no ha passat lo temps dels 40 anys de la mort de aquell, tracte de la beatificació del dit venerable mossén Francés Geroni Simó, dispensant en quant menester sia, en lo curs del dit temps y de escriure a l'embaixador que assistix en la cúria romana per a que faça les diligències necessàries per a dit effecte. Y així mateix sia servit de ajudar cascun any en sis-centes lliures per a el gasto de l'embaixador que anirà a Roma per part del present regne a solicitar dita beatificació, com ho feu vostra magestat ab don Vicent Pardo de la Casta quant anava a Roma per embaixador per al mateix effecte.

Plau a sa magestat.[41]

11. Ítem, per quant a supplicació dels senyors y posseïdors dels llochs de Estivella, Beselga, Arenes, Albalat, Montalt y Comediana, Torres Torres, Montalt, Algímia, Alfara, Benifayró, Santa Coloma, los Frares y la Garrofera, Faura, Almorix, Rubau, Benedites, Gilet, Quartell, Algar, Petrés, Quart, y la Alqueria Blanca, així en les Corts celebrades en la vila de Monçó lo any 1585, com en les que se celebraren en esta ciutat de València lo any 1604, y en les que se celebraren últimament en la dita vila de Monçó en lo any 1626, los fonch concedida, y prorrogada, jurisdicció suprema en los dits llochs e cases ||[143] de aquells per ocasió e causa del litigi antic que y ha entre el syndich de la vila de Morvedre e los dits senyors de llochs sobre la dita jurisdicció suprema, e les mateixes raons militen hui per a fer-los la mateixa concessió y prorrogació, suppliquen per ço los dits tres braços sia vostra magestat servit concedir als dits senyors de llocs en quant menester sia y otorgar-los de nou a major cautel·la la dita jurisdicció suprema, mer y mixt imperi en los llochs desús nomenats, en cascú de aquells respectivament, *tam inter suos quam inter straneos ibidem delinquentes et contrahentes*, de la mateixa manera a com la tenen los demés barons del dit regne de València.

Plau a sa magestat fins a les primeres Corts.

12. Ítem, senyor, per quant per lo fur 9 de les últimes Corts de l'any 1626, folio 10, pàgina 2, està dispost que la ciutat de València per ser cap de regne tan

¶ [41] Hi ha també en aquest cas un primer decret reial cancel·lat:
Plau a sa magestat fer la intercessió que li suplica y en quant a les sis-centes liures se li farà memòria quant hi aja persona en Roma per a este negoci.

principal y fel a vostra magestat, sia tractada, així per escrits com de paraula, per tots ab títol de senyoria, exceptat lo lloctinent de vostra magestat y Real Audiència. Y com la dita ciutat per ser cap de regne goze de privilegi de grans, y sia just y a rahó conforme que a d'aquella generalment se li done títol de senyoria. Per tant, los dits tres brazos suppliquen a vostra magestat que de hui avant, així lo virrey que al present és y per temps serà, com la Real Audiència, hajen de donar y donen per escrits y de paraula el títol de senyoria a la dita ciutat.

Plau a sa magestat ab què ab la Real Audiència se li corresponga ab la mateixa cortesia.[42]

13. Ítem, per quant ab lo fur 77 de les Corts de l'any 1626 se suplicà a vostra magestat fora servit manar provehir que els diputats del present regne, tostems y quant estiguessen en forma de Diputació, se'ls donas títol de senyoria y vostra magestat ho concedí, exceptant al virrey y Real Audiència. E com, senyor, los dits diputats, estant en forma de Diputació, representen lo regne, lo qual no es pot dubtar, goza de privilegi de grans, pues les ciutats caps de regnes gozen de dit privilegi. Per ço, los dits tres braços supliquen a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que de hui en avant los virreys que seran de aquest regne y la Real Audiència, sempre y quant dits diputats estaran en forma de Diputació y aniran ab alguna embaixada, los hajen de donar per escrit y de paraula títol de senyoria. Y conseqüentment, ||[144] suppliquen que jatsia que dits diputats per dita raó tenen facultat per a tenir dosel, emperò a major corroboració de aquella los sia confermada dita facultad.

Plau a sa magestat com se ha dit en respecte de la ciutat en lo antecedent capítol y quan al dosel que el puga tenir dins la casa de la Diputació.[43]

||[145-151] (en blanc)

||[152] Capítols delliberats per lo estrenu braz militar per a presentar-los a sa magestat juntament ab los altres estaments.

[marge esquerre] Concorda.

14. Primerament, per quant per lo fur 4, situat en lo proemi dels furs del present regne folio 2, està dispost que los furs del regne se han de entendre a la lletra tan solament, sens alguna al·legació ni interpretació de lleys, decretals o decrets, e sens gloses de aquells. Y no obstant la dita disposició foral, se solen donar diferents intelligències e interpretacions a dits furs, ab motiu de que los que són conformes al dret romà admeten les mateixes intel·ligències, llimitacions y ampliacions de aquell.

¶ [42] En el decret trobem un canvi que hauria deixat el text de la següent manera: *Plau a sa magestat durant lo servici ab que ab la Real Audiència se li corresponga ab la mateixa cortesía.*

¶ [43] En aquest capítol també es va cancel·lar una part del decret que hauria sigut així: *Plau a sa magestat com se ha dit en respecte de la ciutat en lo antecedent capítol y quan al dosel que el puga tenir dins la casa de la Diputació, sense poder-se exir.*

Y que en estos y en los exorbitans, la intrínseca interpretació no se ha de entendre excluïda, lo que és contra la mente y paraules del dit fur, y per causa de aquelles en molts casos se ha contravengut a dits furs. Per tant, los tres braços suppliquen a vostra magestat sia servit manar confermar lo dit fur y que los del regne sien entesos a la lletra, y com són en les paraules, excluint qualsevol gènero de interpretació; y que qualsevol divissions, sentències y provisions ab què ha declarat lo contrari no puixen ésser tretes en conseqüència, ni obrar efecte algú *in eventum*. Y que lo mateix se observe y guarde en respecte dels privilegis y actes de cort, los quals també se han de entendre a la lletra, sens interpretació intrínseca o extrínseca, entenent que el present fur no se entendrà ni es puixa entendre en les sentències, decissions, y provissions que hauran passat en cosa jutjada, y se hauran obtés fins lo dia de hui, les quals se hajen de observar y observen, jatsia la execusió de aquelles se haja de repitir en diferent temps y en diferents vegades y en lo esdevenidor, y tinguen tracte succesiu com en sentències donades en llegats ànnuos, aliments y actes de arrendaments, que per sentències y privilegis se paguen a deu sous lo millar de la vera sort, los quals e les quals hajen de estar y estiguen tot temps en sa forza y valor ara o en lo esdevenidor. Y que lo present fur no·s puga entendre als casos passats, ni aquells en què y ha plets pendents *etiam* que se haja donat sentència com aquella estiga suspesa per qualsevol remey. Perquè en dits casos passats y pleyts pendents se ha de jujar com si no se hagués fet lo present fur, atenent tan solament als que tenia lo present regne ans que es fes y suplicàs a sa magestat lo present fur, ab declaració que lo intent del regne no és prejudicial a ninguna persona de ningun estat que sia, per lo dret que li competeix per qualsevol raó que sia, ni innovar en la in-||[153]tel·ligència de qualsevol contractes o plets o en altra manera que·ls pertanyga, perquè sols és lo intent establir esta lley per a en lo esdevenidor, restant en sa força y valor lo dret que a les parts los toque fins hui, ab tots sos incidents y dependents, emergens, annexos y connexos.

Plau a sa magestat confermar lo dit fur en quan menester sia y que se observen los furs, llevats tots abusos y se entenguen a la lletra.[44]

15. Ítem, per a que los dits furs sien observats y guardats supliquen a vostra magestat sia servit proveir y manar que qualsevol jutje, official o ministre superior o inferior de qualsevol tribunal que contravindrà als dits furs o no guardarà aquells, o proveirà o jutgarà contra lo que en aquells o algun de aquells està dispost, ordenat y manat, o contra los privilegis, ussos y observàncies y bones costums del present regne, reste privat de l'offici, càrrec o magistrat que ocuparà, e inhàbil e incapaz de

¶ [44] En aquest capítol també hi hagué una petita modificació en la decretata: *Plau a sa magestat confermar lo dit fur en quan menester sia y que se observen los furs, llevats tots abusos y se entenguen a la lletra conforme raó natural.*

tenir offici en lo present regne y en los supremo Consell de Aragó, puix se encontra ab lo que vostra magestat té jurat.

Plau a sa magestat.[45]

16. Ítem, senyor, que tostemps, y quant per qualsevol ministres de vostra magestat se donarà alguna sentència o es farà algun altre enantement contra algun particular o comunitat que se encontra ab los dits furs, privilegis, actes de cort, pragmàtiques fetes. furs, ussos y bons costums del dit regne. Y la part que haurà rebut semblant lesió, acudint al síndich o síndichs del un estament haja o hajen de juntar dins sis dies los elets infrascrits o demanar que representen a vostra magestat lo agravi que se li haurà fet per dita raó y aquells resoldran ser dels casos en los quals deuen eixir a la reparació;[46] en tal cas. no puga executar-se lo que serà proveït en dita conformitat per lo jutge o jutges que hauran fet tals enantements o donant semblants sentències o qualsevol altres provisions fetes en contravenció de dits furs, privilegis, actes de cort, pragmàtiques fetes, fur, ussos y bones costums del dit regne, fins tant ho hajen representat a vostra magestat los dits elets, y vostra magestat haja declarat lo que serà de justícia, y si dins tres mesos vostra magestat no haurà fet la declaraciò, en tal cas se entenga restar feta en favor del regne, y aquest silenci tinga la major força y valor que si fora estada feta *formiter* declaració ||[154] per vostra magestat.

Plau a sa magestat que en les matèries judicials se seguixquen en los tribunals les causes per los graus y camins estatuïts conforme dret y furs, y en los procehiments que es facen extrajudicialment se accudixca a son reparo per via de embaixada. Y mana que es faça la declaració de qualsevol pretensió d'este gènero que tinga lo regne dins un mes aprés que se aurà proposat a sa magestat, encarregant, com encarrega, molt a tots ses ministres guarden los furs perquè la intenció de sa magestat és que sia molt puntual sa observància, y persevera sa magestat no obstant lo que de nou se li à representat per la cort.

[marge esquerre] *Postea iussit sua Sacra Catolica Regia Maiestas hanc concesionem sive decretationem modo sequenti comutari.*

Plau a sa magestat que en les matèries judicials se guarde lo dispost per furs del present regne y en los procehiments extrajudicials se acudixca a son reparo per via de ambaixada, y que si dins tres mesos útils aprés que se hauran entregat tots los papers necessaris per a poder-se declarar en lo consell supremo los dits contrafurs no se hauran declarat, se entenga feta la declaració en favor de la pretensió del

¶ [45] De nou en aquest fur hi hagué una primera versió cancel·lada de la decretata: *Plau a sa magestat ab que la pena sia major o menor a proporció de la culpa*. ¶ [46] Hi ha una petita modificació en el contingut del capítol que encara que va ser cancel·lada es pot llegir: *Y la part que haurà rebut semblant lesió per los syndichs dels dits Estaments o qualsevol de aquells [puga juntar] los elets infrascrits o demanar que representen a vostra magestat lo agravi que se li haurà fet per dita raó y aquells resoldran ser dels casos en los quals deuen eixir a la reparació.*

regne, de la matexa manera que si expresament se hagués declarat que és contrafur lo que se haurà proposat.

17. Ítem, senyor, per a que los dits furs e actes de cort, privilegis, ussos y bones costums sien inviolablement observats y guardats, supliquen a sa magestat sien nomenats per cascun braz sis elets per a el reparo dels contrafurs, actes de cort, privilegis, ussos y bons costums per a que aquestos juntament ab los syndics de aquells, hajen de representar y demandar la revocació de dits contrafurs, actes de cort, privilegis, ussos y bons costums. Y que estos dure fins al soli de les primeres Corts per vostra magestat celebradores.

Plau a sa magestat.

18. Ítem,[47] que qualsevol de dits syndichs per si o per altre, amonestat o request en qualsevol cas de inobservança o contravenció de dits furs, actes de cort, privilegis, usos y bons costums o altre de aquells, feta per qualsevol official jutge o magistrat inferior o superior, aja de juntar dits elets y ab intervenció de cascú de dits brazos y dels altres dos syndichs, resolent y determinant la major part de cada estament, se ha fet, proceït o enantat contra dits furs, actes de cort, privilegis, usos y bons costums o altre de aquells, hajen de donar al lloctinent general de vostra magestat que estarà en lo present regne, los deu dies acostumats per a reparar y revocar los dits contrafur o contrafurs, actes de cort, privilegis ussos y bons costums. Y si dins dit termini no ho farà, hajen per si mateixos y ab la casa de la Diputació, segons se ha acostumat, nomenar y embiar embaxador o embixadors a vostra magestat per a suplicar-li sia servit reparar lo fet procehït o declarat contra dits furs, actes de cort, privilegis, ussos y bons costums de la present ciutat y regne, condemnant al official magistrat o jutge contrafaent, ultra de la privació de l'offici en què haurà encorregut, en restituir y pagar al dit regne tots los gastos fets en la reparació del dit contrafur actes de cort, privilegis, ussos y bons costums. Y habent estat requirit o requirits per qualsevol communitat o particular y no es juntaran ab la brevetat que el cas demana ||[155] per a la reparació del dit contrafur, privilegis, ussos y bons costums, córrega per conte de qui ho impedirà tots los danys y menyscaptes que pattirà qui haurà fet dit requiriment.

Plau a sa magestat.[48]

19. Ítem, que la nominació del dits elets sia feta per via de electors y examinadors, en la forma acostumada, ab expressa llimitació de que no puguen concórrer a electors los qui no tindran vint anys cumplits. Y que los dits elets sien tres nobles

¶ [47] Cancel·lat: *primerament*. ¶ [48] De nou es va modificar el decret: *Plau a sa magestat conforme se ha dit y que sia la pena major o menos conforme la culpa y que en la determinació hajen de concórrer tots los vots dels elets* nemine discrepante.

y tres cavallers, y tinguen tot lo poder necessari per a que juntament ab los dels altres estaments se ocupen y tracten de la reparació de dits contrafurs, actes de cort, privilegis, pragmàtiques fetes, furs, usos y bons costums de dit regne, y que lo poder de aquells dure fins al soli de les primeres Corts per sa magestat celebradores aprés de les presents.

Plau a sa magestat.

20. Ítem, que cascú dels dits elets tinga poder y facultat de subdelegar a altra persona en son lloc, com és acostumat. Y que en cas de mort o altre impediment, de qualsevol de aquells puixen los altres elets de cascú de dits braços juntament ab son síndic, respectivament, nomenar altre en lloc del difunt o impedit.

Plau a sa magestat.

21. Ítem, que si lo dit embaixador imbiat per a dit efecte tractarà o donarà memorial, o parlara de algun negoci propi o de tercera persona o rebrà alguna utilitat, reste inhàbil de poder-ho fer altra vegada, y obligat a restituir y pagar tot lo que haurà rebut y guanyat de dietes y ajuda de costa ab promta real execució.

Plau a sa magestat.

||[156] 22. Ítem, senyor, per quant a semblants embaixadors se'ls acostuma donar quatre liures cascun dia y do-centes de ajuda de costa, y lo temps al present és molt car, y la experiència ha mostrat que molts no han volgut acceptar dita embaixada ab la dita dieta y ajuda de costa, suppliquen los dits braços a vostra magestat sia servit que la dieta sia de sis lliures, y la ajuda de costa de tre-cents ducats de a onze reals revocant qualsevol furs en contrari fets.

Plau a sa magestat.[49]

23. Ítem, que per a subvenir los gastos fahedors per la casa de la Generalitat del present regne en despachar dit embaixador y reparo de dits contrafurs, se impose un sou més en cada baralla de nayps, fins sis diners en les comunes. Y que les quantitats que importaran dit sou y sis diners, imposats en cada baralla, haja de entrar en poder dels macharrers que cobren lo dret impossat per dita Generalitat en los dits nayps, sens que aquell puga pretendre nou salari. Y en cas que estiga arrendat lo dit dret tinga obligació la mateixa Generalitat de cobrar lo dit sou y sis diners per baralla de nayps, respectivament, com cobra lo demés dret y depositar-lo.

Plau a sa magestat.

¶ [49] Hi ha una notació al marge esquerre i que no forma part de la legislació final: *Parex que la dieta sia de 5 lliures y la ajuda de costa 300 lliures.*

24. Ítem, que lo proceït de dit dret així en cas de administració com de arrendament se haja de depositar de mig en mig any en la Taula de Cambis de la present ciutat a nom de dits tres syndichs y a solta de dits elets y casa de la Diputació.

Plau a sa magestat.

25. Ítem, que lo dit nou dret de un sou y sis diners imposat sobre cada baralla de nayps *respective* ||[157] per a el gasto de dits embaixadors no haja de tenir execució fins que se haja finit lo arrendament corrent.

Plau a sa magestat.

26. Ítem, que los dits elets y casa de la Diputació no puixen alçar ni llevar dita solta sinó per a efecte tan solament de que lo diner depositat, y proceït del dit dret se convertixca y gaste en les dites embaixades, reparo de contrafurs, actes de corts, privilegis, pragmàtiques fetes fur, ussos, y bons costums del present regne y no per altre cas algú per inopinat y urgent que sia.

Plau a sa magestat.[50]

27. Ítem, que si per a que conste de lo que se ha fet proveït o enantat contra dits furs, actes de cort, privilegis, pragmàtiques fetes fur, usos y bons costums del present regne e instruir lo ànimo de sa magestat seran necessaris alguns actes, còpies, o papers fets y rebuts en qualsevol tribunal superior o inferior o per qualsevol notari, estiguen obligats aquells a qui tocarà donar còpia fefahent satisfet de son salari a qualsevol de dits syndichs y elets, y si no ho faran se puga demanar per contrafur. Y que als escrivans y notaris requests per a donar dita còpia o còpies tinguen obligació de donar dites còpies com desús se ha dit sens provissió de jutge algú, salvant així mateix la inmunitat ecclesiàstica, y ab la protestació de dret canònic si cas se seguís alguna pena als dits escrivans y notaris que hagués de imposar o estigués imposada corporalment o en altre qualsevol cas.

Plau a sa magestat que hi aja obligació de dar dita còpia procehint orde del virrey a qui se ha de representar, en lo qual persevera sa magestad, no obstant lo que se li ha representat per la Cort.[51]

28. Ítem, per quant per lo fur 58 de les Corts de l'any 1585 està dispost que les embaixades que se han de fer a vostra magestat no puguen ser impedides per los lloctinents generals de vostra magestat. Y no obstant la dita disposició foral se ha seguit algunes vegades que los dits lloctinents de fet les han volgudes impedir, y encara fent manament als embaixadors nomenats impossant-los penes pecuniàries

¶ [50] Aquest decret també va tindre una versió prèvia que apareix ratllada i cancel·lada: *Plau a sa magestat, sinó sia en cas que concórrega lo consentiment dels tres Estaments y aprobació de sa magestat*.

¶ [51] En aquest cas també hi ha una modificació del decret reial, però que resulta il·legible.

exegidores de sos propris ||[158] y altres, per a impedir dites embaixades. Lo qual és en derogació de dit fur y de la facultat per justícia y raó natural introduïdes. Per tant, los dits tres brazos suppliquen a vostra magestat que lo dit lloctinent general ni altre official per gran ni per preeminent que sia per ningun camí puga impedir ni empachar dites embaixades, ni la execució de aquelles, y que no obstant qualsevol manament y provissió puguen los dits embaixadors fer y proseguir la dita embaixada sens encórrer en dites penes.

Plau a sa magestat guardada la forma dels furs.

29. Ítem, que los elets y contadors y syndichs de dits estaments no puguen portar salari algú per dits officis exceptat lo que se'ls acostuma donar entre dos pasqües, que son tres lliures a cada hun syndich, elets, y contadors en cada una de les dos pasqües de Nadal y Resurrecció.

Plau a sa magestat.

||[159] **30**. Ítem, senyor, los dits tres braços suppliquen a vostra magestat per lo bé comú que totes les robes forasteres se hajen de vendre en la forma que venen al regne, sens que es puguen tenyir ni mudar de espècie, y que dites robes ans de vendre's sien visurades conforme establiments de la ciutat per lo mustaçaf de dita ciutat y los officials de dit offici per a que d'esta manera se assegure que sien de la calitat que dehuen ser y no y haja engany.

Plau a sa magestat que es regoneguen les robes forasteres per les persones als quals pertanyn.

||[160] **31**. Ítem, senyor, los dits tres braços, considerada la calitat de la persona de don Nunyo Pardo de la Casta e los grans e immortals servicis fets per aquell a vostra magestat per espai de molts anys a esta part en la guerra. Y que al present per servir a vostra magestat en la de Catalunya està presoner en Frància, havent sustengut y patit los treballs excessius y molt considerables y rebut sa persona moltes y diverses ferides, de tot lo qual esta vostra magestat ben informat. Per ço, supliquen a vostra magestat e innata benignitat, pietat y clemència sia de son real servey manar que, per los medis y camins que seran de sa real voluntat y gust aplicar, tinga llibertat lo dit non Nunyo Pardo de la Casta y fer-li les honres y mercés als que vostra magestat acostuma fer als que, tant de veres com aquell, se empleen en son real servey.

Sa magestat ha pres resolució sobre açò per la Junta de Guerra.

||[161] **32**. Ítem, per quant en lo any 1628 manà vostra magestat publicar en lo present regne la cèdula o pragmàtica de l'Almirantazgo despachada en Madrid a sis de mars dit any 1628, la qual de orde de vostra magestat no es posà en execuxió per molts contrafurs que contenia y inconvenients que se advertiren havia de causar sa execució, sinó que estes matèries se continuaren com abans, restant la coneixença de aquelles als virreys, als quals com a capitans generals toca peculiarment,

com les demés coses de guerra, per lo fur 57 de les Corts de l'any 1585, folio 11. Y enaprés vostra magestat ab commissió despachada en lo primer de nohembre 1639 cometé la execució de dita real pragmàtica al doctor Marc Antoni Bisse, assessor del portantveus de general governador del present regne dellà Sexona, el qual la feu publicar en lo any 1640 en la ciutat de Alacant. Y en lo poc tems que la executà, dient que tenia certes instruccions secretes de la Junta de Almirantazgo, mostrà la experiència que la execució de dita pragmàtica, commissió y instruccions contenien moltíssims contrafurs y privilegis y causava notabilíssims danys al prescnt regne y en particular als drets reals de vostra magestat, als de la Generalitat y als de dita ciutat.

Primo, perquè dita pragmàtica y instruccions no es despacharen en forma de cancilleria ni es fermaren per lo vicecanceller o president del Sacro Supremo Consell de Aragó, ni vingueren acompanyades ab sobrecarta de aquell, sens los quals requisits no es poden possar en execució en lo present regne, conforme lo fur 10 rúbrica *Si contra ius vel utilitatem publicam; foro* 29, Curia 1626, folio 7; privilegi 30, *regis Ferdinandi 2*, folio 228.

Ítem, perquè en lo capítol 3 de dita real pragmàtica se reserven les appel·lacions de estes causes a la Junta de Almirantazgo inhibint tots los demés tribunals del regne en dita comissió, manà vostra magestat que les apelacions se admeten per a el Sacro Consell de Aragó y que allí es decidixquen les causes assistint los de dita junta per via d'asociats y que no es puguen admetre per altre jutge, lo que es contra lo fur 27 y 28 rúbrica *De appellationibus* que prohibeixen el traure del regne les causes de appel·lació per lo privilegi 36 del senor rey Don Fernando el 2, que dispongué sols se puguen evocar al Suppremo les causes de supplicació y contra lo fur 18 de la cort de l'any 1604, folio 11, que dispongué sols les causes de major summa de 1.000 lliures se hajen de introduir en lo Suppremo, sent entre persones del estament real y contra el fur 9 de les Corts de l'any 1626, folio 91, que dispon que sols se puguen introduir les causes de 2.000 lliures lo que també és de grandíssim dany e inconvenient per als que venen a commerciar.

Ítem, perquè dit doctor Bisse feya diferents manaments al bal·le de dita ciutat, y alguns en causes patrimonials y a les guardes dels drets reals los feu un manament penal de que no deixassen entrar fruyts ni mercaderies algunes sens sa llicència, y així mateix als administradors del General los manà que sens sa llicència no despachasen cosa alguna. y encara els posà pressos, llevant en açò la jurisdicció que los bal·les, ||[162] y diputats tenen *privative* segon lo privilegi 7 y 31 del senyor rey don Fernando el 2 folios 215 y 228, y los furs *in extravaganti* títol actes de Cort de la Generalitat, capítol 33, folio 96, columna 2, capítol 62, folio 49; *foro* 21 *et* 22, *Curia* 1547, folio 5; *et foro* 137 *et* 138, *Curia* 1585, folio 17.

Íttem, perquè per la llicència o albarà de guia donada per escrit es feya pagar dit commissari dotze reals per cada carro de mercaderies contra los privilegi 71 *regis Iacobi* 2, folio 56 y contra lo fur 28 rúbrica *De securitate praestanda*.

Íttem, perquè dient tenia instrucció secreta no volia donar llicència per a despachar fruyts ni altres coses per mar sens que los amos se obligassen y donasen fiança que les navegarien a terres de amics y li portarien responsiva dins de un any a hon no pagarien la mitat del valor de les mercaderies, fent pagar a son escrivà trenta reals per lo acte de obligació y fiança contra lo fur 28 rúbrica *De securitate praestanda y* el privilegi 71, *regis Iacobi 2*.

Íttem, perquè en fer dits mandatos y altres en virtud de les instruccions que deya tenir secretes, y sens fer hostenció d'elles, y executar als que no les obtemperaven proceïa contra lo fur 2, rúbrica *De stabilimentis principum*.

Íttem, perquè en lo capítol 7 de dita real cèdula se ordena que se observe la lley 10, títol 8, *libro* 6, *Nova Recopilatio*, y que se executen les penes de aquella, la qual és lley de Castella, y no es deu observar en lo present regne, en què sols se dehuen guardar ses furs y privilegis, y altres lleys ni costums capítol 1 *Vedam in prohemium fororum*; privilegio 70, *regis Iacobi 1 cum aliis*.

Íttem, perquè en dit capítol 7 es dispon que ningú puga desembarcar mercaderies sens obligar-se y donar fiança de que dins de un any traurà fruyts de terra equivalents al preu de les mercaderies, ab què se'ls lleva als del regne y estrangers la lliure facultat de entrar en lo regne ses mercaderies y de comprar, y vendre-les per lo fur 2, 3 y 9 rúbrica *De securitate praestanda*, privilegi 9, *regis Petri 1*, folio 30.

Íttem, perquè dit commissari manà al bal·le y son lloctinent ab penes que no entrasen a visitar les naus primer que ell, y es feya pagar per la vissita de cada nau trenta-huit reals, els quals se aumentaven de gasto. Perquè abans sols pagaven al bal·le vint-y-dos reals, y a les barques y sageties que nunca han acostumat pagar vissita las feya pagar aumentant de gasto a les naus la pólvora de tres peces de artilleria que feya li desparàs cada una fent-li salva, y de una peça a les barques ademés de un refresch que solien donar-li. Y en les ocasions que assistia a regonéixer les robes encara que es declarassen que no eren de contrabando es feya pagar quatre ducats per dieta y als demés officials de son tribunal que havia format, ço és al alguazil trenta-tres reals, a l'escrivà vint, y cada hu dels dos vehedors deu. Y en fer-se ||[163] pagar dites vissites, dietes y salaris y causar los gastos referits proceïa contra les furs 9 rúbrica *De leuda, foro 1 De revocatio gabellis*; privilegi 3, *regis Iacobi 2*, folio 39, privilegio 168, *eiusdem regis*, folio 75, que concedixen exempció y franquea de qualsevol gavella, tributo, exacció als veïns del present regne. Y estos proceïments causaven tants gastos, arriscs, perills y detencions als mercaders y tractans de dita ciutat, y als que venien a commerciar en aquella, que sols en tres mesos que se executà dita commisió, se alterà de manera el commerci que casi vingué a cessar de tot per no expossar-se a les detencions y gastos que els causava dit commisari. Y per aquest camí no es conseguia el fi de vostra magestat sinó que es seguien notabilissims danys als drets reals de vostra magestat y als de la Generalitat, puix en dita ocasió no es trobava qui els volgués arrendar, y fonc lo dany de manera que obligà en aquella ocasió a embiar a la Generalitat un embaixador a vostra magestat.

Per tant, los tres braços ecclesiàstic, militar y real suppliquen a vostra magestat que per observància dels furs y privilegis del present regne, y per evitar los danys e inconvenients referits, mane revocar dita real cèdula o pragmàtica, commissió e instruccions, y que *de cetero* no es puxen executar en lo present regne sinó que los virreys coneguen de estes ||[163v] causes com fins hui, guardant furs y privilegis del present regne.

Plau a sa magestat revocar com de present revoca tot lo contengut en dita commisió y real cèdula en quant se encontra ab los furs del present regne.

||[164] (en blanc)

||[165] **33**. Íttem, per quant March Antoni Ortí, escrivà y secretari del estrenu bras militar y dels elets dels tres estaments del present regne, ha servit dits officis per més temps de vint-y-set anys, ab gran puntualitat, satisfacció y fidelitat a imitació de son pare y avis, que el serviren des de el any 1542 fins al de 1618, acudint a ses obligacions ab lo sel y puntualitat que és notori. Y lo dit March Antoni Ortí ha donat la mateixa satisfacció sustentant los treballs que es deixen inferir de la moltitut de negocis que se han ofert als estaments en estos temps per ocasió de les leves dels soldats ab què lo dit regne ha servit a vostra magestat. Y no obstant que a March Antoni Ortí, son pare y predecessor, per los treballs que sustentà en les Corts de l'any 1604, se li donaren cinc-centes lliures de ajuda de costa a més de lo que se acostumà donar en les Corts Generals a sos predecessors, no se li donà a dit March Antoni Ortí fill satisfacció alguna per los treballs de les Corts de l'any 1626, essent estades aquelles més treballadores per haver durat quatre mesos y haver-se resolt y tractat molta varietat de negosis. E per quant, per raó de dit offici de secretari del bras militar solament se li donen quaranta lliures per son salari cascun any y per lo de secretari de dits elets dels estaments seixanta, los quals salaris per ser molts inferios als treballs que sustenta son molt tenues.

Per ço, les dits tres brasos suppliquen a vostra magestat sia de son real servey proveir y decretar que al dit March Antoni Ortí se li reserve dret per a cobrar la cantitat que respectivament li tocarà de les deu mília lliures que es senyalaren per als treballants de les dites Corts de l'any 1626, per a ajuda de costa dels treballs que sustentà en dites Corts. Y així mateix, que per satisfacció dels grans treballs que ha sustentat y sustenta en les presents Corts li sia donada y pagada la part que respectivament li tocarà de la cantitat que senyalaran los dits estaments per als treballants en aquelles.

E com senyor lo dit March Antoni Ortí sia un subjecte molt important per al servici del regne, així per la gran intel·ligència y pràctica que té en los negocis dels estaments, com per la molta fidelitat, ara de nou per a major corroboració lo han elegit y nomenat los dits tres braços en escrivà y secretari del militar y dels dits elets dels tres estaments. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia de son real servey manar auctorizar la dita nominació, y que lo dit salari de secretari dels elets li sia

augmentat en la cantitat que aprés delliberaran los dits tres braços concedint-li facultat per a que puga dispondre de dits officis en persona que aquell elegirà, de vida de aquella tant solament, aprés dels dies del dit March Antoni Ortí, e considerat que a més dels servicis desús dits en les persones dels dits March Antoni Ortí y Jacinto Ortí son germà, que ||[166] li a assistit y ajudat al exercici de dits officis, per molt tems concórren entre altres moltes calitats la de parentesch ab molta part de la noblea del regne, per les quals raons los dits tres braços en les Corts Generals de l'any 1626 supplicaren a vostra magestat tigués per bé honrar-los concedint-los privilegi de milícia, y vostra magestat fonc servit decretar esta petició dient que tindria consideració d'ella quants les parts ho demanarien, y per esta raó lo dit March Antoni Ortí té justificats motius per a supplicar a vostra magestat lo mateix en les presents Corts. Y a més de açò han entés los dits braços que té intent de supplicar a vostra magestat sia servit concedir títol de nobles als dits dos germans. Per ço, suppliquen a vostra magestat sia servit proveir y manar que en cas que tinga per bé concedir-los la dita mercé de milícia y títol de noble, sia ab retenció de dits officis y també dels de escrivà de la fabrica del riu y de secretari dels jurats de València, ab calitat de que renunciant 1o dit March Antoni Ortí a la notaria es reserve facultat de rebre les deliberacions y actes concernents als dits officis. Y per quant lo offici de escrivà de la Diputació lo ha servit persona militar y encara cavaller de hàbit, y los de escrivans de la sala y dels albarans de València persones que no tenen la autoritat de notari. Per ço, així mateix, suppliquen a vostra magestat sia servit manar que concedint-los dita mercet no resten excluïts de poder servir estos officis de escrivans de dita Diputació, sala, y albarans de València, offerint-se ocasió de concórrer a ells ab tal emperò que mentres seran secretaris dels estaments no puguen tenir vot en lo militar.

Plau a sa magestat ab que es donen los despays en la forma que està concedit.

||[167] **34**. Íttem, per quant Vicent Geroni Sanz, generós, ha més de vint anys que servix lo offici de alcayt de les torres de Serrans de la present ciutat y presons reals ab molta diligència y cuydado, y que per dita raó sa magestat feu mercd de donar la futura successió a Diego Sanz, son fill, de dit offici. Y que aquest és mort en les guerres de Catalunya servint de alferiz de la companyia del capità Antoni Morla. Per tant, los dits tres brazos suppliquen a vostra magestat li faça mercet de donar la futura successió de dit offici de alcayt y proveir-lo en la persona de Joan Batiste Sanz, son fill, per a després dels dies del dit Vicent Geroni Sanz.

Plau a sa magestat ab què es donen los despays en la forma que està concedit.

35. Íttem, suppliquen a vostra magestat que attés que Roch Sànchiz, porter de l'estament ecclesiàstich; Thomas Pirella y Diego Castanyeda, porters del estrenu braz militar y Batiste Faura, porter de l'estament real, per sí y per sos antecessors, ha molts anys que respectivament serveixen en los dits officis ab molt cuidado, puntualitat y vigilància, així en temps de Corts com extra, los quals continuos

servicis mereixen ser premiats. Que per ço, sia vostra magestat servit fer-los gràcia y merced als desús dits y cascú de aquells respectivament de poder dispodre de dits officis per una vida en hu de sos fills, gendres o parents, no obstant qualsevol fur o altre acte lo contrari disponents.

Plau a sa magestat ab què es donen los despays en la forma que està concedit.

||[168] **36.** Ítem, per quant lo doctor Miquel Àngel de Onyate à més de 14 anys que és advocat del estrenu braç militar, y ha servit dit offici ab molta puntualitat y satisfacció, y en les presents Corts ha assistit en la habilitació dels que han entrat en aquelles y se ha trobat en moltes juntes, y se li han comunicat les dificultats que se han oferit y sostengut molts treballs. Per tant, y perquè és advocat de molt conegudes parts, lletres e intel·ligència, los tres braços suppliquen a vostra magestat sia servit de fer-lo noble y a sos descendents.

Plau a sa magestat constant que sia cavaller y que es donen los despaygs en la forma que està concedit.

||[169] **37.** Íttem, senyor, per quant en la celebració de les presents Corts han treballat contínua y ordinàriament en lo escriure y continuar delliberacions que rebien los escrivans y secretaris dels tres estaments, y en escriure també treslladar y copiar, furs, actes de cort, memorials y altres que han ordenat los advocats dels tres estaments, de manera que sens la assistència y treballs de aquells ni es pogueren abreviar, ni despachar les presents Corts, y particularment han assistit ab major continuació a totes les dites ocupacions per lo estament ecclesiàstic los següents: Carlos Lleonart Esteve, fill de Jacinto Lleonart Esteve, notari, secretari de dit estament ecclesiàstic; Cosme Blanc; Francés Sànchez; Geroni Boades; Andreu Puig, Christòfol Çamora; Luys Montaner; Bruno Jover; Pere Estany; Joachim Ribera y Real; Vicent Lloris; Antoni Ferrer; Joan Batiste Queito; Christòfol Navarro y Casiano Gil. Y per lo estament militar, los següents: Vicent Mey, Joseph Vidal, Melchor Ivanyes, Joseph Navarro, Genís de la Calba, Joan Duran, Francés Ferràndiz, Gregori Marco, Matheu Bonastre, Thomàs Joan Ginart, Antoni Herrera, Francés Palau, Joseph Mey, Florencio Palacios y Miquel Navarro. Y per lo estament real, los següents: Joseph Francia, Joseph Climent Felices, Marco Fernàndez, officials del secretari de dit estament real; Joseph Osca, Joseph Redó, Marco Calatayut, Antoni Miquel, Domingo Salvador, Policrino Miravet, Vicent Moranço, Joseph Bruno Ganga y Geroni Guerau, tots treballants, los qual s'han acudit ab summa puntualitat al dit treball que se ha ofert en los estaments y fora d'ells, sens altra remuneració ni paga més que la confianza de la mercé que han esperat obtenir y alcançar de les reals mans de vostra magestat de ser creats notaris de València en les presents Corts. Suppliquen per ço, los tres braços del present regne sia vostra magestat servit manar-los crear notaris a tots los desús dits per a que tinguen la autoritat de notaris de València, no obstant qualsevol furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions

que prohibixquen lo ser nomenats y creats cascun any més de sis notaris, a les quals disposicions y furs sia servit vostra magestat, de voluntat de la present Cort, en lo cas corrent y per a el effecte de la creació dels desús dits, restant aquell en quant als altres casos e tot temps en sa deguda força y valor.

Plau a sa magestat ab què sien primer examinats y aprobats per les persones a qui toque, a les quals encarrega molt la *conciència* en lo examen y averiguació de que concórren en ells les parts y requisits necessaris per a la aprovació.

||[170-174] (en blanc)

||[175] *Furs acordats per los tres estaments.*

1. *Duplicado.* Primerament, per quant en lo fur 9 de les últimes Corts de l'any 1626, folio 10, pàgina 2, a suplicació de les tres braços manà vostra magestat proveir que la ciutat de València, per ser cap de regne tan principal,y fel a vostra magestat, així per escrits com de paraula se li donàs títol de senyoria exceptat lo lloctinent de vostra magestat y Real Audiència, e com la dita ciutat per ser metròpoli y cap de regne goze de privilegi de gran y sia just y a raó conforme que per tots generalment se li done títol de senyoria. Per tant, los tres braços suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que de hui avant, així lo lloctinent de vostra magestat que ara és com los que per temps seran del present regne com també la Real Audiència, hajen de donar y donen per escrits y de paraula títol de senyoria a la dita ciutat de València.

2. *Duplicado.* Ítem, per quant ab lo fur 77 de les Corts de l'any 1626 folio 18, pàgina 2, a supplicació dels tres braços manà vostra magestat proveir que als diputats del present regne tostemps y quant estiguesen en forma de Diputació se'ls donàs títol de senyoria, exceptant al lloctinent de vostra magestat y Real Audiència, e com, senyor, los diputats estant en forma de Diputació representen tot lo present regne, lo qual no es pot dubtar que goza de privilegi de gran, pues les ciutats caps de regne gozen de dit privilegi, per ço, los tres braços suppliquen a vostra magestat sia de son real servey proveir y manar que de hui en avant, així lo llochtinent de vostra magestat que ara, és y per temps será, y Real Audiència del present regne, sempre y quant estaran en forma de Diputació o aniran en alguna ambaixada, els hajen de donar per escrits y de paraula títol de senyoria.

Actes de cort dels braços eclesiàstic i militar

||[176] *Capítulos de Cortes del estamento ecclesiástico y militar.*

Senyor

1. Los dos braços ecclesiàstic y militar suppliquen a vostra magestat que, atessos los llarcs y dilatats servicis que a vostra magestat y a sos progenitors en tota ocasió

han fet los barons y senyors de vassalls del present regne que tenen tota jurisdicció alta y baja mer y mixt imperi, y que en virtut de aquella segons furs del present regne propietariamcnt els competeix en tots e qualsevols casos criminals, delacions de qualsevols armes, exceptats los tres casos per fur expressats, se serveixca provehir y manar sien los tals barons y senyors que al present són y per temps seran en dit y present regne conservats en dita jurisdicció, y que privativament hachen de conéixer en totes les instàncies així de delacions de pistoles, teceroles, caravines y altres armes de foc inventades o inventadores de qualsevol calitat que sien sens llimitació alguna, y que seran atrobades en sos térmens no obstant sien en camí real; com així mateix de tots los delictes perpretats y perpretadors ab les demés dites armes y altres qualsevol en los dits Térmens y camins reals, encara que dits delinqüents sien vassalls de vostra magestat com no sien persones militars ni que gozen de dit privilegi. Y que la present jurisdicció no sia commutativa ab la Real Audiència ni altre qualsevol tribunal inferior, revocant així la real pragmàtica, dada en Madrit en quatre de març 1613 y publicada en València en 26 de abril del mateix any, com qualsevol altres pragmàtiques reals, estatut y órdens per vostra magestat fets y faedors *etiam* que en elles estiga expresament provehit lo contrari per encontrar-se ab los furs del present regne. Y que los ministres de vostra magestat o qualsevol altres que capturaran a dits delinqüents en esta part se entenguen com si fossen officials de dits barons y senyors de vassalls.

Sa magestat està mirant en lo que supplica y pendrà resolució.

||[177] (en blanc)

||[178] 2. Íttem, senyor, los dits dos braços ecclesiàstich y militar suppliquen a vostra magestat, que attesa la importancia y necessitat de la custòdia de la costa del present regne, mane confermar tots los furs parlants de dita costa y dels drets nous del General dits de la doble tarifa, sal, neu, y naips de les Corts de l'any 1626 respectants als afers en aquelles mencionats addent al fur 170 de dites Corts que al poder atribuidor als elets *inferius* especificadors sia llimitat a que no puguen fer vexació, ni inquisició, ni escorcoll en los ereters, ni en los que tindran seda de sa collita, ni en les andanes. Y juntament, que tinguen poder los sobredits elets per a veure y regonéixer los cavalls que paga la dita ciutat de Alacant per a sa defensa y del lloc de Sant Joan, y si pareixerà just que aquells no·ls deurà pagar dita ciutat sien pagats de les pecúnies de dits drets. *Et etiam* que si havent vist y regonegut que de les cantitats dels dits drets sobrarà alguna part, després de pagats tots los gastos y afers, per a que se introduiren dits drets, tinguen poder per a rebaixar y satisfer lo que arbitraran just a les persones que estaran agravades ab algú o alguns dels dits drets nous, que per a dit efecte sien nomenades dotse persones de cascú dels dits estaments, entenent nomenar y confermar en lo número sobredit les huit persones que hui resten dels vint-y-quatre de la costa y els quatre restants de cascú de dits estaments sien nomenats en lo modo y forma en dits furs especificada.

Plau a sa magestat ab que se observe tot lo que està dispost en orde ad açò en les Corts de l'any 1626 y altres en quant no és contrari ab que de present se supplica.

Actes de cort dels braços eclesiàstic i reial

||[179] *Capítulos del estamento ecclesiástico y real.*

Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los estaments eclesiàstich y real ofereixen y presente a vostra magestat los capítols y actes de cort següents, supplicant sia vostra magestat servit decretar-los segons en cascú de aquells se conté.

1. Primerament, senyor, suppliquen los dits brasos y estaments ecclesiàstich y real a vostra magestat que, per quant la experiència en lo discurs del temps demostra que lo que en algú pareix convenient després no ho és, y açò en particular se ha experimentat en lo escrivà y secretari de la Diputació perquè convé que aquell quant recau en persona benemèrita, intel·ligent, fel y cuidadosa tinga y retinga lo dit offici per tots los dies de sa vida, perquè els papers y negocis de la casa de dita Diputació y Generalitat són molts y de gran calitat e importància y que si lo escrivà és temporal no pot estar fet senyor d'ells com lo perpetuo. Per quant lo temporal comensa a saber de aquells acaba ya lo temps, y el que entra de nou està ignorant de tot, de que és forçós seguir-se inconvenients y perjuhins considerables y coneguts. Y que per esta raó es regoneix y experimenta que semblants officis solen ser perpetuos com aqueste ho era ans del fur 99 de les corts de l'any 1604, confermat en lo 158 de les de l'any 1626 y de present ho és lo secretari del regne dels tres estaments y ho és estat sempre y molts altres, y ab la intel·ligència de aquells, clarícia y notícia que donen se acudix bé y degudament als diputats y demés oficials temporals que governen la cosa pública, y que totes les dites parts coneguda y notòriament concorren en la persona de Vicent Gasull, y ha nou anys que serveix lo dit offici de escrivà y secretari de la Diputació y Generalitat ab tanta satisfacció, puntualitat y cuydado com és notori a tots, en tal manera que és conveniència y benefici conegut y de dita casa que aquell, per tots los dies de sa vida, continue y tinga lo dit offici. Sia vostra magestat servit proveir que lo dit Vicent Gasull, no obstant la disposició dels dits furs ni altra qualsevol cosa en contrari, servixca, tinga, y goze lo dit offici per tots los dies de sa vida del mateix modo y manera que al present ho té exerceix, fruix y gosa en dita conformitat.

Plau a sa magestat en la conformitat que està decretat en el capítol únich del bras militar que trata de la matèria.

2. Íttem, per quant don Gaspar Vidal, doctor en drets, ha prop de sis anys que exerceix lo offici de assessor ordinari de la Diputació y té explicites notícies de

totes les causes que se han offerit jutjar y disidir pertanyents als negocis y afers de la dita Diputació y Generalitat del present regne. Y és ben notòria sa inteligència y experiència que té de tots los actes, y documents recondits en la dita casa de la Diputació, requisits necessaris per a la decissió y de-||[180]terminació de les causes, les quals és imposible poder-se sentenciar, decidir y determinar sens la dita experiencia. Y seria (com la experiència ha mostrat, y mostra cada dia en semblants oficis) gran inconvenient que no·s perpetuàs lo dit ofici en la persona del dit don Gaspar Vidal durant los dies de sa vida o fins tant vostra magestat no l'ocupe en altres puestos dels quals és mereixedor per ses bones lletres ben notòries y per la integritat y fidelitat ab què proceheix. Y ademés de açò, concurrixen en la persona del dit don Gaspar altres calitats que·l fan mereixedor de qualsevol honra que vostra magestat sia servit de fer-li per haber servit don Gaspar Vidal, son pare, per espay de quaranta anys en lo present regne en una de les companyies de a cavall de la costa marítima sent capità de aquella y així mateix don Diego Vidal, son germà, aprés la mort del dit son pare ocupa dita plaça y en la jornada de Fuenterrabía ha assistit servint a vostra magestat per cap de totes les companyies de la dita costa havent patit per rahó de la dita jornada una enfermetat que li ha durat per espay de pus de quatre anys gastant molta part de sa hazienda. Per ço, suppliquen a vostra magestat que no obstant lo fur 79 de les Corts de l'any 1604 confermat en lo 158 de les de l'any 1626, ni altra qualsevol cosa en contrari, sia vostra magestat servit manar proveir y decretar que lo dit don Gaspar Vidal servixca y fruixca lo dit offici durant los dies de sa vida, y mentres vostra magestat no l'ocupa en altres puestos.

Plau a sa magestat en la conformitat que està decretat en el capítol únich del braz militar que trata d'esta matèria.

3. Íttem, senyor, attés que Roch Sanchis, porter del dit estament y braç ecclesiàstic, Thomàs Pirella y Diego Castanyera, porters de l'estrenu bras militar, y Batiste Saura, porter de l'estament real, per si y per sos antecessors ha molts anys que respectivament serveixen los dits officis ab molt cuydado, puntualitat y vigilància, així en temps de Corts com les presents y en altres temps. Per ço suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar-los fer gracia y mercé de que puixen dispondre cascú de dits porters *respective* de dits officis per una vida en hu de sos fills, gendre o parent, no obstant qualsevol fur o altra cosa disponent sobre açò lo contrari.

Ja està decretat en lo fur 35.

||[181] 4. Íttem, senyor, los dits dos braços ecclesiàstich y real suppliquen a vostra magestat que, per quant lo fer estanchs, y estancar les cases de fira ve a ser en notable perjuhí, dany y descrèdit dels habitadors y naturals del present regne perquè a demés de estar prohibits dits estanchs que en suma són monopolis y agavellaments, per diversos furs es venen a descubrir y descobren algunes faltes de les persones

que encara que sien de calitat y riques en algunes ocasions lo és forçós pendre algunes cantitats a cambi. Y per estes y altres raons, per lo dit braç y estament real en lo capítol eo acte de cort 8, folio 47 [de les Corts de 1626] es supplicà a vostra magestat que los dits estachs no devien ser concedits y que fosen denegats, y vostra magestat manà decretar dit capítol durant sa mera y real voluntat, y en lo present any los dits dos braços donaren elets per a eixir a la defensa. Per ço sia vostra magestat servit manar prohibir los dits estanchs de dites cases de fira, y que cascú puixa lliurement tenir casa de fira.

Plau a sa magestat que es guarde el acte de cort de l'any 1626.

5. Íttem, senyor, per quant mossén Thomàs Falcó de Rocafull prevere, nebot y hereu, del *quondam* Joseph de Rocafull, prevere, pavorde y cathedràtich de Prima de la Universitat de la present ciutat, entén y vol proseguir y prosegueix la impressió de les obres del dit son oncle, lo que redundarà en gran profit y utilitat, no sols dels naturals del present regne, sinó dels estrangers per la molta doctrina que dites obres tenen y per vostra magestat li fonc feta gràcia y mercé al dit son oncle de cent lliures de renta en la primera vacant del archebisbat, ab real decret al dors de un memorial, per a ajuda de la impressió; suppliquen a vostra magestat sia de son real servey pasar la dita gràcia y mercé en la persona de dit mossén Thomàs Falcó per a que puixa proseguir dites obres en la primera vacant del dit archebisbat.

Demanant lo que supplica en lo present acte de cort per secretaria sa magestat tindrà consideració a esta intercesió.

6. Íttem, senyor, per quant don fray Joan Batiste Campanya, bisbe de Tortosa, a qui vostra magestat en altra ocasió, sent general de son orde, manà y encarregà solicitàs lo decret ab sa Sanctetat de que la Verge Maria mare de Déu, y senyora nostra fonch concebuda sens peccat original se offerix ||[182] a propris gestos y despeses anar a la ciutat de Roma a proseguir tant piadós y sant intent, tan desijat per vostra magestat y sos christians y fels vassalls; sia vostra magestat servit decretar, donant permís y facultat al dit bisbe per a que a ses costes accedixca a dita ciutat de Roma a proseguir dit intent juntament ab lo embaixador de vostra magestat que està en dita ciutat de Roma, al qual lo dit bisbe entregà y deixà tots los recados concernents per a dit efecte per a que es puixa obtenir dit decret.

Sa magestat tindrà particular cuidado de la persona del bisbe per lo que ha servit.

7. Íttem, los dits dos braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia servit manar concedir títol de noblea ab denominació de don a les dignitats y canonges que al present són, y per temps seran, de la Seu y cathedral de la present ciutat y als demés canonges y dignitats de les altres cathedrals del present regne, attesa la noblea y calitat que per ser capellans de vostra magestat y per lo sacro concili de

Trento y altres tenen, per a que tot redunde en major esplendor y lustre de dites cathedrals, majorment considerat que en la colegial de Alacant y cathedral de Oriola les persones que tenen dignitats estan honrades ab lo títol y denominació de don.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

||[183] 8. Ittem, senyor, los dits dos braços ecclesiàstich y real suppliquen a vostra magestat, attesos los treballs continuos que ha sostengut Roch Sànchez, porter de l'estament y bras ecclesiàstich, ab sa assistència en les presents Generals Corts y que és rahó y cosa justa tinguen remuneració de la innata clemència de vostra magestat, sia per ço de son real servey manar, decretar se li donen a dit Roch Sanchez, de les pecúnies de la Generalitat, cinquanta lliures moneda de València.

Plau a sa magestat.

||[184] (en blanc)

||[185] 9. Íttem, los dits dos braços ecclesiàstich y real, per quant Don Fray Joan Batiste Campanya, bisbe de Tortosa, ha fundat en dita ciutat un convent de religioses descalses de la Puríssima Concepció Victòria de nostra Senyora en memòria de la gloriosa victòria que Nostre Senyor Déu, per intercessió de sa Mare Santíssima concebuda en gràcia, fonch servit donar a vostra magestat contra sos enemichs quant se posà lo siti a dita ciutat; lo qual, com és de indecible recolliment y observància regular y contínuament estan empleades dites religioses en pregar a Nostre Senyor per la salut de vostra magestat y felicíssims successos y conservació de sa monarquia, suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar, decretar y concedir do-centes liures, sobre lo bisbat de dita ciutat de Tortosa y diòcesis, de renta cascun any ademés de les tre-centes que per vostra magestat, per sa innata benignitat, pietat y clemència, ha manat concedir al dit convent per espay de deu anys, de manera que la dita renta eo pensió sia de cinch-centes lliures cascun any, duradora per vint anys que, a no estar lo dit bisbe tan alcançat per haver-se ocupat lo enemic de més de la tercera part de les viles y locs y territori del dit bisbat y per les almoynes grans que fa, lo que és ben notori, no cansarà en açò a vostra magestat.

Demanant-se per secretaria lo que·s supuplica en lo present acte de cort sa magestat tindrà consideració.

||[186-191] (en blanc)

||[192] *Actes de cort dels estaments ecclesiastich y real.*

10. Ítem, senyor, com ab diversos reals privilegis del present regne estiga dispost, y ordenat que a la ciutat de València toca y pertany lo coneiximent *privative ad omnes iudices* de les causes de l'avituallament, sisses y emprius, y en execució de dits furs y privilegis los senyors reys y vostra magestat, ab diverses reals lletres, tenen manat expressament que la Real Audiència ni altre qualsevol tribunal inferior no es puga entrometre en lo coneiximent de dites causes, no obstant lo qual moltes vegades

ha succeït y succeheix que alguns litigants, a títol de fermes de dret apel·lacions o recursos, han attentat procurar y procuren evadir lo juí de dita ciutat acudint a la Real Audiència, Inquisició y altres tribunals inferiors a hon contravenint a dits furs, privilegis y reals lletres los admeten proveint inhibicions, y per este indirecte se impedix lo èxit de les causes y jurisdicció de dita ciutat, o per lo menys se defereix la execució dels fraus, lo que ha resultat y resulta en gran dany y perjuí del benefici públic y govern polític de dita ciutat. Per ço, los dos braços ecclesiàstich y real supliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que los furs privilegis y cartes reals que parlen *circa praedicta* sien observats y guardats a la lletra. Y que en les causes tocants a avituallaments, sisses y amprius no es puguen entrometre los tribunals de la Real Audiència, ni Inquisició, ni altre algú per via de ferma de dret declinatoria de for, recors, appel·lació, ni de altra manera. Y que si *de facto* seran evocades, hajen de ser restituides *absque strepitu et figura iudicii* de nua paraula a la dita ciutat dins tres dies sens que aquella tinga obligació de pagar salari de sentència algú per dita restitució. Y que passats dits tres dies dins dels quals tenen obligació de restituir dites causes, y no havent-les restituïdes, los jurats, y altres officials de dita ciutat, a qui toca y pertany la coneixença de dites causes, puixen proseguir en la coneixença de aquelles y executar les penes en que hauran encorregut, en res no obstant les inhibicions proveides per dits tribunals, y se hajen de entendre que per *lapsum temporis* estan tàcitament restituïdes.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs y órdens reals lleva[t]s tots abusos.

||[193] **11**. Ítem, senyor, com ab diversos furs y privilegis del present regne y senyaladament ab lo privilegi 18 del senyor rey en Jaume lo conquistador *De quo in corpore privilegiorum*, folio 7, pàgina 2, lo regiment y govern de la ciutat de València toca y pertany als jurats de dita ciutat, als quals los és llícit y permés, segons furs del present regne, fer tot ço e quant los pareix convenient y necessari per al benefici de dita ciutat, y sempre que·ls ha paregut convenir a la utilitat de dita ciutat embiar embaxadors, y syndichs als peus de vostra magestat, per a donar raó de l'estat de aquella y suplicar-li possàs remey en les coses que lo lloctinent de vostra magestat y Real Audiència haurien proveït en perjuí y dany de dita ciutat, los han imbiat los dits jurats *a Regno capto* ab motiu de que los recorsos y embaixades dels vassalls a son rey y senyor *omni iure* son permessos y en manera alguna es poden prohibir, y per este motiu lo senyor rey don Felip segon, avi de vostra magestat, en lo fur 58 de les Corts de l'any 1585 dispongué y manà que sos vassalls y súbdits tinguessen permís y facultat de acudir a son rey y senyor quant pretenguessen tenir algun agravi o quexa, sens que persona alguna pogués impedir semblants embaxades. E com se haja seguit que de pochs anys a esta part en moltes occasions per los jurats de dita e present ciutat se ha determinat algunes embaixades y despachat embaixadors per què acudissen als reals peus de vostra magestat y supplicar-li reparo de alguns agravis fets a dita ciutat, los lloctinents de vostra magestat y la Real Audiència, per

diferents medis, han procurat impedir dites embaixades, impossant groses penes pecuniàries així als jurats, racional y syndich com també als embaixadors nomenats, pagadores de béns propis, per a que no se executàs en les embaixades per a aquells deliberades, *sub praetextu* que los dits jurats per a imbiar dites embaixades tindrien obligació de demanar y obtenir llicència del lloctinent de vostra magestat. Lo que més desconsuelo ha causat és que se han executat dites penes traent los béns de les cases de dits jurats y embaixadors y voler-los vendre en públich encant. Tot lo qual se ha fet no sols contra lo dispost per tot dret sinó també contra lo dispost en dits furs y privilegis. Per ço los dits braços ecclesiàstich y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que lo virrey y Real Audiència, per via directa ni indirecta, no impedixquen a dita ciutat lo fer embaixades a vostra magestat, així per raó de agravis y queixes que tindrà contra dit lloctinent y Real Audiència com per altra qualsevol causa. Y que així mateix no impedixquen als embaixadors que nomenarà dita ciutat lo anar a fer dites embaixades. Y que los dits jurats en les embaixades que se oferiran fer a vostra magestat no hajen de demanar llicència a dit virrey, sinó que aquells les puguen fer y facen en lo modo y forma que·ls pareixerà més convenient, y que lo dit lloctinent y Real Audiència en manera alguna puguen impossar dites penes per a impedir dites embaixades, y que si *de facto* se impossen sien nul·les *ipso iure*. Y que no obstant aquelles los dits jurats puguen fer dites embaixades, y dits embaixadors proseguiren aquelles, manant cassar, annul·lar y revocar qualsevols penes que per dita raó fins hui es trobaran imposades per los virreys passats y Real Audiència, y que aquelles en manera alguna puguen ser tretes en conseqüència, ni causar perjui algú a dita ciutat ab que la nominació de embaixador hajen de entrevenir cinch vots y en ells quatre jurats en la forma acostumada.

Plau a sa magestat que·s puixan fer dites embaxades demanant llicència a son lloctinent y capità general, explicant-li les causes y no donant dita llicència es puixen fer dites embaxades pasats deu dies com està dispost en respecte del regne, si dins los deu dies no se embiarà contrari orde de sa magestat y que la present concesió dure fins al soli de les primeres Corts.

12. Ítem, senyor, com vostra magestat ab son real privilegi *datus* (en blanc) en (en blanc) del mes de (en blanc) de l'any (en blanc) sia estat servit fer mercé, y concedir perpetuament a la ciutat de València lo pastim general per a que aquella ab més comoditat puga acudir a pagar los càrrechs així ordinaris com extraordinaris de dita ciutat, que són molts, y per a obtenir dita merced ha servit la ciutat de València a vostra magestat en catorse-mília lliures, y habent-se-li concedit diferents capítols en son favor per a la bona conservació del dit pastim general, se olvida que la coneixença dels fraus que es cometien en aquell tocàs y pertanygués als jurats de la present ciutat *privative quo ad alios etiam Proregem*. Per tant, los dits dos braços ecclesiàstich y real suppliquen a vostra magestat dos coses: la primera que dit real

privilegi sia confermat per vostra magestat y la segona que les coses contengudes en los capítols de aquell toque la execució als dits jurats *privative quo ad alios iudices etiam Proregem et Regiam Audientiam*.

Plau a sa magestat que·s guarde dit privilegi com està concedit.

13. Ítem, suppliquen a vostra magestat dits braços ecclesiàstich y militar[52] sia de son real servey concedir als vehins y habitadors del present regne permís y facultat per a traure dels regnes de Castella lo proceït dels fruyts y mercaderies que entraran en dits regnes en plata castellana y or, no obstant les pragmàtiques en contrari en dits regnes encontrades, donant per a dit effecte los órdens ||[195] que convindran als corregidors de les parts de Castella per a que donen permís y facultat per a traure dites monedes sens encórrer en pena alguna.

Plau a sa magestat concedir dita facultat en quant a la mitat de lo que·s suplica prefingint un any de temps per a poder traure dita mitat de lo procehit de ditas mercadurias y fruts, comptador des de el dia que cascú intrarà ditas mercadurias o fruits y que açò dure fins al soli de les primeres Corts.

14. Ítem, per quant ha succeït en moltes occasions que los tres estaments ecclesiàstich, militar y real en forma de Regne, per medi de sos elets, concorren en la casa de la Diputació per a fer nominació de embaixadors per a vostra magestat y altres coses, se ha dubtat del asiento del syndich de l'estament real si ha de ser inmediatament al costat dels altres syndichs o si ha de precehir lo síndic de la casa de la Diputació, sobre lo qual se han fet molts protest y dissentiments y no sia just ni a raó conforme que lo syndich de l'estament real deixe de tenir lo lloc *immediate* als syndichs dels altres estaments. Y no hi ha raó per a que el haja de preceir lo syndich dels administradors nomenats per los estaments. Per tant, suppliquen a vostra magestat dits braços ecclessiàstich y real sia de son real servey manar proveir que en totes les ocasions que concorreran los syndichs dels tres estaments, ab sos elets y sens ells, ab lo syndich de la Diputació haja de seure's lo síndich de l'estament real a la mà esquerra del dit síndic ecclessiàstich preceint al síndic de la casa de la Diputació, per quant dits tres síndichs dels dits tres estaments formen un cos indivisible.

Plau a sa magestat.

15. Ítem, senyor, per quant en totes les Corts que se han celebrat en este regne des de les de l'any 1564 fins les de l'any 1626 se haja supplicat que·ls alguazils reals y altres commissaris quant porten presos per lo regne y demanen gent per a acompanyar aquells sia la menys que·s puga, y que esta tinguen obligació los dits commissaris y alguazils de pagar-la, lo qual se decretà com se suplicava; y no

¶ [52] Es deu tractar d'un error, ja que són capítols dels estaments eclesiàstic i reial.

obstant lo dispost en dits furs són vexades les ciutats e viles reals de aquelles en donar dits acompanyants y guardes sens pagar-se'ls les dietes, per ço, per a deguda observància del dit fur, los dits dos braços ecclessiàstic y real supliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que los officials de dites ciutats e viles reals del present regne no tinguen obligació de donar dits ||[196] acompanyants que no sia depositant los salaris de aquells tals acompanyants en poder dels justícies y demés officials *respective* que donaran les guardes per als presos.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs llevats tots abusos.

16. Ítem, senyor, com en la ciutat de Xàtiva hi haja presons y alcayt que continuament assiteix en aquelles en les quals hi haja guineus y altres puestos, cadenes, grillons, esposes, seps, y en dites presons hi ha presos condemnats a sentència de mort y de galeres. Y no obstant la dita seguritat molts alguazils reals solen y acostumen a comanar als justícies de dita ciutat presos en penes de dos y tres mília lliures lo que és notable dany dels officials de dita ciutat. Per ço, los dits dos braços ecclessiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar als alguazils reals no donen en commanda a dits justícies los presos, puix les presons de dita ciutat són molts sigures ni que puixen compel·lir ni obligar a aquells a la custòdia y guarda dels dits presos.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

17. Ítem, senyor, per quant son tan considerables los gastos y despeses que se ocasionen a la ciutat de Xàtiva en els eleccions que es fan devolutives, en les insaculacions y habilitacions dels officials de dita ciutat, sent causa principal lo haver de fer los vots dels electors uniformes *et nemine discrepante*, lo que necessita de reparo el qual se conseguirà llevant la clàusula del *nemine discrepante*. Per ço, los dits dos braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que en les insaculacions y habilitacions les determinacions sien per la major par de vots, y si cas vingués a paritat, se haja de sortejar y lo que eixirà reste insaculat de la mateixa manera que si haguera tengut compliment de vots.

Plau a sa magestat ab què·s facen per vots secrets.

18. Ítem, senyor, per quant la dita ciutat de Xàtiva és la segona del regne y en la governació de aquella hi ha dos ciutats, tretse vilas de les que tenen vot en Corts, sent moltes altres de grans de Espanya y títols particulars y 120 pobles de senyors; y és convenient al servici de vostra magestat que lo ||[197] assessor de dita governació vaja ab insígnia de garnacha per a que per tots sia conegut y respectat. Per ço, los dits dos braços ecclessiàstich y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar fer gràcia y mercé al dit assessor de la dita insígnia de garnacha, sie segons als assessors de governador de la ciutat de València.

Plau a sa magestat.

19. Ítem, senyor, per quant en lo fur 11 de les Corts de l'any 1604 està prohibit als officials de les ciutats e viles reals del present regne de fer la despesa de menjar, presents, ni donatius alguns als jutjes de la Real Audiència y demés officials dels tribunals ecclessiàstichs y seculars y persones que van ab aquells ab graves penes. Per ço, les dits dos braços ecclessiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que la prohibició de dit fur se entenga y estenga al lloctinent de vostra magestat en lo present regne y demés officials que aniran en sa companyia. Y que los officials de les dites ciutats e viles reals que tal faran o consentiran encórreguen en les penes en dit fur contengudes.

Plau a sa magestat.

20. Ítem, senyor, per quant los vehins del present regne quant venen la seda de sa collita no dehuen dret algú de peatge, y de poch temps ensà els obliguen en que manifesten la seda de sa cullita quant la venen, sots perdició de aquella y altres penes, y se haja seguit que algunes persones, ab la bona fee en què estaven e ignorància de dita obligació hajen dexat de fer dit manifest se'ls ha executat dita pena ab tot rigor, lo que ve a ser en gran dany e perjuí de aquelles. Per ço, los dits dos braços ecclessiàstich y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir los vehins del present regne no tenir obligació alguna de fer dit manifest en respecte de la seda de sa collita.[53]

21. Ítem, per quant los censals en este regne son privilegiats y és equitat se busque la conservació de aquells, lo que es conseguirà donant y atribuint, força de especial hypotheca a la adosació. Per ço, los dits dos braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son servey proveir y manar que sempre, y quant se compre alguna casa o heretat ab càrrec y adosació de algun ‖[198] sensal, naixca per raó de dita adosació hypothecar y obligació especial en dita casa com sia preu de aquella. Y així, en virtut de dita hypotheca, concórrega lo censaliste a qualsevol concurs de creedors hypothecaris y si a cas se tornàs a vendre sens càrrec, puixa executar lo censaliste sens fer discusió alguna.

Plau a sa magestat.

22. Ítem, per quant la dita ciutat de Xàtiva per més temps de dos-cents anys continuos ha proveït en persones idònees la escrivania de la sala y consell de aquella sens que hi hagués en dits actes denominació, interrumpció alguna, experimentant considerables utilitats en la curioritat de dits actes determinacions y cuidado en lo arxiu, hon hi ha papers que són de molta importància ab bon regiment y govern de

¶ [53] Aquest capítol conté un decret reial anul·lat que es por llegir parcialment: *Plau a sa magestat que·s guarde en la ciutat de Xàtiva lo que […] parts del regne*.

dita ciutat, y lo que més digne de la ponderació de vostra magestat és que, provent la ciutat com sempre acostumava, tenia lo escrivà el cuydado necessari de la assistència de son offici en recompensa del benefici havia rebut dels officials de dita ciutat, lo que és just. Y de poc temps a esta part vostra magestat ha fet gràcia y mercé de la futura successió de dita escrivania a Felip Monfort y ara a Augustí Monfort, son fill, sent com és prejuhí del dret adquirit a la ciutat en lo discurs de tant temps. Per ço, los dits braços ecclessiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servei manar declarar ser la dita escrivania de la dita ciutat de Xàtiva, restituint-la en sa antiga possessió per a que després dels dies de dits Felip Monfort y Augustí Monfort la puixa proveir en la persona que a dita ciutat pareixerà més convenient.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres Corts.

23. Ítem, per quant la major collita que hi ha en este regne és la de la seda, la major part de la qual se obra en lo regne de Castella, així en la ciutat de Toledo com de Sevilla, de tal manera que de no portar-se a dites ciutats es molt danyós així per als vehins de aquelles com del present regne. Y lo que més digne de ponderació és als drets de vostra magestat y pareix just este benefici y comú als regnes de Castella y València. Per ço, los dits dos braços ecclessiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar concedir llicència, permís y facultat als vehins del present regne per a que sens incurs de pena ||[199] alguna puixen traure del regne de Castella al present de València los preus de la seda que portaran en moneda de or y plata.

Plau a sa magestat concedir dita facultat en quant a la mitat de lo que·s supplica, prefigint un any de temps per a poder traure dita mitat de lo procehit de dita seda comptador des de el dia que cascú entrarà dita seda y que açò dure fins al soli de les primeres Corts.

Postea iussit sua Sacra Catholica et Regia Maiestas hanc concesionem sive decretacionem modo sequenti commutari.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres Corts ab que la extracció de la moneda de or y argent procehidora de la dita seda se haja de traure dins de un any contador del dia de qualsevol entrada de dita seda en los regnes de Castella.

24. Ítem, per quant en estos anys propassats ab una real carta fonch manat als officials de la dita ciutat de Xàtiva no insaculasen als cavallers y militars que no fos examinat lo títol de la milícia en la Real Audiència del present regne, per a que examinats aquells fos declarat haver de ser insaculats en los officis y càrrechs majors de dita ciutat, a hon solen y acostumen ser insaculats. Y com de poc temps a esta part se ocasionen molts gastos als cavallers de dita ciutat en haver de depossitar lo salari de sentència y altres, no obstant los antecessors hajen fet ostenció del títol militar y hajen obtés declaració y mandato per a poder ser insaculats, per al qual cas pareix se hauria obtemperat a dita real carta puix los antecessors haurien fet dita diligència y no es podia dubtar de sa calitat y títol militar. Per ço, los dits

dos braços ecclessiàstich y real suppliquen a vostra magestat que los descendents dels insaculats no tinguen obligació de fer dita diligència, puix los antecessors de aquells feren y observaren lo contengut en dita real carta deixant-ho a l'arbitre dels electors de dita ciutat per a que guardant los furs y privilegis del present regne los puixen insacular.

Plau a sa magestat que havent-se obtés una vegada declaració en la Real Audiència no sia necessari altra declaració fins a la segona generació per evitar los fraus que·s podrian fer.

25. Ítem, per quant Leandro Escales, ciutadà, de orde del duc de Arcos, lloctinent de vostra magestat en la present ciutat y regne, después de haver-lo tengut molts mesos en les presons de la dita y present ciutat en un guineu ab cadena y grillons, y guardes de vista una nit a les dotse hores don Francisco Alreus, escrivà de manament, de orde del dit duch lo embarcà en lo Grau de la present ciutat y el portaren a un galeó de la armada real que estava a vista de Tarragona, y después de haver fet algunes navegacions en dit galeó, lo han portat y dexat en la fortalea del Penyó inseguint lo orde del dit duch, lo que a demés de ser contra lo dispost en lo privilegi ||[200] 29 del rey Alfonso el 3 és estat gran ruïna y destrucció de sa casa per los molts treballs y gastos que ha sustentat, així en dita presó com en lo puesto hon hui es troba. Per tant, los dits dos braços ecclessiàstich y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey, atesos los atentats y demés coses *de super* referides, que lo dit Leandro Escalcs sia restituït y tornat a la present ciutat de València en son primer estat y manar al governador de dita fortalea lo lliure de aquella, despachant per a dit effecte los recaptes necessaris.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs.

||[201] **26**. Ítem, per quant Christòfol Pintor, notari, à pus de quaranta anys continuos que serveix en la casa de la Diputació y ha excercit tots los officis d'ella com són de escrivent, regent lo llibre de conte y rahó, assistint en lo trast dels albarans y essent escrivà dels diputats, acudint a tots los dits officis ab la puntualitat, cuydado, assistència, vigilància y satisfacció que és notòria, y en lo discurs del dit temps ha fet molt grans y extraordinaris servicis a dita casa de la Diputació dels quals ha resultat molta utilitat a dita casa y necessiten dits treballs de satisfacció y remuneració per a que continue en servir a la Diputació. Per tant, los dos braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar concedir al dit Christòfol Pinto lo offici de regent lo llibre de conte y rahó de la casa de la Generalitat per temps de quatre anys contadors del dia que finirà lo quadrienni que al present rig Francés Còrdova, notari, qui al present lo té. Y que sia possant en possessió de dit offici sens altra nova provisió sinó sols ab la decretada del present acte de Cort.

Plau a sa magestat.

||[202] (en blanc)

||[203] 27. Íttem, los dits dos braços ecclesiàstich y real per quant en la persona de don Christòfol de Cardona, de l'hàbit de Nostra Senyora de Montesa y Sant Jordi de Alfama, syndich que al present és de la Diputació y Generalitat del present regne, concorren les parts de calitat e intel·ligència ben notòries, y que és necessari per a el bé comú de dita Diputació y Generalitat que aquell continue en lo dit offici, suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que lo dit don Christòfol de Cardona per tots los dies de sa vida excercixca dit offici y sia syndich de dita Diputació y Generalitat, en res no obstant qualsevol furs que disponguen lo contrari, los quals no se entenguen derogats ni suspesos, sinó és en quant a la persona de dit don Christòfol de Cardona durant los dies de la vida de aquell com desús se ha dit.

Ja està provehit sobrel acte de cort únich del braz militar.

||[204] 28. Ítem, per quant en totes les Corts Generals que se han celebrat als regnícols del present regne se ha acostumat senyalar de les pecúnies de la Generalitat deu mília lliures, moneda de València, per a pagar als treballants en dites corts així officials reals com les demés persones dels demés tres estaments. Per ço, los dits braços ecclesiàstic y real suppliquen a vostra magestat que les dites deu mília lliures sien lliurades y pagades dels béns de la Generalitat per a que sien pagats los treballants de les presents Corts y demés persones residents en dits estaments, suplint en quant menester sia la autoritat y delliberació de l'estament militar en la conformitat que les donaren en les Corts de l'any 1604 y que dit acte de supliment sia roborat ab la clàusula *ex certa scientia et de plenitudine potestatis* atesa la calitat de la causa.

Plau a sa magestat com lo concedí en les Corts de l'any 1626 y que se hajen de pagar dites deu míllia liures de lo que es resta devent del servici de les últimes Corts o procehit o procehidor de la visita de la Diputació.

29. Ítem, suppliquen a vostra magestat dits dos braços que al conde de Lumiares, y demés tractadors de les presents Corts, sien lliurades de pecúnies de la Generalitat les cantitats que se han acostumat lliurar y donar a semblants tractadors suplint lo assentiment de l'estament militar, en quant menester sia, *ex certa scientia et plenitudine potestatis*.

Plau a sa magestat, y que dites deu mília liures contengudes en lo antecedent capítol sien repartides en esta forma, que d'elles sien fetes quatre parts de les quals la una, que son dos mil y cinc-centes liures, se donen a les persones a qui toca per a que es repartixquen entre les dels estaments que han intervengut en les Corts com se sol y és acostumat, y la altra quarta part, que són dos mil y cinc-centes liures, se repartixca en esta forma, les dos mília liures se donen als dos ministres del Consell Supremo que han intervengut en la junta de les presents Corts, que són don Christòfol Crespí de Valdaura, regent la real cancelleria, y Joseph de Villanueva, secretari de sa magestat en dit Supremo Consell, y les cinc-centes liures entre los

officials reals que se han trobat en dites Corts, com se repartiren en les de l'any 1626 y altres antecedents, y les restants cinc mília liures se repartixquen igualment entre los contes de Monterrey y lo conte de Oropessa, don Fernando de Borja, conte de Lumiares y conte de Puñonrostro, qui han intervengut també en la junta de dites Corts y són estat nomenats per sa magestat.

||205 (en blanc)

||206

[en transversal] Por don Christóval de Cardona.

[...] Para que por los días de su vida se conserve a don Christóval en el officio de síndico de la Generalidad.

Acuérdese en las decretadas de los autos de corte.

Actes de cort dels braços militar i reial

||207 Sacra Catòlica Reial Majestat.

Actes de cort dels estaments militar y real.

1. Ítem, per quant los arrendadors dels delmes y premícies de les ciutats, viles y llocs del present regne de València són exempts de pagar tretes y sisses quant volen traure los fruts de les terres de hon se han collit y col·lectat, la qual exempció y franquea no pot valer al que compre dits fruyts dels dits arrendadors perquè de justícia lo franch no pot fer franch a altre. Supplica per ço, a vostra magestat lo dit braç real sia servit provehyr y manar qui lo que comprarà del arrendador dels delmes y premícies sia tengut a pagar y pague les tretes y cisses imposades en les dites ciutats, viles y lochs del present regne, puix los dits fruyts hauran passat a tercera persona que no és franca y açò per llevar tota dificultat *cum hoc* que no es cause perjuhy a les ciutats, viles y lochs de dit regne en los privilegis que aquells respectivament tenen.

Plau a sa magestat que per quant y à plet pendent sobre lo que·s supplica y no estan conformes los braços se admnistre justícia ab brevetat.

2. Ítem, senyor, per quant se ha experimentat en la present ciutat y regne de València que, des de lo any 1635 en que manà vostra magestat publicar los embargos generals de béns de francessos que habiten en lo present regne, totes les robes que se llavors ensà se han portat del regne de Frància es troben estar adulterades, així en la amplaria com en lo conte dels fils que han de tenir y altres calitats, y es venen a molts grans y excessius preus *hoc*, y encara els muden los noms a les teles y teixits que porten, lo que resulta en gran dany dels vehins y habitadors de la present ciutat y la sua contribució. Per ço, los dits braços militar y real suppliquen a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que les robes que es portaran de llenseria

dels regnes de Frància y altres parts a la present ciutat no puixen ser venudes en ella ni en sa contribució que primerament no sien vehades y visurades per lo mustaçaf de la present ciutat y per los vehedors que nomenarà lo offici de teixidors de lli cascun any per a dit efecte per a que resequen los fraus y dols que hi ha en dites ||[208] robes.

Ya està provehit sobre lo que es supplica en lo fur 30 de les presents Corts.

Actes de cort del braç eclesiàstic

||[209] Sacra Catòlica Reial Majestat.

Lo estament ecclesiàstich del present regne de València ofir y present a vostra magestat los capítols *infra* següents supplicant humilment sia de sa ral mercé manar-los provehir y decretar segons y com en cascú de aquells respectivament se conté.

1. Primerament, per quant ab lo privilegi del sereníssim rey don Jaume el segon *in corpore privilegiorum* folio 61 fonch confermat altre privilegi del rey don Jaume el primer lo qual se concedí al bisbe, degà, capítol, y canonges de la Seu de la present ciutat, franquea en los fruyts decimals y primicials y se estengué en dit privilegi del senyor rey don Jaume el segon als primers compradors dels fruyts y lo mateix se'ls concedí en lo privilegi 36 del senyor rey en Pere el segon, folio 110 y en lo fur 18, rúbrica *De decimis* es decretà que se observàs dit privilegi del senyor rey don Jaume el segon. Y en lo capítol 40 del braç ecclessiàstic de les Corts de l'any 1626, folio 42 y en lo capítol 317 del braç real de dites Corts, folio 82, per a major declaració de dits privilegis y furs fonch manat decretar per vostra magestat que los primers compradors no s'entenien ni s'entenen los arrendadors, sinó los que compren de aquelles, y en conformitat de açò ab diverses sentències reals en la Real Audiència de vostra magestat se ha declarat que los arrendadors y los que compren de aquelles los fruyts decimals y primicials són franchs de qualsevols sisses y imposicions; y de poch temps a esta part lo procurador patrimonial de vostra magestat ha pretés que en dits privilegis no es concedí la dita franquea, que en aquella no s'entendia en los drets reals, lo que és contra el thenor de dits privilegis y les paraules de aquelles de que es puixen portar y traure lliurement los fruyts decimals sens impediment algú clarament indueixen exempció y franquea de drets, y a demés de que la generalitat de dits privilegis compren los drets reals es veu clarament que parlen de aquells especialment, puix se dirijen als batlles y es dispongué que en poder de dits batlles se prestàs jurament de que·ls fruyts eren decimals per a que se cuitàs lo frau que podia haver en què a títol de fruyts decimals se eximisen de pagar los drets reals de altres fruyts, o encara lo dit procurador patrimonial ha possat certa ferma de dret pretenent que està en possesió de exigir dits drets reals dels primers compradors de dits fruyts y indistinctament de qualsevols fruyts decimals, la qual ferma de dret, per ser contra dits privilegis y furs, no se ha pogut admetre ni pot causar manutenció

alguna. Per ço, supplica lo dit estament ecclessiàstich a vostra magestat que tots los procehiments fets per los procuradors patrimonials, arrendadors dels drets reals, bal·les o altres qualsevols persones en ordre a exigir y cobrar dits drets reals de dits fruyts decimals y principals eo dels arrendadors primers conpradors de aquells, així judicial com extrajudicialment, sien manats revocar, cassar y anul·lar per vostra magestat com a fets contra dits furs y privilegiss y que [*de*] *cetero* sien aquelles inviolablement observats.

Plau a sa magestat que per quant y a plet pendent sobre lo que·s suplica y no estan firmes los braços se administre justícia con brevetat.

||[210] **2**. Íttem, supplica a vostra magestat que, per quant en les Corts de l'any 1626 en lo capítol e o acte de cort de dit estament ecclesiàstic fonc supplicat a vostra magestat, com és de veure en lo folio 88, capítol 10, fos servit decretar mil lliures de penció annual sobre els fruyts del bisbat de Sogorb en la primera vaccant per a les distribucions del capítol, canonges y clero de la cathedral de la ciutat de Sogorb, y vostra magestat fonch servit decretar dit acte de cort dient que vostra magestat tindria memòria de lo suplicat quant succehira la vacant, lo qual decret y mercé no ha tengut effecte en les dos vaccants que hi ha hagut de dit bisbat per no haver fet memòria a vostra magestat. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar y confermar dit acte de cort per a que *nunch pro tunch* estiga imposada la dita cantitat de mil lliures per la primer vaccant per a les distribucions de sus dites sobre los fruyts y rentes de dit bisbat per espay de vint anys.

Plau a sa magestat que·s demane per secretaria lo que·s supplica y se'n tindrà consideració.

3. Íttem, supplica que per quant la cathedral de la ciutat de Oriola, de la qual vostra magestat és patró, ha vengut tan a menys y està tan pobre y necessitada, així per la expulció dels moriscos com per la reducció dels censals, que a penes té la mitat de ses rendes que són molt poques y d'estes estan senyalades 500 lliures des del dia de la erecció en cathedral per a gastos forçosos e inescusables són menester pus de mil y huyt-centes lliures, ademés de altres sis-centes lliures que paguen cascun any a vostra magestat per lo subcidi y escusado y los gastos de syndichs quant se celebren Corts com al present y cada canonicat tan solament de renta dos-centes lliures cascun any; y encara molts anys no apleguen, y és imposible poder-se sustentar dita cathedral y sos prebendats ab tan poca y tènue renta y conservar-se lo llustro de aquella en la qual tostemps han assistit subjectes de molta virtut y sciència y seria làstima que menyscabàs y dellustràs dita cathedral. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey fer gràcia y mercé y concedir a dita cathedral sis-centes lliures de renta cascun any *in perpetuum* sobre lo bisbat de dita ciutat de Oriola y diòcessis en la primera vaccant, aplicant-les a la mensa capitular de dita cathedral y així mateix intercedir ab Sa Sanctedat per a que suprimixcan tres benifets simples,

ço és lo hu de la església parroquial de Santa Maria de la vila de Elig y lo altre de la església parrochial de Santa Justa de la dita ciutat de Oriola, per a que les rendes y fruyts de aquelles sien aplicats així mateix a la dita cathedral y mercé capitular, que ab esta renta més se podia conservar y se animaran los subjectes a estudiar y proseguir en virtut y lletres redundant tot en servici de Nostre Senyor y de vostra magestat com a patró de aquella y en utilitat dels naturals del present regne.

Plau a sa magestat que·s demane per secretaria lo que·s supplica y farà la intercessió ab Sa Sanctetat per a la unió dels benifets assí contenguts no havent-hi patró interesat en ells.

||[211] 4. Íttem per quant la fàbrica de la església cathedral de Sogorb està tan pobre y necessitada que per a acudir als gastos ordinaris de cascun any se ha hagut de empenyar en pus de dos mília lliures que se ha carregat a censal, la pensió de les quals ha de pagar y paga ab molt treball, necessitat y dificultat. Y és molt just y a tota raó conforme que les demés esglésies parrochials de la diocessis acudixquen a subvenir a la cathedral en ses necessitats per la conservació y llustre de aquella, y la església parrochial de la villa de Andilla y sa fàbrica sia molt rica y li sobren, pagats los gastos ordinaris, moltes cantitats. Per ço, supplica a vostra magestat sia servit intercedir ab Sa Sanctedat per a que aplique de la dita fàbrica de dita parrochial de Andilla cascun any *et in perpetuum* allò que lo bisbe que ara és y per temps serà judicara serà aplicable segons les ocurrències del temps.

Plau a sa magestat fer la intercessió que se li supplica.

5. Íttem, per quant en les vaccants dels virreys cessa la Real Audiència y per ço es seguixen molts inconvenients, així en la administració de justícia en les causes criminals com en les civils. Per ço, supplica a vostra magestat sia servit manar decretar que en les vaccants dels virreys exercixca lo càrrec y offici de virrey lo governador de la present ciutat y regne, açò entés que en los casos que lo virrey per raó de vissites o en altre modo se ausentarà de la present ciutat y sa contribució dins lo present regne, los jutges ordinaris excercixquen sa jurisdicció en lo modo acostumat perquè havent virrey en la present ciutat y regne no és cas de vaccant y sols se ha de entendre lo desús dit per a en cas de vaccants.

Demanant-se per secretaria sa magestat manarà tenir consideració a lo que se li supplica.

||[212] 6. Íttem, senyor, lo dit braç y stament ecclessiàstich, per quant no obstant que lo doctor Miquel de Robles ha significat ab modèstia que no intentava en remuneració de sos treballs, supplica a vostra magestat alguna mercé, emperò attessos los que ha sustentat en les presents Corts assistint no sols als dit estament ecclesiàstich sinó també al militar y real, ordenant y disponent lo que si li ha encarregat dirigint-ho tot al servici de vostra magestat ab tota diligència, vigilància y

cuidado, y que ha pus de quinze anys que és advocat de dit stament ecclessiàstich y contínuament ha acudit a totes les juntes y afers que se han ofert en negocis del regne, ordenant diverses coses y memorials. Y així mateix ha vint-y-cinc anys que és cathedràtic en la Universitat de la present ciutat y vint-y-huit que està en la plaça advocant ab la satisfacció ben notòria y que és digne de qualsevol mercé que vostra magestat guste fer-li. Supplica quant encaridament poden sia de son real servey ocupar-lo en una plaza en la Real Audiència en la primera vaccant.

En les ocasions de vacants sa magestat tindrà consideració a lo que se li supplica.

||[213] (en blanc)

||[214] 7. Íttem, senyor, lo dit braç y stament ecclesiàstich, per quant *ab antiquo* y per diversos furs la elecció y nominació del porter (que ara es nomena jutge de delmes) pertany a l'archebisbe de València juntament ab lo capítol de la Seu de la present ciutat, ab facultat de poder-se variar dita elecció per vostra magestat a instància de dits archebisbe y capítol, com és de veure en lo capítol 4, rúbrica *De decimis*, folio 130. Supplica a vostra magestat sia de son real servey que la dita elecció del dit porter eo jutge de delmes pertany a dits archebisbe y capítol y no a altra persona alguna en lo modo y forma contenguts en lo dit capítol 4. Y que les execucions de dit porter eo jutge de delmes en lo que serà jutjat per lo jutge ecclesiàstich no·s puxen evocar axí per via de recors com en primera instància *nec alias*, ni per forma de dret a la Real Audiència ni altres tribunals inferiors, segons també està ordenat en les Corts de l'any 1533 en la rúbrica 28, 29 y 30. Y que les fermes de dret que es posaran en la cort dels delmes no·s puixen tractar ni ser admesses sens injuncció de les parts contra qui seran possades sots decret de nul·litat.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

8. Ítem, per quant lo dit capítol y canonges de la iglésia colegial de la ciutat de Alacant estan molt pobres, de tal manera que a penes la renta y percasos que tenen aplega uns anys ab altres a 100 lliures, ab les quals es imposible poder-se sustentar y tractar ab lo lluïment y decor deguts com a persones ecclessiàstiques. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey favorir a dit capítol y canonges en que aquells tan solament y no altra persona puixa imprimir en lo present regne lo Art eo llibricia de Antoni Nebricense y que així vostra magestat favorixca en tot lo que sia posible a dits capítol y canonges.

Demanant-se per secretaria sa magestat manarà tenir consideració a lo que li supplica.

9. Íttem, per quant los sereníssims reys ab diversos privilegis han honrat lo art y facultat de art de notaria, nomenant-la y apellidant-la preclara y ab altres títols honorífics, y que los notaris de València són estats tostemps ab molt honor y decor

tractats y han emparentat ab moltes famílies nobles. Y així mateix hi ha hagut y hi ha molts descendents dels dits notaris nobles en lo present regne y altres parts y de gran calitat y que la jurisdicció del justícia civil està també dividida en la present ciutat en un notari, lo qual es cascun any justícia civil fins en summa de 300 sous y és tan jutge ordinari en son tribunal com lo justícia civil. Y és just y a tota raó con-||[215] forme que los dits notaris de València se diferencien de la gent plebeia, puix en ja més són estats tenguts ni reputats per plebeios, ans bé se han diferenciat de aquella per ser la dita facultat de notaria art liberal e ingènua com les demés arts y facultats liberals. Supplica a vostra magestat sia de son real servey manar declarar estar los dits notaris de València compresos en lo privilegi 11 del sereníssim rey Alfons el tercer y gaudir y fruir tots los privilegis inmunitats y prerrogatives que gozen y fruixen los ciutadans honrats y demés persones en lo privilegi contengudes de la manera que vostra magestat fonch servit manar-ho declarar en les Corts de l'any 1626 en favor dels doctors en medicina ab acte de cort a supplicació del stament real que [és] lo capítol 10, en orde folio 41.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

||[216] **10.** Ítem, senyor, per quant lo doctor don Francisco Scorcia y Ladrón ha molts anys que està advocant en la Real Audiència y en lo present any excercix lo offici de assessor de justícia criminal de la present ciutat de València ab molta satisfacció dels jutges superiors y en les presents Corts, com a advocat que és de l'estament ecclessiàstich, ha assistit y assisteix a tot lo que se ha ofert en servici de vostra magestat y així mateix en lo estament militar com a hu dels singulars de aquell. Supplica a vostra magestat per ço, lo dit estament ecclessiàstich sia servit honrar-lo fent-li mercé de la assessoria criminal del governador d'esta ciutat de València que al present vacca.

Sa magestat en ocasió de vacants tindrà consideració de la persona del dit doctor don Francisco Scorcia.

||[217-219] (en blanc)

Acte de cort del braç militar

||[220] *Capítulo único del braço militar.*

Íttem, senyor, lo dit bras militar supplica a vostra magestat que los officis de assessor, síndich y escrivà, y regent lo llibre de conte y raó de la Generalitat sien quadriennals, precissament y ab declaració expresa de que qui haurà servit un quadrienni o part de aquell per via de elecció o subdelegació o qualsevol altre camí de renunciació *aut alias* no puga concorrer a ningú de dits offisis, ni sia elegit ni nomenat ni els puga exercir per altre quadrienni, ni part de aquell, perquè la intenció és que qualsevol que haurà tengut y exercit qualsevol de dits officies per

un quadrienni o part de aquell no puixa tornar-lo a exercir que no hajen passat dos quadriennis, encara que sia de subdelegació, *vel alias*. Declarant que de así en avant qualsevol que renunciarà a algú de dits officis no puxa *in perpetuum* concórrer ni exercir (àduch que sia per subdelegació) reste *omnino* inàbil. Y que lo offisi de escrivà el puixen tenir y exercir ecclessiàstics, nobles, cavallers y ciutadans ab títol de secretari. Y per quant don Gaspar Vidal, qui és al present assessor de la dita Generalitat; don Christòfol de Cardona, cavaller del hàbit de Montesa, síndich que és ara de aquella; Vicent Gaçull, notari, escrivà que és de la mateixa Generalitat, y Christòfol Pinto, notari, que al present rig lo trast dels albarans y en anys passats fonch regent lo llibre de conte y raó de dita Generalitat, han fet y fan servicis molt considerables a aquella que han redundat en gran benefici de dita Generalitat. Per ço, lo dit bras militar suplica a vostra magestat sia servit de provehir y manar que los dits assessor, síndich y escrivà sien confermats per altre quadrienni contador del dia en què finirà lo quadrienni de aquell a que li resta més temps per conclu-hir, lo que al present servix y que al dit Christòfol Pinto, que ha molts temps que servix a la dita Generalitat ab notòria satisfacció, se li done un quadrienni del dit offici de regent lo dit llibre de conte y raó començant-lo a contar del dia que finia lo quadrienni del que al present lo servix.

Plau a sa magestat ab que lo escrivà atja de ser notari de València per convenir així al bon despaig dels negocis.

||[221] Sacra Catòlica Reial Majestat.

Lo braç militar de la ciutat y regne de València supplica a vostra magestat sia de son real servey fer gràcia y mercé del dret de amortizació y sagell, y altre qualsevol dret a les iglésies parrochials, convents y communitats ecclessiàstiques del dit regne infrascrites en les cantitats que en respecte de cascuna de aquelles se suplica que són les següents:

Primo, a la iglésia parrochial de Sant Joan del Mercat de la present ciutat de València, vint mília lliures.

Íttem, al clero de la vila de Morvedre, deu mília lliures.

Íttem, al convent y monestir de monges del Peu de la Creu de la dita vila de Morvedre, dos mília lliures.

Íttem, a les parrochials de Santa Maria y Sant Salvador de la vila de Elig, vint mília lliures; ço és deu mília lliures a cascun de aquelles.

Íttem, al convent y monestir de monges de Santa Clara de la dita vila de Elig, sis mília lliures.

Íttem, al convent y monestir de Santa Llúcia de frares Mercenaris de la dita vila de Elig, sis mília lliures.

Íttem, a la església parrochial de Sant Joan de l'Arraval de la dita vila de Elig, quatre mília lliures.

Íttem, a la església parrochial de la vila de Elda, dos mília lliures.

Íttem, a la església parrochial de Sant Martí de València, deu mília lliures.

Íttem, a la església parrochial de Petrer, mil y cin-centes lliures.

Íttem, a la església parrochial del lloc de Benetúser, huit mília lliures.

Íttem, a la iglésia parrochial de la vila de Anna, mil lliures.

Íttem, a la església parrochial de la vila de Enguera, tres mília lliures.

Íttem, al convent de Nostra Senyora del Remey de Frares Trinitaris contruït fora y a prop los murs de la present ciutat de València, sis mília lliures.

Íttem, a la parrochial de Salines, huit-centes lliures.

Íttem, a la parrochial de Palmera, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Pedreguer, mil y cinc-centes lliures.

Íttem, a la parrochial de Finestrat, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de la Vila de Real, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Monserrat, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Pedralva, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Beniatjar, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Ràfol, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Salem, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Millàs, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Alcalà, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de la vila de Ares de Morella, tres mília lliures.

Íttem, a la parrochial de Albayda, quatre mília lliures.

Íttem, a la parrochial del Palomar, dos mília lliures.

Íttem, a la parroquial del lloc de Alsorb, mil lliures.

||222 Íttem, a la parrochial de Adzaneta, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Bufali, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Carrícola, mil lliures.

Íttem, al convent y monestir de monges de Jerusalem de l'orde de Sant Francés construhit fora y prop los murs de la present ciutat de València, tres mília lliures.

Íttem, a la parrochial de la vila de Alcoy, sis mília lliures.

Íttem, a la administració dels pobres vergonyants de la ciutat de Xàtiva, de què són administradors sis nobles, sis cavallers y sis ciutadans de dita ciutat, dos mília lliures.

Íttem, a la administració de Nostra Senyora de l'Hospital de dita ciutat de Xàtiva, sis mília lliures.

Íttem, al convent de monges dominiques del Portal de València de la dita ciutat de Xàtiva, tres mília lliures.

Íttem, al convent de Santo Domingo de la dita ciutat de Xàtiva, tres mília lliures.

Íttem, al convent de Nostra Senyora del Carme de la present ciutat de València, deu mília lliures.

Íttem, a la parrochial de la vila de Ayora, cinch mília lliures.

Íttem, al convent y monestir de monges de la Puritat de la present ciutat de València, cinch mília lliures.

Íttem, a la parrochial de Sant Bertomeu de la present ciutat de València, cinch mília lliures.

Íttem, a la parrochial del lloc de la Énova de christians vells, dos mília lliures.

Íttem, al convent de predicadors de la vila de Ayora, dos mília lliures.

Íttem, al convent y monestir de Santa Anna de monges carmelites de València, cinch mília lliures.

Íttem, al convent y monestir de la Encarnació de monges carmelites de la present ciutat de València, cinch mília lliures.

Íttem, al convent y monestir de monges de la Santísima Trinitat construhit fora y prop los murs de la present ciutat de València, cinch mília lliures.

Íttem, a la parrochial del lloc de Carpesa, mil lliures.

Íttem, a la parrochial del lloc de Borbotó, cinch-centes lliures.

Íttem, a la parrochial del lloc de Ròtova, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Santa Maria de la ciutat de Alacant, cinch mília lliures.

Íttem, a la parrochial de Sant Esteve de la present ciutat de València, cinch mília lliures.

Íttem, a la parrochial de Sant Tomàs de la present ciutat de València, deu mília lliures.

Íttem, al convent y monestir de Nostra Senyora de la Mercé de la present ciutat de València, deu mília lliures.

Íttem, a la parrochial del lloch de la Llosa de Almenara, dos mília lliures.

Íttem, a la parrochial de la vila de Vinaròs, sis mília lliures.

Íttem, al convent de Sant Agostí de dita vila de Vinaròs títol de San Telmo, tres mília lliures.

Íttem, a la parrochial de Sant Nicolau de la present ciutat de València, quatre-centes lliures.

Íttem, a la parrochial de la vila de Oliva, quatre mília lliures.

||223 Íttem, a la parrochial de Alginet, mil y cinch-centes lliures.

Íttem, a la parrochial de Benisanó, cinc-centes lliures.

Íttem, a la parrochial de Bicorb, sis-centes lliures.

Íttem, a la parrochial del lloc de Moncada, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Albal, cinc-centes lliures.

Íttem, al convent y monestir de monges de Sant Christòfol de València, dos mília lliures.

Íttem, al convent de Santa Úrsola de la ciutat de València, dos mília lliures.

Íttem, al convent y monestir de Sant Julià construit fora els murs de la present ciutat de València, tres mília lliures.

Íttem, a la parrochial del lloc de Quart, vasall de Poblet, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Sant Andreu de la ciutat de València, quatre mília lliures.

Íttem, a la parrochial del lloc de Chirivella, mil lliures.

Íttem, a la parrochial de Santa Catarina Màrtir de la present ciutat de València, quince mília lliures.

Íttem, a la parrochial del lloc de Torrent, deu mília lliures.

Íttem, al convent de Sant Joachim, deu mília lliures.

Íttem, a la parrochial de Gestalcamp, tres mília lliures.

Íttem, a la parroquial de Gestalgar, mil y cinc-centes lliures.

Íttem, a la parrochial de Sot de Gera, mil y cinc-centes lliures.

Íttem, a la parrochial de Catí, dos mília lliures.

Plau a sa magestat concedir a les demun dites yglésies licència de amortiçar en la mitat de la cantitat que suppliquen franca de dret de amortizació y ab que paguen un sou per liura de dret de sagell.

||[223-245] (en blanc)

Actes de cort del braç reial

||[246] Actes de cort de l'estament real.

1. Primerament, supplica a vostra magestat lo estament real sia de son real servey y per acte de la present Cort confermar tots los privilegis y provissions reals fahents en favor de la ciutat de València y de les demés ciutats, viles reals y pobles del present regne respectivament y que se hajen de imprimir *in corpore privilegiorum*.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estant en ús y sens prejuhy de tercer, excepto el privilegi de la insaculació dels officis de la ciutat de València.[54]

2. Ítem, com als jurats, racional y syndich de la present ciutat de València toque y pertanyga lo cuydado de avituallar-la de forment, carns, oli y fusta y altres vitualles forçoses y necessràies per a la vida humana, y los dits jurats, racional y síndich tenen obligació de demanar cascun any lo poder per a avituallar al Consell General de dita ciutat, lo qual en moltes ocasions no l'ha volgut donar. Y per esta ocasió és estat forçós acudir als reals peus de vostra magestat per a que.l concedís com ab tot effecte sempre que l'ha denegat dit Consell lo ha concedit vostra magestat ab ses reals lletres, y per raó de la dilació se ha vist que en moltes ocasions han succeït molts danys y perjuhins a la present ciutat per haver deixat de comprar moltes vitualles a preus molt acomodats per no tenir poder y enaprés les ha hagudes de comprar ab preus més excessius. Per tant, per obviar dits danys, lo dit braç real

¶ [54] Aquest decreta també te una part cancel·lada especialmente interessant. El decret reial al complet hauria sigut: *Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estant en ús y sens prejuhý de tercer, excepto el privilegi de la insaculació dels officis de la ciutat de València per estar revocat a petició del Consell General.*

supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir a dits jurats, racional y syndich poder per a avituallar a dita ciutat de forments, carns, oli, fusta y altres vitualles necessàries suplint en quant menester sia la solemnitat de demanar dit poder al Consell General y que no tinguen necessitat de demanar dit poder a dit Consell.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

3. Ítem, per quant conforme furs i privilegis del present regne y senyaladament ab lo privilegi 117 del senyor rey don Fernando el 2 *De quo in corpore privilegiorum*, folio 220 està dispost y ordenat que als jurats, racional y síndic de la dita ciutat de València toque y pertanyga la coneixença dels plets que entre els officis y oficial de dita ciutat es susciten y porten, y el haver de decretar los capítols que dits officis acordaran, lo qual privilegi fonc confermat per la cesàrea magestat del senyor emperador y rey don Carlos, besavi de vostra magestat, en lo acte de cort del braç real 108, situat sots rúbrica *De iurisdictione omnium iudicum*, y per vostra magestat en les últimes Corts de l'any 1626, ab lo acte de cort del mateix braç real 263, en orde folio 26, pàgina 1 y manat que aquel se observe y guarde no per altres tribunals inferiors se ha contravengut a dit privilegi y confirmació y altres furs respectans a la matèria, evocant-se y assumint-se la coneixença de dites causes y plets de dits officis y encara decretar los capítols nous, lo que en manera alguna se ha pogut fer per ser com és contra lo dispost y ordenat en dit privilegis y altres. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar proveir que tots lod plets y causes de dits officis se hajen de tractar y tracten davant de dits jurats, racional y síndic y que los capítols de dits officis se dehuen decretar per aquells *privative usque ad alios iudices etiam Proregem et Regiam Audientiam*.

Plau a sa magestat ques guarden los furs y òrdens que tracten d'esta materia llevats tots abusos.

||[247] **4**. Ítem, per quant ab lo real privilegi 15 del senyor rey don Fernando el 2 *de quo in corpore privilegiorum*, folio 219 està dispost y ordenat que als jurats de la ciutat de València toca y pertany manar que es facen professons en honra y glòria de Nostre Senyor y dels Sants, de pregàries y de gràcies y feriar, y manar los diez y festes que·ls pareixerà y compel·lir a que·s guarden dites festes y que acudixquen y vajen a dites processons sens dependència del lloctinent de vostra magestat y arquebisbe de la present ciutat ni altra persona, no obstant lo qual en algunes ocasions se ha pretés així per lo lloctinent general de vostra magestat com per lo arquebisbe *respective* que per a manar los dits jurats que es facen professons, feriar dies y manar festes tindrien obligació de donar-ne raó primera dits lloctinent y arquebisbe y han attentat de impedir-los la jurisdicció que tenen *circa praedicta*, lo que és contra lo dispost y ordenat en dit real privilegi. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar confermar dit real privilegi y declarar que los dits jurats per a manar se facen processons, feriar dies y manar festes tenen

omnímoda jurisdicció y que no tenen obligació de donar-ne rahó al lloctinent de vostra magestat y arque-||[248]bisbe, y que les coses desús dites pendeixen tan solament de la mera voluntat de dits jurats, racional y syndich.

Plau a sa magestat que·s guarde lo dit privilegi.

5. Ítem, per quant los forners dels lloctinents de vostra magestat, arquebisbe e inquisidors a títol de privilegiats per si e per interposades persones entraven en lo almodí de la present ciutat y compraven en aquell y fora de aquell ab gran excés forment de totes sorts, encarint la venda en lo dit almodí, y pastaven diferents sorts de pa contra les ordinacions de dita ciutat, y no prenien del depòssit de aquella forment algú y per diferents camins imposibilitaven la execució dels fraus que cometien. Y per evitar los danys que causaven a l'avituallament y a la bona administració de l'almodí en lo fur 69 de les Corts de l'any 1604 y en lo fur 3 de l'any 1626, fonc proveït y ordenat que los dits forners dels lloctinent, arquebisbe e inquisidors no poguessen entrar per si ni per interposades persones a comprar forment dins lo almodí, ni fora de aquell, en la ciutat ni sos arravals, ni térmens generals, sots les penes de la real pragmàtica de l'almodí y de altres imposades e imposadores per ordinacions de dita ciutat, y que així mateix que no poguessen vendre pa de ninguna sort. Y vostra magestat, així en los capítols del pastim general que és estat servit concedir perpetuament a dita ciutat com ab ses reals lletres, ha proveït, manat y ordenat que los forners del lloctinent de vostra magestat, arquebisbe e inquisició, així en lo real com en qualsevol altra part, no puguen vendre ni coure pa de qualsevol gènero y espècie que sia, y no obstant les dites disposicions forals, mandatos y lletres reals, en moltes ocasions se ha contravengut, puix los dits forners a títol de ser-ho dels desús dit han entrat per lo dit almodí y en aquell y en altres parts han fet esmerços de forments y han cuyt y venut pa, així en lo real com en altres puestos ab que se han restat en peu los grans danys que per dita rahó es causen a l'avituallament de dita ciutat y a la bona administració de l'almodí, no se ha pogut ni es poden averiguar tants y tan ordinaris fraus que es cometen. Per ço, lo dit brac, supplica a vostra magestat sia de son servey provehir y manar que lo dit fur 69 del dit any 1604 y lo dit fur 3 del dit any 1626 se observen y guarden *ad unguem*, y que les dites reals lletres ab les quals vostra magestat ha proveït, manat y ordenat que los forners del lloctinent de vostra magestat, arquebisbe e inquisició així en lo real com en altres parts no puguen ||[249] coure ni vendre pa, sien així mateix observades a la lletra confermades pel acte de la present Cort sots les mateixes penes contengudes y mencionades en lo dit fur 3 del dit any 1626.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs, ordres y cartes reals mencionades en lo present acte de cort llevats tots abusos.

6. Íttem, per quant vostra magestat ab real privilegi és estat servit fer merced y concedir perpètuament a la ciutat de València lo pastim general per a que pogués

ab més comodidat acudir a pagar sos càrrecs, e com les demés ciutats e viles reals del present regne tenen tants de càrrechs a què acudir com pot tenir la dita ciutat de València y per no tenir de hon poder acudir a aquells és estat forçós empenyar-se en moltes cantitats a les quals no poden acudir. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar concedir a totes les ciutats e viles del present regne la facultat per tenir per son conte los dits pastims, si a d'aquelles los pareixerà convenient, ab los mateixos capítols que vostra magestat ab son real privilegi concedí a dita ciutat de València.

Demanant-se per secretaria sa magestat tindrà consideració de dita intercesió.

7. Íttem, per quant com la ciutat de València y demés ciutats e viles reals del present regne per diversos furs,y privilegis tenen facultat de imposar cisses en lo modo y forma que·ls pareixerà més convenient segons les ocurrències del temps, dels quals son priviligiadíssimes per consistir en aquelles lo patrimoni de dites ciutats e viles reals ab les quals cisses e imposicions acudixen a ses necessitats y als càrrechs que responen y és molt just que contribuixquen en aquelles totes e qualsevols persones sens excepció alguna, encara que sien officials reals, capitans, alfers, sargentos y altres officials de la costa y milícia efectiva y los capitans, alferisos, sargentos y soldats de la guarda del lloctinent de vostra magestat, puix vostra magestat sent rey senyor nostre, en virtut del privilegi de senyor rey don Alfonso tercer *de quo in corpore priuilegiorum*, folio 173 contribuïx y paga les dites cisses e imposicions. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que de huy en avant les hajen de pagar y paguen les dites cisses e imposicions, així en la dita ciutat de València com en les demés ciutats e viles reals del regne, totes les persones seculars sens excepció de persona alguna, encara que sien officials y soldats de la guarda del lloctinent de vostra magestat, officials reals, capitans, alferisos, sargentos y soldats y altres officials de la costa y milícia effectiva.

Plau a sa magestat.

8. Ítem, per quant en set de febrer 1611 Simeon Çapata, ciutadà, fonch nomenat per los jurats de la vostra ciutat de València en credencier de les cisses de la mercaderia y filloles de aquella, y dita nominasió fonch aprobada y con-||[250]fermada per lo Consell General de dita ciutat. Y en deset de dehembre 1613 los jurats de la dita ciutat eligiren y nomenaren en conjunt de aquell en dit offici a Gaspar Joan Çapata, ciutadà, son fill, precehint una real lletra del rey nostre senyor, pare de vostra magestat, que està en glòria, dada en Madrid a 5 de dehemble dit any 1613, en consideració dels servicis fets per dit Simeon Çapata en procurar fer baixar los moriscos que se havien fet forts en la serra y mola de Cortes y haver-los fet embarcar y lo haver imbiat a Alcher en renes y seguritat de aquells a Pere Çapata llur germà, que stigué allí pres y detengut ab molt risc perill de sa vida y ab dispendi

de son patrimoni, la qual aprobada per lo Consell General de dita ciutat en dos de dehembre 1614 y en set de maig 1636 los dits jurats eligiren y nomenaren a Gaspar Joan Çapata, menor de dies, fill del dit Gaspar, en conjunt en dit offici, y en vint-y-dos de dehembre del mateix any fonch confermada dita conjuncció per lo Consell General. Y vostra magestat ab sa real lletra dada en Madrid en 27 de setembre 1639, atesos los servicis desús dits, manà confermar dita conjuncció. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat li fasa merced de manar confermar dita conjunsió, y concedir-los facultat a qualsevol dels dos en que restarà *solide* dit offici per mort, renunciasió *et alias* puga dispondre en una vida com sia en fill, gendre, germà o parent y no estrany.

Demanant-se per secretaria sa magestat tindrà consideració de dita intercesió.

9. Íttem, senyor, per quant en lo real privilegi de la insaculasió dels oficis majors de la ciutat de València està dispost que los officis de racional y síndich de dita ciutat sien extrets per redolins ab terna, y que los de l'offici de racional sien tramesos a vostra magestat perquè en nomene hu dels tres extrets en dit offici y dels tres que es trahuen per als officis de síndichs en nomene hu lo Consell General de dita ciutat y que los que exerciran dits officis hajen de vaccar lo temps acostumat que és un trienni. Y com vostra magestat haja acostumat en semblants ocasions de Corts honrar y fer mercé als racional y síndich de dita ciutat que han entrevengut en elles en confermar-los en dits officis en altre trienni. Per tant, lo dit braç real concordantment *et nemine discrepante* supplica a vostra magestat sia de son real servey dispensar en la formalitat y calitats appossades en dit real privilegi, per esta vegada tan solament y en este cas, fer mercé de confermar dits officis. Ço és a Gaspar Joan Çapata, ciutadà, jurat en cap de ciutadans y commendatari de l'offici de racional, per un trienni contador del dia de Pasqua de Pentecostés primera vinent per a que conserve y acabe ab los jurats de dita ciutat lo trienni conforme està dispost en dit privilegi, y que en lo entretant proseguixca en dit nom de comendatari fins lo dia de Pasqua. Y a Matheu Moliner y a Joseph Pérez Roca, ciutadans, síndichs de dita ciutat lo hu de la Cambra y lo altre del racionalat, per altre trienni contador del dia que finiran lo corrent trienni en avant, manant al Consell General que·ls done lo poder acostumat *respective* y los admeta a prestar los juraments de llurs officis en la forma acostumada.

Plau a sa magestat que per a dit effecte se donen los despaigs en la forma acostumada.

||[251] 10. Íttem, per quant les ciutats de Xàtiva y Alacant fan extracció y nominació de racionals de dites ciutats *respective* y aquell que és extret sens altra solemnitat ni aprovació de vostra magestat exercixen dit offici, y com, senyor, lo offici de racional que se elegix per la ciutat de València és de la primera bolsa dels ciutadans fent

extracsió de tres persones insaculades en dita bolsa, les quals se trameten a vostra magestat per a que dels tres nomene lo que sia servit, y com sia just que dita ciutat de València tinga la mateixa facultat que tenen dites ciutats. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar concedir facultat a dita ciutat per a que de la dita primera bolsa de ciutadans sia extret per redolins hu dels insaculats en dita bolsa de la manera que es fa en les eleccions de jurats, lo qual servixca lo offici de racional sens tenir necessitat de altra solemnitat ni aprobació de vostra magestat, millorant en este cap lo capítol del real privilegi de la insaculació que dispon lo contrari.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat y órdenes donades.

11. Íttem, lo dit bras supplica a vostra magestat que fasa mercé a la ciutat de València de que tinga facultat de provehir tots los oficis de aquella com fins hui ho ha acostumat en persones benemèrites que tinguen les parts y calitats necessàries, no obstant la real lletra de vostra magestat de 20 de maig 1612 en la qual està dispost que per a provehir alguns officis se haja de consultar en vostra magestat cancel·lant *ad cautelam* lo impediment contengut en aquella restant en la facultat que dita ciutat tenia ans de dita real letra.

Per ara té inconvenient esta concessió.

12. Íttem, per quant lo arquebisbe de la present ciutat és hu dels administradors del gloriós Sant Gregori, y tinga obligació de nomenar cascun any un jutge delegat per a que intervinga en la junta y administració de dita casa ab los altres administradors, e com de alguns anys a esta part haja deixat de nomenar dit subdelegat, lo que és en gran perjuhí de dita administració. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar a dit arquebisbe que nomene un jutge delegat, lo qual sia annual y lo haja dc nomenar cascun any per a el primer de juny conforme ho són los dits administradors de dita casa.

Sa magestat recomanarà açò a l'archebisbe.

13. Íttem, per quant vostra magestat ab sa real lletra *data* (en blanc) ha manat que la vissita dels officials de la ciutat y taula de aquella sia temporal, que no dure més de un any. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar confermar dita real lletra y que de hui en avant no es puga nomenar vissitador per vostra magestat si no és per temps llimitat.

Plau a sa magestat que la vissita que de present té la ciutat fenesca dins un any contador del dia de la publicació dels presents furs y actes de cort, y los visitadors que·s nomenaran per avant sian temporals conforme la necessitat y ocurrència dels negosis.

||[252] **14.** Íttem, per quant lo capítol [334][55] dels actes de cort de l'estament real de les Corts de l'any 1626 està dispost y ordenat que los decrets que es provehixquen per lo tribunal en lo justícia civil de la ciutat de València haguessen de estar fermats per los dos assessors y que no se admetessen de altra manera y la experiència ha mostrat que dit acte de cort ha resultat en notable perjuhí dels ordinaris, perquè la major part dels decrets que se han proveït de l'any 1626 ensà són estats per lo portantveus de general governador de dita ciutat, al qual no comprenia dita prohibició. Per tant, lo dit braç real supplica sia per vostra magestat revocat dit acte de cort y restituir lo orde *in pristinum statum*.

Plau a sa magestat que·s guarde lo dispost en les Corts de l'any 1626.

15. Íttem, per quant per vostra magestat y per los sereníssims reys sos predecessors estiguen concedits molts furs y privilegis en favor de la ciutat de València, los quals és just sien observats. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar confermar tots los furs, y privilegis concedits en favor de dita ciutat y que no puixen al·legar que no es deguen guardar per no estar alguns en ús o per estar en contrari ús.

Ja està provehit sobre lo que es supplica en quant estan en ús dits privilegis, y vists los que no estan en ús sa magestat manarà pendre resolució.

16. Íttem, lo dit braç real supplica a vostra magestat que los vehyns y habitadors de dit regne que·s van als regnes de Castella y entren en aquell or, argent, pedres precioses, joyes, cavalcadures y robes de llur servici y les manifesten en los ports que guarden en son poder lo manifest tostemps, y quant tornaran a este regne passant per qualsevol part los deixen entrar totes les robes que en dits manifests se trobarà sens que al temps de fer aquell se'ls puga prefingir termini limitat.

Plau a sa magestat llimitar lo temps a un any comptador des de el dia de la manifestació y que la present gràcia dure fins al soli de les primeres Corts.

17. Íttem, per evitar les grans diligències y exorbitants negociacions que es fan per a les eleccions dels síndichs de València, així de la cambra com del racionalat, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar provehyr que quant succeirà haver-se de fer elecció de síndichs se faça per extració dels ciutadans insaculats en la primera bolsa de la mateixa manera que·s fa la extracció de justícies criminal y civil de dita ciutat en presència y assistència del Consell General y aquell haja de donar als que seran extrets en síndichs lo poder que ||[253] acostumen donar fins huy.

Sa magestat donarà en açò lo orde convenient.[56]

¶ [55] En l'original està en blanc, ho podem completar gràcies a altres versions del text. ¶ [56] Hi ha també en aquest capítol un decret reial cancel·lat: *Plau a sa magestat que per quant s'ha revocat lo privilegi de la insaculació se observe la forma acostumada abans de despachar-se dit privilegi y órdenes donades sobre açò.*

18. Íttem, per llevar les dificultats que se han suscitat en respecte del salari que ha de tenir lo administrador de forments conforme la intel·ligència que se ha donat a la real lletra de vostra magestat que tracta se li senyale salari cert. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey que lo salari de dit administrador es pague a raó de catorze diners per cafiz, conforme vostra magestat ho tenia manat ab la real lletra de 20 de maig 1612 de reducció de salaris que manà reduir lo salari a dit administrador de dihuiyt diners a catorze diners.

Plau a sa magestat que·s guarden les últimes órdenes que té donades y lo que per execució de aquelles se acostuma.

19. Íttem, per quant la ciutat acostuma fer deixar en los portals de la present ciutat y en lo Grau de la mar per a seguritat y tuïció de les sisses que té impossades en les vitualles y mercaderies que entren dins la dita ciutat, penyores equivalents a lo que importen dites cisses y, finit cascun any lo peatge, faça aprehensió de dites penyores y les vena sens convocar a dita ciutat, que és la interessada y la que ha fet deixar dites penyores, de lo que se li seguix gran dany y perjuhí en sos propris. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que los arrendadors, lo administrador y officials del peatge se abstinguen de assí avant de fer la dita aprehenció de les penyores deixades per a seguritat de les sises de la ciutat, pues tenen facultat de fer deixar seguritat y penyores per lo dit dret del peatge sens perturbar la cobrança de les sisses que la ciutat té impossades.

Plau a sa magestat.

20. Íttem, per quant ab delliberacions fetes per los jurats de València en (en blanc) per a la bona administració del avituallament y provissió de les carns de dita ciutat hajen fet y ordenat certs capítols, dels quals ne ha de resultar molt benefici a dita ciutat y avituallament de aquella. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar confermar aquells, los quals són del tenor següent.

I. Primerament, que lo pesador de la carn en lo ||[254] clos de les carniceries majors de la present ciutat no puga entrar a descapsar que no sia tocada la alba y que mentres descapse no puixa estar present ningun carniser ni criat de aquells, sinó que tant solament puixen estar en lo escorredor mentres que descapsa lo dit pesador, corraler, vehedors de l'offici de carnicers y credencier sots pena de seixanta lliures per cascuna vegada de les que assistiran, en la qual pena encórreguen també lo pesador y corraler que hauran deixat entrar als carnicers. Lo terç per a lo administrador del avituallament en son cas per a lo avituallador y lo terç per a el espital general y lo altre terç per a el comú de la ciutat.

II. Íttem, que a l'eixir lo sol y no abans, així en lo estiu com en lo yvern, se pese la carn que s'entrega als carnicers per a vendre, sots la dita pena aplicadora *ut supra*.

III. Íttem, que los vehedors de l'offici hajen de assistir mentres que es pesa y abans de pesar qualsevol res hajen de vear si està desollada en la forma que deu estar, y si de ella falta cosa alguna. Y si estarà tret lo degollador, repel·lada o les boltes estaran curtes y seran de la part prima o en lo llevar les crestadures o en qualsevol altra manera y haurà frau algú, en qualsevol de dits casos lo carreguen als carnicers, lo que és de costum y a mes de açò encórreguen en pena de seixanta sous aplicadores *ut supra*.

IIII. Íttem, que lo que haurà gastat en los fetges no u lleve lo corraler, sinó que ho lleven los dits veedors, y allí en presència de tots se done als gozos sens que en manera alguna es puixa traure de dit escurgador tros de fetge algú, per mínima cantitat que sia, del que se haurà llançat per ruïn sots pena de vint-y-cinch lliures aplicadores *ut supra* y de privació de offici, y altres a arbitre de la ciutat aplicadores majors conforme la gravetat de la contravenció.

||[255] V. Íttem, que al vehedor del pes no puixa assistir ningun carnicer quant se pessa la carn, sinó tan solament lo amo de qui serà la carn que·s pesarà, que d'esta manera es puga tenir lo conte que·s deu.

VI. Íttem, que lo corraler estiga en lo pes a senyalar les resses que es pesen y faça lo senyal que lo administrador li dirà així en la canal de la res com en la melsa.

VII. Íttem, que lo pesador y credencier de les carniceries foranes no puguen començar a pesar sinó al toc del alba, y no abans, començant a pesar en la carniceria de l'espital cada dia, y enaprés porte per boixart les demés carniceries començant un dia per una, y altre per altra. Y que abans de pesar regonega molt bé les resses en la forma que se ha dit en les majors. Y així mateix en lo llevar dels fetges y gastat en presència dels mateixos carnicers ó llanse als gossos, y per via directa ni indirecta puga donar-se a persona alguna ni portar-se'n ninguna cantitat de dits fetges sots pena de vint-y-cinch lliures y de privació de offici y altres a arbitre de la ciutat aplicadores *ut supra* y que en tot y per tot se observe en dites carniceries foranes lo dispost y ordenat en lo clos de les carniceries majors.

VIII. Íttem, que los carnicers de les foranes no puguen descapsar ningun moltó ni cabró abans que lo credencier y pesador vajen a pesar, sinó que se hajen de descapsar en presència d'ell en la forma que se acostuma sots pena de sexanta sous.

VIIII. Íttem, que per quant lo pesar se ve a retardar més de dos hores de lo que se acostuma. Per ço, proveixen que lo matar se retarde dos hores.

Plau a sa magestat confermar los dits capítols reservant-se facultat per a mudar-los sempre que li parexerà convenient.

||[256] **21**. Ítem, per quant vostra magestat en 29 de nohembre de l'any 1614 concedí a la ciutat de València, en recompensa dels greuges per aquella proposats, la facultat de traure cascun any dels regnes de Cicília deset mília salmes de forment franques de tot dret y fonch servit de concedir-li també llicència per a poder

traure huyt mília salmes cascun any per temps de deu anys contadors de dit dia, y en cas que la ciutat no les pogués traure per no concedir-li la extracció per falta de collita o per altre just impediment, tingué per bé vostra magestat que per via de refacció pogués traure les díhuit mília salmes o la part que deixaria de traure en altre any abundant sens que fos necessari altre nou privilegi sinó sols lo de super calendariat. E com, senyor, la dita ciutat sols haja pogut emplear fins en suma de deu mília salmes per no haver-li concedit extracció en major summa. Per tant, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que lo dit real privilegi tinga sa deguda execució manant que la dita ciutat o son procurador ab tot effecte puga traure cascun any les dites huit mília salmes fins tant haja empleat dita gràcia, sens que lo lloctinent de vostra magestat en lo regne de Cicília ni los officials de la regia cort li facen impediment algú, y si pareixerà que ab més facilitat y comoditat se poden traure los forments de Cerdenya, supplica a vostra magestat sia de son real servey commutar en tot o en part la dita extracció en la isla de Cerdenya, sens que lo lloctinent de vostra magestat ni altres officials de dita isla ho puguen impedir.

Plau a sa magestat que li despachen les órdens necessaris y més apretants que convinguen per a que se execute dit privilegi.

22. Ítem, per quant la vostra ciutat de València està molt necessitada de forments y altres grans, ganados majors y menors per a poder avituallar als vehins de aquella, és forçós haver-se de valer de altres regnes. Per tant, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir permís y facultat per a que cascun any puga traure del regne de Castella quinze mília caffiços de forment y quaranta mília caps de ganado, derogant per ||[257] esta part qualsevol pragmàtiques que hi haja en contrari en dit regne de Castella.

Plau a sa magestat fer merced a la ciutat de València que puga traure de Castella cascun any set mil y cinch-cents cafiços de forment y vint mil caps de ganado, derogant qualsevols órdens y pragmàtiques en contrari, y que esta gràcia dure fins al soli de les primeres Corts.

23. Ítem, per quant la ciutat de València té facultat segons lo dispost en diferents furs y privilegis de imposar sices *inter suos*, y esta se li ha llimitat en la real lletra de 20 de maig 1612, ab què se manà per vostra magestat que no se alterara lo dispost en dita real lletra sens consultar-ho ab vostra magestat. Per tant, lo dit braç suplica a vostra magestat que per execució dels furs y privilegis concedits a dita ciutat sia de son real servey llevar lo impediment contengut en dita lletra real, y donar permís y facultat als jurats, racional y syndich per a imposar y llevar sises conforme els pareixerà convenient.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat y les órdens que sobre açò té donats.

24. Ítem, per quant la ciutat de Çaragoça y altres per ser com són caps y metròpolis de regne sols los preferixen official real en los assientos y actes públichs, de la qual preheminència deu gozar y fruir la ciutat de València com a cap de regne. Y lo portantveus de general governador *nulliter et de facto* se haja intrús en voler ocupar lo cap del banc que està dins la capella major de la Seu, assistint en la dita capella lo lloctinent de vostra magestat y la ciutat. Per ço, lo dil braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar declarar que, concorrent lo lloctinent de vostra magestat ab la ciutat, lo portantveus de general governador deu seure en segon lloc, entre els dos jurats segons, deixant lliure lo cap del banch per al jurat en cap dels ciutadans.

Sa magestat resta mirant sobre este punt y pendrà resolució.

25. Ítem, com segons molts privilegis reals concedits a la ciutat de València per los sereníssims reys de Aragó, y senyaladament sentència donada per lo senyor rey en Martí en 8 de *mayo* 1401, se ha declarat per vostra magestat y sa família dehuen contribuir y pagar les sises que dita ciutat té impossades. Per ço, lo dit bras suplica a vostra magestat sia de son ||[258] real servey manar que dits privilegis sien guardats *ad unguem*, y que dits sisses se paguen segons se conté en dita real sentència.

Vista la declaració sa magestat manarà pendre resolució.

26. Ítem, per quant los cavallers de hàbit segons les més rebudes resolucions de theòlechs y canonistes no són verdaderament persones eclesiàstiques, y per consegüent no dehuen gozar de les inmunitats ecclesiàstiques de les sisses, excepto los comanadors de la religió de Malta. Y en Castella y altres parts sols són franchs de alcabala dels fruyts y rendes que posseiran de les encomandes. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey, atesa la necessitat en què es troba la ciutat y lo que se observa en altres parts, que los dits cavallers de hàbits naturals y domiciliats en la present ciutat sols gozen de la immunitat y franquea dels fruyts de les sues encomiendes, y que en lo demés se observe lo que en les parts referides en respecte de les demés coses.

Plau a sa magestat intercedir ab sa Sanctetat sempre que la ciutat ho supplicarà.

27. Ítem, per quant los veïns de la present ciutat conforme los furs 1, 4, 8, 12, 16 y molts altres privilegis, són franchs del dret de peatge y altre qualsevol dret real de qualsevol nom que es nomene y com algunes vegades la dita ciutat per a sa provisió compre forment en les isles de Cicília y Cerdenya y altres parts, y concerte ab los amos dels forments que·ls hajen de donar possats en la present ciutat a la vora de la mar del Grau de aquella o en altra part, a risch y perill dels dits venedors y aplegant dits forments a la ciutat y regne los fan pagar dret de peatge y altres drets reals ab motiu que ve a risch y perill de aquells, lo que és causa que·1 venen a més preu a

la dita ciutat perquè afigen en ell lo que·ls fan pagar de peatge y altres drets reals, tot lo qual ve a redundar en dany de la dita ciutat, pues per indirecte y paliadament ve a pagar peatge y altres drets reals, de queè com és dit és franca dita ciutat y sos vehins, conforme dits furs y lo privilegi 7 del rey en Jaume primer 4 y 20 del rey en Pere segon y altres furs. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar declarar que són franchs de peatje ||[259] y tots drets reals no sols la ciutat de València, però totes les ciutats y viles reals del regne, vehins y habitadors de aquelles y les demés persones que en lo modo desús dit vendran forments a dites ciutats e viles se obligaran a son risc y perill a portar-lo a la dita ciutat o altra part del regne.

Plau a sa magestat ques guarden los furs del regne y lo acostumat.

28. Ítem, lo dit bras real supplica a vostra magestat que en totes les causes que la ciutat de València fa part, *tam agendo quam deffendendo*, principal, o accessoriament, immiscuint-se, appossant-se *vel alias*, no dega salari a qualsevols jutges de la Real Audiència per la sentència o sentències que en les tals causes se donaran així per la present ciutat com per les demés persones que entrevindran.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

29. Ítem, per quant vostra magestat té feta mercé a diverses persones dels drets y emoluments de les presons y se haja introduït que la ciutat de València done los ferros, cadenes y grillons per a dites presons, y no és just que la ciutat haja de gastar son patrimoni y altre goze dels emoluments. Per ço lo dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que les persones que gozen de dits emoluments facen a ses despeses los dits ferros, cadenes y grillons, eximint a la ciutat d'este gravamen.

Per ser interés de tercer sa magestat no proveheix sobre lo present capítol.

30. Ítem, per quant ab lo fur 229 de les Corts de l'any 1604 fonch proveït y manat que tots los privilegis concedits e otorgats a la companyia del Centenar de la Ploma, instituida per la magestat del rey nostre senyor en Jaume lo Conquistador, fosen observats y guardats; en lo fur 18 de les Corts de l'any 1626 es supplicà a vostra magestat fos de son real servey nomenar per jutge dels soldats de dita companyia al lloctinent y capità general y que la causa hagués de ser tractada y decidida per aquell a consell de l'auditor de la capitania general, com dels soldats verdaders y exposats contínuament a la milícia, y vostra magestat manà que es guardàs lo acostumat. Y per no tenir jutge ||[260] peculiar la dita companyia ha succeït que alguns alguazils y altres officials fan vexacions als soldats de aquella llevant-los les armes que conforme dits privilegis poden portar per estar sempre expossats a tot quant convé en servici de vostra magestat. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar de nou que los dits privilegis y furs sien

inviolablement observats en favor de la dita companyia del centenar y soldats de aquella, així ballesters com arcabucers y oficials, senyalant-los per jutge peculiar al lloctinent de vostra magestat que hui és y per temps serà en la present ciutat y regne. Y manant que en qualsevol cas de captura de algú de dits soldats o de pretendre llevar-los les armes que portaran per qualsevol jutge, haja de entregar los soldats y armes a dit lloctinent y capità general, y que la causa haja de ser tractada y decidida per aquell a consell de l'auditor de la capitania general com de soldats verdaders y expossats contínuament a la milícia.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

Postea iussit sua Sacra Catolica Regia Maiestas hanc concessionem sive decretationem modo sequenti commutari.

Plau a sa magestat en la forma que està concedit per pragmàtica als soldats de la milícia effectiva y que açò dure fins al soli de les primeres Corts.

31. Ítem, per quant lo dit bras real supplica a vostra magestat que per a major clarícia dels litigants y per a en cas que es perda algun procés, registre de causes de execucions, y offertes y es sàpia la cantitat en què es vené y a qui es lliurà y les fiances de tornador que donaren, sia manat proveir que en la Real Audiència y en tots los tribunals inferiors, així de la dita ciutat com de totes les ciutats y viles del regne, se porten los llibres de depòsit, offertes y vendes de béns sitis que per dits tribunals se vendran, y dels dits depòssits, llevaments, vendes, obligacions y fermances dels que trauran les cantitats deposades, y així mateix de les declaracions y de successió ab intestat que per dits tribunals se faran sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat.

32. Ítem, per quant en los tribunals ecclessiàstichs de la present ciutat y regne se ha introduït que los notaris y escrivans de dits tribunals cobren tan excessius salaris que impossibiliten als litigans a no proseguir les causes ||[261] per no poder pagar aquells, y lo que resulta en gran dany y perjuhí de la cosa pública y necessita de remey. Per ço, lo dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que los escrivans y notaris de dits tribunals ecclessiàstichs no tinguen més drets ni salaris que té lo escrivà de la cort del portantveus de general governador y hajen de seguir la tarifa de dit tribunal.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents y que es fasen per part del procurador fiscal les instàncies convenients fermant contenció y fent les demés diligències que seran necessàries per a sa observància.

33. Ítem, per quant en lo fur 1, rubrica *Intestatis* està dispost y ordenat que los béns dels que moren intestats, no tenint ascendents, ni descendents, ni parents alguns, ni muller *respective*, sien donats a piadosos llochs, e que la cort del lloch ab dos bons hòmens y lleals de aquell lloch los partixquen e dividixquen entre dits piadosos

llochs, pagats primerament los deutes e les injúries restituïdes. E se haja seguit moltes vegades y es seguix de ordinari que per lo vicari general e official de causes pies han taçat y tacen cantitats exhorbitants per la ànima de les que moren ab intestat, nomenant marmessors als que els pareix, obligant-los a que els porten les cantitats que dit vicari general e official taça, distribuint-les en son modo, lo que és gran dany dels successors ab intestat y desconsuelo total de aquelles per no saber hon se celebren los sufragis Per ço, supplica lo dit bras real a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que de assí en avant sia nomenat per lo justícia civil de la present ciutat un marmessor, fent convocació de tres parents en lo modo y forma que se acostuma en los curadors de les heretats jacents eo menors per a que aquell se encaute de tots los béns del difunt y que de tota la herència tan solarnent se puga pendre y taçar la dècima part ab què no excedixca de mil lliures. Y que dita dècima part se haja de distribuir per lo dit marmessor en soterrar y los demés sufragis que li pareixerà sens que tinga obligació de donar ni entregar cosa ni cantitat alguna a dit vicari general y official de obres pies, sinó fer la difinició en lo modo acostumat, ço és dins ||[262] lo any en la cort del dit justícia y passat dit termini en la cort ecclessiàstica, açò entés que si restaran fills menors del que morí ab intestat, lo que serà curador haja de ser y reste *ipso iure et facto marmessor*, y així mateix si lo que morirà ab intestat no deixarà fills ni descendents ni altres parents ni muller ni marit *respective*, que passat lo any preceint pública crida per a quà pareguen parents, haja de succeir en dits béns lo Hospital General de la present ciutat y així mateix los hospitals de les ciutats, viles y llochs del present regne *respective*, y que los administradors de dits hospitals hajen de fer confessió de *recepto* en favor dels marmessors y ab aquella sien difinits per los jutges ordinaris o seculars de les ciutats, viles y llocs del present regne.

Plau a sa magestat en quant als béns de realench y que no puga excedir la dita tasa de lo que es conté en dit capítol, y en respecte de la successió absolutament sens diferència de béns en favor dels hospitals.

34. Ítem, per quant per furs del present regne està estatuït y ordenat que los jutges ordinaris dehuen conéixer de totes les causes així civils com criminals en la primera instància. Y ha succeït moltes vegades que després de haver instituït los processos ab molt treball y cuydado lo procurador fiscal, sens causa alguna, ha acostumat demanar evocació de dites causes en lo tribunal de la Real Audiència, les quals se han evocat sens haver-hi calitat precissa de prevenció real y altres, de lo que resulta grandíssim desconsuelo a tots los jutges ordinaris y en detriment de la jurisdicció de aquelles. Per tant, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey proveir y manar que de hui avant no se evoque la Real Audiència les causes que començaran davant dits jutges ordinaris, així civils com criminals, a instància del fisch de València ni de altra qualsevol persona, sinó que sien finides y criminades per sentència davant a aquells.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs llevats tots abusos.

35. Ítem, per quant per diferents privilegis del present regne està dispost que la coneixença dels amigaments y alcabotes ||[263] pertanyga al jutge ordinari de la present ciutat. Y de pochs anys a esta part se ha entromés la Real Audiència y tribunal del portantveus de general governador de la present ciutat en voler conéixer de semblants causes, lo que resulta en gran detriment de la jurisdicció dels ordinaris. Supplica Per tant, a vostra magestat dit braç real que per acte de la present cort sia manat a la Real Audiència y portantveus de general governador no se entrometen en la coneixença de dites causes y guarden los privilegis sobre açò otorgats y remetre los manaments que hauran fet la Real Audiència y portantveus de general governador.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

36. Ítem per quant ab privilegi 25 del senyor rey en Martí és estat dispost y ordenat que lo justicía criminal, civil, jurats, racional, syndich, mustaçaf y lloctinents de aquell y justícia de 300 sous durant dits officis no puguen ésser suspessos ni arrestats ni en altra manera impedits en lo exercici de aquella; a lo que algunes ocasions se ha contravengut per lo lloctinent y capità general de vostra magestat y altres ministres reals. Per tant, supplica dit bras real que lo dit privilegi y contengut en aquell sia inviolablement observat y que los dits justícies, jurats, racional y syndichs, mustaçaf y llochtinents de aquells no puxen ésser impedits en dits officis, suspesos, ni arrestats durant lo temps de sos officis sinó és ab expressa commissió de vostra magestat, de la qual haja de constar ab lletres despachades per cancilleria y no de altra manera.

Plau a sa magestat que·s guarde lo dit privilegi com és de justícia.

37. Ítem, supplica lo dit bras real que lo capítol 10 del real privilegi del pastim general concedit a la ciutat de València, en què es concedí que los verguers dels jurats, cap de guaytes del justícia criminal y demés officials y ministres de dita ciutat puguen portar escopetes de pedra com les porten los alguazils exercint sos officis sia confermat per acte de la present cort.

Plau a sa magestat que·s guarde lo damunt dit privilegi.

38. Ítem, senyor, attés que Joseph Eximeno posseheix los officis de escrivà major de la sala y dels jurats y consell de la ciutat de València e de la ||[264] fàbrica de la llonja nova, y de l'Estudi General de la dita ciutat e lo de l'alcayt de dita sala, los quals officis ha pus de 168 anys que els han regit y posseït continuament los antecessors del dit Eximeno. Per ço que primerament fonch nomenat en dit offici per los dits jurats a 28 de juny 1477 Jaume Eximeno, al qual fonch nomenat per conjunt Gaspar Eximeno, fill de aquell, a 27 de nohembre 1488 en virtut de una lletra real *data* en Tordezillas a 9 de nohembre de dit any en favor de dit Gaspar Eximeno qual feu també molts servicis a vostra magestat en les entrades de la guerra de Granada

ab son cavall y armes. Y aprés succeí a dit Gaspar Eximeno en dits officis Jaume Eximeno, son germà, segons consta ab acte de conjuncció feta a 19 de abril 1502 per dits jurats en virtut de una real lletra dada en Sevilla a 20 de febrer dit any. Y aprés al dit Jaume Eximeno succehí Jaume Benet Eximeno, son nebot, ab acte de conjuncció feta per dits jurats a 3 de agost 1529 en virtut de una real lletra dada en Barcelona en 24 de juliol del mateix any. Y aprés al dit Jaume Benet Eximeno succehi Miguel Geroni Eximeno, son germà, ab acte de conjuncció feta per dits jurats en 13 de agost 1539 en virtut de una real lletra dada en Monçó a 16 de nohembre 1537. Y aprés a dit Miquel Geroni Eximeno succehí Francés Eximeno, son fill, ab acte de conjuncció feta per dits jurats a 11 de abril 1551. Y aprés al dit Francés Balthasar Eximeno succehi Francés Geroni Eximeno, son fill, ab acte de conjuncció feta per dits jurats a 11 de març 1586 y aprés al dit Francés Geroni Eximeno ha succeït lo dit Joseph Eximeno, qui al present rig dit offici. Y últimament lo dit Joseph Eximeno té per conjunt a Fèlix Benet Eximeno, son fill, nomenat per dits jurats ab acte de conjuncció fet en 26 de mare 1638 y confermada per lo Consell General de dita ciutat en 13 de abril dit any. Y considerats tan antichs servicis y la integritat y fidelitat tan notòria ab què dits Eximenos sempre han proceït mereix molta remuneració. Supplica per ço a vostra magestat lo dit bras real sia de son real servey loar, ratificar y confermar la nominació del dit Fèlix Benet Eximeno en conjunt en lo dit offici e officis del dit Joseph Eximeno, son pare, y donar-li facultat per a rebre tots los actes concernents a dit offici ||[265] arribant a tenir cumplida edat de 25 anys. Y així mateix concedir y dar facultat per a que en cas que dit offici reste *solide* en cap del dit Joseph Eximeno o del dit son conjunt per premoriència o renunciació de l'altre, puga aquell en qui lo dit offici o officis restarà *solide* dispondre en ell en una vida com sia de fill, net, nebot o altre parent y no estrany, obstant qualsevols pragmàtiques, furs, establiments, constitucions y lletres reals disponents lo contrari en les quals per a este effecte sia per vostra magestat dispensat.

Plau a sa magestat confermar la dita nominació del dit Fèlix Benet Eximeno y axí mateix en cas que vinga a restar lo offici en aquell o en son pare puixa dispondre dell en fill o net e no en altra persona, y se li dona licengia per a que tenint edad de 25 anys, essent aprobat per les persones a qui toca, puxa rebre los actes com los reb son pare.[57]

39. Ítem, per quant Benet Molins, qui guarda la porta dels jurats de dita ciutat, ha pus de 80 anys que son pare y agüelo han servit dit ofici, los quals servicis merexen remuneració. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar dispensar en la real lletra de 20 de mayg 1612 que dispon que los

¶ [57] Hi ha una part cancel·lada que indica que va haver-hi certa modificació del decret reial, però resulta il·legible.

jurats de dita ciutat no puguen fer conjunt en dit offici per a que, no obstant dita real carta, puguen nomenar en conjunt del dit offici a un fill de aquell o parent.

Plau a sa magestat.

40. Ítem, per quant los verguers dels jurats de la ciutat de València no tenen més de 115 lliures de salari ab càrrech de fer-se robes, y als conjunts de dits verguers a demés de sos salaris conforme reals órdens de vostra magestat de tres a tres anys se'ls acostumen donar dites robes. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar dispensar en qualsevols lletres reals, establiments y ordinacions que disponguen que a dits verguers no se'ls donen dites robes per a que de tres a tres anys se'ls donen com se acostumen donar als conjunts de dits verguers.

Plau a sa magestat.

41. Ítem, per quant lo rey nostre senyor ab sa real lletra de 5 de març 1619, dirigida als justícia y jurats y Consell General de la ||[266] ciutat de Sogorb, concedí al Consell General, particular y a les persones que tractarien de la reducció de aquella a la corona real, sa protecció, amparo y salvaguarda real per a no poder ser molestats inquietats ni perseguits per lo duch de Cardona ni per sos ministres y officials. Y expresament dispon en dita real carta que se haja de proseguir lo plet de dita reducció fins sentència difinitiva. Y sia just y a raó conforme, que los reals mandatos se posen en execució y més tractan-se de l'interés del real patrimoni que necessàriament se ha de seguir a dita reducció. Per tant, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar guardar tot lo contengut en dita real lletra, concedint en quant menester sia de nou la dita protecció y salvaguarda real a dit Consell y persones que entrevindran en dit plet, tenint per bé y manant que aquell se procehixca y que lo procurador patrimonial ixca a la deffensa de dita causa.

Sa magestat se informarà de l'estat del plet y provehirà lo que convinga.

42. Ítem, per quant la experiència ha mostrat en lo discurs del temps que lo que en algú pareix convenient després no ho és, y açò en particular se ha experimentat en lo escrivà y secretari de la Diputació, perquè com que aquell, quant recau en persona benemèrita, intel·ligent, fel y cuydadosa tinga y r[et]inga lo dit offici per tots los dies de sa vida, perquè los papers y negocis de dita casa de la Generalitat són molts y de gran calitat e importància. Y que si lo escrivà és temporal no pot estar fet senyor d'ells com lo perpetuo, per quant lo temporal comença a saber de aquells acaba ya lo temps, y el que entra de nou està ignorant de tot, de què és forçós seguir-se inconvenients y perjuïns considerables y coneguts. Y que per esta raó es regoneix y experimenta que semblants officis solen ser perpetuos com aqueste ho era ans del fur 97 de les Corts de l'any 1604, confermat en lo 158 de les de l'any 1626 y de present ho és lo secretari del regne dels tres estaments y ho és estat sempre, y molts altres, y ab la intel·ligència de aquells, clarícia y notícia que donen

se acudeix bé y degudament als diputats y demés ||[267] officials temporals que governen la cosa pública. Y que totes les dites parts coneguda y notòriament concorren en la persona de Vicent Gazull, qui ha nou anys que servix lo dit offici de escrivà y secretari de la Diputació y Generalitat ab tanta satisfacció, puntualitat y cuydado com és notori a tots, en tal manera que és conveniència y benefici conegut de la dita casa per a que aquell per tots los dies de sa vida continue y tinga lo dit offici. Per ço, *et alias*, lo dit bras real supplica sia servit manar proveir que lo dit Vicent Gazull, no obstant la disposició de dits furs ni altra qualsevol cosa en contrari, servixca, tinga, goze lo dit offici per tots los dies de sa vida del mateix modo y manera que al present ho té, exerceix, fruix y goza.

Ja està provehit sobre·l capítol únich del braz militar.

43. Ítem, per quant Roch Sànchez, porter de l'estament y braç ecclessiàstich; Thomàs Pirela y Diego Castanyeda, porters de l'estrenu bras militar, y Batiste Saura, porter de l'estament y bras real, per si y per sos antecessors, ha molts anys que respectivament servixen los dits officis ab la puntualitat, vigilància y cuydado que és notori, així per temps de Corts com en altre temps, los quals continuos servicis és bé sien remunerats. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia son real servey fer mercé y gràcia a cada hu dels desús dits *respective* per a que puixen dispondre dels dits sos officis per una vida en hu de sos fills, gendres o parents *ad libitum*, no obstant qualsevol fur pragmàtica y disposició de justícia disponents lo contrari.

Ja està proveït en lo fur 35.

||[268] 44. Ítem, per quant en les corts ecclessiàstiques fan pagar quatre diners per lliura de les cantitats que deixen per la ànima en les disposicions testamentàries y dels llegats, obres pies y deixes a l'hospital y altres cases de religió, lo que necessita de moderació. Per ço, lo dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey manar moderar lo salari dessús dit a dos diners per lliura de la cantitat que correspon a lo que el testador se dexà en la clàusula testamentària de l'ànima, y que este salari es traga de lo que el testador se ha deixat per la ànima y no de la herència de aquell. Y que no tinguen salari algú dels llegats y obres pies que es deixen a l'hospital, religions y altres parts.

Plau a sa magestat que·s guarde lo fur 120 de l'any 1604 que trata de açò.

45. Ítem, per quant se ha acostumat en proveir los benifets ecclessiàstics del present regne als que *vere* no són naturals de aquell ab títol que la primera provissió és de l'ordinari. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat que dits benifets ecclessiàstics hajen de ser proveïts en naturals del present regne *vere et non ficte* y que no puguen ésser proveïts los que no seran naturals de aquell per qualsevol títol, causa o subtilitat de dret.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs y bul·les apostòliques que tratan de açò.

46. Ítem, per quant de alguns anys a esta part se ha acostumat nomenar ecónomos en les rectories que estan vaccants ab tènuo salari y los fruyts de dites rectories se consumixen ab títol de salari y gastos en poder dels ministres de les corts ecclesiàstichs sens reservar per a el retor nomenador cantitat alguna. Per ço, lo dit bras supplica a vostra magestat en dites retories vacants no es posen preveres forasters, ni frares, y que los fruyts de dites rectories hajen de ser per a els rectors nomenadors en la forma que de dret està dispost.

Plau a sa magestat intercedir ab Sa Sanctedat sobre açò sempre que se li supplicarà.

47. Ítem, per a que los naturals del present regne ab major vigilància, estudien y sien exemplars y virtuosos, lo dit bras supplica a vostra magestat que intercedixca ab Sa Sanctedat que senyale quatre canonicatos en cada cathedral del present regne, los quals se proveixquen per opposició com se acostuma en altres cathedrals.

Plau a sa magestat sens prejuhí de son real patronazgo.

48. Ítem, per la molta devoció que en la present ciutat y regne y fora d'ell se té a Nostra [Senyora] dels Desemparats, y per los justs empleos que aquella confraria fa en obres de misericòrdia, són estats vostra magestat y sos predecessors servits de concedir a dita confradia molts reals privilegis. Y entre altres en lo fur ||[269] 6 de les Corts de l'any 1626 se li concedí permís y facultat per a poder fer almoyna per lo present regne, per a dita confraria de Nostra Senyora dels Desemparats y que puixa tenir baciners, y plegadors, com en altres devocions e invocacions forasteres. Supplica Per tant, lo dit bras real a vostra magestat sia servit manar confermar tots los privilegis concedits y otorgats per vostra magestat y sos predecesors en favor de dita confraria.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens prejuhí de terser.

49. Ítem, per quant la ciutat de València en lo any 1408 la vall de Jèrica, Sinarques, Suexa, Dominyo y altres llochs situats en dita vall, los quals ab acte rebut per lo *tunc* escrivà de la sala en dit any, concambià dits llochs ab lo sereníssim rey en Martí per la baronia del Puig de Cebolla ab tots los drets y preheminències y ab sa jurisdicció alta y baixa, mer y mixt imperi, y la jurisdicció criminal de Altura y les Alcubles. E com, senyor, de alguns anys a esta part alguns ministres reals se hajen intròs en la jurisdicció criminal, que és pròpia de la dita ciutat que donà per ella cosa tan preciosa. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que dit acte de concambi y tot lo contengut en aquell sia observat al peu de la lletra y que lo lloctinent de vostra magestat y ministres reals no se entrometen en dita jurisdicció per ser privativament de dita ciutat.

Vist lo dit acte de concambi sa magestat provehirà lo que serà més just.

50. Ítem, per quant lo Espital General de dita ciutat de Oriola pateix molta necessitat ocasionada dels molts soldats malats que són estats en aquell. Per ço, lo dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey manar fer mercé a dit Hospital de una milícia y noblea, per a que ab aquella puga acudir a remediar part de ses necessitats.

Demanant-ho per secretaria sa magestat manarà tenir consideració.

51. Ítem, per quant la pena imposada als que contravenen als estatuts de les aygües se ha diminuït a cinc lliures als veïns de la ciutat de Oriola. Per ço, lo dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que lo mateix se observe als vehins y habitadors de la vila de Callosa.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

52. Ítem, lo dit bras supplica a vostra magestat sia de son ||[270] real servey manar confermar tots los reals privilegis concedits en favor de Nostra Senyora de la Mercé y redempció de catius christians.

Plau a sa magestat confermar los dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhí de ters.

53. Ítem, per quant de justícia y furs del present regne tots los vehins de la ciutat de València y de les demés ciutats y viles del dit regne, y los estrangers que ad aquell venen a negociar, tinguen llíbera facultat de tractar y contractar ab qui bé els par y deixar de tractar ab qui no els par. Y per dita raó estan prohibits per los furs 5 y 6, situats sots títol de conveniències y constitutions y lo no poder contractar lliurement. Y per la mateixa raó estaria prohibit lo fer-se concessió que una persona o moltes a soles puguen tenir casa o cases de fira de Medina del Campo o de altres parts de què resultarien los inconvenients que·s deixarien bé entendre, restant los negociants en cambis restrets a negociar solament en una o més cases de fira e no en altres, en notable dany de la pròpria commoditat, llibertat y conveniencia del bé comú que és just reste a cascú salva. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey, per acte de le present cort, prohibir y manar que semblants concessions no dehuen ser concedídes, ans bé per vostra magestat denegades, en qualsevol persona o persones que intenten suplicar lo contrari en respecte de la llibertat que tenen los vehins d'esta ciutat y regne de dites cases de fira.

Ja està procehit en lo capítol 4 dels braços ecclessiàstich y real.

54. Ítem, per quant don Joan Batiste Roig, advocat més antich de la sala y consell de la present ciutat, ha més de 24 anys que servix dit offici ab lo salari tan tènue de 40 lliures, com tenen los demés advocats ordinaris. Y en lo discurs de tant temps ha assistit ab molta puntualitat y diligència ||[271] a tot lo que li ha acomanat, y al present està fent un treball y recopilació de totes les coses respectants als establiments

y privilegis que té la present ciutat. Supplica, per tant, lo dit bras real que en remuneració de tant llarchs servicis se servixca vostra magestat concedir-li ab acte de la present cort permís y facultat de nomenar en conjunt de dita advocasia a don Francisco Roig, son fill, *exnunc* ab futura successió per estar pròxim a graduar-se de doctor y continuar los servicis del dit son pare, dispenssant en lo establiment y real lletra que prohibixen dites conjunccions com se ha fet ja en altres ocasions per vostra magestat, la qual concessió y gràcia no sortixca effecte fins tant que dit don Francisco estiga graduat de doctor en drets per Universitat aprobada y haja practicat en la present ciutat lo temps que per furs del present regne està dispost y ordenat y no en altra manera.

Demanat-ho per secretaria sa magestat tindrà consideració.

55. Ítem, per quant del patrimoni real de vostra magestat al present està exhaust y menyscabat ab los grans gastos de la guerra de Catalunya y de cada dia es va menyscabant, y sia just y a rahó conforme que vostra magestat recobre les ciutats e viles que estan enagenades del patrimoni real, posseint-les particulars senyors. Per tant, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar revocar per nul·lo lo capítol 40 de les Corts de l'any 1585 y demés órdens, declaracions *inde* següents, en favor de don Pedro Maça y els seus contra la vila de Castalla en lo plet y causa que aquella portava y porta contra dit don Pedro y sos hereus en rahó de reduir y tornar a la corona real de vostra magestat lo castell y vila de Castalla ab ses pertinències, manant així mateix vostra magestat al procurador patrimonial ixca a coadjuvant a dita pretenció y assistint al syndich de dita vila de Castalla per ser com és beneficiós al real patrimoni de vostra magestat.

Per ser matèria de plet y interés de tercer no·s pot provehir.

56. Ítem, per quant la vila de Ontinyent ha acostumat proveir sempre la escrivania ||[272] dels jurats y consell de dita vila fins que vostra magestat, haurà quince anys, feu mercé de dita escrivania T. de Oriza, la qual no la ha servida ja més, y de cada dia passa a terceres persones durant la vida de aquell, lo que redunda en notable dany y detriment de dita vila per no tenir los actes continuats en son archiu de haver-los de buscar en totes les ocasions que·ls han de menester en poder dels notaris que la han regida. Per ço, supplica a vostra magestat fer mercé a dita vila de que aprés dels dies de dit Oriza puga proveir dita escrivania *in perpetuum*.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres Corts.

57. Ítem, per quant les rectories de les viles de Castalla, de Carcaixent y de Alcoy estan pensionades en cantitat de 500 lliures cascuna de aquelles cascun any faedores a la col·legial de Xàtiva, lo que és en gran dany de dites rectories y pobres de aquelles, per haver-se obtés la bul·la de Sa Sanctedat obreptícia y subreptíciament perquè allò que restava franch a dits rectors per a haver de repartir als pobres de

dites viles y socórrer moltes necessitats, lo que no poden fer per haver de acudir a dites penssions. Per ço lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey intersedir ab Sa Sanctedat donar una carta fermada de sa real mà per a que Sa Sanctedat los hoja de justícia.

Sa magestat se informarà de les pretensions de les parts interesades y pendrà resolució sobre lo que se li supplica.

||[273] **58**. Ítem, senyor, per lo acte de cort 91 de l'estament real de les Corts celebrades en lo any 1626 fonch supplicat fos del real servey de vostra magestat no concedir títols de jurisdiccions *gubernatorio nomine* per ser alienacions de cosa tan preciosa, unida a la corona real y vostra magestat decretà es tendria atenció. E com después de dit any se hajen experimentat tants de plets y littigis contra les ciutats e viles reals que naixen de dites concessions ab gastos tan considerables de dites ciutats e viles reals. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat que, per a reparo de dits plets y litigis, y per los altres inconvenients representants en dit acte de cort, sia de son real servey provehir que de huy avant no sien concedits semblents títols de jurisdicció *gubernatorio nomine*.

En los casos que se offeriran de demanar ditas jurisdicions sa magestat tindrà consideració de lo que se li supplica.

59. Íttem, senyor, los governadors y justícies així de la ciutat de Xàtiva com de Oriola sempre han acostumat remetre penes de mort fins que vostra magestat ab sa real carta els manà se abstinguessen de fer dites remissions. Per ço, lo dit braç real supplica attento la possessió, costum y memòria y lo que estan les tesoreries pobres, que és causa de no poder-se fer moltes diligències en servici de vostra magestat, que sia donada llicència, permís y facultat a dits governadors y justícies per a que puixen fer dites remissions no obstant dita carta real.

Sa magestat resta ab cuidado de lo que se li supplica.

60. Íttem, senyor, per quant per orde del batle general de la ciutat de València obliguen als negociants que hajen de manifestar la moneda que es porta per lo present regne y per raó de dit manifest se hajen seguit molts robos, morts y altres danys. Per ço, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey que no hi haja obligació de fer tal manifest ni portar albarà algú de dita moneda anant per lo regne.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

61. Ítem, per quant convé molt al benefici públich que entren en lo present regne vitualles de regnes. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat que qualsevol persona de altre regne que porte forments o qualsevol altra provissió puixa traure arroz sens tenir obligació de pagar dret de seca que se acostuma pagar al lloctinent y capità general.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs pragmàtiques y òrdens reals que prohivixen que los virreys no prengan drets de semblants saques, llevats qualsevol abusos que se ajan introduhit y estos que no puixen traure en conseqüència.

62. Ítem, per obviar los excessius gastos, despeses, que se'ls fan als vehins de la ciutat de Xàtiva y de la sua governació per lo jutge de delmes de la ciutat de València per mínimes quantitats. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat que per evitar inconvenients sia manat al dit jutge de delmes de la ciutat de València subdelegue un advocat en dita ciutat de Xàtiva, el qual *privative* haja de conéixer dels deutors així de dita ciutat com los de la governació fins en summa de vint-y-cinch lliures.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

63. Ítem, senyor, com en este regne ja may se ha acostumat compelir als torcedors a manifestar la seda que torcen y que ||[274] de poc temps a esta part los arrendadors del peatje els vullen compelir cada disapte a fer dit manifest fent-los moltes vexacions. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey declarar no tenir obligació de fer dit manifest tornant en este cap a la libertat de que gozaven.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

64. Ítem, per quant part de la casa de la ciutat de Xàtiva és censida a vostra magestat per raó del qual cens se li han demanat alguns quindenis, y com dita ciutat ab molts servicis que té fets a vostra magestat en diverses leves y altres donatius necessiten de la merced que espera de vostra magestat. Per ço, suplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey fer-li gràcia dels quindenis així deguts com los que *in eventum* per raó de dit cens deurà.

Plau a sa magestat en respecte de les quindenis passats.

65. Ítem, senyor, en la ciutat de Xàtiva en temps dels godos, ans que es perdés Espanya, fos cathedral insigne y los bisbes de aquella florien en sanctedat assistint a molts concilis; à tengut dos fills papes, lo hu Calixto tercer que concedí a la corona real lo patronazgo dels bisbats y archebisbats de Espanya, y lo altre Alexandro sexto lo qual concedí a dita corona real la conquista de les Yndies. Així mateix ha tengut nou cardenals, vint-y-huyt bisbes, tres mestres de Nostra Senyora de Montesa y hu de Rodas, al present ciutat populosa y la segona del regne, y la governació de aquella és molt extensa, y un breu de Sa Sanctedat Gregorio papa 13 per a tenir official foraneo ab la omnímoda jurisdicció. Per lo qual y per tenir una iglésia col·legial, onse convents, molta noblea en lo braç militar del present regne, en les Corts de l'any 1626 supplicà a vostra magestat fos servit de honrar a dita ciutat de Xàtiva ab què en aquella hi hagués bisbe en títol de cathedral y vostra magestat que veuria tota la merced que podria fer a dita ciutat de Xàtiva; y com en lo present dia

concurrixquen les mateixes calitats ab nous servicis y donatius que ha fet a vostra magestat en diferents leves y aloixaments, per lo que espera tota mercet de vostra magestat. Per ço, supplica lo dit braç real sia de son real servey de erigir dita església en cathedral, com era en temps antich, intercedint ab Sa Sanctedat y manant donar les reals cartes al embaixador de Roma per a que procure bul·les apostòliques de Sa Sanctedat per a dits effectes, ab lo qual restarà més auctorizat lo regne de València y en aquell hi haurà més prelasies y prebendes y es podrà millor y més fàcilment governar y vissitar los bisbats del present regne, redundant en servici de Nostre Senyor y de vostra magestat utilitat pública de dita ciutat y bisbats.

Sa magestat ha manat al Consell Suppremo fassa consulta ab los papers que té y pendrà brevement resolució.

66. Ítem, per quant en lo privilegi de insaculació concedit a la ciutat de Oriola està dispost y ordenat que l'ofici de racional de dita ciutat toca a provehir a vostra magestat, y lo acostuma a nomenar per temps de tres anys ab la salari acostumat de cent lliures cascun any, y per los gastos que se'ls offereixen a les persones que la han de obtenir de haver de traure lo privilegi y altres deixen de pretendre'l y ha molts anys que està vacant y encomanat als jurats en cap dels cavallers y ciutadans alternativament cascun trienni, y careix per est indirecte de persona que risca y governe offici tan preheminent y cuide de la cobranza dels deutes que·s dehuen a dita ciutat. Per ço, supplica lo dit bras real sia del servici de vostra magestat fer mercé a dita ciutat de Oriola per a que de hui en avant puixa nomenar racional fent extracció de una de les persones dels militars y ciutadans de les bolses de mà major per al dit offici de racional, alternativament, lo qual haja de regir per temps de hun any ab lo salari de cent lliures, y que mentres serà racional no puixa tenir altre offici així de extracció ni elecció.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

||[275] **67**. Ítem, la ciutat de Oriola té obligació de gastar cascun any 75 lliures en los reparos y obres de dita ciutat y per les moltes leves en que ha servit a vostra magestat de pocs anys a esta part y altres gastos forçossos que ha tengut, estan tan alcançats los béns de dita ciutat que no poden acudir a dita obligació, y seria de notable perjuhí que per este indirecte dit castell es derruís, per ser de molta importància y estar en frontera, y per raó del siti hon està edificat. Per ço lo dit braç real supplica a vostra magestat que, aprés los dies del alcayt que al present és de dit castell, fasa gràcia y mercet a la ciutat de l'offici de alcayt, ab lo salari y emoluments a dit offici pertanyents a lo que se obligarà dita ciutat a conservar, reparar y millorar, y que lo dit offici de alcayt estiga annexo a l'offici de justícia criminal, que és lo cap de dita ciutat, lo qual tingés obligació en cas de invasió de assistir en dit castell y guarnir-lo de la gent que serà menester.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

68. Ítem, en los estatuts que de orde de vostra magestat feu per al govern de dita ciutat de Oriola don Noffre Ginart, oïdor de la Real Audiència en lo present regne, y à moltes penes impossades contra els transgressors de aquelles y ben conciderats dits estatuts no·s dehuen executar dites ||[276] penes per consistir la contravenció en la inobservància de algunes solemnitats en dits estatuts contesses, en la qual inobservància no recau frau y dolo algú, ni es segueix perjuhí a la dita ciutat ni a ningun particular y, sent així que en lo present regne lo defecte de orde y solemnitat no vicia ni annul·la la sentència conforme los furs 5 y 6 *de clamo non mutuando*, molt menys es deu per lo dit deffecte de solennitats de dits estatuts executar les penes de aquelles. Per ço, supplica a vostra magestat lo dit braç real sia de son real servey manar provehyr que no s'executen dites penes que no sia constant que en la contravenció y hagué dolo y frau, y no en altra manera.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

69. Íttem, en los estatuts que feu don Geroni Mingot, commissari de vostra magestat en la ciutat de Oriola, per a lo bon govern de les aygües y edificis majors y menors de la horta de dita ciutat hi ha imposades penes molts riguroses contra los transgressors de dits estatuts y ordinacions com són de 25 lliures, de 10 lliures y 5 lliures, y jatsia dites penes se impossassen per a refrenar la llibertat y abús dels hòmens richs y poderosos de dita horta, los quals ab llur poder no deixaren utilar als pobres llauradors lo rech y aygua que era sua sinó que ab mà poderosa se la emportaven y deixaven incultes les sues terres per faltar-li lo rech. Emperò de alguns anys a esta part per la ocurrència del temps se ha experimentat que dites penes no s'executen sinó en los pobres, y los richs y poderosos ussen de les sues llibertats y abussos sens recel de dites penes per falta de execució, y se ha vist haver restat mots lauradors imposibilitats y pobres per la execució de dites penes, y moltes voltes sens tenir culpa y no donar-los loch de defensa per ser causes fiscals y summàries. Per ço, per a reparo de lo desús dit supplica a vostra magestat lo dit braç real sia de son real servey manar rebaixar dites penes, és a saber la de 25 lliures a cinch lliures y la de deu lliures y cinch lliures a tres lliures, y que en dites causes no intervinga lo procurador y advocat fiscal.

Plau a sa magestat reduhir les dites penes al ters menys de lo que huy paguen y en lo demés que·s guarde lo acostumat.

||[277] 70. Íttem, lo advocat y procurador fiscal de la ciutat de Oriola han acostumat cobrar salaris de les denunciacions que possen contra los particulars veïns, ço és en les causes de mort de vint-y-cinch lliures y de dotze lliures y deu sous, y en les causes de galeres setze lliures y huit lliures, y per les causes de desterro y açots dotze lliures y sis lliures, y per les causes de penes pecuniàries a huit y a quatre diners per lliura *respective*, entre dits advocat y procurador fiscal, lo que és ocasió de que en molts casos que és arbitrari el denunciar o no per cobrar los salaris denuncien;

lo que no feren si tingueren salaris certs per dits sos officis. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey senyalar al dit advocat fiscal cent lliures de salari y al dit procurador fiscal cinquanta lliures cascun any, pagadores de les rentes pròpies de dita ciutat, y que no puixen cobrar salari algú per via directa ni indirecta dels processos que aquells intervindran, ni averies.

Plau a sa magestat.

71. Ítem, en la ciutat de Oriola y vila de Castelló de la Plana los officis de governador són perpetuos, de lo que resulten molts inconvenients. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat que aprés dels dies de l'egregi conde de Almenara y governador de dita ciutat de Oriola, sia dit offici de governador triennal y que en lo fi de cascun trienni hajen de ser residenciats.

Plau a sa magestat que en qualsevol cas de vacant dels primers successors dels que hui servixen dits officis sien triennals.[58]

72. Ítem, per quant lo aguazil ordinari de governador y lo verguer de batle de la ciutat de Oriola acostumen guanyar vint y dos sous per cascuna dieta quant ixen a fer execucions, y lo mateix guanyen los porters de dits tribunals quant ixen per ausència de aquells, dient que van en son lloch, lo que és gran dany dels vehins de dita ciutat. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que los dits alguazils ordinaris no puixen eixir de dita ciutat de Oriola a fer execucions que no sia per suma major de cinquanta lliures y que no puixa tenir de dieta sinó és deu sous cascun dia y los demés porters que aniran així en lloc dels aguazils com per sos officis no puixen ||[278] tenir més de dieta que cinch sous.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

73. Ítem, per quant les ciutats de Oriola y Alacant y la vila de Castelló de la Plana an servit a vostra magestat així en donatius particulars com en les leves que se han fet estos anys passats ab molt gasto de dites ciutats y vila y la ocurrència del temps per falta de collites en lo present regne a disminuyt molt dels propis de aquelles y al present se troben molt alcansades y casi imposibilitades de poder proseguir en lo molt que desitgen servir a vostra magestat. Per a que puixen continuar-o en la puntualitat que desichen, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey fer mercé a dites ciutats y vila de concedir-los permís y facultat per a que puixen imposar les sisses e imposicions *inter suos* que seran necessaries y poder estancar lo tabaco, ayguardent, y tot altre qualsevol gènero de botigues, y coses de venderia.

¶ [58] Hi ha en aquest cas una modificació en el decret que quedaria de la següent manera: *Plau a sa magestat que en qualsevol cas de vacant dels que huy tenen dits governs sien triennals*.

Plau a sa magestat ab que en primer lloch se convertixca el útil en la paga del servici dels presents Corts y que sols dure la present concesió fins al sòlio de les primeres Corts.

74. Íttem, per quant ab diferents privilegis y senyaladament ab lo privilegi del senyor rey en Pere el 2, sa datta en Monçó en 22 de octubre 1383, confermat per lo senyor rey don Felip 3, sa datta en Alcalà a 20 de març 1604, està dispost y ordenat que lo governador de dita ciutat de Oriola ni son llochtinent no·s puixen entrometre per via de appelació, recors *nec alios* en les extraccions y declaracions de impediments fets per los justícia y jurats de dita ciutat, no obstant lo qual lo governador y son lloctinent se evoquen dites causes y proveheixen inhibicions y despachen mandatos ab penes lo que és contra dits reals privilegi. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey confermar dits reals privilegis per acte de la present cort, y que sien aquells guardats a la lletra y manar a dit governador y son lloctinent no evoquen dites causes de extraccions de officis de dita ciutat a son tribunal ni se entrometra en conéixer de aquelles per via de apel·lació, recors *nec alios* y que si *de facto* les evocarà y provehyrà inhibició o mandato ab penes sia nul·le, y puixen proveir los dits justícia y jurats a fer les extraccions de dits officis no obstant dites penes y que les appel·lacions que s'interposaran de semblants causes se hajen de introduir en la Real Audiència y no en altres tribunals.

Plau a sa magestat que·s guarde dit privilegi en quant està en ús y observància.

||[279] 75. Íttem, per quant al bal·le general de la ciutat de Oriola y son districte se li hajen concedit per los predecessors de vostra magestat les mateixes preheminències y prerrogatives y jurisdicció de que goza y fruix lo bal·le general de ciutat de València y son districte excepto la jurisdició en los negocis de sal y quema, y no sia just y a rahó conforme que sent los dos oficis iguals y en diferents territoris dexe de fruyr y goçar lo batle de Oriola de la jurisdicció de sal y quema. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir al batle general de la ciutat de Oriola la commissió y subdelegació de jutge de sal y quema per a que la exercixca en son territori y batlia en la mateixa conformitat que la exercix lo batle general de la ciutat de València ab los que los veïns de dita ciutat no seran compel·lits a litigar fora de son domicili.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

76. Íttem, per quant la ciutat de Alacant demanà en moltes ocasions diferents socorros a la ciutat de Oriola així lo ordinari, que·s de quaranta hòmens, com lo extraordinari, que és de tota la gent que és pot recollir de dita ciutat y a prestos, y pretén que la dita ciutat de Oriola deu pagar lo gasto y sustento de la gent que va a dits socorros, lo que és contra tota rahó natural y notable dany dels vehins

de la dita ciutat de Oriola, puix ultra el perill y treball a què se expossen se han de sustentar ells matexos. Per ço, supplica a vostra magestat dit braç real sia de son real servey manar declarar que de huy en avant en los socorros, així ordinaris com extraordinaris que demanarà la dita ciutat de Alacant, té obligació aquella de pagar tota la gent los dies que·s detindrà en dita ciutat per a dit socorro tan solament y que la ciutat de Oriola solament deu pagar a dita gent lo dia que aniran y el dia que tornaran.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

77. Íttem, per quant en lo privilegi que ha obtés la universitat de Callosa ab què vostra magestat li ha fet mercé de eregir-la en vila se li ha concedit un capítol ab què se li dona facultat al batle local de la universitat per a que tinga son tribunal format, concedint-li les mateixes preheminències de què goça y fruyx lo batle local de la dita ciutat de Oriola, de lo que resulta notori perjuhí al batle local de la ciutat de Oriola *et licet* haja interpossat supplicasió y dit nul·litats la dita ciutat de Oriola en la concessió de dit real privilegi. Emperò per via de gràcia y sens prejuhí de dita supplicació y nul·litats supplica lo dit bras real a vostra magestat sia de son real servici manar revocar lo capítol en dit privilegi concedit al batle local de la universitat de Callosa y que se li guarden les preheminències al batle local de la ciutat de Oriola.

Lo que·s supplica és matèria de justícia y no·s pot procehir sinó oÿdes les parts.

||[280] 78. Íttem, per quant los vasalls de vostra magestat habitants en lo present regne residents acostumen en los contractes que fan desaforar-se de son propi for y es sotsmeten al fur y jurisdicció de la Real Audiència, volent ésser executats per dit tribunal, per lo que es despachen commissions ab alguacils reals y escrivans los quals accedixen a les ciutats, viles y demés lochs del present regne, que fan y causen excessives y grans despeses en tanta manera que moltes voltes succehix que per molts béns que se ocupen el preu de aquells no basta a pagar dites despeses. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que de huy avant no es puixa despachar alguacil ab commissió de la Real Audiència o de altre qualsevol tribunal menys que no excedeixca lo deute de la summa de 500 lliures, y açò encara que se haja renunciat a son propi for y en cas que anara dit alguazil que haja de anar a soles y sens escrivà, puix en les ciutats, viles y locs del dit regne hi ha escrivans que puixen rebre los actes que aquell farà, y lo mateix haja de succehir en lo vergueta, lo qual no haja de portar ab si escrivà.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

79. Íttem, per quant vostra magestat en les Corts de l'any 1626 té manat, que en les bolses dels insaculats per als officis de la Casa de la Diputació y places que

en elles vacaran lo modo que se ha de guardar en omplir dites places que vacaran; ço és que la mitat de dits insaculats sien vehyns y habitadors de la present ciutat de València y lochs de sa contribució y l'altra mitat dels vehyns y habitadors de les ciutats y viles reals del present regne, guardada proporció entre aquelles per a què tots sos vehyns participassen igualment de alegrar-se en dits officis tots los cavallers del present regne respectivament un mateix braç, lo que fins huy se ha executat en manera alguna. Per tant, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servat manar confermar per acte de la present cort lo dispost y ordenat en dites Corts de l'any 1626 *circa praedicta*, y en quant menester sia manar de nou als elets de l'estament militar que es nomenaran per a haver de fer dites insaculacions que guarden y observen dit orde sots les penes a vostra magestat ben vistes.

No·s pot provehir per capítol de cort del braz real tan solament y sa magestat en les ocasions tindrà en açò la consideració que será just.

||[281] 80. Íttem, per quant molts vehyns del present regne estan agreujats en que havent comprat algunes taffulles o cases per cort, depossitant lo preu de aquelles en taula per que los acrehedors facen sos lliuraments, se seguix que aprés de haver pres possessió de les dites taffulles o cases, són vexats y molestats per altres crèdits y no obstant que al·leguen ésser compradors de cort y mostren títol se proseguixen les execucions a títol que sos crèdits són anteriors als que se han graduat en lo preu de dits béns, lo que és ocasió y causa de haver moltes terres incultes y perdudes perquè los que tenen crèdit en aquelles no gozen procurar-les perquè no·ls executen. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que qualsevol comprador de cort que mostrara son títol no puixa ser vexat en executar per altre acreedor *etiam* que sia anterior en hypotheca, sinó que estiga obligat a anar al preu depossitat de les terres y casa venudes.

Plau a sa magestat que·s guarden les disposicions forals que parlen de açò.

81. Íttem, la ciutat de València y demés ciutats y viles del present regne an patit y pateixen gran ruhyna per caure's moltes cases lo que és contra el adorno de dites ciutats y viles. Per ço, es suplica a vostra magestat mane donar llicència, permís y facultat a les dites ciutats e viles per a que prenguen los solars de dites cases y aquelles establixquen y donen a les persones que·ls pareixerà per a que es redifiquen ab tal emperò que abans de fer dits establiments y donacions tinguen obligació los justícia y jurats de dites ciutats y viles de fer crida de dits solars y establiments, y subastar-lo per temps y terme de trenta dies y que los acrehedors que tindran especial hypotheca en dites cases o general no puixen executar aquelles puix les obres fahedores preferiran qualsevol hypotheca.

Plau a sa magestat que·s guarde lo capítol 37 del braz real de les Corts de l'any 1626.

82. Íttem, en les ciutats y viles del present regne se acostuma en les sentències criminals que es donen contra cavallers, ciutadans y persones que gozen de privilegi militar al temps de la publicació de les dites sentències, traure a d'aquells davant lo tribunal y en públich y moltes voltes ab ferros y cadenes. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey provehyr y manar que los justícies y governadors y demés ministres de dites ciutats y viles al temps de publicar ||[282] dites sentències no traguen en públich y davant los tribunals los dits cavallers, ciutadans y demés que gozen de dit privilegi militar, sinó que se hajen de publicar aquelles dins los secrets y si es publicarà en los tribunals que haja de ser sens assistència dels dits delinqüents, y enaprés se'ls notifique la publicació de dita sentència.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

83. Íttem, per quant en les contencions que es susciten y mogüen entre la jurisdictió real y ecclesiàstica moltes voltes succeheix que·s suscita *dubium de dubio* y a vegades de indústria dels jutges àrbitres a fi de fer moltes declaracions y utilar molts salaris, y també succeheix que per a justificar dits dubtes y contencions, es presenten per los fiscals molts processos y actes ab los quals fan grandíssim procés de tal manera que la part per qui es suscita dita contenció reste imposibilitada de poder pendre còpia de aquell, y pateix la sua justicia. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia manat que sempre y quant hi haurà contenció *dubium de dubio* hu o molts, que s'hajen de declarar y es declaren única sentència y que no·s puixa prendre més que un salari, y en cas que sien incompatibles dits dubios y per dita rahó sia necessari declarar-los en diferents sentències y en respecte de la presentació dels processos y actes que aquella, es faça *citra insertionem* per a instruir lo ànimo de dits jutges arbitrers y en cas que dita causa haja de anar al canceller per discòrdia de aquells, es facen certificatòries del sustancial de dits processos y actes y aquells se incerten en dit procés de contenció, sens obligar a les parts a pendre còpia.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs y concòrdia que parlen de açò.

84. Íttem, per quant en les informacions *ex officio* que·s reben en los delictes que succeheixen acostumen los jutges posar en les pressons molts hòmens y dones ab motiu de què sabien qui són los perpretadors dels delictes, y ab este motiu los detenien molts dies patint en dites pressons y lo que pichor és que molts per evadir la vexació de la pressó dihuen y testifiquen coses contràries al fet de la veritat, ab lo que es fa notori agravi als vassalls de vostra magestat. Per ço dit braç supplica a vostra magestat sia senyalat lo termini y dilació de sis dies dins los quals tinga obligació lo jutge de traure de la pressó ||[283] a dits testimonis o verament haja de justificar dins dita dilació la causa que té per a prorrogar dita pressó, puix no y ha major rahó que al reo quant està pres li haja de fer càrrech del delicte dins tres dies conforme lo fur 19 sub rúbrica *De criminibus* folio 295.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs y lo que·s de justícia.

85. Íttem, per quant vostra magestat fonch servit en lo fur 29 de les Corts de l'any 1626, folio 13, manar regular la pena de la delació de pistoles en esta forma: als plebeyos en dos-centes lliures y sis anys de galeres, y als militars en altres dos-centes lliures y quatre anys de Orà sent atrobats ab aquelles y no en altra manera. Y com de cascun dia succehixca que los ministres de vostra magestat reben informacions contra els particulars de que els han vist portar pistoles y ab dites informacions los capturen y condenen en penes extraordinàries contravenint a la mente y paraula de dit fur, lo qual solament comprenguen que los que fosen atrobats ab pistoles fosen castigats en dita pena y la que més és que la pena que se'ls imposà extraordinària és casi la mateixa pena ordinària. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat que en observància de dit fur mane que ningú puixa ésser punit y castigat ab pena extraordinària per delació de pistoles sinó serà atrobat realment ab aquelles, ni es puixa rebre informació de offici contra aquells faltant dita calitat.

Plau a sa magestat que·s guarde dit fur.

86. Íttem, per quant ab lo fur 119 de les Corts de l'any 1626 fonch provehyt que per a concórrer y obtenir les places de la Real Audiència y demés assessors del batle fos necessari que los doctors en drets haguéssen de platicar cinch anys en la plaça de la ciutat de València conforme lo capítol 1 de les Corts de l'any 1604, lo que és prejuhí de les demés ciutats y viles del present regne, puix vendran a restar les places de aquelles sens hòmens pèrits en drets y sent així que en dites places hi ha hòmens doctes en la jurisprudència y que tenen les parts que es requirixen per a que vostra magestat los proveixca en dites places de la Audiència y assessories. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey manar millorar dit fur en quant a la advocació ||[284] de cinch anys en la plaça de dita ciutat de València y los demés furs sobre açò disponents, manar al lloctinent de vostra magestat en lo present regne consulte la provissió de dites places y assessories als doctors en drets benemèrits que residixquen y que residiran en les demés ciutats y viles del present regne.

Sa magestat encarrega a son lloctinent general que tinga en memòria en les consultes dels subjectes que residexen en lo regne per a consultar-los conforme sos mèrits.

||[285] 87. Íttem, per quant en les Corts celebrades als regnícols del present regne en lo any 1604 se imposà lo dret de doble tarifa, lo qual es situa en diversos fruits que es trahuen del present regne y senyaladament en lo vi que se embarca, pagant a rahó de 18 diners per lliura de moneda del valor de aquell y la experiència ha mostrat que és molt danyós lo modo de dita situació de dret per que moltes persones deixen de embarcar-lo per no pagar dret tan excessiu y resulta en dany y perjuhí, així dels drets reals y de la Generalitat, com també de la ciutat de Alacant, per estar en la marina y ser la principal collita la del vi. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que treta certificatòria de lo que importa cascun any lo dret de la doble tarifa del vi que se embarca en la ciutat

de Alacant y son terme se li done permís y facultat per a que dita se adose a pagar cascun any la cantitat que importarà, concedint-li facultat de poder imposar sobre lo vi que es consumirà en dita ciutat competent cissa per a acudir a la solució y paga de dita cantitat, dexant en facultat dels jurats de dita ciutat el poder-la aumentar o disminuir *ad arbitrium*.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs.

88. Íttem, per quant la principal vivienda dels vehins y habitadors de la ciutat de Alacant consistix en lo comerci y negociació mercantil y se ha experimentat que per no poder los estrangers, tramontans y ultramarins goçar de la franquea dels drets reals de duana encara que se avehinen en dita ciutat y vixquen en ella per més temps de deu anys y es casen ab naturals del present regne, ha ocasionat a que molts estrangers han mudat son domicili a altres ciutats fora del present regne. Per tant, per a obviar dit inconvenient, supplica lo braç real a vostra magestat de concedir privilegi y franquea del dret de duana als que viuran en dita ciutat per temps de deu anys en aquella o es casaran ab naturals de dita ciutat, no obstant que aquells sien estranys, tramontans y ultramarins y que gosen de dita franquea en la mateixa conformitat que gosen de la inmunitat del dret real de almojarif en la ciutat de Oriola.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

89. Íttem, per quant real privilegi concedit per lo sereníssim rey don Fernando en lo any 1488 als vehins y habitadors de la ciutat de Alacant que pagant una vegada en dita ciutat o son terme lo dret real de duana no tenen obligació de pagar en la ciutat de València lo dret real de peatge, lo que de pochs anys a esta part no se observa en notori detri-||[286]ment dels vehins y habitadors de dita ciutat. Per ço, lo dit braç real supplica que dit real privilegi sia confermat per acte de la present cort y manat a les persons a qui toque que, constant haver pagat en la ciutat de Alacant lo dret de duana, les robes y mercaderies que·s portaran a la present ciutat y sa contribució y altres parts a hon se acostuma a cobrar lo dret real de peatge, no exiquixquen y cobre lo dret de peatge sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Vist lo dit privilegi sa magestat pendrà resolució.

90. Íttem, per quant segons asentades y rebudes disposicions de justícia y forals del present regne està dispost y ordenat que no poden ser extrets de son domicili los vehins de les ciutats e viles del present regne per a litigar y senyaladament los vehins de la ciutat de Alacant tenen privilegi especial de no ser compel·lits a litigar fora de son domicili, lo que no se observa per lo bisbe de Oriola per no tenir vicari general resident en dita ciutat sinó *tantum* lo que resideix en Oriola, lo que resulta en notable gasto y dispendi dels vehins y habitadors de dita ciutat. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar advertir al bisbe de Oriola que amplie el poder a l'official que té nomenat en dita ciutat de Alacant

per a que puga conéixer de totes les causes ecclessiàstiques dels vehins y habitadors de dita ciutat *usque ad sententiam deffinitivam*.

Sa magestat encarregarà al bisbe de Oriola tinga cuidado de que se eviten als habitadors de Alacant *los gastos y molestias* que puga en sos plets.

91. Íttem, per quant ab los furs 16 rúbrica de guiatjes de l'any 1563 y lo fur 5 de l'any 1552 y lo fur 114 de l'any 1585 y lo privilegi 18 y 22 del senyor rey en Pere y lo privilegi del senyor rey en Martí la data en 22 de agost 1407 y ab altres molts furs y privilegis del present regne està dispost y ordenat que qualsevol gènero de vexells que portaran vitualles a la ciutat de Alacant estiguen guiats y asegurats davall la protecció real. Per ço, supplica lo dit braç real a vostra magestat se observen y guarden tots los dits furs y privilegis y altres concernents a dit guiatje.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs.

92. Íttem, per quant la quantitat de 70 lliures que·s dona cascun any a cada jurat de la ciutat de Alacant per al gasto de la gramalla que tenen obligació de fer és molt mòdica segons la occurrència y carestia del temps y venen a servir lo offici de jurats sens salari ni remuneració alguna. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar aumentar la quantitat de 70 lliures se dona a cascun jurat per a dit effecte fins en suma de 100 lliures.

Plau a sa magestat fins a les primeres Corts.

93. Íttem, per quant los dos advocats ordinaris dels jurats y consell de la ciutat de Alacant tenen excesius treballs en la assistència del ||[287] govern, y negosis de dita ciutat y no tenen de salari més de 20 lliures cascú, lo que és molt mòdich segons la ocurrència del temps. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey de aumentar lo salari de 20 lliures que·s dona a cada advocat fins en summa de 50 lliures per casal pagadores dels propis y rendes de dita ciutat.

Plau a sa magestat fins a les primeres Corts.

94. Íttem, per quant vostra magestat té manat en lo capítol 1 dels actes de cort dels estaments ecclesiàstic y real de 1626 que es notifique judicialment a les persones que cobren lo dret portugués que dins de un any contador del dia de la notificació tinguen averiguats los contes davant lo llochtinent general de vostra magestat de lo que per esta rahó hauran cobrat des del temps de la imposició y que passat lo any, si no lo hauran fet o per los contes resultarà que han cobrat íntegrament, reste extint dit dret portugués y, no obstant lo precepte de vostra magestat continuen en cobrar-lo, lo que resulta en notori detriment del bé públich. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat mane extinguir y llevar la exacció y cobranza de dit dret portugués.

Vista la notificació contenguda en dit capítol sa magestat pendrà resolució.

95. Íttem, per quant en lo terme de la ciutat de Alacant es cull molta quantitat de oli de la matexa calitat que es cull en la villa de Elig y sia molt a propòssit per a fabricar sabons de llosa lo que no poden fer per no tenir facultat de vostra magestat. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar concedir permís y facultat als vehins de la ciutat de Alacant per a que puguen fabricar sabons de llosa, així de l'oli que es cull en lo terme de dita ciutat com en altres parts del present regne.

Plau a sa magestat que·s puixa fabricar sabó en llosa en Alacant de oli de fora del regne y del de la collita de la vila de Elche tan solament, per lo perjuhí que·s seguirà en esta vitualla.

96. Íttem, per quant lo dret dels pesos que es arrenda per lo justícia y jurats de la dita ciutat ha tengut gran baixa en lo preu de son arrendament, y lo quindeni que es paga a vostra magestat és gran suma de dita ciutat es troba molt exausta a ocasió de sos continuos gastos y particulars servicis que ha fet a vostra magestat. Per ço, en remuneració d'ells supplica a vostra magestat sia servit de eximir a dita ciutat de pagar dit quindeni o verament aquell se reduixca a una quantitat certa y moderada *ad summum* de 50 lliures per cada quindeni ademés del cens ordinari cascun any.

Plau a sa magestat perdonar les quindenis atrasats.

97. Íttem, per quant los veïns y habitadors ||[288] de la ciutat de Xàtiva y Oriola concórren y van en terna per als officis de capitans, vehedors, contadors, y demés del present regne. Per ço, supplica a vostra magestat que los vehins y habitadors de la ciutat de Alacant sien consultats per los diputats del present regne sempre que vacaran dits officis.

Plau a sa magestat que en los vehins de dita ciutat es guarde lo mateix quell los de Xàtiva y Oriola.

98. Íttem, per quant succehix molt ordinàriament en la ciutat de Alacant que los insaculats als oficis de dita ciutat de Alacant al temps de les elections acostumen a recórrer de les declaracions que fan los jurats de dita ciutat a consell dels advocats de aquella sobre els impediments que tenen a concórrer a dits oficis e introduhir dites causes en lo tribunal de la governasió y altres superiors, y se evoquen y provehixen inibisió y penes per a que no es passe avant en les eleccions fahedores, lo que resulta en gran dany de la bona administració del bé públic per quant són dies certs y determinats per vostra magestat per a haver de fer les eleccions *sub pena devolutionis*. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que les appelasions y recorsos que se interposaran de declaracions de impediments no se admeten sinó *quo ad effectum devolutivum tantum*, y que no obstant aquelles puxa dita ciutat fer dites elections.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

99. Íttem, per quant la dita ciutat de Alacant gosa dels matexos privilegis que la ciutat de Oriola y esta té privilegi que per execució alguna per privilegiada que sia no puxen ser escrites ni penyorades qualsevol cavalcadures ni altres qualsevols instruments de llauró, lo que és just se observe en los vehins y habitadors de la ciutat de Alacant. Per ço, lo dit braç real suplica a vostra magestat sia de son real servey manar se observe lo mateix privilegi en los vehins y habitadors de la ciutat de Alacant, y en quant menester sia concedit de nou dit privilegi.

Plau a sa magestat lo que·s guarde lo acostumat.

100. Íttem, per quant de pochs anys a esta part han acostumat los arrendadors dels drets reals de quema cobrar aquell de totes les robes y mercaderies que venen de part de ponent y pasen per lo estret y realme de Castella encara que no hajen tocat ni fet escala los vexells que·ls porten en port o platja alguna del dit regne de Castella y lo que pijor és que·s fan pagar dit dret de quema de totes les robes y mercaderies que es fabriquen en dita part de ponent, encara que aquelles vinguen de les parts de Ytàlia y altres de Llevant, a títol de que dihuen haver-hi passat per dit realme, lo que és gran dany del patrimoni real de vostra magestat, puix per dita nova introducció no se ha aumentat lo arrendament del dit real dret, ans bé se ha disminuït en molt menys los que es cobren y col·lecten ‖[289] en los ports y platjes del present per dit nou vectigal. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat mane decretar que dit real dret de quema no cobre sinó de les robes y mercaderies que aniran del present regne a Castella y de Castella vendran al present regne, y no de les que pasaran per dit estret y realme sens haver tocat en platjes ni ports alguns del dit regne de Castella, ni tampoc de les que venen de les parts de llevant fabricades en les parts de ponent sie segons, y en la forma, que ans de dita nova introducció se ha acostumat.

Plau a sa magestat que·s faça justícia sobre lo plet que hi a pendent en esta matèria.[59]

101. Íttem, per quant de cinch o sis anys a esta part se ha volgut introduhir en la governació dellà Sexona lo tribunal de l'almirantazgo per a cuidar dels vexells y robes de contrabando de lo que sempre han acostumat cuidar los lochtinents de vostra magestat del present regne lo que és contra lo dispost per furs del present regne. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que tots los negosis y causes, respectants als vexells y robes de contravando y execució de l'almirantazgo es porten y tracten davant los lochtinents generals de vostra magestat en lo present regne y sos commissaris, com fins hui se han portat y tractat, manant recollir qualsevol privilegi que se haja despachat y que sia cancel·lat y no tinga efecte la elecció y erecció de nou tribunal.

Sobre lo que·s suplica en lo present capítol està provehit en lo fur 32.

¶ [59] Hi ha un primer decret que es va modificar: *Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.*

102. Íttem, per quant la dita ciutat de Alacant té a son càrrech de cuidar de les municions de la artilleria, adops de muralles y gasta cascun any puix de tres mília lliures en dites coses y al present estiga molt alcansada en ses propis y rendes y no sia just que sent dita ciutat frontera y lo port més principal de tot lo regne estiga falt de municions y coses necessàries per a la defensa y custòdia de la dita ciutat y necesita de que vostra magestat la subvinga ab la mercet que *inferius* supplica. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat que sens derogació dels furs y privilegis concedits en favor de dita ciutat per a poder imposar cisses y qualsevols imposicions *inter suos*, se li concedixca a dita ciutat permís y facultat per a poder estancar les tendes de saladura, ayguardent, tabaco y altres qualsevols adrogues y vitualles per a que les puga pendre per son conte o arrendar la facultad de vendre les dites coses, y lo que procehirà de dit estanc haja de convertir-se en municions per a la artilleria, reparo de muralles y no altres usos.

Plau a sa magestat ab que lo útil se converteixca en la paga del servisi de las presents Corts en primer lloch y que la present concesió sols dure fins a les primeres Corts.

103. Íttem, se ha experimentat en los juhins de ||[290] contecions que es mohuen y susciten entre les jurisdicions ecclesiàstiques y real que lo official ecclesiàstich procehix no guardant lo orde de la concòrdia y lo que s'observa en la metròpoli possant les monicions y fermes per hores, en matèries que admeten dilació y que no hi ha perill en la tardança, y se acostuma descomunicar a tots los offisials, ço és als justícia y jurats de una ciutat y república deixant sens govern aquella y contra venint a diferents disposicions de justicia. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat mane provehir de condescent remey per a evitar estos inconvenients, manant que no es puga per causa alguna publicar per descomunicats a tots los officials de qualsevol ciutats y viles del present regne.

Sa magestat encarregarà als prelats ecclesiàstichs tingan la consideració que·s just en lo que·s suplica.

104. Íttem, per quant en una real carta dada en Madrid en 28 de janer 1617 té manat vostra magestat de que dos persones de un mateix nom y armes encara que no sien parents no puixen ser officials de dita ciutat a un matex temps, lo que resulta en dany del bé públich de dita ciutat perquè moltes persones per este impediment sent benemèrites deixen de concórrer als officis de dita ciutat y també deixen de tenir cavall y armes que és la calitat y requisit necessari per a la concurrència de dits oficis y està privada d'esta deffensa per a un cas de invasió. Per ço, supplica lo dit braç a vostra magestat sia de son real servey declarar que dita real carta y altre qualsevol orde de vostra magestat no comprén ad aquells que són de un nom y armes que no són parents, sinó tan solament comprén als que són parents en segon grau, y no més, y que dit impediment tan solament se ha de entendre per a el offici de jurat y no en los altres.

Plau a sa magestat.

105. Íttem, per quant de quatre o cinch anys a esta part se ha introduhyt en la ciutat de Alacant que lo comisari y demés officials del Sant Offici se fan pagar de qualsevol gènero de vexells que ancoran en lo port o platja de aquella dret de vissita, ço és sis reals al commissari de vexells de gàbia, dos a l'alguazil, dos al notari, hu al nuncio, dos a la barca que·ls porta; y dels veixells llatins els fan pagar quatre reals al commissari, tres sous a l'alguazil, tres sous al notari y un sou al nuncio y dos sous a la barca que·ls porta, y açò és va alterant de cada dia y és ademés del gasto que obliguen a fer als capitans y patrons de dits vexells de tres peses de artilleria que els fan desparar, y lo intent se pot conseguir sens gasto y per camí més fácil. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat mane revocar dita nova introducsió ‖[291] per ser de gran dany al real patrimoni de vostra magestat y drets de la Generalitat y comersi de dita ciutat.

Sa magestat encarregarà a l'inquisidor general que pose lo remey effectiu al dany que·s representa.

106. Íttem, per quant la ciutat de Alacant ha servit a vostra magestat de pochs anys a esta part en moltes cantitats y sumes de diners y en diferents lleves de soldats que ha fet a ses despeses. Supplica, per tant, dit braç real a vostra magestat que, en remuneració dels desigs que ha tengut y té de servir a vostra magestat, se li fasa mercet de manar que als justícia y jurats de dita ciutat se'ls haja de donar títol de senyoria.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

107. Íttem, per quant lo ofici de escrivà de la sala y consell de dita ciutat de Alacant és molt preheminent y necessita de persones pràctiques y inteligents per a que el risquen y administren y los justícia y jurats estan de ordinari instruyts de les persones que hi ha benemèrites per a dit offici y vostra magestat ha acostumat provehir dit offici, lo que resulta en desconsuelo de dita ciutat. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat de concedir permís y facultat als justícia y jurats de dita ciutat que vacant lo offici de escrivà de la sala per mort, renunciació *vel alios* de la persona que huy ho rig puguen nomenar una persona benemèrita a son arbitre y provehir en ella dit offici.

Plau a sa magestat després dels dies del primer sucessor del que huy la posehyx y fins a les primeres Corts.

108. Íttem, per quant los capitans, alferisos y sargentos de les companyies de la milícia efectiva solen y acostumen servir dits officis a títol tan solament de pendre patent de reformats, y escusar-se per aquest camí de pagar les cisses y altres imposicions de què són franchs dits oficials, lo que no és just per ser en dany de les ciutats, viles y lochs del present regne. Per ço, lo dit braç supplica a vosta magestat que ningú de dits officials y soldats de a peu ni a cavall, goce de dita exempció de cisses

e imposicions a títol de reformats, sinó els que hauran servit per espay de 20 anys, sinó que tan solament gocen de dita exempció los oficials que actualment estaran servint y no estaran reformats.

Plau a sa magestat.

109. Íttem, per quant los lochs de Sant Joan y Benimagrell situats en la horta de Alacant, foren en son principi carrer de dita ciutat y havent-se desmenbrat de aquella y fet universitat, enaprés se tornaren agregar a dita ciutat y huy són carrer de aquella, y la agregació es feu ab acte ‖[292] que no es poguessen desmenbrar sens que primer pagassen a dita ciutat totes les quantitats que·ls tocaven per la obra del pantano, conforme les reals sentències donades en favor de dita ciutat, ab tots los interessos que hauran discorregut fins al dia de la desmenbrasió, lo qual acte de agregació en què està lo referit capítol fonch decretat y confermat per vostra magestat ab real privilegi, *data* en Madrit. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey que lo pacte aposat y capítol en dita agregació sia confermat per acte de la present cort.

Vist lo privilegi y concòrdia mencionats en dit capítol, sa magestat pendrà resolució.

110. Íttem, per quant en lo fur 165 de les Corts de l'any 1604 vostra magestat feu mercé a la dita ciutat que fins tant estigués reintegrada dels gastos y despesses que hauria fet y sostengut en la primera y 2a fàbrica y redificació del pantano de consignar-li lo procehyt y procehydor dels fruyts dels nou rech del pantano y que no faria gràcia ni mercé a ninguna universitat ni persona de l'augment de dits fruyts del pantano, lo que en lo fur 241 de les Corts de l'any 1626 ha tengut alguna limitasió. Per ço, supplica lo dit braç real a vostra magestat la observànsia de dit fur 165 de dites Corts de l'any 1604 y que, en quant serà contraria a aquell, lo dit fur 241 se revoque y que tot la que procehyrà de aument de dit pantano, aprés de reintegrada la ciutat de dits gastos, se haja de aplicar y aplique per a alçar la paret, torres y altres gastos que se oferiran en sa conservació y dels demés obres que li convinguen a dita ciutat.

Plau a sa magestat que s'examinen les contes, y vist lo que resulta per aquells, sa magestat provehirà sobre lo que se li suplica.

111. Ítem, per quant los batles així general com local en la ciutat de Alacant solen y acostumen de poch temps a esta part visitar tots los vexells que venen y aporten al port de dita ciutat, fent-se pagar de salari de visita per cascun vexell 20 reals, ademés del gasto que fan pagar als patrons de aquells per a la barca que·ls porta y gasto de tres peses que fan tirar a la exida, lo que es pot conseguir prenint lo manifest y fer les demés diligències que convinguen al temps y quant prenen la pràctica de dits vexells evitant los desús dits gastos que fa en en gran dany dels drets reals de

vostra magestat, dels de la Generalitat y dels de la dita ciutat y comersi de aquella. Per ço, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia servit manar al batle general y local de dita batlia y ciutat no fasa dites vissites dins la mar sinó en terra y sens pendre salari ni dieta alguna.

Plau a sa magestat que se observe lo que justament se habra acostumat.

112. Íttem, per quant lo salari de 50 lliures que dona la dita ciutat al receptor de vostra magestat per rahó de la administració dels fruyts decimals de l'aument del pantano és superfluo y de ningun efecte, perquè directament dits fruyts e o lo procehyt de aquells poden entrar en poder del clavari de dit pantano, lo qual per a estos effectes té donada sufficient causió y fermansa. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit que aprés òbit de Alfonso Martínez de Vera, receptor real de vostra magestat, que és qui al present gosa dites 50 lliures, sia servit supprimir lo dit salari.

Fent memòria de lo que·s suplica quant vaque dit offici y vist les comtes dels fruits del capítol 127, sa magestat pendrà resolució.

113. Íttem, este capítol se deixa de allargar per estar compres en los actes de cort de l'estament ecclessiàstic y real sub número 70.

||[293] **114.** Íttem, per quant per lo fur 4 *De pondere et mensura*, per diferents estatuts reals de la dita ciutat de Alacant està dispost y ordenat que lo terç de les penes de 60 sous que executa lo mustaçaf de dita ciutat se aplique al comú de aquella, lo que al present per alguns no s'observa. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia servit manar que lo terç de dites penes se aplique al comú de dita ciutat y que lo mustaçaf haja de donar conte de dits tersos als jurats de aquella, buydant lo procehyt en poder del clavari aplicant-ho al comú de dita ciutat, y açò sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat se observe dit fur conforme o dispon.

115. Íttem, per quant de no poder lo sobrecequier de les aygües del terme de dita ciutat inquirir *ex officio* contra los que defrauden dites aygües y altres coses respectants a dit offici, es seguix gran dany als interessats en dites aygües y bé comú de dita ciutat. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia servit concedir jurisdicció al sobrecequier de dita ciutat per a que puixa inquirir *ex officio* contra els que defraudaran dites aygües y altres coses tocants a dit offici.

Plau a sa magestat.

116. Íttem, per quant de no tenir lo sobrecequier ||[294] de les aygües de la dita ciutat y son districte assessor ordinari ab qui aconsellar-se en les causes processals y de punt de dret, se ha experimentat gran dany en la administració de dit offici. Per

ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit donar permís y facultat per a que dit sobrecequier puixa nomenar un assessor ordinari ab salari cascun any de 100 lliures pagadores de les emoluments de dit offici, y que dit assessor haja de ser hu dels advocats de dita ciutat e o lo assessor ordinari del justícia civil y criminal de dita ciutat.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

117. Íttem, per quant se ha experimentat que de tenir lo justícia civil y criminal de dita ciutat a son càrrech les presons comunes de aquella resulten molts inconvenients en prejuhí de dit ofici y en dany de la custòdia de dits presos, de qui no té emolument algú. Per ço, per a obviar dits inconvenients, supplica a vostra magestat dit braç real sia de son real servey manar nomenar un alcayt de dites presons ab salari de 100 lliures pagadores de lo que procehirà en la tesoreria de dita ciutat y que lo tesorer tinga obligació de pagar los ferros que seran menester per a la custòdia y guarda dels presos de dites presons.

Plau a sa magestat que·s pose dit alcayt, al qual se li senyalen cinquenta libras de salari cascun any sobre los emoluments de la thesoreria y en lo *demás* se guarde lo acostumat.

118. Íttem, per quant lo justícia y jurats de la ciutat de Alacant estan molts dies sens tenir sitiades ni donar audiència per a tractar los negosis y afers de dita ciutat, de lo que resulta notable dany al bon govern y benefici públich de dita ciutat. Per ço, supplica lo dit braç a vostra magestat sia manat als dits justícia y jurats tinguen de quince en quince dies sitiada de audiència y que lo escrivà de la sala y consell sia tengut portar llibre particular a hon adnote y continue lo que es ordenarà en dites sitiades, y açò sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat.

119. Íttem, per quant lo portantveus de general governador del present regne dellà Xexona ha acostumat nomenar en moltes ocasions en subrogat de dit offici per a residir en la ciutat de Alacant a persones no militars, contravenint a diferents reals órdens. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia manat a dit portantveus que les nominacions que farà de subrogar en dit ofici hajen de ser en persones militars y naturals de dita ciutat de Alacant sots decret de nul·litat y altres penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat.

||[295] **120**. Íttem, per quant se ha experimentat que per ser lo offici de sobrecequier de les aygües de la ciutat de Alacant de molt mòdich salari y de molt poch o de ningun profit, les persones militars que estan insaculades als demés officis de dita ciutat en lo any que·ls toca sortejar a dit offici procuren renunciar a dita

concurrència per llevar-los lo concurs per als officis de justícia y mustasaf, lo que causa molt notable dany al bé públic y bon govern de dita ciutat. Per ço, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que a dit offici de sobrecequier concórreguen solament los cavallers y ciutadans de la mà major y no los ciutadans de mà menor, y alternativament y en esta modificació, que lo any que los officis de justícia y mustasaf tocaran a l'estament militar sortejen a l'offici de sobrecequier los ciutadans de mà major, hajen de concórrer y sortejar a l'ofici de sobrecequier los cavallers, y en lo loch de dit offici de sobrecequier a què concorrien los ciutadans de mà menor es subrogue lo ofici de clavari.

Plau a sa magestat.

121. Íttem, per quant lo salari que al present té lo assessor ordinari del justícia civil y criminal de la dita ciutat de Alacant és molt tènuo y lo treball de dit ofici molt excesiu. Per ço, supplica a vostra magestat dit braç sia aumentat lo salari a dit assessor fins en suma de 80 lliures pagadores dels emoluments de dit ofici.

Plau a sa magestat y que lo salari se augmente al ters més del que huy tenen y açò fins a les primeres Corts.

122. Íttem, per quant de temps inmemorial a esta part se ha observat en la ciutat de Alacant y en los térmens generals de aquella que los regents de assessor ordinari de dita governasió han fet y acostumat fer, juntament ab lo portantveus de general governador, remisions en qualsevol causa y procés criminal y han tengut sempre poder complit per a dit efecte, axí lo subrogat del portantveus com lo regent la assessoria de la governació en dita ciutat, y de pochs anys a esta part se ha restret y llimitat lo poder per a dit efecte al temps que·ls han substituhit, de lo que resulta molt gasto als vehins y habitadors de dita ciutat y dany a la thesoreria de vostra magestat per fer-se les remissions en Oriola. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat mane al portantveus y a l'assessor de aquell que les subdelegacions les fasen en lo mateix poder que els tenen conforme sempre se ha acostumat.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

123. Íttem, per quant en lo present regne de cada dia solen y acostumen publicar-se noves y diferents pracmàtiques de les quals moltes vegades no se té notícia en les ciutats e viles del present regne ||[296] y no es poden executar les coses en aquelles contingudes, de lo que resulten molts inconvenients per a la bona administració de justícia. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son servici manar que les pracmàtiques que fins hui se hauran fet es resumixquen a un tomo y es donen a la estampa per a que puguen tenir notícia tots los officials del present regne.

Plau a sa magestat encarregar a son lloctinent general execute lo que·s suplica en lo present acte de cort.

124. Íttem, per quant en lo fur 176 de les Corts de l'any 1585 està dispost que totes les precmàtiques que·s publicaran en la ciutat de València y demés ciutats y viles del present regne en ans se hajen de consultar ab los síndichs dels tres estaments per a que vejen si repugnen a furs y privilegis de aquell, lo que és just se observe en utilitat y profit del bé comú. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat que dit fur se observe a la lletra segons y en la forma que en aquell se decreta.

Plau a sa magestat que se observe lo que se concedí en les Corts de l'any 1585 en orde ad açò.

||[297] Morella.

Deliberacions de l'estament real de l'any 1645.

125. Primerament, supplica a vostra magestat sia de son real servey confermar los reals privilegis concedits a la vila de Morella, lo hu per lo senyor rey en Pere, *datus* en Barcelona 3 març 1374, lo altre del senyor rey en Martí, *datus* en València en 25 de febrer 1404, los quals disponen que tots los drets, preheminències e llibertats, que los senyors de llochs tenien y tenen per ser generosos, competeixquen a la dita vila de la mateixa forma y manera en los llochs que ha comprat o per temps comprarà de dits nobles y generosos, los quals privilegis són conformes a l'altre privilegi general que és 98 del senyor rey en Pere el segon *in corpore privilegiorum*, folio 231.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhí de terser.

126. Íttem, supplica a vostra magestat sia confermat un real privilegi del senyor rey en Pere el primer *datus* en Barcelona *nonis ianuarii* 1283, que dispon que los privilegis concedits a la ciutat de València és vist ésser concedits a la dita vila de Morella.

Plau a sa magestat confermar dit privilegi en quant està en ús y sens perjuhí de terser.

127. Íttem, per quant la vila de Morella és de les més principals del regne y té lo 1 lloc de les viles reals en Corts y clau de aquell per tenir una fortalea inexpugnable, la qual importa moltíssim el conservar-la, lo que no és pot fer no havent-hi gent competent per a la defensa en temps de guerra y si lo enemich se apoderàs de dita vila podria ab facilitat apoderar-se del castell, lo que redundaria en perjuhí del present regne y de vostra magestat, perquè tenint lo enemich la retirada segura en dita vila podria des de allí fer correries per tot lo regne y ab facilitat tractar de conquistar aquell, lo que necessita de precis remey. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey confermar dos provissions reals: la una concedida per lo senyor rey en Pere *data in loco in monte Galvani die 10 aprilis* 1364 y l'altra per lo senyor rey don Fernando *data* (en blanc) ab les quals disponen que los vehins y habitadors de les aldees y demés pobles de la general contribució

de dita vila, en qualsevol occasió de guerra y necessitat que seran avisats, se recullguen en dita vila per a la custòdia de aquella. Y que per a major observació de lo sobredit ho mane vostra magestat sots grans penes així corporals com pecuniàries segons pareixerà convenient en la occurrent necessitat.

Plau a sa magestat confermar dits provisions en quant estan en ús y sens perjuhí de tercer.

||[298] **128**. Íttem, supplica a vostra magestat sia de son real servey confermar dos provissions reals, la una concedida per lo senyor rey en Pere segon *data Valentiae* a 18 de octubre 1369 y l'altra per lo senyor rey don Fernando *data* en Barcelona en 18 de juliol 1413, ab les quals se dispon y mana sots graves penes que los vehins de les aldees y demés pobles de la contribució general de dita vila no sien ajustats a parlaments y consells alguns sens orde y presència del justícia de la dita vila y així mateix ab los privilegis del senyor rey don Alfonso que dispon lo mateix.

Plau a sa magestat confermar dits provisions en quant estan en ús y sens perjuhí de tercer.

129. Íttem, lo dit bras real supplica sia de son real servey confermar un real privilegi del senyor rey en Jaume el primer *dato* en Xàtiva *chalendis martii* 1255, lo qual dispon que cada dijous hi haja fira y mercat en dita vila de Morella.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant està en ús y sens perjuhí de tercer.

130. Íttem, supplica a vostra magestat confermar altra real provissió concedida per lo senyor rey en Pere el 2 *data* en Barcelona en 2 de janer 1376 en què mana y dispon que los hòmens de Morella y ses aldees puixen entrar a moldre los forments en lo regne de Aragó y traure lliurement la farina conforme y de la manera que en dita real provisió es conté.

Plau a sa magestat confermar dit privilegi en quant està en ús y sens perjuhí de tercer.

131. Íttem, supplica a vostra magestat que totes les concessions, gràcies, privilegis, provisions reals, jurisdicions, ordinacions, estatuts, ussos y bons costums, concedits y concedides per los senyors reys antecessors en favor de dita vila de Morella sien per vostra magestat confermats y confermades segons en aquell se conté.

Plau a sa magestat confermar-los en quant estan en ús y sens perjuhí de tercer.

132. Íttem, per quant en lo capítol 148 dels actes de cort del dit bras real de l'any 1626, folio 62, se supplica a vostra magestat que per quant lo justícia en lo civil fins en suma de 300 sous de la dita vila de Morella no tenia salari ni emoluments alguns de sa cort, foren concedides 15 lliures de salari exigidores del justícia major

de dita vila, pagats los càrrechs ordinaris de aquella y fonch decretat: Plau a sa magestat, ab que sien deu y es paguen de los emoluments de la cort. E com la ||[299] experiència haja mostrat que en dita cort de 300 sous no y à emoluments alguns de que pagar-se dit salari ab que lo dit justícia ve a restar sens aquell y així es segueixen molts inconvenients per a la bona y deguda administració de justicia. Per tant, supplica a vostra magestat sia servit de concedir y manar que dites 10 lliures se paguen de la cantitat que sobrarà dels emoluments de la cort del justícia major de dita vila, pagats los càrrechs ordinaris de aquella.

Plau a sa magestat augmentar dit salari a un ters més del que huy té dit offici y que dure fins al soli de les primeres Corts.

133. Íttem, que per quant la experiència ha mostrat que té molts inconvenients lo haver-se de fer en dita vila elecció de justícies y mustaçaf proppossant tres persones per a cascun offici respectivament al bal·le de dita vila, lo qual nomena la persona que li pareix. Per ço, supplica a vostra magestat que de hui havant la elecció de dits officis se haja de fer per redolins, trent per sort lo que ha de quedar extret en aquell com se fa per los jurats de dita vila ab tal que durant los dies del bal·le que hui és no se innove cosa alguna en dita elecció, sinó que la mercé que supplica a vostra magestat en lo present capítol es posse en execució després dels dies del dit bal·le.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres Corts.

134. Íttem, que per quant ab diferents reals privilegis y senyaladament ab lo capítol 25 dels actes de cort del dit bras real de l'any 1604 està dispost que tots los ganaders de dita vila y demés pobles la general contribució de aquella tinguen obligació de acudir al lligalló que cascun any se acostuma fer dos vegades en dita vila sots les penes en dits privilegis contengudes. Per no executar-se les quals de molts anys a esta part y a molta negligència per hon se presumeix y encara es sab de cert que moltes persones oculten los bestiars perduts que com a béns monstrenchs toquen a vostra magestat, de lo qual redunda notable perjuhí així als drets reals com a la cosa pública. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar al bal·le de dita vila que, per a que ningú puixa al·legar ignorància, cascun any faça les lletres convocatòries dels dits lligallons fer-les publicar en tots los pobles de la general contribució de dita vila, manant en aquelles, sots les penes a dit bal·le ben vistes, que no tinguen lligallons en dits pobles y que tots los ganaders acudixquen a dits lligalons per a el dia que els serà senyalat y no acudint sien executats ||[300] a tot rigor les penes contengudes en dit privilegi.

Plau a sa magestat.

135. Íttem, per quant lo castell de dita vila és de homenatje y plaça molt important per ser la clau del present regne, y en tots los castells de homenatje així del dit regne com de altres parts y haja castellans eo llochtinents de aquells per conte

de vostra magestat y cert número de soldats per a guarda de aquells habitant en los mateixos castells, corrent per conte de vostra magestat tot lo gasto que es fa, així en la paga y sou de dits soldats, com en lo demés necessari per a la defensa dels dits castells. Per ço, supplica a vostra magestat mane a l'alcayt del castell de dita vila eo al llochtinent de aquell que hui és eo per temps serà que habite continuament en dit castell conforme sempre se ha acostumat y, així mateix, durant lo tems de guerra es posse guarnició per a la defensa del dit castell, corrent per conte de vostra magestat la paga dels soldats que es possaran de guarnició, y que no puixen gozar ni gozen de privilegis e immunitats algunes sinó mentres actualmente estaran ocupats en la guarda de dit castell.

Sa magestat encarrega a son lloctinent general pose en execució los ordes que té y mire ab cuidado lo que convé a la conservació de dit castell com requereix cosa de tanta importància.

136. Íttem, que per quant segons furs y privilegis del present regne los ciutadans de dita vila de Morella gozen de tots los privilegis que els ciutadans de les ciutats de aquell per ser dita vila tan antiga y plaça tan important és tan honrada ab tants privilegis tenint com té lo primer lloch en Corts de les viles y se haja presentit que en la religió de Montesa es tracta de no donar hàbit de dita religió a qui no sia ciutadà de ciutat, lo que és en notable perjuhí dels ciutadans de dita vila. Per tant, supplica a vostra magestat mane als officials de dita religió que als ciutadans de dita vila en son cas y lloch los admeten del mateix modo que als ciutadans de les ciutats.

Plau a sa magestat que·s guarden les difinicions de la orde de Montesa.

137. Íttem, per quant lo castell de dita vila és de homenatge, y així en lo present regne com en altres parts los castells de homenatge, soldats y municions corren per conte de vostra magestat, ||[301] pagant tot lo gasto que en dits castells se fa y dita vila, aldees y pobles de la contribució hajen gastat desde lo any 1640 fins al present, de orde dels llochtinents de vostra magestat del present regne, en la paga del sou dels soldats del dit castell 1.560 lliures 13 sous 9 diners, y les dites aldees molt majors cantitats *sub spe* que vostra magestat refaria dit gasto. Per ço, supplica a vostra magestat, attessa la suma pobrea en que esta dita vila y ses aldees y la necessitat que tenen de estar prevengudes per a qualsevol invasió de l'enemich, se servixca de manar reintegrar dita vila y sa contribució de dita cantitat, donant orde que de les peites reals que en aquelles se paguen se vachent restant en dita vila y ses aldees per temps de huit anys per a que això queden reintegrats de dits gastos.

Sa magestat té ja donada orde a son lloctinent general en lo que se li suplica.

138. Íttem, que per quant la dita vila y demés pobles de la contribució general de aquella han gastat des de lo any 1640 fins al present 990 lliures, 9 sous, 6 diners en la custòdia dels pobles de la Tinència de l'abat de Benifaçà, frontera del principat

de Catalunya y així mateix 3.527 lliures, 7 sous en la custòdia de les viles de Vinaroz, Peníscola y pobles marítims de la costa d'este regne com consta de les certificatòries fetes per lo secretari de dita vila, la qual defensa tocava a la Generalitat del present regne. Per ço, supplica a vostra magestat mane a la Generalitat que refaça dites cantitats a la dita vila y que en lo esdevenidor la defensa dels dits pobles de la frontera y marina córrega per conte de la dita Generalitat.

Plau a sa magestat que se administre justícia oÿdes les parts.

139. Íttem, per quant la dita vila ha servit a vostra magestat de molts anys a esta part ab molt grosses cantitats, gastant pus de 5.000 lliures en los anys pròxime passats y donant més de 64 soldats per a les leves últimes que se han fet, sent sempre la primera en tot lo que à tocat al servey de vostra magestat. Per tant, supplica a vostra magestat que, puix dita vila acudix com les demés del present regne als dits servisis y pateix tants de trànsits de soldats per estar en lo pas d'este regne al de Aragó per la frontera, sia vostra magestat servit de manar-la de eximir en qualsevol cas que lo present regne se haja ||[302] de alojar alguna gent així de infanteria com de cavalleria per les poques forces de dita vila.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs y lo acostumat.

140. Íttem, per quant se seguixen molts inconvenients de haver de anar los vehins de dita vila a la ciutat de Tortosa per los molts lladres que y à en lo camí, perill de micalets y enemichs que corren aquella terra, de modo que sense comboy no es pot passar, de que es seguix que los vehins de dita vila que han de anar a littigar per causes matrimonials, beneficiats e o de patronats pateixen molt perjuhí de sos drets. Per ço, supplica a vostra magestat que sia de son real servey manar al bisbe de Tortosa que del modo que ara té un official forànеo en dita vila, tinga un vicari general davant del qual se hajen de tractar dites causes del mateix modo que lo y à en Calatayut, ciutat de Aragó, bisbat de Tarasona; y altres per a que d'esta manera dit vicari general puixa conéixer dites causes y no serà necessari el haver de anar ab tan gran perill a dita ciutat de Tortosa.

Sa magestat se informarà de lo que convindrà fer.

141. Íttem, per quant això la dita vila com los pobles de la contribució general per la machor part confinen ab lo principat de Catalunya y regne de Aragó y altres estan molt prop d'ells, per lo qual contínuament pasen per aquell tropes de soldats, y en aloxar aquells de trànsit se oferixen moltes difficultats, així als officials de dita vila com als dels dits pobles per haver-i molt pocs vehins, y la machor part aleguen diferents privilegis com són lo plat de la redensió, Espital General, Espital de Sant Llàcer y la bul·la de la Santa Crehuada, los quals també tenen advocat y procurador y de ordinari són les persones més poderoses y per est camí se eximixen de dits aloxaments restant tan solament gravats los pobres. Per tant, supplica a vostra magestat

que durant la urgent necessitat d'estes guerres sia servit de manar que ningú de dits privilegis valga per a eximir-se de dits aloxaments de trànsits y vagaches.

Sa magestat té donats órdens sobre esta matèria.

||[303] **142**. Íttem, que per quant ab real privilegi e o provissió concedits per lo senyor rey en Martí *dattis* en Çaragoça en (en blanc) de dehembre 1397 està dispost que tots los nobles, generosos, cavallers, clergues, religiosos, ciutadans y altres qualsevols persones de qualsevol estat y condició que sien, que habiten així en dita vila com en los demés pobles de la contribució general de aquella, hajen de contribuir y contribuixquen en fer y mantenir murs, valls, ponts, aygua de fonts, y altres càrrechs contenguts en furs de València y està la dita vila en possessió de cobrar per a medi de sos officials tots los inpòssits ordinaris y extrahordinaris que els posen per a dits effectes, així dels vehins de aquella com dels senyors dels pobles recahents en sa contribució general com són los senyors de Tolodella, Villoris, Ortells, Yervés, pagant y contribuhint en los dits impòsits de temps inmemorial a esta part, compel·lint als renuents per via jurídica, despachant comissions y fent totes les demés instàncies necessàries, lo que és molt fundat en rahó per quant en qualsevol invasió de enemich y guerra los vehins de les aldees y demés pobles dels senyors se recullen en dita vila y ab sos murs se defenen de aquells y de ordinari, per lo comersi que en aquella tenen, van y venen a comprar y vendre y lo demés que·ls convé. E havent-se seguit que en lo any 1643 don Gaspar d'Esplugues, governador de les armes de vostra magestat en dita vila, manà als manobres de murs y valls que reparassen les muralles y fesen altres obres necessàries per a la defensa de dita vila per estar en frontera de l'enemich, en lo qual se gastaren moltes cantitats, y no sent bastant lo impòssit ordinari per a pagar-les, fonch precís imposar altre impòssit e xtraordinari, com ab tot efecte se impossà, en pagar lo qual han dificultat los senyors de dits llochs. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servei confermar dit privilegi y manar als senyors de dits llochs que el obtemperen y guarden, pagant així dit impòssit extraordinari com qualsevol altre que havent-hi necessitat en lo esdevenidor se haja de imposar.

Lo que·s supplica és matèria de justícia en que y a interés de tercer y així no·s pot provehir.

||[304] **143**. Íttem, que per quant en la present ciutat de València, ciutats y viles reals del present regne los administradors de les pecúnies de aquells y qualsevols clavaris, no distribuixquen ni paguen cantitat alguna de la pecúnia que administren que no sia ab albarà y bolleta dels jurats de dita ciutat o vila, fermat de l'escrivà de aquells, lo que en la vila de Morella ja may se ha fet, redundant en perjuhí de aquella. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que los manobres de murs y valls, clavaris, administradors de les carniseries generals y qualsevols altres

administradors de pecúnies de dita vila, que hui són y per temps seran, no paguen cantitat alguna que no sia ab albarà o bolleta fermat *saltim* de dos jurats y de l'escrivà de la sala, y que si de fet ho pagaran, no se'ls puga pendre en conte de llegítima data y descàrrec de llurs administracions.

Plau a sa magestat.

144. Íttem, per quant los advocats de dita vila solen y acostumen ser assessors de les aldees de aquella, y sent-ho de fet concorren als officis de dita vila, lo que és molt perjudicial y occasió de molts inconvenients, així per portar dita vila diferents plets ab dites aldees y demés pobles de la contribució general, com que perquè segons furs y privilegis del present regne les causses de appel·lacions interpossades de sentències donades per los justícies de dites aldees y pobles se han y dehuen tractar davant del justícia major de dita vila, y concorrent los dos officis en una mateixa persona, ni es pot bé acudir a la administració de justícia, ni els mateixos advocats poden legítimament fer dos officis aconsellant a les dos parts. Per tant, supplica a vostra magestat sia servit manar que qualsevol advocat que sia ||[305] assessor de alguna de les aldees o demés pobles de la contribució general de la dita vila de Morella, no puixquen concórrer a officis alguns de dita vila sens renunsiar primer a dites assessories, les quals per ningun camí cogitat, ne incogitat, puixa tornar a administrar tenint algun offici en dita vila.

Plau a sa magestat.

145. Íttem, per quant segons furs y privilegis del present regne, no sols los vehins de la dita vila de Morella tenen franquea en la mateixa ciutat de València, més encara segons molts privilegis la pot concedir als que se havehinen en aquella, lo qual per dits furs, privilegis, ussos y bons costums del present regne no està llimitat a ussos propris sinó general e indifinitament concedits, y en esta conformitat ha observat sempre fins que de poch temps ensà lo advocat patrimonial de vostra magestat la Real Audiència dient tenint orde y carta real, al fermar les franquees les llimita y quarta dient, *valeat quo ad usus proprios*, lo que no sols és en prejuhí de les ciutats y viles reals del present regne, vehins y habitadors de aquelles, però encara en expressa contravenció dels dits furs, privilegis, ussos y bons costums y llibertats del present regne per lo qual se han originat diferents littigis en lo tribunal de la Bal·lia General, així contra el procurador patrimonial com contra els arrendadors del peatje, los quals estan pendents y no monstrant aquells contra dites franquees se ha hagut de pagar si bé protestant de sos drets. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar revocar dits orde y real carta y reparat dit contrafur, manant al advocat patrimonial que no ferme dites franquees sinó és que es despachen conforme los furs y privilegis concedits *circa praedicta* a la dita vila de Morella.

Ja està provehit en lo fur set.

||[306] **146.** Íttem, lo dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey confermar los privilegis que tenen los hòmens de Morella y ses aldees per totes les terres de sa magestat. Un real privilegi *dattis* en Morella a 14 *chalendas martii* 1249, concedit per lo senyor rey don Jaume en que es fundà dita vila perquè tots los demés són confirmatoris d'este com consta ab un real privilegi concedit per lo rey en Pere el 1 *dattis* en Lleyda a 17 *chalendas augusti* 1280, altre privilegi confirmatori del senyor rey en Jaume el 2 dat en Tortosa 5 *chalendas februarii* 1291, altre privilegi del dit senyor rey *dattis* en València *die 3 septembris* 1296, una provissió de la senyora reyna donya Leonor dada València 3 *nonas ianuarii* 1329; altre privilegi del senyor rey don Alfonso el primer *dattis* a València 14 *chalendas martii* 1329, altre privilegi del senyor rey don Pere el segon *dato in Castillioni campi de Burriana* 15 *chalendas aprilis* 1336, una confirmació del privilegi del senyor rey en Pere el 1 concedida per lo senyor rey en Pere el segon *dato Valentiae* 7 *idus octobris* 1336; una provisió executòria de dita confirmació, *data Gandiae previe chalendas iunii* 1337 altra provisió concedída per lo senyor infant don Juan *data Valentiae die 24 aprilis* 1374.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estant en ús y sens perjuhí de tercer.

147. Ítem, supplica a vostra magestat sia de son real servey confirmar una provisió real confirmatòria de la franquea de Morella *dattis* en Tortosa en 20 de janer 1365 ab la qual consta que los hòmens de Morella y ses aldees són francs en Tortossa de lleuda, peatge y de tots bectigals especials de que es fa menció en los furs de les Corts de l'any 1604 y en altra provissió del sereníssim infant don Juan *dattis* en Barcelona a 27 de maig 1382.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhí de tercer.

||[307] **148.** Íttem, per quant de pochs anys a esta part se ha acostumat y acostuma per algunes persones quan tracten ab los vehins de la vila de Morella els obliguen a fermar actes en lo principat de Catalunya fent-los renunciar a son propri fur y sotmetre's al for y jurisdicció del bisbe de Tortossa, lo qual per lo tribunal de son vicari general los executa rígidament ab excomunions y censures, y per este indirecte trahuen als vehins del present regne sent laixs a litigar fora de aquell en gran perjuhí de la jurisdictió real y dels vehins de la dita vila de Morella y sa contribució. Per tant, lo dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey manar reparar dit contrafur, donant per nul·les qualsevols actes en que es possarà semblant remuneració, manant a dit bisbe de Tortossa que *de cetero* se abstinga de fer semblants manaments y execucions, manant al advocat fiscal ixca a la defensa de aquells per ser com són tan perjudicials a la jurisdictió real.

Plau a sa magestat.

149. Íttem, per quant des de el any 1640 ensà a ocasió de les guerres que y à en lo principat de Catalunya han passat y passen per dita vila moltes tropes de soldats, los quals per ser en número molt excessiu, restant casi senyors de la terra, han vexat y molestat als vehins de aquella fent-se donar a menchar ab molta abundància y més del que les forces dels vehins de dita vila podien bastar, menyscabant sos béns y demanant número exorbitant de bagaches, lo que ha causat y causa gravíssims perjuhins de dita vila y sos llochs y aldees y és contra lo dispost en los furs y privilegis del present regne, per quant conforme aquell als soldats que s'aloxen sols se'ls ha de dar foch, sal, oli, vinagre y habitació. Per tant, lo dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey manar als officials y commissaris de dits aloxaments facen que dits soldats no demanen lo desús dit y que en qualsevol trànsit se dividixquen en tropes de número moderat per a que ab més facilitat puixen ser aloxats y que es dividixca lo treball ab igualtat per a facilitar lo servey de vostra magestat ||[308] en així que una vegada passen per la Tinensa de la terra de l'abat de Benifaçà que de allí al primer lloch de Aragó que és Penarroja; y la segona per dita vila y a Monroig, regne de Aragó; la tercera, per lo Forcall y Aygua Viva; la quarta per Catí, Ares, Cinchtorres y al lloch de Mirambell, regne de Aragó. Guardant-se lo mateix al venir del regne de Aragó al present regne, per a que d'est modo ygualment se repartixca lo treball. Y per quant se han fet grans abussos en demanar més bagaches dels necessaris, lo que causa grandíssims danys, *pariter* supplica que, al temps de la expedició de les comissions, se expresse en cascuna de aquelles lo número de dits bagaches ab que dits comissaris no podran fer dits abussos, manant-los que no passen los bagaches de dites vila y ses aldees a puesto de major distància que lo trànsit ordinari.

Plau a sa magestat que als soldats que s'alojaran no se les done més de lo que·s senyala en est acte de cort, y en respecte de lo demés contengut en dit capítol sa magestat encarrega que ho disponga de manera que·s guarde ygualdat.

||[309-311] (en blanc)

||[312] **150**. Íttem, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia servit per acte de la present Cort confermar tots los reals privilegis, exempcions y mercets, fetes y concedides en favor de la vila de Alcira, així per los sereníssims reys antecessors de vostra magestat com per vostra magestat concedits.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús sens perjuhí de terser.

151. Íttem, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey confermar lo establiment del piló de la carniceria de la vila de Alcira del qual li feu mercet en lo acte de cort 67 de l'estament real en les Corts de l'any 1626 ab lo mateix cens, fadiga y lluisme y quindeni *ibi* expressats.

Y à plet pendent sobre lo que·s suplica y axí es remet a justícia.

152. Íttem, per quant al temps que vostra magestat feu mercé de vila eo universitat a Algemesí fonc ab que se assumís a pagar certa part dels càrrechs y censals que responia la vila de Alcira per ser carrer de aquella y de sa jurisdició y com *de facto* es feu repartiment al temps de dita desmenbrasió. E jatsia que dita vila de Algemesí haja continuat a pagar les responsions dels censals que li foren adjudicats, y donats en càrrech per alguns anys; però de molts anys a esta part la dita vila de Algemesí no ha volgut pagar, ni paga les responsions de dits censals de tal manera que los acrehedors executen ab execucions regides a la dita vila de Alcira com a principal obligada per ser la matrís, y fins huy té pagades puix de mil lliures de les responsions tocants a Algemesí per raó de dita desmenbrasió y repartiment dels censals que se li adjudicaren per a fer-se universitat y vila, y de cada dia anirà pagant dita vila de Alzira per la de Algemesí, la qual falta a la obligació ab càrrech de la qual se feu dita mercé. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia manat a dita vila de Algemesí obtempere lo càrrech que se li dóna de pagar dits censals refent a dita vila de Alcira lo que té pagat per aquella y continuar esta solució de güi avant, e açò dins lo termini que per vostra magestat serà prefingit lo que si no farà dita vila de Algemesí pasat dit termini, sia aquella tornada y restituÿda a la jurisdicció de dita vila de Alzira ab los matexos drets que tenia en aquella ans que fos desmenbrada y feta universitat y vila.

Plau a sa magestat pague dits càrrechs ab tota brevetat y no fent-ho es prosehixca de justícia y esta se administre en la Real Audiència, oÿda la par.

153. Íttem, per quant ab fur del regne y ab acte de cort està dispost que les causes així civils com criminals de les ciutats e viles reals en primera instància no puixen evocar-se a la Real Audiència ni a altres tribunals, sinó que de aquelles ‖[313] hajen de conéixer los jutges ordinaris de les dites ciutats y viles reals, y no obstant dit fur cada dia es veu que moltes causes se evoquen així a la Real Audiència com a la cort del portantveus de general governador, lo que és contra dites forals disposicions. Per ço, dit braç real supplica a vostra magestat mane provehir que *de cetero* dites causes no se evoquen en primera instància als dits tribunals y que en tot y per tot dites forals disposicions sien observades y guardades, y per a major compliment de aquelles sia decretat que les justícies de les ciutats y viles reals del present regne no puguen ser obligats a donar ni lliurar dites causes, ni tampoch los escrivans de les sues corts si no és havent donat sentència en aquelles sinó en cas que per carta de vostra magestat se demanen.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs.

154. Íttem, per quant vostra magestat en lo fur 17 de les Corts de l'any 1626 fonch servit manar provehir que les ciutats e viles del present regne no puguen ser obligades a pagar les despeses que causan les comissions que se despachen als alguazils

ab soldats, si no és ab carta de vostra magestat fermada per sa real mà y despachada per lo Consell de Aragó. Y no obstant dita disposició foral, se han despachat moltes e diverses commissions per lo tribunal de la Real Audiència a despeses de les ciutats e viles del present regne, contravenint expressament a la disposició de dit fur. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que lo dispost en dit fur 17 de les Corts de l'any 1626 sia guardat a la lletra, eximint de dites despeses a les ciutats e viles reals del present regne.

Plau a sa magestat que nos despatjen dites comisions sens guardar en tot les dispositions y forma dels furs.

155. Íttem, per quant ab un acte de cort capítol 58, folio 52, part 2a de les Corts de l'any 1626, vostra magestat feu mercé a la dita vila de Alzira de remetre-li los quindenis deguts y devedors fins les presents Corts. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey fer mercé a dita vila de remetre-li los quindenis deguts y que es deuran fins les Corts que·s siguiran.

Plau a sa magestat perdonar los quindenis atrasats fins a les presents Corts.

||[314] **156.** Íttem, per quant la dita vila de Alzira ab real privilegi té feta mercé del terç delme de son terme y contribució y del dret de morabatí, lo que ja més ha cobrat aquella, y per quant al present la dita vila es troba tan necessitada y proba que no té per a ses obs y càrrecs, que són de major cúmmulo que la importància de les rendes de dita vila. Per ço, per a omplir dit buyt y falta, y per a que dita vila puga acudir a pagar dits càrrecs, per ço lo dit braç real supplica a vostra magestat se servixca de confermar dit real privilegi y que es pose en execució lo contengut en aquell.

Vist lo privilegi sa magestat provehirà lo que més convinga.

157. Íttem, per quant en lo readrés de la céquia Real de dita vila de Alzira, fet per lo noble don March Anthoni Sisternes, doctor del Real Consell, jutge y commissari real, en cinch de dehembre 1618, en lo capítol 17 està dispost que les penyores que·s trahuen en rahó de les penes y cequiaches no sien venudes a totes pasades sinó a deu dies a quitar. Lo que és en gran dany del comú de dita céquia y regants de aquella, així per la retardació de hon naix retardar-se lo escuratje y tomar a llansar la aygua en dita céquia y partir los fruyts, com també perquè venent-se les penyores ab la calitat de deu dies a quitar, se venen aquelles a menyscapte. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey que dites penyores se venen a totes pasades per a facilitar la cobransa y lo escuratje prompte y curs de la aygua.

Plau a sa magestat llimitar los deu dies a tres y que·s facen les vendes citant a l'interesat.

158. Íttem, per quant lo capítol 14 de dit readrés està dispost que los justícies hajen de conéixer de la aygua dels brasals cascú en son terme. Y per quant la vila de Alzira té un brasal, del qual rega les terres de son terme y dit brasal pasa per lo terme de Alcoser, Alberich y Benimuslem, hajen de ordinari, solen furtar la aygua de dits brasal pròpria de la vila de Alzira, lo que fan confiats que han de anar a posar lo clam als pobles dins lo terme se fa dit furt de aygua, y los regents de dita vila resten sens aygua, lo que resulta en gran dany del patrimoni real y dels vehins de dita vila. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey que qualsevols clams que se hauran de possar de la aygua que es furtarà en lo brasal de Alzira se hajen de posar y executar davant lo justícia de dita vila de Alzira ab prompta y real execució.

Per ser interés de tercer no·s pot provehir sobre açò.

||[315] **159**. Íttem, senyor, per quant la vila de Alzira és de les primeres del regne, y a la jurisdicció de aquella estiga subjecte lo lloch de la Pobla Llarga, y ans ho estaven les viles de Algemesí y Carcaixent. Y com se aja presentit que per part de la dita vila de Carcaixent se tracta de supplicar a vostra magestat li concedixca la jurisdicció en lo dit lloch de la Pobla Llarga, *titulo gubernatorio*, lo que ve a ser en perjuhí de la dita vila de Alzira. Per tant, los tres brazos suppliquen a vostra magestat sia servit manar que la dita jurisdicció del dit lloch de la Pobla Llarga no sia separada o llevada a dita vila de Alzira, concedínt-la *titulo gubernatorio*, ni de altra manera, a dita vila de Carcaixent.

Per quant ja sa magestat té feta mercé de la dita jurisdició a la vila de Carcajent, no pot provehir lo que supplica.

||[316] (en blanc)

||[317] Castelló de la Plana.

160. Ítem, supplica lo dit bras real a vostra magestat sia de son real servey manar pagar a la vila de Castelló de la Plana les cantitats que ab acte rebut per Amaro Ferrera, notari, escrivà de la Diputació en 19 de nohembre 1631, ab lo qual los *tunc* diputats consignaren a dita vila sobre els drets de la Generalitat, y altres cinch-centes lliures per obs de pagar-li cascun any la cantitat de cinch mília lliures que havia pagat de pensions y propietat de un censal que dita vila se havia carregat de propietat de dos mília lliures en favor de Antoni Monserrat, de la vila de Canet, per obs de la fàbrica de la torre de la Mar, que està en lo Grau de dita vila, segons ho manà vostra magestat en lo capítol 156 dels actes de cort de l'estament real de les Corts de l'any 1626. Y no obstant dit acte de cort, enjamés se ha pagat a dita vila dita cantitat, ab motiu que no sobraria cantitat alguna després de pagats los soldats de la costa. E com tinga dita vila precissa necessitat de cobrar dita cantitat per a acudir a les pagues dels censals y altres credits que cascun any respon; Per tant,

supplica dit bras real sia manat per vostra magestat se pose en execució lo contengut en lo *de super* citat acte de cort 156.

Plau a sa magestat.

161. Ítem, per quant la vila de Castelló està situada prop de la mar y en lo Grau de aquella hi ha una torre molt dirruïda y no està de profit per a poder defensar les barques y naus que apleguen a dita plaja a descarregar vitualles. Y per dita rahó en lo any proppassat, havent aplegat un vexell carregat de sevada per abastiment dels reals excèrcits de vostra magestat, acosat dels moros no els pogueren defensar los vehins de dita vila y ab tot efecte se'l enportaren. Per tant, per obviar y que cessen dits impediments, supplica dit bras a vostra magestat sia de son real servey manar reedificar dita torre a costes de la Diputació eo Generalitat per a que ab seguritat puguen portar dites vitualles que acostumen portar a dita vila per la mar.

Sa magestat té manat a son lloctinent general visite la costa y disponga lo que convinga sobre el reparo y redificació de la torre.

162. Ítem, per quant per les moltes y continues leves que se han fet en lo present regne des de lo any 1636 ençà per a socorro dels reals exèrcits que han servit en Salses, Perpinyà y Fuenterrabia, y altres parts del Principat de Catalunya, y per los gastos que en aquella se han ofert està molt alcançada en sos propris y casi impossibilitada de poder acudir a les ànnues pensions dels censals que respon. Per tant, per a subvenció de aquella lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir-li permís y facultat per a poder estancar y arren-||[318]dar la facultat de tenir tendes en dita vila y que ninguna persona altra de l'arrendador o tenint causa de aquell no puixa tenir tenda en dita vila sots les penes que als jurats de dita vila pareixerà.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres Corts, ab que en primer lloch se convertixca el fruit en la paga del servici.

163. Íttem, per quant per ocasió de les guerres que hi ha de present en la frontera de Catalunya, ocasionen el estar ordinàriament lo camí de la vila de Castelló de la Plana a la ciutat de Tortosa subjects a les invasions que los micalets acostumen a fer cada dia y per dita rahó han succeït moltes desdiches de morts y robos. Per tant, dit bras [suplica] a vostra magestat sia de son real servey advertir al bisbe de Tortosa que nomene en vicari general que resideixca en dita vila de Castelló de la Plana, donant-li ple y bastant poder per a que conega de totes e qualsevols causes eclesiàstiques que en dita vila y llochs circumvehins de aquella en primera instància se oferiran y que no puguen ser tretes dites causes de dita vila que primer no se haja conegut diffinitivament per lo vicari general nomenador.

Sa magestat se informarà de lo que convindrà fer.

164. Ítem, per quant lo lloctinent de portantveus de general governador del Riu de Uxó enllà, que residix en dita vila de Castelló de la Plana, ha attentat moltes vegades *nulliter et de facto* a regonéixer als officials reals de dita vila com són justícia o lloctinent y assessor, lo que és contra disposicions forals del present regne y de justícia, sent persones públiques y exercents jurisdicció suprema. Per tant, supplica dit bras sia manat per vostra magestat per dit lloctinent de portanveus de general governador que, durant lo exercici de dits officis, no attente regonéixer dits officials reals ni conéixer de aquells per observància de dites disposicions forals.

Sa magestat donarà el orde que convinga al lugarteniente de portantveces de general governador.

165. Ítem, per quant ab acte de cort 183 de les Corts de l'any 1626, folio 65, vostra magestat fonch servit de concedir a dita vila de Castelló de la Plana lo terç delme de les marjals per temps de vint anys conforme lo que es concordaria dita vila ab lo bisbe de Tortosa y frares de Vall de Christ, que tenen interés en los dits delmes, y ab pacte que les persones tals hajen de remetre a dita vila la meteixa part dels delmes que vostra magestat los feu mercé, tot lo qual no se ha pogut ajustar fins de dos anys a esta part y, per consegüent, dita gràcia y mercé fins hui no ha tengut execució. Per tant, dit bras supplica a vostra magestat sia servit concedir a dita vila *in perpetuum* la mitat del dit terç delme ab que dita vila haja de tenir perpetuament les céquies conservades, ||[319] que és la calitat apossada en dit acte de cort del dit any 1626, possant capítol exprés als arrendadors de vostra magestat de que la mitat de dit terç delme no se comprenga en lo arrendament per aquelles faedor de huy en avant.

Plau a sa magestat fins a les primeres Corts.

166. Ítem, per quant la cort del justícia de dita vila, que és pròpria de vostra magestat, està molt derruïda y feta inhabitable. Per tant, supplica dit bras real sia manat per vostra magestat al bal·le de dita vila que, dels emoluments procehidors de dita cort, sia reedificada y fet un archiu a hon se puixen custodir y guardar los processos que es fulminaran en aquella y que los escrivans que seran de dita cort tinguen obligació de entregar per inventari los procesos que cascun any se fulminaran per a que es custodixquen y guarden en dit archiu.

Plau a sa magestat y en respecte dels reparos que·ls fassa la persona a qui toca.

167. Ítem, per quant en lo capítol 27 de les Corts de l'any 1626, folio 49, supplica a vostra magestat dit estament real manar al governador de la ciutat de Xàtiva que no donàs bolletes ab títol de acompanyants, sinó que quant hagués de menester gent per a alguna facció manàs que lo acompanyassen. Y los mateixos inconvenients que en dit acte de cort se representaren a vostra magestat militen en dita vila de Castelló de la Plana. Per tant, dit braç supplica a vostra magestat sia servit manar al lloctinent de general governador del Riu de Uxó enllà no done bolletes de títol de

acompanyants en la mateixa conformitat que se li manà al lloctinent de governador de dita ciutat de Xàtiva.

Plau a sa magestat.

168. Ítem, per quant la experiència ha mostrat que és molt dany y perjuhí que lo lloctinent de governador dellà Uxó guie los delinquents que estan denunciats per la cort del justícia de dita vila per los inconvenients que se han seguit cada dia en perjuhí de la bona administració de justícia, com també per ser dits guiatjes contra lo dispost per furs del present regne. Per tant, supplica a vostra magestat sia manat a dit governador se abstinga de concedir semblants guiatges, y en cas que'ls hi demanaren, els remeta al jutge ordinari de dita vila que haurà rebut la informació per a que provehixca segons lo dispost per furs.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs.

169. Ítem, per quant ab furs de l'any 1604 y ||[320] 1626 està dispost y ordenat que les causes que es tractaran en lo tribunal de la capitania general en grau de supplicació han y dehuen ser conegudes en lo Sacro Supremo Real Consell de Aragó. Y de pochs anys a esta part han attentat los lloctinents de general governador del present regne a voler conéixer de moltes causes tocants a la capitania ab motiu de que serien subdelegats de capità general del present regne, y de les causes que aquells en dit nom donen sentències se interposa appel·lació per a davant lo capità general del present regne, lo que és contra lo dispost en dits furs. Per ço, lo dit bras supplica per a observància de dits furs sia manat als lloctinents de general governador del present regne no attenten de hui avant conéixer de causes algunes tocants a dit tribunal de la capitania general, ni tinguen auditor de la capitania, sinó que'ls hajen de remetre dretament al tribunal de la capitania general de la present ciutat.

Plau a sa magestat que·s guarde la pragmàtica que trata de açò.

170. Ítem, per quant la vila de Castelló de la Plana està situada en la marina del present regne y succehix moltes vegades haver-hi invasions de enemichs en la marina del Maestrat y per dita rahó lo lloctinent de portantveus de general governador comina a que ixca gent de dita vila per a socórrer la marina de dit Maestrat, sens considerar que està aquella mija llegua de la mar y subjecta a dites invasions. Per tant, supplica a vostra magestat lo dit bras real que dita vila de Castelló de la Plana estiga exempta en cas de semblants socorros per ser marítima y estar subjecta a dites invasions.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

171. Ítem, per quant en lo privilegi 89 del sereníssim rey en Pere 2 y en lo fur 103 *De iurisdictione omnium iudicum* està dispost y ordenat que los escrivans, familiars y porters del tribunal del lloctinent y governador estan subjectes y són del for del

jutge ordinari. Y no obstant dites disposicions forals, sens delinquir en sos officis pretén lo lloctinent de portantveus de general governador que són de son for y jurisdicció. Per tant, per obviar dites pretensions, supplica dit bras sien guardats *ad unguem* dits privilegi y fur segons en aquelles està dispost y manat a dits lloctinents no se entrometen en la coneixença dels delictes que cometran dits officials.

Lo que suplica és interés de tercer y negoci de justícia a la qual lo remet sa magestat.

||[321] **172.** Ítem, per quant lo offici de advocat fiscal y patrimonial de dita vila de Castelló y procurador fiscal de aquella, per no tenir salari algú, han estat vaccans molts anys y al present no y ha qui cuyde de dits officis, puix los que els posseixen pretenen renunciar aquells per no tenir salari algú cert, ni determinat; lo que resulta en notable detriment de la bona administració y justícia. Per ço, supplica a vostra magestat dit bras mane senyalar salari de 50 lliures cascun any al advocat, y al procurador fiscal 25 lliures, pagadores dels emoluments de les corts de dita vila.

Plau a sa magestat fins a les primers Corts.[60]

173. Ítem, per quant en lo capítol 5 dels actes de cort de l'any 1626 està dispost que lo offici de requeridor de la marina que residix en dita vila sia trienal ab expressa prohibició de poder ser confermat y fins huy no se ha executat la dispost en aquell. Per tant, supplica sia de son real servey que té ordenat y dispost en dit acte de cort se execute com en ell se conté.

Plau a sa magestat que·s guarde y execute lo dit capítol.

174. Ítem, per quant en la vila de Castelló de la Plana hi ha un convent de monjes del orde del Seràfich pare Sant Francés fundat sots la invocació de la Puríssima Concepció, lo qual pateix molta necessitat, puix no alcança per a el sustento ordinari de dites monjes, y per la pobrea tan gran en què es trova. Supplica lo dit bras real a vostra magestat sia de son real servey fer mercé a dit convent de una milicia y noblea per a poder-la beneficiar.

Demanant-ho per secretaria se tindrà consideració.

175. Ítem, per quant la vila de Castelló de la Plana en tots los servicis y socorros que per part del present regne se han fet, tant en servici de vostra real magestat com dels sereníssims reys antecessors, sempre ha acudit ab la puntualitat tan notòria, no escusant gastos ni empenyos per resultar tot en servici de la real corona. Per tant, supplica dit bras real sia del real servey de vostra magestat confermar a dita vila

¶ [60] Hi ha una modificació del decret reial. La primera versió deia: *Plau a sa ma magestat ab que no exedixca del terz més de lo que tenien abans y fins al sòlio de les primeres Corts.*

tots los privilegis, usos, bons costums y prerrogatives concedits per vostra magestat y antecessors fins lo dia de huy y que aquells se observen y guarden *ad unguem* en la conformitat que aquelles se conté.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhí de tercer.

||[322] **176.** Ítem, per quant ab diversos furs del present regne està dispost que les causes de amigaments, alcabots y dones pecadrius y vagamundos sia privativament coneixedor lo jutge ordinari. Y lo governador de dita vila se entrometre en semblants causes fent manaments y fulminant processos contra lo dispost per furs. Per tant, dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey manar a dit lloctinent de portanveus de general governador se abstinga de coneixença de semblants causes pera observància de dits furs y benefici de la cosa pública.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

||[323] El síndich de Vila-Real.

177. Ítem, per quant la vila de Vila-Real és una de les que cauhen en gavella de la sal de Borriana, per lo qual no és rahó pague lo preu de la sal a major preu que les altres viles. Per tant, supplica a vostra magestat dit bras real sia de son servey provehyr y manar per acte de les presents Corts que dita vila de Vilarreal y sos vehins tingan la sal al mateix preu que té la vila de Borriana per ser com és terme dins terme.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents.

178. Ítem, per quant les execucions dels clams són propris de les justícies de les ciutats y viles del present regne, per lo qual pareix ser rahó no donar lloch a que en matèria com esta se admeten recursos y appel·lacions, ni en força d'elles se suppliquen inhybicions de jutges superiors que molt de ordinari se ajuste per les parts per a frustrar les execucions de la matèria penal en què són codemnats y dehuen executar-se ab prompta execució. Per tant, supplica a sa magestat dit bras real sia servit manar per acte de la present cort que en les causes de clams iniciades de les corts dels justícies de les ciutats y viles reals del present regne, per ningun cas ni modo se admeta recors, appel·lació, ni inhibició *vel alias* se entremetra en elles ningun jutge superior, governador, lloctinent, Real Audiència, ni altre.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents.

179. Ítem, per quant la dita vila de Vila-real és senyora de les aygües que li toquen del riu de Millàs y ses céquies, y son govern, y distribució, y administració. Per tant, suplica a vostra magestat sia servit decretar per acte de cort concedint-li facultat ad aquella y son consell de elegir un cequier donant-li tot lo poder y jurisdicció que convinga y sia menester per al govern y distribució de dites aygües

y execució de clams y penes, y tot lo que sia respectant a dita aygua y céquies sens dependència de altre jutge algú en tot lo respectant en dita judicatura de aygües y céquies *privative, et quo ad alias quascumque*.

En lo que·s suplica n'i a interés de tersers y sens ser oÿts no·s pot provehir.

180. Íttem, per quant en la dita vila de Vila-real no hi ha sinó dos forns, los quals no basten a donar rahó a tota la població. Per lo qual, supplica a vostra magestat sia de son real servey donar-li facultat per a el reparo de dita vila, atesos los molts servicis que la dita vila ha fet continuament y de cada dia fa a vostra magestat en les lleves passades, y que al present sia servit fer-li mercé de que puga edificar y construir un forn per conte de dita vila.

Plau a sa magestat, remetent ||[324] a son loctinent y junta patrimonial el ajustar-lo la cens ànnuo que se ha de pagar y la interés que pot tenir lo real patrimoni en la edificació d'este forn.

181. Íttem, per quant la dita vila de Vila-real pren la aygua del riu de Millars de hon també la pren la de Castelló de la Plana, per lo qual en ocasions de falta de aygua solen succehyr alguns plets entre dites universitats de dites viles y sos vehins. Y per habitar com habita lo lloctinent de portantveus de dita vila de Castelló se ha vist tenir alguna més affecció als de aquella vila, de lo que resulta alguns greuches eo presions. Per ço, supplica a vostra magestat sia servit decretar per acte de cort manar que en les causes de aygües entre les dites dos viles y sos vehins no se entrometa lo dit portanveus sinó que conega de aquelles la Real Audiència.

Sa magestat ha encarregat al lloctinent de portantveus de Castelló que procehixca ab tota igualdat en lo coneximent de dites causes y a son assessor a consell del qual se fan les provisions, y en cas de recusació se nomene altre conforme a furs y pragmàtiques del regne.

182. Ítem, per quant de no estar difinits los que són estats clavaris, síndichs, administradors de rendes y béns de dita vila y qualsevols deutors de aquella de cantitats en qualsevol manera, essent extrets en officis de la mateixa vila, com són justícia, jurats, mustasaf y altres, redunda en gran dany del bé comú de la universitat per no cobrar-se ab la puntualitat que requerix los crèdits que aquella té, per ser molt contingent ser deutors los mateixos que tenen obligació de fer cobrar per sos officis. Per ço, supplica dit bras real decretar per acte de les presents Corts que ningun clavari, síndich, administrador y en qualsevol manera deutor de dita vila de qualsevol deute que sia, no puga concórrer a offici algú de aquella ni ser extret justícia, jurat, mustasaf ni altre algú que primer no estiga realment diffinit, y si de fet serà extret algun deutor sia la tal extracció nul·la, y puga a instància de qualsevol conseller requirir-se fet passe avant en fer la extracció en altra persona no impedida.

Plau a sa magestat.

183. Íttem, supplica a sa magestat sia servit confermar tots los privilegis, ussos, bons costums y possessions en que estan los vehins y habitadors de dita vila de Vila-real con si ara de nou vostra magestat los concedís.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis y privilegis reals en quant estan en ús y sens perjuhí de ters.

184. Íttem, per quant lo llochtinent de portantveus de les ciutats y viles reals del present regne de poch temps a esta part, per alguns respectes particulars, manen anar presos los justícies, jurats y officials de les ciutats, viles reals, fent-los detenir en les ciutats e viles a hon residixen molts dies sens arribar a saber la causa de sa de-||[325]tenció, de lo que se ocasionen molts grans danys en particular y del comú a la administració de justícia en dites ciutats e viles per faltar d'elles los officials y patir aquells en particular ab ses persones y haziendes sens causa ni raó subsistent. Per tant, supplica a vostra magestat lo dit bras real sia de son real servey decretar per acte de les presents Corts manar que los dits llochtinents, durant los anys de dits sos officis de dites ciutats y viles reals, no·ls puguen portar presos a qualsevols ciutats e viles reals de ses governacions ni detenir-los com se ha dit.

Plau a sa magestat que no pugan ser trets durant sos officis ni detenguts sinó en los casos permesos de justícia.

185. Íttem, per quant de fer-se escorrències en les terres del terme de Vila-real és danyós per a la salut y habitadors de dita vila; per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey decretar per acte de les presents Corts que los portantveus de la vila de Castelló de la Plana no se entrometrà en la execució de dites escorrències sinó que sols los justícia y jurats de dita vila sien coneixedors de aquelles.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

186. Íttem, per quant de poch temps a esta part en differents tropes de soldats que baixen lligats de Castella són vexades les universitats del present regne en haver de pasar dits soldats de trànsit en trànsit, obligant als justícia de aquelles que·ls prenga a son càrrech ab penes per a dit effecte y per este indirecte obligar-lo que faça offici de commissari, faltant a la administració de justícia, puix no pot acudir a la custòdia de dits presos y soldats y assistència de son offici. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey decretar per acte de les presents Corts que les tropes de soldats conduhÿts de Castella que pasen per lo present regne sia ab commissari y que als justícies y demés officials de les ciutats y viles reals del regne no·ls puguen compel·lir a que prenguen a càrrech dits soldats.

Sa magestat té manat a son lloctinent general disponga en tal forma los trànsits dels soldats que no hy atja inconvenients.

187. Íttem, per quant per furs y privilegis del present regne està dispost y ordenat que·ls jutges ordinaris dehuen conéixer de totes les causes civils y criminals ab esta distincció, que en les causes criminals dels cavallers puguen conéixer *usque ad sententiam exclusive*, y moltes vegades ha succehyt pretendre molts cavallers que los jutges ordinaris no podrien conéxer de les causes civils y criminals de aquells, ocasionant molts litigis, los quals se dehuen reselar. Per tant, supplica a vostra magestat dit bras real sia de son real servey decretar per acte de cort que els jutges ordinaris en les causes civils de militars poden y dehuen conéixer fins a sentencia *inclusive* y en les criminals *exclusive*.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs que tracten de açò.

||[326] 188. Íttem, per quant la dita vila de Vila-real està en lo camí Real y a ocasió de açò està molt de ordinari vexada en haver de donar aloxament y vagaches als soldats que s'oferixen, eximint-se sempre los lochs circunvehins, lo que no és rahó, puix al respecte és just acudixquen totes les viles y lochs circumvehins. Per tant, se supplica a vostra magestat sia servit decretar per acte de cort que, quant en dita vila se donarà aloxament als soldats, los vagaches hajen de ser dels lochs circumvehins com sia just que aquells donen aloxament y dites viles y lochs los vagaches, excepto lo síndich de la vila de Castelló de la Plana que discentí y protestà a lo acordat y determinat en lo present.

Sa magestat té manat a son llochtinent general disponga en tal forma los trànsits dels soldats que no hy atja inconvenients.

||[327] Ontinyent.

Delliberació del braç real en lo any 1645.

189. Íttem, per quant la vila de Ontinent à costumat sempre juntar per a tenir consell general huytanta-y-huyt persones, y per ser tan gran lo número de consell y no poder acudir tots ab la puntualitat que dehuen per estar fora en ses heretats, que disten quatre llegües, es deixa de tenir consell, lo que resulta en dany de dita vila per no tenir expedició y resolució en los negocis que s'oferixen al servici de vostra magestat y bé públic. Per tant, supplica lo dit braç a vostra magestat sia feta mercé a dita vila de reduhyr lo número de 88 concellers a sexanta y que la major part de aquells puga tenir consell general.

Plau a sa magestat.

190. Íttem, supplica a vostra magestat dit braç real sia de son real servey concedir permís y facultat per a que los vehins de dita vila, així de la terra com dels forasters, puixen comprar forment per a lo avituallament de aquella sens encórrer en pena alguna y el puguen vendre en dita vila al preu que córrega en lo almodí de aquella, tenint la porta uberta per a vendre a dit preu y que les penes contengudes contra

semblants venedors per differents pragmàtiques del present regne no puixen ser executades en lo cas expressat en lo present capítol, y d'esta manera se evitaran les molèsties que·ls officials reals han acostumat fer als vehins de dita vila.

Plau a sa magestat ab que·s no·s facen monopolis y que el estanch no·s puga fer sens aprobació de sa magestat.

191. Íttem, per quant dita vila ha fet molts donatius a vostra magestat en les lleves que se han fet en este regne de deu anys a esta part y per esta ocasió està alcançada de manera que no pot acudir a ses obligacions. Per tant, dit braç real supplica a vostra magestat li faça mercé de confermar-li lo privilegi que té de poder arrendar les tendes perpètuament a coneguda del consell de dita vila.

Plau a sa magestat confirmar dit privilegi en quant està en ús y sens perjuhí de tercer.

192. Íttem, suplica dit braç real a vostra magestat li faça mercé a dita vila del pes que vostra magestat té en aquella, que val cascun any quinze lliures de renda, y al present està vacant per mort de Pere Gralla, y Pere Ynsa, y Blay Rodrigues de Lossada, a qui vostra magestat tenia feta mercé.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

193. Íttem, per quant lo justícia de dita vila tan solament té cinquanta lliures de salari y son assessor vint-y-cinch, ||[328] sent així que tenen grandíssim treball per ser la vila populosa y haver de acudir quant succeheixen alguns delictes a la universitat de Agullent, a hon dit justícia exercix la jurisdicció criminal y dit salari sia molt mòdic. Per tant, supplica a vostra magestat dit braç real que per acte de la present cort se aumente lo salari al justícia que hui és y per temps serà, fins en summa de 100 lliures cascun any, y al assesor que hui és y per temps serà, fins 40 lliures, compressos los salaris que al present tenen, los quals se hajen de pagar dels emoluments de la present Cort com se acostuma.

Plau a sa magestat dits salaris un ters més del que huy tenen y fins al soli de les primeres Corts.

194. Íttem, per quant la experiència ha mostrat los molts inconvenients que y ha y cada dia se experimenten de que los batles de les viles reals del present regne tinguen vot en les insaculacions que es fan per als officis de aquelles. Per tant, supplica a vostra magestat sia servit manar que los batles de les viles que tenen vot en les insaculacions no·l tinguen de huy avant, sinó que tan solament ab la assistència de aquell se fasen dites insaculacions per los justícia y jurats y mustaçaf de dites viles eo de la major part de aquelles.

Plau a sa magestat en qualsevol vaccant de la bal·lia y fins al soly de les primeres Corts.

195. Ítem, per quant lo mustaçaf de dita vila de Ontinient té molt treball y no té més de quinze lliures de salari, supplica lo dit braç real a vostra magestat que dit salari sia aumentat fins trenta lliures.

Plau a sa magestat augmentar dit salari un ters més de lo que huy té y fins al soli de les primeres Corts.

196. Íttem, supplica a vosta magestat sia servit que per a subvenció de les necessitats de dita vila li concedixca el terç delme per temps de tres anys dels fruyts que culliran en lo delmari de dita vila.

Plau a sa magestat que·s guarde té acostumat.

197. Íttem, per quant en la major part de les ciutats y viles del present regne està prohybit lo entrar vi foraster que no sia ab llicència dels jurats de dites viles y ciutats. Per tant, supplica a vostra magestat faça mercé a dita vila per a que puga prohybir lo entrar vi foraster en aquella per ser la collita major que hi ha en lo regne ab les penes a dits jurats ben vistes.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres Corts.

198. Íttem, per quant Melchior Vilanova, advocat fiscal de dita vila, està en residència; per ço, supplica dit braç a vostra magestat que durant lo impediment de dit advocat fiscal ne nomene altre en dita vila, per a que es puguen proseguir los negocis que hi ha pendents en ella.

Plau a sa magestat que se puixca nomenar altra persona durant dit impediment y açò per la persona a qui toca.

||[329] **199.** Íttem, supplica a vostra magestat que los salaris de sentències que toquen a cobrar al advocat y procurador fiscal de dita vila hajen de ser y sien segons la tariffa que tenen en lo tribunal de lloctinent de portantveus de general governador de la ciutat de Xàtiva.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres Corts.[61]

200. Íttem, supplica dit braç a vostra magestat que el assessor de batle de dita vila, que al present no té salari, se li senyalen quinze lliures de salari cascun any, les quals se hajen de cobrar de les rentes de vostra magestat en dita vila eo dels salaris de sentències que donarà en los processos que es portaran per la cort del batle.

Plau a sa magestat fins al soly de les primeres Corts.

¶ [61] Aquest capítol conté un primer decret que va ser cancel·lat i modificat:
Plau a sa magestat augmentar dits salaris un ters més de lo que huy tenen com no excedixca de la cantitat que suplican y fins lo soli de les primeres Corts.

201. Íttem, per quant la experiència ha mostrat que les exides que fan les viles a la marina no són de profit, ans bé en notable dany de dites viles; per ço, supplica dit braç a vostra magestat sia servit provehyr y manar que, tostemps y quant eixiran y es detindran més de quatre dies, la despesa que faran haja de venir a costes de la Deputació eo de les viles que no hauran eixit en dita ocasió per quant en dites eixides és en bé comú de tot lo regne y tan solament ho pateixen aquelles que acudixen a dit socorro.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

202. Íttem, per quant de adosar-se los censals en béns que no sien especials obligacions es segueixen grans inconvenients y moltes vegades pèrdua dels mateixos censals. Y per que los compradors que s'adosen aquelles paguen les pensions sens manifestar la adosació, lo que és en gran dany de la república. Per ço, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey provehyr y manar de huy en avant no es puguen adosar aquells si no és en los béns que són especials obligacions de dits censals y el que adosarà dits censals tinga obligació de manifestar al senyor dita adosació dins un mes sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

203. Íttem, per quant de haver-se reduhyt los censals a sou per lliura se ha seguit tan gran menyspreu de aquells que no es troba qui vulla donar diner a censal y tot lo comerci convertit en canvis que són tan perjudicials al bé públich. Per ço, supplica lo dit braç a vostra magestat sia de son real servey restituyr lo for de dits censals en respecte dels particulars a for de setze diners per lliura del present dia de huy en avant.

Plau a sa magestat que·s puga pendre y donar a sens de huy en avant al fur que·s suplica.

204. Íttem, per quant la gran responsió e interés dels canvis té distruydes les majors haziendes del present regne; per ço, supplica a vostra magestat sia de son ||[330] real servey reduhir la responsió e interés de dits canvis a raó de set lliures y deu sous per cent, franques de dret de casa de fira, *cum hoc* que lo donador puixa demanar nova seguritat com sia lícita y que dins cinch anys no puguen obligar a quitar aquells que de present responen.

Plau a sa magestat que·s guarde la pragmàtica dels cambis.

205. Íttem, per quant los carregaments de censals an vengut a menyspreu en lo present regne per la poca seguritat de aquells, ocacionada de la mutació dels deutors e ignorància dels drets passius així reals com personals. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que los senyors de dits censals puguen compel·lir als deutors de aquells de deu en deu anys, y per a que capbreven,

regoneixent de tenir la especial obligació ab les afrontacions davant lo jutge ordinari de les ciutats, viles, o lochs de hon són, sots pena de que aquells que seran contumaços en fer dit capbreu, encórreguen en pena de quitar dit censal y pagar les pensions justificant-se los drets actius y passius per lo acrehedor així en lo petitori com en lo possessori.

Plau a sa magestat.

206. Íttem, per quant en les commissions que se acostumen despachar de la present ciutat y altres del regne y viles reals, de cinquanta lliures fins en 100 lliures, es despachen ab notari, vergueta o porter y de cent lliures. en notari, alguazil y verguetes o porter, ab que venen a escusar-se tan excessius gastos que importen més que la cantitat per què es insten dites execucions y es seguix notable ruhina de les haziendes públiques y privades. Per ço, supplica lo dit bras a vostra magestat sia de son real servey proveir y manar que fins cantitat de 300 lliures no·s puixen despachar commissions ab notari, vergueta, porter, y fins cantitat de 500 lliures no·s puguen despachar comissions de alguazil, notari, verguetes o porters.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

207. Íttem, per quant la dita vila per los donatius que ha fet a vostra magestat y per los grans gastos se li an seguit de eixir a la custòdia y guarda de la marina en diferents ocasions, està tan alcançada que no pot acudir a les obligacions que té per a la conservació de aquella. Per ço, supplica lo dit braç a vostra magestat sia de son real servey concedir a la dita vila puga arrendar en una o moltes botigues la venderia de llensos, puix hui lo benefici de aquelles tan solament se utilen los francesos y no los naturals de dita vila.

Plau a sa magestat ab que lo útil se conbertixca en la paga del servici y fins al soli de les primeres Corts.

||331-333 (en blanc)[62]

¶ [62] En un full inserit entre els fulls 330 i 331 trobem una còpia dels furs 12 i 13 de 1645 que es va fer l'any 1677, que copiem ací: *Fur 12. Ítem, senyor, per quant per lo fur 9 de les últimes Corts de l'any 1626, folio 10, pàgina 2, està dispost que la ciutat de València per ser cap de regne tan principal y fel a vostra magestat, sia tractada, així per escrits com de paraula, per tots ab títol de senyoria, exceptat lo lloctinent de vostra magestat y Real Audiència. Y com la dita ciutat per ser cap de regne goze de privilegi de grans, y sia just y a rahó conforme que a d'aquella generalment se li done títol de senyoria. Per tant, los dits tres brazos suppliquen a vostra magestat que de hui avant, així lo virrey que al present és y per temps serà, com la Real Audiència, hajen de donar y donen per escrits y de paraula el títol de senyoria a la dita ciutat. Plau a sa magestat ab que ab la Real Audiència se li corresponga ab la mateixa cortesia.*

Fur 13. Ítem, per quant ab lo fur 77 de les Corts de l'any 1626 se suplica a vostra magestat fora servit manar provehir que els diputats del present regne, tostems y quant estiguessen en forma de Diputació, se'ls donas títol de senyoria y vostra magestat ho concedí, exceptant al virrey y Real Audiència. E com, senyor, los dits diputats, estant en forma de Diputació, representen lo regne, lo qual no es pot dubtar goza de privilegi de grans, pues les ciutats caps de regnes gozen de dit privilegi. Per ço los dits tres braços suppliquen a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que de hui en avant los virreys, que seran de

||[334] Alcoy.

Delliberacions fetes per lo bras real en lo any 1645.

208. Primerament, per quant per furs y privilegis del present regne està dispost y ordenat que los justícies de les ciutats, viles reals y universitats de aquell poden diffinir dins lo any les deixes y obres pies dexades en úlltimes voluntats. Y no obstant les dites disposicions forals en moltes acasions ha succehit, així en la dita vila de Alcoy com en altres parts del present regne, que té official de causes pies després de haver diffinit los marmesors, les marmessories, davant dels justícies de dites ciutats y viles reals y universitats del present regne, compel·leix a dits marmessors a que ajen de portar y porten, les clausules y difinicions al tribunal ecclessiàstich de la present ciutat, y les més vegades no vol passar per dites difinicions sinó que novament los fa gastar, lo que no sols és contra la dispost en dits furs y privilegis, sinó en gran dany dels particulars de dites ciutats, viles y universitats. Supplica per ço lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que los dits furs y privilegis se hajen de observar y observen inviolablement y que de hui en avant les diffinicions, que faran dins lo any los marmessors davant de dits justícies de dites ciutats, viles y universitats, no se hajen de portar ni es porten al tribunal ecclessiàstich de la ciutat de València, sinó que així com lo racional de les yglésies parroquials de dites ciutats, viles y universitats dona avís a la cort ecclessiàstica de la dita ciutat de València dels difunts y clàusules de l'ànima en la mateixa conformitat, lo haja de donar de dites difinicions.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs y concòrdies fetes ab la jurisdicció ecclesiàstica ab auctoritat aplica y que l'abocat fiscal yxca a la defensa sempre que convinga.

209. Íttem, senyor, per quant la vila de Alcoy està en camí de pasatge y los vehins y habitadors de aquella continuament estan vexats y molestats en haver de donar vagatges axí per als soldats com per a altres coses del servici de vostra magestat. Y estant com estan sircumvehins la vila de Penàguila y llochs de Benilloba, Benifallim

aquest regne y la Real Audiència, sempre y quant dits diputats estaran en forma de Diputació y aniran ab alguna embaixada, los hajen de donar per escrit y de paraula títol de senyoria. Y conseqüentment suppliquen que, jatsia que dits diputats per dita raó tenen facultat per a tenir dosel, emperò a major corroboració de aquella los sia confermada dita facultad.

Plau a sa magestat com se ha dit en respecte de la ciutat en lo antecedent capítol y quant al dosel que el puixa tenir dina la Casa de la Deputació.

Vincentius Pareja Sacrae Catolicae Maiestatis scriba mandato et locumtenens protonotarii generali locumtementis horum urbis et regni Valentiae.

Attestor huiusmodi fororum numero duodecimi et decimitertii exemplum bene et fideliter alieno sumpsisse calamo ab originali processu (penes me recondito) Curiarum sub anno millesimo sexcentesimo quadragesimo quinto per catolicam maiestatem domini nostri regis Philippi Quarti incolis dicti regni celebratarum Valentiae et paremissorum fidem hic me subscripsi et regium huius cancelleria sigillum apud me existens affigi feci Valentiae die septima februari anno Domini millesimo septingentesimo septimo. Vincentius Pareja [rúbrica].

y Vall de Seta, és just y a rahó conforme que aja de acudir y contribuir en los gastos de dits vagatges, y altres del real servici de sa magestat, dels quals se eximixen per estar fora camí y tots venen a càrrech de dita vila de Alcoy, lo que és en gran dany y detriment de aquella. Per ço, supplica lo dit bras, exceptada la vila de Penàguila qui disentia al present capítol, a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que de hui en avant en tot cas que dita vila de Alcoy aja de donar vagatges així per a soldats com per a qualsevol altre servici de vostra magestat, lo treball y gasto de aquells se haja de repartir proporciónalment ab la dita vila de Penàguila y ab los dits llocs de Benilloba, Benifallim y Vall de Seta y si no acudiran les dita vila y llochs ab dits vagatges després de ser avisats, puixa la dita vila de Alcoy cobrar los gastos tocant a la part de aquell lloch que no acudira ab dits vagatges, en lo qual cas sia merament executor lo justícia de dita vila de Alcoy.

Sa magestat té donat orde a son lloctinent general per a que done asiento a lo que se li suplica.

||[335] **210**. Ítem, senyor, per quant la vila de Alcoy és una de les viles que tenen obligació de acudir al socorro de la vila de Vila Joyosa sempre que se offerixca, la qual sempre és estada la primera en acudir a dit socorro, y les altres viles y llochs que tenen la mateixa obligació moltes vegades no acudixen, lo que redunda en notable dany y detriment de la dita vila de Alcoy perquè aquella ha de pagar y paga tot lo gasto de dit socorro. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia manat provehir que, sempre y quant les viles y llocs que tenen obligació de acudir al socorro de Vila Joyosa seran cridats y convocats per a dit socorro y no acudiran y acudirà la dita vila de Alcoy, tinguen obligació de pagar la part de gasto que farà la dita vila de Alcoy en dit socorro, puix a lo mateix restarà obligada la dita vila de Alcoy.

Plau a sa magestat ab que dita contribuió no excedixca del gasto que hagueren fet dites viles, si hagueren exit, però no per ço estigan lliures de la pena que habran incurrit per la inobediència.

211. Íttem, senyor, per quant vostra magestat y senyors reys predecessors de vostra magestat han concedit diferents privilegis a la vila de Alcoy y mercés per haver sempre acudit ab puntualitat als servicis que se han offerit fer a sa magestat y a la real corona. Per ço, supplica lo dit bras real sia servit vostra magestat manar ratificar y confermar totes les mercé y privilegis fets y concedits fins al dia de hui a dita vila de Alcoy.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhí de tercer.

212. Íttem, senyor, per quant lo Sumo Pontífice a petició de vostra magestat ha pensionat la rectoria de la yglésia parrochial de dita vila de Alcoy en sinch-centes

lliures cascun any per a el cabildo y canonges de la ciutat de Xàtiva, per a la qual rahó és just y a rahó conforme que los naturals de la dita vila de Alcoy tinguen alguna preminència en lo dit cabildo de la dita ciutat de Xàtiva. Per ço, lo dit bras supplica a vostra magestat sia de son real servey intersedir ab Sa Sanctedat per a que concedeixca un *motu* propri o breu, per a que contínuament en la yglésia col·legial de dita ciutat de Xàtiva haja de haver y haja un canonge natural de dita vila de Alcoy.

Plau a sa magestat fer dita intersesió.

213. Íttem, senyor, per quant ab lo real privilegi de la insaculació concedit per vostra magestat a la vila de Alcoy està dispost y ordenat que per a els officis de aquella y haja de haver tres bolses, la una de justícia, la altra de jurats en cap, la altra per a jurats segon y tercer y havent com hi ha molts vehins en la dita vila de Alcoy que no volen estar insaculats sinó és en la bolsa de justícies y jurats en cap. Y per aquesta rahó en moltes ocasions ha succehit faltar persones hidònees per a la bolsa de jurats segon y tercer, lo que redunda en notable dany y detriment de dita vila. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que en la dita vila de Alcoy ninguna persona puga ser insaculada en la bolsa del justícies y jurats en cap que primerament no haja servit de jurat segon o tercer de dita vila.

Plau a sa magestat.

||[336] **214**. Íttem, senyor, por quant com la vila de Alcoy y demés ciutats, viles reals y universitats del present regne estiguen llastimades de veure que sos vehins y habitadors estan summament vexats y opresos ab les execucions que ordinàriament los fan ab alguasils, verguetes y notari, ab tants y excessius gastos, compreses dietes y salaris que es fan pagar que moltes vegades són més los gastos que la çort principal per la qual se executa. Per ço, per a reparo de dits danys supplica lo dit bras real a vostra magestat sia son real servici manar provehir que de hui en avan en les commissions y persecucions que aniran, axí a la dita vila de Alcoy com a altres ciutats, viles reals y universitats del present regne, no puguen anar notari, alguacil y vergueta, sinó que lo alguacil o vergueta que respectivament anirà en la commissió y execució, se haja de valer y és valga del notari de la ciutat, vila o lloc hon anirà dita commissió o execució, y en cas que no hi haja notari, tinga obligació de cuidar y valer-se del notari de la ciutat, vila o lloch més prop ab que lo salari dels actes que·s rebran se haja de pagar y es pague al escrivà de la causa y al notari rebedor sols lo dret de escriure y son treball y dietes personals de anar de un lloc a altre.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

215. Íttem, senyor, per quant en la vila de Alcoy y ha un monestir de monges de la orde de Sant Augustí sots invocació del Sant Sepulcre del qual són patrons los

justícia y jurats de dita vila, y com a patrons los socorren així de les obres com de altres almoynes que en lo discurs de l'any se li ofereixen. Per la qual rahó los dits justícia y jurats de dita vila, sempre y quant ha de entrar y entra alguna religiossa en dit monestir han tengut y tenen coneixement de dita ingresió y dot de dita religiossa, sinó que de poch temps a esta part lo arquebisbe de dita ciutat de València ha tractat y tracta de perturbar a dita vila en la possessió en que està de dit coneiximent pretenent que aquell tocaria a dit arquebisbe, ab lo que se li ha causat y causa notable agravi a dita vila. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que als dits justícia y jurats de dita vila de Alcoy li toca y pertany lo coneiximent de la ingresió y dot de les religioses que entraran y entren en dit convent de monges del Sant Sepulchre de la dita vila de Alcoy, y que lo arquebisbe de la dita ciutat de València en manera alguna es puga entrometre en dit coneiximent per tocar com toca a dit justícia y jurats de dita vila per ser com són patrons de dit convent.

Sa magestat se informarà dels drets de les parts y veurà lo que pot fer en lo que se li suplica.

||[337] Cullera.

216. Ítem, per quant en les últimes Corts de l'any 1626 fonch suplicat a vostra magestat per dit braç real fes mercé a la vila de Cullera de lo offici de alcayt del castell que hi ha en aquella, ab lo salari de 150 lliures a dit offici pertanyent, y vostra magestat fonch servit decretar que es retirava a cort per a delliberar lo que més convingués, lo qual fins huy no se ha declarat. Per tant, supplica dit braç sia de son real servey fer gràcia y mercé a dita vila de l'alcayt després dels dies de la persona que huy el posseheix, que dita vila donarà cascun any per als reparos de dit castell 50 lliures.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

217. Íttem, per quant és benefici universal de tot lo regne que les mercaderies y grans que·s cullen en ell sien trastejades y portades a vendre per tot lo dit regne y se ha introduhyt de pochs anys a esta part que los taulagers del General no donen lloch de que·s traguen de les viles y llochs de hon se cullen que no sia depositant lo dret de General en poder de dit taulager, sent així que portant-les per lo regne no dehuen dret si no és eixint del regne y es deu obviar dita mala introdusió. Per tant, dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar que de huy en avant no tinguen obligació de depositar la dret de General per rahó de dits grans que·s portejaran per lo regne, sinó tan solament donar fiansa a la taula per a que ixquen de dit regne y que portant *responsive* se cancel·le dita fiansa que hauran donat per la seguritat del dret General.

Sa magestat comet als diputats lo que se li suplica per a que se execute lo que disponen los furs sens gravamen dels parts.

218. Íttem, supplica a vostra magestat té dit braç real fasa mersè de remetre y perdonar a dita vila de Cullera los quindenis que deurà per rahó dels molins que posseheix censits a vostra magestat en la mateixa conformitat que se li feu gràcia y mercé en lo any 1626, per estar molt alcançada per rahó de les leves en que ha servit a vostra magestat estos anys propasats.

Plau a sa magestat remetre lo que deuran de quindenis atrasats fins als presents Corts.

219. Ítem, per quant dita vila té diferents molts privilegis concedits per vostra magestat en favor dels vehins de aquella per los antecessors de vostra magestat, supplica a vostra magestat sia de son real servey confermar aquells com si de lletra a lletra estiguen continuats en lo present capítol.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhí de terser.

||[338] (en blanc)

||[339] La vila de Líria.

Actes de cort per lo bras real de les Corts de l'any 1645.

220. Primerament, senyor, com vostra magestat y los senyors reys predecessors de vostra magestat hajen concedit diversos reals privilegis a la vila de Líria, los quals és just se hajen de observar y guardar. Per ço, supplica lo dit bras real a vostra magestat sia servit manar confermar tots los privilegis concedits a dita vita de Líria fins al dia de hui, així per vostra magestat com per sos predecessors *a prima linea usque ad ultimam*, manant que aquells se hajen de observar y observen *iuxta illorum seriem et tenorem*.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis y sens prejuhí de tercer en quant estan en ús.

221. Íttem, senyor, com lo heremitori de Sant Miquel de dita vila, per haver-lo fundat lo sereníssim senyor rey en Martí, tinga diversos privilegis concedits per los predecessors de vostra magestat així a dit heremitori com a les beates y procuradors de aquell. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar confermar tots los privilegis concedits per los predecessors de vostra magestat així a dit heremitori com a les beates y procuradors de aquell, manant que dits privilegis se observen y guarden inconcusament.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis y sens perjuhí de tercer, en quant estan en ús.

222. Íttem, per quant vostra magestat ab lo acte de cort de l'estament real 142 en orde de l'any 1626, folio 65, pàgina 2a, donà facultat a dita vila per a que fabricàs

los forns que li paregués ab que donàs o fes bones cascun any a vostra magestat 225 lliures, preu de l'arrendament dels dos forns que vostra magestat té en dita vila, prenent aquella per son conte los dits dos forns. E com la dita facultat concedida per vostra magestat a dita vila no se haja posat en execució, per haver restat ocupada dita vila des de dit any 1626 fins al dia de hui en la fàbrica de la nova iglésia de dita vila. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey donar facultat a dita vila per a que pose y puga posar en execució lo contengut en dit acte de cort.

Plau a sa magestat que se execute dit acte de cort.

223. Ítem, senyor, per quant en la dita vila de Líria una mateixa ||[340] persona rig y administra les officis de escrivà y assessor del justícia de dita vila, y per ser com són incompatibles los dits officis, la experiència ha mostrat ser inconvenient molt gran, no sols al bé comú de dita vila, sinó als particulars de aquella, que una mateixa persona tinga y administre los dits dos officis. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servici manar proveir que los justícia, jurats y consell ordinari de dita vila puixen fer y facen cascun any elecció de assessor de dit justícia a l'altre dia de la festa de sant Thomàs Apòstol després de haver-se fet la elecció de dit justícia, y que per a la dita elecció se hajen de possar y possen en redolins los noms de tots los notaris, naturals y habitadors de dita vila hàbils y sufficients, y que per tot se haja de traure un redolí y lo que serà extret sia assessor de dit justícia per lo any següent en les causes ordinàries que no consisteixen en punt de dret nomenat, nomenats per son turno als advocats de dita vila en la ciutat de València, y que lo assessor extret no puga concórrer en lo altre any immediat e següent sinó que hajen de passar dos anys per a tornar a concórrer, y que aquell haja de tenir vint lliures de salari y se hajen de pagar dels emoluments de la cort del dit justícia ans de fer-se la repartició ab lo règio fisch si aquells abastaran, y sinó que la dita vila haja de suplir lo que faltarà a compliment de dit salari.

Per haver interés de tercer no es pot provehir.

224. Íttem, per quant Joseph Miguel Monraval, senyor de la escrivania de la sala dels jurats, y concell de dita vila ha arrendat dita escrivania a la persona que rig y té la assessoria y escrivania del justícia de dita vila, lo qual per esta rahó regint com rig tants officis no pot comodament acudir a les obligacions de aquells y lo dit Monraval en ja may ha volgut arrendar dita escrivania a persona de qui la vila tingués satisfacció pagant-li lo preu que altres, de hon se seguixen a dita vila molts inconvenients y aquella no pot conseguir com és just lo necessari per al bon govern de dita vila y administració de dits jurats y descàrrech de sos officis y ab attendència de que vostra magestat, ab lo acte de cort del dit braç real 73 de les Corts de l'any 1604, feu mercé a dita vila de dita scrivania per a aprés dels dies del dit

Joseph Miquel Monrrava. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici concedir-li a dita vila de Líria la prelació en lo arrendament de dita escrivania, no volent servir aquella lo dit Joseph Miquel Monrava, senyor que és durant sa vida de dita escrivania, ab obligació que dita ||[341] vila haja de pagar lo preu ordinari que se ha acostumat pagar per lo arrendament de aquella per a que d'esta manera la dita vila puixa nomenar en escrivà la persona que més apta y convenient li pareixerà, y que la persona que se eligirà per a dit efecte haja de pagar lo mateix preu de lo arrendament de dita escrivania.

Plau a sa magestat pagant lo just preu.

225. Íttem, per quant en lo dit acte de cort vostra magestat feu mercé a dita vila de la escrivania dels jurats de aquella per a aprés dels dies de Joseph Miquel Monrrava, lo qual al present així mateix és senyor de la escrivania del bal·le de dita vila, y encara que dita escrivania de dit bal·le és de poca consideració, emperò si dita vila tingués lo domini de aquella ab més facilitat trobaria qui la servís sens salari algú, estant anexa a la dels jurats. Per tant, supplica a vostra magestat sia servit fer mercé a dita vila de la escrivania del bal·le de aquella en la mateixa conformitat que vostra magestat en lo dit any 1604 li feu mercé de la escrivania de dits jurats.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

226. Íttem, per quant la vila de Líria a ocasió dels gastos ordinaris que ha tengut y té per rahó de les leves pasades, servicis que ha fet a vostra magestat y fàbrica de la nova església, per la qual rahó no pot acudir als ornaments y altres coses necessàries de dita església. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar fer gràcia y mercé a la església parrochial de dita vila per a que puixa adquirir béns de realench fins en suma de deu mília lliures franques de dret de amortisasió y sagell.

Plau a sa magestat ab que paguen un sou per lliura del dret de sagell.

227. Ítem, per quant ab lo fur 141 de les Corts de l'any 1626 vostra magestat decretà manaria es despachasen les lletres y mandatos opportuns per a la conservació y observància del capítol 33 del títol de lleuda y altres mencionats en lo capítol 8 dels contrafurs de les Corts de l'any 1604. E com les dites lletres e mandatos fins hui no se han despachat per lo que en contravenció de lo desús dit *de facto* en la ciutat de Terol fan pagar als vehins y habitadors del present regne de València lo ||[342r] dret de mig peatge de Albarrazín. Per ço, supplica a vostra magestat que dites lletres y mandatos per a conservació de dit capítol y fur *de super* expressats se despachen ab tot efecte.

Plau a sa magestat.

||[343] Biar.

228. Íttem, senyor, los jurats de la vila de Biar com administradors de la obra pia deixada per mosén Estanya són senyors de la mitat de un molí fariner situat en lo terme de dita vila, la arrenda del qual servix per a subvenció de pobres vergonyats de aquellas y la senyoria directa és de vostra magestat, a cens de dos cafisos de forment y dos de ordi, y la esterilitat y occurrència del temps ha portat la dita renda a estat que, pagades les obres que se oferixen cada any y lo dit cens, no resta cosa alguna que poder repartir a dits pobres. Per ço, supplica lo dit bras a vostra magestat sia de son real servici fer mercet a la dita administració de reduir-li lo cens tocant a dita mitat del molí a una mòdica cantitat de deu sous per a que dits pobres tinguen alguna subvenció y reparo.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

229. Íttem, la dita vila té un castell que és dels millors y dels més antichs del regne y lo sots-alcayt sempre ha habitat en aquell y és estat vehí y habitador de dita vila, y lo que de present és ni habita en dit castell ni en dita vila. Per la qual rahó y no haver-hi qui cuyde de sa conservació, aquell se va dirruïnt y de cada dia se van portant les portes, fusta y teules de aquell. Per ço, supplica a vostra magestat sia servit fer mercé a la dita vila de la dita sots-alcaydia, revocant qualsevol nominació feta per lo alcayt que hui és de dit castell per a que los jurats que ara són y per temps seran cuyden de aquell y de sa reparació, y que aprés mort del que hui és alcayt, se li fasa mercé a dita vila de la dita alcaydia.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

230. Íttem, ab lo acte de cort 67 de les Corts de l'any 1604 fonch vostra magestat servit a supplicació de este bras fer mercet a la dita vila de que pogués tenir y nomenar racional, lo que fins hui no se ha executat. Supplica dit bras que lo dit acte de cort sia possat en execució y que, per ser pochs los insaculats, haja de regir dit offici lo jurat en cap que hui és y lo que es trobara acabat lo trienni.

Plau a sa magestat que se excute en la conformitat que està concedit en dit acte de cort.

231. Íttem, senyor, supplica lo dit bras a vostra magestat mane confermar tots los privilegis concedits a la dita vila per los sereníssims reys predecessors de vostra magestat y en quant menester sia concedir aquelles, manant en penes se'ls guarden en la conformitat que aquells estan concedits.

Plau a sa magestat concedir dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhí de terzer.

232. Íttem, March Anthony Richart, notari de la dita vila, rig la abogacia fiscal de aquella ab privilegi concedit per lo duch de Arcos y és persona benemèrita y que dona bona satisfacció en lo dit offici. Supplica a vostra magestat lo dit bras faça mercé al dit March Anthony Richart de dita advocacia fiscal durant la vida de aquell.

Demanat-ho per secretaria se tindrà consideració.

233. Íttem, la dita vila és senyora de les carniceries y peixcateria, y estes regalies són censides a vostra magestat, y en anys propassats se intentà demanar quindeni sent axí que per ningun temps se ha pagat. Supplica lo dit bras en quant menester sia y per a en cas que pogués constar deure's lo dit dret per rahó de dita peixcateria y carniceria, sia vostra magestat servit fer gràcia, remisió y donació de aquell a la dita vila, attesos los molts servicis ha fet dita vila a vostra magestat en donatius y leves de soldats.

Plau a sa magestat perdonar los quindenis atrasats fins a les presents Corts.

234. Íttem, senyor, los veïns de la dita vila havent de pasar ||[344] a les viles de Capdet y Elda tenen pas franch pasant per lo regne de Castella ab sols la certificatòria de com són vehins de dita vila. Supplica dit bras a vostra magestat que ab sols albarà de guia puguen passar francament per dit pas del regne de Castella, sent de trànsit per a viles del dit regne sens que guarda ni official algú els puga impedir sots les penes a vostra magestat ben vistes.

Plau a sa magestat.

235. Íttem, com sien molts grans los gastos que es causen en les execucions que es despachen ab alguasil y notari. Supplica a vostra magestat lo dit bras que, en aquelles que no passaran de quatre-centes lliures, no puga imbiar-se alguasil y notari, sinó a un vergueta y notari, y que en la execució que no exedirà la summa de cent lliures no puga anar sinó porter a soles.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

236. Íttem, segons diferents privilegis, concedits així als vehins de dita vila com a totes les demés viles y ciutats del regne, los vehins de aquelles són franchs y lliures de qualsevol prestació, imposició o altre dret; anant y pasant per los térmens de les demés viles y ciutats del regne y poden ab sos ganados entrar a erbejar en sos realencs de la ciutat de Oriola francament, sens tenir obligació de pagar dret algú així de salt, com de manifestar llicència de dita ciutat. Supplica que los dits privilegis sien observats y guardats, manant ab penes no·ls impedixquen la dita entrada y erbatge en dits realencs ni els facen llicència ni altre pecho.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhy de tercer.

[345] Bocayrent.
[346] Bocairent.

237. Íttem, senyor, per quant la vila de Bocairent té franquea consedida y fermada per los reys antecesors de vostra magestat y així mateix les demés ciutats, viles reals y universitats del present regne y que ara, de 22 de juliol 1634 a esta part, no les volen passar ni admetre sens ferma de l'advocat patrimonial de vostra magestat. Supplica Per tant, a vostra magestat sia de son real servissi provehir y manar que les dites franquees valguen com han valgut fins lo dia damunt referit, per quant fent-se lo contrari és notori dany de totes les universitats de tot lo regne, y que es passen sens ferma de dit advocat patrimonial, lo que supplica a vostra magestat lo estament real.

Ja està provehit sobre açò en lo fur set.

238. Ítem, senyor, per quant en lo fur 120 de les Corts de l'any 1604 y per lo acte de cort segon de l'any 1626, a instància de l'estament militar y real està provehit que los justícies de les siutats y viles reals del present regne y del bisbat de Tortosa dins lo any y un dia puguen difinir les causes y obres pies y per aquell no haver-lo exercit fins hui dita vila de Bocairent. Supplica, per tant, lo estament real sia de son real servici manar per acte de la present cort que lo justícia de la dita vila puixa difinir les dites obres pies dins lo any y el dia y que no sia necessari venir-ne a donar raó a Valènsia que han difinit, sinó que així com lo racional dona avís del difunt, done raó com també estàn difinides les dites obres pies, y que el salari sia així com està dispost a dos diners per lliura.

Plau a sa magestat que·s guarden la concòrdia y fur que parlen de la matèria.

239. Ítem, senyor, que per quant dita vila de Bocayrent té privilechi dels reys antecessors a vostra magestat de poder tenir Consell General ab intervenció y assistència de 100 òmens abitants en la present vila, lo que al present hés molt dificultós per haver-se deseparat los llocs de Banyeres y Alfafara de dita vila. Supplica, per tant, a vostra magestat lo estament real sia servit proveyr per acte de la present cort que dit Consell General se puga tenir ab assistència de 50 òmens y lo demés que voldran venir.

Plau a sa magestat.

240. Ítem, que la dita vila de Bocairent y à en la bolsa de la insaculació de justícia setse persones henseculades en lo ofisi de dit justícia, y per paréixer ser molts per a conforme el número de les cases, y per la bona administració y seguritat de la vila, supplica lo estament real a vostra magestat sia servit de proveir y manar per acte de la present Cort, que estos se reduixquen a número de 10 ab que estos no·s traguen sinó que es suprimixquen sempre que es moriran fins que reste lo dit número de 10.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres Corts.

241. Ítem, suplica lo hestament real a vostra magestat que, per a que dita vila de Bocairent puga acudir tant a les precises necessitats de dita vila com als servicis de vostra magestat, sia servit de proveyr y manar per acte de la present Cort que dita vila per ser terra curta y de poch pasatche que no y puga haver més de un ostal y que este sia de dita vila, y que així mateix se puga pendre una casa per a dit ostal o una de les que güi són pagant la justa estimació de aquella.

Plau a sa magestat ab que no hi aja perjuhí de tercer.

242. Ítem, senyor, que per quant la vila de Bocayrent y les demés ciutats e viles reals del regne tenen privilegis dels reys anteriors a vostra magestat de poder posar qualsevols sises he imposicions, així en les mercaderies que hentren hen dita vila com en les que hixen que puga posar-les com ben vist li sia *inter suos*, conforme la magestat del rey en Pere el segon en lo privilechi 92, folio 132 feu merced a les siutats y viles reals per a poder-les posar per les guerres que *illo tunc* hi havia. Per ço, supplica a vostra magestat lo hestament real sia servit de confermar dits privilegis a dita vila de Bocayrent.

Plau a sa magestat confermar dit privilegi en quant estan en ús y sens perjuhí de tercer.

||[347] 243. Ítem, senyor, per quant en la vila de Bocayrent ha acostumat haver quatre forns y haurà més de quaranta anys que caygué lo uno de aquells, y que poc temps després que fon caygut un particular de dita vila demanà llicència al bal·le general de la ciutat de València per a reedificar dit forn, y com als hereus de dit particular en este discurs de temps se'ls seguixca ser senyors del millor forn que y à en dita vila y gosar lo benefici en aquell que en los dos hi podria aver-i, el no reedificar-se és perjuhí notori de dita vila. Supplica, per tant, a vostra magestat lo hestament real sia servit per acte de la present Cort donar llisènsia a dita vila puga reedificar dit forn per a ella mateixa pagant lo que los demés forns de dita vila paguen, lo qual no cobra ara vostra magestat, y que la dita vila puga pendre una casa allà a hon més convinga pagant la justa estima de dita casa, ab tal emperò que si lo dit particular que té la llicència el voldrà rehedificar dins un any y un dia después de la requesta; aon no, que dita vila el fasa.

Plau a sa magestat ab que no hi aya prejuhí de tercer y en la conformitat que se ha concedit a la villa de Líria.

244. Ítem, supplica lo hestament real a vostra magestat sia servit concedir a la parroquial de dita vila de Bocayrent, per tenir-ne molta necesitat lo parroquial parroquians de aquella, sis mília lliures franques de amortisasió y sagell.

Plau a sa magestat en cantitat de tres mília lliures pagant un sou per lliura per lo dret de sagell.

245. Ítem, supplica a vostra magestat lo hestament real sia servit donar llisènsia a l'espital de dita vila de Bocayrent que puga atquirir cinc-sentes lliures franques de amortisasió y sagell.

Plau a sa magestat que paguen un sou per lliura per lo dret de sagell.

||[348-350] (en blanc)

||[351] Alpuente.

Delliberacions fetes per o bras real en las Corts de l'any 1645.

246. Primerament, per quant en lo any 1487 lo síndich de la vila de Alpuente possà una ferma de dret en la cort del governador y bal·le de la present ciutat sobre la possessió de amprivar en una partida de dita vila nomenada Camp de Benasira, en què pretenia perturbar a dita vila el bisconte de Chelva. Y havent pasant en cosa jutjada les provisions de dita ferma, ab inducció de dit bisconte, el síndich de dita vila de Alpuente, en lo any 1519, possà altra ferma de dret sobre la possessió en què estava dita vila de amprivar en altres partides nomenades Aillas y Alcotas, situades en lo mateix terme de dita vila de Alpuente, y encara que el bisconte contrafermà, fonch *extra tempus*. Y en lo any 1589 se immiscuí en dites causes lo procurador patrimonial de sa magestat per lo interés que té lo real patrimoni en dites partides, y contenen pus de cinch llegües de terra, y supplicà se evocassen dites causes a la Real Audiència; y també se immiscuí en aquelles el síndich de la vila de la Yessa. Y ab ser aquelles summàries per ser possessòries y de fermes de dret, no han pogut dites viles conseguir que los biscontes se abstinguessen de perturbar-los en sa posseció per ser aquells poderosos, deixant reconegut sempre a la Real Audiència, ni menys que es declaràs diffinitivament en dites causes pocessòries y en les instàncies de la divisió dels térmens que se han suscitat en aquelles, havent manat sa magestat ab ses reals cartes que se abreviassen senyalant dies y hores per a son despaig y que es deixassen qualsevols altres ocupacions. Y de diferir-se dita declaració se'ls seguix a dites viles total ruÿna y perdició, puix en lo discurs de 162 anys que ha que se escomensaren han gastat moltíssims millanars de ducats y han tengut moltíssimes ocassions de perdre's per causa de les molèsties dels biscontes y de les guardes de la vila de Chelva, y de cada dia de fet se n'entren per lo terme judicat de dites viles ha emportar-se'n los ganados dels vehins de aquelles, occasionant a dites viles a que obren també de fet y redimixquen la vexació que se'ls fa a sos veïns de que es poden seguir los inconvenients que es poden considerar. Per ço, suplica a vostra magestat lo dit bras real sia de son real servey manar a l'hoÿdor de dites causes que encontinent deixades qualsevols altres ocupacions fasa relació dels processos y declare diffinitivament.

Sa magestat manarà al virrey de València despache dita causa ab tota brevetat.

247. Íttem, per quant la dita vila de Alpuente està falta de propietats y les entrades no són bastants per als càrrechs que los més són ocassionats de un plet en que té interés lo real patrimoni que ha 162 anys que·l porta. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey fer mercé a la dita vila de concedir-li remició y franquea dels quindennis dels forns que té, lo hu en la dita vila ||[352] y lo altre en lo lloch de Titagües, que és carrer y terme de aquella sots directe domini de vostra magestat.

Plau a sa magestat perdonar les quindennis deguts fins a les presents Corts.

248. Íttem, per quant lo forn de dita vila respon a vostra magestat vint-y-cinch lliures de cens cascun any y dit cens és molt rigurós. Supplica a vostra magestat, per les mateixes attendènsies del capítol antecedent, que lo dit cens sia reduhit y moderat a unes cinch lliures cascun any y que es paguen aquelles en la conformitat que es paguen les 25 lliures.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

249. Ítem, per quant, segons furs y privilegis del present regne, tots los vehins y habitadors de aquell són exempts del dret de asadura, borra o borregatge, y alguns senyors de llochs y castells y officials de aquells intenten voler cobrar indebitament los dits drets. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey que los dits privilegis sien inviolablement observats y guardats ab imposició de penes pecuniàries a arbitre de vostra magestat.

Plau a sa magestat que·s guarden dits privilegis.

250. Ítem, per quant los vehins y habitadors del present regne a foro gozen de franquea en tots los pasts y les abelles no poden estar tot lo any en una part, y alguns senyors de llochs y castells y officials de aquells pretenen que de les abelles que se han mudat en sos térmens se'ls haja de pagar dret de herbatje. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que no es cobre herbatje algú de dites colmenes ni altre dret algú ab imposició de penes pecuniàries a arbitre de vostra magestat.

Per ser interés de tercer sa magestat no hi provehix.

251. Íttem, per quant les esglésies parrochials de la dita vila de Alpuente y llocs de Ares y Titagües, aldees de aquella, estan molt pobres; per ço, es supplica a vostra magestat sia de son real servey fer gràcia y mercé, ço és a la iglésia de dita vila de franquea del dret de amortisació y sagell fins en suma de 8.000 lliures, a la de Ares de quatre mil y a la de Titagües de 2.000 lliures.

Plau a sa magestat concedir facultat de amortiçar a les dites iglésies en la mitat de la cantitat que·s suppliquen, francas de dret de amortizasió y pagant un sou per lliura del dret de sagell.

||[353] Paníscola.

252. Ítem, per quant per furs del present regne està dispost que les sentències dels ordinaris de les ciutats, viles y llochs de aquell que no excedixen de trenta lliures se hajen de posar en execució, sempre y quant se interposaran opposicions de dites sentències, prestada primerament idònea y sufficient caució y fermança. Com la experiència haja mostrat y de cada dia mostre que les sentències que dits ordinaris donen són molt justes y jurídiques y per excedir aquelles la dita suma de trenta lliures interpossen opposicions de dites sentències sols ab ànima de diferir les execucions de aquelles. Per tant, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que la dita disposició foral, que dispon que les sentències dels ordinaris que excediran la suma de trenta lliures la puguen possar en execució *praestita cautione*, se haja de extendre y se extenga fins a la cantitat de cent lliures de tal manera que les sentències de dits ordinaris que no excediran la suma de cent lliures se hajen de possar y es posen en execució de hui en avant *praestita cautione*.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs que tracten de açò.

253. Ítem, senyor, per quant ab lo fur 13 rúbrica *De executione rei iudicatae* y altres està dispost que les sentències pasades en autoritat de cosa jutgada no es puguen retardar en posar-se en execució per via de excepcions, sinó és que excepcions se proven ab actes e instruments públichs, en les quals se haja de procehir y es proseheixca *absque exitu et figura iudicii*; y no obstant la dita disposició foral los ordinaris de les ciutats e viles reals del present regne en moltes ocasions havent passat les sentències en authoritat de cosa jutgada han admés qualsevol gènero de excepcions ab que se han impedit y se impedixen les execucions de dites sentències, y se ha donat y dona ocasió a molts litigis y plets. Per ço, y per obviar aquells, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servey, per observància de dites dispositions forals, manar provehir que sempre y quant los jutges ordinaris de les ciutats, viles reals y universitas del present regne, havent passat les sentències per aquell donades en autoritat de cosa jutjada, admetran altres excepcions que les que es provaran encontinent ab actes e instruments públichs, hajen de encórrer y encórreguen en pena de cinquanta lliures pagadores de béns propris de dits ordinaris, y aplicadores a la part interessada.

Ja està proveït en les furs de les presents Corts.

254. Ítem, per quant los justícia y jurats de la vila de Paníscola de temps immemorial sempre han tengut les claus de la fortalea y castell de dita vila en la mateixa conformitat que les tenen la vila de Vinaroz y altres del present regne, y de poch temps a esta part lo go-||[354]vernador de les armes que està en dita vila se ha ocupat de dites claus, lo que és en notable agravi y deshonor de dita vila que sempre és estada y és molt fel y obedient al servici de vostra magestat. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que les claus de la fortalea y

castell de la dita vila de Paníscola les hajen de tenir y tinguen los justícia y jurats de aquella y que lo gobernador en manera alguna no les puga tenir.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

255. Ítem, per quant en la vila de Paníscola, a persuasió del governador de la fortalea y castell de aquella, molts vehins y habitadors de dita vila y los més rics se allisten y asenten y prenen plaça de soldats en aquella, no ab altre fi sinó per a eximir-se dels officis y càrrechs públichs y cisses de dita vila, y no fent com no fan guardia ni servici a vostra magestat en cosa alguna, ve a redundar en gran dany y perjuhí de dita vila, puix per dita rahó se han de possar y es posen als càrrechs y officis de dita vila persones inàbils. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat, sia de son real servici manar provehir que les persones vehins y habitadors de dita vila de Paníscola que hauran assentat plaça de soldats en aquella es desallisten y que en la esdevenidor *sub nullitatis decreto* lo governador de la fortaleza y castell de dita vila no puga donar plaça alguna de soldat als vehins y habitadors de dita vila o per lo menys que mane vostra magestat provehir que no obstant que tinguen les dites places de soldats hajen de concórrer als càrrechs y officis de dita vila y contribuir en les cisses e imposicions de aquella.

Plau a sa magestat.

256. Ítem, per quant la vila de Paníscola està molt alcançada y empenyada, així per sos càrrechs ordinaris com per tants servicis que ha fet a vostra magestat, y tenint com té la dita vila arrendada la taverna y lo arrendament de aquelles servix en grant part per a la subvenció de dits càrrechs y lo governador de la fortalea y castell de dita vila és causa que aquella no trobe qui vulla arrendar la dita taverna y panaderia, per quant en ocasions de leves de soldats que passen a Tortosa y Tarragona y estan detenguts en lo dit castell, no permet lo dit governador deixar entrar en aquell als arrendadors de dita taverna y panaderia a vendre cosa alguna, y per aquest camí impedix lo arrendament y que no es trobe qui vulla arrendar dita taverna y panaderia, lo que redunda no sols en detriment de dita vila sinó que és contra el ‖[355] servici de vostra magestat. Perquè los revenedors que entren en dit castell de orde de dit governador sols tenen mira de enganyar als soldats y fent-los pagar al doble de lo que val la cosa, lo que no poden fer los arrendadors de dita vila, perquè no poden vendre les coses en dit castell a major preu del que les venen en dita vila. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que lo governador de la fortalea y castell de dita vila de Paníscola, per via directa ni indirecta, no puga impedir ni impedixca als arrendadors de la taverna y panaderia y altres de dita vila lo entrar a vendre en dit castell les coses que tindran arrendades ab que la dita vila trobarà qui vulla arrendar y ab los dits arrendaments podrà ab molta més commoditat pagar los càrrechs y al servici de vostra magestat.

Sa magestat manarà a la persona o alcayt que governarà lo que en açò deu observar.

257. Ítem, per quant la vila de Paníscola està molt empenyada y fa prou de acudir a pagar sos càrrecs y obligacions y lo governador del castell y fortalea de aquella se obligue a que haja de provehir lo cuerpo de guardia dels soldats de llenya, lo que és en notable perjuhí de dita vila, puix la dita provisió de llenya li costa cascun any pus de setanta lliures. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que de huy en avant la dita vila de Paníscola no tinga obligació de provehir de llenya al cuerpo de guardia de dits soldats, puix aquells per estar tan prop com estan les montanyes poden eixir a fer faxina.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

258. Ítem, per quant la dita vila de Paníscola ab real privilegi concedit a aquella per lo senyor emperador y rey don Carlos quinto *datis* en Valladolit en quinse de maig de l'any 1523, té facultat de poder portar forment lliurement del regne de Aragó per a son sustento y lo dit privilegi, juntament ab los demés de dita vila, són estats confermats en les Corts dels anys 1604 y 1626, y no obstant lo desús dit los officials del dit regne de Aragó de poch temps a esta part han procurat y procuren impedir a dita vila en la treta de dit forment. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que lo dit privilegi com té la dita vila de Paníscola en respecte de traure forment per a son sustento del regne de Aragó sia observat y guar-||[356]dat lo tenor de aquell y vostra magestat lo mane confermar per a sempre, puix és per al sustento de una vila y fortalea tan gran que és la clau de tot lo regne.

Plau a sa magestat.[63]

259. Ítem, per quant la dita vila de Paníscola és molt curta en població, puix no arriba a cent y cinquanta vehins y es troba vexada y molestada de vagatges, y aloxament, y de soldats de trànsit, y la major part dels vehins y habitadors de aquella consistix en privilegiats per ser los vehins soldats de costa, altres soldats del castell, altres soldats del governador y altres gozar del privilegi de la sal. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia manat provehir que de hui en avant en los vagatges y alojaments de soldats de trànsit de dita vila de Paníscola hajen de concórrer tots los vehins y habitadors de aquella no obstant qualsevols privilegis que pretenguen tenir y tinguen per qualsevol causa, via, manera e rahó.

Sa magestat té ordenat a son lloctinent general disponga el trànsit de soldats de forma que·s guarde ygualdat.

¶ [63] Aquest capítol conté un primer decret que només es pot llegir parcialment per estar ratllat i cancel·lat, però sembla ser que es tracta que l'escrivà va equivocar-se i va copiar el decret del capítol següent: *Sa magestat té ordenat a son lloctinent general disponga el trànsit de soldats de forma que·s guarde ygualdat.*

260. Ítem, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que les persones que tenen los plats de les almoynes de Nostra Senyora de la Mercé y altres, estiguen obligats a contribuir y contribuixquen en los vagatges y no sien exempts dels aloxaments de soldats que de trànsit passen per la dita vila de Paníscola.

Sa magestat té donat órdens que permiten los furs del regne sobre la matèria.

261. Ítem, per quant en la dita vila de Paníscola hi ha una fortalea y castell en la qual hi ha bons quartells y molt bona commoditat per a la habitació dels soldats, que contínuament estan en dita vila, y per obligar a aquella a donar aloxament a dits soldats han succehit y succeheixen molts inconvenients en dita vila. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que de huy en avant la dita vila de Paníscola no tinga obligació de donar aloxaments als soldats que contínuament estan en dita vila.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

262. Ítem, per quant en lo fur 8 dels estravagants, folio 43, confermat en altres y en lo fur 125 ||[357] de les Corts de l'any 1585, està dispost que les cases de la gavella de la sal sien nou y que la una d'elles estiga en la vila de Paníscola, y en lo fur 126 de les Corts del dit any 1585, estiga dispost a la lletra que sots pena de vint-y-cinch lliures no es puga vendre sal en gros o en menut, en altra part que en les dites nou cases de dita gavella, y de poch temps d'esta part se ven públicament sal en la vila de Vinaroz, que no està compresa en dites nou cases de la gavella de la sal. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit provehir, manant confermar dits furs, y aquells se hajen de observar y observen inviolablement y que de hui en avant lo justícia de dita vila de Paníscola puga executar les penes dels que contravindran a dits furs.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents.

263. Ítem, per quant en la vila de Paníscola hi ha una plaça de soldats, que fa los fochs per a donar avís de la seguritat de la costa, per ser lo cap de la partida de aquella; y la dita plaça ha molts anys que la servixen y se li paga lo sou en la mateixa conformitat que als demés soldats de la costa marítima. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar fer mercé y gràcia a la dita vila de Paníscola de la dita plaça dels fochs y sou de aquella, attenent als molts gastos que cada dia se li ofereixen a dita vila, així en pagar los càrrechs ordinaris com en acudir al servici de vostra magestat y confirmant la dita mercé y gràcia per a sempre, puix la dita vila posarà persona àbil y sufficient per a servir dita plaça, que no farà falta a dita vila per a ajudar a portar los càrrechs de aquella segons lo que la serveix al present la fa.

Sa magestat ha encarregat a son lloctinent general se informe de açò y procure ajustar-ho com més convinga.

264. Ítem, per quant en la vila de Paníscola hi ha dos forns de coure pa, los quals són del patrimoni de vostra magestat y aquells se arrenden a la persona o persones que pareixen més convenients y en la conformitat que ho dispon lo real patrimoni de vostra magestat, y ab los arrendaments de dits forns, si aquells fosen de la dita vila de Paníscola, aquella ab major alivi podria acudir a pagar part dels gastos, empenyos y treballs en que es trova. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat ||[358] sia servit manar fer mersè y gràcia a dita vila de Paníscola dels dits dos forns *in perpetuum* o per lo temps que a vostra magestat pareixerà, per a que de la renta de aquelles la dita vila puixa acudir y acudixca a pagar part dels càrrechs y gastos que té.

Plau a sa magestat, remetent al virrey y junta patrimonial lo ajustament de la cantitat de sens que ha de respondre, y lo demés conforme lo que se ha concedit a la vila de Líria en lo capítol 142 de les Corts de l'any 1626.

265. Ítem, per quant en la vila y terme de Paníscola hi ha serts herbatges que són del patrimoni de vostra magestat y aquells lo dit patrimoni los sol arrendar a la persona que li pareix y sols se'n trauhen de arrendament huitanta lliures, ab les quals la dita vila pot acudir a pagar part dels empenyos en que està per rahó dels servicis que té fets a vostra magestat. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar fer mercé a dita vila de Paníscola de dits herbages *in perpetuum* o per lo temps que a vostra magestat pareixerà per a que ab la renda de aquells puixa dita vila acudir als càrrecs que té.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

266. Ítem, per quant la vila de Paníscola es troba empenyada en pus de dotze mília lliures per a haver sustentat la artilleria per son conte, lo que huy no pot continuar ni continua, perquè lo patrimoni de aquella en gran part no aplega a poder pagar los càrrechs. Per tant, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit de huy en avant provehir monitions per a la artilleria de dita vila, conforme les proveheix per al castell de aquella, per ser com són tan necessàries en dita vila y se han de menester en tanta abundància, que sols lo patrimoni de vostra magestat pot bastar y així mateix manar provehir de carruatge necessari per a dita artilleria.

Sa magestat encarrega a son lloctinent general cuide de la conservació de dita plaça per lo molt que importa a son real servici.

267. Ítem, per quant la dita vila de Paníscola des de el temps de Vespaciano Gonzaga, que fonch virrey y capità general en lo present regne, es derrocaren los murs antics de dita vila y es mogué una obra nova per a més fortificació de dita vila, la qual fins huy no sols no se ha acabat, sinó que per moltes parts de les pedres que hixen per a perficionar y aca-||[359]bar la dita obra y unir aquella, les quals sols

servixen de escala per a pujar des de la mar a dita vila y los murs nous estan sens barbacanes y en moltes parts sens estar terraplenats tot lo qual porta en sí notables perills. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar que ab la brevetat possible es pose la mà en la dita obra y se acabe aquella, puix la dita vila és plaça tan important y la clau de tot lo regne.

Lo que·s supplica està ya encarregat al lloctinent general de sa magestat.

268. Ítem, lo dit bras real supplica a vosta magestat sia de son real servici manar fer mercé a la església parrochial de la vila de Paníscola de que aquella puixa adquirir béns de realench fins en suma de quatre mília lliures franques dels drets de amortisació y sagell.

Plau a sa magestat en suma de dos mil lliures franca de amortizasió y pagant un sou per lliure del dret de sagell.

||[360] (en blanc)

||[361] Penàguila.

269. Ítem, senyor, per quant la vila de Penàguila en virtut y execució dels reals privilegis 97 y 116 *de quibus in corpore priuilegiorum*, folio 130 *et* folio 139, està en possessió de impossar, fer pagar y cobrar lo dret de treta y sisa que dihuen de saca, de qualsevols forments, ordis, grans, semilles y esplets de tots los compradors de qualsevol estat y condició que sien y els trahuen de dita vila y son terme y de qualsevols tractans en aquella; com sia just prevenir que la dita vila per ningun temps sia perturbada en la possessió en què està de impossar, fer pagar lo dit dret y cobrar aquell. Per ço, lo bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar confermar lo desús dit, si és segons fins hui se ha acostumat executar en dita vila y en quant menester sia concedir de nou lo desús dit dret de saca, y que la dita vila el puga impossar, fer pagar y cobrar, puix la raó que mogué al sereníssim rey don Pere lo segon per a concedir los dits reals privilegis que fonch per a subvenció de les guerres de Castella, milita al present ab més urgència que és per acudir a la conservació de dita vila y servici de vostra magestat.

Plau a sa magestat confermar dit privilegi en quant estan en ús y sens prejuhí de tercer.

270. Ítem, senyor, com lo justícia de la vila de Penàguila sols té de salari 25 lliures y los treballs que suporta en son offici són excessius y dignes de major remuneració. Per tant, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar aumentar lo salari a dit justícia de dita vila de Penàguila fins 40 lliures, ço és 30 lliures per a dit justícia y 10 lliures per a el assessor de aquell, exigidores dels emoluments de la cort de dita vila.

Plau a sa magestat y que dure fins al soli de les primeres Corts.

271. Ítem, per quant lo castell de la vila de Penàguila estiga molt derruhit y de cada dia se espera la total rohina de aquell, si no se acudix a la conservació y reparo de dit castell, lo qual és de molta utilitat a vostra magestat y al present regne. Y tenint com té lo dit alcayt de dit castell cinquanta lliures de salari cascun any ab lo qual se podia acudir al reparo de dit castell. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit provehir que després dels dies de l'alcayt que hui és del castell de dita vila de Penàguila, haja de ser y sia alcayt de aquell lo jurat en cap que per temps serà de dita vila, y que del dit salari de alcayt tinga obligació de gastar cascun any 20 lliures en obres y reparos de dit castell, per a que d'esta manera es puixa conservar per ser com és la conservació de aquell molt beneficiosa a vostra magestat y al present regne.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

272. Ítem, senyor, com la vila de Penàguila és de molt poca població y en la contribució de aquella estan los pobles de Benasau, Alcoleja, Benia-||[362]fe y Benifallim y encara que de poch temps a esta part se li ha concedit la suprema jurisdicció *titulo gubernatorio*, emperò en cas de necessitat de leves, aloxaments y altres coses que se offerixen en servici de vostra magestat sempre se ha carregat y es carrega tota la càrrega a dita vila com a cap de governació, y los dits pobles ab pretext de que no estavan especialment nomenats tracten de eximir-se y se eximixen, deixant tota la càrrega a dita vila, la qual per aquest camí ha restat sempre y resta molt gravada y los dits pobles exempts, sent just y a rahó conforme que la càrrega y treball se repartixca proporciónalment entre tots. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que en tots los casos de necessitat de leves aloxaments, pasatges y demés servicis de vostra magestat y del present regne hajen de contribuir y contribuixquen uniformement ab la dita vila de Penàguila los dits pobles de Benasau, Alcoleja, Beniafe y Benifallim, ab que al fer-se lo repartiment y distribució de lo que se ha de gastar en los casos referits, la dita vila de Penàguila tinga obligació de convocar un jurat de cada hu de dits pobles per a que ab sa injuncció se faça dit repartiment; y havent-se fet aquell ab la solemnitat dita y no volent passar alguns de dits pobles per dit repartiment, lo justícia de dita vila de Penàguila puga proseguir y proseguixca contra lo inobedient ab prompta y real execució.

Sa magestat ha encarregat a son lloctinent general disponga los trànsits y alojaments de manera que·s guarde ygualdat.

273. Ítem, per quant la dita vila de Penàguila en lo temps de les Communitats y Germania del present regne prestà al senyor emperador y rey don Carlos, besavi de vostra magestat, dos mília lliures en or per a la ajuda de la paga del exercit real; que les dites 2.000 lliures la dita vila de Penàguila les prengué a censal y de present respon y paga les pensions de aquelles, sent esta la causa de estar dita vila summa-

ment alcançada y empenyada per no haver-se-li restituït y tornat fins hui les dites 2.000 lliures. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici fer-li merced a dita vila de Penàguila per temps de sis anys de concedir-li lo ters delme que vostra magestat té en aquella per a que dita vila tinga algun alivio en lo empenyo en què es troba.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

274. Ítem, senyor, com lo Consell General de dita vila de Penàguila consisteixca en 40 persones, veïns y habitadors de dita vila, e com aquella sia de curta població y la major part de sos veïns de ordinari estan ocupats en les llavors y masa-||[363]des, y en moltes ocasions ha succeit havent-se de juntar lo Consell General de dita vila per a tractar y determinar coses de utilitat y profit de aquella, lo que no se ha pogut fer per estar ausents de dita vila en les heretats y massades la major part dels vehins de aquella, sens trobar-se en dita vila lo número de quaranta persones que fan lo Consell General de aquella, lo qual ha redundat y redunda en notable dany y perjuhí de dita vila. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit de manar reduhir lo número de quaranta a trenta persones, les quals hajen de fer y fasen Consell General en dita vila de Penàguila.

Plau a sa magestat.

275. Ítem, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici fer merced a la iglésia parroquial de la vila de Penàguila per a que aquella puixa adquirir de béns de realench, franques del dret de amortizació y sagell quatre mília liures.

Plau a sa magestat fins en suma de dos mília lliures franques de dret de amortiçació, pagant un sou per lliura de dret de sagell.

276. Ítem, senyor, per quant per la vila de Penàguila, en les ocasions de rebatos de moros en les marines, pasen les companyies de Cosentayna, Albayda, Ontinyent, Benigànim, Xàtiva, Ayora y demés de part de tremuntana y també passa per dita vila de Penàguila la companyia de cavalls de Vila Joyosa, venint a la ciutat de València y tornant-se'n a Vila Joyosa. Y en les dites ocasions la dita vila de Penàguila és estada y és molestada ab grans y excessius aloxaments, a lo que en manera alguna es deu donar loch, puix és just y a rahó conforme que en los gastos desús dits que se oferixen y es poden oferir contribuixquen ab igualtat los pobles circumveïns de dita vila de Penàguila. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que de assí en avant la dita vila de Penàguila no tinga obligació de donar vagatges y aloxaments que no sia nomenant-ho lo virrey que al present és y per temps serà ab sa real commissió, especificant en aquella los vagatges y aloxaments que dita vila de Penàguila ha de donar y lo que li tocaran a dita vila de Alcoy, lochs de Benilloba, Benifallim, Alcoleja y Benasau per a que d'esta manera tota la càrrega de dits servicis reals no vinguen sobre la dita vila de Penàguila, sinó

que acudixquen tots los desús dits vila y pobles generalment al compliment de dits servicis reals y que, no fent-se en la conformitat dita, puga lo justícia de dita vila de Penàguila acudir a les cases y massades de son terme y contribució y pendre los vagatges que seran convenients al servici de vostra magestat.

Sa magestat té encarregat a son lloctinent general disponga los trànsits y alojaments com més convinga a son real servey.

||[364] (en blanc)

||[365] Xèrica.

||[366] Xèrica.

Delliberacions fetes per lo estament real en les Corts de l'any 1645.

Ítem, per quant la vila de Xèrica té privilegi de insaculació per als officis majors de dita vila, repartits en dos bolses fins en número de quaranta persones, ço és 25 persones en la primera bolsa y 15 persones en la segons. Y la experiència ha mostrat que seria convinient que dits officis se repartisen en tres bolses per a que les persones que entren al govern se instruissen de aquell començant per los officis menors. Per tant, supplica dit bras real a vostra magestat sia de son servey fer mercé a dita vila de Xèrica de concedir-li permís y facultat per a poder diminuir lo número de les persones que huy hi ha insaculades en dites bolses fins lo número de 30, y dels restants, fins a quaranta, fer nova y tercera bolsa dels que de nou se han de insacular. Y per a que el número de dites bolses sia igual, puxa affigir cinch subjectes en la tercera bolsa que de nou se ha de fer y que los officis se hajen de sortejar en la forma següent: ço és que de la primera bolsa se haja de fer extracció de justícia *in perpetuum*, y per als oficis de jurats de la primera, segona y tercera bolsa, y per a el offici de mustaçaf se haja de fer extracció un any de la primera, altre any de la segona y altre any de la tercera y observant sempre la alternativa ab que en les eleccions dels officis de justícies y mustaçaf sols se haja de fer extracció de una persona sola y no de moltes. Y en les eleccions de jurats una sola persona haja de ser extreta de cada bolsa, ço és de la primera, segona y tercera per a que de aqueix modo se evitaran los disguts y plets que poden resultar si es fes extracció per a dits officis de moltes persones. Y que lo batle de dita vila tinga obligació de habilitar les persones que hauran estat extretes per a dits officis *respective*.

Sa magestat vist lo privilegi manarà pendre resolució.

278. Ítem, per quant la vila de Xèrica en virtut de reals privilegis ad aquella concedits per los senyors predecessors reys de vostra magestat té facultat de posar sises e imposicions *inter suos* en lo modo y forma que li pareixerà més convenient per a subvenció de les necessitats y gastos que dita vila té y pagar los càrrechs ordinaris de aquella, y lo mateix privilegi tenen les demés ciutats y viles reals del regne. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son servey manar confer-

mar així los privilegis concedits a dita vila de Xèrica com los concedits a les demés ciutats y viles reals del present regne respectants a la fa-||[367]cultat que aquells tenen de imposar sises e imposicions *inter suos*, manant així mateix que dits privilegis se hajen de observar y observen inviolablement.

Plau a sa magestat confermar los privilegis concedits a dita vila en quant estan en ús y sens perjuhí de tercer.

279. Ítem, senyor, com en moltes ocasions que la vila de Xèrica y vehins y habitadors de aquella són estats executats, així per rahó dels drets de la sal y lleuda, com per rahó de altres drets imposats per la ciutat de València, han anat y van en les commisions, notari, alguazil o vergueta, los quals han fet y fan tan excessius gastos que moltes vegades importen més los gastos que la sort principal per la qual se executa, lo que és en notable dany, perjuhí y detriment de dita vila y particulars de aquella. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar proveir que de huy en avant en les executions y commissions que aniran contra la vila de Xèrica, vehins y habitadors de aquella, no puga anar més que un vergueta, o un alguazil, sens que haja de anar notari, sinó que per a rebre los actes que se oferiran fer se hajen de valer de un notari de la vila o lloch més circumvehí, lo qual haja de rebre dits actes y los salaris de aquells hajen de ser y sien per a el escrivà de la causa y que al notari rebedor se li hajen de pagar solament lo dret de escriure y les dietes y treballs personals que haurà sostengut de anar a dita vila de Xèrica a rebre dits actes.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

280. Ítem, per quant la vila de Xèrica no té propris alguns ab los quals puga acudir als excessius gastos que cada dia se li ofereixen y molts vehins de aquella tenen hostals y cases de posades en ses cases ab molt gran dany y detriment del bé comú de dita vila. Per tant, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar fer mercé a dita vila de Xèrica per a que aquella tinga per son conte tots los hostals que hi ha en dita vila, arrendant aquells a les persones que li pareixerà, per a que dels arrendaments de dits hostals puixa acudir a la subvenció dels gastos y necessitats de dita vila, y que ningun vehí y habitador de aquella puixa tenir hostal ni casa de posada, sinó en cas que la dita vila lo y haja arrendat.

Plau a sa magestat sens que·s cause perjuhí a tercera persona y ab que lo útil se comberteixca primer en lo servici de les presents Corts y que dure fins al soli de les primeres Corts.

||[368] 281. Ítem, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar confermar lo privilegi de franquea que té la dita vila de Xèrica manant que dit privilegi y tot lo contengut en aquell se haja de observar y observe inviolablement.

Plau a sa magestat confermar dit privilegi en quant està en ús y sens prejuy de tercer.

282. Ítem, així mateix supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey manar confermar tots los privilegis, gràcies, llibertats y exempcions concedits y concedides a la vila de Xèrica y veïns de aquella, així per vostra magestat com per los senyors reys predecessors de vostra magestat.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens prejuy de tercer.

283. Ítem, per quant de temps immemorial los escrivans de justícia de la vila de Xèrica, per los salaris de les relacions de experts, no han cobrat sinó quatre diners per cascuna de dites relacions, y no obstant la dita posessió immemorial en que estan los vehins de dita vila de Xèrica los dits escrivans han procurat y procuren cobrar y cobren tres sous per cascuna de dites relacions eo per lo salari de aquelles, lo que és en gran dany dels vehins y habitadors de dita vila, los quals deixen de fer venda de les pomes y mançanes en los mateixos arbres, que és la major collita que tenen, per no pagar tres sous per cascuna de dites relacions que fan los experts que han vissurat y alfarrasat les dites pomes y mançanes en los mateixos arbres. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar proveir que la dita costum immemorial sia observada y guardada, manant en quant menester sia que los escrivans que al present són y per temps seran del justícia de dita vila de Xèrica, no puxen cobrar per los salaris de les relacions que fan los dits experts sinó quatre diners per cascuna de aquelles, segons la dita costum immemorial en què estan los veïns y habitadors de dita vila de Xèrica.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

284. Ítem, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar concedir facultad a la vila de Xèrica per a que lo Consell General o particular de aquella puxa tots los anys fer elecció y nominació de una persona, així de les que entren y concorren als officis ||[369] de dita vila com dels que no concorren a dits officis, per a que aquella cobre les rentes de dita vila y pague los gastos de aquella.

Plau a sa magestat.

285. Ítem, lo dit bras real supplica a vostra magestat que la vila de Xèrica y llochs de Pina y les Barraques, per estar com estan incorporats en la corona y patrimoni real de vostra magestat, no puguen ser alienats ni desmenbrats de dita corona real, ans bé que *in perpetuum* sien conservats y mantenguts en dita incorporació.

Plau a sa magestat que·s guarden los privilegis de les incorporasions.

286. Ítem, dit bras real supplica a vostra magestat sia servit fer mercé a la església parroquial de la vila de Xèrica de que aquella puxa adquirir béns de realench en cantitat de huyt-mília lliures, franques dels drets de amortizació y sagell.

Plau a sa magestat en cantitat de quatre mília lliures franques de dret de amortizació, pagant un sou per lliura de dret de sagell.

287. Ítem, així mateix supplica lo dit bras real a vostra magestat sia servit fer mercé a les confraries que hi ha en la vila de Xèrica per a que totes juntes igualment puxen adquirir béns de realench fins en summa de 1.000 lliures franques dels drets de amortizació y sagell.

Plau a sa magestat en cantitat de sinch-sentes lliures a cada confraria, franques de dret de amortizació y pagant un sou per lliura de dret de segell.

||370 (en blanc)

||371 Sexona.

[Capítols que ha propossat lo síndich de la vila de Sexona y se han acordat per lo bras real, los quals supplica a vostra magestat sia servit sien decretats.

288. Primo, senyor, per quant la rectoria de la església parrochial de la vila de Sexona és de les més pingües del regne, de manera que importa la renta de aquella mil y tres-centes liures y en dita església sols y ha huit benifets, y per consegüent gran falta de capellans residents que accedixquen al culto diví com convé en una vila tan populosa com és la de Sexona. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar prestar son real consentiment y entercedir ab sa santedad per a que en la primera vacant de dita rectoria se apliquen de la renta de aquella quatre-centes lliures de renta per a fundar quatre capellanies o benifets en la dita església parrochial de dita vila de Sexona per a els naturals de aquella y per a que se acudexca millor al culto diví.

289. Ítem, per quant la vila de Sexona és lo trànsit per hon venen a la ciutat de València y a tota esta part del present regne, de Múrcia, Alacant, Oriola y de totes aquelles parts y per hon se va a d'aquelles de la dita ciutat de València, y de tot lo restant de dit y present regne. Y per esta rahó són molts los pobres que van y els recullen en lo hospital de dita vila y de ordinari sol haver-i molts malalts, y en subvenir a d'aquells y als demés pobres que de no u estan se li oferixen a dita vila molts gastos. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat que, per a ajuda de dits gastos y en consideració dels servicis que té fets a sa real corona la dita vila de Sexona, sia servit fer mercé a d'aquella del pes de dita vila que solia estar a càrrech del mostassaf, lo que vindria a importar de renta quinse liures poch més o meins y així matex fer-li mercé de huitanta-sinch liures de renta del ters delme de la vila de Ibi, del qual dita vila feu servici a vostra magestat eo de les rendes reals que té vostra magestat en dita vila de Sexona].[64]

¶ [64] Sembla ser que el primer full de les súpliques de Xixona es va perdre en l'original de ARV, Reial Cancelleria, 521. Tampoc es va copiar en la còpia B (AMV, Z²-50) en la qual ni tan sols es va registrar la part del capítol 290. D'igual manera, en la part de l'acte de cort 290 sí que es va copiar en l'exemplar dels furs de 1645 de la Biblioteca Nacional d'Espanya. BNE, Manuscrits, 6926. La súplica del síndic de Xixona sí que la trobem en el procés del braç

[290. Ítem, per quant de alguns anys a esta part lo batle de la vila de Sexona ha establit algunes parts de terme incultes que són montanyes y mallades y altres terres que no es poden cultivar, beneficiar ni traure de elles fruits alguns, de què ha redundat y redunda notable perjuhí a dita vila, puix per aquest camí resta privat lo comú de aquella de l'ús de dites montanyes y terres incultes com és tallar llenya, fer cals, algeps y altres coses de què necessiten molt comunment los vehins de dita vila y també es venen a estretir molt los abeuradors de ganados y açagadors. Y de dits establiments vostra magestat no ve a tenir altre profit sinó els censos que es responen que són][65] de molt poca consideració. Per ço, lo dit bras supplica a vostra magestat sia manat provehir y decretar que, sens tenir esguart als dits establiments que ha dat lo dit batle y als que farà de hui en avant, puguen los vehins y habitadors de dita vila de Sexona liurement entrar qualsevols montanyes, barranchs y terres que no es panifiquen ni cultiven y ussar de aquells de la mateixa manera que ussen y poden usar de les altres terres que no estan establides y com si dites terres no se haguessen establit.

Plau a sa magestat.

291. Ítem, per quant la vila de Sexona és trànsit per hon venen a pasar la major part dels soldats que van de una part del regne a altre y dels presos que es porten a la ciutat de València, y per aquesta rahó la dita vila de Sexona està molt carregada en donar vagajes, alojaments y altres coses que se offeresxen en los trànsits de soldats y presos, vissites dels virreys y altres en servici de vostra magestat, y encara que la dita vila de Sexona tinga algunes viles circumvehines com són les de Ibi, Castalla, Onil, Tibi y Relleu, emperò per estar fora camí real se eximixen de dites coses y és just y a rahó conforme que per sa part ajuden a dita vila de Sexona y la alivien y acudixquen també a les coses del servici de vostra magestat. Supplica, per tant, lo dit bras real a vostra magestat sia servit de provehir y decretar que en les ocasions de trànsits de soldats presos vissites de virreys y altres coses en les quals dita vila de Sexona se li demanen li demanen vagajes, tinguen facultat los justícia y jurats de dita vila de embiar a demanar vagajes a les dites viles circumvehines de Ibi, Castalla, Onil, Tibi y Relleu, y que los officials de aquelles tinguen obligació de embiar dits vagajes que els repartiran y demanaran y que en cas que no·ls embien y dita vila de Sexona els done per no detenir lo vagaje, tinguen obligació dites viles circumvehines de refer y pagar a la dita vila de Sexona la que es gastarà en dits vagajes conforme la repartició que faran los justícia y jurats de dita vila de Sexona

reial en AMV, y.y, 31, però no conté el decret del rei. AMV, y.y, 31, 285r-v.

Respecte als decrets dels furs no els coneixem, però el regent Crespí va recomanar respecte al 288 que: *Esta retoría es muy pingüe. No tendría por inconveniente que se haga esta intercesión.* Mentre que el capítol 289 formava part d'un grup al que es donava la resposta genèrica de que no convenia alienar drets i beneficis a la reial hisenda. ACA, Consell d'Aragó, llig. 1355, núm. 48/7. ¶ [65] Completat amb el procés del braç reial: AMV, y.y, 31.

o governador de Xàtiva o altre jutje superior, considerada la població de les dites viles circumvehines, a les quals se demanaran dits vagajes.

Sa magestat encarrega a son lloctinent general disponga els trànsits de soldats y els bagaches de manera que·s guarde ygualdat.

292. Íttem, per quant lo castell de la vila de Sexona és castell de omenaje y plaça de armes y està la major part derruhït, si no es tracta de reedificar-lo vindrà en breu temps a dirruhir-se y caure's del tot, y los alcayts que són estats de dit castell ja may han cuydat de son reparo per no haver habitat ni habitar ja may en dita vila; han acostumat y acostumen posar per sota-alcayts hòmens dels més ordinaris de dita vila y de més poca satisfacció, lo que ademés de ser en descrèdit de dita vila pot ser de molt gran perjuhí y desservici a vostra magestat en les ocasions que se offerixen. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit, aprés dels dies de l'alcayt que hui és *nunc pro tunc*, fer mercé a dita vila de Sexona de dita alcaydia en esta forma: que aquella, ab delliberació del Consell General, haja de ||[372] nomenar lo alcayt y que sia natural y habitador de dita vila y lo que pareixerà més convenient y de major satisfacció a dita vila y consell, y que se haja de approbar y confermar la nominació per vostra magestat eo per lo virrey y capità general del present regne, y despachar-li son privilegi que de les cinquanta lliures de renda que tenen los alcayts se appliquen y se hajen de aplicar les vint-y-cinch liures per a obres y reparo de dit castell que ab aquelles se obligarà la dita vila a tornar-lo y reedificar-lo y millorar-lo, anyadint lo que faltarà de propris de dita vila en la conformitat que ha acostumat fer altres obres de esglésies, convents y que lo alcayt de dit castell tan solament haja de tenir y tinga les altres vint-y-cinch lliures de renta, la qual nominació sia tan solament de vida de aquell com després haja de tornar a provehir dita vila y consell dita alcaydia en altra persona que li pareixerà de satisfacció.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

293. Íttem, supplica lo dit bras real a vostra magestat sia servit manar provehir que la terra que dividix los térmens de la vila de Sexona, ciutat de Alacant y vila de Muchamel, que es nomena lo Contrast, lo qual vostra magestat fonch servit decretar en lo capítol 228 de l'estament real de les Corts de l'any 1626 que no se establiria a persona alguna, sia mollonada perquè es sàpia fins a hon apleguen los térmens de dites viles y ciutat, y que la dita terra reste comuna a aquelles com fins hui.

Plau a sa magestat.

294. Íttem, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar confermar tots los privilegis y franquees concedits y concedides a la dita vila de Sexona fins al dia de hui, ayxí per vostra magestat com per los senyors reys predecessors de vostra magestat.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuy de tercer.

295. Íttem, per quant en la vila de Sexona sempre se han acostumat fer les eleccions de justícia, jurats y demés officials de aquella sols ab assistència e intervenció dels justícia, jurats, batle, mustaçaf y cequier, ajustant-se en la sala de dita vila en un puesto apartat del Consell General de aquella de tal manera que venen a ser les eleccions secretes y lo Consell no té notícia alguna fins que estan fetes. Y avent mostrat la experiència que el fer dites eleccions en la forma desús dita és causa de molts grans inconvenients y per a evitar aquella és just que es facen dites eleccions en públic y com se acostumen fer en la ciutat de València y altres ciutats y viles reals del regne. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que, no obstant la referida costum que té la dita vila de Sexona o qualsevol privilegi o concessió que tinga *circa predicta*, de hui en avant en dita vila se hajen de fer y facen les eleccions de justícia, jurats, mustaçaf y cequier de aquella en presència de tot lo Consell que sol convocar per a fer semblants eleccions en esta forma: que los redolins se hajen de extraure en presència de dit Consell y los albarans que es faran en los redolins que seran extrets se hajen de llegir ||[373] y es llixguen davant de dit Consell.

Plau a sa magestat.

296. Íttem, per quant la vila de Sexona porta un procés en lo senyor de Buçot en la Real Audiència sobre la divisió dels térmens y ha pus de sexanta anys que se escomençà y per ser sobbre la divisió dels térmens té molt gran perjuhí dita vila en la dilació y també el té el real patrimoni de vostra magestat per lo interés que té en lo ters delme. Per ço, lo dit bras supplica a vostra magestat sia servit manar que lo dit procés se declare ab la brevetat posible deixant lo ohidor de aquell qualsevols altres causes per a que, donada sentència, es mollonen dits térmens, y que fins tant se haja declarat es mane provehir que los hereters que tenen terres en les partides que es litiguen hajen de pagar per via de depòsit lo delme alternativament, ço és un any en dita vila de Sexona y altre en la ciutat de Alacant en poder dels depossitaris y persones que los justícies o governadors de dites viles y ciutat de Alacant nomenaran *respective* conforme una concòrdia que es feu antigament.

Sa magestat per ser matèria de justícia y de interés de tercer no ly provehix y manara que·s despatge ab brevetat la causa y se administre justícia oÿdes les parts.

297. Ítem, senyor, per quant la vila de Sexona comprà lo lloch y castell de Ibi y juntament comprà los drets que tenien certes persones de recuperar-lo en què gasta molts milianars de ducats y feu moltes millores en dit loch, y después serví a vostra magestat en lo terç delme de aquell, y vostra magestat lo encorporà en la corona real, restant la jurisdicció suprema en poder de dita vila de Sexona, y ab tal que sempre dit loch estigués subjecte a dita vila y fos carrer de aquella. Y dit pacte fonch confermat per lo sereníssim senyor rey don Alonso y per la magestat cesàrea del senyor emperador y rey don Carlos quinto ab ses reals privilegis, lo hu dat en

Tortosa en 3 de abril 1420 y lo altre en Monsó en 13 de octubre 1537; y vostra magestat en lo any 1626 fonch servit manar decretar de que no es donàs lloch a la pretensió que tenia dit lloch de Ibi de que vostra magestat lo elegís en vila real sens injuncció y notícia del síndich de dita vila de Sexona. Y no obstant lo desús dit, en lo any 1629 vostra magestat al dit loch de Ibi lo elegí en vila real desmembrant-lo de dita vila de Sexona, y per lo síndich de aquella es feren diferents protets y se li representà a vostra magestat lo fet referit y que per dita rahó se havien de tornar les coses al prístino estat per haver obtés lo dit privilegi lo dit loch de Ibi obreptícia y subreptíciament. Y vostra magestat fonch servit manar al virrey y capità general y Real Audiència del present regne que se li administràs justícia a dita vila de Sexona ab carta real despachada a 6 de juny de l'any 1629, y en conformitat de açò lo síndich de dita vila de Sexona en dita Real Audiència supplicà se annul·làs lo dit privilegi de vila real concedit a dit lloch de Ibi y fins hui no y ha hagut declaració en dita causa. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que la ||[374] dita causa que es porta en la Real Audiència entre la dita vila de Sexona y loch de Ibi sobre les coses referides es declare ab tota brevetat, manant que lo ohidor de aquella deixe tots y qualsevols altres causes per a que ab brevetat puga acudir a la decissió y determinació de dita causa.

Sa magestat, per ser interés de tercer, no y provehix y manarà que·s despatje ab brevetat la causa administrant justícia oÿdes les parts.

298. Ítem, senyor, les viles de Sexona, Ibi, Tibi, Castalla, Onil y Biar tenen obligació de acudir als socorros de la ciutat de Alacant, y la dita vila de Sexona per estar la més prop y ser la més prompte en acudir a dits socorros sempre ha acudit y acudix a aquells. Y les demés viles circumvehines en moltes ocasions han deixat de acudir a dits socorros y no és just que tota la càrrega la haja de tenir la dita vila de Sexona. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que en qualsevol ocasió que la dita vila acudirà a dits socorros y les damunt dites viles deixaran de acudir, que lo gasto que farà la dita vila de Sexona en acudir a dits socorros sia repartit entre les demés viles que deixaran de acudir a dits socorros.

Plau a sa magestat.

299. Íttem, per quant lo assessor de justícia de la vila de Sexona té molt treball en acudir a les coses del servici de vostra magestat, així en les causes criminals com en els civils y altres que se offereixen en dita vila, y el salari que aquell té tan solament és de quinze lliures. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar augmentar al dit assessor del justícia de dita vila de Sexona lo salari fins en cantitat de vint-y-cinch lliures y que aquelles se hajen de pagar y es paguen dels emoluments de la mateixa cort.

Plau a sa magestat aumentar dit salari fins a vint lliures y que dure fins al soli de les primeres Corts.

300. Íttem, senyor, com lo bal·le de la vila de Sexona aja pretés y pretenga tenir vot en les eleccions y extraccions que es fan en dita vila per als oficis de justícia, jurats y altres de aquella, lo que és molt perniciós a dita vila, puix en la ciutat de València y altres ciutats y viles reals del regne sols té la assistència lo bal·le en dites eleccions y extraccions. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir y declarar que lo bal·le de dita vila de Sexona en manera alguna ha de tenir, ni té, ni pot tenir vot en les eleccions y extraccions que es fan per als officis de dita vila, sinó tan solament la assistència en aquelles y habilitació de les persones extretes per a dits officis.

Plau a sa magestat després dels dies del batle que huy és y que dure fins al soli de les primeres Corts.

||[375] **301.** Íttem, per quant la dita vila de Sexona ha obrat y fabricat una església y ha gastat molta part de son patrimoni y se ha carregat alguns censals per a fabricar y fer dita obra y al present està exhausta per los molts gastos ha tengut en servici de vostra magestat per a poder-la acabar y adornar. Per ço, supplica a vostra magestat sia servit concedir a dita vila y fer mercé de una milícia y noblea per a que de lo prosehit de aquelles puga acabar y adornar dita yglésia.

Demanat-ho per secretaria sa magestat tindrà consideració ab lo que se li suplica.

||[376] De la vila de Vila Joyosa.

302. Lo síndich de Vila Joyosa diu que per quant la dita vila de Vila Joyosa és de poca poblasió y los vehins de aquella de ordinari estan ocupats en ses faenes fora de dita vila, a ocasió de lo qual moltes vegades ha succehit no poder-se juntar lo Consell General de dita vila per a delliberar algunes coses tocants al real servici de vostra magestat y regne, y a la conservació y govern de dita vila, lo que és estat causa de molts irreparables danys. Per ço, lo bras real del present regne supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que de huy en avant en dita vila de Vila Joyosa cinquanta veïns de aquella, caps majors de ses cases, hajen de fer y facen ple y bastant Consell General per a que ab més puntualitat es puixa acudir y se acudixca a dites coses.

Plau a sa magestat.

303. Íttem, per quant la vila de Vila Joyosa és de les més importants per a la conservació del present regne, y al present està tan pobra y alcansada que si per algun camí no es tracta de subvenir-la y socorrer-la és cert se ha de anar despoblant, lo que és forçós redunde en notable dany y detriment de dit y present regne. Per ço, lo dit bras real, per a evitar lo dany que en lo esdevenidor se pot esperar y espera, supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que de les pecúnies de la Ge-

neralitat del present regne se haja de pagar y es pague lo gasto de la conservació de la artilleria del pany de muralles que miren a la mar y reparos del castell de dita vila de Vila Joyosa, a hon la dita Generalitat té tres guardes, puix dita conservació ha de redundar y redunda en benefici universal de tot lo regne.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

304. Íttem, per quant a occació de haver-hi com hi ha en la vila de Vila Joyosa taula del dret del peatge en moltes ocasions ha succehit que havent-hi moros en la isla de Benidorm, penyes de Alvir y port de Morayra, y encara que dita vila de Vila Joyosa, se'ls avisa desparant una pesa als vaxels que pasen de la part de ponent, port de Alacant, a llevant, emperò per no pendre lo port de dita vila de Vila Joyosa, tement que no·ls fasen pagar lo dret del peatge, se arrisquen a passar y els cativen los moros, no sols en notable dany del present regne sinó en dany universal, puix los enemics se'n porten les per-‖[377]sones, vaxells y mercaderies. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que la dita taula del peatge que al present està en dita vila de Vila Joyosa es mude en lo lloch de Orcheta o Callosa d'En Sarrià o Finestrat, que son llochs y poblacions que estan més la terra a dins y son capases per a dita taula y conservació de aquella, oferint-se la dita vila de Vila Joyosa a que fet conte de lo que uns anys ab altres se trau en la dita taula de Vila Joyosa, si vingués a menyscabar-se lo dit dret del peatge, fet cómputo del que es traurà, mudada la dita taula, a refer lo dany y menyscapte que hi pot haver, y si acàs hi hagués aument en la mudança y translació de dita taula serà de vostra magestat perquè la dita vila no entén ni vol tenir altre interés que evitar lo dany de la pèrdua del cativeri dels vaxells y lo que acàs venint aquells al port de dita vila podran tenir los vehins de aquella alguna comoditat de vendre alguna figa pança y almelló que tenen de ses collites.

Demanant-ho per secretaria sa magestat tindrà consideració de lo que se li supplica.

305. Íttem, per quant en lo terme de la vila de Vila Joyosa hi ha moltes terres que possehien los moriscos expulsos, les quals responen peyta a dita vila, y encara que lo virrey y real junta patrimonial en 20 de juliol lo any 1612, al peu de una supplica possada per dita vila, manà pagar la peyta de dites terres, emperò no pogué tenir efecte per haver manat vostra magestat fer mercé de dites terres als senyors dels llochs de Finestrat y Orcheta de hon eren los moriscos que possehiren y compraren dites terres ab càrrech de dita peyta, y per no haver-la cobrada la dita vila de Vila Joyosa ha patit y patix sumament, y los senyors de dits llochs en perjuhí de dita vila se han utilat y utilen de dites terres. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que les dites peytes des de el dit any de la expulsio dels moriscos fins hui y de hui avant les hajen de pagar y paguen a dita

vila de Vila Joyosa los senyors de dits llochs o los que posehiran les dites terres, peytes, y que en la cobrança de aquelles se haja de procehir y es prosehixca en la forma y de la manera que en totes les demés peytes se acostuma cobrar y es cobrava de dites ans de la dita expulsió dels moriscos.

Y à interés de tercer en lo que se supplica y això sa magestat ho remet a justícia, executant la dita real carta conforme a dret y oÿdes les parts.

306. Íttem, per quant la dita vila de Vila Joyosa ||[378] en lo any 1609 la Real Audiència criminal manà derrocar unes cases de Àngela Llinares, *sub praetextu* que aquelles serien del capità Pere Llinares, perquè fonch vist habitar en dites cases, y encara que de llavors constà que no eren de aquell sinó de la dita Àngela Llinares, sa germana, emperò manaren derrocar perquè es digué que convendria a la bona administració de justícia que aquelles se derrocassen per delictes que hauria fet lo dit capità Llinares y la dita demolició de dites cases fonch feta no sols contra justícia, perquè no eren de dit capità Pere Llinares ni hagué causa per a que directa ni jurídicament se pogués impossar semblant pena a son amo, sinó que redunda a dany de dita vila perquè les dites cases servien y eren estrep de la muralla de aquella. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir, donant facultat a la senyora o amo que hui és de dites cases eo del sòl de aquelles per a que sens encórrer en pena alguna les puga tornar a reedificar y reedifique y cobre dita vila les peytes que se li dehuen y deuran de hui avant.

Plau a sa magestat.

307. Ítem, per quant la vila de Vila Joyosa des de el primer de maig fins lo mes de octubre sempre ha possat y possa quatre guardes que·s dihuen camperes además de les guardes de la muralla, y les dites guardes camperes sols serveixen dos a la part de ponent y dos a la part de llevant per la vora de la mar, en los puestos ha hon los moros poden desembarcar sens ser sentits, lo gasto de les quals ve a redundar y redunda en benefici no sols de dita vila sinó de tots los llochs sircumvehins que estan la terra dins, per consegüent és just y rahó conforme que aquells hajen de contribuir y contribuixquen en lo gasto de dites guardes. Suplica per ço, lo dit bras real a la vostra magestat sia servit manar provehir que lo gasto de dites guardes camperes, que la dita vila de Vila Joyosa posa desde el primer de maig fins lo mes de octubre se haja de compartir y es repartixca proporcionalment entre la dita vila y pobles circumvehins y del partit fins a hon arriba lo segur de dites guardes.

Por haver-hy interés de tercers sa magestat no hy proveix sinó que o remet a justícia.

308. Íttem, per quant des de la torre de Chiravey fins la torre de Aygües que estan a la vora de la mar prop de la vila de Vila Joyosa no es descobrí la costa, y a ocasió de açò anant com va lo camí real per la vora de la mar no se ase-||[379]gura ab les

guardes y és molt contingent cautivar los moros als caminants. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit manar provehir que a les guardes de dites torres Chiravey y Aygües se'ls aumente lo sou, unes sinch lliures més, ab que dites guardes tinguen obligació de descubrir des de la una torre fins a l'altra, y que lo dit sou y augment de aquell se haja de pagar y es pague de les pecúnies de la Generalitat, puix redunda en benefici de tot lo present regne.

Plau a sa magestat.

309. Ítem, per quant la vila de Vila Joyosa té un puesto que servix de peixcateria y carniceria y per ser com és tant curt lloch si se hagués de vendre no es trobaria qui en donàs deu lliures de aquell y lo bal·le demana setse sous y quatre diners de censos cascun any y lo quindeni, cosa que enjamés ha pagat la dita vila, la qual entre altres censals se ha carregat dos, lo hu per a desempenyar la jurisdictió de dita vila y lloch de Orcheta, que lo senyor rey don Joan empenyà y ab lo diner de dita vila se ha tornat a encorporar al real patrimoni, y lo altre per a rescatar de poder de moros dotze doncelles. Supplica, per tant, lo dit bras real a vostra magestat sia de son servici fer mercé a dita vila de Vila Joyosa dels dits setse sous y quatre diners de censos que cascun any demana lo dit bal·le per lo puesto que servix de peixcateria y carniceria y juntament del quindeni, cas que la dita vila el dega pagar.

Plau a sa magestat perdonar los quindenis atrasats fins a les presents Corts.

310. Íttem, per quant la vila de Vila Joyosa així per los excessius gastos que ha sostengut y molts y considerables censals que ha carregat y hui respon per a fabricar los murs torreons y església de dita vila a modo de fortalea, ocasionant aqueste gasto ser la dita vila el puesto més important que y à en lo regne segons que vostra magestat té llargues notícies, per les quals ha manat es cuyde tant de la conservació de dita vila, lo que és imposible segons lo miserable estat en que hui es troba, de tal manera que paga més de 1.800 lliures més de eixida que té de entrades, y per consegüent trobant-se com se troba dita vila ab tants de càrrechs que respon, y atrasada en més de 16.000 lliures de rezagos, serà molt contingent sinó es dona remey que dita vila reste del tot desmantelada y despoblada, cosa que redundarà en tant enormíssim dany de tot lo regne. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar fer mercé a dita vila de Vila Joyosa del ters delme que en aquella ||[380] té vostra magestat, que importa cascun any dos-centes y cinquanta lliures, fins que dita vila haja acabat de pagar dits resagos o per lo temps que vostra magestat serà servit.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

311. Ítem, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia servit manar fer mercé a la església parroquial de la vila de Vila Joyosa de que aquella puga adquirir béns de realench fins en suma de 4.000 lliures franques dels drets de amortització y sagell.

Plau a sa magestat en cantitat de dos mília lliures francas de dret de amortisasió pagant un sou per lliura per lo dret de sagell.

312. Ítem, per quant la vila de Vila Joyosa del real patrimoni de vostra magestat és plasa tan important com és ben notori, tant que per a la conservasió de aquella los més anys en ocasions de enemichs que van per la costa baixa lo governador de la ciutat de Xàtiva ab mil hòmens per a la custòdia de dita plasa y aquella es sustenta de llaurar, peixquera, y trachinar, y los peixcadors de dita vila solen matar peix de què redunda lo sustento dels vehins y en particular dels pobres de aquella y los llauradors ab ses bèsties trahuen y porten a vendre dit peix per tot lo regne y a la ciutat de València en barques, de què resulta no sols benefici a dita vila, al regne y a dita ciutat de València sinó a vostra magestat per tenir com té lo dret del quint de dit peix. Y acabada la peixquera les barques les fan de càrrega y porten a la ciutat de València forment, cevada y garrofes y en moltes ocasions han portat y porten farina, sivada, peixca salada, ayguardent, cebes y alls a Tarragona quant estava apretada de l'enemich, a Vinaròs y Paníscola per a abastar los reals exèrcits de vostra magestat, lo que hui no gosen fer perquè los acrehedors del comú de dita vila fan apreensió de les cavalcadures per los hostals y camins y de les barques en los ports y les venen per menys de la mitat de lo que valen y la dita vila ha de refer lo just valor als senyors de dits bans, y ademés de aqueste dany del bé comú del present regne per faltar-li aquest comerci y bastiments que los vehins y habitadors de dita vila ab ses bèsties y barques porten y a vostra magestat, així mateix, li causen notable dany en lo dret del quint del peix. Per ço, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia de son real servici manar provehir que les cavalcadures [de llauró y tragí y barques dels vehins de dita vila de Vila Joyosa no puguen ser embargades ni en aquelles se puga fer execució per deutes del comú de dita vila, puix poden los acrehedors cobrar dels béns mobles sitis y collites ab que la dita plaça que és de tanta importància es conservarà y continuant lo treballar los vehins y habitadors de aquelles pagaran y aniran pagant als acrehedors].[66]

||[381] Capdet.

El bras real suplica a vostra magestat mane decretar les delliberacions següents.

313. Primerament, per quant la vila de Capdet i els vehins de aquella és fins número de dos-cents y no hi ha resident més de un notari y este servix de escrivà de la sala dels jurats y fa molt de ordinari ausències de dita vila, per la qual rahó per les coses convenients al benefici de aquella, y que demanen remey breu y delliberació

¶ [66] En totes les còpies que hem localitzat aquest acte de cort apareix a mig copiar, donat que falta en l'original (ARV, Reial Cancelleria, 521) també falta també en les còpies, no obstant això l'hem completat a partir del procés del braç reial que no compta amb el decret reial. AMV, y.y, 31, f. 294r-v.

dels jurats o consell de dita vila, no y ha notari o escrivà que reba dites delliberacions que es fan o dehuen fer per lo consell o jurats de la dita vila. Per ço, supplica a vostra magestat que per acte del present estament real se done facultat als jurats que al present són, y per temps seran, de nomenar un escrivà durant les ausències de dit notari, y que dit escrivà puixa rebre totes les delliberacions de dit consell y provissions dels dits jurats, y de la mateixa manera en quan menester sia, puixa rebre qualsevols sindicats que se hajen de fermar per lo dit consell, y així general com particular, y que la dita nominació en respecte de les persones nomenadores les puixen variar *toties quoties*, y així judicial com extrajudicialment, als dits escrivans y actes, delliberacions, se'ls done fe y crèdit.

Plau a sa magestat ab que la vila pose la persona al lloctinent general de sa magestat y tinga de aquell la aprovació.

314. Ítem, per quant dita vila y vehins de aquella els obliguen a que prenguen sal del gavellot y districte de Xàtiva, així per a el menjar dels vehins com per als ganados y altres de la dita vila, y esta dista de les salines de dita ciutat de Xàtiva nou llegües y les salines de la vila de Elda disten tan solament tres llegües y les unes y les altres són del patrimoni real de vostra magestat. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey donar facultat a la dita vila y als vehins de aquella y terratinents, y de la mateixa manera als forasters que tindran ganados y als que per rahó de tenir ganados en dit terme seran herbajans sens encórrer en pena alguna puixen així los vehins de dita vila com los herbajants per a el servici de aquells y de sos ganados y per a salar y resalar y demés coses que se oferixquen usar de la sal de les salines de dita vila de Elda.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents.

315. Íttem, per quant la dita vila de Capdet és lo trànsit més ordinari per a les tropes que pasen de Castella al present regne y de les que també desembarquen en Cartagena, y ha succehit que en tres dies han fet trànsit per dita vila y terme de aquella mil cavalls y dos mil infants, ab que han ocasionat danys a les heretats y als vehins obligant-los ademés dels aloxaments a donar vagatjes en número excessiu, component-se dita vila de dos-cents vehins tant solament; y esta havent-ne altres circumvehins no és just senta un dany tan intolerable y és just que igualment les demés viles circumvehines porten lo dit càrrech. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey que sempre y quant se offerixca el baixar tropes de Castella al present regne y altres de qualsevol altres parts que per la dita vila y terme de aquella no puixen fer trànsit ni aloxar-se més soldats del número dels vehins y que no tinguen obligació de donar més vagatges de deu, que és lo corresponent al número de vint cases un vagatje, perquè és molt ordinari lo pasatje y intolerable lo dit dany per la pobrea dels vehins; y que no puixen obligar-los los commisaris que van en dites tropes a pasar ab dits vagatjes del primer poblat.

Sa magestat té donat orde a son lloctinent general disponga els trànsits dels soldats de manera que no y aja excés y es guarde ygualdat.

||[382] **316**. Íttem, per quant la dita vila està situada en lloch y puesto que té pasatje per a les parts de la ciutat de Orihola y Alacant, y alguns jutjes o altres ministres superiors de vostra magestat obliguen als justícia y jurats de dita vila a que els donen vagatjes y persones per a acompanyar-los y aquells y los alguazils y verguetes que·ls acompanyen tenen ses dietes. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que no puixen obligar als dits justícia y jurats a que·ls donen vagatjes ni persones que·ls acompanyen si no és pagant les dietes a les persones que hauran menester que·ls acompanyen y los lloguers de les cavalcadures que aniran per vagatjes y que no puixen ser obligats a pasar del primer poblat que, recta via, vindrà en camí.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents.

317. Ítem, per quant la dita vila de Capdet està molt alcançada per les molts crèdits y respensions de censals que tenen differents persones, y les regalies de aquella no són bastants a satisfacer a dits acrehedors y és precís entre los vehins es faça alguna tacha y repartiment per a acudir a la satisfacció de dits acrehedors, y no pot fer la cobrança de dites regalies y repartiments ab la celeritat y brevetat que es requerix per a fer paga a dits acrehedors, per los quals encontinent, caygudes les pagues, insten execucions y despachen commissions ab alguazils, verguetes y notaris, causant excessius gastos y despesses a la dita vila, imposibilitant-la ab aquelles de poder acudir a pagar dites pensions. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar que de ací avant per ningun acrehedor se puixa instar execució ni commissió fahedora per alguazil real o dels demés tribunals inferiors fins al de la Real Audiència per menys cantitat de sinch-centes lliures, y que per menys cantitat de tres-centes lliures no·s puixa despachar commissió ab notari si no és ab porter o vergueta tan solament puix los gastos y despeses no paguen lo principal ans bé imposibiliten dita vila.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

318. Ítem, per quant tots o la major part dels assessors dels justícies de les viles reals del present regne tenen salaris competents, exigidores de les calònies y penes y emoluments de la cort y la dita vila està imposibilitada de poder-lo donar a l'assessor del justícia de aquella. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey senyalar per lo salari de l'assessor del justícia trenta lliures cascun any pagadores y exigidores de les dites penes y calònies.

Plau a sa magestat en cantitat de quince lliures y que dure fins al soli de les primeres Corts.

319. Íttem, per quant la dita vila té privilegi de que ab sexanta vehins puixa tenir Consell General y, quant la obtingué, el número dels vehins passava de quatre-cents y ara no pasa de dos-cents y ab dificultat se pot tenir dit Consell General per no acudir los vehins. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey que en consideració de la diminussió dels dits vehins la dita vila y officials de aquella puixen juntar Consell General ab quaranta vehins, restant en facultat de dita vila si pareixerà convenient la aumentar lo dit número de quaranta consellers o vehins en la ocasió ||[383] que als officials los pareixerà.

Plau a sa magestat.

320. Íttem, per quant en dita vila y a molts vehins y terratinents que estan molts anys sens pagar les peytes de les terres que posseheixen en la dita vila y son terme, lo que ha redundat y redunda en gran dany de la vila, puix aquella per la dita rahó no pot acudir a pagar los càrrechs a que està obligada. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar provehir que qualsevols persones de qualsevol estat y condició que sia que posseheixquen terres en lo lo terme de dita vila, així vehins com estrangers, hajen de pagar y paguen la peyta que responen sobre dites terres, y si la deixaran de pagar per espay de tres anys hajen de perdre lo domini de aquelles de tal manera que los jurats de dita vila puixen establir dites terres a la persona o persones que els pareixerà ab la mateixa peyta o altra major.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents y quant succehixca la ocasió se administre justícia, oÿdes les parts.

321. Íttem, supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir que sia permés a qualsevol vehí de dita vila per a que puga comprar forment, així en Castella com en altres parts del present regne, per avituallar dita vila y altres del present regne, donant-li facultat per a que el puga vendre al preu corrent que la dita vila o té pasat en la cambra o almodí de aquella y que les pregmàtiques que parlen de la matèria y les penes en aquelles contengudes no puixen ser executades en dit cas per ningun official per preheminent que sia, per a que se eviten les molèsties que en semblents casos se acostumen fer.

Plau a sa magestat ab que no·s fasa estanch ni agavellament sens llicència de sa magestat.

322. Íttem, supplica lo dit bras real a vostra magestat sia de son real servey que el salari de justícia de dita vila, que huy és de trenta lliures, sia aumentat fins en suma de cinquanta lliures, exigidores dels emoluments de la cort, penes y calònies, en consideració dels molts treballs que se li oferixen a dit justícia.

Plau a sa magestat augmentar dit salari fins en cantitat de quaranta lliures y que dure fins al soli de les primeres Corts.

323. Íttem, per quant lo salari del almustaçaf és molt tenue, puix no té més de quince lliures. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir e aumentar lo salari del dit almustaçaf de dita vila fins en suma de trenta lliures, exigidores de les penes y calònies de son offici.

Plau a sa magestat augmentar dit salari fins en cantitat de vint lliures y fins al soli de les primeres Corts.

||[384] **324**. Íttem, per quant en la dita vila no tenen los vehins altre modo de viure sinó és en la llauró, puix tot son ser consistix en la cultura de les terres, el qual se impedix totalment en la aprehensió que fan en les execucions que insten los acrehedors, als quals se'ls seguix també notable dany com se deixa considerar. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey concedir als vehins de dita vila de que en ninguna execució se puga fer aprehensió dels instruments y animals de la llauró, puix en açò se animaran tots a llaurar y la dita vila y sos vehins no estaran tan imposibilitats y podran acudir a sastisfer als acrehedors.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

||[385] Castielfabí.

Señor.

325. *El síndico de la villa de Castielfabí representa a vuestra magestad como el comersio que tiene la dicha villa de Castielfabí y de donde se provehe de lo necessario para la vivienda humana es de la presente ciudad, a la qual los vezinos de aquella no pueden venir ni bolver della a la dicha villa de Castielfabí que no sea passando por Castilla y assí supplica a vuestra magestad que por las tierras de Castilla por donde passan se les conceda passo libre como se hizo en las Cortes del año 1604 y de otras a los vezinos de Castielfabí y de Ademús.*

Plau a sa magestat.

326. *Dize tambien que la dicha villa de Castielfabí para regar las heredades de aquella, en que consiste la vivienda de los vezinos de dicha villa, tienen necessidad de traher el agua para un asud tomándola del lugar del Cuerbo por algunas heredades de los vesinos de dicho lugar y por la misma acequia que los del Cuerbo riegan sus heredades, en que los vezinos de dicho lugar no tienen incomodidad ni daño. Por tanto, supplica la dicha villa de Castielfabí mande vuestra magestad concederles el camino y paso franco para atraer y formar dicha ahua por el término del lugar del Cuerbo que es de Aragón, pagando el precio de las tierras que tomare a los vezinos de aquellas, lo que es en beneficio de entrambas partes. Todas las quales cosas supplica a vuestra magestad la dicha villa por los servicios grandes que tiene hechos a la corona real de vuestra magestad que es la que más bien ha servido en todas las ocasiones, aventajándose a todas las demás villas, siendo sus fuerças menores que la menor dellas, en que confia recivir particular gracia y merced de la mano de vuestra magestad que Dios guarde.*

Plau a sa magestat.

||[386] *Señor. De la villa de Castielfabí.*

||[387] Vilanova de Castelló.

Delliberacions fetes lo il·lustre braç real en lo any 1645.

327. Primo, per quant vostra magestat ab son real pivilegi despachat per canselleria en 26 de abril 1631, ab motiu y atendència dels molts censals que se ha carregat per la construcció y fàbrica de la céquia que ha tret del riu de Xúquer per a regar 5.000 fanecades de terra del terme de aquella, li feu mercé de concedir-li per via de préstamo y comoditat lo terç delme dels fruits de les dites terres tocant a vostra magestat per temps de 15 anys per a quitar part de dits censals y també li feu remissió del ters delme persabut en los anys 1626, 1627, 1628, 1629 y 1630, així dels fruits de dites terres com de les altres dos mil que es reguen de la céquia antiga, ans dels quals havien finit los altres quinze en que percibiren dit terç delme per gràcia y concessió de la magestat cathòlica del rey don Phelip segon de gloriosa recordació, avi de vostra magestat. Y com per importar les pensions de dits censals cascun any més de 6.000 lliures y los interessos dels canvis que pateix més de 600 lliures y tenir necessitat cascun any en la conservació de dita céquia, ço és en escurar y reparar aquella 1.000 lliures, sia estat forçós convertir lo procehit de dit terç delme en pagar pensions de dits censals y acudir a part de dits gastos, per ço, que les regalies sisses y talles de dita vila no apleguen a 7.000 lliures de renda. Per tant, y per que la dita vila està molt necessitada y des de lo any 1633 fins lo propassat 1644 ha servit a vostra magestat en diferents ocasions en més de 3.000 lliures per a les guerres, supplica lo dit bras li faça merced de concedir-li dit terç delme dels fruits de dites terres que es reguen de dites céquies nova y vella, per a pagar les dites pencions per dos quindennis contadors del dia que finirà lo quindeni concedit ab lo dit ||[388] real privilegi.

Demanant-ho per secretaria sa magestat manarà prorrogar-lo per lo temps que pareixerà just.

328. Íttem, per quant la Vilanova de Castelló se ha carregat en diferents temps més de cent y vint mília lliures de censals, ço és 30.000 des de lo any 1587 fins lo any 1605, y des de lo dit any fins lo any 1609 quaranta mília lliures, ço és trenta-una mil y cinc-centes per a la construcció y fàbrica de la céquia nova que ha tret del riu de Xúquer y les restants per a pagar les terres dels termes dels llochs per hon havia de passar, lo privilegi de vostra magestat y licència per a fer-lo y les 50 mil per a redificar y conservar dita céquia y pagar pensions de dits censals carregats per obs de aquella; de forma que la responció anual importa cascun any més de 5.000 lliures *et ultra praedicta* respon 6.000 lliures de cambis que ha pres per al mateix efecte y també ha menester cascun any 1.000 lliures per a salari de officials, plets y altres gastos ordinaris que toca a la dita reponció y los interessos de dits cambis, importa 8.600 lliures, y com les regalies sols fan de renta 3.000 lliures haja imposat una talla de 10 sous per cascuna fanecada de terra de les que es reguen de dita céquia, y 16 sous 8 diners per cada cent de lo que valen les altres dos mil fanecades que

es reguen de la céquia de la Énova y cases de dita vila, que importa dita imposició 4.000 lliures, que tota la renda són set y així li falten 1.600 lliures per a acudir a dita responsió; y quant los terratinents no vullen pagar dita talla de les terres y cases que posseixen en dita vila y son terme, y per este camí ve a importar 1.000 lliures menys per quant la quarta part de dites ||[389] terres y cases lo qu·és gran dany de dita vila, estant obligats a pagar-la, així perquè segons lo fur 21, rúbrica *De rebus divisis*, los terratinents estants obligats en tot cas a pagar que la imposició es guarda la utilitat y profit de les pocessions de aquelles y ninguna ho és més que la imposada per a pagar les pensions dels censals carregats per a construir, fabricar y conservar les dites céquies de què es reguen les dites heretats. *Tum* perquè les terres y cases que posseheixen estan obligades casi a tots los dits censals, perquè eren de vehins de dita vila al temps que es carregaren y han pervengut y pasat als dits terratinents ab la dita obligació, segons que així se ha declarat per la Real Audiència de la present ciutat y regne ab sentència públicada per don Francisco Alreus en 24 de abril 1614 en favor del síndich del loch de Mascarell contra los terratinents de la villa de Nul·les, y encara han comprat ab menor preu ab atendència que havien de pagar dita talla imposada per a pagar les pencions dels referits censals. Per tant, lo dit braç supplica a vostra magestat que, per execució de dit fur 21, sia estat estatuhit y manat que los dits terratinents paguen la dita talla imposada per a pagar les pensions de dits censals. A la qual delliberació discentí y protestà per Joseph Peres Roca.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs sobre açò disponents.

329. Íttem, senyor, lo dit bras real supplica a vostra magestat, per quant la iglésia parroquial de la Vilanova de Castelló és pobre y ha perdut molt de sa renda, fer gràcia y mercé a la dita iglésia per a que puixa adquirir béns de realench fins en summa de 4.000 lliures franques de tot dret de amortisació y sagell.

Plau a sa magestat fins en cantitat de dos mília lliures franques de dret de amortiçació y pagant un sou per lliure de dret de sagell.

||[390] (en blanc)

||[391] La Yesa.

Delliberacions fetes per lo bras real en lo any 1645.

330. Primo, per quant la vila de la Yesa té un forn y tres molins que molen ab una mola cada hu y a baçades, censits a vostra magestat, y fins a pochs dies a esta part ha tengut dos hostals censits també a vostra magestat, los quals ha venut per a pagar part de molts deutes que pateix, carregats los més per cases tocants al servici de vostra magestat; y ara se li demanen lloïsmes y quindenis de dites propietats. Per ço, supplica a vostra magestat sia de son real servey fer mercé a la dita vila de remetre-li y perdonar-li així los dits quindenis com lluïsmes.

Plau a sa magestat perdonar los quindenis y lluïsmes atrasats fins a les presents Corts.

331. Ítem, senyor, segons disposicions de justícia, en les execucions que se insten, així contra universitats com particulars, no es pot fer aprehensió, ni executar lo tocant a la llauró, com són mules, bous y les demés cavalcadures y adresos e instruments de dita llauró, ni en lo gra que és menester per a sembrar. Supplica lo dit bras que vostra magestat fasa mercé a la dita vila que en les execucions que se instaran contra aquella o sos particulars no se'ls puga fer execució ni aprehensió de dits béns ni en lo llit.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

332. Ítem, supplica que vostra magestat sia servit fer mercé a la dita vila que de les penes tocants a vostra magestat puga pendre trenta lliures, çò és deu lliures per a donar ha un assessor perit en drets per a que aquell aconselle al justícia en les causes que consistiran en punt de dret, quinse per a el assessor ordinari que assistix en la dita vila y les cinc per a un procurador fiscal.

Plau a sa magestat fins al soli de les primeres Corts.

333. Ítem, com sien molt grans los gastos que es causen en les execucions que es despachen ab alguacil y notari, supplica a vostra magestat lo dit bras real que en aquelles que no pasaran de quatre-centes lliures no puga imbiar-se alguacil y notari sinó que se hajen de fer ab notari y vergueta y que en la execució que no exedirà la summa de cent lliures no puga a-||[392]nar notari.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

334. Ítem, supplica a vostra magestat lo dit braç real sia de son real servey confermar a la dita vila tots los privilegis, franquees e inmunitats de que goza y que per los sereníssims reys y senyors predecessors de vostra magestat li foren concedits y en favor de totes les viles reals del present regne, y en quant menester sia de nou otorgar-los y concedir-los.

Plau a sa magestat confermar los privilegis concedits a dita vila en quant estan en ús y sens perjuhí de terser.

||[393] Olleria.

335. Íttem, per quant vostra magestat ha fet mercé de la escrivania dels jurats de la vila de la Olleria a Josep Eraso durant sa vida, lo qual no és notari ni servix la escrivania personalment sinó que la arrenda, de lo que resulta molt dany y detriment a dita vila, perticularment per no tenir los actes custodits y guardats de dita escrivania en un archiu y mudant-se los arrendadors de dita escrivania es perden molts actes. Per tant, lo dit braç supplica a vostra magestat sia de son real servey fer mercé a dita vila de dita escrivania después dels dies del dit Josep Eraso.

Plau a sa magestat y que dure fins al soli de les primeres Corts.

336. Ítem, supplica a vostra magestat lo dit bras real sia de son servey manar concedir salari al justícia de la vila de la Olleria de 30 lliures cascun any y al assessor 15 lliures, y al mustaçaf 20 lliures, attès que la dita vila és populosa y no és just ni a rahó conforme que hajen de servir dits officis sens salari.

Plau a sa magestat concedir salari al justícia de quince lliuras, al assessor y al mustaçaf a cascú deu y que dure fins al soli de les primeres Corts.

||[394] (en blanc)

||[395] Carcaxent.

337. Íttem, senyor, lo dit bras real supplica a vostra magestat sia servit que per quant la vila de Carcaxent és molt notori los molts negosis que y à en ella, així civils com criminals, y que los assessors, que acostuma y deu tenir an de ser y són juristes, que per ço es fasa merced a dita vila de vint-y-sinc lliures cascun any en ajuda de costa al major salari que se acostuma a donar al assessor, exigidores dels emoluments de dita cort.

Plau a sa magestat y que dure fins al soli de les primeres Corts.

338. Íttem, supplica lo dit bras real a vostra magestat que per quant en la dita vila de Carcaixent té vostra magestat advocat fiscal y procurador fiscal y no tenen salari algú, sia servit senyalar al advocat fiscal quinse lliures de salari y al procurador fiscal deu per cascun any, y que estos se cobren dels emoluments y rendes de la cort del justícia de dita vila.

Plau a sa magestat y que dure fins al soli de les primeres Corts.

339. Íttem, senyor, lo bras real supplica a vostra magestat sia servit fer merced a dita vila de Carcaxent del pes que vostra magestat té en dita vila, que sols li renta quinse lliures, y és de gran prejuhí a dita vila quant arrenda la cisa de la mercaderia no arrendar lo pes juntament en ella, y serà de molt gran benefici a les regalies. Tot açò perquè ab més commoditat puga acudir al servici de vostra magestat en les ocasions que se oferixquen de son real servici y en consideració dels servicis que de deu anys a esta part té fets en pus de deu mília lliures, y en particular en una leva de 136 hòmens que està güy viva en Itàlia y costa ab real carta de vostra magestat dada en Madrit a 15 de maig 1635.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

340. Ítem, supplica a vostra magestat lo bras real sia de son real servici intercedir ab Sa Sanctedat ab sa real carta que per quant lo capítol y canonges de la Seu de Xàtiva tenen obtesa de Sa Sanctedat pensió sobre la rectoria de la vila de Carcaxent de 500 lliures y altres 500 sobre la rectoria de ||[396] Alcoy, viles reals per cascun any que són de les pingües del regne, que dites mil lliures pensionades sobre les rec-

tories de dites viles se repartien entre pobres de dites rectories *respective*, sia servit decretar y concedir que en lo dit capítol y colegial de Xàtiva y aja dos canonges *in perpetuum*, fills y naturals de dites viles, ço és hu de la vila de Carcaixent y altre de la vila de Alcoy pues dita colegial gosa de dita pensió de mil lliures, sinc-centes de cada una de dites rectories.

Plau a sa magestat fer dita intersessio com ya ho té concedit a la ciudad de Xàtiva.

De Carcaxente y del reyno.

||[397] Benigànim.

Delliberacions del bras real, el qual supplica a vostra magestat les mane decretar en favor de la vila de Benigànim.

341. Primerament, supplica lo dit bras real a vostra magestat que per quant la dita vila està en lo camí real de més pasatge que hui y ha en lo present regne y molt vexada de molts jutges, alguacils y commissaris y estos porten alguns delinqüents y acomanant-los y encarregant-los al justícia de dita vila, y tenint la dita vila grans gastos en sustentar y tenir conte en dits delinqüents, encarregats al dit justícia. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que ningun jutge o alguasil o altre ministre algú no puga dexar en càrrech als delinqüents, encomanant-los al dit justícia, sinó que los entregue dit justícia les presons, claus, ferros de aquelles per a que lo dit alguasil o comissari cuide de aquells, puix guanyen ses dietes y si a cas anàs de manera que no·s pogués detenir sols puga encarregar-los y encomanar-los al dit justícia per temps de sis dies tan solament y, si dins lo termini no ve lo dit alguacil, los puga lliurar, o no curar de aquells lo dit justícia.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

342. Íttem, senyor, que per quant en la extracció de justícia, jurats y mustassaf de dita vila se acostuma y se observa traure y nomenar per los dits officials quatre persones per a justícia y quatre per a mustasaf y huit per a jurats, dels quals lo bal·le de dita vila nomena un justícia, un mustasaf y tres jurats *respective*, aquells que ben vist li parexen segons lo afecte y pació, y moltes vegades es fa dita elecció dels que són més inútils y perniciossos per a la administració de la justícia y bon govern de dita vila. Per tant, supplica a vostra magestat com a font de justícia, decrete y mane que no es faça nominació per lo dit bal·le, sinó que los noms dels que concorren es posen en redolins y que aquells hixquen per sort y per redolí segons se fa en totes les viles reals del present regne y que lo bal·le sols los gradue y nomene lo redolí que eixirà y en açò es rellevarà los abusos y parcialitats que es fan, no obstant qualsevol privilegi y consuetut en contrari.

Plau a sa magestat després dels dies del batle que huy és y fins al soli de les primeres Corts.

343. Íttem, senyor, per quant la població de dita vila de Benigànim tan solament és de 280 vehins y no tots poden concórrer als officis de dita vila per molts privilegiats y ha. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que tan solament se eximixquen un priviligiat de l'Espital General, hu de la redempció dels catius christians y altre de la Santa Creuada, y que estos tres no tinguen asociats ninguns conforme se observa en les demés viles reals y que tots los demés acaptes y plats y altres priviligiats no·s puguen eximir de càrrech algú, perquè no prenen los privilegis sinó per a eximir-se dels officis públichs y no hi ha persona per a posar als càrrechs y officis de dita vila per fer-se de açò tan gran abús.

Plau a sa magestat que·s guarden los furs llevats tots abusos.

||[398] **344**. Ítem, senyor, per quant la dita vila de Benigànim a occasió de estar en camí real està molt vexada de donar vagatges y aloxaments a totes les companyies que passen ab grans gastos, y per haver a mija llegua de aquella tres viles que són la Pobla, Luchent y Quatretonda, que estes no·ls donen ni han servit ja may en res a vostra magestat per estar apartades del camí real. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que estes tres viles contribuixquen y paguen així en los vagatges com en los aloxaments la mitat de aquells per ser les tres viles doblada població que la dita vila de Benigànim y mane dar poder a la dita vila per a obligar-los ad açò puix és tan just.

Sa magestat té encarregat a son lloctinent general disporiga los trànsits y donar vagatjes de manera que·s guarde ygualdat.

345. Ítem, senyor, per quant lo bal·le general y altres ministres no volen admetre les franquees ni que sien admeses per lo present regne que no sia portant ab elles la firma del dit bal·le general, y tenint dita vila molts privilegis y franquees concedits per tots los antecessors de vostra magestat. Per ço, supplica que dites franquees pasen y valguen per tot lo present regne, pues en si porten lo tot al crèdit sens necessitar de adminicle algú conforme estan concedides les dites franquees a la dita vila.

Ja està provehit en lo que·s supplica en lo fur 7.

346. Ítem, senyor, per quant en la dita vila de Benigànim no hi ha altres collites més que de vi, y per estar tan pobra. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que el vi de la dita vila tinga entrada y entre en las ciutats de Dénia y Gandia, per a que dites ciutats tinguen bastant provissió y bastiments y dita vila reste un poch restaurada per a que puga acudir al servici de vostra magestat ab major puntualitat com és just.

En lo que·s supplica y à interés de tercers y així sa magestat no hi proveix.

347. Ítem, senyor, supplica la dita vila de Benigànim que per quant aquella ha fàbricat un temple que costà més de 60.000 lliures, y per dita rahó està tan pobra

y també per haver servit a vostra magestat en totes les leves passades y donatius en més de huitanta soldats pagats, y catorze mília liures en diner repartit tot ab les leves. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar se li concedixca sinch anys del ters delme de dita vila, que val 250 lliures cascun any, per a ajudar acabar dita fàbrica de dita yglésia conforme es supplicà a vostra magestat en les Corts de l'any 1626 y fonch decretat ho miraria vostra magestat y es recordaria en haver-hi lloch.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

348. Ítem, senyor, per quant lo assessor del justícia de Benigànim no té salari algú y los treballs són molts y excessius, los que en regir dita assessoria té. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar que li sien senyalades 24 lliures de salari dels emoluments y calònies de la cort del dit justícia puix los treballs són molts grans y no ha de servir sens salari.

Plau a sa magestat fins en cantitat de quince lliures y que dure fins al soli de les primeres Corts.

||[399] **349**. Ítem, senyor, per quant la iglésia parroquial de dita vila està molt pobra y menesterosa així per la reducció dels censals com per lo menyscapte de molts censos y rentes. Per tant, supplica a vostra magestat sia de son real servey manar decretar y fer gràcia y merced a dita vila de un privilegi de amortizació per a la dita yglésia fins en suma de huit mília lliures en propietat y dos mília lliures per a el ospital de dita vila, franques de tot dret de amortizació y sagell.

Plau a sa magestat conçedir a dita iglésia privilegi de amortizació en cantitat de quatre mil lliures y a l'hospital de mil, franques de dret de amortizació, pagant un sou per lliura de dret de sagell.

||[400] (en blanc)

||[401] De la vila de Muchamel.

||[402] Muchamel.

Delliberacions de l'estament real en les Corts de l'any 1645.

350. Íttem, per quant la vila de Muchamel es troba ab extrema necessitat per los molts càrrechs y censals que aquella respon y gastos que ha fet en les lleves del servici de vostra magestat. Per tant, lo braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey donar-li facultat per a que dita vila ab acte de la present cort puga possar o arrendar una o més tendes, en les quals y no en altres parts se haja de vendre el tabaco, ayguardent y qualsevols adrogues, llensos, robes de llana y seda de qualsevol espècie, y que lo arrendament de dita seda o tendes se haja de aplicar per a lo que li tocarà a dita vila en lo servici de les presents corts y per lo demés que li convinga.

Plau a sa magestat en respecte del tabaco, ayguardent y drogues y que el útil en primer lloc se convertixca en la paga del servici de les presents Corts y açò fins al soli de les primeres Corts y lo demés que·s guarde lo acostumat.[67]

351. Ítem, per quant dita vila de Muchamel es troba molt alcançada per les rahons desús dites. Per tant, lo bras real supplica a vostra magestat que ab acte de la present cort sia servit de fer mercé a dita vila de la escrivania de la sala de aquella per a la primer vaccant per mort, renunciació o privació de l'escrivà que hui és, per a que dita vila la puga provehir o arrendar, y lo que li pareixerà y lo que proceirà de l'arrendament o emoluments de dita escrivania se aplique per a l'efecte desús dit de acudir a la part del servici que li tocarà de estes Corts.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

352. Íttem, per quant dita vila de Muchamel és terra uberta y està a la llengua de la aygua y no té altra defensa sinó la de sos vehins y habitadors, per lo qual li és forçós gastar tots los anys molts ducats en les guardes y atalayes que possa en la torre y altres puestos per a sa defensa. Per tant, lo bras real supplica a vostra magestat sia servit de fer-li mercé a la dita vida per acte de la present cort de sinquanta lliures de renda cascun any en subvenció de dits gastos, manant que aquelles les pague la Generalitat del present regne així com paga les demés guardes de la costa de aquell.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

353. Íttem, per quant lo justícia y assessor de dita vila tenen grandíssim treball en lo exercici de sos officis per ser la dita vila terra uberta y a la llarga en que no hi ha més de un carrer y sols tenen de salari cada hu deu lliures, el qual no és competent. Per tant, lo bras real supplica a vostra magestat per acte de la present cort mane augmentar lo salari fins en suma de sexanta lliures a cada hu de dits justícia y assessors, les quals se hajen de pagar dels emoluments de la cort de dit justícia de la part tocant a sa magestat.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

||[403] **354**. Íttem, per quant dita vila de Muchamel goza de tots los privilegis de que goza la ciutat de Alacant y dita ciutat de tots los privilegis de que goza la de Oriola, la qual té privilegi de que en les execucions no es puga fer aprehenció dels instruments y animals del llauró, y la rahó perquè es concedí a dita ciutat de Oriola milita en dita vila de Muchamel y encara és més vigent en aquella, pues tot son ser consistix en lo llauró y cultura de les terres, el qual se impedix totalment ab la aprehensió

¶ [67] Hi ha un primer decret cancel·lat:
Plau a sa magestat ab que lo útil se convertixca en primer lloch [en la paga del servei de les presents Corts].

que fan en les execucions que insten los acreedors y ad aquells se'ls seguix també notable dany com ho ha mostrat la experiència, pues per causa de dites apreensions és estada dita vila en punt de despoblar-se. Per tant, lo bras real supplica a vostra magestat per acte de la present cort mane decretar que la concessió y privilegi que té Oriola de que en ninguna execució se puga fer apreensió dels instruments y animals de llauró, se haja de observar y observe en dita vila de Muchamel de la manera que se observa en dita ciutat de Oriola.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

355. Ítem, per quant la vila de Muchamel és població chica y no és bé que en son govern y haja quatre persones ocupades. Per tant, lo bras real supplica a vostra magestat per acte de la present cort mane reduir a tres lo número de quatre jurats que conforme lo real privilegi de erecció de vila hi ha en aquella.

Plau a sa magestat.

356. Ítem, lo bras real supplica a vostra magestat per acte de la present cort mane decretar que ningú puga ser ensaculat en la segona bolça del govern de dita vila de Muchamel que primer no sia estat insaculat en la primera y que el passar de aquella a la segona, reste a elecció del consell de dita vila per a que d'esta manera se acudixca millor al govern de aquella.

Plau a sa magestat que·s guarde lo privilegi que té dita vila en respecte de la insaculació y que ningú puixa pasar de la segona bolsa sens haver estat insaculat en la primera.

357. Ítem, lo bras real supplica a vostra magestat que per acte de la present cort mane confermar tots los privilegis, gràcies, inmunitats y franquees, que per vostra magestat y per los senyors reys són estats concedits y otorgats a dita vila de Muchamel, y açò sens perjuhí de terser y en particular de la ciutat de Alacant.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens perjuhí de tercer.

||[404-407] (en blanc)

||[408] *Agullente.*

358. Ítem, senyor, per quant la universitat de Agullent en moltes y diverses ocasions, així per a les guerres dels reals exèrcits com per altres donatius y gastos respectant a la custòdia de aquest regne y enviant soldats a la costa de la mar per a ressistir les invasions dels enemichs, ha gastat pus de cinch mília lliures y volguera ser més poderosa per a mostrar lo desig que té de servir a vostra magestat y de aquest regne, y de cada dia se espera tenir molts y majors gastos que·ls passats y per ser la població curta y de cent quaranta vehins tan solament no pot recuperar de tots los particulars, lo que se ha bestret del comú de dita universitat. Per tant, supplica

lo dit stament real a vostra magestat li faça merced de concedir licència y facultat a la dita universitat per a que de assí avant puga impossar tots e qualsevols taches y cisses e altra qualsevol col·lecta e imposició, així per a recobrar los gastos fets en temps passats com per a subvenció dels gastos que s'oferiran *in futurum*, y del modo y manera que més util y proffitós los pareixerà als particulars de dita vila universitat que la representen.

Plau a sa magestat que·s pusen imposar dites sises, convertint lo útil en la paga del servici dels presents Corts, y que dure fins al soli de les primeres Corts.

359. Íttem, que ha pus de setanta anys que dita universitat de Agullent està intitulada, quieta y pacíffica possessió, ab real privilegi de vostra magestat, per a fer la insaculació de les persones que han de concórrer als officis de aquella de justícia, jurats, mustaçaf, y algunes vegades ha succehit estar casi exhaustes les bolses y tenir necessitat de fer nova insaculació per restar lo número reduhit a poques persones haver de acudir a la Real Audiència de la present ciutat de València per a obtenir approbació y confirmació de les persones que se insaculen de nou y es gasten molts ducats, així del commú de dita universitat com dels particulars que pretenen y encara moltes vegades se ha retardat la elecció en perjuhí del bon govern de dita universitat. Per tant, supplica lo dit estament real a vostra magestat sia servit concedir-li permís y facultat a dita universitat per a que los justícia y jurats ab assistència del bal·le de dita universitat per vostra magestat y sens altra aprobació ni confirmació alguna puguen fer la insaculació de les persones que·ls pareixerà convenient per a dits officis *respective*, sempre que coneixeran ser poch lo número de les persones insaculades segons se ha concedit a la ||[409] ciutat de Xàtiva, vila de Alzira y altres del present regne en altres Corts.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

360. Íttem, que ha succehit moltes vegades de deixar de cobrar molts millanars de ducats per no haber persona destinada per a demanar los contes als clavaris de dita universitat de Agullent y particulars de aquella, y los jurats, que han acostumat a demanar dits contes, per estar ocupats en sos officis y altres negocis del bon govern, no poden tenir la vigilància e insistència que convé, y succehit perdre's y fer-se *nihil* molts deutes. Per tant, supplica lo dit estament real a vostra magestat sia servit concedir licència y facultat a dita universitat per a nomenar y elegir de tres en tres anys un racional per ha dita universitat lo mateix dia que se acostuma fer extracció dels jurats, y de la bolsa major de la insaculació per a dits officis de justícia y jurats en cap de dita universitat.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

361. Íttem, que Luís Sanz, notari, escrivà de la sala dels jurats de dita universitat de Agullent, per privilegi de vostra magestat posseheix la dita escrivania y la dita

universitat li paga cascun any dotse liures de salari perquè la servixca y pues aquella li paga dit salari, serà rahó que tinga la elecció per a que en tot cas puga buscar persona convenient. Per tant, supplica lo dit stament real a vostra magestat sia servit que, aprés òbit del dit Luís Sanz, tinga la elecció dita universitat y puga posar la persona que més convenient li pareixerà per a dita escrivania.

Plau a sa magestat que·s guarde lo acostumat.

362. Íttem, per quant segons lo fur huit de leuda, hostatge etcètera, folio 250 y lo fur 1 *De pasturis* y altres consemblants y molts reals privilegis dels sereníssims reys antecessors de vostra magestat està concedit als vehins y habitadors de la present ciutat y regne de València que tenen son domicili y cap major en aquell, lo poder pasturar sos ganados francament per los termes de les ciutats, viles y lochs del present regne, així reals com de persones particulars, seculars y ecclessiàstichs y per altres qualsevols lochs *hoc* y encara en lo terme de Terol y són francs dels drets de lleuda, ||[410] peatge, portatge, herbatge y altres impossats als estrangers per rahó de les mercaderies pròpries que aquells porten o fan portar, y se ha seguit que alguns particulars avitualladors de dita universitat de Agullent los han composat en moltes penes per trobar pasturant los ganados fora lo terme de dita universitat y els han fet pagar los dits drets o alguns de aquells contra lo dispost per dits y altres furs y privilegis. Per tant, supplica lo dit stament real a vostra magestat en major confirmació y corroboració dels dits furs y privilegis y franquehes concedides als dits domiciliats en lo present regne, de concedir a la dita universitat y particulars de aquella los dits drets de franquea y que per ningun cas cogitat o incogitat se'ls impedixca lo poder fer pasturar als ganados en qualsevol térmens y lochs de les ciutats y viles del present regne y terme de Terol, ni els compelixquen a pagar los dits drets de franquea y altres que segons los dits furs estan exemps, sens que puga fer diferència si les mercaderies y ganado són per a ussos propris o per a vendre comprar, tractar, comerciar y avituallar.

Plau a sa magestat que se observen los furs sobre açò disponents llevats tots abusos.

363. Íttem, per quant dita universitat de Agullent té molts privilegis concedits per los antecessors de vostra magestat y ha usat continuament de les gràcies y prerrogatives en aquells concedides y està en inviolable observància de aquells y desitja que *in eventum* sien observats de la mateixa manera que fins al present se han guardat. Per tant, supplica lo dit stament real a vostra magestat en major confirmació, corroboració y aprobació dels dits reals privilegis, confermar, loar y aprobar los privilegis de dita universitat de la primera linea fins la darrera y tot lo contengut en aquelles.

Plau a sa magestat confermar dits privilegis en quant estan en ús y sens prejuy de tercer.

||[411] (en blanc)

||[412] **364**. Íttem, supplica a vostra magestat la dit bras real que, per quant és una de les cosses molt utiloses a vostra magestat en lo dret de ters delme y altres drets reals y cosa pública que per quant en lo present regne de València y y à molts millanars de cafiçades de terra molt bona que cultivada donarà molts fruits y estan hermes y sens cultura alguna y no es trau fruyt algú d'elles de molts anys a esta part, perquè ni se arrenden ni es venen per temor de molts deutes y crèdits que y à sobre elles, sia servit de manar decretar que los justícia y jurats de qualsevol universitat, així de ciutat com de viles reals y altres dins lo terme y jurisdicció de la qual estaran *respective* semblants terres incultes y hermes, facen pregonar en pública crida que dites terres incultes y hermes sien posades en cultura y al benefici que fruixquen així per sos amos com per los acreedors que tindran crèdit ab elles, fent-se execució dins dit termini, y passat aquell, que los dits justícia y jurats les puixen arrendar o fer arrendar a preu cert de diner o part de fruits y que los arrendadors no puixen ser vexats ni molestats per algun acreedor y que no tinga obligació lo arrendador sinó és de depossitar lo arrendament o en diner o en fruits segons haurà arrendat en poder del tauletger o depossitari que serà nomenat per qualsevol de dites universitats, que de fer-se així resulten notoris beneficis, y que dits justícia y jurats puixen tachar un salari competent al dit taulager o depositari del preu de dits arrendaments, y de lo que restarà en dit depòsit *deductis deducendis* podran cobrar los arrendadors lo que restarà.

Plau a sa magestat en respecte de les persones del braz real y les terres incultes de aquelles ab que atja sis anys contínuos immediats antecedents a les diligències que·s proposen que estiguen incultes, y que dits arrendaments y diligències los ajen de fer los jutjes ordinaris de dites ciutats, viles y universitats.

||[413] *Privilegis de amortisacions que supplica lo bras real.*

365.

La parrochial de Santa Tecla de la ciutat de Xàtiva, 2.000 lliures.

La yglésia col·legial de dita ciutat de Xàtiva, 6.000 lliures.

Lo convent de Nostra Senyora de Consolació de monges dit del Portal de València de dita ciutat de Xàtiva, 1.000 lliures.

Lo convent de Sant Agusti de dita ciutat de Xàtiva, 2.000 lliures.

Lo hospital de dita ciutat de Xàtiva, 3.000 lliures.

La parrochial de la vila de Paníscola, 4.000 lliures.

La parrochial de la vila de Sexona, 8.000 lliures.

Lo convent de monges de Santa Anna de dita vila de Sexona, 4.000 lliures.

La parrochial de la vila de Capdet, 3.000 lliures.

Lo convent de frares del Carme de dita vila de Capdet, 2.000 lliures.

Lo hospital de dita vila de Capdet, 2.000 lliures.

La parrochial de Santa Catherina de la vila de Alzira, 8.000 lliures.

Lo convent real de Sant Agustí de dita vila, 2.000 lliures.

Lo convent de monges de Sant Lúcia de dita vila, 1.000 lliures.

La parrochial de la vila de Corbera en Riola, 1.000 lliures.

La parrochial de Polinyà, 1.000 lliures.

La parrochial de Fortaleny, 500 lliures.

La parrochial de Corbera, 500 lliures.

La col·legial yglésia de la ciutat de Alacant, 6.000 lliures.

La parrochial de Santa Maria de dita ciutat de Alacant, 6.000 lliures.

Lo convent de Sant Francés de dita ciutat, 2.000 lliures.

Lo convent de monges de la Santa Verònica de dita ciutat, 2.000 lliures.

Lo convent de monges de la Sanch de Jesuchrist de dita ciutat, 2.000 lliures.

La yglésia parrochial de la Vilanova de Castelló, 4.000 lliures.

Lo convent de Nostra Senyora del Carme de la present ciutat de València, 14.000 lliures.

Lo convent de Ara Christ de la Cartuxa, 20 000 lliures.

La parrochial de la vila de Morella, 4.000 lliures.

La parrochial de la vila de Alpuente, 8.000 lliures.

La parrochial del lloch de Aras de Alpuente, 4.000 lliures.

La parrochial del lloc de Titaguas de Alpuente, 2.000 lliures.

La parrochial de la vila de Castelló de la Plana, 10.000 lliures.

La casa y hermita de Nostra Senyora del ||[414] Lledó situada en lo terme de dita vila, 8.000 lliures.

Lo ospital de dita vila, 8.000 lliures.

Lo convent de monges de la Puríssima Concepció de dita vila de Castelló, sis mília lliures.

La parrochial de la vila de Alcoy, 12.000 lliures.

Lo convent de Sant Agustí de dita vila, 2.000 lliures.

Lo convent de les monges del Sant Sepulchre de dita vila de Alcoy, 2.000 lliures.

Lo ospital de dita vila de Alcoy, 2.000 lliures.

Lo convent de frares de Nostra Senyora del Remey de la orde de La Santíssima Trinitat de la present ciutat de València, 10.000 lliures.

La parrochial de la vila de Ontinient, 10.000 lliures.

Lo convent de Sant Domingo de dita vila de Ontinient, 6.000 lliures.

La parrochial iglésia del lloc de la Llosa de Almenara, 1.500 lliures.

La parrochial de la vila de Elda, 1.000 lliures.

La parrochial de la vila de Borriana, 2.000 lliures.

La parrochial de la vila de Morvedre, 6.000 lliures.

La parrochial església de Carcaxent, 2.000 lliures.

Al convent de frares Dominicos de Sant Vicent de Algemesí, 2.000 lliures.

La parrochial església de Algemesí, 4.000 mília lliures. (sic)

La parrochial església de Cató, 3.000 lliures.

La parrochial església de Sant Llorens de la present ciutat de València, 5.000 lliures.

Vicent Sant Joan en la yglésia de Cató, 400 lliures.

||414 La parrochial iglesia de Benigànim, 8.000 lliures.

Lo ospital de dita vila, 2.000 lliures.

La parrochial de la vila de Castalla, 3.000 lliures.

Lo ospital de la vila de la Olleria, 1.000 lliures.

La parrochial de la vila de Elda, 1.000 lliures.

Lo convent de Nostra Senyora de la Mercé de la present ciutat, 10.000 lliures.

La parrochial del lloc de Faura, 2.000 lliures.

Lo clero y capellans de la parrochial de Sant Martí, 10.000 lliures.

Lo convent de Sant Augustí de la ciutat de Oriola, 6.000 lliures.

Lo convent de Sant Augustí de la ciutat de Alacant, 2.000 lliures.

Lo ospital de dita ciutat de Alacant, 2.000 lliures.

La yglésia parrochial de Vila-rreal, 8.000 lliures.

La parrochial de la Vistabella de la setena de Culla, 5.000 lliures.

La església parrochial de Sant Martí de la vila de Callosa, 2.000 lliures.

La església parrochial de Sant Nicolau de València, 10.000 lliures.

La parrochial de la vila de Oliva, 4.000 lliures.

Lo convent de monges de la Puritat de la present ciutat de València, 30.000 lliures.

Lo convent de monges de la Santíssima Trinitat de la orde de Sant Francés de València, 20.000 lliures.

Lo convent de monges de Jerusalem de la present ciutat de València, 15.000 lliures.

Lo convent de Santa Clara de Xàtiva, 12.000 lliures.

Lo convent de Santa Clara de la vila de Elig, 12.000 lliures.

||415 Lo convent de Santa Anna de Xexona, 12.000 lliures.

Lo convent de Santa Ysabel de Oliva, 12.000 lliures.

Lo convent de la Concepció de Castelló de la Plana, 12.000 lliures.

Lo convent de la Concepció de Onda, 12.000 lliures.

Lo clero de la parrochial de Benisa, 2.500 lliures.

La església parrochial de Trayguera, 6.000 lliures.

La església parrochial de la vila de Ares del Maestrat de Montesa, 3.000 lliures.

Lo convent real y religiosos de Sant Miguel de los Reyes construÿt fora els murs de la present ciutat de València, 30.000 lliures.

Plau a sa magestat concedir a les demun dites iglésies licència de amortizar en la cantitat que·s supliquen, franca de dret de amortizació y ab que paguen un sou per lliura del dret de sagell.

||416 (en blanc)

||417 *Die secundo decembris anno a nativitate domini .MDCXXXXV.*

Tots los desús dits ajustats etcètera. Lo dit bras y stament ecclesiàstich representants unànimes y concordes, ningú discrepant ni contradient, proveicen, delliberen y determinen que, per quant les yglésies infrascrites estan pobres y tenen necessitat de que sa magestat los ajude y favorisca, sia supplicat a sa magestat per lo dit bras, juntament ab los altres brasos militar y real mane concedir privilegi de amortizació franch de tot dret y segell en les yglésies infrascrites en les cantitats *respective* demanades les quals yglésies són les següents:

Primo, al capítol y canonges de la Seu de la present ciutat, 30.000 lliures.

Ítem, al capítol y canonges de la Seu de Sogorb, 20.000 lliures.

Ítem, al capítol y canonges de la Seu de Oriola, 10.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la iglésia parrochial de Sant Nicolau de la present ciutat, 10.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la iglésia parroquial de Sant Martí de la present ciutat, 10.000 lliures.

Ítem, al rector de la parrochial del lloc de Faura, 2.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la iglesia parroquial de Sant Martí de Alacant, 4.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de Trayguera, 6.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de la vila de Morvedre, 6.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de Onda, 6.000 lliures.

Ítem, a la parrochia y monches de la Puríssima Concepció de la orde de Sant Francés de la dita vila de Onda, 4.000 lliures.

Ítem, al convent y frares de Nostra Senyora de Esperança de la orde de Nostra Senyora del Carme de dita vila de Onda, 4.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de Benisa. 2.000 lliures.

Ítem, al clero ycapellans de la vila de Xàbea. 4.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de Ares. 3.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de Oliva. 4.000 lliures.

Ítem, al col·legi y frares del real convent de Sant Miguel de los Reyes, 30.000 lliures.

Ítem, al convent y monges de Santa Clara de la orde del seràphic Pare Sant Francés de la vila de Elig, 6.000 lliures.

||418 Ítem, al convent y frares del Peu de la Creu del lloc de Quart de la Vall de Segó, 1.000 lliures.

Ítem, al convent y monges de la Puríssima Concepció de la orde de Sant Francés de la present ciutat de València, 30.000 lliures.

Ítem, al convent y frares de Nostra Senyora del Remey de la present ciutat, 6.000 lliures.

Ítem, al provincial y monges de la religió del seràphic Pare Sant Francés construhits en esta província; çò és al convent de la Santissima Trinitat de la present ciutat, 20.000 lliures.

Ítem, al convent y monges de Jerusalem de dita religió del seràphic Pare Sant Francés de dita ciutat de València, 10.000 lliures.

Ítem, a tots los convents de monges de dita orde y religió del seràphic Pare Sant Francés, 12.000 lliures.

Ítem, al real convent de monges de Ara Christi de la real Cartuxa, 20.000 lliures.

Ítem, al convent y frares de Nostra Senyora de la Mercé de la present ciutat, 10.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de Elda, 2.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la iglesia parroquial de Petrel, 1.500 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de Salines, 800 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de Enguera, 3.000 lliures.

Ítem, a la parroquial y capellans de la vila de Ana, 1.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la iglésia de Palmera, 1.000 lliures.

Ítem, a la iglésia parrochial de Saula de Pedreguer, 1.500 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la iglésia de Finestrat, 1.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la iglésia de la parroquial de la Vila de Real, 1.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la iglésia parrochial de Monserrat, 1.000 liures.

Ítem, al clero y capellans de Pedralva. 1.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de Beniajtar, 1.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans del Ràfol, 1.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de Salem, 1.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de Millàs, 1.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de Alcalà, 1.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de Albayda, 4.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans del Palomar, 2.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la iglésia del Aljorf, 1.000 lliures.

Ítem, a la iglesia del clero y capellans de Atzaneta, mil lliures.

Ítem, al clero y capellans de Bufali, 1.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de Carrícola, 1.000 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de Moncofa, 1.500 lliures.

Ítem, al clero y capellans de la vila de Benigànim, 8.000 lliures.

Plau a sa magestat concedir a les demun dites iglésies licència de amortizar en la mitat de la cantitat que·s supliquen, franca de dret de amortiçació y ab que paguen un sou per lliura del dret de sagell.

||[419] *Privilegis de amortisació que supplica lo bras real ultra del que té supplicats.*

La parrochial yglésia de Vila-real, 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Monserrat, 1.000 lliures.

La parrochial yglésia de Pedralva, 1.000 lliures.
La parrochial yglésia de Beniatjar, 1.000 lliures.
La parrochial yglésia del Ràfol, 1.000 lliures.
La parrochial yglésia de Salem, 1.000 lliures.
La parrochial yglésia de Millàs, 1.000 lliures.
La parrochial yglésia de Alcalà, 1.000 lliures.
La parrochial yglésia de la vila de Elda, 2.000 lliures.
La parrochial yglésia de Petrel, 1.500 lliures.
La parrochial yglésia de Salines, 800 lliures.
La parrochial yglésia de la vila de Enguera, 3.000 lliures.
La parrochial yglésia de Ana, 1.000 lliures.
La parrochial yglésia de Palmera, 1.000 lliures.
La parrochial yglésia de Pedreguer, 1.500 lliures.
La parrochial yglésia de Finestrat, 1.000 lliures.
La parrochial yglésia de Palomar, 1.000 lliures.
La parrochial yglésia de Albayda, 4.000 lliures.
La parrochial yglésia de Alchorf, 1.000 lliures.
La parrochial yglésia de Atzaneta, 1.000 lliures.
La parrochial yglésia de Bufali, 1.000 lliures.
La parroquial yglésia de Carrícola, 1.000 lliures.

Plau a sa magestat concedir a les demun dites iglésies licència de amortizar en la mitat de la cantitat que·s suppliquen, franca de dret de amortizació y ab que paguen un sou per lliura del dret de sagell.

||[420] (en blanc)

Còpia d'un acte de cort dels estaments militar i reial

||[421] De l'estament militar y real.

Ítem, per quant lo senyor rey don Jaume el segon ab lo real privilegi de l'any 1318 dispongué que los primers compradors dels drets dominicals y primicials poguesen portar y traure, per mar y per terra, los fruits comprats francament. Y los arrendadors de dits fruits, quant són estats arrendats després de la concessió de dit real privilegi, se han reputat per primers compradors y aquestos solament són los qui han pogut portar y traure los dits fruits sens pagar dret y no los qui han comprat de aquell, fins que en lo any 1626, en lo capítol 40 dels otorgats a supplicació del bras ecclessiàstich de les Corts del dit any, vostra magestat fonch servit proveyr y declarar que los compradors primers dels fruits decimals y primicials no eren los dits arrendadors sinó los qui compraven de aquells. Y encara que lo dit capítol y provissió no comprén les persones dels brazos militar y real en alguns pleyts que se han offerit, en què se ha disputat si los qui compren de dits arrendadors

són franchs com aquells, se haja declarat *in possessorio* en favor de dits compradors, lo que ve a ser en notable perjuhí de les persones de dits brazos eo de les ciutats, viles y llochs del present regne y encara del real patrimoni de vostra magestat per los fraus que es fan per los dits arrendadors, perquè no sols venen francament los fruits collits y proceïts de son arrendament sinó altres. Per tant, los dits dos brazos militar y real suppliquen a vostra magestat sia servit proveyr, estatuir y manar que los arrendadors dels fruits decimals y primicials sien tenguts y reputats per primers compradors y que estos sien frachs de pagar drets de dits fruits y no los altres qui compraran de aquells. Y que lo present acte de cort no comprenga los arrendaments fets fins hui.

En lo que·s supplica y à plets pendents y per ser matèria de justícia sa magestat mana se administre ab brevetat.

Continuen els actes de cort del braç reial

||[422] **367**. Ítem, per quant los predecessors de vostra magestat ab diferents reals privilegis concedits per los sereníssims reys de Aragó se à concedit als cirurgians de la present ciutat de València el poder-se juntar en forma de colegi y trastejar y resoldre los llurs afers tocants a part de cirurgia sens assistència de offisial real y poder fer capítols *inter suos* conforme la ocurrènsia del temps pareixerien convenients per a que los que profesaven dit art estiguessen més hàbils al temps de conferir-los lo magisteri, y la magestat del rey nostre senyor Phelip 3, pare de vostra magestat, ab son real privilegi *datis* en Madrit a 14 de dehembre 1600, los concedí, autorizà y decretà molts y diferents capítols y entre altres sobre el modo que havien de matricular los que entrasen a practicar dita art, del temps que havien de practicar, los que haguéssen de ser promoguts a mestres de cirugia en la present ciutat, los quals inconcusament se han observat y guardat, fins tant que de pochs anys a esta part vostra magestat és estat servit dispensar a súpplica de algunes persones particulars en los capítols que traten de la pràctica y anys per a aquella prefingits, lo que ha ocassionat a que molts confiant de la real dispensa no practiquen lo temps que és necessari per a habilitar-se en dit art. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey no concedir per la real clemència semblants dispenses per a el magisteri de cirurgia de la present ciutat de València.

Sa magestat tindrà cuidado de no concedir les dites dispensacions.

368. Ítem, supplica lo dit braç real a vostra magestat sia de son real servey concedir facultat a dit col·legi per a que de los capítols que tenen decretats, així per vostra magestat com per la Real Audiència, portanveus de general gouernador y present ciutat, puixen reduhir-los ad aquells que pareixeran ser més útils y profitosos per a que los jóvens que practiquen dit art de cirurgia es facen més hàbils.

Plau a sa magestat que puguen fer dits deliberacions y capítols reduint-los a lo que parega convenient, ab que no pugan tener execució sens preir decret de sa magestat o son lloctinent y Real Audiència.

369. Ítem, per quant los lochtinents de vostra magestat en lo present regne per ocasió de les inquietuts que y ha hagut en moltes viles y pobles del present regne y senyaladament en la vila y honor de Corbera, vila de Cullera, universitat de Çueca, Albalat de Pardines, Puig de Cebolla, Pusol y altres ab precmàtiques particulars los han prohibit el portar y tenir escopetes en ses cases de qualsevol mida, de pedra y de meja, sots graves penes. E com al present hajen cessat los inconvenients que ocassionaren a publicar dites reals precmàtiques y gozen de molta pau y quietut y estiguen dits ||[423] pobles, viles y universitats situades en la marina del present regne y tinguen precisa necessitat de estar prevenguts en temps que infesten los enemichs estes plajes per a eixir al socorro y defensa de la marina. Per ço, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar cancel·lar la dita prohibició de portar y tenir escopetes los vehins y habitadors de dites viles y universitats del present regne y concedir-los permís y facultat per a poder tenir escopetes de pedra de la mesura permesa en lo present regne sens encorriment de pena alguna.

Sa magestat se informarà de son lochtinent general y pendrà la resolución que li parega més convenient.

370. Íttem, per quant lo advocat de miserables de la ciutat de Alacant té excessius treballs en haver de defensar les causes de aquells y un salari tan tènuo com és de dotse lliures. Per tant, lo dit braç real supplica a vostra magestat sia de son real servey manar augmentar dit salari fins en summa de vint-y-cinch lliures.

Plau a sa magestat.

||[424] (en blanc)

Oferta i acceptació del servei

||[425] Sacra Catòlica Reial Magestat:

Los tres braços ecclessiàstic, militar y real del present regne de València, residents en les presents Corts, regoneixent la precissa obligació que dehuen al antiquíssim nom y títol de fidelíssims vassalls de vostra magestat y a les moltes mercés que de cascun dia acostumen rebre de sa real mà, en ocasió que la sua real monarquia es troba constituida en les apretures y necessitats, que ocasionen a la general desconsolació y pena de tots los vassalls que té en aquest regne, hagueren estimat summàriament adquerir al servici de vostra magestat y ab tal demostració que no solament fora evident senyal de son affecte y amor, però també que ab ella a soles se poguera acudir a tot lo reparo dels danys que es poden rezelar en lo estat present.

Però no essent estat possible igualar les obres ab la voluntat y desig, volent correspondre en alguna manera a tan senyalades mercés y favors com lo que té rebuts de la real mà de vostra magestat, jatsia que de justícia no són tenguts ni obligats los naturals y communitats del present regne a fer lo servey que davall se dirà, com tots aquells y aquelles sien francs y lliberts de tota excepció e imposició forçosa, emperò sens expressa protestació y no sens ella de que per lo present donatiu, que graciossament y de la mera y lliure y espontànea voluntat offereixen, no puixa ésser fet ni causat perjuhí algú, lesió ni derogació als furs, privilegis, usos y bons costums del dit regne de València, no puga ser tret per algun temps en ús ni en conseqüència, ni per dita rahó sia vist ésser adquirit dret algú en propietat ni en possessió en lo sdevenidor, ans bé restant los dits furs, privilegis, ussos y bons costums en tot y per tot salvos e il·lesos y ab tota integritat y encara ab expressa protestació de si vostra magestat otorgarà y decretarà los capítols actes de cort e ordinacions que a vostra magestat en les presents Corts se hauran presentat, en les demés coses en la present offerta contengudes, entenent acceptar tant solament tot allò que per vostra magestat serà decretat a lo que se li ha supplicat y supplica en tot ço e quant faça en son favor y no en altra manera voluntàriament offerix a vostra magestat per servici ordinari y extraordinari de les presents Corts mil y dos-cents hòmens pagats per sis campanyes, servint aquells per temps de huyt messos cada campanya, contadors des de el dia de la marcha de la anada y tornada *inclusive* en lo modo y forma desús especifficadora.

2. Ítem, senyor, que per rahó del dit servici vostra magestat tinga per bé, que en aquell sien compresses qualsevol summes y cantitats de diner que reste devent lo dit regne, així del servici de les corts de l'any 1626, com també de qualsevol altres servicis fets fins al dia de huy.

3. Ítem, senyor, que los dits mil y dos-cents hòmens hajen de servir y servixquen en la ciutat de Tortosa per a ajuda de la sua defensa, per consistir en aquella la de tot lo dit regne, sens que puguen eixir de allí sinó en cas que se offerixquen algunes ocasions, per les quals sia necessari eixir de dita plaça, no excedint de quatre llegües alrededor per a opposar-se al enemic, seguint los òrdens del governador de la mateixa plaça, acudint a les obligations ab que dehuen complir los soldats que servixen en semblants presidis.

4. Ítem, senyor, que la dita gent que ha de servir ||[426] en la dita plaça de Tortosa no puga per lo governador de aquella, ni per altre algú per preeminent que sia, ésser treta de allí sens exprés consentiment dels tres estaments y donant-los aquells per paréixer-los convenir, puga ésser treta per a servir a vostra magestat en los regnes de Aragó, Catalunya y València ab que no es puga embarcar, y no de altra manera, y que la facultat que es donarà per dits estaments no es puga extendre a les campanyes següents com lo intent del regne sia que haja de concórrer este consentiment cada campanya.

5. Ítem, senyor, que vostra magestat sia servit manar que a la dita gent se li done pa de munició, pagant-lo de sa real hazienda y que sia cascun pa de vint-y-quatre onzes.

6. Ítem, senyor, que vostra magestat tinga per bé manar donar per son conte lo comboy y commissaris que seran menester per a la dita gent fins a hon sia necessari, com és estat servit fer-ho en les lleves voluntàries fetes per dit regne fins ara, lo qual convoy y commissaris se donen també per a la tornada dels dits soldats.

7. Ítem, senyor, que sols sia obligat lo present regne a donar la gent que vindrà de la part de ponent en la casa de les armes de la present ciutat a hon ha de passar mostra. Y que la que vindrà de la part de llevant, havent passat mostra en la vila de Sant Matheu, havent-la allí entregada, reste fora de la obligació.

8. Ítem, senyor, que vostra magestat sia servit de manar donar les patent de maestre de camp, sargento major y capitans y demés officials del terç per a les persones que elegirà lo present regne ab los supplicants y ab totes les preeminències de sou de reformats en lo modo y forma que fonc vostra magestat servit concedir-lo en la última leva del corrent any.

9. Ítem, senyor, que los capitans de les companyies que han de eixir del present regne hajen de ser nomenats per la ciutat o vila a qui tocarà donar lo capità.

10. Ítem, senyor, per quant lo present regne desitja summament la brevetat y execució prompta del dit servici y compliment de aquell per al qual effecte entén ser més convenient que la dita gent se repartixca per les ciutats, viles y llocs de aquell en la forma que ho dispondran los elets nomenats en les presents Corts per a la execució del dit servici, distribuhit lo número que tocarà a cada ciutat, vila o lloc ab sos arravals contiguos y vehinat, per los dessús dits elets se done facultat a les dites ciutats, viles y llocs de tot lo present regne, així per a cercar la gent com per a pagar-la y conduir-la per lo camí y modo que a cascú de aquells los pareixerà convenir, puguen impossar sises o qualsevol dietes, tributs, estancs, repartiments o qualsevol altre medi a son arbitre, ab declaració de que no puguen gravar a ningun terratinent en sa hazienda ni en sos fruyts, perquè es consideren ja gravats en la part a hon tenen son domicili y cap major, y també ab declaració ||[427] de que en les mercaderies de trànsit y que no es cullen en ses terres no·ls puguen gravar per a est effecte, sinó en aquella part que consumiran en la tal vila o lloc; y per a que en açò no y haja dificultat a cada ciutat, vila o lloc se li faça lo repartiment com està dit sens carregar-li los pobles de sa contribució perquè aquells se'ls haja de repartir apart y ab açò cada lloc estarà més aliviat. Y per quant hi ha molts llocs en lo regne a hon habiten cavallers, a qui en cas de repartiment és just repartir-los y estos no governen en tots, se entenga que quant algun cavaller se gravarà en la cantitat del diner o en la persona si li pareixerà que se li ha fet agravi ans de executar semblant repartiment o agravi, se acudixca als dits elets per que summàriament resolguen lo dubte, advertint que en les regalies que tenen los posseïdors de llocs no les hajen de gravar ni prejudicar, excluhint totalment que no es puguen impossar en ninguna

part del regne la duana y drets que se introduhiren aprés de les Corts de l'any 1626, ni sissar lo cànter del vi.

11. Íttem, senyor, per quant lo dit servici ha de redundar en general defensa així de l'estat ecclessiàstic com del seglar per ser la necessitat tan vigent, y que per consegüent és molt just que contribuixquen en los gastos de aquell los ecclessiàstics igualment ab los seglars. Per ço los dits tres braços suppliquen a vostra magestat per a que puga tenir effecte lo dit servici, per offerir-se ab esta calitat per part del militar y real y no de altra manera, intercedixca ab Sa Sanctedat per a que despache decret y bul·la apostòlica per a que tot lo estat eclessiàstic contribuixca en los dits gastos. Y per quant lo haver de aguardar la concessió de dita bul·la podria redundar en prejuhí de l'efecte del dit servici, per causa de la dilació que forçosament sa hauria de seguir de aguardar-la, per ço los dits braços suppliquen a vostra magestat sia servit imposar sa auctoritat real per a que lo archebisbe de València y bisbes de Sogorb, Tortosa y Oriola concedixquen los decrets en lo *interim* que tardarà lo breu de Sa Sanctedat, en la conformitat que l'han concedit per a totes les lleves passades los dits archebisbe y bisbes de Sogorb y Oriola.

12. Ítem, senyor, per quant lo regne ha fet en est servici tot lo esforç que és estat possible, es fa ab calitat de que vostra magestat se servixca de manar que en lo dit regne no puga haver-hi aloxaments de cavalleria e infanteria y, en cas de precissa necessitat, los dos braços ecclessiàstic y militar suppliquen a vostra magestat sia servit manar que en dit cas puga haver en dit regne aloxaments de cavalleria, infanteria y que los dits aloxaments hajen de córrer ||[428] per conte y a disposició dels elets que per a dit effecte nomenaran los estaments, declarant que als soldats ni als cavallers no se'ls haja de donar a menjar sinó solament lo llit que podrà lo patró, aygua, sal y cavalleriza, guardant los dits furs, privilegis, ussos y bons costums; a tot lo qual dissent lo braç real y persevera en lo capítol de la delliberació del servici y la calitat ab què se ha consedit aquell, de que no hi haja aloxament durant les sis campanyes y lo cap o caps que demanaran o permetran als soldats que demanen altra o altres coses, a més de les dessús dites, y no castigaran los desòrdens dels soldats, mane vostra magestat que per medi de son lloctinent y capità general sien privats dels puestos que occuparan y resten yhàbils per a poder tenir offici en la guerra o en la pau.

13. Ítem, los dits tres braços fan y entenen fer la dita present offerta en esta forma y no en altra manera, ço és que totes les dites coses e les que desús se diran y especificaran e sengles de aquelles en la dita e present offerta contegudes sien inviolablement observades a la lletra, sens sub intel·ligència alguna plana o a sa enteniment sens interpretació ni glosa alguna.

Ítem, senyor, com tots los furs y actes de cort que per vostra magestat són estats otorgats y decretats durant la dita e present Cort sien estats fets per benefici y utilitat de la cosa pública per hon és just que sien observats a la lletra. Per ço, los dits tres braços, sens perjuhí ni lesió del que ja els està provehit per furs del present

regne, suppliquen a vostra magestat sia provehit y ordenat que los dits furs y actes de cort y lo que és estat decretat en los contrafurs offerts y presentats per part del dit regne y lo que es decretarà, en quant sia benefici de aquell, se haja de observar y observe en la dita ciutat y regne de València en la hora que per vostra magestat los dits furs y actes de cort seran manats publicar.

Ítem, senyor, suppliquen los dits tres braços a vostra magestat que la present offerta y tots los actes faents per aquella e per tota la dita Cort e per cascú dels dits tres braços e singulars de aquells e del general de València sien lliurades auctèntiques, sagellades y plumbades, franques de dret de sagell y del de mija *annata* y de tots altres drets y despeses a dits tres braços.

Remissió

Ítem, senyor, que per vostra magestat sia feta absolució, remissió y perdó general de tots y qualsevol crims y delictes y de totes les penes per rahó de aquells commeses e imposades així per furs, actes de cort y privilegis ||[431] com per pragmàtiques reals no sols en los casos en los quals hi ha hagué condemnacions com en los demés crims y delictes en los quals no y ha hagut sentència, ni menys hi ha instancia de part privada sí e segons en semblants occasions de Cort se ha acostumat y fer y provehir. Y que lo dit perdó y remissió general comprenga a qualssevol persones que hajen commés dits delictes e per aquells serán denunciades e condemnades per sentència, així per procés de absència com de presència, encara que dites persones per ocasió de dits crims estiguen preses o encarcelades o capllevades o en altra manera en mans del justícia o se haja començat a posar en eixecució semblants condemnacions, y que dit perdó y remissió se hajen de servar y guardar per lo lloctinent general regent la lloctinència en dita ciutat y regne, governadors e altres officials de aquelles per grans e preeminents que sien a sola ostencisó del dit perdó general sens que y haja necessitat de privilegi particular.[68]

||[429] Acceptació de la offerta.

Sa magestat, acceptant la present offerta, regracia molt aquella a la present Cort, reservant-se facultat per a declarar aprés lo que li pareixerà just sobre lo que no estan conformes los tres braços (vistes les deliberacions) y lo demés que convinga, y vol y declara que per fer los actes y afers y que de present se fan no·s puga dir que la present Cort sia finida com sa magestat vullga y entenga que dita Cort reste y estiga en sa força y valor y aquella sia prorrogada y continuada fins que lo servici offert en ella sia ab tot effecte executat y cumplit. Per a el qual effecte dona poder bastant als dits tres braços per a nomenar les persones que·ls pareixerà y a aquells

¶ [68] La segona part del document es troba en en el full 431r que ací copiem tot seguit.

també tot lo que han menester fins que ab tot effecte sia executat y cumplit lo dit servici. A tot lo fet y faedor per la rahó desús dita sa magestat ho lloa y approva com si fos estat fet al temps de la celebració del sòlio de les dites e presents Corts e durant la prosecució de aquelles e per el dit effecte continuació e prorrogació de la dita e pressent Cort per al que dit és desús, sa magestat assigna per lo lloch competent per temps de un mes y de allí avant, consecutivament, per los dies que pareixerà als dits elets o braços lo capítol de la Seu de la present ciutat.

Així mateix, per no haver-se pogut fer per la brevetat del temps la elecció e insaculació del syndich en lo braç militar, sa magestat approva y habilita lo lloc mateix a hon ha assistit lo dit estament a la celebració de les presents Corts per a fer la dita extracció, insaculació y elecció en la mateixa forma que si abans del present acte del sòlio se hagués fet, habilitant lo present dia de hui per a dit effecte a fins tant continuadament se haja fet la dita nominació e insaculació.

||430-434 (en blanc)

LEGITIMACIONS

||435 Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de don Pedro Beamont y dona Maria Beamont, fills de Pedro Beamont, que·ls hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a dits don Pedro Beamont y dona Maria Beamont per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e entestades.[69]

¶ [69] Hi ha una versió anterior del decret que fou cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que los atjan de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació ab probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer en successions de mayorazgos e entestades*.

||[436] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimades la persona de Theodora Tallada, filla de Miquel Joan Tallada, que la hagué de dona solta, essent aquell solt, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y gozar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Theodora Tallada per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[70]

Jacinto Leonart, secretari del bras ecclesiàstich [rúbrica].

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

Joseph Eiximeno, notari y secretari del bras real [rúbrica].

||[437] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Diego Ruiz de Corella, fill de don Robert Ruiz de Corella, que l'hagué de dona solta, essent aquell solt, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Diego Ruiz de Corella per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

¶ [70] Hi ha un primer decret que fou cancel·lat:
Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[71]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[438] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Joseph Rocafull, fill de don Guillem de Rocafull de l'hàbit de Sant Joan, que l'hagué de dona solta, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Joseph de Rocafull per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[72]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[439] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Guillem de Rocafull, fill de don Guillem de Rocafull, cavaller de l'hàbit de Sant Joan de Hierusalem, que l'hagué de dona casada, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don

¶ [71] Hi ha la modificació del decret com en els casos anteriors: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [72] Es pot llegir la mateixa modificació del decret reial que en els casos anteriors: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

Guillem de Rocafull per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[73]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[440] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de don Vicent Carroz, dona Maria y dona Margarita Carroz, fills de don Christòfol Carroz de Villaragut, los quals hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puguen succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a dits don Vicent Carroz, dona Maria y dona Margarita Carroz per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[74]

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[441] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la

¶ [73] Trobem la mateixa modificació del decret reial que en els casos anteriors que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [74] Hi ha un primer decret que va ser modificat: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

persona de don Juan Ruiz, fill de don Juan Ruiz y Vallebrera, de l'hàbit de Calatrava, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Juan Ruiz per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[75]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[442] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de Juan Martínez de Vera y Luisa Martínez de Vera, fills de Juan Alfonso Martínez de Vera, los quals hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar als dits Juan Martínez de Vera y Luisa Martínez de Vera per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[76]

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

¶ [75] Es pot llegir la mateixa modificació del decret reial que en els casos anteriors que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [76] Es llegeix un primer decret que va ser cancel·lat: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

||[443] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de don Vicent Fenollet y dona Estefania Fenollet, fills de don Alonso Fenollet, que los hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar als dits don Vicent Fenollet y dona Estefania Fenollet per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[77]

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[444] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Vicent Juan Matheu, fill de Vicent Matheu, corredor de camvis, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Vicent Juan Matheu per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

¶ [77] Trobem el mateix decret cancel·lat que en la resta de legitimacions: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades.*

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[78]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[445] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Antoni Togores, fill de don Juan Togores, que l'hagué de dona solta, essent aquell solt, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Antoni Togores per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[79]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[446] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de dona Teresa Milà y dona Isabel Maria de Milà, filles de don Valero Milà, que les hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nades y procreades de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a les dites dona Teresa Milà y dona Isabel Maria Milà per a que puguen succehir en tots

¶ [78] Es pot llegir la primera versió del decret que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [79] Trobem la mateixa modificació del decret reial que en els casos anteriors que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[80]

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[447] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Vicent Milà, fill de don Christòfol Milà, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Vicent Milà per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[81]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[448] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Joachim Ribera, fill de Miquel Ribera, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en

¶ [80] Trobem el mateix decret cancel·lat que en les legitimacions anteriors: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [81] Hi ha la mateixa versió del decret que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Joachim Ribera per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y pro creats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[82]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[449] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Francés Calduch, fill de Francés Calduch de Miquel, que l'hagué de dona solta, essent aquell viudo, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Francés Calduch per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[83]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[450] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Antoni Ferrer de Calatayú, fill de don Marc Ferrer Calatayú, que

¶ [82] Trobem la mateixa modificació del decret reial que en els casos anteriors que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [83] És pot llegir la primera versió del decret reial: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Antoni Ferrer Calatayú per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[84]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[451] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Pere Juan Gil Palomar y Siurana, fill de Pere Juan Gil Palomar, que l'hagué de dona cassada, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Pere Juan Gil per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[85]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

¶ [84] Es conserva el primer decret que va ser cancel·lat: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [85] Hi ha la mateixa modificació del decret reial que en els casos anteriors que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

||[452] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Gaspar Adell, fill de don Vicent Adell, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Gaspar Adell per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[86]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[453] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Nicolau Santa Fe, fill de don Francisco Juan Santa Fe, que l'hagué de dona solta, essent aquell solt, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Nicolau Santa Fe per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[87]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

¶ [86] Igual que en els casos anteriors hi ha una primera versió de la decretata que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [87] Es pot llegir la mateixa modificació del decret que en els casos anteriors:

||[454] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de Ramon Anglesola, Thomàs Anglesola, Getrudis Anglesola y Josepha Maria Anglesola, fills de Miquel Gerony Anglesola, que·ls hagué de dona doncella, essent aquell fadrí, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar als dits Ramon Anglesola, Thomàs Anglesola, Getrudis Anglesola y Josepha Maria Anglesola per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[88]

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[455] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Agostí Anglesola, fill de Gaspar Anglesola, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Agostí Anglesola per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present

Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades.

¶ [88] Trobem el mateix decret cancel·lat que en la resta de legitimacions: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades.*

regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[89]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[456] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Feliciano Ferràndiz de Mesa, fill del *quondam* don Basilio Ferràndiz de Mesa, que l'hagué de dona solta, essent aquell solt, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Feliciano Ferràndiz de Mesa per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[90]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[457] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Ilarión Miquel, fill de Gaspar Miquel, que l'hagué de dona cassada, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni

¶ [89] La mateixa modificació del decret que en els casos anteriors es pot llegir en aquesta súplica: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades.*

¶ [90] En aquesta súplica trobem la mateixa modificació dels decrets que en els casos anteriors: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades.*

solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Ilarión Miquel per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[91]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[458] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Romualdo Trilles, fill de Vicent Trilles, que l'hagué de dona cassada, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Romualdo Trilles per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[92]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[459] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Gerony Hipòlit Sanz, fill de Hipòlit Sanz, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y

¶ [91] També en aquest capítol trobem la modificació del decret: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [92] Es pot llegir la mateixa modificació del decret que en els casos anteriors: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Gerony Hipòlit Sanz per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[93]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[460-484] (en blanc)

||[485] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Francisco Fenollar, fill de don Francisco Fenollar, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Francisco Fenollar per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[94]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

¶ [93] Hi ha la mateixa modificació del decret reial que en els casos anteriors: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [94] També en aquest capítol trobem la modificació del decret: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

||[486] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de don Carlos Vidal y dona Diana Vidal, fills de don Gaspar Vidal, que·ls hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar als dits don Carlos Vidal y dona Diana Vidal per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[95]

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[487] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de dona Plàcida Antist, filla de don Justiniano Antist, canonche, que l'hagué de dona solta, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita dona Plàcida Antist per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[96]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

¶ [95] Trobem el mateix decret cancel·lat que en la resta de legitimacions: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [96] Hi ha la mateixa modificació

||488 Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Gerarda Leó, filla de Juan Battiste de Leó, la qual hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Gerarda Leó per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[97]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||489 Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de dona Vicenta Sanz, filla de don Vicent Sanz de Cardona, que la hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita dona Vicenta Sanz per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

del decret reial que en els casos anteriors i que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [97] Es pot llegir la mateixa modificació del decret reial: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[98]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[490] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Vicent Vidal, fill de Arcís Vidal, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Vicent Vidal per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[99]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[491] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Joseph Vallterra, fill de don Joseph Vallterra, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Joseph Vallterra per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats

¶ [98] També en aquest capítol trobem la modificació del decret: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [99] Es conserva el primer decret que va ser cancel·lat: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[100]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[492] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Ventura Pérez, filla de Melchor Pérez, que la hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Ventura Pérez per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[101]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[493] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Josepha Maria Espejo, filla del doctor Espejo, que la hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia

¶ [100] Es conserva una primera versió del decret que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [101] En aquest capítol trobem la versió previa del decret: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

servit de llegitimar y habilitar a la dita Josepha Maria Espejo per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[102]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[494] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Gesualdo Martín Luis de Ijona, fill de Martí Gil de Ijona, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Gesualdo Martín Luis de Ijona per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[103]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[495] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Martín Franqueza, fill de don Martín Valerio Franqueza, comte de Villafranqueza, de l'hàbit de Santiago, que l'hagué de dona solta, essent aquell

¶ [102] En aquest capítol trobem la mateixa versió anterior del decret reial: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [103] Es conserva el primer decret que va ser cancel·lat: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Martín Franqueza per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[104]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[496] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Joseph Vicent Aznar, fill del doctor Joseph Aznar, generós, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Joseph Vicent Aznar per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[105]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

¶ [104] Trobem també en aquesta súplica la primera versió del decret reial: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [105] En aquest capítol trobem la mateixa versió anterior del decret reial: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

||[497] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de Joseph Barberà y Eugènia Barberà, fills de Joseph Barberà, que·ls hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a dits Joseph Barberà y Eugenia Barberà per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[106]

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar.

||[498] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Jaume Andreu Saveda, de la vila de Morvedre, fill de mossén Miquel Saveda, que l'hagué de dona solta, essent aquell estudiant, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Jaume Andreu Saveda per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

¶ [106] Hi ha una primera versió del decret reial que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que los atjan de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació ab probança per evitar fraus y açò se entén sens* perjuhý *de tercer en successions de mayorazgos e entestades.*

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[107]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[499] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Jaume Munyós, fill don Jaume Munyós, de l'hàbit de Santiago, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Jaume Munyós per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[108]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[500] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Matheu Sorita, fill del doctor Matheu, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Matheu Sorita per a que puga succehir en tots los dits

¶ [107] Trobem també en aquesta súplica la primera versió del decret reial: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades.* ¶ [108] Es pot llegir la primera versió del decret que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades.*

béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[109]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[501] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Vicent Antoni Eraso, fill de Joseph Eraso, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Vicent Antoni Eraso per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[110]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[502] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Jacinte Olomar, fill de Gaspar Gerony Olomar, cavaller, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y

¶ [109] Hi ha una primera versió del decret que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades.*

¶ [110] Hi ha la mateixa modificació del decret que en els casos anteriors: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades.*

no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Jacinto Olomar per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[111]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[503] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Catalina Josepha Bonaventura Valeriola y ara Teresa Valeriola, filla de Diego Valeriola y Tolsà, que la hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Catalina Josepha Bonaventura Valeriola y ara Teresa Valeriola per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[112]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

¶ [111] El decret reial igual que en els casos anteriors va ser modificat: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [112] Es pot llegir la mateixa modificació del decret reial que en els casos anteriors que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

||[504] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona don Juan Garí, fill de don Joseph Garí, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Juan Garí per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[113]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[505] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Joan Crespí, fill de don Ausiàs Crespí de Valldaura, senyor de Sumacárcel, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Joan Crespí per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[114]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

¶ [113] Trobem la mateixa modificació del decret reial: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [114] També en aquest capítol trobem la modificació del

||[506] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Francés Tortosa, fill de Francés Tortosa, de la vila de Moixent, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Francés Tortosa per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[115]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[507] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Francisco Esplugues, òlim del Pont, fill de Don Enrich del Pont y Esplugues, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Francisco Esplugues, òlim del Pont, per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

decret: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades.*

¶ [115] En aquest capítol trobem la mateixa versió anterior del decret reial: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades.*

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[116]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[508] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Melchor Sisternes, fill de don Vicent Sisternes de Oblites, cavaller de l'hàbit de Montesa, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Melchor Sisternes per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[117]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[509] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de Jaume Vicent Luís Escorigüela y Paula Maria Getrudis Escorigüela, fills de Jaume Escorigüela, los quals hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puguen succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a dits Jaume Vicent Luís Escorigüela y Paula Maria Getrudis Escorigüela per a que puguen

¶ [116] És pot llegir la primera versió del decret reial: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [117] Es pot llegir la mateixa modificació del decret reial que en els casos anteriors: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[118]

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[510-534] (en blanc)

||[535] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de dona Àngela Pardo de la Casta y de dona Catalina Pardo de la Casta, filles de don P(edro) Pardo de la Casta, que les hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nades y procreades de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a les dites dona Àngela Pardo de la Casta y de dona Catalina Pardo de la Casta per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[119]

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[536] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Marc Antoni Ferràndiz de Mesa, fill de Pere Ferràndiz de Mesa,

¶ [118] Hi ha un primer decret que va ser modificat: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [119] Es llegeix un primer decret que va ser cancel·lat: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

generòs, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Marc Antoni Ferràndiz de Mesa per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[120]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[537] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Luis Pardo de la Casta, fill de don Pedro Pardo de la Casta, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Luis Pardo de la Casta per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[121]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

¶ [120] Hi ha la mateixa versió del decret que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [121] Trobem la mateixa modificació del decret reial que en els casos anteriors que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*.

||[538] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Josepha Maria Martí, filla de Francés Martí, *nunch* prevere, que la hagué de dona solta, essent aquel fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Josepha Maria Martí per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[122]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[539] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de dona Margarita Sánchez Dalmau, filla de don Pedro Sánchez Dalmau, que la hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita dona Margarita Sànchez Dalmau per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

¶ [122] Hi ha la mateixa modificació del decret reial que en els casos anteriors i que va ser cancel·lada: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades.*

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[123]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[540] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Ignacio Sánchez Delmau, fill de don P(edro) Sànchez Delmau, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Ignacio Sánchez Delmau per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.[124]

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[541] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Antonia Martínez, filla de Marc Martínez, ciutadà, que la hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Antonia Martínez per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols

¶ [123] En aquest capítol trobem la versió prèvia del decret: *Plau a sa magestat ab que la atja de reconéxer el pare o altrament conste de la filiació o probança per evitar fraus y açò se entén sens perjuhý de tercer y en succesions de mayorazgos e intestades*. ¶ [124] A partir d'aquesta súplica, ja no trobem la versió prèvia del decret.

furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[542] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstich, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de Baltasar Portadora y Margarita Portadora, fills de don Fedrich Portadora, que los hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar als dits Baltasar Portadora y Margarita Portadora per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[543] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Dionís Fuster, fill de March Dionís Fuster, que l'hagué de dona solta, essent aquell capellà, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Dionís Fuster per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[544] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Antonio Ferrer, fill de don Marc Ferrer de Calatayú, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Antonio Ferrer per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[545] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de Vicent Pere Matheu Casanova y Joseph Matheu Casanova, fills de mossén Lluch Casanova, prevere, que·ls hagué de dona solta, essent aquell capellà, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar als dits Vicent Pere Matheu Casanova y Joseph Matheu Casanova per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[546] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Joseph Garcia Ursín, fill de don Pedro Luys Garcia Ursín, de l'hàbit de Montesa, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Joseph Garcia Ursín per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[547] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Miquel Vicent Berenguer, fill de mossén Miquel Berenguer, que l'hagué de dona viuda, essent aquell capellà, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Miquel Vicent Berenguer per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[548] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Maria Vicenta Ramo, filla de Baltasar Ramo, que la hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Maria Vicenta Ramo per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[549] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de dona Àngela Maria Milà, filla de don Francisco Milà de Aragó, que la hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita dona Àngela Maria Milà per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[550] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de don Gaspar Torrelles y Esplugues y dona Getrudis Torrelles y Esplugues, fills de don Joan Torrelles y Esplugues, que·ls hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar als dits don Gaspar Torrelles y Esplugues y dona Getrudis Torrelles y Esplugues per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[551] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Juan Despuig, fill de don Luis Despuig, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Juan Despuig per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[552] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Josepha Maria Bonaventura Vayllo, filla de mossén Cosme Vayllo, que la hagué de dona solta, essent aquell capellà, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Josepha Maria Bonaventura Vayllo per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[553] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sies llegitimades les persones de Joan Battiste Solsona y Thomasa Solsona, fills de Thomàs Solsona, doctor en drets, que·ls hagué de dona solta, per a que puguen succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si foren nats y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar als dits Joan Battiste Solsona y Thomasa Solsona per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||554 Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de don Vicent Fenollet y dona Estefania Fenollet, fills de don Alonso Fenollet, que·ls hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar als dits don Vicent Fenollet y dona Estefania Fenollet per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||555 Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de Juan Martínez de Vera y Luisa Teresa Martínez de Vera, fills de Juan Alfonso Martínez de Vera, de l'hábit de Santiago, los quals hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar als dits Juan Martínez de Vera y Luisa Teresa Martínez de Vera per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[556] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de sor Ermerexilda Rodríguez, monja professa del convent de Madalenes, y sor Gregoria Rodríguez, monja novícia de dit convent, filles de Berthomeu Rodríguez, que les hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nades y procreades de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a les dites sor Ermenexilda Rodríguez, monja professa del convent de Madalenes, y sor Gregoria Rodríguez, monja novícia de dit convent, per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[557] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de fra Baltasar Ladrón, monje cisterciense, òlim don Franscisco Ladrón, fill de don Baltasar Ladrón, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit fra Baltasar Ladrón, monje cisterciense, òlim don Franscisco Ladrón, per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||558 Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de don Vicent Carroz, dona Maria y dona Margarita Carroz, fills de don Christòfol Carroz de Villaragut, los quals hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puguen succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a dits don Vicent Carroz, dona Maria y dona Margarita Carroz per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||559 Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Franscisco Montoro, fill de Joseph Montoro, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Francisco Montoro per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||560-584 (en blanc)

||[585] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de dona Anna Maria Brisuela y dona Francisca Brisuela, filles de don Joseph Brisuela, que les hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nades y procreades de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a les dites dona Anna Maria Brisuela y dona Francisca Brisuela per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[586] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Miquel Aguilar, fill de Miquel Aguilar Mercader, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Miquel Aguilar per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||587 Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Vicent Ferrer, fill de don Jaume Ferrer, gobernador de València, de l'hàbit de Santiago, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Vicent Ferrer per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||588 Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de Rafel Salat y Paula Maria Salat, fills de Rafel Salat, que·ls hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar als dits Rafel Salat y Paula Maria Salat per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[589] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Fèlix Cifré, fill de Gaspar Cifré, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Fèlix Cifré per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[590] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Francisco Bayarri, fill de Francisco Bayarri, cavaller, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Francisco Bayarri per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[591] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Dionís Marc, fill de don Francisco Marc de Velazco, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Dionís Marc per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[592] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de don Pedro Arnaldo Llançol de Romaní y dona Antònia Maria Llançol de Romaní, fills de don Pedro Arnaldo Llançol de Romaní, senyor de Gilet, que·ls hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar als don Pedro Arnaldo Llançol de Romaní y dona Antònia Maria Llançol de Romaní per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[593] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Jaume Espert, fill de Jaume Espert, alguacil, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y gozar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Jaume Espert per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[594] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de Madalena de la Torre, Josepha de la Torre y Jacinta de la Torre, filles de Jacinto de la Torre, notari, que les hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nades y procreades de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a les dites Madalena de la Torre, Josepha de la Torre y Jacinta de la Torre per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[595] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de don Lorens Folch y de Cardona y dona Isabel Folch y de Cardona, fills de don Francisco Ruiz de Liori, Folch, Borja y de Cardona, òlim don Sancho de Cardona, marqués de Guadalest y almirant de Aragó, que·ls hagué de dones solteres, essent aquell casat, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a dits don Lorens Folch y de Cardona y dona Isabel Folch y de Cardona per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[596] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Gerony Balançat, fill de Eustachio Balançat, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Gerony Balançat per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[597] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Joseph Gavaldà, fill de Juan Battiste Gavaldà, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Joseph Gavaldà per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[598] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Miquel Vallterra, fill de don Miquel Vallterra, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Miquel Vallterra per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[599] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Joseph Corbí, fill de Gaspar Corbí, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Joseph Corbí per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[600] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Lucrècia Bonilla, filla de Miquel Gerony Bonilla, que la hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Lucrècia Bonilla per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[601] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Teresa Simancas, filla del doctor Thomàs Simancas, que la hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Teresa Simancas per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[602] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Rafela Violant Puchazons, filla de Andreu Puchazons, que la hagué de dona casada, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Rafela Violant Puchazons per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[603] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Luis Beneyto, fill de don Fernando Beneyto, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Luis Beneyto per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[604] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Carlos Martínez de Gay, fill del doctor Juan Batiste Gay, prevere, que l'hagué de dona solta, essent aquell capellà, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Carlos Martínez de Gay per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[605] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Joseph Rexach, fill de Francisco Rexach, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Joseph Rexach per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[606] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona Thomàs Vicent Agut y de López, fill de mossén Thomàs López, prevere, que l'hagué de dona viuda, essent aquell ordenat *in sacris*, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Thomàs Vicent Agut y de López per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||607 Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Maria Segura, filla de Francés Segura, que la hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Maria Segura per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||608 Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de dona Isabel Sanz y Ferrer, monja novícia de la Zaydia, filla de don Vicent Sanz y Ferrer, que la hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita dona Isabel Sanz y Ferrer, monja novícia de dita Zaydia, per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||609-632 (en blanc)

||[633] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Joan Vicent Ruiz, fill de Vicent Ruiz, ciutadà, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Joan Vicent Ruiz per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[634] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Francisco Pérez Pastor, fill de don Berenguer Pérez Pastor, que l'hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Francisco Pérez Pastor per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[635] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Jaume Juan Matheu, fill de Jaume Juan Matheu, doctor en Medicina, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Jaume Juan Matheu per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[636] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de dona Dionísia de Castellví, filla don Juan de Castellví, que la hagué de dona solta, essent aquel fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita dona Dionísia de Castellví per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[637] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de y de Joseph Arrufat, fill de Vicent Arrufat, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Joseph Arrufat per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[638] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de dona Alfonsa de Rocafull, filla de don Alfonso de Rocafull, que la hagué de dona solta, essent aquel fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita dona Alfonsa de Rocafull per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[639] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Maria Escrivà, filla de Francisco Escrivà, que la hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Maria Escrivà per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[640] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Joseph Rocamora, fill de don Gerony Rocamora, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Joseph Rocamora per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[641] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de dona Josepha de Rebolledo, filla de don Miquel de Rebolledo, que la hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita dona Josepha de Rebolledo per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[642] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de dona Gerònyma Rebolledo y dona Maria Rebolledo, filles de don Miquel Rebolledo, notari, que les hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nades y procreades de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a les dites dona Gerònyma Rebolledo y dona Maria Rebolledo per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[643] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de mossén Jaume Estanya, fill de Nofre Estanya, cavaller, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit mossén Jaume Estanya per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[644] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sien llegitimades les persones de don Joseph Monpalau, dona Getrudis Monpalau y dona Maria Monpalau, fills de don Jacinto Monpalau, que·ls hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puguen succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fosen nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a dits don Joseph Monpalau, dona Getrudis Monpalau y dona Maria Monpalau per a que puguen succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antoni Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[645] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Carlos Lleonart Esteve, fill de Jacinto Lleonart Esteve, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Carlos Lleonart Esteve per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[646] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Francisca Escrivà, filla de Francisco Escrivà, que la hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Francisca Escrivà per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[647] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Joachim Cartellà, fill de Joachim Cartellà, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Joachim Cartellà per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[648] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de don Fèlix Lloqui, fill de don Lluís Lloqui, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit don Fèlix Lloquí per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[649] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de dona Maria Milà, filla de don Vicent Milà, que la hagué de dona solta, essent aquel fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita dona Maria Milà per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[650] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Gaston Juan Pertusa, fill de Guillem Ramon Pertusa, generós, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Gaston Juan Pertusa per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[651] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Juana Anna Guitart, filla de Vicent Guitart, que la hagué de dona solta, essent aquel casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Juana Anna Guitart per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[652] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Luis Martínez, fill de Alonso Martínez, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Luis Martínez per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[653] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Nicandra Vidal, filla de Onorat Vidal, notari, que la hagué de dona solta, essent aquell casat, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nada y procreada de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar a la dita Nicandra Vidal per a que puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[654] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Lluís Despuig, fill de Juan Despuig, *quondam*, generós que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Lluís Despuig per a què puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[655] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne de València, inseguint lo tenor de les deliberacions per sos escribans respectivament rebudes, supliquen a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar la persona de Vicent Salvador, fill de Luys Salvador, que l'hagué sent casat y de dona soltera per a que puga succehir en tots los béns lliberts de sos pares y de transversals y fruyr y gozar de totes les gràcies, llibertats, prerrogatives e immunitats de que solen fruir y gozar los fills nats de llegítim y carnal matrimoni *vere et non ficte*, no obstats qualsevol furs, actes de cort y lleys e altres disposicions del present regne lo contrari disponents y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[656] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstic, militar y real del regne València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sia llegitimada la persona de Joan Mérita, fill de Christòfol Mérita, cavaller de la vila de Alcoy, que l'hagué de dona solta, essent aquell fadrí, per a que puga succehir y goçar per donacions, testaments y altres últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals com si fos nat y procreat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta; y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y goçar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar al dit Joan Mérita per a què puga succehir en tots los dits béns per donacions, testaments y altres últimes disposicions y en totes les honres, gràcies, immunitats, llibertats y prerrogatives de que gocen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni, *vere et non ficte*, no obstants qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

||[657] Sacra Catòlica Reial Magestat.

Los tres braços ecclesiàstich, militar y real del regne de València ab actes rebuts per sos escrivans respectivament han consentit y tengut per bé sial legitimada la persona de don Carlos Aguiló y Perpinyà, fill il·legítim del *quondam* don Geroni Aguiló y Perpinyà, lo qual fonch procreat y nat, essent aquell viudo, de dona cassada, per a que puga succehir y gozar per donasions, testaments y altres

últimes disposicions dels béns lliberts de sos pares y de transversals co si fos nat y procrehat de llegítim y carnal matrimoni verdaderament y no ficta y en totes les gràcies, llibertats e immunitats que los tals nats de llegítim y carnal matrimoni solen y acostumen fruir y gozar. Suppliquen per ço, a vostra magestat sia servit de llegitimar y habilitar als dit don Carlos Aguiló y Perpinyà per a que puga succehir en tots los dits béns per donasions, testaments, llibertats y prerrogatives de que gozen los nats y procreats de llegítim y carnal matrimoni *vere et non ficte*, no obstant qualsevols furs, privilegis, actes de cort y altres disposicions del present regne y en particular lo fur 12 títol *De his quibus ut indignis* restant tot lo demés en sa força y valor.

Plau a sa magestat sens perjuhy de tercer en successions de mayorazgos e intestades.

Marc Antonio Ortí, secretari del braç militar [rúbrica].

Índex d'aquest volum

Estudi introductori 7

El regne de València i la crisi de la monarquia de Felip IV 7

Les Corts Generals de 1645: nota bibliogràfica 17

El desenvolupament de les Corts 24

La convocatòria 24

Les prorrogues 27

L'obertura de les Corts 29

Les habilitacions 32

El jurament dels furs pel príncep Baltasar Carles 37

Una assemblea d'assemblees: juntes de braços, tractadors, examinadors i jutges de greuges, i elets de contrafurs 40

La urgència del servei 45

El soli de clausura 48

L'elaboració legislativa i el problema de les *decretates* 48

L'impacte institucional de les últimes Corts valencianes 55

Estructura i criteris d'edició 59

Bibliografia 63

.I.
PROCÉS DE L'ESCRIVÀ REIAL EN LLOC DEL PROTONOTARI

CONVOCATÒRIA *73*
- Convocatòries del braç eclesiàstic *74*
- Convocatòries al braç militar *75*
- Convocatòries al braç reial *79*

PRÒRROGUES *81*
- Primera pròrroga. 16 d'octubre *81*
- Acord sobre el protocol de les pròrrogues *85*
- Segona pròrroga. 20 d'octubre *86*
- Tercera pròrroga. 24 d'octubre *96*

PROCURADORS I SÍNDICS QUE PARTICIPAREN EN LES CORTS *104*
- Llista de procuradors del braç eclesiàstic *104*
- Síndics del braç reial *105*

SOLI D'OBERTURA I PROPOSICIÓ REIAL. 30 D'OCTUBRE *108*
- Proposició o discurs de la corona *120*
- Resposta dels braços *121*

SESSIONS DE LES CORTS *125*
- Pròrroga de 3 de novembre *125*
- Ambaixada als braços sobre el servei. 6 de novembre *126*
- Pròrroga de 7 de novembre *127*
- Missatge al braç reial de 8 de novembre *128*
- Decret del rei sobre la participació dels síndics de València. 11 de novembre *128*

JURAMENT DEL PRÍNCEP BALTASAR CARLES. 13 DE NOVEMBRE *129*
- Jurament dels furs pel príncep *140*
- Jurament de fidelitat dels braços *141*
- Pròrroga de les sessions *143*

JURAMENT DELS EXAMINADORS I JUTGES DE GREUGES I NOMENAMENT DE TRACTADORS. 14 DE NOVEMBRE *143*
- Protestes sobre precedències *153*

CONTINUACIÓ DE LES SESSIONS *153*

SOLI DE CLAUSURA *169*
CAPÍTOLS SUPLICATS EN EL SOLI *178*
Capítols de contrafurs *178*
Furs *179*
Actes de cort dels braços eclesiàstic i militar *197*
Actes de cort dels braços eclesàstic i reial *199*
Actes de cort dels braços militar i reial *211*
Actes de cort del braç eclesiàstic *212*
Acte de cort del braç militar *216*
Actes de cort del braç reial *220*
Còpia d'un acte de cort dels estaments militar i reial *339*
Continuen els actes de cort del braç reial *340*
OFERTA I ACCEPTACIÓ DEL SERVEI *341*
LEGITIMACIONS *346*

fonts històriques valencianes

92a.

Sèrie

Acta Curiarum Regni Valentiae

3a.

CORTS VALENCIANES

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA